https://doi.org/10.5281/zenodo.15249124

A Mecsek állatvilága
1

The fauna of the Mecsek Mountains (South Hungary)
1

Szerkesztő – Editor

FAZEKAS IMRE

Folia comloensis 15
2006

Folia comloensis 15. (2006) **ISSN 0236–8927**

A journal devoted to the study of zoology, botany, paleontology and geology

Alapító szerkesztő – Founder editor:
FAZEKAS Imre

Kiadó – Publisher:
Regiografo és Szakértő Központ
Regiografo & Expert Center
H–Komló
Majális tér 17/A
Hungary
E-mail: regiografo@hu.inter.net
Tel. & fax: (36) 72 481 479

A publikáció idézése – This publication should be cited as:
BANKOVICS A. (2006): A Mecsek madárvilága (Aves). [The Birds of the Mecsek Mountains, Hungary]. – In: Fazekas I. (ed.): A Mecsek állatvilága 1. – Folia comloensis 15: 317–360.

© Fazekas I., 2006
All rights reserved.

A kiadvány megjelenését támogatta – Published with financial support from:
PANNONPOWER HOLDING Rt., Pécs

Nyomtatás – Print: ROTARI Nyomdaipari Kft. Komló
Vezető – Head: Lovai Károly
Kiadványterv, tördelés, tipográfia – Projekt, make-up, graphic: Fazekas Imre

Minden jog fenntartva. A mű egyetlen részlete sem használható fel, nem sokszorosítható és nem tárolható adathordozó rendszerben a kiadó írásos engedélye nélkül.

Printed in Hungary
ISBN 963 86940 17
ISSN 0236–8927

Tartalom – Contents

Előszó

Ajánlás

Kutatás- és tudománytörténet
FAZEKAS I.: A Mecsek állatvilágának kutatása……...**1–14**

Tardigrada – Medveállatkák
VARGHA B.: A Mecsek hegység medveállatka faunája (Tardigrada)……..**15–24**
The water-bear (Tardigrada) fauna of Mecsek Mountains, South Hungary

Isopoda – Ászkarákok
FARKAS S. & VILISICS F.: A Mecsek szárazföldi ászkarák együttesei (Isopoda: Oniscidea)……...**25–34**
Terrestrial isopod fauna of the Mecsek Moutains, South Hungary (Isopoda: Oniscidea)

Odonata – Szitakötők
TÓTH S.: A Mecsek szitakötői (Odonata)……....**35–42**
The fauna of the Mecsek Mountains – Dragonflies (Insecta: Odonata).

Psocoptera – Fatetű-alakúak
SZIRÁKI GY.: Fürgetetvek, vagy fatetű alakúak a Mecsekből és a Geresdi-dombságról (Psocoptera)…….**43–50**
Psocoptera of the Mecsek Region and the Geresdi Hills, Hungary

Coleoptera – Bogarak
TALLÓSI B., SZÉL GY & PURGER J. J.: A Mecsek és környékének állasbogarai és futóbogarai (Coleoptera: Rhysodidae, Carabidae)……....**51–114**
The Rhysodidae and Carabidae (Coleoptera) of the Mecsek Mountains and its surroundings
MERKL O., SÁR J. & GYÖRGY Z.: Hatvanhat bogárcsalád fajai a Mecsekből (Coleoptera)…….**115–172**
Data to 66 beetle families (Coleoptera) from the Mecsek Mts., Hungary
KOVÁCS T. & HEGYESSY G.: A Mecsek cincérfaunája (Coleoptera: Cerambycidae)……....**173–200**
The longhorn beetle fauna of the Mecsek Mountains (Coleoptera: Cerambycidae)

Megaloptera, Raphidioptera, Neuroptera – Vízirecésszárnyúak, tevenyakúak és igazi recésszárnyúak
ÁBRAHÁM L.: A Mecsek recésszárnyú-alkatú faunája és újabb faunisztikai adatai (Neuropterida: Megaloptera, Raphidioptera, Neuroptera)……..**201–218**
The lacewing fauna of the Mecsek Mountains and its new faunistcal data (Neuropterida: Megaloptera, Raphidioptera, Neuroptera)

Hymenoptera – Hártyásszárnyúak
JÓZAN ZS.: A Mecsek fullánkos hártyásszárnyú faunája (Hymenoptera, Aculeata) …….**219–238**
The Aculeata (Hymenoptera) fauna of the Mecsek Mountains, South Hungary

Lepidoptera – Lepkék
FAZEKAS I.: A Mecsek nagylepke faunája (Lepidoptera) ……...**239–298**
The Macrolepidoptera fauna of the Mecsek Mountains, Hungary

Pisces – Halak
SALLAI Z.: A Mecsek és közvetlen környékének halai (Pisces)……..**299–316**
The Fisch Fauna of Mecsek Mountains and Surroundings, Hungary (Pisces)

Aves – Madarak
BANKOVICS A.: A Mecsek madárvilága (Aves)……..**317–360**
The Birds of the Mecsek Mountains, Hungary

Mammalia – Emlősök
SZATYOR M.: A Mecsek hegység kisemlős faunája (Micromammalia: Insectivora, Chiroptera, Rodentia)……...**361–376**
The micromammals fauna of Mecsek Mountain, South Hungary

Folia comloensis 15: 1–14. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek állatvilágának kutatása

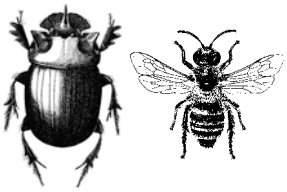
FAZEKAS Imre

Gebhardt Antal
(1887–1972)

A Mecsek állatvilágának kiemelkedő kutatója GEBHARDT Antal (1887–1972) a 20. század első felében felismerte, hogy a Mecsek különleges helyzetet foglal el a Pannon-medencében. Megállapította, hogy a hegység állatföldrajzi helyzetét csak akkor lehet megnyugtatóan tisztázni, ha elvégezzük a fauna részletes feltárását és a faunaelemek analízisét. Megítélése szerint (GEBHARDT 1968) "…A Mecsek hegység rendkívül érdekes állatvilágát már közel egy évszázad óta a legkiválóbb magyar természettudósok tanulmányozták. Joggal feltételezhető, hogy egy évszázad folyamán annyi természetbúvár a Mecsek hegységben a faunakutatásnak csaknem minden problémáját megoldotta. Ezzel szemben a valóság inkább az, hogy az elért eredmények ellenére is csak a munka kezdetén vagyunk. Nagyon sok állattörzs él a Mecsekben, melynek egyetlen képviselőjét sem ismerjük."

1. táblázat. A mecseki állatfajok száma GEBHARDT (1968) szerint

Rákféle	30
Százlábú	25
Ősrovar	19
Szitakötő	20
Sáska, szöcske	24
Bogár	3000
Darázs, méh, hangya	„több száz"
Légy	„ugyanannyi"
Lepke	„közel 1000"
Szipókás rovar (poloska-féle)	200
Csiga	„több mint 200"
Pókok, atkák	„százak"
Békák	8
Hüllők (gyík- és kígyófélék)	15
Madarak	130
Emlősök	42
A becsült mecseki állatfajok száma	5–6000

Egyik tanulmányában így fogalmazott: „Az eddigi kutatómunka eredménye kétségtelenül arra utal, hogy a Mecsek hegységet – beleértve a Villányi-hegységet is, de kihagyva a Fruska Gorát – önálló faunajárásnak (Sopianicum) kell tekintenünk, mert hazánk területén nem akad még egy olyan vidék, melynek állatföldrajzi kapcsolatai annyira szerteágazóak, faunája annyira kevert volna, mint a Mecseké. Más kérdés azonban, hogy ez ekként körülhatárolt faunajárás melyik magasabb állatföldrajzi faunakörzetbe soroljuk." …"Van olyan álláspont, mely a hegységet a Pannonicumba, a többség viszont az Illyricumba sorozza." GEBHARDT nézeteit erősítette meg WÉBER Mihály (1977) is.

A állatvilág megismerésének lépései a középkortól az 1970-es évekig

A mecseki állatvilágot érintő első írásos emlékeknek azokat az inkább szépirodalmi vonatkozásban emlegetett költeményeket kell tekintenünk, melyeket a XV. században nemzetközi szinten is elismert Janus PANNONIUS (1434–1472), 1460–1472-ig pécsi püspök írt, a legnagyobb valószínűséggel Nádasdon – a jelenlegi Mecseknádasd környékén – az ott lefolyt vadászatokról (BOROS 1977).

A 19. században, mint országos viszonylatban általában, akkor még Baranyában is, elsősorban csak amatőr természetbarátok, „különcködőknek", „bogarasoknak" tekintett lepkészek, bogarászok, voltaképpen lelkes és tudós orvosok, gyógyszerészek, tanárok foglalkoztak az állatvilág tanulmányozásával.

A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Vándorgyűlésének Munkálataiból kitűnik, hogy NENDTVICH Tamás gyógyszerész (1782–1858) az első olyan mecseki természetbúvár, aki nemcsak florisztikai tekintetben, de faunisztikai vonatkozásban is értékes munkát végzett. Egy 1846-ban Pécsett ülésező vándorgyűlésen elhangzott *„Pécsnek lepkéi és vidékökhezi viszonyaik"* c. előadásában kimutatta, hogy 795 különféle lepkefaj – 85 lepkecsalád képviselője – él Pécsett és környékén. Gyűjteseinek anyagát, válogatott példányokban a nagygyűlés neves résztvevői (pl. Jedlik Ányos, Frivaldszky Imre, Petényi Salamon, Xantus János, Entz Ferenc) előtt is kiállította.

Mecseki vonatkozásban ki kell emelnünk FRIVALDSZKY Imre (1799–1870), egyik legelső természettudósunknak, a magyarországi faunisztika területén alapvetően fontos *„Jellemző adatok Magyarország faunájához"* c. munkáját. A mecseki gerincesek közül, mint jellemző állatot, egyet sem emel ki, de a lepkék – nála pikkelyröptüek – rendjéből, mint a Mecsek erdőségeire, illetve Pécs vidékére jellemzőket, 10 különböző fajt nevez meg. Többek között a *Cucullia* genusz 2 faját (bagolylepkék családja) – az ő elnevezése szerint: *csakkör csuklász*-t és *ékes csuklász*-t; egy bagolylepkét az *Agrotis*-génuszból, FRIVALDSZKY elnevezése szerint *sérves mezőcz*-öt, stb. A bogarak rendjéből 12 fajt: több ormányos bogarat, köztük a *Cleonus* génuszból – az ő nomenklatúrája szerint magyarul: *dicserek*-ből 2 fajt, és a cincérekből – nála *bajlárok*ból – néhány fajt, melyek közül a *Callidium russicum*-ot, az *oroszhoni bajlárt* nálunk, mint írja, eddig csak Pécs környékén észlelték. A munkából egyébként nem állapítható meg, hogy FRIVALDSZKY hányszor volt Mecsekben, de bizonyos, hogy Pécsről NENDTVICH Tamás, és egy bizonyos KINDERMANN-család hosszas időn át gyűjtöttek részére anyagot. Munkája bevezetőjében ezt maga is megemlíti.

A FRIVALDSZKY család egy másik tagja, Imrének unokaöccse: FRIVALDSZKY János (1822–1895), nagybátyjának a Nemzeti Múzeum természetrajzi gyűjteményeiben utóda, ugyancsak azon kutatók egyike, aki értékes adatokkal járult hozzá a Mecsek állatvilágának ismeretéhez. *„Magyarország téhelyröptüinek futoncz-féléi, (Carabidae)"* c., a Magyar Tudományos Akadémia *„Értekezések a természettudományok köréből"* c. kiadványsoro-

zatában, 1874-ben megjelent dolgozatával, mely egyben akadémiai székfoglalója volt, a *futrinka-félék* magyarországi családjának képviselőit ismerteti, ill. határozza meg elsőként. Mint megállapítható, a hegységben csak az Abaligeti-barlangot kereste fel a Nemzeti Múzeum neves otnithologusával: PETÉNYI János Salamonnal (1790–1855) együtt, valószínűleg 1846-ban, de tekintélyes anyag áll egyéb lelőhelyekről is rendelkezésére, melyet elsősorban MAYER Móric (1815–1904) ciszterci rendi tanár, és másik megbízottja: KOVÁTS Gyula (1815–1873), múzeumi őr (a Nemzeti Múzeum tudományos dolgozóinak régebbi hivatalos elnevezése) gyűjtöttek részére. Mint lelőhelyek, a következők szerepelnek gyakran: Jakab-hegy, Tettye-hegy, Abaliget, Kantavár, Pécs.

BIRÓ Lajos (1856–1931), a híres magyar új-guineai kutató, 1877-ben járt Baranyában, és elsősorban bogarakat gyűjtött; majd – ugyanezen évben TÖMÖSVÁRY Ödön (1852–1884), a pesti tudományegyetem zoológiai tanszékének tanársegéde, főként alsóbbrendű ízeltlábúak után kutatott. KÁROLI János (1842–1882) herpetológus (a Nemzeti Múzeum Állattárának tisztviselője) majd PÁVEL János (1842–1901) entomológus – FRIVALDSZKY János megbízottja – is járták a vidéket és kutattak a Mecsekben.

1. ábra. *Paraboarmia viertlii*

A millennium időszakának kiemelkedő mecseki lepkésze volt VIERTL Adalbert, nyugalmazott katonatiszt, aki a Rovartani Lapokban (1897, 1898) már több mint 600 fajt ismert hegységből. Az Ő nevét őrzi a *Paraboarmia viertlii* (Bohatsch, 1883) nevű, tölgyesekben élő araszolólepke felfedezése. Egyik kétséges fajának tartják a *Jodis putata* (Linnaeus, 1758) nevű, kis zöldes araszoló lepkét, melynek fő tápnövénye a fekete áfonya hiányzik a Mecsekből.

ABAFI-AIGNER Lajos, PÁVEL János és UHRIK Nándor (1896) a „Fauna Regni Hungariae" Lepidoptera fejezetében sok pécsi adatot vett át NENDTVICH és VIERTL dolgozataiból. Bizonyító példányok hiányában ezt a listát kritikusan kezelte BALOGH Imre (1978), azonban több faj esetében mégis bebizonyosodott mecseki honosságuk (pl. *Xestia ditrapezium* D. & S., *Euthrix potatoria* L., *Ipimorpha subtusa* D. & S. stb.).

Külön ki kell emelnünk KAUFMANN Ernő nevét. A kiváló bogarász hírében álló pécsszabolcsi orvos 1883-ban elindította el a Rovarászati Lapokat, mely folyóirat azonban csak egy évfolyamot élt. Helyette HORVÁTH Géza vette kezébe az ügyet, és 1884-ben – Rovartani Lapok címen – havonként megjelenő szakközlönyt adott ki a „földmivelési minisztérium" anyagi segélyezése mellett. E lap csupán három évfolyamot élt meg.

A mecseki legyek és szúnyogok kutatásában úttörő munkát végzett THALHAMMER János (1847–1934), a pécsi jezsuita gimnázium matematika és természetrajz tanára. Nemzetközi vonatkozásokban is kiemelkedő, 22 évi pécsi tanárkodásának ideje alatt gyűjtött sok ezernyi anyagát, ill. ennek a Nemzeti Múzeumban 1956 novemberében pusztító tűzvészből megmentett részét – kb. 8000 példány – jelenleg a Nemzeti Múzeum Állattárában őrzik és tanulmányozzák. THALHAMMER korának egyik neves dipterológus szakembere volt, számos külföldi specialistával állt kapcsolatban. THALHAMMER János halála előtt saját gyűjteményéről egy kézírásos „katalógust" készítetett, melyről GEBHARDT Antal 1962-ben a Janus Pannonius Múzeum évkönyvében tanulmányt jelentetett meg.

GEBHARDT (1963) THALHAMMER tudományos munkásságát így méltatta: „Mint tudósnak olyan neve volt, hogy szaktekintélyét Magyarország határain túl is messze ismerték."

A madarak megismerésének és védelmének nemes gondolata és gyakorlata a 20. század elejére nyúlik vissza (FAZEKAS 1984, 1989, 1996). KÜHNEL Márton a Bajorországból áttelepült vízimolnár fia 1904-ben Kárászon – HERMANN Ottó és CSÖRGEI Titusz útmutatásai alapján – megalapította Magyarország első fészekodú gyárát. KÜHNEL Márton odúival és etetőivel részt vett a milánói és a barcelonai világkiállításokon, s mindkét helyről aranyéremmel tért haza. Sikerei felkeltették a Magyar Filmiroda figyelmét is, s az 1930-as években mozifilmet forgattak a Kelet-Mecsekben a madarak életéről és védelméről.

Nem tudjuk, hogy a kárászi természetvédő KÜHNEL Márton vajon ismerte-e a Mecsek déli oldalán, Pécsváradon élő Agárdi Edét, akit tudománytörténetileg az első olyan helyben lakó természetbúvár volt, s a két világháború között országos hírű ornitológussá vált. Az Ő publikációi nyomán (vö. BANKOVICS A. irodalomjegyzékével) vált ismertté először a Kelet-Mecsek madárfaunája. Munkásságát HORVÁTH Lajos pécsi gimnáziumi tanár folytatta, aki később a Magyar Természettudományi Múzeum kutatója lett, s MOLNÁR István erdőmérnökkel lerakták a Mecsek madárfaunisztikai alapjait.

A 20. század második felében a mecseki rovarászok egyik meghatározó alakja volt WÉBER Mihály, a Pécsi Tanárképző Főiskola tanára. Az 1955–56-os években, fénycsapdázási módszerrel, a fényre repülő rovarok faji- és csoportstruktúrájának tanulmányozásával a mecseki fauna összetételére vonatkozóan tárt fel adatokat. Az automatikus fénycsapdázás módszerével gyűjtött anyag és a meteorológiai viszonyok összevetésével a légtömegfajtáknak a rovarok mobilitására kifejtett hatásait és ezen keresztül a biometeorológia egyes kérdéseit tanulmányozta. Ezirányú munkájának eredményeiről több tanulmányban számolt be. A fénycsapdázással gyűjtött anyagból különös érdeklődéssel és alapossággal dolgozta fel a kétszárnyú rovarok egyes családjait, amelyek specialistájaként az Akadémiai Kiadó gondozásában jelentette meg monográfiáit. A Magyarország Állatvilága sorozatban 1975-ben 220 oldal terjedelemben adták ki az Empididae, 1989-ben pedig 242 oldal terjedelemben a Dolichopodidae kötetet. A határozókötetek értékét nagymértékben emeli a mintegy 250 kiváló minőségű eredeti ábra. WÉBER Mihály (1977), hasonlóan GEBHARDT Antalhoz, az első baranyai zooológusok közé tartozott, aki megpróbálta összefoglalni a Mecsek vázlatos faunaképét. Felismerte a kutatások hiátusait, amikor így fogalmazott: „...Baranya állatvilágának viszonylagos gazdagsága, változatossága a kutatók előtt közismert, s mégis az elmúlt évtizedekben folyt intenzívebb kutatások ellenére – különösen egyes, főként alacsonyabbrendű állatcsoportok feltárása – még a jövő feladata."

Balogh Imre
(1908–1995)

A mecseki rovarászok legendás személyisége volt BALOGH Imre (1908–1995). 1955. augusztusában Budapestről került a Pécsi Tanárképző Főiskolára ahol egészen nyugdíjazásáig – 1973. október 1-jéig – az állattani tanszéken tanított. BALOGH Imrét már kora gyermekkora óta két dolog vonzotta. Az egyik a pedagóguspálya, a másik pedig a rovarok iránti érdeklődése volt. Figyelmét leginkább a lepkék kötötték le. Lepkegyűjteménye az évtizedek során az ország legnagyobb magángyűjteményévé vált, amelyet hatósági védelem alá is helyeztek. Az 1980-as évek végére több mint 200 rovardobozban sorakoztak a példásan preparált és meghatározott példányok a budapesti Bosnyák utcai lakásban. BALOGH Imre halála

után – a teljes gyűjteményt – a Magyar Természettudományi Múzeum vásárolta meg. Kéziratai, feljegyzései, gyűjtőfelszerelése legkedvesebb kutatási területére, a Mecsekbe „költöztek" vissza, s a Komlói Természettudományi Gyűjteménybe kerültek elhelyezésre.

BALOGH Imre szerteágazó tanári- és kutatói munkásságát igen nehéz néhány sorban összefoglalni. Amikor a Magyar Rovartani Társaság 1973. december 21-én megtartott 451. szakülésén, BOGNÁR Sándor elnök, BALOGH Imrének átadta a „Frivaldszky-emlékérem ezüst fokozatát", életművét így méltatta: „Mint a fényes múltú magyar lepidopterológus-gárdának és a Magyar Rovartani Társaság egyik oszlopos és talán legaktívabb tagja, nevét a hazai lepkészet lapjaira sokrétűen érdemes tevékenységének eredményeivel írta be. Buzgón gyűjtve hazánk minden vidékén, ma a legnagyobb és legértékesebb védett lepkegyűjtemény tulajdonosa lett; megfigyeléseiről és eredményeiről sokszor számolt be Társaságunk előadó ülésein; gazdag tapasztalatait bő kézzel adja át fiatal entomológusainknak, tudását hallgatóinak. Faunisztikai-történeti terjedelmes dolgozatai főként hazánk hegyvidékeinek lepkefaunáját dolgozták fel…" BALOGH Imre egyik legjelentősebb tanulmányát a Mecsek lepkéiről írta 1978-ban.

1975-ben, „A Mecsek és környéke természeti képének tanulmányozási terve" című dolgozatában UHERKOVICH Ákos (1977) – a Janus Pannonius Múzeum muzeológus – meghirdette a hegység és környékének klimatológiai, növényzeti és állattani feltárását. Megállapította, hogy „...A Mecsek és környékének florisztikai és faunisztikai feltárása meglehetősen hiányos ...Egyes állatcsoportok (pl. Coleoptera, Lepidoptera, Mollusca) kutatásaiban már jelentős eredményeket értek el, a legtöbb csoportból viszont alig vannak adataink." Sajnos az elmúlt évtizedekben a kutatások súlypontozása a Mecseket elkerülte. A munkálatok a Barcsi Ősborókás Tájvédelmi Körzetre, a Dráva-síkra és Villányi-hegységre koncentrálódtak. Nagy hiányossága volt a programnak, hogy a Dél-Dunántúlon faunisztikailag, ökológiailag és állatföldrajzilag kiemelkedő Mecsek esetében a célok és feladatok nem jelentek meg karakteresen. GEBHARDT Antalnak és kortársainak, sőt elődeinek kiemelkedő munkássága még csak említésre sem került, holott ez volt a legbiztosabb alap a sikeres kutatások folytatására és befejezésére. Az előbbiek és néhány alaposabb részletezést igénylő ok vezetett oda, hogy a Mecsek ígéretesnek indult kutatása befejezetlen maradt.

Új utak Mecsek kutatásban

Az 1980-as években új fejezet kezdődött el a komlói természettudományos muzeológiában (FAZEKAS 1996). Először megjelent egy ismeretterjesztő könyv (FAZEKAS 1984), új állandó természettudományi kiállítás nyílt Máré-várán, és kifejezetten mecseki kutatásokra összpontosító új periodika indult Folia comloensis címmel. A hegység kutatói a Janus Pannonius Múzeum évkönyveiben és Folia comloensis periodikában jelentették meg a legkülönbözőbb állattani csoportokról szóló tanulmányaikat, de az átfogó faunakép, az egységes mecseki kötet váratott magára. Az elmondott anomáliák alapján fogalmazódott meg, hogy a Mecsekre vonatkozó ez idáig megjelent publikációk, gyűjteményi anyagok és az újabb gyűjtések alapján önálló kötetben kell a hegység állatvilágát bemutatni (FAZEKAS 2004).

A „Mecsek állatvilága" könyvsorozat kiadásának szervezése az ezredforduló táján indult el. Első kötetünkben 19 kutató 3420 állatfaj faunisztikai, ökológiai, állatföldrajzi és természetvédelmi adatait közli. Közülük 12 faj új Magyarországon, 33 pedig korábban ismeretlen volt a Mecsekből. 365 faj védett illetve fokozottan védett. A kiadvány rendszertani sorrendben közli a feldolgozott taxonokat a medveállatkáktól a kisemlősökig.

2. táblázat. A Mecsek állatvilága 1. című kötetben ismertetett fajok száma

Rendszertani csoportok	Fajszám	Új faj Magyarországon	Új faj a Mecsekben	Védett faj
Medveállatkák	41	–	5	–
Ászkarákok	32	3	2	–
Szitakötők	51	–	–	16
Fatetű-alakúak	26	–	?	–
Bogarak	1216	1	?	62
Recésszárnyúak	69	3	17	3
Hártyásszárnyúak	803	5	?	4
Lepkék	949	–	–	76
Halak	22	–	–	6
Madarak	175	–	9	161
Emlősök	36	–	–	28
Összesen	**3420**	**12**	**33**	**365**

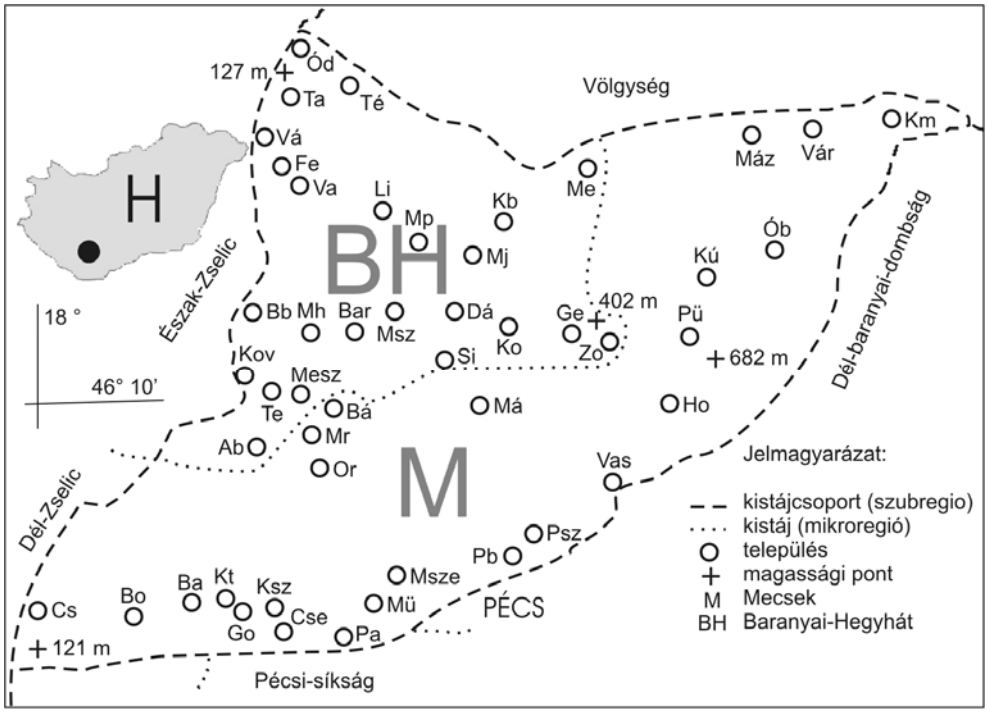
Megjegyzés: A táblázatban közölt számok csupán tájékoztató jellegűek, s csak jelen kötet adataira támaszkodnak. Egyes szerzők – különböző okok miatt – nem összesítették a korábban publikált mecseki fajszámokat, így nem állapítható meg, hogy tanulmányukban hány új fajt mutattak ki a hegységből. Ezt kérdőjellel jelöltem.

A „szubmediterrán" sziget

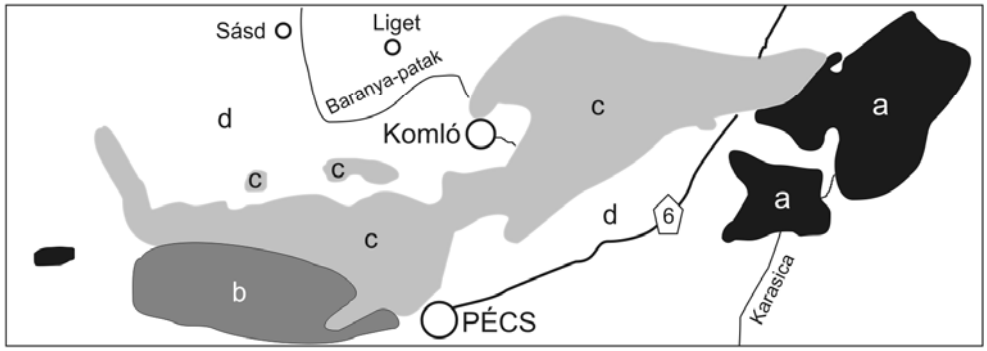
A Mecsek hegység és a Baranyai-Hegyhát morfogenetikailag igen jellegzetes kistáj-csoportja a Dunántúli-dombságnak. A két kistájat Mecsek-vidéknek nevezzük. Együttes területük 550 km^2 (**2. ábra**).

A Mecsek hegységet egy 400 m magas, 6–7 km széles, mély törésrendszerrel határolt, fennsík jellegű hegységrész – a Középső-Mecsek – Kelet- és Nyugat-Mecsekre osztja fel. A keleti területekre (pl. Dobogó–Zengő csoport) sugarasan kiinduló sasbércek, míg a nyugati részre tetőhelyzetbe emelt tönkös sasbércek a jellemzőek. A hegység fő tömegét a triász és a jura időszakban tengerbe lerakódott mészkövek alkotják, melyek gránit alapzaton nyugszanak. A Nyugat-Mecsekben a perm-triász homokkövek dominálnak (**3. ábra**). A Mecsek, s az északról hozzá kapcsolódó Baranyai-Hegyhát mai magassága a pliocén és a pleisztocén korban alakult ki. Legmagasabb pontjai: Zengő (682 m), Tubes (611 m), Hármas-hegy (604 m), Dobogó (594 m), Jakab-hegy (592 m), Szószék (586 m), Szamár-hegy (564 m).

A Mecsek-vidék a Dél-Dunántúl flóravidékének (Praeillyricum) délkeleti részén a mecseki flórajárásban (Sopianicum) foglal helyet (**4. ábra**). A hagyományos állatföldrajzi

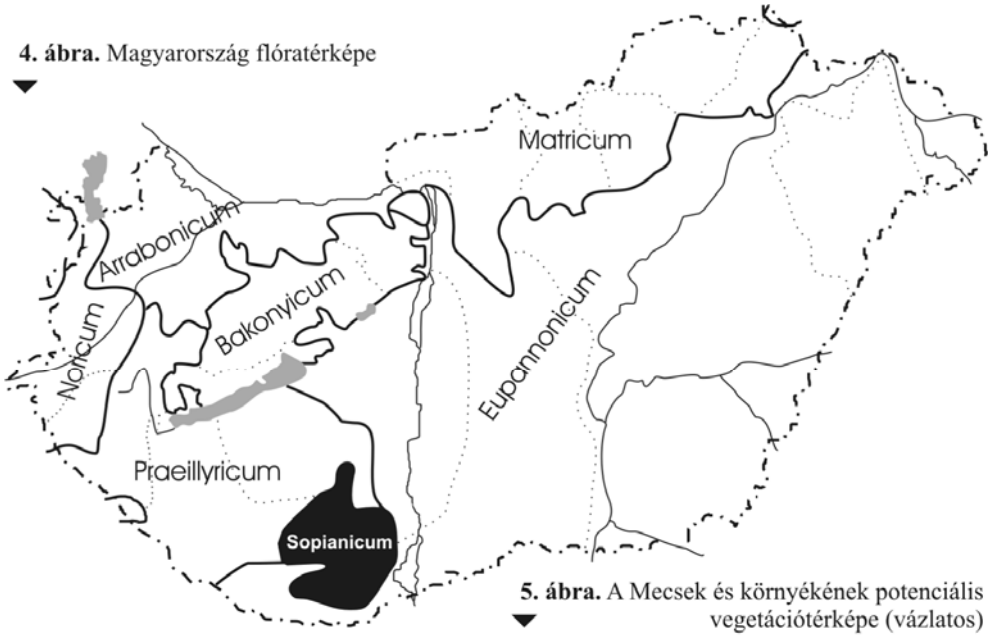

2. ábra. A Mecsek és a Baranyai-Hegyhát (= Mecsek-vidék) települései és fontosabb településrészei: Ab-Abaliget, Ba-Bakonya, Bar-Barátúr, Bá-Bános (Orfű), Bo-Boda, Bb-Bodolyabér, Cs-Cserdi, Cse-Cserkút, Dá-Dávidföld (Komló), Fe-Felsőegerszeg, Ge-Gesztenyés (Komló), Go-Golgota, Ho-Hosszúhetény, Kb-Kisbattyán, Km-Kismányok, Ko-Komló, Kov-Kovácsszénája, Kú-Kisújbánya, Ksz-Kővágószőlős, Kt-Kővágótöttös, Li-Liget, Mü-Magyarürög, Má-Mánfa, Me-Magyaregregy, Mh-Magyarhertelend, Msz-Magyarszék, Máz-Mázа, Mj-Mecsekjánosi, Mp-Mecsekpölöske, Mr-Mecsekrákos, Mesz-Mecsekszakál, Msze-Mecsekszentkút, Ób-Óbánya, Ód-Ódombó, Or-Orfű, Pa-Patacs, Pb-Pécsbánya, Psz-Pécsszabolcs, Pü-Püspökszentlászló, Si-Sikonda, Ta-Tarrós, Te-Tekeres, Té-Tékes, Vár-Váralja, Va-Varga, Vas-Vasas, Vá-Vázsnok, Zo-Zobákpuszta. (*Terv és grafika: Fazekas I.*)

3. ábra. A Mecsek és környékének földtani vázlata: a= paleozoikum (gránit), b= perm-triász (homokkövek), c= triász-jura-kréta (üledékes és vulkanikus kőzetek), d= miocén-pliocén-pleisztocén (mészkő, agyag, homok, lösz). (*Terv és grafika: Fazekas I.*)

4. ábra. Magyarország flóratérképe

5. ábra. A Mecsek és környékének potenciális vegetációtérképe (vázlatos)

(*Terv és grafika: Fazekas I.*)

felosztás alapján a hegység a palearktikus faunarégió, euró-turáni faunavidékének (provincia), közép-dunai faunakerületébe (subprovincia), az illírvidék (Illyricum) faunakörzetbe és ezen belül a mecseki faunajárásba (Sopianicum) tartozik. Az új európai biogeográfiai felosztás szerint a Mecsek a Pannon biogeográfiai régió része (**6–7. ábra**).

Az egyes flóra- és faunajárások elhatárolása bizonyos növény- és állatfajok elterjedési határainak egybeesései alapján, valamint a tájegységek alapvető florisztikai és faunisztikai jellegei szerint történt. A fajok elterjedési határai a kőzettani és klimatikus határok mentén rendeződnek. A térség klímajellegét döntően meghatározza a csapadék évi összege, éves szóródása, a tényleges napfénytartam és sugárzás évi menetének sajátossága, a téli és nyári félév hőmérsékleti viszonyai. Táji, kistáji léptékben a flóra és fauna jellegére, a populációk térbeli eloszlására a környezeti tényezők közül – az edafikus tényezők mellett – döntően fontos a csapadék mennyisége tér- és időbeli eloszlása.

Magyarországon a Mecsek és Villányi-hegység térségében legerősebb a Mediterráneum klimatikus, növény– és állatföldrajzi hatása. A Pannon életföldrajzi régióban a két hegység valóságos szubmediterrán „ökológiai" szigetként különül el szomszédos dél-dunántúli és alföldi területektől. Napfényes sziklagyepjei, karsztbokorerdői, száraz, meleg cseres-tölgyesei, hársas, sziklai törmeléklejtő erdői (**5. ábra**) szoros flóra– és faunatörténeti kapcsolatban állnak a Dinári-hegység pontuszi és illyr fajokban gazdag élővilágával. A tipikus balkáni fajok közül csak a közelmúltban vált ismertté a hegységben a *Trichoniscus bosniensis*ászkarák. A Mecsek és térsége a Kárpát-medence jégkorszak utáni (posztglaciális) benépesülésének meghatározó ökológiai környezete, s egyben felhalmozódási területe is volt. Kolonizációs útvonalként, összekötő kapocsként szolgál (t) a Dunántúli– sőt az Északi-középhegység déli fajainak északi irányú bevándorlásában. Magas fajszámmal fordulnak elő a hegységben olyan D-DNy-európai flóra- és faunaelemek is, amelyek a Dunántúlon érik el areájuk keleti határvidékét. Az atlantikus Európa üzenetét hozza az örökzöld szúrós- (*Ruscus aculeatus*) és a lónyelvű csodabogyó (*Ruscus hypoglossum*), a díszes vesepáfrány (*Polystichum setiferum*), a pirítógyökér (*Tamus communis*), a sárgamintás tarkabagoly (*Polymixis xanthomista*), a vonalkás földibagoly (*Euxoa vitta*) és a *Chrysoperla mediterranea* nevű fátyolka faj.

Több növény- és állatfaj Európában a Mecsekben éri el földrajzi elterjedésének északi határát. A hegységtől északra csak szórványosan vagy egyáltalán nem fordul elő. Ilyen fajok például az aranyos baraboly (*Chaerophyllum aureum*), a baranyai peremizs (*Inula spiraeifolia*), az illatos hunyor (*Helleborus odorus*), az olasz müge (*Asperula taurina ssp. leucanthera*), az álcás tegzes (*Plectrocnemia minima*), a hangyabogáncs-tollasmoly (*Calyciphora xanthodactyla*), egy déli származású főgyökérmoly (*Ancylosis roscidella*), a pompás csuklyásbagolylepke (*Cucullia formosa*). A nevezetes bennszülött (endemikus) fajok közül kiemelt természeti örökség a bánáti bazsarózsa (*Paeonia banatica*), a magyar vakcsiga (*Bythiosopeum hungaricum*), a mecseki őszi tegzes (*Chaetopteryx schmidi mecsekensis*).

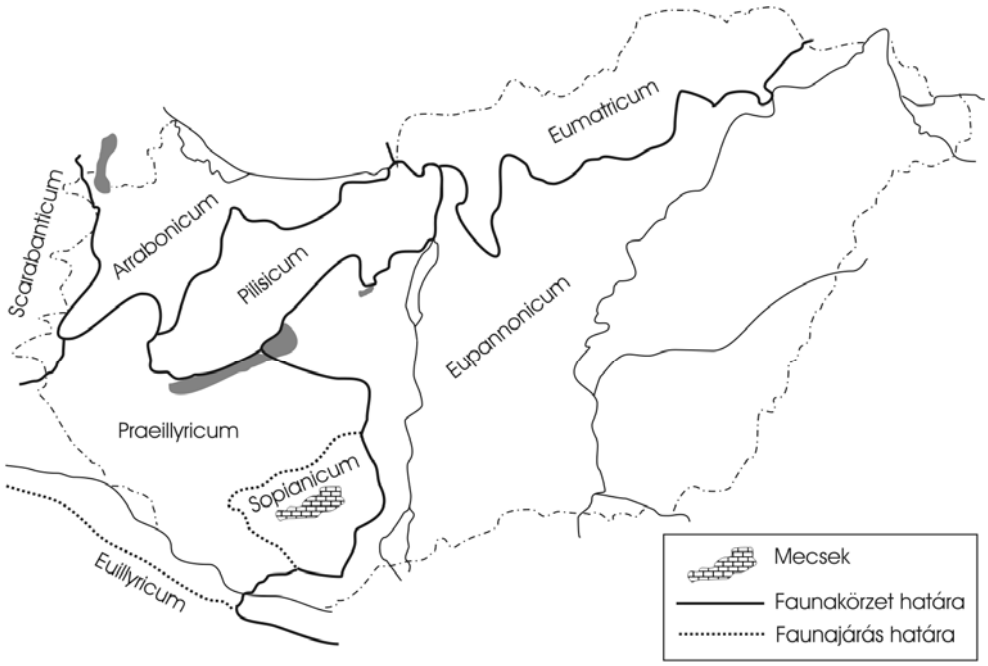
A Mecsek erdőit ökológiai szempontból két nagy csoportra lehet felosztani. Az első csoportba a nyíltabb lombkoronájú, melegkedvelő, szárazabb dombtetőkön termő cseres-tölgyesek (Potentillo micranthae–Quercetum dalechampii, és Luzulo forsteri–Quercetum petraeae) tartoznak valamint a jóval lokálisabb, igen kis kiterjedésű karsztbokorerdők (Inulo spiraefoliae–Quercetum pubescentis). A karsztbokorerdőkkel tartanak egyensúlyt a meredek triász mészkövön kialakult – fokozott védelemre szoruló – kétszintű sziklafüves lejtők (Serratulo radiatae–Brometum pannonici) illetve a reliktum őrző (pompás csuklyásbagolylepke – *Cucullia formosa*) dolomitsziklagyepek (Artemisio saxilitis–Festucetum dalmaticae).

Az erdőállományok második – meghatározó – csoportját egy hűvösebb, nedvesebb, zártabb lombkoronájú, ún. mezofil társuláskomplex alkotja. Ide tartoznak a patakos völgyekben sávszerűen futó égerligetek (Carici pendulae–Alnetum), a hozzájuk kapcsolódó gyertyános-kocsánytalan tölgyesek (Asperulo taurinae–Carpinetum), a helyek északi oldalait borító szubmontán bükkösök (Helleboro odoro–Fagetum) valamint a hegycsúcsokon álló, edafikus hatásra kialakult ezüsthársas törmeléklejtőerdők (Tilio tomentosae–Fraxinetum orni). A tölgyesek és bükkösök között, a mély bevágású, többnyire sziklás völgyekben szerves törmelékben gazdag, fényben szegény, különös hangulatú szurdokerdők (Scutellario altissimae–Aceretum pseudoplatani) bújnak meg (FAZEKAS 2005). A szurdokerdők, völgyelések nevezetes mecseki rovara az európai fogasállúbogár (*Prostomis mandibularis*). A völgyekben futó patakokból ismét előkerült a kipusztultnak hitt hal faj, a kövi csík (*Noemacheilus barbatulus*), s itt találja meg szaporodó helyét az országos ritkaságnak számító kétcsíkos hegyi szitakötő (*Cordulegaster heros*).

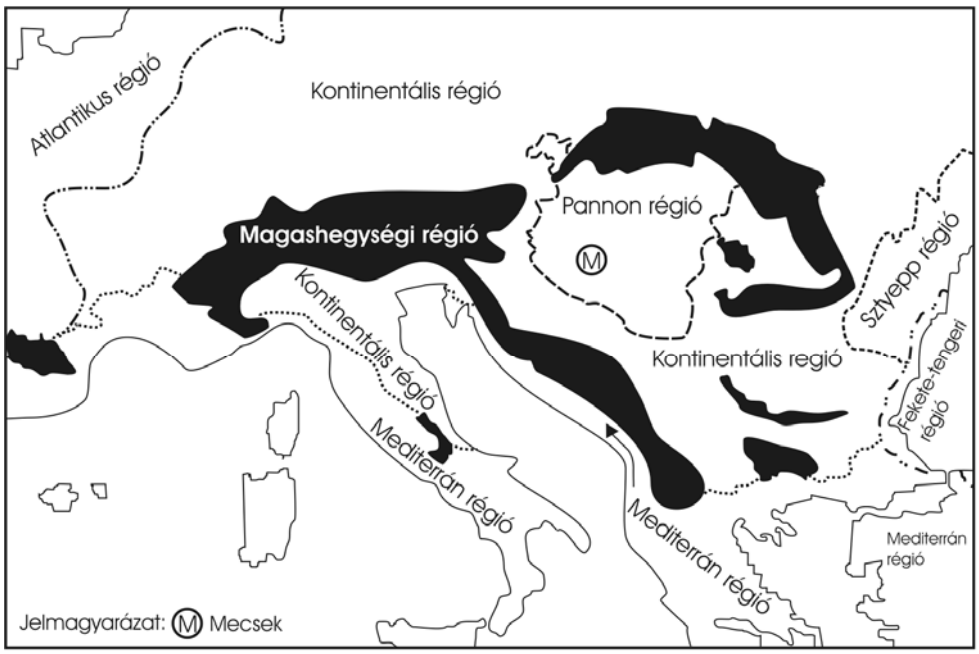
A mecseki állattani kutatások egyik kiemelt élőhelytípusai a helyenként nagy kiterjedésű rétek és legelőmaradványok. Évszázadokkal ezelőtt a gyertyános- és cseres-tölgyesek termőhelyein a fák kivágásával, kituskózásával legelőket, kaszálókat, szántókat szőlős- és gyümölcsöskerteket hoztak létre. Az állandó kaszálás és legeltetés hatására jellegzetes fajkészlet alakult ki. Többségüket a patakos völgyelések felett alakították ki, ezért a sásos égerligetek és a tölgyesek közötti antropogén társulások, melyek természeti értékeinek megőrzése különösen fontos. Egyes területek használatát (legeltetés, kaszálás, gabonatermesztés stb.) már évtizedek óta felhagyták (pl. Abaliget, Hosszúhetény és Kisbattyán térsége, Mánfa, Mecsekfalu stb.) az erőszakos „téeszesítés" illetve a szénbányászat munkaerő elszívó hatása miatt. Sok helyütt a szukcesszió előrehaladtával szinte átjárhatatlan galagonya-kökény cserjések alakultak ki (pl. Komló: Mühlberg), s megkezdődött a beerdősülés. A rétek, a legelők nem egyensúlyi rendszerek, mert az állandó zavarás (pl. kaszálás, legeltetés) megakadályozza a kompetitív egyensúly kialakulását. Valójában a zavarás során előnybe került uralkodó fűfajok és megtelepülő cserjék megakadályozzák az alárendelt (szubordinált) fajok természetes versenyhelyzetét.

Ezeken réteken él a talaj felszínén mozgó, magyar tarsza (*Isophya costata*), amely a jégkor utáni pannon sztyepp korszak maradvány (reliktum) faja, de előkerült az illír jellegű déli tarsza (*Isophya modestior*) is, mely Mecsekben éri el földrajzi elterjedésének északi határát. A Szent László-tárnicson (*Gentiana cruciata*) élő szürkés boglárka (*Maculinea alcon*) csak az extenzíven kezelt réteken maradt fenn, ugyanakkor hiányzik viszont a délebbre lévő Villányi-hegységből. Az európai és a magyar populációk jelentős részét a fokozatos kipusztulás fenyegeti.

6. ábra. Magyarország állatföldrajzi beosztása (*Grafika: Fazekas I.*)

7. ábra. Délkelet-Európa biogeográfiai térképe a Natura 2000 alapján (*Grafika: Fazekas I.*)

Wéber Mihály dipterológus (jobbról) a mecseki fénycsapdakutatások elindítója volt. Mellette Fischer Ernő a Pécsi Tanárképző Főiskola állattani tanszékének tanára az 1960-as évek végén.

Kaszab Zoltán coleopterológus több gyűjtőutat tett a Mecsekben. Az Ő nevét őrzi az *Athous kaszabi* pattanóbogár

Móczár László hymenopterológus az 1950-es években indította el a hegység hártyásszárnyú faunájának a kutatását

◄ Merkl Ottó a mecseki bogarakat határoz a Magyar Természettudományi Múzeumban

Fazekas Imre ► a lepkék vizsgálata közben Komlón

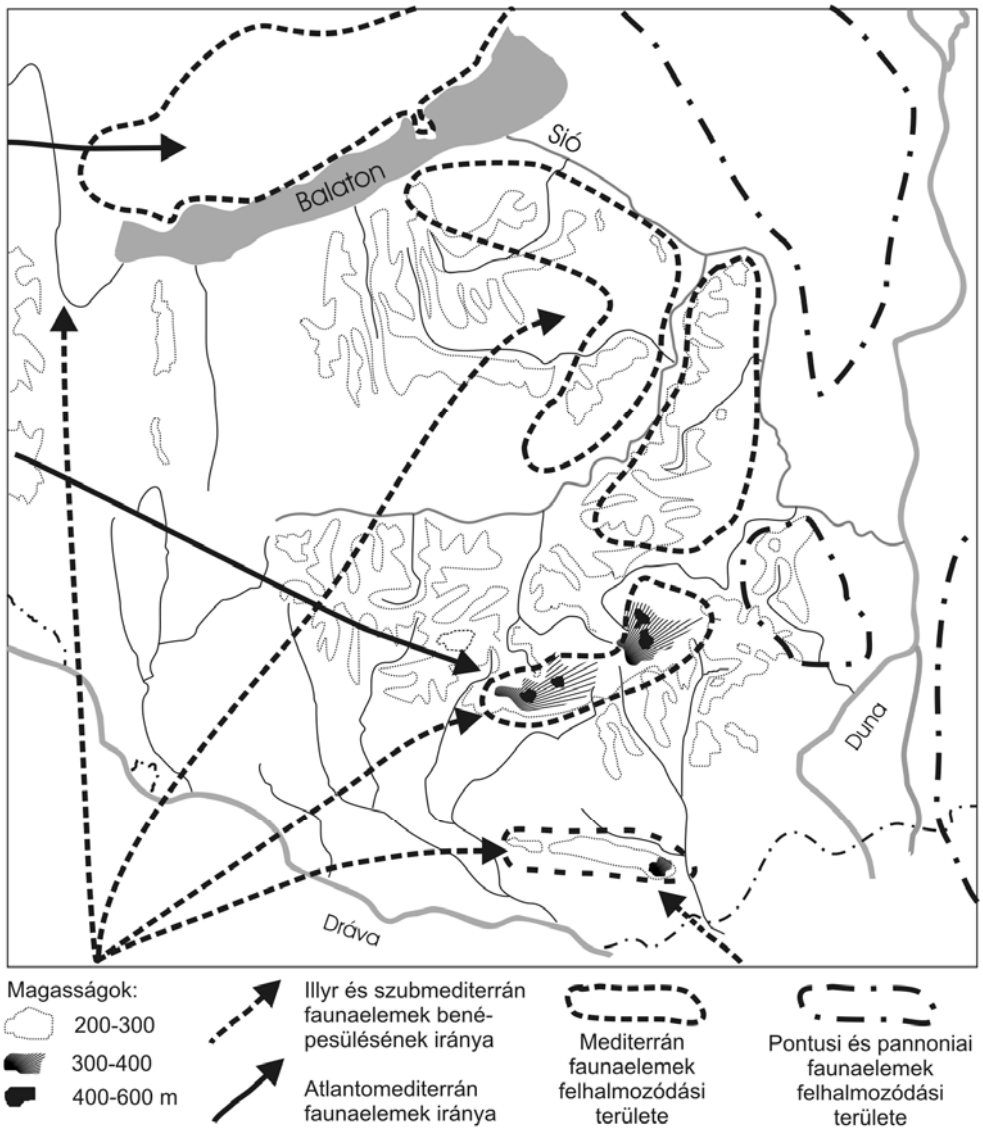

Tóth István Zsolt botanikus nemcsak kiváló túravezető volt, de a zoológusokat szívesen kalauzolta, és segítette gyűjtéseiket

Bodó János (balról) természetvédelmi őr Loksa Istvánnal (jobbról) talajcsadát állítanak a rovaroknak és a pókoknak, Misina déli oldalán 2003-ban

8. ábra. A Dél-Dunántúl és a szomszédos területek nagylepke faunájának jégkorszak utáni vázlatos benépesülési irányai, a faunaelemek felhalmozódásának jellegzetes területeivel

Irodalom – References

BOROS I. (1977): A Baranyai faunakutatás rövid története és annak eddigi eredményei. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 19: 91–104.

FAZEKAS I. (1984): A Keleti-Mecsek és Komló élővilága. – Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal, Budapest, pp. 87 + színes melléklet.

FAZEKAS I. (1989): Az első magyar fészekodúgyár. – Élet és Tudomány, XLIV (12): 382.

FAZEKAS I. (1996): Természettudományi gyűjtemény Komlón. In Kassai M. (szerk.): Baranya megye 100 éve a műszaki- és természettudományos folyamatok tükrében, 1896–1996. – Baranya Megyei Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége, p. 127–133.

FAZEKAS I. (2003): In memoriam Balogh Imre (1908–1995). – Folia comloensis 12: 143–148.

FAZEKAS I. (2004): 50 éves a komlói természettudományos muzeológia, 1954–2004. – Folia comloensis 13: 109–113.

FAZEKAS I. (2005): Tájtörténet, élőhelyek, növényzet és állatvilág. In: Fazekas I. (szerk.): A komlói térség természeti és kultúrtörténeti öröksége. – Regiografo, Komló, p. 123–168.

GEBHARDT A. (1963): Thalhammer János emlékezetére. A Mecsek-hegység és környékének Dipterafaunája. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 1962: 5–38.

LOVÁSZ Gy. (1981): A Baranyai-dombság, a Mecsek és a Villányi-hegység. In: Ádám L., Marosi S. & Szilárd J. (szerk.): A Dunántúli-dombság (Dél-Dunántúl). – Akadémia Kiadó, p. 130–133.

UHERKOVICH Á. (1977): A Mecsek és környékének természeti képének tanulmányozási terve. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 19: 389–393.

WÉBER M. (1977): Állatvilág. In: Lovász Gy. (szerk.): Baranya megye természeti földrajza. – Baranya Megyei Levéltár, Pécs, p. 261–273.

A szerző címe—Author's address:
FAZEKAS Imre
Regiografo és Szakértő Központ
Regiografo & Expert Center
Majális tér 17/A
H-7300 Komló
Hungary
E-mail: fazekas.i@hu.inter.net

Folia comloensis 15: 15–24. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek hegység medveállatka faunája (*Tardigrada*)

VARGHA BÉLA

Abstract: [VARGHA B. (2006): *The water-bear (Tardigrada) fauna of Mecsek Mountains, South Hungary. – Folia comloensis 15: 15–24.*] – Author summarize the report of the occurrence of tardigrade species in the Mecsek Mountains. 41 species were recorded from 1147 soil, litter, moss and lichen samples which had been collected in 27 sites of the Mecsek Mountains between 1938 and 1998. The 41 species known from the area representing 33% of the Hungarian tardigrade fauna.

Key words: Tardigrada, faunistic data, Mecsek Mountains, Hungary

Summary: The water-bear (Tardigrada) fauna of Mecsek mountains Between 1938 and 1998 1147 soil, litter, moss and lichen samples were collected to survey the water-bear fauna of the Mecsek Mountains. One third of the samples did not contain any tardigrade. Altogether 41 species were recorded from the samples. The distribution of the species in the various sample media was as follows : 15 in soil, 17 in leaf litter, 37 in mosses (26 from the ground, 24 from rocks and 18 from trees) and 9 in lichen. The most species-rich sampling sites were: Tubes-tető (No.26), Magyarürögi-völgy (No.11) and Misina-tető (No.17). The most frequent species are : *Macrobiotus hufelandi* and *Macrobiotus richtersi*. The 41 species known from the area represent 33% of the Hungarian tardigrade fauna and 35% of the Transdanubian region's water-bear fauna.

Bevezetés

A medveállatkák rövid, általános jellemzése

Az önálló állattörzsbe sorolt leegyszerűsödött testfelépítésű medveállatkák apró, mikroszkopikus méretű élőlények, nagyságuk általában 300–400 mikrométer, egyesek azonban elérhetik az l–1,5 milliméteres nagyságot is. A hengeres testű állatkákat kitines kutikula borítja, amely egyes fajoknál kis „páncéllemezek" formájában jelenik meg. A kültakarón különféle függelékek lehetnek – dudorok, tüskék, fonalak – amelyek fajra jellemző alakúak, nagyságúak és elhelyezkedésűek. 4 pár lábuk van, amelyeken egyes fajoknál tapadókoronggal, vagy karmokkal ellátott ujjak találhatók, mások viszont ujjnélküliek. A karmok nagysága, alakja fontos rendszertani bélyeg. Elkülönült légző- és keringési szerveik nincsenek. Idegrendszerük hasdúclánc, érzékszerveik gyengén fejlettek. Szájcsövük és a garat alakja, felépítése fontos határozóbélyeg.

Érdekes szájszervük a tőröcske, amely segítségével szúrják át a növényi sejtek falát, hogy kiszívhassák annak tartalmát izmos garatjuk mozgatásával. Kiválasztószervük a Malpighi-edény. Váltivarú állatok, petéiket (tojásaikat) a levetendő kutikulában hagyják, vagy szabadon rakják le. A szabadon lerakott petéket különféle tüskék, dudorok, kúpok díszítik. Nagyságuk kb. 30–120 mikrométer, a díszítések az egyes fajokra jellemzőek. A petékből változó idő (5–30 nap) alatt kelnek ki a fiatalok, amelyek szüleikre hasonlítanak, közbenső lárvaalakjuk nincs. Növekedésük során többször vedlenek.

Legnagyobb számban a mohákban találhatók, de a zuzmókat is kedvelik és a talajban, avarban is előfordulnak olykor meglehetősen tekintélyes mennyiségben. Egyesek a tiszta vizek, mások a tengerek lakói. Előfordulnak a sarkvidékeken és a trópusokon is, és nem hiányoznak a magashegységekből sem. Több mint 700 fajuk ismert, hazánkból eddig 126 fajt sikerült kimutatni. Főleg növényevők, a növényi sejtek nedvét szívogatják, de egyes fajok ragadozók és apró állati szervezeteket fogyasztanak.

Kedvezőtlen körülmények között életműködésük lecsökken, beszáradnak, összezsugorodnak és ún. „bödön" alakot vesznek fel. Ebben az anabiotikus, vagy kriptobiotikus állapotban évekig életben maradhatnak és a különlegesen szélsőséges hőmérsékleti viszonyokat is képesek elviselni. Hónapokig kibírják a –190 ^{o}C-ot és percekig a +100 ^{o}C feletti hőmérsékletet is. Oxigénhiány esetén betokozódnak, cysta állapotba kerülnek. Az életfeltételek kedvezővé válása esetén néhány óra alatt visszanyerik eredeti, aktív állapotukat. A medveállatkák amellett, hogy a szélsőséges környezeti viszonyokat is képesek elviselni, a szennyezésekre érzékenyek. Ezen tulajdonságuk miatt bioindikációs célú vizsgálatokra is igen alkalmasak. A tiszta környezet iránti igényüket már 1937-ben leírta magyar kutató, dr. Iharos Gyula Alfonz (1910–2002) premontrei kanonok, a nemzetközi hírű pap-tudós.

A Mecsek hegység medveállatkákra vonatkozó kutatástörténete

A Mecsek hegységben előforduló Tardigrada fajokról először IHAROS (1940) tudósított . Az általa 1938-ban „Pécsbudafa" (ma Mánfa) környékén gyűjtött mohamintákból 10 faj jelenlétét mutatta ki.

Ezt követően GEBHARDT (1961) tudósít az Orfűi-rét, a Mély-völgy és a „Márévári-völgy" (ma Vár-völgy) forrásainak iszapos talajából kimutatott *Macrobiotus hufelandi* fajról.

Iharos Gyula Alfonz 1960 és 1961 évben a Janus Pannonius Múzeum Természettudományi Osztálya faunakutatási tervének keretében gyűjtött vizsgálati mintákat a Mecsek három tájegységében. A talaj, avar, moha és zuzmó minták gyűjtésében Gebhardt Antal is közreműködött, s ugyancsak gyarapította a begyűjtött minták számát Andrássy István és Soós Árpád is. A tervszerű és célzott kutatási munka keretében Iharos 1135 vizsgálati mintát dolgozott fel, amelyből 36 Tardigrada fajt sikerült kimutatni. A feldolgozás eredményeit IHAROS (1963) összefoglaló dolgozatában ismertette.

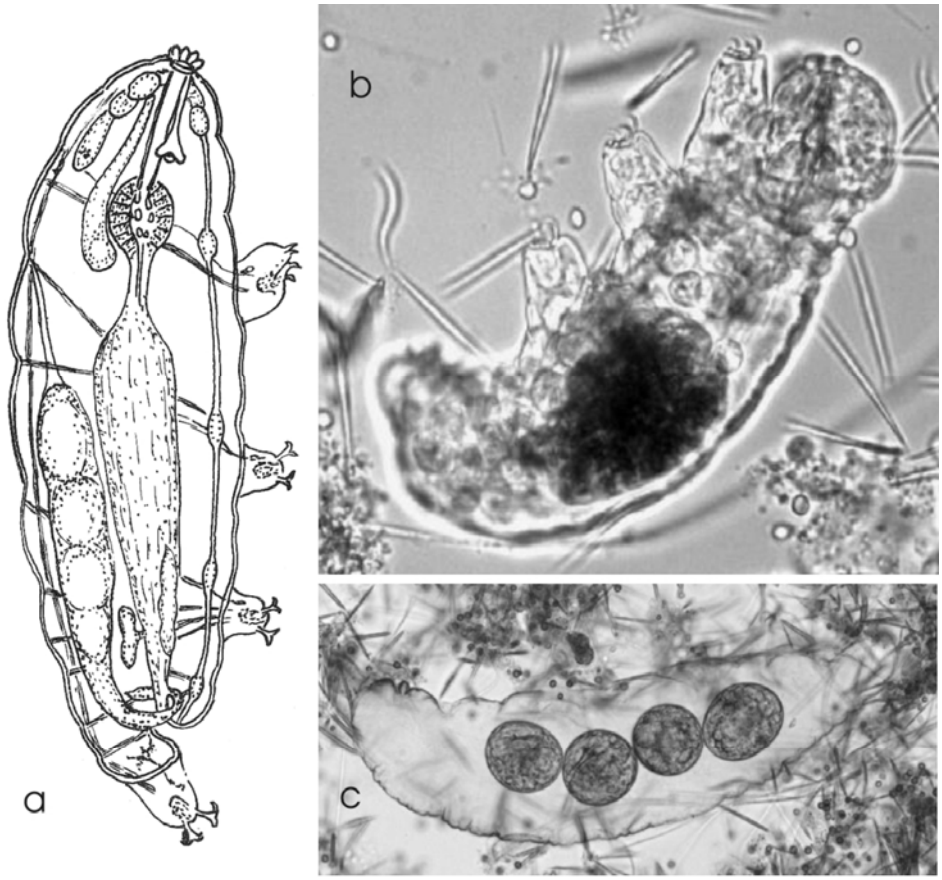
IHAROS (1962) ezt megelőzően a Mecsek hegység négy területéről (Abaliget, Magyarürög, Tripammer-fa, Vörös-hegy) származó 4 medveállatka fajról tudósít.

GEBHARDT (1964, 1965) Iharos vizsgálati eredményei alapján ismerteti a Misina- és a Tubes-tetőn gyűjtött mintákból kimutatott 18, illetve a Mecsek hegységből megismert 36 Tardigrada fajt.

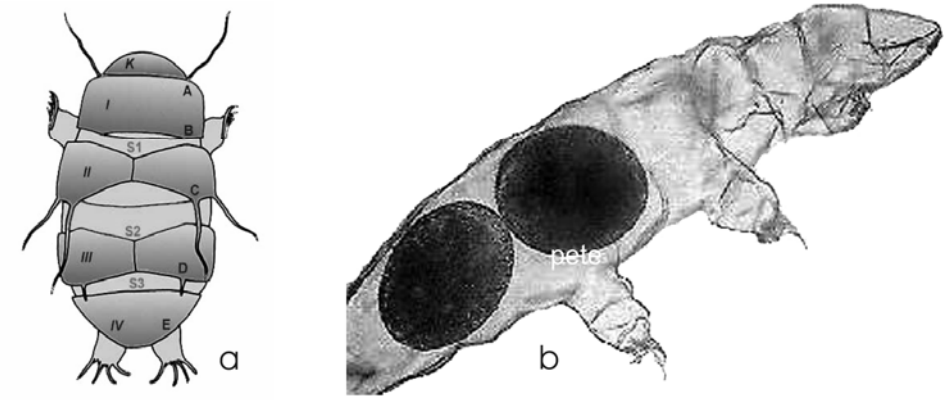
Ezt követően hosszú szünet után jelen szerző 1991-ben és 1992-ben Pécs és Orfű környékén gyűjtött, talajról, fáról és kőről származó 10 mohamintában mindössze két fajt (*Macrobiotus richtersi* és *Milnesium tardigradum*) tudott kimutatni pécsi mintából (VARGHA eddig nem közölt adatok).

Ugyancsak 1992-ben e sorok írója többek között Hetvehelyen kőről és fáról származó mohamintákat gyűjtött és dolgozott fel, amely során 4 fajt talált, amelyek közül 3 faj (*Macrobiotus ovidii*, *Isohypsibius prosostomus* és *Ramazzottius anomalus*) újnak bizonyult a Mecsek hegységre vonatkozóan (IHAROS & VARGHA 1995). A *Macrobiotus ovidii* és a *Ramazzottius anomalus* egyúttal újnak bizonyult a hazai fauna tekintetében is.

Ötvös Edit által bioindikációs célból 1998-ban talajról gyűjtött, Komló térségéből származó mohamintákból 4 Tardigrada faj került elő (VARGHA et al. 2002). A rendelke-

1. ábra. Egy medveállatka vázlatos testfelépítése (a) táplálkozás közben (b), kutikula petékkel (c)

2. ábra. Heterotardigrada páncéllemezekkel és testfüggelékekkel (a), *Milnesium tardigradum* petékkel (b)

zésre álló további minták vizsgálata újabb 3 faj jelenlétét igazolta (VARGHA, eddig nem közölt adatok). A komlói mintákból kimutatott fajok közül két faj (*Diphascon (Adropion) prorsirostre* és *Astatumen trinacriae*) eddig ismeretlen volt a Mecsek hegység területéről.

Anyag és módszer

A vizsgálati minták gyűjtése a medveállatkák különböző lelőhelyeiről történt. Előfordulásuknak megfelelően ezért a bevezetésben már említett kutatók iszap, talaj, avar, moha és zuzmó mintákat gyűjtöttek be . A mohaminták talajról, kőről és fáról származtak. A mintagyűjtő helyek jegyzékét az **1**. táblázat tartalmazza.

A vizsgálatra beszállított minták feldolgozása benedvesítéssel/beáztatással kezdődött, majd ezt követte a sztereómikroszkóp alatt történő alapos átvizsgálás és a talált egyedek kigyűjtése, majd meghatározása és konzerválása (IHAROS 1945). Jelen szerző az áztatást követő többszöri alapos kimosás után a vizsgálati minták áztatólevéből/mosóvizéből ülepítéses-flotációs-szűréses módszerrel vonta ki a medveállatkákat, és azokat tartós készítményben őrizte meg (VARGHA 1997, 2002).

IHAROS (1962) a *Hypsibius punctatus* néven leírt *Diphascon punctatum*, mint a tudományra nézve új faj holotípusának megőrzési helyeként a pécsi Janus Pannonius Múzeum gyűjteményét jelöli meg, más fajok esetében a példányok őrzési helyéről nem ad információt. E sorok írója az általa gyűjtött Tardigrada példányokat jelenleg saját gyűjteményében őrzi, amely majd Budapesten a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárában nyer elhelyezést (a tudományra nézve új fajok holotípusai egyébként már jelenleg is ott vannak).

Eredmények

A Mecsek hegység területéről származó 27 mintavételi helyről 41 medveállatka faj előfordulása bizonyított. A kimutatott fajok lelőhelyek szerinti előfordulását a **2**. táblázat mutatja be. Az **3**. táblázat a Tardigrada fajoknak az egyes élőhelyeken, a talajban, avarban, mohában és zuzmóban való előfordulását részletezi.

Értékelés

A Mecsek hegység nagy kiterjedése, földrajzi fekvése, sajátos éghajlata és változatos növénytakarója (GEBHARDT 1965) kedvező feltételeket biztosít a medveállatkák elterjedésének is. Ezt bizonyítja, hogy a hazánk területéről eddig ismert 126 faj 33%-a, a Dunántúlról ismert fajok (117 faj) 35%-a, vagyis 41 faj jelenlétét sikerült ez ideig a Mecsek hegység területéről kimutatni.

A vizsgálati minták közel egyharmadában nem voltak Tardigradák. A vizsgált területről kimutatott medveállatka fajok 39%-a mindössze 1–1 mintavételi területen fordult elő, s a fajok több mint a fele egy vagy két gyűjtési pontról származó mintából volt kimutatható. 2 faj (*Macrobiotus hufelandi* és *Macrobiotus richtersi*) viszont a lelőhelyek 81, illetve 70%-ánál fellelhető volt. Egy mintavételi helyről (Tubes-tető) 19, két további gyűjtőhelyről (Magyarürögi-völgy és Misina-tető) pedig 16–16 Tardigrada fajt sikerült kimutatni. Legtöbb (26, illetve 24) fajt a talajról és a kövekről gyűjtött mohaminták tartalmaztak, kevesebb, de közel azonos számú faj (17, 18, 15) volt az avar, a fatörzsekről származó moha és a talajmintákban. A zuzmómintákból 9 faj került elő. A Mecsek hegységből származó vizsgálati mintából került leírásra egy új Tardigrada faj, a *Diphascon punctatum* (IHAROS 1962).

A Mecsek hegység Tardigrada faunájának vizsgálatáról beszámoló jelentésben IHAROS (1963) részletesen ismerteti az általa leírt, a vizsgált területről kimutatott fajok döntő többségét magában foglaló 36 faj jellegzetességére alapozott következtetéseit és a területre vonatkozó megállapításait, összegezéseit. Így a vizsgálati eredmények részletes értékelése vonatkozásában utalok a fenti tanulmányban leírtakra.

sor-szám	A mintavételi hely	UTM kód
1.	Abaligeti barlang kör.	BS81
2.	Andor-forrás	BS81
3.	Árpád-tető	BS81
4.	Dömörkapu	BS80
5.	Hármas-hegy	BS91
6.	Hetvehely	BS71
7.	Hidasi-völgy	BS92
8.	Komló	BS81
9.	Kozári vadászház	BS81
10.	Lóri vadászház	BS81
11.	Magyarürögi-völgy	BS80
12.	Mánfa környéke	BS81
13.	Máré-forrás	BS92
14.	Melegmányi-völgy	BS81
15.	Mély-völgy-források	BS81
16.	Mileva út mente	BS80
17.	Misina-tető	BS80
18.	Óbánya-patak völgye	CS02
19.	Orfűi rét	BS81
20.	Pécs	BS80
21.	Pécsbányatelep	BS81
22.	Pécsbudafa (ma Mánfa)	BS81
23.	Szuadó-völgy	BS71
24.	Tettye, karszt	BS80
25.	Tripammer-fa	BS81
26.	Tubes-tető	BS81
27.	Vörös-hegy	BS81

1. táblázat. Gyűjtőhelyek (mintavételi helyek, lelőhelyek) jegyzéke és UTM kódja

Összefoglalóan megállapítható, hogy a tavaszi mintákban általában több (4–6) fajból álló közösség mutatható ki, mint a nyári és téli évszakokban gyűjtött, s rendszerint csak 1–2 faj egyedeit tartalmazó mintákban.

A talajminták közül a forrástalajok medveállatkák szempontjából szegénynek bizonyultak, az egyéb talajokban talált fajok száma a talaj összetételétől függően változó. Az árnyékos, párás erdők talaja fajokban gazdagabb és abban a nedvességkedvelő (higrofil) fajok dominálnak.

Az avarminták fajokban gazdagabbnak bizonyultak, kivéve ahol tűlevelek halmozódtak fel. Az avarmintákban – különösen az alsóbb rétegekben – főleg nedvességkedvelő fajokat találunk, de megjelennek az eurytop, mind a nedvesebb, mint a szárazabb viszonyokat jól elviselő fajok is. A gyorsan kiszáradó felsőbb rétegekben megtaláljuk a szárazságot is eltűrő (xerofil) fajokat is.

A talajon tenyésző mohapárnák – változatos mikroklímájuknak köszönhetően – a leggazdagabbak Tardigrada fajokban. A napsütötte helyeken jelentős számban megjelennek a xerofil fajok, ugyanúgy, mint a köveken növő mohákban, s jelentős az itt gyűjtött mintákban az eurytop fajok száma is.

A fatörzsszinten az árnyékos, sűrű erdőkből származó moha- és zuzmómintákból kimutatott fajok főleg nedvességkedvelők, míg az erős napsütésnek kitett helyeken a szárazságtűrő fajok dominálnak.

A Mecsek hegység területéről ez idáig kimutatott Tardigrada fajok nagy száma, a hegység kiterjedése és változatossága valószínűsíti újabb fajok jelenlétét is, amelyet további célzott és kiterjedt vizsgálatok eredményei igazolhatnak.

A Mecsek hegység területéről leírt Tardigrada fajok jegyzéke

Heterotardigrada Marcus, 1927
Echiniscoidea Marcus, 1927
Echiniscidae Thulin, 1928
Echiniscus Schultze, 1840
Echiniscus canadensis Murray, 1910
Echiniscus granulatus (Doyére, 1840)
Echiniscus quadrispinosus Richters, 1902
Echiniscus simba Marcus, 1928
Echiniscus spinulosus (Doyére, 1840)
Echiniscus testudo (Doyére, 1840)
Echiniscus wendti Richters,1903

Pseudechiniscus Thulin, 1928
Pseudechiniscus suillus (Ehrenberg, 1853)

Eutardigrada Marcus, 1927
Parachela Schuster, Nelson, Grigarick et Christenberry, 1980
Macrobiotidae Thulin, 1928
Macrobiotus Schultze, 1834
Macrobiotus areolatus Murray, 1907
Macrobiotus harmsworthi Murray, 1907
Macrobiotus hufelandi Schultze, 1833
Macrobiotus montanus Murray, 1910
Macrobiotus occidentalis Murray, 1910
Macrobiotus ovidii Bartoš, 1939
Macrobiotus richtersi Murray, 1911

Minibiotus Schuster, Nelson, Grigarick et Christenberry, 1980
Minibiotus furcatus (Ehrenberg, 1859)
Minibiotus intermedius (Plate, 1888)

Murrayon Bertolani et Pilato, 1988
Murrayon pullari (Murray, 1907)

Hypsibiidae Pilato, 1969
Hypsibius Thulin, 1928
Hypsibius arcticus (Murray, 1907)
Hypsibius convergens (Urbanowicz, 1925)
Hypsibius dujardini (Doyére, 1840)
Hypsibius microps Thulin, 1928
Hypsibius pallidus Thulin, 1911

Isohypsibius Thulin, 1928
Isohypsibius bakonyiensis (Iharos, 1964)
Isohypsibius granulifer Thulin, 1928
Isohypsibius nodosus (Murray, 1907)

Isohypsibius prosostomus Thulin, 1928
Isohypsibius schaudinni (Richters, 1909)
Isohypsibius tuberculatus (Plate, 1888)

Astatumen Pilato, 1997
Astatumen bartosi (Weglarska, 1959)
Astatumen trinacriae (Arcidiacono, 1962)

Diphascon Plate, 1889
Diphascon punctatum (Iharos, 1962)
(Diphascon Pilato, 1987)
Diphascon (Diphascon) alpinum Murray, 1906
Diphascon (Diphascon) pingue (Marcus, 1936)
Diphascon (Diphasco) recamieri Richters, 1911
(Adropion Pilato, 1987)
Diphascon (Adropion) belgicae Richters, 1911
Diphascon (Adropion) prorsirostre Thulin, 1928
Diphascon (Adropion) scoticum Murray, 1905

Ramazzottius Binda et Pilato, 1986
Ramazzottius anomalus (Ramazzotti, 1962)
Ramazzottius oberhaeuseri (Doyére, 1840)

Apochela Schuster, Nelson, Grigarick et Christenberry, 1980
Milnesiidae Ramazzotti, 1962
Milnesium Doyére, 1840
Milnesium tardigradum Doyére, 1840

2. táblázat. A Mecsek hegység területéről kimutatott Tardigrada fajok előfordulása az egyes mintavételi helyeken

Sorsz.	Fajnév	A mintavételi helyek sorszáma (sorszámok az 1. táblázat alapján)
1.	*Echiniscus canadensis* Murray, 1910	4
2.	*Echiniscus granulatus* (Doyére, 1840)	4, 17, 21, 24, 26
3.	*Echiniscus quadrispinosus* Richters, 1902	26
4.	*Echiniscus simba* Marcus, 1928	27
5	*Echiniscus spinulosus* (Doyére, 1840)	26
6.	*Echiniscus testudo* (Doyére, 1840)	4, 5, 17, 21, 26
7.	*Echiniscus wendti* Richters,1903	17, 26
8.	*Pseudechiniscus suillus* (Ehrenberg, 1853)	4, 7, 17, 22
9.	*Macrobiotus areolatus* Murray, 1907	7
10.	*Macrobiotus harmsworthi* Murray, 1907	8, 22
11.	*Macrobiotus hufelandi* Schultze, 1833	1-2, 4-5, 7, 9-19, 21-24, 26-27
12.	*Macrobiotus montanus* Murray, 1910	12
13.	*Macrobiotus occidentalis* Murray, 1910	11
14.	*Macrobiotus ovidii* Bartoš, 1939	6
15.	*Macrobiotus richtersi* Murray, 1911	1-5, 7, 9, 11-12, 14, 16-18, 20-21, 24-27
16.	*Minibiotus furcatus* (Ehrenberg, 1859)	12, 22
17.	*Minibiotus intermedius* (Plate, 1888)	11, 16-18, 21-22, 26-27
18.	*Murrayon pullari* (Murray, 1907)	24
19.	*Hypsibius arcticus* (Murray, 1907)	1
20.	*Hypsibius convergens* (Urbanowicz, 1925)	2, 4-5, 7-9, 11, 16-18, 22 23, 26
21.	*Hypsibius dujardini* (Doyére, 1840)	1, 11, 18, 22

22.	*Hypsibius microps* Thulin, 1928	9, 17, 26
23.	*Hypsibius pallidus* Thulin, 1911	1, 3, 5, 11, 18, 21, 23, 26
24.	*Isohypsibius bakonyiensis* (Iharos, 1964)	4, 11-12, 18, 21, 27
25.	*Isohypsibius granulifer* Thulin, 1928	22
26.	*Isohypsibius nodosus* (Murray, 1907)	2, 10-12, 14, 17, 26
27.	*Isohypsibius prosostomus* Thulin, 1928	6, 8
28.	*Isohypsibius schaudinni* (Richters, 1909)	4, 7-8, 11-12, 17-18, 21, 23, 26
29.	*Isohypsibius tuberculatus* (Plate, 1888)	1, 3-5, 9, 11, 14, 17-18, 21, 26-27
30.	*Astatumen bartosi* (Weglarska, 1959)	11, 25-26
31.	*Astatumen trinacriae* (Arcidiacono, 1962)	8
32.	*Diphascon punctatum* (Iharos, 1962)	11
33.	*Diphascon (Diphascon) alpinum* Murray, 1906	10
34.	*Diphascon (Diphascon) pingue* (Marcus, 1936)	8, 14, 21-22, 25-26
35.	*Diphascon (Diphascon) recamieri* Richters, 1911	11, 17,
36.	*Diphascon (Adropion) belgicae* Richters, 1911	11, 21, 25
37.	*Diphascon (Adropion) prorsirostre* Thulin, 1928	8
38.	*Diphascon (Adropion) scoticum* Murray, 1905	5, 10-11, 14, 16-18, 21-22, 25-27
39.	*Ramazzottius anomalus* (Ramazzotti, 1962)	6
40.	*Ramazzottius oberhaeuseri* (Doyére, 1840)	2, 4-6, 17-18, 24, 26-27
41.	*Milnesium tardigradum* Doyére, 1840	4-5, 16-18, 20-21, 24, 26

3. táblázat. A Mecsek területéről leírt Tardigrada fajok előfordulása az egyes élőhelyeken

Fajok	Talaj	Avar	Moha talajon	Moha kövön	Moha fán	Zuzmó
1. *Echiniscus canadensis* Murray, 1910				x		
2. *Echiniscus granulatus* (Doyére, 1840)				x	x	x
3. *Echiniscus quadrispinosus* Richters, 1902				x		
4. *Echiniscus simba* Marcus, 1928						x
5. *Echiniscus spinulosus* (Doyére, 1840)				x		
6. *Echiniscus testudo* (Doyére, 1840)			x	x		x
7. *Echiniscus wendti* Richters,1903			x	x		
8. *Pseudechiniscus suillus* (Ehrenberg, 1853)	x		x	x		
9 . *Macrobiotus areolatus* Murray, 1907	x		x		x	
10. *Macrobiotus harmsworthi* Murray, 1907				x	x	
11. *Macrobiotus hufelandi* Schultze, 1833	x	x	x	x	x	x
12. *Macrobiotus montanus* Murray, 1910				x		
13. *Macrobiotus occidentalis* Murray, 1910		x				
14. *Macrobiotus ovidii* Bartoš, 1939				x		

Fajok	Talaj	Avar	Moha talajon	Moha kövön	Moha fán	Zuzmó
15. *Macrobiotus richtersi* Murray, 1911	x	x	x	x	x	x
16. *Minibiotus furcatus* (Ehrenberg, 1859)			x	x	x	x
17. *Minibiotus intermedius* (Plate, 1888)		x		x	x	x
18. *Murrayon pullari* (Murray, 1907)				x		
19. *Hypsibius arcticus* (Murray, 1907)			x			
20. *Hypsibius convergens* (Urbanowicz, 1925)	x	x	x	x	x	
21. *Hypsibius dujardini* (Doyére, 1840)	x	x	x			
22. *Hypsibius microps* Thulin, 1928		x	x	x	x	
23. *Hypsibius pallidus* Thulin, 1911			x	x	x	
24. *Isohypsibius bakonyiensis* (Iharos, 1964)	x	x	x			
25. *Isohypsibius granulifer* Thulin, 1928			x			
26. *Isohypsibius nodosus* (Murray, 1907)	x	x	x	x	x	
27. *Isohypsibius prosostomus* Thulin, 1928			x		x	
28. *Isohypsibius schaudinni* (Richters, 1909)	x	x	x	x	x	
29. *Isopypsibius tuberculatus* (Plate, 1888)	x	x	x			
30. *Astatumen bartosi* (Weglarska, 1959)		x	x			
31. *Astatumen trinacriae* (Arcidiacono, 1962)			x			
32. *Diphascon punctatum* (Iharos, 1962)	x	x				
33. *Diphascon alpinum* Murray, 1906					x	
34. *Diphascon pingue* (Marcus, 1936)	x	x	x		x	
35. *Diphascon recamieri* Richters, 1911	x	x	x			
36. *Diphascon belgicae* Richters, 1911	x	x				
37. *Diphascon prorsirostre* Thulin, 1928			x			
38. *Diphascon scoticum* Murray,	x	x	x	x	x	
39. *Ramazzottius anomalus* (Ramazzotti, 1962)				x		

Fajok	Talaj	Avar	Moha talajon	Moha kövön	Moha fán	Zuzmó
40. *Ramazzottius oberhaeuseri* (Doyére, 1840)			x	x	x	x
41. *Milnesium tardigradum* Doyére, 1840			x	x	x	x
Fajszám	15	17	26	24	18	9

Irodalom – References

GEBHARDT A. (1961): A Mecsek hegység forrásainak faunisztikai és biológiai vizsgálata. – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 6: 7–38.

GEBHARDT A. (1964): Faunisztikai és ökológiai vizsgálatok a Misina- és Tubes-tetőn. – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 9: 7–30.

GEBHARDT A. (1965): A Mecsek-hegység állatvilága I. – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 10 : 7–27.

IHAROS A. (1940): Adatok Magyarország Tardigrada faunájához. – A Keszthelyi Premontrei Gimnázium Évkönyve 1940: 15–32.

IHAROS A. (1945): A medveállatkák (Tardigrada) gyűjtése és konzerválása. – Fragmenta faunistica hungarica 8: 24–30.

IHAROS Gy. (l962): Neuere Beiträge zur Kenntnis der Tardigraden-Fauna Ungarns, IV. – Opuscula zoologica, Budapest 4: 85–87.

IHAROS Gy. (l963): A Mecsek-hegység Tardigrada-faunájának vizsgálata. – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 8: 53–73.

IHAROS Gy. & VARGHA B. (1995): Tardigradák a Zselic területéről. – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 39: 33–38.

VARGA J., OLDAL V. & VARGHA B. (1993): Use of invertebrates as bioindikators. – Abstract 8 Meeting CEBWG, Eger 1993: 12.

VARGHA B. (1997): Környezetszennyező anyagok hatásának ökotoxikológiai és bioindikációs vizsgálata. II. rész Nematoda-teszt, bioindikáció mohalakó Tardigradákkal. – Egészségtudomány 41: 152–164.

VARGHA B., ÖTVÖS E. & TUBA Z. (2002): Investigation on ecological effects of heavy metal pollution in Hungary by moss-dwelling water bears (Tardigrada), as bioindicators. – Annals of Agricultural and Environmental Medicine 9: 141–146.

A szerző címe – Author's address

VARGHA Béla
OKK Országos Környezetegészségügyi Intézete
Talajhigiénés Osztály, Ökológiai laboratórium
H–1097 Budapest,
Gyáli út 2–6.
Hungary
E-mail: vargahab@okk.antsz.hu

Folia comloensis 15: 25–34. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek szárazföldi ászkarák együttesei (*Isopoda: Oniscidea*)

FARKAS SÁNDOR – VILISICS FERENC

Abstract: [FARKAS S. & VILISICS F. (2006): *Terrestrial isopod fauna of the Mecsek Mountains, South Hungary (Isopoda: Oniscidea). – Folia comloensis 15: 25–34*.] - The mountains of medium height called Mecsek Mountains is situated in Southern Transdanubia of Hungary. Due to summarising all published and new data the authors enumerate 32 species from the area, including new data of 8 recently discovered woodlice. Isopod assemblages of the main habitat types and their characteristic species are also given.

Key words: Isopoda, Oniscidea, terrestrial isopods, woodlice, Mecsek Mountains, Hungary.

Summary: Prior to the frequent investigations performed in the last 15 years, only a few number of species have been described from the Mecsek Mountains. Between the years 1906 and 1960 CSIKI, MÉHELY, KESSELYÁK, DUDICH, GEBHARDT and LOKSA pointed out a total number of 13 species. Since 1994, samplings of FARKAS, FAZEKAS, LAJOS and VADKERTI have yielded 11 species new for the area. Recent investigations performed by VILISICS resulted in additional eight species, three of them proved to be new for the Hungarian Isopoda fauna. The woodlice *Trichoniscus bosniensis* and *Trichoniscus crassipes* were exclusively found in the Mecsek Mts. Up to now, a total number of 32 terrestrial isopod species are known in the investigated area which is 57% of the known Hungarian isopods. The Western-European species *Oniscus asellus* and the submontane isopod *Haplophthalmus montivagus* are considered to be rare, because besides their new records from the Mecsek they have only two distribution data from Hungary. The species *Trichoniscus bosniensis* as well as *Trichoniscus crassipes* and *Trichoniscus steinboecki* were found in the same sampling site, inside rotten logs in a humid ravine. The woodlice *Porcellium collicola*, *Protracheoniscus politus*, *Tracelipus nodulosus* and *Armadillidium vulgare* are frequent in the white oak scrub woodlands on the hillsides with southern exposition. The bottom of humid and cool ravines have the highest number of species. In the permanent wet environment, populations of the isopods *Ligidium germanicum*, *Hyloniscus vividus*, *Tracelipus rathkii* and *Trichoniscus spp.* can be found in high abundance. The most characteristic vegetation types of the Mecsek are the oak-hornbeam woodlands and beech forests, where the common species are *Lepidoniscus minutus*, *Protracheoniscus politus* and *Trachelipus ratzeburgii*. Habitats of synanthropic and disturbed areas can be characterised by mostly cosmopolitan and introduced species, like *Armadillidium vulgare*, *Porcellioides pruinosus* and *Proporcellio vulcanius*.

Bevezetés

A mecseki szárazföldi ászkarák-fauna kutatásának története

Magyarország szárazföldi Isopodái címmel 1926-ben jelent meg CSIKI Ernő munkája, melyben elsőként közöl adatokat a Mecsekben élő ászkákról. A mű már 10 évvel korábban elkészült és a benne szereplő adatok megbízhatóságát a szerző kortárs kutatói megkérdőjelezték. A Nemzeti Múzeum Állattára a mai napig őrzi azokat a példányokat, melyeket DUDICH Endre, KESSELYÁK Adorján és MÉHELY Lajos gyűjtöttek az 1920-as években Pécsett és Abaligeten. GEBHARDT Antal az Abaligeti-barlang és a Mecsek forrásainak élővilágát vizsgálva közölt ászkafajokat 1933-ban, 1934-ben és 1960-ban megjelent tanulmányaiban. DUDICH 1942-ben megjelent faunisztikai összefoglalójában 7 ászkafaj mecseki előfordulási adatait találjuk. LOKSA Imre a hazai karsztbokorerdők gerinctelen faunáját

vizsgálva a Tubes hegyen is gyűjtött és 1966-ban megjelent könyvében 4 fajt említ a mintavételi területről. Az 1990-es évek derekától kezdve a Pécsi Tudományegyetem munkatársai és hallgatói (FARKAS Sándor, VADKERTI Edit, VILISICS Ferenc, LAJOS Lilla), a Komlói Természettudományi Gyűjtemény igazgatója, FAZEKAS Imre, LOKSA István (D-Düsseldorf) közreműködésével, valamint TÓTH István Zsolt természetvédelmi őr gyűjtött a hegység számos területén. A gyűjtésekből származó anyag feldolgozásának részletes eredményeit FARKAS (2003, 2004a) és VILISICS (2005) publikációi tartalmazzák.

Anyagok és módszerek

A mecseki fauna feltárásához a szárazföldiászkarákok gyűjtésénél már bevált módszereket alkalmazták a kutatók. A talaj felszínén aktívan mozgó fajok egyedeinek tömeges begyűjtésére alkalmasak a talajcsapdázásos eljárások. Ehhez többnyire 2–5 dl-es műanyag poharakat ásnak a földbe peremükig, melyekbe ölő-konzerváló folyadékként etilén-glikol 60–70%-os oldatát töltik. FAZEKAS Imre és LOKSA István a talajba fektetett és az állatokat a pohár felé terelő műanyag esőcsatornával egészítette csapdát, melynek hatékonysága így jelentősen megemelkedett (**1. ábra**). LOKSA Imre a talajcsapdák mellett 25×25 cm-es kvadrátokkal is gyűjtött. Egy-egy élőhely faunájának feltárására a legmegfelelőbb módszer az egyelő gyűjtés, melynek során a kutató csipesszel, vagy puha ecsettel szedi össze egyenként a példányokat, melyeket a tereptárgyak (kövek, fadarabok, növényzet, stb.) forgatásával, avar kirostálásával talál meg.

Eredmények

A Mecsek szárazföldiászkafaunájának listája

Az eddig megjelent publikációkban közölt adatok és az újabb kutatások eredményeként jelenleg a Mecsek területéről 32 szárazföldiászkarák vált ismertté, melyeket az alábbi listában adunk közre. Az elnevezések és taxonómia SCHMALFUSS (2003) katalógusán alapul.

Ligiidae
- *Ligidium germanicum* VERHOEFF, 1901
- *Ligidium hypnorum* (CUVIER, 1792)

Trichoniscidae
- *Haplophthalmus danicus* BUDDE-LUND, 1880
- *Haplophthalmus mengii* (ZADDACH, 1844)
- *Haplophthalmus montivagus* VERHOEFF, 1941
- *Hyloniscus riparius* (C. KOCH, 1838)
- *Hyloniscus vividus* (C. KOCH, 1841)
- *Trichoniscus bosniensis* VERHOEFF, 1901
- *Trichoniscus crassipes* VERHOEFF, 1939
- *Trichoniscus noricus* VERHOEFF, 1917
- *Trichoniscus pusillus* BRANDT, 1833
- *Trichoniscus steinboecki* VERHOEFF, 1931

Philosciidae
- *Lepidoniscus minutus* (C. KOCH, 1838)

Platyarthridae
- *Platyarthrus hoffmannseggii* BRANDT, 1833
- *Platyarthrus schoblii* BUDDE-LUND, 1885
- *Trichorina tomentosa* (BUDDE-LUND, 1893)

Oniscidae
Oniscus asellus LINNAEUS, 1758
Trachelipodidae
Porcellium collicola (VERHOEFF, 1907)
Trachelipus nodulosus (C. KOCH, 1838)
Trachelipus rathkii (BRANDT, 1833)
Trachelipus ratzeburgii (BRANDT, 1833)
Cylistidae
Cylisticus convexus (DE GEER, 1778)
Agnaridae
Protracheoniscus major (DOLLFUS, 1903)
Protracheoniscus politus (C. KOCH, 1841)
Porcellionidae
Porcellio laevis (LATREILLE, 1804)
Porcellio scaber LATREILLE, 1804
Porcellionides pruinosus (BRANDT, 1833)
Proporcellio vulcanius (VEHOEFF, 1908)
Armadillidiidae
Armadillidium nasatum BUDDE-LUND, 1885
Armadillidium opacum (C. KOCH, 1841)
Armadillidium vulgare (LATREILLE, 1804)
Armadillidium zenckeri BRANDT, 1833

Értékelés

A mecsekiászkafauna néhány jellegzetes eleme

Ligidium germanicum, *Ligidium hypnorum* – Erdei patakvölgyek, párás szurdokok jellegzetes, Európában is sokfelé megtalálható fajai, amelyek előfordulása erősen kötődik az állandóan nedves élőhelyekhez. Főként patakmedrekben, és az azok közvetlen közelében található kövek, faágak alatt találnak menedéket, de helyenként a völgyoldal nedves avarjában is megtalálhatók. Páncéljuk vékony, emiatt érzékenyek a páratartalom-változásokra, könnyen kiszáradnak. Színezetük miatt nehezen észrevehetők, de fürge mozgásukkal hamar elárulják jelenlétüket.

Hyloniscus vividus – A faj eddigi ismereteink alapján jellegzetesen D-dunántúli fajnak tekinthető, ahol a természetközeli, és az emberi zavarás alatt lévő területekről egyaránt előkerült. Korhadt farönkök belsejében, a nedves avarban és a talaj felső, laza rétegében számíthatunk felbukkanására. Kisméretű, kb. 5–7 mm testhosszúságú, rőt barnás, ritkán lilás alapszínezettel. Feltűnő ismertetőjegye a potrohlemezeken látható sárga foltpár.

Lepidoniscus minutus – A sárgás foltokkal tarkított ászka egész Közép-Európában elterjedt, és Magyarországon eddig jellemzően középhegységi lomberdőkből került elő. Adataink alapján a mecseki bükkösökben és gyertyános-tölgyesekben egyaránt előfordul. A hazai élőhelyein nem tömeges és megtalálásához sokszor egy kis szerencse is szükséges. Főként nagyobb faágak, és korhadt fák kérge alatt rejtőzik. Ha megzavarják, meglapul, nem próbál menekülni.

Platyarthrus hoffmannseggii – Magyar nevén hangyás vakászka. A faj neve mindent elárul viselőjéről: a hófehér, teljesen vak ászka a hangyabolyok lakója. Európában igen gyakori, és számos hazai előfordulása ismert. A hangyabolyokban rögtön feltűnnek a sötéten sürgő hangyatömegben hófehér, olykor 10–15 egyedből álló csoportjai. A Mecsek hegység területén főként a bolygatott területeken számíthatunk felbukkanására.

Protracheoniscus politus – Közép- és Kelet-Európa elterjedt ászkája, amely hazánk lomberdeiben mindenhol megtalálható, száraz bokorerdőktől a párás patakvölgyekig. Mérete néha meghaladja a másfél centiméteres nagyságot, de barnás, sokszor narancssárgás rejtőszíne miatt nehéz rátalálni az avarban.

Trachelipus ratzeburgii – Lomberdeink tipikus ászkafaja, amelyet legkönnyebben fejlett homloklebenyeiről lehet felismerni. A színezete sötét palaszürke alapon világos foltsorokkal tarkított, hátlemezeinek sarka sokszor narancssárga foltos, emiatt könnyen felismerhető. Példányai többnyire korhadt fatörzsek kérge alatt tartózkodnak.

Armadillidium opacum – A gömbászkák családjába tartozó, méretes faj főként Európa mérsékeltebb éghajlatú területein elterjedt, míg Magyarországon csak a Dél-Dunántúlon, a Bükkben és a Zemplénben bukkant fel eddig, mindannyiszor természetközeli erdőkből. Színezete palaszürke alapon sárgás és rozsdabarna, elmosódott mintázattal. Bolygatásra összegömbölyödnek. Példányai jórészt kézi gyűjtéssel, az avarból kerültek elő.

A Mecsek hegységből újonnan kimutatott ászkafajok

Haplophthalmus montivagus VERHOEFF, 1941 – A faj elterjedési adatai Nyugat- és Közép-Európából egyaránt ismertek (SCHMALFUSS, 2003), hazánkban legutóbb STROUHAL gyűjtötte 1965-ben a Bükk hegységben (Miskolctapolca és Szarvaskő). Legutóbbi a Mecsekből, Máza közeléből került elő. A mintavételi terület növényzetét gyér aljnövényzetű puhafa liget alkotta, az egyedeket építési törmelék közül gyűjtöttük. Hazai alulreprezentáltsága, „ritkasága" magyarázható lehet a jóval gyakoribbnak feltüntetett *H. mengii* fajjal való jelentős hasonlóságával is. Annál is inkább, mert a *H. montivagus* 1941-ben történt leírása előtt már jelentős számú hazai *H. mengii* elterjedési adat állt rendelkezésre, és ezek revíziója után talán megbízhatóbb képet alkothatnánk a *H. montivagus* fajról, nemkülönben a *H. mengii* fajt illetően.

Trichoniscus bosniensis VERHOEFF, 1901 – A magyar faunára új faj, melynek elterjedési adatai Horvátországból, Bosznia-Hercegovinából, Szerbia és Montenegróból és Romániából ismertek. A horvátországi és boszniai adatok zömmel a Dinári-hegységhez tartozó hegyvonulatokhoz, illetve a területükön található egyes folyóvölgyekhez kapcsolódnak. A boszniai adatok is elsősorban a Szarajevó környéki hegyekből, 1000 m feletti magasságból származnak. A *T. bosniensis* két másik ismert élőhelye, a szerbiai Stražilovo és a romániai Orşova környéke egyaránt a Duna völgyében található (KARAMAN 1966, RADU 1977). Az elterjedési adatok alapján vélhetően a faj az ismertnél jóval szélesebb elterjedésű az ex-jugoszláv államok hegy- és dombvidékein, illetve a Duna romániai és bolgár közös szakasza mentén.

Trichoniscus crassipes VERHOEFF, 1939 – Új faj Magyarországon, melynek elterjedése Dél- és Kelet Ausztriára korlátozódik (SCHMALFUSS, 2003), és átfedést mutat a *T. steinboecki* faj elterjedési területével. A mecseki lelőhelyén megfogott *T. steinboecki* példányoktól a hímek I. potrohlábának exopoditja különbözteti meg (STROUHAL 1947, 1953, 1968).

Trichoniscus noricus VERHOEFF, 1917 – Hazánkban szórványos előfordulású, kelet alpi elterjedésű, kis termetű ászkafaj. Mecseki előfordulásai köthetők természetközeli és szinantróp élőhelyekhez egyaránt. Példányai üde, párás élőhelyekről, sokszor teljesen nedves avarból, korhadt fákból és a kéreg alól kerültek elő. Tapasztalatok alapján a *T. noricus*, vagy a rendszertanilag közelrokon *T. pusillus* faj a hazai ászkaegyüttesek meghatározó és közönséges tagja.

Trichoniscus steinboecki VERHOEFF, 1931 – Hazánk új ászkafaja, amely az elmúlt egy év során először a Mecsekből, majd sorban a Kőszegi-hegységből és a Bakonyból is elő-

került. Többszöri hazai felbukkanása azért is érdekes, mert ismert elterjedési területe korábban kizárólag Kelet-Ausztriára korlátozódott (SCHMÖLZER, 1974). Jelen dolgozatban közölt adatai alapján azonban jogos a feltételezés, hogy a faj előfordulhat a Dunántúli-középhegység más tagjain, illetve a Dunántúli-dombságban is. A puszta faunisztikai eredmény mellett a *T. steinboecki* előkerülésének értékét az is növeli, hogy eddig minden esetben természetes vízfolyások közvetlen közeléből gyűjtöttük, tehát a faj nagy valószínűséggel a hazai természetközeli nedves szurdokok és patakpartok természetes elemei közé tartozik. Mecseki előfordulásának érdekessége, hogy egyazon élőhelyen a *T. steinboecki* mellett a *T. bosniensis, T. crassipes* és *T. noricus* faj is előkerült. Határozásához legalkalmasabb a hímek I. potrohlába (STROUHAL 1947, 1953, 1968), míg a 7. lábak morfológiailag variálhatnak.

Oniscus asellus LINNAEUS, 1758 – Az egyik legjobban kutatott szárazföldi ászkarák, amelynek elterjedésére Európában a mediterrán területek nagy részének kivételével mindenhol számítani lehet, ám Dél-Európa atlantikus területein szintén megtalálható (SCHMALFUSS 2003). Az eddigi igen szórványos hazai előfordulások okán vélhető, hogy a faj hazánkban a Kárpát-medence kontinentális jellege miatt ritka, hiszen a környező, csapadékosabb országokban egyaránt előfordul. Emellett az is figyelemreméltó, hogy a faj Magyarországon eddig csak szinantróp területekről került elő. Legújabb, óbányai előfordulása a település és az erdő határán található kulcsosház udvarához köthető. Feltételezhető az *O. asellus* faj további felbukkanása a környékbeli településeken is, de a környék természetközeli erdeinek tüzetes átvizsgálása során sem sikerült máshol megtalálni, emiatt valószínűen adventív fajjal van dolgunk, amelyet nem tekinthetünk a Mecsek hegység természetes ászkafaunájához tartozónak.

A Mecsek jellemző élőhelyeinek ászka-együttesei

Karsztbokorerdők

A Mecsek hegyeinek egyes déli kitettségű lankáin a mediterrán tájak hangulatát idéző, bokros ligetes növénytársulás alakult ki, melynek meghatározó eleme a molyhos tölgy. LOKSA IMRE vizsgálatai alapján négy ászkafaj egyedeit találjuk e meleg, száraz élőhelyen, amely nem nyújt kedvező feltételeket a hazai ászkafajok többségének. A *P. collicola*, *T. nodulosus* és *A. vulgare* az ország legközönségesebb ászkái közé tartoznak és számos különböző élőhelyen megtalálhatók, ezért nem is lehet őket úgy tekinteni, mint a karsztbokor erdőkhöz speciálisan kötődő fajokat. Jelenlétüket inkább azzal magyarázhatjuk, hogy e fajok széles ökológiai toleranciája még az ászkák számára nyáron veszélyesen kiszáradó és felmelegedő élőhelyen való megtelepedést is lehetővé teszi. Mellettük az erdőlakó *P. politus* él, melyet LOKSA idézett munkájában még *P. amoenus* néven említ. A talaj felszínéről kvadrátokkal gyűjtött mintákban kora tavasszal a *P. collicola* és a *P. politus* kodomináns fajokként szerepelnek, míg tavasszal, nyáron és ősszel egyedül a *P. collicola* aránya kiemelkedő. A talajcsapdákkal gyűjtött anyag érdekes módon eltérő képes fest: az ászkaegyüttes másik két faja, a *T. nodulosus* és az *A. vulgare* aránya jóval magasabbnak mutatkozott, mint a kvadrátokból származó mintákban. A jelenség azzal magyarázható, hogy a kvadrát mintákat nappal gyűjtik be, amikor e fajok, főként nyáron kövek, fakéreg és egyéb menedékhelyek alatt bújnak meg, hogy elkerüljék a kiszáradást. Ezért kisebb arányban kerülnek a talaj felszínéről gyűjtött mintákba. Éjszaka a levegő hűvösebbé és párásabbá válik, ekkor indulnak táplálékszerző útjukra. Mozgásuk során beleesnek a talajcsapdákba, így annak anyagából már jelentős arányban kimutathatók.

Szurdokvölgyek, patakpartok

A völgyek mélyén kanyargó források, patakok mentén a levegő hőmérséklete a nyári hónapokban is hűvösebb, a páratartalom magasabb marad. Az egész évben bőséges vízellátás következtében gyakran dús lágyszárú vegetáció kíséri a vízfolyásokat. Ezek a körülmények kifejezetten kedvezőek az ászkarákoknak, melyek védve maradnak a kiszáradástól és a dús növényzet gazdag táplálékforrást biztosít számukra. Ezt bizonyítja, hogy esetenként akár 8–9 különböző faj egyedeit is meg lehet találni a patakpart egy néhány négyzetméteres területén, míg a száraz molyhos-tölgyesekben mindössze 3–4 faj egyedei kerültek elő. A mecseki patakok mentén gyakori, tömeges faj a *L. germanicum*. Példányait a sáros talaj felszínén, az állandóan nedves köveken, mohapárnán, vízbe esett faágak leváló kérge alatt találjuk. Kültakarója lágy, az állat könnyen kiszárad szárazabb környezetben, ezért mindig csak az állandóan nyirkos, párás helyeken tartózkodik. A Trichoniscidae családba kis méretű, gyengén kitinizált fajok tartoznak, melyek a nyirkos föld felszíne alatt, vagy mohapárnákban, nedves korhadékban rejtetten élnek. Több fajuk is előfordul az erdei patakok partján, pl. a *fehér ászkák* több faja (*H. danicus, H. mengii, H. montivagus*) és a *közönséges partiászka* (*H. riparius)*. Közéjük tartozik a *sárgafoltos partiászka* (*H. vividus*) is. Ezen országszerte ritka fajnak több egyede is előkerült különböző mecseki patakok mentén. Feltételezhető, hogy a hegységben gyakori, közönséges faj lehet, amit az is alátámaszt, hogy a háború előtt megjelent, a Mecsek ászkafaunájával foglalkozó első közlemények is megemlítik (CSIKI 1926, KESSELYÁK 1936, MÉHELY 1929). Nem kötődik specifikusan az erdei patakpartokhoz a *márványos ászka* (*T. rathkii*), azonban a nedves, párás élőhelyeken többnyire megtaláljuk példányait. A faj ártéri területeken kifejezetten gyakori és nagy tömegben él, de szinantróp környezetben is fennmaradnak populációi. Hazánk négy leggyakoribb ászkafajának egyike. A felsoroltakon kívül az erdő más élőhelyeit preferáló ászkafajok is lehúzódhatnak a víz közelébe, így előfordulhat a *P. politus, T. ratzeburgii* és az *A. vulgare* is. A hegyek közül kibúvó patakok hordalékukat lerakva, majd azon szétterülve helyenként vizenyős, sáros foltokat hoztak létre. Ezeken a helyeken gyakran alakul ki sás fajok (*Carex*) uralta mocsári vegetáció, melynek karakterisztikus ászkafaja a *mocsári gömbászka* (*A. zenckeri*).

Tölgyesek, bükkösök

A Mecsek területének túlnyomó többségén telepített erdőállományokat találunk, de kisebb arányban az eredeti vegetáció foltjai is megmaradtak. A legjellemzőbbek a cseres- és gyertyános tölgyesek, valamint a magasabb térszíneken és északi oldalakon álló bükkösök. A felsorolt élőhelyeken tömegesen fordul elő két tipikusan erdőlakó, ún. sylvicol faj, a *P. politus* és a *T. ratzeburgii*. A *P. politus*-t sokáig nem tartották egységes fajnak és az 1950-90-ig terjedő időszakban megjelent publikációkban (GERE 1959, LOKSA 1966) szerepel a *P. amoenus* fajnév, melyre önálló fajként tekintettek (GRUNER 1966), mely különösen gyakori a hazai tölgyeseinkben. Újabban (SCHMALFUSS 2003) a *P. amoenus*-t azonos fajnak tekintik a *P. politussal*, mely elsősorban közép-európai tölgyesek karakterisztikus fajának tekinthető. A *lebenyes ászka* (*T. ratzeburgii*) szintén az erdős élőhelyeket kedveli. Lombhullató és tűlevelű erdőkben egyaránt megtalálható, de nem olyan tömegben, mint az előző faj.

A dunántúli lombos erdők közönséges, de sehol sem tömeges faja a *pikkelyes erdeiászka* (*L. minutus*). A fajt KESSELYÁK (1936) így jellemzi: „…hazánk erdős területein mindenütt él, de mindenütt ritka”. Ezt a megállapítást az utóbbi években végzett talajcsapdás és egyelő gyűjtések is igazolták, amelyek során a természetes állapotú erdőkből 2–3 példánya mindig előkerült.

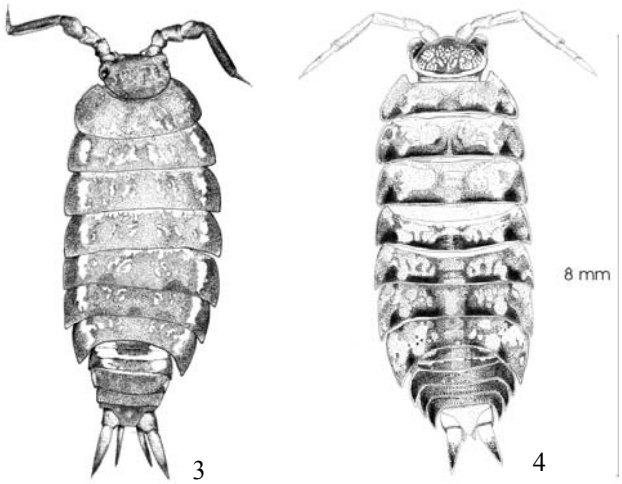
1. ábra. Loksa István talajcsapdát ürít a Komló melletti Jánosipuszta gyertyános-tölgyesében
(Fotó : Fazekas 2003)

Fig. 1. István Loksa empties his pitfall trap in the hornbeam-oak woods near Jánosipuszta and Komló

2. ábra. A Mecsekben a komlói Mecsekjánosi Természeti Emlék védett területéről (fehér kör) került elő a mediterrán *Proporcellio vulcanius* faj
(Fotó: Fazekas, 2003)

Fig. 2. The white cicle indicates where in the protected area of the Natural Monument of Mecsekjánosi in Komló the species *Proporcellio vulcanicus* was found *(Foto: Fazekas, 2003)*

3. ábra. *Hyloniscus vividus* (C. KOCH, 1841) (eredeti)
Fig. 3. *Hyloniscus vividus* (C. KOCH, 1841) (original)

4. ábra. *Proporcellio vulcanius* (VEHOEFF, 1908) (Farkas 2004b)
Fig. 4. *Proporcellio vulcanius* (VEHOEFF, 1908) (Farkas 2004b)

5. ábra. A sűrűn beépített pécsi területek, foghíjtelkek, illetve a külsőbb kertek legjellemzőbb fajai az *Armadillidium vulgare*, a *Porcellio scaber*, a *Cylisticus convexus* és a hangyavendég *Platyarthrus hoffmannseggii*, de panellakásokban az ázsiai eredetű, nagy termetű *Protracheoniscus major* faj is él. (*Fotó: Fazekas, 2005*)

Fig. 5. The most common Isopoda species of densely inhabited residential areas, empty building zones and suburban gardens are *Armadillidium vulgare, Porcellio scaber*, *Cylisticus convexus* and the myrmecophilus *Platyarthrus hoffmannseggii*. The large bodied, Asian species *Protracheoniscus major* is known from blocks of flats in dense residental areas. (*Foto: Fazekas, 2005*)

6. ábra. A Mecsekben legjellemzőbbek a cseres- és gyertyános tölgyesek, valamint a magasabb térszíneken és északi oldalakon álló bükkösök. A felsorolt élőhelyeken tömegesen fordul elő két tipikusan erdőlakó faj a *Protracheoniscus politus* és a *Trachelipus ratzeburgii*.
(*Fotó: Fazekas, 2005*)

Fig. 6. Turkey oak and hornbeam-oak woods are the most typical formations an the lower slopes of Mecsek Mts, while on higher altitudes and northern exposure beech forests can be found. The most common isopod species in these are *Protracheoniscus politus* and *Trachelipus ratzeburgii*.
(*Foto: Fazekas, 2005*)

Emberi környezet, degradált élőhelyek, mezőgazdasági területek

Az alcímben felsoroltak közös jellemzője, hogy az eredeti növényzetet eltávolították, és az emberi tevékenység következtében az ökológiai háttérváltozók értékei alapvetően megváltoztak. Mindez az eredeti fauna eltűnését, majd a megváltozott körülményeket elviselni képes, esetleg azokat kedvelő fajok megjelenését eredményezte. E fajok között akadnak az egész világon elterjedt, un. kozmopoliták, mint pl. a *közönséges gömbászka* (*A. vulgare*), vagy a *hamvasászka* (*P. pruinosus*), illetve olyan, országszerte ismert fajok, melyek nem kötődnek a tipikusnak mondható élőhelyekhez. Építkezési törmelék, korhadó deszkák, gerendák, komposzthalmok, több éves szénaboglyák alatt mindig találunk ászkákat, gyakran több fajt is, pl. *T. provisorius, H. riparius, H. danicus, H. mengii, P. hoffmannseggii, P. collicola, T. rathkii, T. nodulosus, C. convexus, P. scaber*.

A Mecsek faunisztikai kutatásának a közelmúltban született egyik figyelemre méltó eredménye egy mediterrán ászkafaj, a *Proporcellio vulcanius* kimutatása, melyet FAZEKAS Imre és LOKSA István Mecsekjánosiban lerakott talajcsapdái gyűjtöttek (FARKAS 2004b). Talajcsapdákkal csak szabadban élő egyedeket lehet gyűjteni, ami arra enged következtetni, hogy a fajnak stabil populációi élhetnek a területen. A Mediterráneumban őshonos faj eddig ismert legészakibb elterjedési adata Dél-Olaszországból származott. Elképzelhető, hogy a globális klímaváltozás következtében jelent meg Magyarországon.

Pécs város ászkafaunája

Pécs városa a táj geomorfológiai adottságai, illetve az ezzel összefüggésben álló makro- és mikroklimatikus tényezők vonatkozásában Magyarországon egyedülálló nagyvárosnak tekinthető (**5. ábra**). A Mecsek hegység és a Pécsi-síkság találkozásánál fekvő, szubmediterrán klímájú megyeszékhelyen az egymástól eltérő karakterű középhegységi és síkvidéki városrészek kontrasztja figyelhető meg, ám az ászkafajok tekintetében ez egyértelműen nem mutatható ki. A rendelkezésre álló adatok azt igazolják, hogy a város ászka együtteseinek összetétele nem tér el számottevően a többi hazai nagyvárosétól. A sűrűn beépített belvárosi területek, foghíjtelkek, illetve a külsőbb kertek legjellemzőbb fajai az *Armadillidium vulgare*, a *Porcellio scaber*, a *Cylisticus convexus* és a hangyavendég *Platyarthrus hoffmannseggii*, de panellakásokban az ázsiai eredetű, nagy termetű *Protracheoniscus major* faj is él.

A meszesi lakótelepről és a Misina lábánál fekvő családi ház kertjéből a főleg alföldi gyepekből ismert *Trachelipus nodulosus* előfordulása ismeretes. Ászkafajok tekintetében a város legérdekesebb területe a PTE botanikus kertje. Az egyetem mögötti, honos és egzotikus növényekkel sűrűn beültetett arborétum és a pálmaház változatos élőhely kínálatot biztosít, ami meg is látszik a az itt élő fajok magas számában is. A kertben a fent említett fajok mellett a *Haplophthalmus danicus* és *H. mengii*, *Trichoniscus noricus Hyloniscus riparius*, *Porcellionides pruinosus*, *Porcellium collicola*, *Trachelipus rathkii*, és a erdei generalista *Protracheoniscus politus* is előfordul. Újabb felfedezés hazánk második hangyavendég ászkafaja, a mediterrán *Platyarthrus schoblii*, amely a Dél-Dunántúlon csak innét ismert.

A pálmaház temperált hőmérséklete és magas relatív páratartalma két mediterrán és tropikus eredetű faj megtelepedését teszi lehetővé: a közép- és dél-amerikai eredetű *Trichorina tomentosa* és a mediterrán *Armadillidium nasatum* gömbászka faj egyaránt Európa szerte üvegházak közönséges fajai. Az *A. nasatum* szabadtéren fogott juvenil példányai alapján nem kizárt a faj terjeszkedése és a fagymentes mikroélőhelyeken való kolonizációja sem.

Összességében elmondható, hogy Pécs városában 15 szabadföldi és két üvegházi ászkarák faj ismert. Ez a szám (17) az ismert hazai fajok 30%-át reprezentálja.

Irodalom – References

CSIKI E. (1926): Magyarország szárazföldi Isopodái (Isopoda terrestria Hungariae). (Die Landisopoden Ungarns). – Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici, 23: 1–79.

DUDICH E. (1942): Nachträge und Berichtigungen zum Crustaceen-Teil des ungarischen Faunenkataloges II. – Fragmenta faunistica hungarica, 5: 1–13.

FARKAS S. (2003): A Mecsek szárazföldiászkarák (Isopoda: Oniscidea) faunája. – in: III.Kárpát-medencei Biológiai Szimpózium. Penksza K., Korsós Z., Pap I. (eds). ISBN 963 8012 98 6. Budapest. 111–116.

FARKAS S. (2004a): Data to the knowledge of the terrestrial Isopod (Isopoda: Oniscidea) fauna of the Mecsek Mountains (Hungary: South Transdanubia). – Folia comloensis 13: 69–78.

FARKAS S. (2004b): First record of Proporcellio vulcanius VEHOEFF, 1908 (Isopoda, Oniscidea: Porcellionidae) from Hungary. – Acta phytopathologica et entomologica hungarica, 39(4): 399–404.

GEBHARDT A. (1933): A Mecsek-hegység forrásainak élővilága. [Fauna of the springs of the Mecsek Mts.] – Matematikai és Természettudományi Értesítő 49: 148–165.

GEBHARDT A. (1934): Az Abaligeti-barlang élővilága. – Matematikai és Természettudományi Értesítő 37(4): 264.

GEBHARDT A. (1960): A Mecsek-hegység forrásainak faunisztikai és biológiai vizsgálata. [Faunistic and biological investigation of the springs of the Mecsek Mts.] – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 7-38.

GERE G. (1959): Beobachtungen über die Entwicklung des Protracheoniscus amoenus C. L. Koch im Freiland. – Opuscula zoologica, Budapest, 3: 29–36.

GRUNER, H.-E. (1966): Krebstiere oder Crustacea V. Isopoda 2. – In: Die Tierwelt Deutschlands und der angrenzenden Meeresteile. Veb Gustav Fischer Verlag, Jena, pp. 380.

KARAMAN, M. (1966): Kopneni izopodi (Isopoda terrestria) Jugoslavije. – Zbornik filozofskog Fakulteta u Prištini, 3: 371-404.

KESSELYÁK A. (1936): Bars vármegye szárazföldiászkarákjai. – Állattani Közlemények, 33: 142–148.

LOKSA I. (1966): Die bodenzoozönologischen Verhältnisse der Flaumeichen-Buschwälder Südostmitteleuropas. – Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 437.

MÉHELY L. (1929): Species generis Hyloniscus. – Studia zoologica, 1: 1–75.

RADU, V. G. (1977): Nouvelles espèces de trichoniscides dans la faune de la Roumanie. – Studia Univeritatis Babeş-Bolyai, Biologia, 22: 39–47.

STROUHAL, H. (1947): Trichoniscus ostarrichius, eine neue Zwergassel aus dem nordöstlichenÖsterreich. – Sitzungsberichte der österreichischen Akademie der Wissenschaften, mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse, I: 155.

STROUHAL, H. (1953): Bemerkungen zu einigen österreichischen Trichonscus-Arten (Isop. terr.). – Verhandlungen der zoologisch-botanischen Gesellschaft, Wien, 93: 46–56.

STROUHAL, H. (1968): Drei für Österreich neue Landasseln (Isop. terr.). – Sitzungsberichte der österreichischen Akademie der Wissenschaften, mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse, I, 177: 354–360.

STROUHAL, H. (1965) Die Haplophthalmus-arten Ungarns (Isopoda terrestria). – Acta zoologica hungarica, 11: 465–473.

SCHMALFUSS, H. (2003): World catalog of terrestrial isopods (Isopoda: Oniscidea). – Stuttg. Beitr. Naturk. (Ser. A) Stuttgart, 654, pp. 1–341.

SCHMÖLZER K. (1974): Catalogus Faunae Austriae, Teil 8e, Isopoda, Vienna, pp. 1–16.

VILISICS F. (2005): Új fajok és ritkaságok a hazai terresztrisászkafaunában (Isopoda, Oniscidea). In Korsós Z. (szerk.): IV Kárpát-medencei Biológia Szimpózium. – Magyar Biológiai Társaság, Budapest.

A szerzők címe – Authors' addresses

FARKAS Sándor
Kaposvári Egyetem, Állattudományi Kar,
Ökológiai Munkacsoport
H-7400 Kaposvár, Guba S. u. 40.
E-mail: farkaskeatk@freemail.hu

VILISICS Ferenc
Szent István Egyetem, Állatorvos-tudományi Kar, Zoológia Intézet,
Ökológiai Tanszék
H–1077 Budapest
Rottenbiller u. 50.
E-mail: Vilisics.Ferenc@aotk.szie.hu

Folia comloensis 15: 35–42. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek szitakötői (*Odonata*)

TÓTH SÁNDOR

Abstract: [TÓTH S. (2006): *The fauna of the Mecsek Mountains – Dragonflies (Insecta: Odonata). – Folia comloensis 15: 35–42*.] – Our knowledge about the dragonflies of the Mecsek got better by the research of the last two decades. The numbers of the registered domestic species are 65, so based on the 51 species out of the Mecsek, that the fauna of the mountain is viewed as rich. A significantly valued member of this dragonfly-fauna is the *Cordulegaster heros* Theischinger, 1979. The larvae of this species can be found in a lot of small water flows. Its population is stable.

Key words: Hungary, Mecsek Mountains, dragonfly, checklist, faunistic

Summary: Our knowledge about the dragonflies of the Mecsek got better by the research of the last two decades. The numbers of the registered domestic species are 65, so based on the 51 species out of the Mecsek, that the fauna of the mountain is viewed as rich. A significantly valued member of this dragonfly-fauna is the *Cordulegaster heros* Theischinger, 1979, which is highly protected by law and the intangible value of it in Hungary is 100 000 HUF (est. 400 €). The larvae of this species can be found in a lot of small water flows. Its population is stable. Of the other rare species, these worth mention: *Coenagrion scitulum* (Rambur, 1842), *Epitheca bimaculata* (Charpentier, 1825), *Leucorrhinia pectoralis* (Charpentier, 1825), *Onychogomphus forcipatus* (Linnaeus, 1758), *Ophiogomphus cecilia* (Fourcroy, 1785), *Somatochlora aenea* (Linnaeus, 1758).

Bevezetés

A szitakötők mind nemzetközi, mind hazai viszonylatban a legjobban feldolgozott rovarrendek közé tartoznak. Magyarország szitakötő-faunája összességében jól kutatott, csupán kisebb tájegységek szitakötőiről kevés az adatunk. A hazai faunát jelenlegi ismereteink szerint 65 taxon alkotja. Közülük eddig a Mecsekben 51-nek az előfordulását sikerült igazolni.

A Mecsek a szitakötők szempontjából korábban a mostohán kezelt tájegységek közé tartozott. Az első publikált mecseki adatokat valószínűleg Kohaut Rezsőnek köszönhetjük, aki „*A magyarországi szitakötő-félék természetrajza*” c. alapvető munkájában (KOHAUT 1896) három szitakötőt (*Anax imperator*, *Lestes barbarus*, *Sympetrum sanguineum*) közöl Pécs lelőhellyel. Az *Anax imperator* mellett, újabb 3 fajt (*Anaciaeschna isosceles*, *Brachytron pratense*, *Coenagrion puella*) tartalmaz Pongrácz Sándor dolgozata, ugyancsak Pécsről (PONGRÁCZ 1914). Az említett hat fajból négyet vett fel Mocsáry Sándor „*A Magyar Birodalom Állatvilága*” c. munkába (MOCSÁRY 1918). Hosszú szünet után csupán Újhelyi Sándor 1951-es és 1952-es gyűjtőútja hozott újabb eredményeket. A hegységet is érintő dolgozatában 15 szitakötő faj a területen való előfordulásáról tudósít (ÚJHELYI 1955). Ezt követően, a hegységben inkább csak szórványgyűjtések folytak. Az 1950–1960-as évektől kezdve fokozatosan gyarapodott Magyarországon is a szitakötőkkel foglalkozó szakemberek száma, a Mecsek azonban továbbra sem tartozott e rovarok szempontjából kiemelt kutatási területek közé. Ennek ellenére – részben más rovarcsoportokkal foglalkozó specialisták gyűjtőmunkájának eredményeképpen – ha lassan is, de folyamatosan nőtt a hegységből kimutatott taxonok száma.

A már említett dolgozat mellett, néhány további, Magyarország szitakötő-faunájával foglalkozó publikációban találhatók mecseki adatok (BENEDEK 1966, BENEDEK et al. 1972–73, DÉVAI et al. 1976, STEINMANN, 1959, 1962, ÚJHELYI 1959). Az irodalmak közléseinek összegezését Tóth Sándor végezte el, melynek alapján az 1990-es évek elejéig 27 szitakötő taxon a Mecsekben való előfordulásáról rendelkeztünk publikált adatokkal (TÓTH 1993). Az elmúlt évtizedekben készült nagyszámú hazai faunisztikai dolgozat közül csupán kettőben (AMBRUS et al. 1993, 1996) sikerült néhány újabb mecseki adatot találni, melyekkel 33-ra nőtt a fajok száma. Az 1990-es évek elejétől elsősorban FAZEKAS IMRE, a Komlói Természettudományi Gyűjtemény vezetőjének ösztönzésére, intenzívebbé vált a hegység szitakötőinek kutatása, melynek eredményeként elkészült a Sikondai-tó (42 faj), valamint a Mecsekpölöskei-horgásztó (47 faj) faunájának feldolgozása (TÓTH 2003, 2004). A két dolgozat és az újabb gyűjtőmunka jelentősen megnövelte a fajszámot, mely napjainkra elérte az 51-et. Természetesen nem zárhatjuk ki annak lehetőségét, hogy gyűjtők birtokában előfordulnak még további mecseki fajok is. A rendelkezésre álló adatok felhasználásával, folyamatban van a Mecsek szitakötő faunájának feldolgozása és publikálása (TÓTH előkészületben).

Anyag és módszer

A Mecsekből származó szitakötő egyedek több intézmény, valamint magánszemély gyűjteményében találhatók. E téren nem rendelkezünk teljes körű információval. Az ide sorolható fontosabb intézmények: Magyar Természettudományi Múzeum (Budapest), Mátra Múzeum (Gyöngyös), Janus Pannonius Múzeum (Pécs), Somogy Megyei Múzeum (Kaposvár), Komlói Természettudományi Gyűjtemény (Komló), Debreceni Egyetem Ökológiai és Hidrobiológiai Tanszéke (Debrecen).

A szitakötő imágókat erős acélkeretre erősített tüllből, a lárvákat ritka szövésű molnárszita szövetből, illetve műanyag szúnyoghálóból készült hálóval gyűjtöttük.

A szitakötőfajok jelentős része szabad szemmel is megbízhatóan azonosítható, ezért a kutatás fontos részét képezte a megfigyelés, amit az is indokolt, hogy a csoport számos tagja törvényes védelem alatt áll. Főleg az utóbbi egy-két évtizedben, a Mecsekben is elterjedt a levedlett lárvabőrök (exuvium) gyűjtése, aminek a természetvédelmi vonatkozása sem hagyható figyelmen kívül.

Az állatok meghatározását ASKEW (1988), BELLMANN (1987), BENEDEK (1965), STEINMANN (1964, 1984), ÚJHELYI (1957) munkája alapján végeztük. Irodalmi adatok esetében az identifikációban használt forrásmunka általában szerepel az idézett publikációban. Rendszer és nevezéktan tekintetében – kis eltéréssel – az Európában leginkább elterjedtnek tekinthető ASKEW (1988) munkája képezi az alapot.

Eredmények

A rendelkezésre álló irodalmi, gyűjteményi és megfigyelési adatok alapján, jelenleg 51 szitakötő faj a Mecsekben való előfordulását tekinthetjük bizonyítottnak. A védett fajokat a felsorolásban csillag jelöli.

ZYGOPTERA alrend

Család: Calopterygidae

Calopteryx splendens (Harris, 1782): Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004)

**Calopteryx virgo* (Linnaeus, 1758): Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955, 1959)

Család: Lestidae

Lestes barbarus (Fabricius, 1798): Általánosan elterjedt. KOHAUT (1896), STEINMANN

Hidasi-völgy (a) Dombay-tó (b)

Orfű (c) Püspökszentlászlói-tó (d)

Sikondai-tó (e) Kisbattyán, Angyal-kúti-mellékág (f)

1. ábra. Szitakötő élőhelyek a Mecsekben. Fotó: Tóth S. (a-d), Fazekas I. (e, f),
Fig. 1. The habitats of Odonata species in Mecsek Mts.

Agrion virgo

Lestes barbarus, lárva

Cordulegaster heros, lárva

Cordulegaster heros

Sympetrum sanguineum, lárvabőr

Sympetrum sanguineum

2. ábra. Szitakötő fajok a Mecsek hegységből. Fotó: Tóth S.
Fig. 2. Habitus of Odonata species from Mecsek Mts.

(1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955)

**Lestes dryas* Kirby, 1890: Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), TÓTH (1993, 2003, 2004)

**Lestes macrostigma* (Eversmann, 1836): Ritka, csak Zobákpuszta. STEINMANN (1962), TÓTH (1993), ÚJHELYI (1955).

Lestes sponsa (Hansemann, 1823): Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

Lestes virens vestalis Rambur, 1842: Gyakori. TÓTH (2003, 2004).

Lestes viridis (Van der Linden, 1825): Szórványos előfordulású. TÓTH (2003, 2004).

Sympecma fusca (Van der Linden, 1820): Általánosan elterjedt. BENEDEK (1966), BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Család: Platycnemididae

Platycnemis pennipes (Pallas, 1771): Általánosan elterjedt. AMBRUS et al. (1996), BENEDEK et al.(1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Család: Coenagrionidae

**Coenagrion ornatum* (Sélys-Longchamps, 1850): Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), TÓTH (1993, 2003, 2004).

Coenagrion puella (Linnaeus, 1758): Általánosan elterjedt. AMBRUS et al. (1996), BENEDEK et al. (1974), MOCSÁRY (1918), PONGRÁCZ (1914), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Coenagrion pulchellum interruptum (Charpentier, 1825): Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

**Coenagrion scitulum* (Rambur, 1842): Szórványos előfordulású. Hidasi-völgy, Mecsekpölöskei-horgásztó, Melegmányi-völgy, Orfűi-tó (TÓTH 2004).

Erythromma najas (Hansemann, 1823): Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

Erythromma viridulum Charpentier, 1840: Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

Pyrrhosoma nymphula interposita Varga, 1968: Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), TÓTH (1993, 1999, 2003, 2004).

Ischnura elegans pontica Schmidt, 1938: Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

Ischnura pumilio (Charpentier, 1825): Általánosan elterjedt. STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004)

Enallagma cyathigerum (Charpentier, 1840): Gyakori. TÓTH (2003, 2004).

ANISOPTERA alrend

Család: Aeshnidae

Aeshna affinis Van der Linden, 1820: Gyakori. STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Aeshna cyanea (Müller, 1764): Általánosan elterjedt. AMBRUS et al. (1996), BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Aeshna mixta Latreille, 1805: Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955, 1959)

Brachytron pratense (Müller, 1764): Gyakori. MOCSÁRY (1918), PONGRÁCZ (1914), TÓTH (2003, 2004).

**Anaciaeschna isosceles* (Müller, 1767): Általánosan elterjedt. MOCSÁRY (1918), PONGRÁCZ (1914), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004).

Anax imperator Leach, 1815: Általánosan elterjedt. AMBRUS et al. (1996), KOHAUT

(1896), MOCSÁRY (1918), PONGRÁCZ (1914), BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004).

Anax parthenope (Sélys-Longchamps, 1839): Szórványos elterjedésű. TÓTH (2003, 2004).

Család: Gomphidae

**Gomphus flavipes* (Charpentier, 1825): A Mecsekben valószínűleg nem él, a Misinán gyűjtött állat feltehetően kóborló egyed volt. STEINMANN (1962), TÓTH (1993).

**Gomphus vulgatissimus* (Linnaeus, 1758): Gyakori. BENEDEK et al. (1974), TÓTH (1993, 2003, 2004).

**Ophiogomphus cecilia* (Fourcroy, 1785): Nem gyakori. STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955, 1959).

**Onychogomphus forcipatus* (Linnaeus, 1758): Ritka, csak Zobákpusztán gyűjtötték. STEINMANN (1962), TÓTH (1993), ÚJHELYi (1955).

Család: Corduliidae

**Cordulegaster heros* Theischinger, 1979: A hegység kisvízfolyásainak nagy részében él lárvája. AMBRUS et al (1996), BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2004), ÚJHELYI (1955, as *C. bidentatus* Sélys-Longchamps, 1843), ÚJHELYI [1959, as *C. annulatus* (Latreille, 1805)].

Cordulia aeneaturfosa Förster, 1902: Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

**Somatochlora aenea* (Linnaeus, 1758): Nem gyakori. TÓTH (2003, 2004).

Somatochlora metallica metallica (Van der Linden, 1825): Nem gyakori. TÓTH (2004).

**Epitheca bimaculata* (Charpentier, 1825): Ritka, csak Mecsekpölöskén a horgásztónál került elő. TÓTH (2004).

Család: Libellulidae

Libellula depressa Linnaeus, 1758: Általánosan elterjedt. AMBRUS et al. (1996), BENEDEK et al. (1974), TÓTH (1993, 2003, 2004).

**Libellula fulva* Müller, 1764: Gyakori. TÓTH (2003, 2004).

Libellula quadrimaculata Linnaeus, 1758: Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

Orthetrum albistylum (Sélys-Longchamps, 1848): Gyakori. TÓTH (2003, 2004).

**Orthetrum brunneum* (Fonscolombe, 1837): Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), TÓTH (1993, 2003, 2004).

Orthetrum cancellatum (Linnaeus, 1758): Általánosan elterjedt. AMBRUS et al. (1996), TÓTH (2003, 2004).

Orthetrum coerulescens anceps (Schneider, 1845): Ritka. Csak Mecsekpölöskén a horgásztónál került elő. TÓTH (2004).

Crocothemis servilia (Drury, 1770): Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

Sympetrum flaveolum (Linnaeus, 1758): Általánosan elterjedt. TÓTH (2003, 2004).

Sympetrum meridionale (Sélys-Longchamps, 1841): Általánosan elterjedt. STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Sympetrum pedemontanum (Allioni, 1766): Ritka. Csak Kisvaszaron a Nyíresben került elő.

Sympetrum sanguineum (Müller, 1764): Általánosan elterjedt. AMBRUS et al. (1996), BENEDEK et al. (1974), KOHAUT (1896), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Sympetrum striolatum (Charpentier, 1840): Általánosan elterjedt. BENEDEK (1966), BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004), ÚJHELYI (1955).

Sympetrum vulgatum (Linnaeus, 1758): Általánosan elterjedt. BENEDEK et al. (1974), STEINMANN (1962), TÓTH (1993, 2003, 2004).

**Leucorrhinia pectoralis* (Charpentier, 1825): Szórványos előfordulású. TÓTH (2003, 2004).

Értékelés

A Mecsek szitakötő faunáját többségében széles elterjedésű fajok alkotják, viszonylag kevés a főleg középhegységekre jellemző taxon. Ilyen elsősorban a *Cordulegaster heros*, de ide sorolhatók pl. a *Calopteryx virgo*, a *Pyrrhosoma nymphula* és az *Aeshna cyanea* is. Ugyanakkor nem hiányoznak a faunából az inkább sík vidékeken élő fajok (pl. *Anaciaeschna isosceles*, *Brachytron pratense*, *Crocothemis servilia* stb.) sem.

A hazai szitakötő taxonok 9 faunaelem-csoporthoz tartoznak (DÉVAI 1976). A Mecsek faunájában a holomediterrán és a pontomediterrán faunaelemek dominálnak, csaknem azonos fajszámmal (14 és 13 taxon). Jelentősek még a nyugat-szibiriai, a szibiriai és a ponto-kaspi faunaelemek is (9, 7 és 6 taxon). Ezzel szemben mindössze 2 faj képviseli az atlantomediterrán faunaelemeket. Adriatomediterrán, mongóliai és eremiális faunaelemek egyelőre nem kerültek elő a hegységből.

A szitakötők (több más állatcsoporthoz képest) a külső környezeti tényezőkkel szemben viszonylag kevésbé érzékenyek. Az emberi tevékenység a Mecsekben is leggyakrabban a különböző műszaki beavatkozások (mederszabályozás, mederkotrás, növényállomány gyérítés stb.) járnak a biodiverzitás csökkenésével, aminek egyes esetekben súlyos következményei lehetnek a szitakötőkre is.

A kétéltű rovarok közé tartozó, nagy egyedszámban előforduló szitakötők mind a vízi, mind a szárazföldi ökoszisztémában fontos szerepet töltenek be. A lárvák és a kifejlett szitakötők egyaránt ragadozók, az imágók különösen jelentősek az ember számára kellemetlen vagy káros rovarok (pl. különböző legyek, bögölyök, csípőszúnyogok stb.) elszaporodásának megfékezésében. Nem hallgathatjuk azonban el, hogy főleg a nagyobb testű lárvák kárt okozhatnak pl. halivadék nevelő tavakban.

A Magyarországon előforduló 65 szitakötőfaj közül jelenleg 23 taxon tartozik a védett állatok közé. Közülük öt szerepel az ún. Berni Egyezményben. A Mecsekből 16 védett taxont tartunk nyilván, ami egyértelműen a hegység szitakötő-faunájának értékességét bizonyítja. A Berni Egyezményben szereplő szitakötők közül három (*Gomphus flavipes*, *Ophiogomphus cecilia*, *Leucorrhinia pectoralis*) a Mecsekben is előkerült, azonban közülük a *Gomphus flavipes* valószínűleg nem él a hegységben, feltehetően kóborló egyede került a hálóba a Misinán. A Mecsek faunájának kiemelkedő jelentőségű tagja a kétcsíkos hegyi szitakötő (*Cordulegaster heros*), mely az egyetlen hazai 100 ezer forint eszmei értéket képviselő Odonata.

Irodalom – References

AMBRUS A., BÁNKÚTI K. & KOVÁCS T. (1993): The larva collection of Odonata of the Hungarian Natural History Museum. – Folia entomologica hungarica, 54: 5–8.

AMBRUS A., BÁNKÚTI K. & KOVÁCS T. (1996): Lárva és imágó adatok Magyarország Odonata faunájához. – Odonata-stadium larvale 1: 55–68.

BELLMANN, H. (1987): Libellen: beobachten – bestimmen. Verlag J. Neumann – Neudamm GmbH & Co. KG, Melsungen – Berlin – Basel – Wien, 268 pp.

ASKEW, R. R. (1988): The Dragonflies of Europe. – Harley Books, Martins, 1–129.

BENEDEK P. (1966): Adatok Magyarország szitakötőfaunájához (Odonata). – Folia entomologica hungarica, 19: 501–518.
BENEDEK P. (1965): Adatok a Tapolca-patak és környéke rovarfaunájához III. Odonata II. – Folia entomologica hungarica, 18: 39–75.
BENEDEK P., DÉVAI GY. & KOVÁCS GY. (1974): Újabb adatok Magyarország szitakötő-(Odonata) faunájához. – Acta biologica debrecina 10–11 (1972–1973): 91–100.
DÉVAI GY. (1976): A magyarországi szitakötő (Odonata) fauna chorológiai vizsgálata. – Acta biologica debrecina 13 (Suppl. 1.): 119–157.
DÉVAI GY., BODNÁRNÉ PÁLOSI G. & BENEDEK P. (1976): A szitakötők (Odonata) magyarországi előfordulási adatainak értékelése. – Acta biologica debrecina 13 (Suppl. 1.): 9–92.
KOHAUT R. (1896): A magyarországi szitakötő-félék természetrajza. – K. M. Természettudományi Társulat, Budapest, 78 pp., III tábla.
MOCSÁRY S. (1918): Pseudoneuroptera et Neuroptera. – In: Fauna Regni Hungariae, 3. p. 23–32.
PONGRÁCZ S. (1914): Magyarország Neuropteroidái. – Rovartani lapok 21: 109–155.
STEINMANN H. (1959): A szitakötők magyarországi elterjedésének vizsgálata. – Folia entomologica hungarica 15: 141–198.
STEINMANN H. (1962): A magyarországi szitakötők faunisztikai és etológiai adatai. – Folia entomologica hungarica 15: 141–198.
STEINMANN H. (1964): Szitakötő lárvák – Larvae Odonatorum. – In: Fauna Hungariae V/7: 1–48.
STEINMANN H. (1984): Szitakötők – Odonata. – In: Fauna Hungariae V/6 (160): 1–112.
TÓTH S. (1993): Komló környékének szitakötő-faunája, I. Előzmények (Odonata). – Folia comloensis 5: 55–66.
TÓTH S. (1999): A vörös légivadász (*Pyrrhosoma nymphula interposita* Varga, 1968) előfordulási sajátosságai a Bakonyvidéken (Insecta: Odonata). – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 18: 25–94.
TÓTH S. (2003): Komló környékének szitakötő-faunája, II. A Sikondai-tó szitakötői (Odonata). – Folia comloensis 12: 67–72.
TÓTH S. (2004): Komló környékének szitakötő-faunája, III. A Mecsekpölöskei-horgásztó szitakötői (Odonata). – Folia comloensis 13: 79–86.
ÚJHELYI S. (1955): A Természettudományi Múzeum magyar gyűjtőktől származó közép-európai szitakötő-gyűjteményének faunisztikai adatai. – Folia entomologica hungarica 8: 17–44.
ÚJHELYI S. (1957): Szitakötők – Odonata. – In: Fauna Hungariae V/6 (18): 1–44.
ÚJHELYI S. (1959): Angaben zur Kenntnis der Odonaten-Fauna Ungarns. – Folia entomologica hungarica, 12: 103–116.

A szerző címe – Author's address:
TÓTH Sándor
H–8420 Zirc
Széchenyi u. 2.
Hungary
E-mail: flycatcher@vnet.hu

Folia comloensis 15: 43–50. (2006) **ISSN 0236–8927**

Fürgetetvek, vagy fatetű alakúak a Mecsek-vidéken és a Geresdi-dombságon (*Psocoptera*)

SZIRÁKI GYÖRGY

Abstract: [SZIRÁKI Gy. (2006): *Psocoptera of the Mecsek Region and the Geresdi Hills. – Folia comloensis 15: 43–50.*] – In a survey carried out recently 26 Psocoptera species were found in the Mecsek region and in the Geresdi Hills. All of them belong to the suborder Psocomorpha. The psocids *Caecilius atricornis, C. burmeisteri, Enderleinella obsoleta, Philotarsus parviceps, P. picicornis, Mesopsocus immunis, Ectopsocus briggsi, Peripsocus didymus* and *Amphigerontia intermedia* represent considerable value for nature conservation because of their rarity in Hungary. Finding of *Mesopsocus immunis* and *Amphigerontia intermedia* is interesting especially, as these species hitherto were known only from one or two other localities in our country, and they are rare everywhere.

Key words: Hungary, Mecsek region, Geresdi Hills, Psocoptera, rare species.

Summary: Our knowledge about the psocid fauna of Hungary is rather poor, however, until now about 70 species were already reported from our country. The Psocoptera assemblage of the Mecsek Region and of the Geresdi Hills (a hilly area east of the Mecsek Mountains) was not investigated earlier at all. In the surveys carried out recently, specimens of 26 psocid species were found here. All of them belong to the suborder Psocomorpha. Although the examined territory situated in the southern part of Hungary, South European (Mediterranean) species were not recognized here. Contrarily, the moderate meso- and microclimate of the valleys situated here make the occurrence of *Enderleinella obsoleta* and *Philotarsus picicornis* possible, however, these species are typical ones in higher mountains of Europe. As the psocid species *Caecilius atricornis, C. burmeisteri, Enderleinella obsoleta, Philotarsus parviceps, P. picicornis, Mesopsocus immunis, Ectopsocus briggsi, Peripsocus didymus* and *Amphigerontia intermedia* are rare in Hungary, these ones represent considerable value for nature conservation. The finding of *Mesopsocus immunis* and *Amphigerontia intermedia* on the examined territory is interesting especially, because hitherto these psocids were known only from one or two other localities of our country, and they are rare on their whole area.

Bevezetés

A fürgetetvek (Psocoptera) jellegzetesen gyors mozgású, és többnyire vékony kutikulájú rovarok. Kis termetűek; gyakran csupán egy-két milliméter hosszúságúak, de a legnagyobbak sem érik el az egy centimétert.

Fejük viszonylag nagy és mozgékony. Az utófejpajzs (postclypeus) gyakran csíkozott mintázatú, és a legtöbb fajnál meglepően előre domborodik (**1. ábra**). A szájszervek rágó típusúak. A csápok fonalasak. A csáptő íz és a csápcsukló íz rövid, míg a csápostor ízei hosszúak és vékonyak. A csápízek száma a fajok nagyobb részénél 13, de lehet ennél valamivel kevesebb, és jóval több is.

A torszelvények közül az előtor a szárnyatlan fajoknál rendszerint szokásos méretű, a fejlett szárnyúaknál viszont kicsiny. A fürgetetvek többségének két pár normális kifejlődésű, vékony lemezű, nyugalomban a potroh fölött háztető-szerűen elhelyezkedő hártyás

szárnya van. Az erezet meglehetősen redukált. A szárnylemez – a szárnyjegy felszínétől eltekintve – általában csupasz, de az erek csakúgy, mint a szárny szegélye, a fajok nagy részénél többé-kevésbé szőrözöttek. Az elülső szárny általában jóval nagyobb, mint a hátulsó. A fajok nem jelentéktelen hányadánál ugyanakkor a szárnyak megrövidülését, csökevényesedését, vagy akár teljes eltűnését figyelhetjük meg. Egyeseknél csak a nőstények szárnyatlanok, vagy csökevényes szárnyúak, míg másoknál a hímek is. Ezen túlmenően a Psocoptera fajok egy részénél azonos ivar esetében is találkozhatunk csökevényes és normálisan fejlett szárnyú példányokkal.

Lábaik többnyire vékony, és mérsékelten hosszú járólábak, de a *Liposcelis* (Troctomorpha: Liposcelidae) génuszban a combok megvastagodtak (**2. ábra**). Az imágók lábfeje két-, vagy háromízű, míg a nimfáké mindig kétízű.

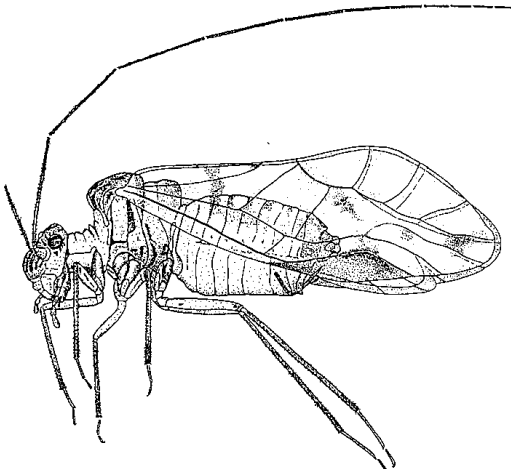
A potroh kilenc szelvényű. Rajta a nőstények szubgenitális lemeze, illetve a hímek hypandriuma rendszerint erősebben szklerotizált (**5–6. ábra**).

Nálunk a fajok többsége egy nemzedékes. Valamennyien szárazföldiek, de általában kedvelik a magas relatív páratartalmú élőhelyeket. Táplálékuk főleg algákból és gombafonalakból áll, de fogyasztanak növényi és állati eredetű szerves törmeléket is. Magyarországon eddig hozzávetőleg 70 Psocoptera faj példányait sikerült megtalálni. A csoport három alrendje közül a zugtetvek (Trogiomorpha) a mérsékelt égövön szinte kizárólag emberi építményekben fordulnak elő. A kéregtetvekhez (Troctomorpha) tartozó *Liposcelis* nem (2. ábra) számos faja él elvált kéregpikkelyek alatt, madárfészkekben, vagy akár lakásokban, dohos helyiségben tárolt öreg könyvek lapjai között. Közülük minden bizonnyal több tagja a vizsgált terület faunájának, ha eddig nem is sikerült itt gyűjteni belőlük. A Mecsek-vidéken és Bátaapátin előkerült fürgetetvek valamennyien a fatevek (Psocomorpha) alrendbe tartoznak. Ezek a rovarok többnyire fás szárú növények levelein, gallyain élnek, és az ott lévő mikroszkopikus gomba- és algagyeppel táplálkoznak.

A fürgetetvek rendje Magyarországon a kevéssé kutatott rovarcsoportok közé tartozik. Fokozottan igaz ez a megállapítás a Mecsek hegységre és vidékére. A szakirodalomban egyetlen adat sincs innen, és gyűjteményi példány sem volt korábban erről a területről. Jelen sorok írójának 2004-ben és 2005-ben volt alkalma néhány itteni gyűjtésre, de ez távolról sem lehetett elég a Mecsek-vidék Psocoptera faunájának megismeréséhez. (A lelőhelyek térképi ábrázolása is csupán a néhány vizsgálati helyszínt jelezné, és nem a fajok tényleges előfordulását – ezért ettől el is tekintettünk.) Ugyanakkor Bátaapátin, a Mecsekhez keleten közvetlenül csatlakozó Geresdi-dombságon (a célterülettől mintegy 10 kilométerre) immár negyedik éve folytatunk rendszeres faunafeltárást. A Bátaapátin megtalált fürgetetvek minden bizonnyal élnek a Mecsek hegység egyes részein is, még ha eddig – gyűjtések hiányában – nem is sikerült azokat onnan kimutatni. A Psocoptera fajok alábbi jegyzékét ennek megfelelően úgy állítottuk össze, hogy az tartalmazza a Bátaapátin fellelt, de a Mecsekből egyelőre még elő nem került állatokat is. Az egyes fajok elterjedésére vonatkozó adatok közlésénél GÜNTHER (1974) és LIENHARD (1998) munkáira, míg a magyarországi előfordulás tekintetében elsősorban PONGRÁCZ (1914), LIENHARD (1986) és SZIRÁKI (1991, 1992a, 1992b, 1996, 1998, 1999, 2002) közleményeire támaszkodtam.

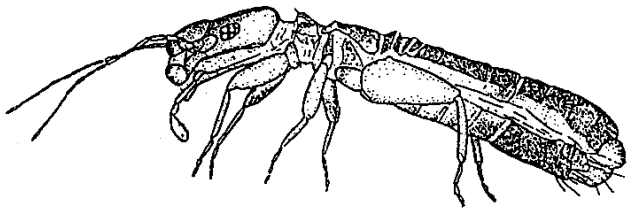
Gyűjtés, konzerválás, vizsgálati módszerek

A fürgetetvek gyűjtése általában kopogtató ernyő segítségével, kisebb arányban pedig lomb- és fűhálózással, illetve az élőhelyen való egyeléssel történik. Vizsgálataink során mi is ezeket a módszereket alkalmaztuk. A fellelt példányokat megnedvesített ecsettel közvetlenül 65% töménységű alkoholba tettük. A meghatározás utáni konzerválásuk is

1. ábra.
Psococerastis gibbosa (Sulzer, 1776)

Fig. 2.
Psococerastis gibbosa (Sulzer, 1776)

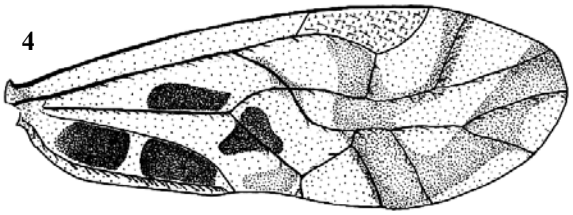
2. ábra.
Liposcelis faj

Fig. 2.
Liposcelis sp.

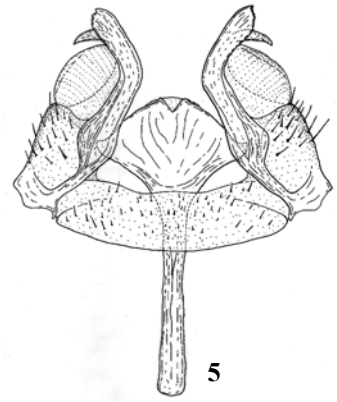

3. ábra.
Sziráki György gyűjtés közben a komlói Köves-tető alatti Kaszánya-patak völgyében. Itt él a *Caecilius fuscopterus* (Latreille, 1799) faj, mely a Palearktikum erdő zónájában széles körben elterjedt. Kedveli a nedves mikroklímájú helyeket, és elég gyakran találkozhatunk vele lágyszárú növényzeten is. Magyarországon mérsékelten gyakori.
(Fotó: Fazekas I. 2003)

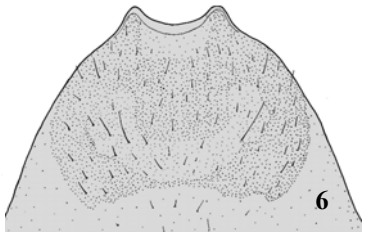
Fig. 3.
The author and a habitate of *Caecilius fuscopterus* (Latreille, 1799): Hungary, Komló, Köves-tető
(Foto: I. Fazekas 2003)

4. ábra. *Graphopsocus cruciatus* (Linnaeus, 1768) nőstény elülső szárnya (Murányi D. rajza)
Fig. 4. *Graphopsocus cruciatus* (Linnaeus, 1768) female, fore wing (drawn by D. Murányi)

5. ábra. *Lacheslia quercus* (Kolbe, 1880) hím, hypandrium és phallus
Fig. 5. *Lacheslia quercus* (Kolbe, 1880) male, hypandrium and phallus

6. ábra.
Lacheslia quercus (Kolbe, 1880) *nőstény, szubgenitális lemez*
Fig. 6.
Lacheslia quercus (Kolbe, 1880) *female: subgenital plate*

7. ábra. A Psocoptera rovarrendre általában jellemző, hogy a magas relatív páratartalmú élőhelyeket részesíti előnyben. Az Orfűi-tó környéki völgyelésekben él *Stenopsocus immaculatus* (Stephens, 1836). *(Fotó: Fazekas I. 2004)*

Fig. 7. A habitate of *Stenopsocus immaculatus* (Stephens, 1836): Hungary, Orfű, Mecsek Mts. *(Foto: I. Fazekas 2004)*

ugyanilyen koncentrációjú alkoholban történt. A nagyobb rendszertani csoportok elkülönítéséhez elsősorban a lábfej, a csáp és a szárnyerezet vizsgálata szükséges. A génusz, illetve faji szintű határozás leginkább a szárny mintázata, egyes szájszervek alakulása, és nem utolsó sorban a szubgenitális lemez, vagy a hypandrium sajátosságai, illetve a belső genitáliák szklerotizált részein található bélyegek alapján lehetséges. A genitáliák vizsgálatához a potrohot ki kell világosítani. Erre 10% töménységű KOH oldatban való, 5 perc időtartamú főzést alkalmaztunk. Ugyanakkor egyes fajok, például a Mecsekben is gyakori tarka fatetű – *Graphopsocus cruciatus*, olyan jellegzetes szárnymintázattal rendelkeznek (**4. ábra**), hogy lupe segítségével már ennek alapján is biztosan felismerhetők. Érdemes megemlíteni, hogy sok faj esetében a szárny mintázata a nőstény példányoknál markánsabb, mint a hímeknél.

A meghatározott, konzervált anyag a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárának gyűjteményében került megőrzésre.

A Mecsek-vidéken és a Geresdi-dombságon eddig megtalált Psocoptera fajok annotált jegyzéke

Caeciliusidae

Caecilius atricornis McLachlan, 1869 – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy. Párás mikroklímájú élőhelyeket kedvelő faj. Európai, de széttagolt elterjedésű rovar. Magyarországon csak néhány területről (pl.: Aggteleki Nemzeti Park, Duna-Dráva Nemzeti Park, Fertő-Hanság Nemzeti Park) ismert.

Caecilius burmeisteri Brauer, 1876 – Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. Európa nagy részén széles körben elterjedt, és – főleg fenyőkön – meglehetősen gyakori, míg nálunk ritka rovar.

Caecilius flavidus (Stephens, 1836), *sárgás fatetű* – Bakonya: az erdészház környéke; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Kővágótöttös: Farkas-tető; Pécs: Remete-rét; Orfű: Körtvélyes, Szuadó-völgy; Váralja: Farkas-árok, Kappenvasszer; Bátaapáti: Éva völgye, Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. A Palearktikum erdő zónájában, és ezen belül Közép-Európában is általánosan elterjedt rovarfaj. Magyarországon ez a leggyakoribb fatetű, amelyik gyakorlatilag mindenhol előfordul, ahol fás vegetáció van, és nem alkalmaznak inszekticideket.

Caecilius fuscopterus (Latreille, 1799) – Komló: Köves-tető; Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy. A Palearktikum erdő zónájában széles körben elterjedt. Nedves mikroklímájú helyeket kedvelő faj, amellyel elég gyakran találkozhatunk lágyszárú növényzeten is. Magyarországon mérsékelten gyakori.

Caecilius piceus Kolbe, 1882 – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy. Európa tűlevelű erdeiben meglehetősen gyakori fürgetetű, amely a hazai ültetett fenyvesekben sem ritka. Bátaapátin főként az ültetett Pinus állományokban fordul elő.

Enderleinella obsoleta (Stephens, 1836) – Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. A Nyugat-Palearktikum nagy részén megtalálható, de szórványos előfordulású faj. Főként a szubalpin régiókra jellemző. Magyarországon kifejezetten ritka; csak néhány helyről (pl.: Bükki Nemzeti Park, Duna-Dráva Nemzeti Park) ismert.

Stenopsocidae

Graphopsocus cruciatus (Linnaeus, 1768), *tarka fatetű* – Bakonya, Farkas-tető;

Kővágószőlős, Jakab-hegy; Kővágótőttős: Farkas-tető; Orfű: Körtvélyes; Pécs: Tubes; Váralja: Farkas-árok, a Hideg-oldal fölötti gerinc, Szamár-hegy; Bátaapáti: Éva völgye, Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. Holarktikus elterjedésű, gyakori faj, amely Magyarországon is általánosan előfordul. A Mecsekben és környékén esetenként tömeges.

Stenopsocus immaculatus (Stephens, 1836) – Orfű: Szuadó-völgy; Pécs: Tubes; Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. Európa és Nyugat-Ázsia hűvösebb klímájú területein gyakori rovar, amely nálunk főként a vizes élőhelyekre jellemző.

Philotarsidae

Philotarsus parviceps Roesler, 1954 – Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. Egy meglehetősen ritka, széttagolt elterjedésű, európai és észak-afrikai fürgetetű, amely hazánkban eddig a Bükki, és az Aggteleki Nemzeti Parkból, Bátorligetről, valamint a Szigetközből és a Hanságból volt ismert.

Philotarsus picicornis (Fabricius, 1793) – Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. Holarktikus elterjedésű faj, amely Közép-Európában elsősorban hegyvidéki élőhelyeken fordul elő. Nálunk ritka.

Mesopsocidae

Mesopsocus immunis (Stephens, 1836) – Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. Európai elterjedésű faj, de mindenhol ritka. Nálunk korábban csak a Bükki Nemzeti Parkból és a Dráva mentéről került elő.

Ectopsocidae

Ectopsocus briggsi McLachlan, 1899 – Bátaapáti: Éva-völgye, Nagymórágyi-völgy. Kozmopolita, de sehol sem gyakori; főként nedves mikroklímájú élőhelyekről ismert. Magyarországon korábban csak a Duna-Dráva Nemzeti Parkból és Bátorligetről került elő.

Ectopsocus meridionalis Ribaga, 1904 – Bakonya: az erdészház környéke, Farkas-tető; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Váralja: a Hideg-oldal fölötti gerinc. Az előző fajhoz hasonlóan kozmopolita, de melegkedvelő. (A kontinensek hűvösebb éghajlatú területein csak emberi építményekben fordul elő.) Magyarországon meglehetősen gyakori. Főként a jobban felmelegedő, szárazabb erdőket és cserjéseket kedveli.

Peripsocidae

Peripsocus alboguttatus (Dalman, 1823) – Váralja: Farkas-árok; Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. A holarktikus régiók erdős vidékein általánosan elterjedt faj, amely Magyarországon is gyakori.

Peripsocus didymus Roesler, 1939 – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. A Holarktisz hűvösebb éghajlatú területére jellemző. Nálunk korábban csak a Duna-Dráva Nemzeti Parkból és az Aggteleki Nemzeti Parkból került elő.

Peripsocus phaeopterus (Stephens, 1836) – Orfű, Szuadó-völgy; Váralja: Váraljai-völgy; Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. A Palearktikum erdő zónájában élő, nálunk is gyakori rovarfaj.

Peripsocus subfasciatus (Rambur, 1842) – Váralja: Farkas-árok; Bátaapáti: az üveghu-

tai erdészház környéke. A Palearktikum jelentős részén elterjedt, nedvességkedvelő, Magyarországon mérsékelten gyakori fürgetetű.

Lachesillidae

Lachesilla pedicularia (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: – Jakab-hegy. Általánosan elterjedt, kozmopolita faj, de Magyarországon nem túl gyakori.

Lachesilla quercus (Kolbe, 1880) – Orfű: Körtvélyes; Váralja: Farkas-árok. A Palearktikus Régió nagy részén elterjedt rovar. Nálunk meglehetősen ritka (5–6. ábra).

Psocidae

Amphigerontia intermedia (Tetens, 1891) – Váralja: Farkas-árok. Európai, de nagyon széttagolt elterjedésű, ritka fürgetetű. Magyarországon az utóbbi 90 évben Váralján kívül csak Dénesfáról (Répce-mente) került elő.

Blaste conspurcata (Rambur, 1842) – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. A faj sehol sem gyakori, bár areája a Palearktikum nagy részére kiterjed. Magyarországon a legtöbb lelőhelye a Dráva mentéről ismert; máshol szórványosan jelenik meg.

Blaste quadrimaculata (Latreille, 1794) – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy. Európa számos országában előforduló, de ritkának tekintett rovarfaj. Magyarországon mérsékelten gyakori.

Metylophorus nebulosus (Stephens, 1836) – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. A Palearktikum erdős vidékein és az Orientális Régió északi részén élő faj. Magyarországon általánosan elterjedt.

Psococerastis gibbosa (Sulzer, 1776) – Váralja: Farkas-árok; Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy és az üveghutai erdészház környéke. A palearktikus régió nagy részéről ismert fürgetetű. Magyarországon elsősorban a patakvölgyek és a láperdők a tipikus élőhelyei.

Trichadenotecnum majus (Kolbe, 1880) – Orfű: Szuadó-völgy; Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. Holarktikus faj, amely Magyarországon is meglehetősen gyakori.

Trichadenotecnum sexpunctatum (Linnaeus, 1761) – Orfű: Szuadó-völgy; Bátaapáti: az üveghutai erdészház környéke. Holarktikus elterjedésű rovarfaj, de Magyarországon ritka; eddig négy ismert lelőhelye volt (Budapestről, Darányból, Nagykovácsiról és Paksról).

Értékelés

A Psocoptera rovarrendre általában jellemző, hogy a magas relatív páratartalmú élőhelyeket részesíti előnyben. Ennek megfelelően Európa faunájában viszonylag kevés a kifejezetten mediterrán elterjedésű faj, és a vizsgált területen ezek sem fordulnak elő. Következésképpen e csoport esetében mediterrán hatásról itt nem beszélhetünk. Ugyanakkor a völgyek kiegyenlített jellegű mezo- és mikroklímája lehetővé teszi olyan fajok (*Enderleinella obsoleta*, *Philotarsus picicornis*) előfordulását, amelyek inkább a magashegységek állatai volnának.

A kimutatott 26 fürgetetű fajból kilenc ritkasága miatt számottevő természeti értéket képvisel, mivel Magyarországon legfeljebb csak négy-öt helyről került eddig elő. Ezek a *Caecilius atricornis, C. burmeisteri, Enderleinella obsoleta, Philtarsus parviceps, P. picicornis, Mesopsocus immunis, Ectopsocus briggsi, Peripsocus didymus* és

Amphigerontia intermedia. Közülük is kiemelkedik a *Mesopsocus immunis* és az *Amphigerontia intermedia*, amely fajoknak nálunk csupán egy vagy két további ismert lelőhelye van, és amelyek egész elterjedési területükön ritkák.

Irodalom – References

GÜNTHER, K. (1974): Staubläuse, Psocopteren. – Die Tierwelt Deutschlands 61: 1–314.

LIENHARD, Ch. (1986): Beiträg zur Kenntnis der Psocopteren-Fauna Ungarns (Insecta). – Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici 78: 73–78.

LIENHARD, Ch. (1998): Psocoptéres euro-méditerrnées. – Faune de France 83: 1–517.

PONGRÁCZ S. (1914): Magyarország Neuropteroidái. (Enumeratio Neuropteroidum Regni Hungariae). – Rovartani Lapok 21: 109–155.

SZIRÁKI Gy. (1991): A survey of the Psocoptera of the Bátorliget nature reserves. – In: Mahunka, S. (ed.): The Bátorliget nature reserves – after forty years, 1990. Hungarian Natural History Museum, Budapest. pp. 319–322.

SZIRÁKI Gy. (1992a): Magyarország faunájára új Psocoptera fajok. (Psocoptera species new to the fauna of Hungary). – Folia entomologica hungarica 52: 235–236.

SZIRÁKI Gy. (1992b): A Béda-Karapancsa tájvédelmi körzet Psocoptera együttesének vizsgálata. (A survey of the Psocoptera of the Béda-Karapancsa landscape protection area, South Hungary). – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 6: 63–69.

SZIRÁKI Gy. (1996): Psocoptera of the Bükk National Park. – In: Mahunka S. (ed.): The fauna of the Bükk National Park. Hungarian Natural History Museum, Budapest, Vol. 2. pp. 125–128.

SZIRÁKI Gy. (1998): A Dráva mente fürgetetű (Psocoptera) faunája. (Psocoptera fauna of the Dráva region, Hungary). – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 9: 153–158.

SZIRÁKI Gy. (1999): Psocoptera of the Aggtelek National Park. – In: Mahunka S. (ed.): The fauna of the Aggtelek National Park. Hungarian Natural History Museum, Budapest, Vol. 1. pp. 103–107.

SZIRÁKI Gy. (2002): Psocoptera of the Fertő-Hanság National Park. – In: Mahunka, S. (ed.): The fauna of the Fertő-Hanság National Park. – Hungarian Natural History Museum, Budapest, Vol. 1. pp. 313–318.

A szerző címe – Author's address:

SZIRÁKI György
Magyar Természettudományi Múzeum
Hungarian Natural History Museum
H–1088 Budapest
Baross u. 13.
Hungary

Folia comloensis 15: 51–114. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek és környékének állasbogarai és futóbogarai (*Coleoptera: Rhysodidae, Carabidae*)

TALLÓSI BÉLA – SZÉL GYŐZŐ – PURGER J. JENŐ

Abstract: [TALLÓSI B., SZÉL GY. & PURGER J. J. (2006): *The Rhysodidae and Carabidae (Coleoptera) of the Mecsek Mountains and its surroundings. – Folia comloensis 15: 51–114.*] – A list of ground beetle species known to occur in the Mecsek Mts. (Southern Hungary) is presented. Comments are given on the rare and characteristic species.

Key words: Coleoptera, Carabidae, faunistics, Mecsek Mts., Hungary

Summary: Ernő Kaufmann was the first author who gave a comprehensive account of the carabid fauna of the Baranya county. He mentioned altogether 232 species from this area. In the present study a total of 330 ground beetle species are listed from the Mecsek Mts. (Baranya county, Southern Hungary). (Among them, the occurrence of 13 species is dubious or it can be excluded.) The enumeration of taxa and the scientific names are given according to MÜLLER-MOTZFELD (2004). The present account is based on material from private collections (mainly of Imre Retezár and Béla Tallósi), also specimens preserved in Bakony Natural History Museum (Zirc), Janus Pannonius Museum (Pécs), Mátra Museum (Gyöngyös) and the Hungarian Natural History Museum (Budapest), as well as on literature sources. Faunistically interesting species are discussed. The bulk of the rare and characteristic species are typical for dry and warm steppe habitats, e. g. *Poecilus punctulatus, Pterostichus longicollis, Amara cursitans, Amara equestris, Amara proxima, Amara sabulosa, Zabrus spinipes, Dixus clypeatus*, *Harpalus honestus*, *Ophonus ardosiacus*, *Ophonus cordatus*, *Oponus sabulicola*, *Bradycellus csikii, Licinus cassideus*, *Cymindis humeralis, Syntomus foveatus*.

Bevezetés

Elsősorban Pécs közelségének köszönhetően, és nem utolsó sorban állatföldrajzi jellegzetességéből adódóan, a Mecsek – rovarászati szempontból – hazánk legrégebben kutatott tájai közé tartozik. A magyar faunakutatás úttörőinek számító neves tudósok, mint Frivaldszky János már gyűjtöttek bogarakat ezen a vidéken, melynek emlékét a múzeumi példányok és az írásos beszámolók őrzik (FRIVALDSZKY J. 1874). A térség futóbogarairól már régóta alapos ismereteink vannak, hiszen Viertl Béla és Kaufmann Ernő gyűjtései nyomán a 20. század elején 232 futóbogár faj előfordulásáról tudunk (VIERTL 1894, KAUFMANN 1914a, 1914b). Az azóta eltelt közel 100 esztendőben is számos entomológus járt a területen, melynek eredményeképpen a területről kimutatott – olykor ritka – futóbogár fajok és a velük foglalkozó közlemények száma jelentősen gyarapodott. Az ismeretek gyarapodásához a múzeumi és a magángyűjtemények feldolgozatlan anyagának meghatározása is hozzájárult. A bogarászati kutatások történetéről összefoglaló dolgozat a mai napig nem jelent meg. Munkánkban ismertetjük a Mecsek és környékéről eddig közzétett legfontosabb faunisztikai adatokat és saját eredményeinket, illetve összefoglaljuk a futóbogarakra vonatkozó faunisztikai kutatás eddigi történetét.

Az adatok forrásai, a terület jellemzése és az alkalmazott kutatási módszerek

A Mecsekből előkerült futóbogarak zöme Pécs környékéről, a város közelében található erdős területekről, illetve a népszerű kirándulóhelyekről, a turistaútvonalak környékéről stb. származik. A korábbi gyűjtők érthető módon elsősorban a természetes-természetközeli élőhelyeket (mindenekelőtt az erdős tájakat) vizsgálták. Ezzel szemben az utóbbi években a kutatások, főleg az alacsonyabb fekvésű, és a hegység központi, erdőkkel borított részétől általában lényegesen különböző élőhelyeken folytak, melyek egyedi ökológiai sajátosságai döntően valamilyen emberi hatásra (bányatelkek rekultivációja, ültetvények létesítése) vezethetők vissza. Az ilyen alacsonyabb természetességi szintű, és első ránézésre kisebb értékű élőhelyeken számos a vidékről eddig fel nem jegyzett faj került elő, melyek között van néhány faunisztikai ritkaság is.

Saját kutatásainkat is részben a fent említett körülmények jellemezték. Munkánk során, amelyek a legnagyobb intenzitással 2000 és 2004-között folytak, a futóbogarak vizsgálatánál olyan általánosan alkalmazott módszerekkel dolgoztunk, mint a talajcsapdázás, rostálás, parttaposás, partmosás, lámpázás, kérgezés, kőforgatás, egyelés.

Annak érdekében, hogy minél részletesebb képet alkothassunk a hegység és környékének futóbogarairól, a régebbi kutatások adatait is felhasználtuk, amelyeket múzeumi és magángyűjtemények anyagából gyűjtöttünk ki. Szintén a teljesség igénye miatt, megjelenítjük hegység és környékének futóbogaraira vonatkozó korábban már közzétett, nagy számú publikációban eloszló előfordulási adatokat is. A Mecsekből és környékéről származó bizonyító példányok az alábbi gyűjteményekben lelhetők fel:

Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc (BTM)
Janus Pannonius Múzeum, Pécs (JPM)
Magyar Természettudományi Múzeum Állattára, Budapest (MTM)
Mátra Múzeum, Gyöngyös (MM)
Retezár Imre magángyűjteménye, Budapest (RI)
Tallósi Béla magángyűjteménye, Szolnok (TB).

Az általunk vizsgált példányokat a következő személyek gyűjtötték: ÁL - Ádám László, A-K - Ajtai-Kovách, AV - Apfelbeck Victor, BE - Bokor Elemér, BJ - Bunday Jenő, B - Burkert, CsE - Csiki Ernő, CZs - Czető Zsolt, DOGy - Dely Olivér György, DH - Diener Hugó, DGy - Disenka Gyula., DuGy - Dudás György, EF - Ehmann Ferenc, EYS - Endrődy-Younga Sebestyén, EJ - Erdős József, FI - Fazekas Imre, FGné – Fejérváry Gézáné, FJ - Fodor Jenő, FrI - Frivaldszky Imre, FrJ - Frivaldszky János, GÉ - Gáti Éva, GA - Gebhardt Antal, GI - Gergely István, GyJ - Győrffy Jenő, HL - Horváth Lajos, HS - Horvatovich Sándor, KF - Kádár Ferenc, KZ - Kaszab Zoltán, KE - Kaufmann Ernő, KmE - Kismarjai Emil, KG - Kolozsváry Gábor, KT - Kormos Tivadar, KGy - Kovács Gyula, KCs - Kutasi Csaba, KD – Kuthy Dezső, LR - Lenczi Rudolf, LF - Lichtneckert Ferenc, LI - Loksa Imre v. Loksa István, LM - Lovas Márton, MM - Magyar Miklós, ML - Méhely Lajos, MO - Mihók Ottó, ML - Móczár László, NZ - Nározsny Zoltán, NM - Nattán Miklós, PJ - Papp Jenő, PvJ - Pável János, PZs - Petrovics Zsuzsa, PA - Podlussány Attila, PuJ - Pucher József, PJJ - Purger J. Jenő, RJ - Recht János, RI - Retezár Imre, RD - Révy Dezső, SJ - Sár József, SF - Speiser Ferenc, SV - Stiller Viktor, SR - Streda Rezső, SzCs - Szabóki Csaba, SzI - Szarukán István, SzV - Székessy Vilmos, SzGy - Szél Győző, SzB - Szirtes Bálint, TB - Tallósi Béla, UÁ - Uherkovich Ákos, VA - Vass Anna, VB - Viertl Béla, VA - Visnya Aladár. Néhány mecseki példány Edmund Reitter gyűjteményéből került elő. Ezeken „coll. Reitter" felirat áll, de a példányokat nyilván Kaufmann Ernő gyűjtötte, és juttatta el a neves osztrák entomológusnak.

A gyűjteményekben általunk fellelt példányok, illetve az irodalmi adatok alapján összesen 128 különböző lelőhelyet tudtunk azonosítani. Esetenként nem határozható meg pontosan a gyűjtés helye, a lelőhelycédulákon sokszor csupán a „Mecsek", „Mecsek, Pécs" vagy „Pécs" helymegjelölés olvasható. Arra is számos példa akad, hogy ugyanarra a területre más elnevezést használnak, például „Pécs, Misina" vagy „Mecsek-hegység, Misina", illetve „Misina-tető" esetleg csak „Misina". Jelen munkában a helység, illetve helynevek tekintetében a *Magyarország Földrajzinév-tára* című kiadvány (FÖLDI 1978) megfelelő köteteit használtuk. Az egyértelműen nem azonosítható vagy pontatlanul megadott lelőhelyeket kérdőjellel különböztettük meg, pl. „Baranya: Mecsek (?)".

Néhány esetben nem tudtuk pontosan azonosítani a lelőhelyet. A gyakran előforduló „Mély-völgy" a Pécshez tartozó Kis-Mély-völgyet vagy a Komlóhoz tartozó Nagy-Mély-völgyet egyaránt jelentheti.

Kutatásaink során nem szorítkoztunk kizárólag a Mecsek vidékének területére, hanem a környező, hasonló adottságú tájakat is figyelembe vettük, amennyiben volt onnan adatunk. Ezek szerint a vizsgált terület (MAROSI és SOMOGYI 1990 szerint) a következő kistájakat foglalja magában: Mecsek-hegység, Baranyai-Hegyhát, Völgység, Pécsi-síkság, Geresdi-dombság és Dél-Baranyai-dombság. Ezek a kistájak, bár számos jellemzőjük alapján különböznek egymástól, az őket körülvevő kistájakkal összehasonlítva bizonyos érelemben egységet képeznek. A nevezett kistájak kohéziója a terület növényföldrajzi és talajtani tagolódásán is szembetűnik (HORVÁT 1964). A Mecsek-vidéken kívül eső helyeket a lelőhelyek felsorolása során elkülönítve mutatjuk be.

Az 1. és 2. táblázat tartalmazza a lelőhelyeket és – amennyiben a lelőhely pontosan azonosítható volt – a hozzájuk tartozó UTM kód.

1. táblázat. A Mecsek-vidék területén található lelőhelyek (Mecsek hegység, Baranyai-Hegyhát és Völgység kistájak) és UTM kódja:

Abaliget-BS71
Abaligeti-barlang: Török-pince-BS71
Abaligeti-barlang-BS71
Bános: Vágotpuszta-BS81
Boda-YM30
Cserdi: Aszai-árok-YM30
Cserkút: Farkas-forrás-BS80
Cserkút-BS70
Hetvehely: Hetvehelyi-erdő-BS71
Hetvehely: Nyáras-patak-BS71
Hetvehely: Petrőczi-árok-BS71
Hetvehely-BS71
Hidasi-völgy-BS91
Hosszúhetény: Hármas-hegy-BS91
Hosszúhetény: Hársas-tető-BS91
Hosszúhetény: Hosszúhetényi-vízfolyás-BS91
Hosszúhetény-BS91
Kárász: Kárász-patak-BS92
Kárász-BS92
Kisvaszar: Tékes-hegy-BS82
Kisvaszar-BS82
Komló: Mecsekjánosi-BS81
Komló: Sikonda-BS81
Komló: Vöröshegy-BS81
Komló-BS81
Kővágószőlős: István-kilátó-BS81
Kővágószőlős: Jakab-hegy-BS70
Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó-BS70
Magyaregregy: Egregyi-völgy-BS92
Magyaregregy: Vár-völgy-BS92
Magyaregregy: Völgységi-patak-BS92
Magyaregregy-BS70
Magyarhertelend-BS92
Mánfa: Melegmány-BS81
Mánfa: Melegmány-völgy-BS81
Mánfa-BS71
Mánfa: Mély-völgy-BS81
Mánfai-barlang-BS81
Mecsek-BS81
Mecseknádasd-CS02
Óbánya: Óbányai-patak-CS02
Óbánya: Óbányai-völgy-CS02
Óbánya: Öreg-patak-CS02
Óbánya: Pisztrángos-tó-CS02
Óbánya: Réka-völgy-CS02
Óbánya-CS02
Orfű: Cigány-hegy-BS81
Orfű: Körtvélyes-BS81
Orfű: Malom-patak-BS81
Orfű: Orfűi-tó-BS81
Orfű: Szuadó-BS71
Orfű-BS81
Pécs: Árpád-tető-BS81
Pécs: Bányatelep-BS80
Pécs: Basamalom-BS80
Pécs: Daniczpuszta, homokbánya-BS80
Pécs: Darázs-forrás-BS81
Pécs: Éger-völgy-BS80
Pécs: Fehér-kút-BS81
Pécs: Godisa-BS80
Pécs: Hangyás töve-BS81
Pécs: Hideg-kút-BS80
Pécs: István-akna-BS81
Pécs: Kálvária-domb-BS81
Pécs: Kantavár-BS81
Pécs: Kertváros-BS80
Pécs: Kis-rét-BS80
Pécs: Kozári vadászház-BS81
Pécs: Lapis-BS81
Pécs: Lyukas hársfa-BS81
Pécs: Malom-völgy-BS80
Pécs: Mecsekszabolcs-BS81
Pécs: Mecsekszentkút-BS81
Pécs: Misina alatt-BS80
Pécs: Misina déli lejtő-BS80
Pécs: Misina északi lejtő-BS80
Pécs: Misina-BS80
Pécs: Misina-Tubes-tető-BS80
Pécs: Mohosi-kiskút-BS80
Pécs: Pécsbánya-BS81
Pécs: Remete-árok-BS81
Pécs: Remete-rét-BS81
Pécs: Rózsadomb-BS80
Pécs: Tettye-BS80
Pécs: Tripammer-fa-BS81
Pécs: Tubes-BS81
Pécs: Tubes-gerinc-BS81
Pécs: Vasas-BS91
Pécs: Vörös-hegy-BS81
Pécsbánya: Karolina rekultivált meddőhányó-BS81
Pécsvárad: Dombay-tó-BS91
Pécsvárad: homokbánya-BS91
Pécsvárad: Zengő-BS91
Püspökszentlászló: Arborétum-BS91
Püspökszentlászló: Diós-kút-BS91
Püspökszentlászló: Hárs-tető-BS91
Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy-BS91
Püspökszentlászló-BS91
Singödör-völgy-BS91
Szentlőrinc: almaültetvény,-BS92
Szentlőrinc: égeres-YM30
Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény-YM30
Vékény: Csepegő-szikla-YM30
Vékény: Zsidó-pokol-BS92
Völgységi-patak: Máté-part-BS91
Völgységi-patak-BS81
Zengő-BS91
Zengővárkony: Büdös-kút-CS01
Zengővárkony-BS91
Zobákpuszta: Basagödör-BS91
Zobákpuszta-CS01
Zsidó-völgy-BS91

2. táblázat. A Mecsek-vidéken kívül eső lelőhelyek (Pécsi-síkság, Geresdi-dombság és Dél-Baranyai-dombság kistájak:

Bátaapáti: Hutai-patak völgye-CS1
Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy-CS12
Cikó-CS12
Feked: energiafű ültetvény-CS01
Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény-BS80
Pécs: Pécsi-víz-BS80
Pécs: Tüskés-rét-BS80
Pellérd: Pellérdi-halastavak-BS70
Pellérd: rekultivált zagytározó-BS70
Pellérd-BS70

Kutatástörténeti összefoglaló

A Mecsekből származó egyik legrégebbi gyűjteményi futóbogár példány feltehetően az a *Harpalus dimidiatus*, melyet 1872-ben Frivaldszky János és Pável János gyűjtött (a Magyar Természettudományi Múzeum Állattárának gyűjteményében található). A legkorábbi adatokat az említett szerzők mellett Viertl Béla, Kaufmann Ernő, Bokor Elemér és Gebhardt Antal munkásságának köszönhetjük.

A Mecsekben végzett bogarászati gyűjtések első időszaka mindenekelőtt Frivaldszky János, Viertl Béla és Kaufmann Ernő tevékenységével esik egybe. FRIVALDSZKY J. (1874) 65 futóbogárfajra vonatkozóan közöl adatokat erről a vidékről, bár nem minden esetben nevez meg pontos gyűjtési helyeket. Több ritka faj mecseki előfordulásáról számol be, mint pl. *Cicindela soluta pannonica, Chlaenius festivus, Chlaenius decipiens*. Kaufmann a térség futóbogarairól szerzett tapasztalatait a múlt század elején tette közzé (KAUFMANN 1914a; KAUFMANN 1914b). Összefoglaló, ismeretterjesztő jellegű műveiben a 232 fajt sorol fel, illetve jellemez, de sajnos pontos lelőhely-adatokat csak néhány esetben említ. Az általa gyűjtött példányok (MTM) alapján sem lehetséges azok pontos származási helyének beazonosítása, mert a lelőhelycéduláin a legtöbb esetben csak Pécs helymegjelölés szerepel. Munkássága nyomán a térségből kimutatott ritka fajok a következők: *Carabus nodulosus, Scarites terricola, Poecilus lepidus, Pterostichus aterrimus, Pterostichus elongatus, Pterostichus hungaricus, Molops elatus, Agonum impressum, Agonum muelleri, Agonum antennarium, Agonum nigrum, Amara equestris, Amara fulvipes, Amara montivaga, Amara municipalis, Zabrus spinipes, Dixus clypeatus, Harpalus hirtipes, Harpalus hospes, Harpalus modestus, Harpalus autumnalis, Harpalus rufipalpis, Microlestes corticalis escorialensis.* Az ebben az időszakban gyűjtő többi kutató (Bokor Elemér, Csiki Ernő, Ehmann Ferenc, Frivaldszky Imre, Győrffy Jenő, Kormos Tivadar, Méhely Lajos, Mihók Ottó, Pável János, Stiller Viktor) sem közöl pontos lelőhelyadatot, ami egyébként a korszak gyűjtőinek felfogására jellemző, így az adatok bősége ellenére nem túl nagy az ismert lelőhelyek száma.

A mecseki gyűjtések következő időszakának meghatározó kutatója Gebhardt Antal volt, aki az Abaligeti-barlang faunájáról írt dolgozatában (GEBHARDT 1934) 13 futóbogárfaj barlangi előfordulásáról számol be. Három évtizeddel később, a mecseki forrásokkal kapcsolatos monográfiájában (GEBHARDT 1961) 27, a mecseki barlangokat ismertetőben (GEBHARDT 1964) pedig 13 fajt említ. Egy évvel később a Misina–Tubes területére vonatkozó összefoglaló munkájában (GEBHARDT 1965) 66 fajt sorol fel. Több évtizedes gyűjtőmunkája eredményeként több száz, a Mecsek térségéből származó példányt őriznek (JPM, MTM), melyeknek adatait Horvatovich Sándor 1978-ban zömében közzétette. Az 1930-as évektől az 1960-as évekig a hegységben és környékén számos más kutató is gyűjtött futóbogarakat, akik közül a legtöbb adat Bunday Jenő, Csiki Ernő, Endrődy-Younga Sebestyén, Erdős József, Fejérváry Gézáné és Dely Olivér György, Fodor Jenő, Gebhardt Antal, Horváth Lajos, Kaszab Zoltán, Kolozsvári Gábor, Lenci Ru-

dolf, Loksa Imre, Magyar Miklós, Papp Jenő, Székessy Vilmos és Visnya Aladár nevéhez fűződik. Ebben az időszakban további értékes fajok váltak ismerté a területről: *Cicindela sylvicola, Dyschirius salinus striatopunctatus, Trechus latus, Trechoblemus micros, Bembidion pygmaeum, Bembidion ephippium, Bembidion splendidum, Perigona nigriceps, Agonum angustatum, Agonum hypocrita, Abax ovalis, Ophonus stictus, Ophonus rupicola, Ophonus gammeli, Ophonus laticollis, Chlaenius flavipes, Microlestes plagiatus, Microlestes fulvibasis*

A múlt század utolsó két és fél évtizedét felölelő újabb időszak során, elsősorban Horvatovich Sándor kutatómunkájának és publikációinak köszönhetően váltak ismertté a térség futóbogarairól szerzett régi és újabb adatok. A Mecsekből és környékéről összesen 197 fajt közöl (HORVATOVICH 1978). További munkáiban Pellérd környékéről (HORVATOVICH 1988) 75 fajról, a Kelet-Mecsekből pedig (HORVATOVICH 1991) 101 fajról számol be. A szerző által összeállított katalógus (HORVATOVICH 2002b) Baranya megyéből 351 futóbogár fajt említ. Az ebben az időszakban kelt adatok tekintélyes része Sár József gyűjtéseinek köszönhető, aki a pécsi Janus Pannonius Múzeum munkatársaként tevékenykedett. Az említetteken kívül a következő személyek gyűjtöttek még az utóbbi évtizedekben a Mecsekben: Ádám László, Fazekas Imre, Kismarjai Emil, Loksa István, Lovas Márton, Nattán Miklós, Podlussány Attila, Pucher József, Retezár Imre, Szirtes Bálint, Uherkovich Ákos. Az ebben az időszakban folyt kutatások révén a térségből ismerté vált ritkább fajok: *Asaphidion pallipes, Badister dilatatus, Bembidion fumigatum, Bembidion illigeri, Bembidion inustum, Bembidion splendidum, Bembidion stephensii, Tachys inaequalis, Agonum piceum, Dicheirotrichus rufithorax, Trichocellus placidus, Dromius longiceps, Lymnastis galilaeus.*

Az utóbbi évtized során a hegységben és környékén végzett kutatások elsődleges feladata sok esetben nem a korábban célul kitűzött általános faunisztikai kép megrajzolása volt. A megváltozott területhasználat (haszonnövény-, gyümölcs- és energianövénytermesztés, illetve bányák bezárása és rekultivációja) miatt környezeti hatástanulmányok készültek, másrészt a természetvédelmi kezelőknek, ill. hatóságoknak szüksége volt egy-egy részterület zoológiai-botanikai feltárására. Az említett területek többsége kisebb-nagyobb mértékben bolygatott ugyan, onnan mégis nagy számú, a térségből korábban ismeretlen faj került elő. Ilyen faj többek között a *Calosoma auropunctatum* (SÁR, DUDÁS 2002). KUTASI et al. (2004) közlése szerint a Szentlőrinc környéki gyümölcsösökben folytatott vizsgálatok során a begyűjtött 42 faj között a területről eddig ismeretlen ritka faj, az *Amara sabulosa* is előkerült.

Az elmúlt években folytatott kutatásainkat jelentős részben szintén a fent már említett ökológiai-természetvédelmi célok határozták meg. Ezeket a megfigyeléseket rekultivált bányatelkeken (Kővágószőlős, Pécsbánya: Karolina, Pellérd) és a magas tarackbúza (*Elymus elongatus*), más néven energiafű ültetvényeken (Feked, Görcsöny: Keresztespuszta) végeztük. Esetenként a területhasználat megváltozása, például a Bátaapáti térségében tervezett atomhulladék-tároló létesítése adott okot a vizsgálatokra. A dinamikusan változó, és kisebb-nagyobb mértékben leromlott élőhelyeken fajgazdag futóbogár együtteseket figyeltünk meg. Az 1997–2005. közötti időszakban folytatott munkánk során több, a térségből eddig ismeretlen faj került elő, amelyek közt faunisztikai ritkaságok is vannak: *Cylindera arenaria viennensis, Elaphrus cupreus, Broscus cephalotes, Bembidion lunulatum, Perileptus areolatus, Agonum atratum, Amara cursitans, Ophonus ardosiacus.*

A Mecsekből előkerült állasbogarak és futóbogarak: taxonok és gyűjtési adatok

Szakirodalmi források, illetve múzeumi és magángyűjtemények feldolgozásával, valamint az elmúlt öt évben végzett kutatásaink során a Mecsekből és környékéről az állasbogarak 1, a futóbogaraknak pedig 317 faja vált ismertté. Ez a fajszám meglehetősen nagy, ha az ország más tájegységein végzett hasonló vizsgálatok eredményeivel vetjük össze (3. táblázat).

3. táblázat. Az állasbogarak és futóbogarak kutatottsági fokának összehasonlítása az ország különböző térségeiben.

Tájegységek, területek	**Rhysodidae**	**Carabidae**	**Irodalmi forrás**
MAGYARORSZÁG	2	520	HORVATOVICH (1993, ÁDÁM 1996)
Aggteleki Nemzeti Park	–	194 (7)*	SZÉL (1999)
Bakony	2	330	TÓTH (1973)
Baranya megye		351	HORVATOVICH (2002b)
Bátorliget Természetvédelmi Terület	–	185	MERKL (1991)
Békés megye	–	242	ÁDÁM (1981), ÁDÁM & RUDNER (1996)
Börzsöny	–	236	ENDRŐDI (1974)
Bükki Nemzeti Park	1	237 (28)	SZÉL (1996)
Duna–Dráva Nemzeti Park	–	227	HORVATOVICH (1995)
Észak-Alföld	–	285	TALLÓSI (2003)
Fertő–Hanság Nemzeti Park	–	243	SZÉL & BÉRCES (2002)
Hortobágyi Nemzeti Park	–	171	HIEKE (1983)
Kiskunsági Nemzeti Park	–	288	ÁDÁM & MERKL (1986)
Körös–Maros Nemzeti Park	–	kb. 300	ÁDÁM (1981, 1983); ÁDÁM & RUDNER (1996); SZÉL, KÁDÁR & RETEZÁR (2001)
Őrségi Nemzeti Park	–	188	SZÉL & HEGYESSY (1996)
Vas megye	–	347	NAGY et al. (2004)
Villányi-hegység	–	182	HORVATOVICH (2000)
Mecsek	1	330 [317]*	

* Zárójelben az adott térséghez tartozó, de a természetvédelmi oltalom alatt álló terület határain kívül gyűjtött fajok száma szerepel. Szögletes zárójelben a Mecsekben és környékén élő fajok tényleges számát adtuk meg.

A Mecsekben és környékén gyűjtött állasbogarak, illetve futóbogarak adatainak körülbelül harmad részét eddig még nem publikálták. A térségből korábban ismeretlen fajok száma

23, ebből hatot az elmúlt években magunk mutattunk ki. Az ismertté vált fajok között szép számmal vannak olyanok, amelyeket már kb. egy évszázada nem gyűjtöttek ezen a vidéken. Legalább 13, a szakirodalomban korábban közölt futóbogár faj (*Notiophilus aquaticus*, *Nothiophilus substriatus*, *Trechus latus*, *Trechus subnotatus*, *Agonum nigrum*, *Laemostenus punctatus*, *Laemostenus venustus*, *Trichotichnus laevicollis*, *Harpalus politus*, *Ophonus brevicollis*, *Amblystomus metallescens*, *Chlaenius flavipes*, *Microlestes fulvibasis*) recens előfordulása a Mecsek térségében kizárható, vagy legalábbis bizonytalan.

RHYSODIDAE

Rhysodes germari GANGLBAUER, 1891 – KAUFMANN 1914 b – Mecsek, KE; SÁR 1993. - Pellérd, 1981.III.22., SJ és PuJ

CICINDELINAE

Cicindela campestris LINNAEUS, 1758 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Mecsek; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 b - Pécs: Misina KE; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Mánfa, 1953.V.11., GA; Mecsek, 1953.IV.14., GA; Mély-völgy, 1952.VII.3., 1953.IV.25, GA; Orfű: Szuadó, 1953.IV.6., 1953.VII.6., GA; Pécs: Éger-völgy, 1974.III.22., UÁ; Pécs: Misina, északi lejtő, 1954.V.10., GA; Pécs: Remete-árok, 1953.V.4., GA; Pécs: Tubes-gerinc, 1955.IV.29., GA; Pécs: Vasas, 1953.VII. (MM); Hidasi-völgy, 1954.V.24., SzV (MTM); Mecsek, 1955.V.4., GA (JPM); Mély-völgy, 1952.VII.3. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953.VI.8. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1974.III.29., UÁ (JPM); Pécs: Misina, északi lejtő, 1954.V.10. (JPM); Pécs: Tubes-gerinc, 1955.IV.29. (JPM).

Cicindela soluta pannonica MANDL, 1935 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs

Cicindela sylvicola DEJEAN, 1822 – SZÉKESSY 1958 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Orfű: Szuadó, 1953.VI.8., GA; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22., SJ és SzB; Orfű: Szuadó, 1953.VI.8. (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.VI.18., TB (TB).

Cylindera arenaria viennensis (SCHRANK, 1781) – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.VI.18., TB (TB)

Cylindera germanica (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Abaliget, Pécs; KAUFMANN 1914 a - Mecsek, KE; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Pécs: Bányatelep, 1957.VI.15., GA; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22.; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Mecsek, 1922.VI., BE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

BRACHININAE

Brachinus crepitans (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya, Mecsek (?); GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH

1978 - Mecsek, GA; HORVATOVICH 1991 - Püspökszentlászló 1989., HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22.; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs - Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs, 1904., 1908., KE (MTM); Pécs GA (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Brachinus elegans CHAUDOIR, 1842 syn.: *Brachinus ganglbaueri* APFELBECK, 1904 – HORVATOVICH 1978 - Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek GA; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs - Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VI.3, 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Pécs, GA (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Brachinus explodens DUFTSCHMID, 1812 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Baranya: Mecsek (?) GA; Mecsek, GA; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs - Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VI.3., 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs, 1906., 1907., 1908., KE (MTM); Pécs: Kertváros, 2002.VI.18., TB (TB); Pécs: Misina, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Brachinus psophia AUDINET-SERVILLE, 1821 – KAUFMANN 1914 a – Baranya: Mecsek (?) – Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003. V. 1-29., PJJ és TB (TB)

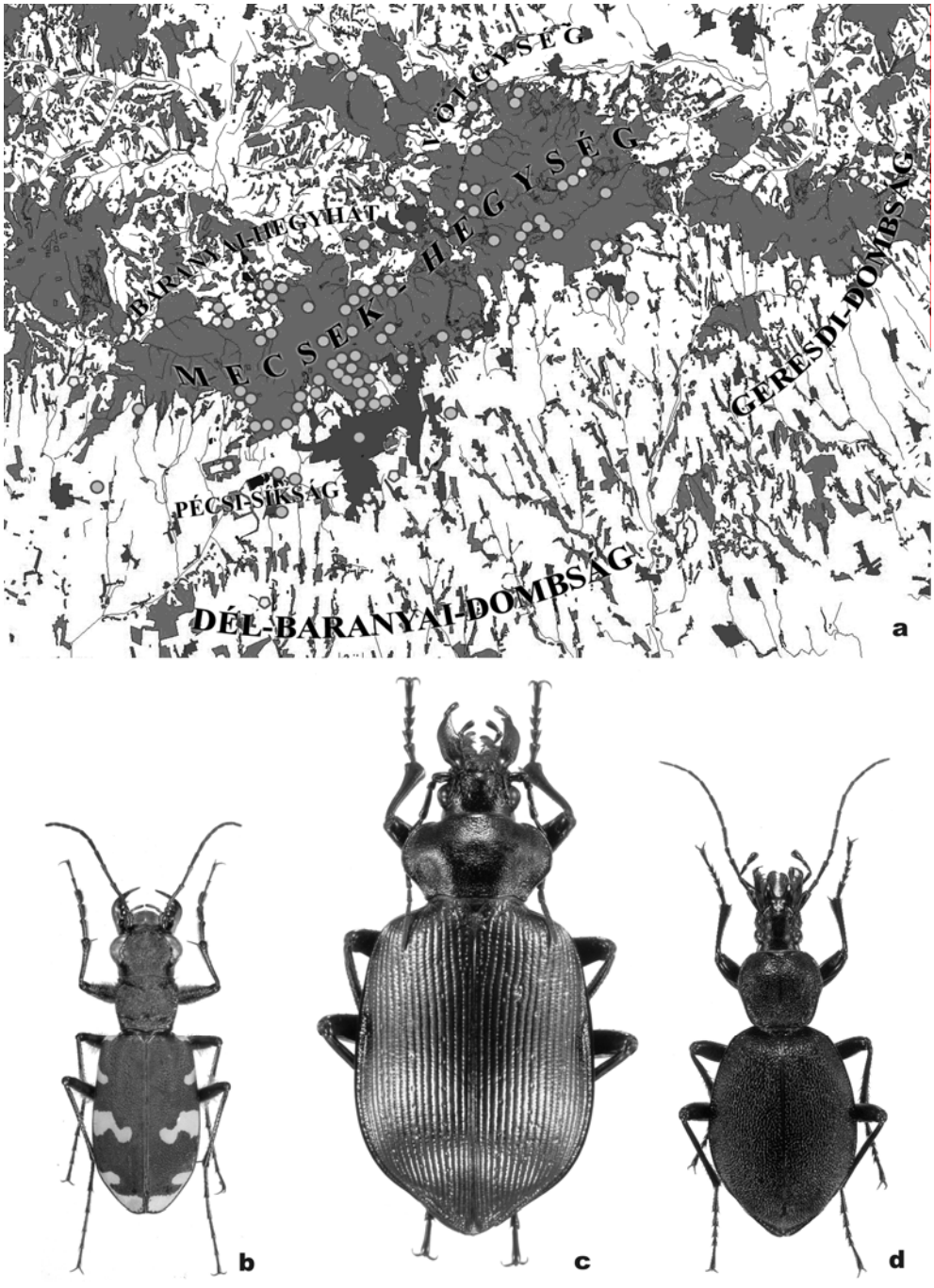
OMOPHRONINAE

Omophron limbatum (FABRICIUS, 1776) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 2002b - Pécs: Daniczpuszta, homokbánya, 2001.III.12., DuGy - Mecsek, GA (JPM)

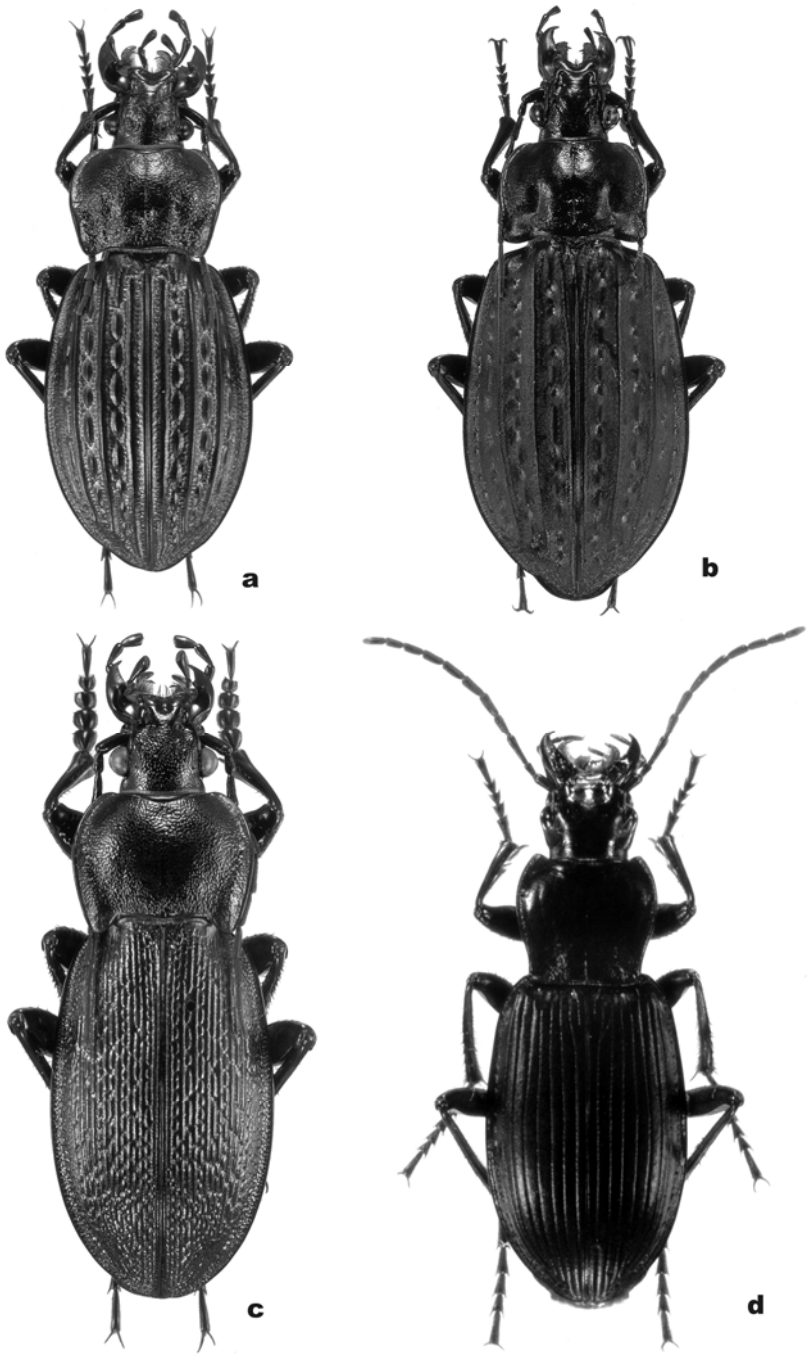
CARABINAE

Calosoma auropunctatum (HERBST) 1784 – SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22. – Feked: energiafű ültetvény, 2005. VI. 3., Purger Jenő és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta, energiafű ültetvény, 2005. VI. 3., 2005. VIII. 2., PJJ és TB (TB)

Calosoma inquisitor (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1972.V.9., UÁ; Mecsek, GA; Pécs: Darázs-forrás, 1972.V.7., UÁ; Pécs: Mecsekszabolcs, GA; Pécs: Misina déli lejtő, 1953.V.15., GA; Pécs: Tubes, 1970.IV.13-VII.8., 1971.V.10-VI.10., LM – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Mánfa:

1. ábra. A futóbogarak lelőhelyeinek eloszlása a Mecsek és környékének kistájain (**a**): *kör* korábbi lelőhelyek, *sokszög* saját mintavételi helyeink. - Cicindela sylvicola (**b**), Calosoma sycophanta (**c**), Cychrus carabiodes (**d**)

2. ábra. Carabus ulrichii baranyensis (**a**), Carabus clathratus auraniensis (**b**), Carabus scheidleri praescheidleri (**c**), Laemosthenus terricola (**d**)

Melegmány, (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.VIII.13-IX.7., HS (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24, KZ és SzV (MTM); Pécs, 1909.VII., BE (MTM); Pécs: Misina, (JPM); Pécs: Misina-tető, 1955.VII., PJ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30, HS (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Calosoma sycophanta (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs: Tettye; VIERTL 1894 - Pécs; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Hidasi-völgy GA; Pécs: Mecsekszabolcs GA; Pécs: Bányatelep GA; Singödör-völgy GA; HORVATOVICH 1991 - Singödör-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Hidasi-völgy (JPM); Pécs, 1909. VI., BE (MTM); Pécs: Mecsekszabolcs (JPM)

Carabus cancellatus maximus HAURY, 1880 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek*;* CSIKI 1946 - Mecsek; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1955.VI.7., GA; Mély-völgy, 1954.VI.22., 1964.VIII.27., GA; Orfű: Szuadó, 1953.V.18., 1955.V.30., GA; Pécs, 1955.V.27., MM; Pécs: Kozári vadászház, 1954.V.17., GA; Pécs: Mecsekszabolcs, 1955.VII.27., 1955.VIII.27., MM; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988-1989, HS és SJ; Kárász, 1988-1989, HS és SJ; HEGYESSY és SZÉL 2002 - Hetvehely, 1987.III.21. PA (MM); Hosszúhetény, 1988.IV.20-V.11. PA (MM); Komló: Sikonda, 1957.IV.27. PA (MM); Zengő, 1957.IV.29. PA (MM) – Abaliget, 1952.V.4., GÉ (MTM); Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Hidasi-völgy, 1988.IV.20-V.11., HS (JPM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949.X.27., KG (MTM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 2000.VII., FI és LI (TB); Kárász, 1988.IV.20-V.11., (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.III.27., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Orfű: Szuadó, 1953.X.23., KZ (MTM); Pécs, 1955.V.27., (JPM); Pécs: István-akna, 1960.III-V., HS (MTM); Pécs: Kantavár, 1977.VII.14-VIII.21., 1987.VII.14-16., RI (RI); Pécs: Kis-rét, 1956.III., HL (MTM); Pécs: Misina alatt, 1963.VII.25., FJ (MTM); Pécs: Misina-tető, 1955.V.4., PJ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Pécs: Tubes, 1960.III-V., LI (MTM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló, 1995.VIII.1., KCs (BTM); Völgységi-patak, 2004.III.28., TB (TB)

Carabus clathratus auraniensis G. MÜLLER, 1902 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1979 - Pellérd: Pellérdi-halastavak, 1978.III.5., SJ; HORVATOVICH 1988 - Pellérd 1978.II.5., 1978.III.5., HS és SJ; SÁR 1993. - Pellérd, 1991.II.2., SJ – Pellérd, 1991.II.25., SJ (JPM)

Carabus convexus convexus FABRICIUS, 1775 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; HORVATOVICH 1991 - Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004., SzGy (MTM); Cserkút, 1988.III.20., (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Óbánya, 1989.VIII.17., (JPM); Pécs: Mecsekszentkút, 1976.V.3., UÁ (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Carabus coriaceus praeillyricus SZÉL, 1993 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Pécs: Misina alatt; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; LOVAS 1972 a - Pécs: Misina, északi lejtő, 1969.IX.8-X.21., LM;

LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1969.VII.1-VIII.12., 1969.IX.5-X.21. 1970.IV.26-VII.13., 1970.VII.13-IX.30., LM; HORVATOVICH 1978 – Abaliget, 1951.VI.14., GA; Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.VII.13-VIII.13., 1971.VIII.13-IX.7., LM; Mecsek, GA; Mély-völgy, 1954.V.19., GA; Pécs: Éger-völgy, 1976.IX.29., UÁ; Pécs: Tubes, 1969.IX.5-X.21., 1970.IV.28-VII.3., 1970.IX.29-X.26., 1970.VI.2-IX.26., 1970.VII.13-IX.30., 1970.VII.8-IX.29., 1971.V.10-VI.10., 1971.VI.12-VII.13., 1971.VI.14-VII.15., 1971.VI.8-VII.13., 1971.VII.13-VIII.12., 1971.VII.15-VIII.13., 1971.VIII.12-IX.8., 1971.VIII.13-IX.8, LM; Pécs: Tubes-gerinc, 1954.V.3., GA; Zengővárkony: Büdös-kút, GA; HORVATOVICH 1991 - Kárász 1988-1989, Horvatovich S. és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, Horvatovich S. és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22., SJ és SzB; Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22.; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949.X.27., KG (MTM); Kisvaszar, NZ (MTM); Mánfa, 1908.VI., CsE (MTM); Mánfa: Melegmány, 1908.VI.3., CsE (MTM); Komló: Sikonda, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Komló: Sikonda, 1976.VIII.13-IX.7., RI (RI); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.VIII.13-IX.7., HS (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1904.V.9., ML (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, 1909.IX.22., BE (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Mély-völgy, 1960.VI.27., FJ (MTM); Óbánya, 1989.VIII.17., HS és SJ (JPM); Óbánya: Óbányai-völgy, 1989.VII.21-31., HS és SJ (JPM); Pécs, 1952.VII.15., GI (MTM); Pécs, (MTM); Pécs, 1988.VIII.1., Pokory (RI); Pécs: Fehér-kút, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Pécs: István-akna, 1969.IV., HS (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tettye, 1988.IX.4., HS (JPM); Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30, HS (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Arborétum, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 2000.VI.5., 2000.X.16., 2001.VI.15., 2001.IX.28., 2001.XI.5., KCs (BTM); Zobákpuszta, 1941.VI.18-23., BJ (MTM)

Carabus germari exasperatus DUFTSCHMID, 1812 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1970.IV.26-VII.13., LM; HORVATOVICH 1978 - Mánfa: Melegmány, 1952.VII.3., GA – Abaliget, 1993.VII.20., KmE (MTM); Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM)

Carabus glabratus glabratus PAYKULL, 1790 – Mecsek, GA (JPM)

Carabus granulatus granulatus LINNAEUS, 1758 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ – Bátaapáti: Hutai-

patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.III.29., SJ (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.21., KZ és SzV (MTM); Pécs, 1877.IX., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1978.II.5., 1988.I.17., SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló, CsE (MTM)

Carabus hortensis hortensis LINNAEUS, 1758 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; LOVAS 1972 a - Misina, északi lejtő, 1969.IX.8-X.21., LM; LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1969.IX.5-X.21., LM; HORVATOVICH 1978 - Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.VIII.13-IX.7., LM; Mecsek, GA; Pécs: Tubes, 1969.IX.5-X.21., 1970.VI.2-IX.22., 1970.VII.13-IX.30., 1971.V.10-VI.10., LM; HORVATOVICH 1980 a - Pécs: Tubes, HS; HORVATOVICH 1991 - Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Mánfa: Melegmány, 1908.VI.3., (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.VIII.13-IX.7., (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mánfa: Melegmány-völgy, 1951.V.9., FGné és DuGy (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1969.IX.5-X.21., 1970.VII.13-IX.30. (JPM); Pécs: Tubes, 1959.X., LI (MTM); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Zobákpuszta, 1941.VI.18-21., BJ (MTM)

Carabus intricatus intricatus LINNAEUS, 1761 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 b - Mecsek; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1970.IV.26-VII.13., LM; HORVATOVICH 1978 – 15.számú völgy, 1952.IX.12., GA; Hidasi-völgy, 1954.V.26., GA; Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.V.11-VI.11., 1971.VI.11-VII.13., LM; Egregyi-völgy, GA; Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1953.IV.20., GA; Pécs: Tubes, 1971.IV.23-VII.13., LM; Zengővárkony: Büdös-kút, GA; HORVATOVICH 1991 - Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Egregyi-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Abaliget, 1923.IX.10., ML (MTM); Abaliget, SV (MTM); Hidasi-völgy, 1954.VI.27., (JPM); Mánfa: Melegmány, 1953.IV.20., (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.VI.11-VII.13., (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1904.V.9., ML (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2000.XI., DuGy (RI); Mentes, 1921.IV.16., A-K (MTM); Pécs, 1909.VIII., 1925.V., BE (MTM); Pécs, ML (MTM); Pécs: István-akna, 1969.V-X., HS (MTM); Pécs: Kis-rét, 1956.V.16-18., HL (MTM); Pécs: Misina, 1953.X.23., KZ (MTM); Pécs: Misina alatt, 1963.IX.18., FJ (MTM); Pécs: Tubes, 1970.IV.27-VII.13. (JPM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Pécs: Tubes, 1960.IX-XII., LI (MTM); Zengővárkony: Büdös-kút (JPM)

Carabus nemoralis nemoralis O.F.MÜLLER, 1764 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Mecsek; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; GEBHARDT 1934 - Abaligeti-barlang, 1930. IX. 2., GA; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; Abaligeti-barlang: Török-pince; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1970.IV.26-VII.13., 1970.VII.13-IX.30., LM; HORVATOVICH 1978 - 15. számú völgy, 1952.IX.12., GA; Hidasi-völgy, 1954.IV.26., GA; Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.V.11-VI.11., 1971.VII.13-VIII.13., 1971.VIII.13-IX.7., LM; Mánfa: Melegmány-völgy, 1952.VII.3., GA; Mély-völgy, 1954.VIII.26., GA; Orfű: Szuadó, GA; Pécs: Mecsekszabolcs, 1955.VIII.27., MM; Pécs: Misina déli lejtő, 1955.III.25., GA; Pécs: Tubes, 1969.IX.5- X.2., 1970.IV.13-VII.8., 1970.IV.27-VII.13., 1970.IX.29-X.26., 1970.IX.29-XI.6., 1970.VI.2-IX.28., 1970.VII.13-IX.30., 1971.V.30-

VI.10., 1971.VI.10-VII.13., 1971.VI.11-VII.15., 1971.VI.12-VII.15., 1971.VII.15-VIII.12., 1971.VII.15-VIII.13., 1971.VIII.12-IX.8., 1971.VIII.13-IX.8., LM, Zengővárkony: Büdös-kút, GA; HORVATOVICH 1991 - Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Kárász, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Abaliget, 1924.VIII., BE (MTM); Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., PJJ és TB (TB); Hetvehely: Hetvehelyi-erdő, 1946.IV.23., GA (MTM); Hidasi-völgy, 1988.IV.28-V.8., (JPM); Kárász: Kárász-patak, 1988.IV.28-V.8., (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.III.24., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1946.X.25., SzV (MTM); Komló: Sikonda, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.VIII.13-IX.7., HS (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1872.VIII., FrJ (MTM); Mély-völgy, 1954.VIII.26., (JPM); Mély-völgy, 1960.VI.21., FJ (MTM); Óbánya, 1989.VIII.17., HS és SJ (JPM); Orfű: Szuadó, (JPM); Pécs, 1955.V., LR (MTM); Pécs, BE (MTM); Pécs, NM (MTM); Pécs: Fehér-kút, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Pécs: István-akna, 1969.V-X., HS (MTM); Pécs: Kantavár, 1987.VII.14-16., RI (RI); Pécs: Misina, 1955.III.25., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30, HS (JPM); Pécs: Tubes, 1960.III-V., LI (MTM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Arborétum, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Püspökszentlászló: Diós-kút, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Zengővárkony: Büdös-kút, (JPM)

Carabus nodulosus CREUTZER, 1999 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya, Mecsek; KAUFMANN 1914 b - Kantavár, Hangyás töve, VB; GEBHARDT 1961 - Mecsek

Carabus scabriusculus scabriusculus OLIVIER, 1795 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Pécs: Tubes, 1971.V.10-VI.20., LM – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy, (MTM), Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB, (TB); 2002.X., PJJ és TB, (TB); Mecsek, GA; (JPM); Pécs, 1925, BE, (MTM); Pécs, (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB, (TB)

Carabus scheidleri praescheidleri MANDL, 1965 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs: Kantavár; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 B - Mecsek; CSIKI 1946 – Pécs: Kantavár; Pécs; LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1970.IV.26-VII.13., 1970.VII.13-IX.30.LM; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, 1949.VI.5., GA; Mecsek, 1953.IV.25., GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1952.VII.3., GA; Mély-völgy, 1950.VII.18., GA; Pécs: Misina északi lejtő, 1955.V.7., GA; Pécs: Tubes, 1970.IV.13-VII.8., 1970.IV.27-VIII.13., 1970.VI.2-IX.29., 1970.VII.13-IX.28., 1970.VIII.13-IX.30., 1971.V.10-VI.20., 1971.V.10-VI.10., 1971.VI.10-VII.13., 1971.VI.11-VII.15., 1971.VI.12-VII.15., 1971.VII.13-VII.12., 1971.VII.15-VIII.12., 1971.VIII.12-IX.8., 1971.VIII.13-IX.8., LM; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ, Kárász, 1988-1989, HS és SJ, Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ, Óbánya: Réka-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Cikó, 1929.VI., EJ (MTM); Hidasi-völgy, 1988.III.28-V.11., (JPM); Kisvaszar, NZ (MTM); Mánfa, 1908.VI., CsE (MTM); Mánfa: Melegmány, 1977.VI.3-VII.4., HS (JPM); Komló: Sikonda, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1905.V.9., ML (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, (JPM); Mecsek, 1936.VI.23., EJ (MTM); Me-

csek, GA (MTM); Mánfa: Melegmány-völgy, 1945.VII.24., (MTM); Mély-völgy, 1950.VII.18., (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ (MTM); Óbánya, 1989.VIII.17., HS és SJ (JPM); Orfű, 1993.VII.17., KmE (MTM); Pécs, 1908.VIII., BE (MTM); Pécs, 1909.VII., BE (MTM); Pécs, AV (MTM); Pécs, NZ (MTM); Pécs, SF (MTM); Pécs: Árpád-tető, 1980.V.8., HS (JPM); Pécs: Fehér-kút, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Pécs: Godisa, 1963.VIII.27., FJ (MTM); Pécs: István-akna, 1969.V-X., HS (MTM); Pécs: Kantavár, 1993.V.30-VI.23., RI (RI); Pécs: Lapis, 1962.VI.27., ÁL (MTM); Pécs: Misina északi lejtő, 1955.V.7. (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tripammer-fa, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30, HS (JPM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM)

Carabus ullrichi baranyensis SOKOLÁR, 1908 – FRIVALDSZKY J. 1874 - Mecsek; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Misina alatt; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1970.IV.26-VII.13., LM; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1953.IV.20., GA; Mély-völgy, GA; Orfű: Szuadó, 1955.V.31., GA; Pécs, 1955.V.2., MM; Pécs, 1976.XI.9., VA; Pécs: Mecsekszabolcs, 1953.V.11., GA; Pécs: Tubes, 1970.IV.13-VII.8., 1970.VI.2-IX.28., 1971.IV.27-VII.13., 1971.V.10-VI.10., 1971.VI.10-VII.13., LM; Pécs: Vasas, 1953.VI., MM; HORVATOVICH 1991 - Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22., SJ és SzB; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Hetvehely: Nyáras-patak, 2004.III.27., TB (TB); Hidasi-völgy, 1988.IV.20-V.11., (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.V.13-VI.23., HS (JPM); Komló: Sikonda, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.III.29., HS (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs, 1981.III.30., DGy (JPM); Pécs, 1992.IV.15., SzB (RI); Pécs: Fehér-kút, 1976.VII.6-VIII.13., RI (RI); Pécs: Kantavár, 1987.VII.14-16., RI (RI); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1971.V.10-VI.10., HS (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., 2003.V.1-29-, PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Szentlőrinc: almaültetvény, 1999.V.8., KCs (BTM)

Cychrus caraboides (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 - Pécs; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mély-völgy, 1952. IV. 3., GA; HORVATOVICH 1991 - Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Mánfa: Melegmány, 1977.V.13-VI.23., HS (JPM); Mecsek, 1977.VII.13-16., SzI (JPM); Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, 1952.IX.3., (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1977.X.11., HS (JPM); Pécs: Lapis, 2001.III.13., RI (RI); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX., PJJ és TB (TB)

Leistus ferrugineus (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 - Pellérd 1978.IV.5., 1980.II.12., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Leistus piceus piceus FRÖLICH, 1799 – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; HORVATOVICH 1975 - Orfű: Szuadó, 1939.IV.17., VA;

HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Pécs: Árpád-tető, 1957.VII.27., GA; HORVATOVICH 1979 - Pécs: Éger-völgy, 1977.V.30., HS; Mánfa, 1977.VI.23., HS; Mánfa: Melegmány-völgy, 1977.V.13-VI.23., HS - Mecsek, GA (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.VII.27., HS (MTM)

Leistus rufomarginatus (DUFTSCHMID, 1812) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Kővágószőlős: Jakab-hegy; Pécs: Kantavár; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Pécs: Tubes, 1969.IX.6-X.21, 1970.IX.23-XI.26., 1970.VII.13-IX.30. LM; HORVATOVICH 1991 - Zengő 1988-1989, HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1873., FrI és PvJ (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.27., KZ és SzV (MTM); Pécs, 1909.V., BE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1970.IX.3-26., (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Nebria brevicollis (FABRICIUS, 1792) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs: Kantavár; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; GEBHARDT 1934 - Abaligeti-barlang, GA; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; HORVATOVICH 1978 - Abaliget, 1930.IX.29., GA; Mély-völgy, 1952.IX.2., GA; Pécs: Misina, északi lejtő, 1954.V.20., GA; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs - Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Mánfa: Melegmány, 1978.VI.26., HS (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.V.10., SJ (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pécs: Misina, 1953.X.24., KZ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Nebria livida (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Baranya: Mecsek (?)

Notiophilus aestuans DEJEAN, 1826 syn.*: Notiophilus pusillus* C. R. WATERHOUSE, 1833 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Pécs, VB; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA Pécs, 1909. VI., Bokor E, (MTM)

[*Nothiophilus aquaticus* (LINNAEUS, 1758)] – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs: Kantavár; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek

Notiophilus biguttatus (FABRICIUS, 1799) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1974 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mély-völgy, GA; HORVATOVICH 1979 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. VII. 17., HS; Pécs: Mohosi-kiskút, 1977. X. 18., HS; HORVATOVICH 1991 - Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988-1989, HS és SJ; Zengő, 1988-1989, HS és SJ; HEGYESSY és SZÉL 2002 - Abaliget, 1981.VI.13., PA (MM) – Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, (JPM); Orfű: Cigány-hegy, 1977.VII.9., SJ (JPM); Zengő, 1989.VI.15., HS (JPM)

Notiophilus palustris (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Orfű: Szuadó, 1953.X.23., GA; HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Óbánya: Réka-völgy 1988-1989, HS és SJ; Zobákpuszta, 1988-1989, HS és SJ; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Mecsek, GA (JPM); Óbánya: Réka-völgy, 1989.II.9., HS (JPM); Orfű: Szuadó, 1953.X.23., KZ (MTM); Pécs: Vörös-hegy, 1980.II.12., HS és SJ (JPM); Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ (JPM); Szentlőrinc: égeres, 1999.V.8., KCs (BTM); Zobákpuszta, 1989.III.13., HS (JPM)

Notiophilus rufipes CURTIS, 1829 –VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Pécs, 1955.V.27., MM; Pécs: Misina északi lejtő, 1954.V.10., 1954.V.26., 1955.V.7., GA; HORVATOVICH 1991 - Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Vékény: Csepegő-szikla, 1988-1989, HS és SJ; Zobákpuszta, 1988-1989, HS és SJ; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1989.IX.7., HS és SJ (JPM); Mánfa: Melegmány, 1978.VI.26., HS és SJ (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978.V.16., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Mecsek, 1954.VI.3., EJ (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Óbánya, 1989.VII.21., HS és SJ (JPM); Óbánya: Réka-völgy, 1955.V.6., PJ (MTM); Pécs, 1906., KE (MTM); Pécs: Éger-völgy, (JPM); Pécs: Hideg-kút, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Kantavár, 1975.VI.29., HS és SJ (JPM); Pécs: Misina, 1978.II.29., HS (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Vörös-hegy, 1980.II.12., HS és SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

[*Notiophilus substriatus* WATTERHOUSE, 1833] – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Pécs, VB; KAUFMANN 1914 b - Mecsek

Elaphrus cupreus DUFTSCHMID, 1812 – Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB)

Elaphrus riparius (LINNAEUS, 1758) –KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Mecsek, GA (JPM)

Loricera pilicornis (FABRICIUS, 1775) – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 b - Mecsek; HORVATOVICH 1979 - Mánfa: Melegmány-völgy 1977.V.13. HS; HORVATOVICH 1991 - Kárász, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy 1988-1989, HS és SJ

Scarites terricola BONELLI, 1813 – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)

Clivina collaris (HERBST, 1784) – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?) – Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Pécs: Misina, északi lejtő, 1980.VIII.13. (JPM)

Clivina fossor (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1978.III.5., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 - Óbánya, Pisztrángos-tó, 1988-1989, HS és SJ; Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ –Abaliget, SV (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Pécs, 1906., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1954.V.25., KZ (MTM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Dyschirius aeneus (DEJEAN, 1825) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Mecsek GA – Pécs, 1903., RE (MTM)

Dyschirius globosus (HERBST, 1784) – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Vörös-hegy, GA; HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1978.III.5., HS és SJ – Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1918., (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Vörös-hegy, (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Dyschirius nitidus (DEJEAN, 1825) – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1991 - Püspökszentlászló, 1989., HS

és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Mecsek, GA (JPM)

Dyschirius parallelus ruficornis PUTZEYS, 1846 – HORVATOVICH 1991 - Magyaregregy: Vár-völgy, 1989., HS és SJ; Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ

Dyschirius politus (DEJEAN, 1825) – HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ

Dyschirius salinus stritatopunctatus PUTZEYS, 1846 – HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA

Dyschirius thoracicus (P. ROSSI, 1790) – HORVATOVICH 1978 - Mély-völgy, GA

Broscus cephalotes (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 - Pécs – Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Perileptus areolatus (CREUTZER, 1799) – Pécs: Tüskés-rét, 2002.VI., PJJ és TB (TB)

Trechus austriacus DEJEAN, 1831 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Pécs (?), VB; GEBHARDT 1934 - Abaligeti-barlang GA; Orfű: Szuadó, KE; Pécs: Éger-völgy, KE; Pécs: Vörös-hegy, KE; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; Éger-völgy; Orfű: Szuadó; KUTASI et al 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Abaliget, 1911.IX.3., MO (MTM); Abaliget, 1922.V., BE (MTM); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 1998.X.24., 1999.V.8., 2000.XI.10-2001.III.30., KCs (BTM)

[*Trechus latus* PUTZEYS 1897] – GEBHARDT 1934 - Abaligeti-barlang, 1922.VII.18., BE; Abaligeti-barlang 1930.X.25., GA - GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; Mánfai-barlang

Trechus obtusus ERICHSON, 1837 – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?) – HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1978.III.12., SJ; Pellérd, 1980.II.12., HS – HORVATOVICH 1989 b – Pellérd, 1978.III.12., SJ; Pellérd, 1980.II.12., HS

Trechus pilisensis CSIKI, 1918 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1934 - Abaligeti-barlang, 1903., GyJ és KT; Abaligeti-barlang, GA; CSIKI 1946 - Mecsek; GEBHARDT 1961 - Mecsek; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - 15. számú völgy, 1952.IX.12., GA; Cserkút: Farkas-forrás, 1976.VII.14., HS; Mecsek, 1953.IV.30., 1953.IX.6., 1954.IV.12., 1954.VIII.3., 1955.IV.14., GA; Mecseknádasd, 1975.X.27., HS; Mánfa: Melegmány-völgy, 1976.X.28., HS; Mély-völgy, GA; Orfű: Szuadó, 1953.VIII.18., GA; Pécs: Éger-völgy, 1976.VIII.9., HS; Pécs: Remete-árok, 1955.V.4., GA; Síngödör-völgy, 1954.VIII.10., GA; HORVATOVICH 1979 - Mecsek; HORVATOVICH 1991 - Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Kárász, 1988-1989, HS és SJ; Magyaregregy: Vár-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Egregyi-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Mecseknádasd, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Síngödör-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Vékény: Zsidó-pokol, 1988-1989, HS és SJ; Zengő, 1988-1989, HS és SJ; Zobákpuszta, 1988-1989, HS és SJ; Zobákpuszta: Basagödör, 1988-1989, HS és SJ; SÁR 1993. - Pécsvárad: Zengő, 1989.IV.8., HS és SJ – Abaliget, 1913.V., 1921.V.23., SV (MTM); Abaliget, LF (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Hidasi-völgy, 1955.V.6., PJ (MTM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1960.IX.21., SzV (MTM); Mánfa: Melegmány, 1972.V.24., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1908.V.12., 1908.VI.9., CsE (MTM); Mánfa: Melegmány, 1946.IX.5., SzV (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978.III.30., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Mánfa: Melegmány-völgy, 1995.III.18.,1996.X.13.,KCs (BTM); Mély-völgy, 1955.IV.14., (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ (MTM); Orfű: Szuadó, 1954.VIII.3., (JPM); Orfű: Szuadó, 1939.IV.27., VA (MTM); Orfű: Szuadó, 1953.X.23., KZ (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1977.X.12., HS (JPM); Pécs: Misina, 1955.V.4., PJ (MTM); Pécs: Tubes, 1955.V.,

LR (MTM); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB); Zengő, 1989.III.8., HS és SJ (JPM); Zobákpuszta, 1989.III.13., HS (JPM); Zobákpuszta: Basagödör, 1982.III.2., HS (JPM); Zsidó-völgy, 1978.V.18., HS (JPM)

Trechus quadristriatus (SCHRANK, 1781) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1934 - Abaligeti-barlang, GA; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mecsekszabolcs, 1955.VIII.27., MM; Mély-völgy, 1952.VII.3., GA; Pécs: Misina északi lejtő 1953.VIII.24., GA; HORVATOVICH 1991 - Hármas-hegy 1988-1989, HS és SJ; Püspökszentlászló 1989., HS és SJ; KUTASI et al 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 2000.VII., FI és LI (TB); Mánfa: Melegmány, 1978.VI.26., HS és SJ (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1977.X.1., SJ (JPM); Pécs, EF (MTM); Pécs: Misina, 1953.VIII.24., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1978.I.29., SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Zobákpuszta: Basagödör, 1989.II.22., HS (JPM)

[*Trechus subnotatus* DEJAEN, 1831] – GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA

Blemus discus (FABRICIUS, 1792) – HORVATOVICH 1979 - Magyaregregy, 1977.VII.26. – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004 SzGy (MTM); Jakab-hegy (JPM)

Trechoblemus micros (HERBST, 1784) – Gebhardt 1934 - Abaligeti-barlang, 1930.II.24., GA; Abaligeti-barlang, BE; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang

Lymnastis galilaeus PIOCHARD DE LA BRULLÉRIE, 1876 – HORVATOVICH 2002b - Pécs: Rózsadomb, 2001.VII.8., DuGy

Paratachys bistriatus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1988-1989, HS és SJ; KUTASI et al 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, (JPM); Pellérd, 1978.III.12., SJ (JPM); Pécs 1908.VI.2., CsE (MTM)

Elaphropus diabrachys (KOLENATI, 1845) syn.: *Tachys inaequalis* auct., nec KOLENATI, 1845 – HORVATOVICH 1980 a – Pécs, 1977.X.1., SJ; Pécs: Pécsi-víz, 1977.IX.11., SJ; HORVATOVICH 1981 a: Pellérd, 1978.VII.19., SJ; Pécs, SJ – Pécs, 1977.X.1., SJ (JPM); Pécs: Pécsi-víz, 1977.IX.11., SJ (JPM); Pellérd, 1978.VII.19., HS (JPM)

Elaphropus quadrisignatus (DUFTSCHMID, 1812) – GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1979 - Pécs, 1977.X.1., SJ; Pécs, 1977.IX.11., SJ; HORVATOVICH 1980a - A fenti (HORVATOVICH 1979) adatok forrásául szolgáló egyedek *Tachys inaequlis*-nak bizonyultak.; NAGY et al. 2004 - Pécs
Pécs (MTM)

Porotachys bisulcatus (NICOLAI, 1822) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Mecsek (?), VB; KAUFMANN 1914 b - Mecsek; CSIKI 1946 - Pécs

Tachyta nana (GYLLENHAL, 1810) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Hidasi-völgy 1954.IV.26., GA; Mecsek, GA; Pécs: Éger-völgy, 1972.VII.7., UÁ; HORVATOVICH 1991 - Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ;

Zengő, 1988-1989, HS és SJ; SÁR 1993. - Cserkút, 1988.III.28., SJ; Komló, 1987.X.2., SJ; Pécs: Misina, 1988.I.6., SJ – Abaliget, 1978.IX.10., SJ (JPM); Cserkút, 1988.III.12., SJ (JPM); Kisvaszar: Tékes-hegy, 1951.VI.30., EJ (MTM); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1908.VII., KE (MTM); Pécs: Misina, 1987.XI.6., SJ (JPM); Zengő, 1988.I.6., HS (JPM)

Bembidion articulatum (PANZER, 1796) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* GEBHARDT 1961 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Magyaregregy: Vár-völgy, GA; Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1978.VI.2., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény, 1988-1989, HS és SJ; Magyaregregy: Vár-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Hosszúhetény: Hosszúhetényi-vízfolyás, 2004.VIII.14., TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Orfű: Malom-patak, 2004.VIII.14., TB (TB); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB)

Bembidion assimile GYLLENHAL, 1810 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek*;* HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Pécs: Kozári vadászház, GA; Pellérd, GA; HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1980.II.12., 1978.II.26. 1978.III.5. 1978.X.2., HS és SJ – Abaliget, 1944.VI.3., GA (MTM); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1906, KE (MTM); Pellérd, 1979.X.2., SJ (JPM)

Bembidion biguttatum (FABRICIUS, 1779) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1934 – Abaligeti-barlang, 1930.VI.28., GA; GEBHARDT 1961 - Mecsek; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang.; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II., HS és SJ – Magyaregregy: Völgységi-patak, 2004.VIII.14., TB (TB)

Bembidion dalmatinum DEJEAN, 1831 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; GEBHARDT 1961 – Mecsek; GEBHARDT 1964 – Abaligeti-barlang.; HORVATOVICH 1978 – Abaliget, 1930.V.6. GA; Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, GA; HORVATOVICH 1991 – Óbánya: Óbányai-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ; GEBHARDT 1934 – Abaligeti-barlang, 1930.VI.28., GA; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Abaliget, 1930.V., (JPM); Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.V.10., HS (JPM); Magyaregregy: Völgységi-patak, 2004.VIII.14., TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Mánfa: Melegmány-völgy, 1996.X.13., KCs (BTM); Orfű: Szuadó, 1977.VII.20., HS (JPM); Pécs, 1908., KE (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1974.VIII.14., HS (JPM); Pécs: Hideg-kút, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Misina északi lejtő, 1974.VIII.22, HS (JPM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Pécs: Tüskés-rét, 2002.VI., PJJ és TB (TB); Szentlőrinc: égeres, 1999.V.8., KCs (BTM); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB)

Bembidion decorum (PANZER, 1799) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; GEBHARDT 1961 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Mecsek, GA (JPM); Óbánya: Öreg-patak, 2004.III.28., TB (TB); Pécs, 1903., KE (MTM); Völgységi-patak, 2004.III.28., TB (TB); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB)

Bembidion deletum AUDINET-SERVILLE, 1821 syn.: *Bembidion nitidulum* MARSHAM, 1802 – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 - Mecsek; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1953.IV.20., 1955.VI.7., GA; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ

Bembidion dentellum (THUNBERG, 1787) – HORVATOVICH 1978 – Pécs: Éger-völgy, 1952.IX-4., GA; HORVATOVICH 1988 - Pellérd, 1978.III.12., 1978.V.15., 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 - Magyaregregy: Vár-völgy, 1988–1989., HS és SJ;

Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Abaliget 1944.VI.3. GA (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, Szél Gy (MTM); Pécs, KE (MTM); Pellérd, 1988.I.17., SJ (JPM)

Bembidion elongatum DEJEAN, 1831 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); CSIKI 1946 - Pécs; GEBHARDT 1961 - Mecsek – Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Hetvehely: Petrőczi-árok, 2004.III.27., TB (TB); Pécs, 1900., 1906., 1907., KE (MTM)

Bembidion ephippium (MARSHAM, 1802) – HORVATOVICH 1978 – Mély-völgy, GA

Bembidion fumigatum (DUFTSCHMID, 1812) – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Kozári vadászház, GA; HORVATOVICH 1982 – Pellérd: Pellérdi-halastavak, 1978.II.26., 1978.III.5., SJ; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., 1978.III.5., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ

Bembidion geniculatum HEER, 1837 – GEBHARDT 1961 – Mecsek

Bembidion guttula (FABRICIUS, 1792) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA

Bembidion illigeri NETOLITZKY, 1914 – HORVATOVICH 1979 – Pellérd: Pellérdi-halastavak, 1977.X.13., SJ; HORVATOVICH 1991 – Pécsvárad: Dombay-tó, 1988–1989., HS és SJ

Bembidion inoptatum SCHAUM, 1857 – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Egregyi-völgy, GA; Pellérd, 1954.IV.6., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Egregyi-völgy, 1988–1989., HS és SJ – Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.II.29., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pécs: Tubes, 1977.X.9., HS (JPM); Pellérd, 1980.II.12., SJ (JPM); Pellérd, HS (JPM)

Bembidion inustum JACQUELIN DU VAL, 1857 – HORVATOVICH 1979 – Mánfa: Melegmány-völgy, 1977.V.13., HS; HORVATOVICH 1992a – Mánfa: Melegmány, 1977.V.13., HS; HORVATOVICH 2002b – Mánfa, 1998.V. – Mánfa: Melegmány, 1977.V.13., HS (JPM)

Bembidion lampros (HERBST, 1784) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 – Mecsek; GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Kozári vadászház, 1954.V.17., GA; Orfű: Szuadó, 1952.IX.8., GA; Pécs, 1955.V.27., MM; Pécs: Misina, északi lejtő, 1954.V.10. GA; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ; Zengő 1988–1989., HS és SJ; Zobákpuszta 1988–1989., HS és SJ; SÁR 1993. – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1989.VII.13., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.VII.27., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Óbánya: Réka-völgy, 1955.V.6., PJ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Zengő, 1977.X.21., HS (JPM); Zobákpuszta, 1984.II.13., HS (JPM); Zsidó-völgy, 1977.IX.15., HS (JPM)

Bembidion lunulatum (GEOFFROY, 1785) – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004 SzGy (MTM)

Bembidion minimum (FABRICIUS, 1792) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Pécs, KE (MTM)

Bembidion octomaculatum (GOEZE, 1777) – VIERTL 1894 – Pécs, VB; KAUFMANN

1914a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pellérd, 1954.IV.6., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12.. HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004, SzGy (M.T.M); Mánfa: Melegmány, 1977.VII.27., HS (J.P.M); Mecsek, GA (J.P.M); Orfű: Malom-patak, 2004.VIII.14. TB (TB); Pellérd, 1986.III.21., HS (J.P.M); Pécs, KE (M.T.M); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB)

Bembidion properans (STEPHENS, 1828) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 – Mecsek; GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mély-völgy, GA; Orfű: Szuadó, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.13., HS és SJ; Pellérd, 1978.IV.20., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ; Zengő, 1988–1989., HS és SJ; SÁR 1993. – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Orfű: Szuadó, 1953.VI.8., (JPM); Pécs: Misina, 1977.IV.29., HS (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1978.IV.23., HS (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Szentlőrinc: almaültetvény, 2004.X.24., KCs (BTM)

Bembidion punctulatum DRAPIEZ, 1820 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy GA – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.VI.18.,TB (TB); Mecsek, GA (JPM)

Bembidion pygmaeum (FABRICIUS, 1792) – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, GA

Bembidion quadrimaculatum (LINNAEUS, 1761) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.23., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Bembidion quadripustulatum AUDINET-SERVILLE, 1821 – VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Mecsek, GA (JPM)

Bembidion semipunctatum (DONOVAN, 1806) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Pécs, LR (MTM)

Bembidion splendidum STURM, 1825 – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA

Bembidion stephensii CROTCH, 1866 – GEBHARDT 1964 – Mánfai-barlang.; HORVATOVICH 1991 – Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ; NAGY et al. 2004: Orfű, Pécs

Bembidion striatum (FABRICIUS, 1792) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM)

Bembidion subcostatum javurkovae FASSATI, 1944 – Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Pécs, LR (MTM); Völgységi-patak, 2004.III.28., TB (TB); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB)

Bembidion tenellum ERICHSON, 1837 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA

Bembidion tetracolum SAY, 1823 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy GA; Orfű: Szuadó, 1953.IV.16., 1953.X.23. GA; HORVATOVICH 1991 – Óbánya: Réka-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Zobákpuszta: Basa-gödör, 1988–1989., HS és SJ – Mánfa, 1979.X.4., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.V.13., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Óbánya: Réka-völgy, 1989.VII.31., HS és SJ (JPM); Orfű: Szuadó, 1953.X.27., (JPM); Pellérd, 1978.VII.19., SJ (JPM); Zengővárkony, 1989.I.19., HS és SJ (JPM)

Bembidion tibiale (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1955.IV.14., GA; HORVATOVICH 1991 – Óbánya: Óbányai-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Zengővárkony: Büdös-kút, 1988–1989., HS és SJ – Mánfa: Melegmány, 1977.VII.27., HS (JPM); Magyaregregy: Völgységi-patak, 2004.VIII.14., TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Mánfa: Melegmány-völgy, 1995.III.18., 1995.III.20., KCs (BTM); Mánfa: Melegmány-völgy, 1945.VII.25., (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Óbánya, 1989.VII.21., HS és SJ (JPM); Óbánya: Öreg-patak, 2004.III.28., TB (TB); Óbánya: Réka-völgy, 1989.VII.31., HS és SJ (JPM); Pécs: Misina északi lejtő, 1979.IX.5., HS (JPM); Völgységi-patak, 2004.III.28., TB (TB); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB); Zengővárkony, 1989.I.15., HS (JPM)

Bembidion varium (OLIVIER, 1795) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1961 – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.13., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Mecsek, GA (JPM)

Asaphidion flavipes (LINNAEUS, 1761) – FRIVALDSZKY J. 1874 - Pécs: Kantavár; VIERTL 1894 - Pécs; HORVATOVICH 1978 – Pécs, 1955.V.27., MM; Mély-völgy, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Zengő, 1988-1989, HS és SJ; Zobákpuszta: Basa-gödör, 1988-1989, HS és SJ; KUTASI et al 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Hetvehely: Petrőczi-árok, 2004.III.27., TB (TB); Mánfa, 1979.V.4., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.II.20., HS (JPM); Mély-völgy, (JPM); Óbánya: Réka-völgy, 1989.II.9., HS (JPM); Pécs, (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1977.X.19., HS (JPM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Zengő, 1983.VI.15., HS (JPM); Zobákpuszta: Basagödör, 1989.II.22., HS (JPM)

Asaphidion pallipes (DUFTSCHMID, 1812) – HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; HORVATOVICH 2002b – Pécs: Daniczpuszta, homokbánya, 2001.III.12., DuGy – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX., PJJ és TB (TB)

Patrobus atrorufus (STROEM, 1768) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Mecsek, Pécs (?), VB; KAUFMANN 1914 b - Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA – Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4. (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Stomis pumicatus (PANZER, 1796) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Orfű: Szuadó, 1954.IX.12., GA; Pécs: Éger-völgy 1952.IX.4., GA; Pécs: Tubes, 1970.IX.29-XI.26., LM; HORVATOVICH

1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Mánfa: Melegmány, 1980.V.28., (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977.X.8., HS (JPM); Mély-völgy, 1979.VI.15., HS (JPM); Pécs: Tubes, 1970.IX.26-XI.26., HS (JPM); Szentlőrinc: almaültetvény, 1999.V.8., KCs (BTM)

Poecilus cupreus (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1994.VII.27-IX.22., (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd, (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Szentlőrinc: almaültetvény, 1999.V.8., KCs (BTM); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 2000.XI.10-2001.III.30., KCs (BTM)

Poecilus lepidus (LESKE, 1758) syn.: *Poecilus virens* O. F. MÜLLER, 1776 – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM)

Poecilus punctulatus (SCHALLER, 1783) – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.18., PJJ és TB (TB)

Poecilus sericeus FISCHER VON WALDHEIM, 1823 – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)

Poecilus versicolor (STURM, 1824) – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.20., 1978.IV.23., 1978.IV.8., HS és SJ – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB)

Pterostichus anthracinus (ILLIGER, 1798) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – 15.számú völgy, 1952.IX.12., GA; Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1952.VII.3., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., HS és SJ – Abaliget, 1979.X.23., HS (JPM); Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Pécs, 1903., KE (MTM); Pécs, 1903., (MTM); Pécs, 1908., (MTM); Pellérd, 1979.IV., SJ (JPM); Pellérd, 1986.IV.21., SzCs (JPM)

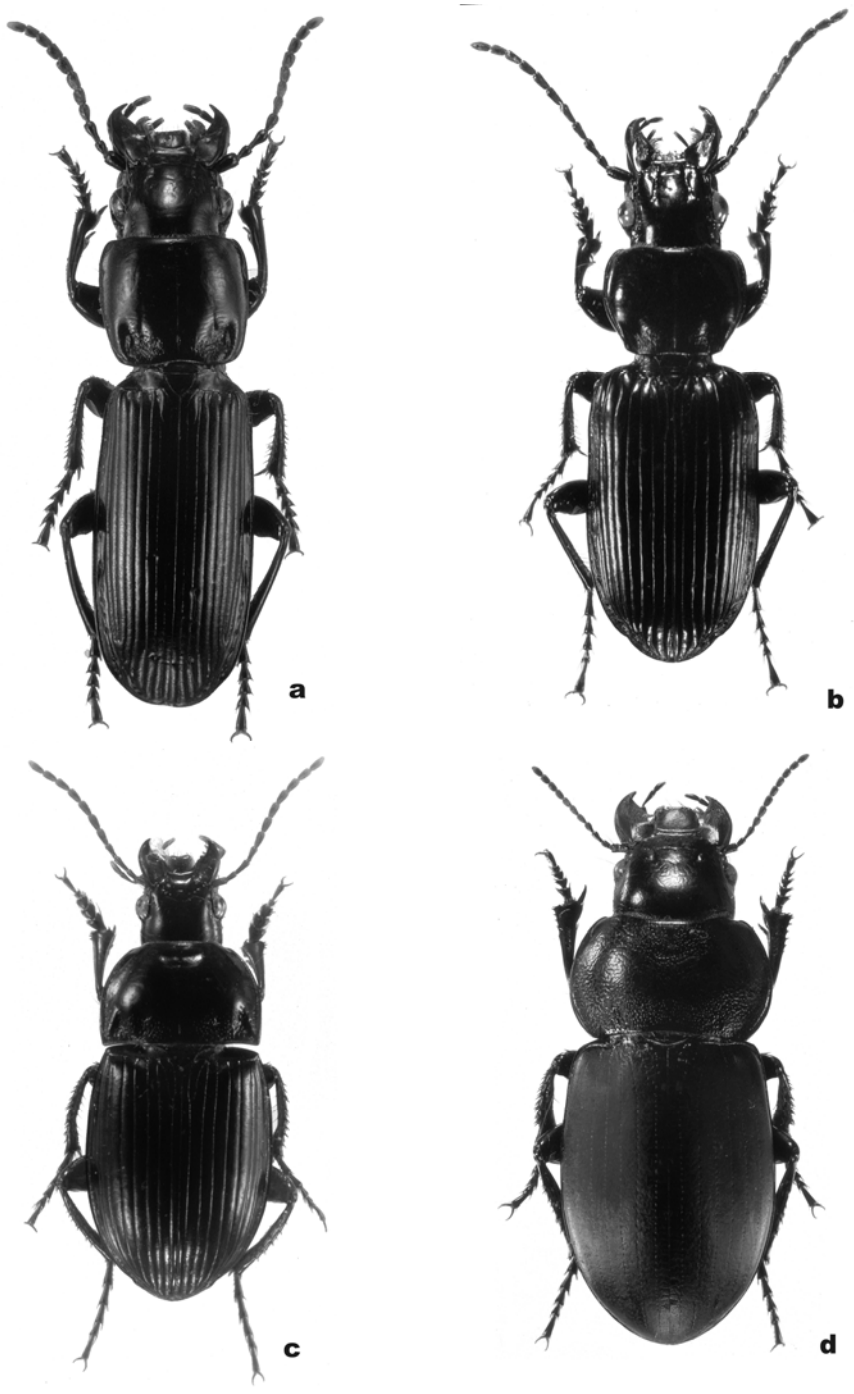
Pterostichus aterrimus (HERBST, 1784) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA

Pterostichus cursor (DEJEAN, 1828) – HORVATOVICH 1988 – Pellérd 1977.X.22., 1978.II.26. HS és SJ; Mánfa: Melegmány-völgy.

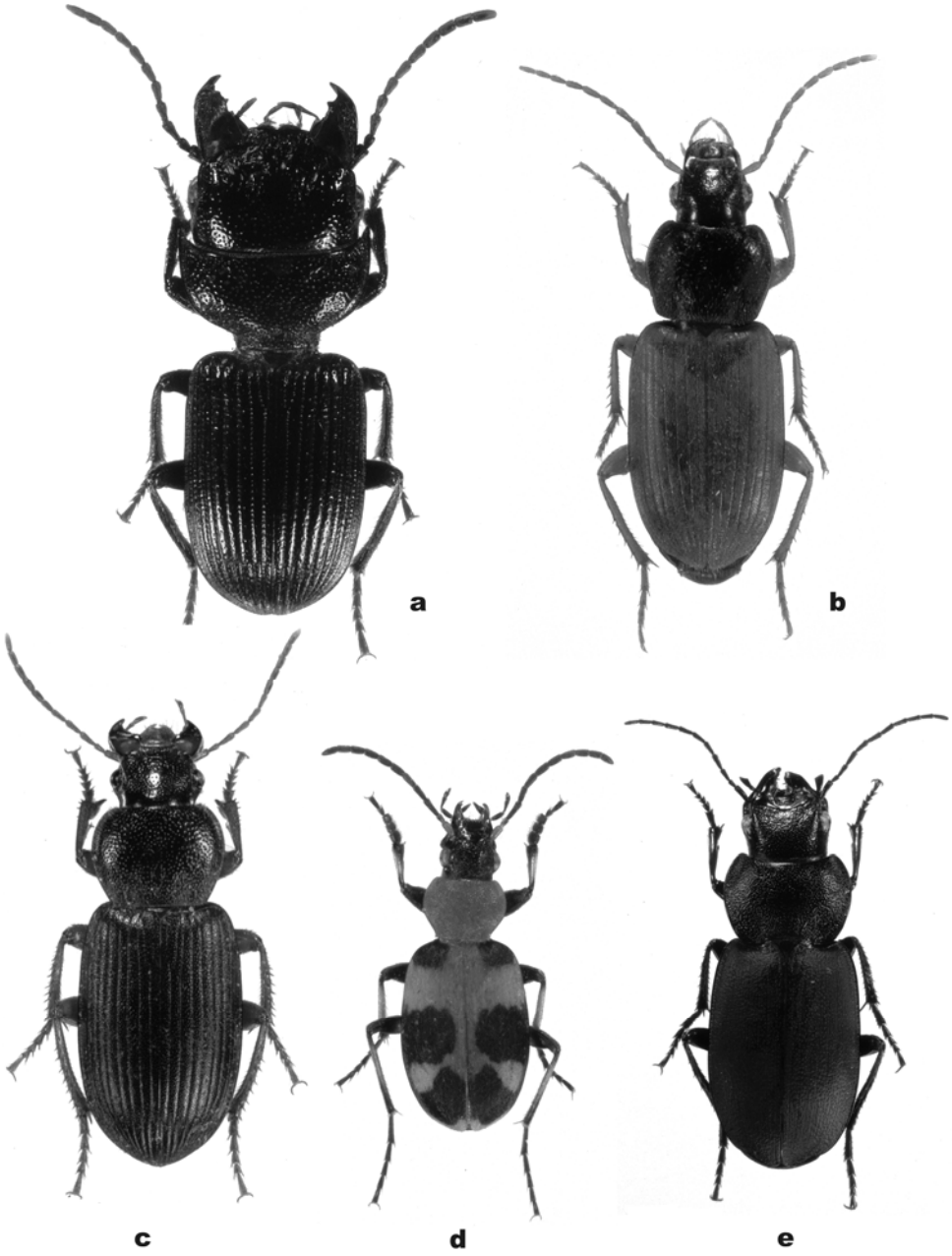
Pterostichus cylindricus (HERBST, 1784) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Pécs; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1980a – Pellérd, 1978.VII.21., SJ; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.12., 1978.VII.21., HS és SJ – Hosszúhetény, 1995.VIII.1., KCs (BTM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Pterostichus diligens (STURM, 1824) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB; KAUFMANN 1914b – Mecsek

Pterostichus elongatus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA

3. ábra. Pterostichus cylindricus (**a**), Pterostichus elongatus (**b**), Amara equestis (**c**), Zabrus spinipes (**d**)

4. ábra. Dixus clypeatus (**a**), Parophonus mendax (**b**), Ophonus sabulicola (**c**), Callistus lunatus (**d**), Licinus cassideus (**e**)

Pterostichus gracilis (DEJEAN, 1828) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd 1978.II.26., 1978.III.12. HS és SJ – Pécs, 1890., 1918.KE (MTM); Pellérd, 1978.II.26.SJ (JPM)

Pterostichus hungaricus (DEJEAN, 1828) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB; KAUFMANN 1914b – Mecsek, VB – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló, 1995.VIII.5., KCs (MTM)

Pterostichus longicollis (DUFTSCHMID, 1812) syn.: *Pterostichus inaequalis* MARSHAM, 1802 – Pécs, 1906., 1918., KE (MTM)

Pterostichus macer (MARSHAM, 1802) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mély-völgy, GA

Pterostichus melanarius (ILLIGER, 1798) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; LOVAS 1972a – Pécs: Misina, északi lejtő, 1969.VII.1-VIII.12., 1969.IX.8-X.21., LM; LOVAS 1972b – Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30., 1970.IX.30-XI.26., 1970.IV.26-VII.13., 1969.VII.1-VIII.12., 1969.IX.5-X.21., LM; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Tubes 1971.VI.10-VII.13.LM; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.19., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Óbánya: Réka-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Zobákpuszta, 1988–1989., HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22., SJ és SzB; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Mánfa, 1979.V.9., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Pécs: Misina, 1979.VII.9., HS (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1971.V.28-VII.6., HS (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Völgységi-patak, 2004.VIII.14., TB (TB)

Pterostichus melas (CREUTZER, 1799) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Hidasi-völgy, 1954.VI.27., GA; Mély-völgy, 1954.VI.24., GA; Pécs: Éger-völgy, 1976.IX.29., UÁ, Pécs: Lapis, 1953.IV.16., GA; Pécs: Misina északi lejtő, 1954.V.25., GA; Pécs: Tubes, 1969.IX.5-XI.21., 1970.IX.28-XI.6., 1970.VI.13-VII.8., 1970.VI.2-IX.28., 1970.VII.8-VIII.8., 1971.V.10-VI.10., 1971.VI.11-VII.15., 1971.VII.15-VIII.13., 1971.VIII.13-IX.8., LM, Pécs: Tubes, 1975.IV.13., UÁ; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy 1988–1989., HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy, 1988–1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Hidasi-völgy, 1988.VI.28-V.8., (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.V.2-VI.23., HS (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., (JPM); Pécs, KE (JPM); Pécs, 1955.V., LR (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1976.IX.21., UÁ (JPM); Pécs: Lapis, 1953.VII.16., (JPM); Pécs: Misina, 1954.V.26., (JPM); Pécs: Misina, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1969.IX.5-X.21., LM (JPM); Pécs: Tubes, 1971.VII.15-VIII.13., HS (JPM); Pécs:

Tubes, 1960.III-V., LI (MTM); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Arborétum, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 1999.V.8., 2000.XI.10-2001.III.30., KCs (BTM)

Pterostichus minor (GYLLENHAL, 1827) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, 1953.VI.3., 1953.VIII.18., GA; Orfű: Szuadó, 1952.IX.8., GA – Abaliget, 1979.X.23., HS (JPM); Hetvehely: Petrőczi-árok, 2004.III.27., TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1904., KE (MTM); Pécs, 1924., KE (MTM); Pellérd, 1978.III.12., HS (JPM)

Pterostichus niger (SCHALLER, 1783) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Tubes, 1971.VII.15-VIII.12., LM; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.5., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Pterostichus nigrita (PAYKUL, 1790) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4,. GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Kárász, 1988–1989., HS és SJ – Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Hetvehely: Nyáras-patak, 2004.III.27., TB (TB); Hosszúhetény: Hosszúhetényi-vízfolyás, 2004.VIII.14., TB (TB); Kárász, 1988.IV.28-V.8., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1973.V.13., HS (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1979.IX.21., HS (JPM)

Pterostichus oblongopunctatus (FABRICIUS, 1787) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, 1954.VI.16,. GA; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ – Hidasi-völgy, 1988.IV.28-V.4., (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.V.19-VI.27., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Mecsek, 1922.IV., BE (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.16., (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Pterostichus ovoideus (STURM, 1824) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Pécs: Remete-árok, 1955.V.4., GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1976.X.26., HS; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.19., 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény, 1988–1989., HS és Sár; Óbánya: Réka-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Zengő, 1988–1989., HS és SJ; Zobákpuszta, 1988–1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Hetvehely: Petrőczi-árok, 2004.III.27., TB (TB); Hosszúhetény, 1989.II.22., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1902, KE (MTM); Pécs, 1908., 1918., 1928., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Vörös-hegy, 1980.II.12., HS (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Zengő, 1977.X.11., HS (JPM)

Pterostichus strenuus (PANZER, 1796) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., 1978.III.12.,

1978.IV.15., 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény, 1988–1989., HS és SJ; Zobákpuszta: Basa-gödör, 1988–1989., HS és SJ – Hosszúhetény, 1979.I.12., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ (JPM); Zobákpuszta: Basagödör, 1989.II.22., HS (JPM)

Pterostichus vernalis (PANZER, 1796) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Éger-völgy, 1952.IX.4., GA; Mecsek, GA; Pécs, 1907., KE; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.5., HS és SJ – Éger-völgy, 1952.IX.4. (JPM); Pécs, 1916., KE (MTM); Pellérd 1978.II.5., 1980.II.12. HS és SJ (JPM)

Molops elatus (FABRICIUS, 1801) – KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA

Abax carinatus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mély-völgy, 1953.VII.22., GA; Pécs: Tubes 1970.IV.27-VII.13., 1970.IX.30-XI.26., 1970.VII.8-IX.29 1971.VII.13-IX.30., LM; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.19., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 - Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Kutasi et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Mánfa: Melegmány, 1977.III.27-V.11., (JPM); Mecsek, GA (JPM); Mecsek, 1922.IV., BE (MTM); Mély-völgy, 1953.VI.22., (JPM); Pécs: István-akna, 1969.V.21-X.14., HS (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1971.VIII.13-IX.7., HS (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Arborétum, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Völgységi-patak, 2004.III.28., TB (TB)

Abax ovalis (DUFTSCHMID, 1812) – GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA*;* HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM)

Abax parallelepipedus (PILLER és MITTERPACHER, 1783) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Kővágószőlős: Jakab-hegy*;* VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.V.11-VII.13, 1971.VII.15-VIII.13., 1971.VIII.13-IX.7., LM; Mecsek, GA; Mély-völgy, 1954.VI.14., GA; Pécs: Lapis, 1976.IX.16., HS; Pécs: Mecsekszabolcs, 1955.VIII.27., MM; Pécs: Tubes, 1969.IX.5-XI.21., 1969.VII.1-VIII.12., 1970.IV.13-VII.8., 1970.IV.27-VII.13., 1970.IX.28-XI.6., 1970.IX.30-X.27., 1970.VI.2-IX.28., 1970.VII.13-IX.30., 1970.VII.8-IX.28., 1971.V.10-VI.10., 1971.VI.10-VII.13., 1971.VI.12-VII.15., 1971.VII.13-VIII.12., 1971.VII.15-VIII.12., 1971.VIII.15-IX.8., LM; Pécs: Tubes-gerinc, 1954.V.3., GA; Singödör-völgy, GA; HORVATOVICH 1991 - Kárász 1988-1989, HS és SJ; Egregyi-völgy 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy 1988-1989, HS és SJ; Hidasi-völgy 1988. HS és SJ; HEGYESSY és SZÉL 2002 - Komló: Sikonda, 1957.IV.27., PA (MM); SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22. – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Pécs: István-akna, 1969.IV.10-V.22., HS (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30, 1971.VIII.13-IX.7., HS (JPM); Püspökszentlászló: Arborétum, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Püspökszentlászló: Diós-kút, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Püspökszentlászló: Kis-tóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM)

Abax parallelus (DUFTSCHMID, 1812) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Pécs: Kantavár; VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; LOVAS 1972 a – Pécs: Misina északi lejtő 1969.VII.1-VIII.12., 1969.IX.8-X.21., LM; LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30., 1970.IX.30-XI.26., 1970.IV.26-VII.13., 1969.VII.1-VIII.12., 1969.IX.5-X.21., LM; HORVATOVICH 1978 – Mánfa, 1957.V.16., GA; Egregyi-völgy, GA; Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1952.IX.8., 1952.VII.3., GA; Óbánya, 1976.VII.12., HS; Orfű: Szuadó, 1952.IX.8., GA; Pécs: Éger-völgy, 1976.IX.22., 1976.VII.14., HS; Pécs: Lapis, 1976.IX.16., HS; Pécs: Lapis, 1969.IX.5-XI.21., 1969.VII.1-VIII.12., 1970.IV.13-VII.8., 1970.IV.27-VII.13., 1970.IX.28-XI.6., 1970.IX.30-X.27., 1970.VI.2-IX.28., 1970.VII.13-IX.30., 1970.VII.8-IX.28., 1971.V.10-VI.10., 1971.VI.10-VII.13., 1971.VI.12-VII.15., 1971.VII.13-VIII.12., 1971.VII.15-VIII.12., 1971.VIII.15-IX.8., LM; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy 1988. HS és SJ; Kárász, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Singödör-völgy, 1988-1989, HS és SJ; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Hidasi-völgy, 1988.IV.20-V.11., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.III.24-V.17., HS (JPM); Mély-völgy, 1954.V.14., (JPM); Óbánya: Óbányai-patak, 1976.VII.12., (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1976.VII.14., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30, 1971.VIII.13-IX.7., HS (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Püspökszentlászló: Arborétum, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Püspökszentlászló: Kistóti-völgy, 1995.VII.31-VIII.5., KCs (BTM); Zengő, 1977.X.14., HS (JPM)

Olisthopus rutundatus (PAYKULL, 1790) – HORVATOVICH 1978 - Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30., LM; Lapis, 1976.IX.8. HS; Farkas-forrás, 1976.VII.14,. HS

Agonum angustatum DEJEAN, 1828 – Abaliget, 1944.VI.3,. GA (MTM); Magyaregregy, 1959.VII.5., EYS (MTM)

*Agonum antennarium (*DUFTSCHMID*, 1812)* *syn.: Europhilus antennarius (DUFTSCHMID, 1812)* – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Pécs, 1908., KE (MTM); Abaliget, 1997.VIII.22., TB

*Agonum emarginatum (*GYLLENHAL*, 1827)* – *syn.: Agonum afrum* DUFTSCHMID*, 1812; Agonum moestum auct., nec* DUFTSCHMID*, 1812* – Abaliget, 1932.VII.29., (JPM); Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Hosszúhetény: Hosszúhetényi-vízfolyás, 2004.VIII.14., TB (TB); Mánfa: Melegmány, 1977.III.27-V.13., HS (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.II.29., HS (JPM); Magyaregregy: Völgységi-patak, 2004.VIII.14., TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Orfű: Szuadó, 1977.VII.2., HS (JPM); Orfű: Szuadó, 1959.V.27., EYS (MTM); Pécs, GA (MTM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Pellérd, 1978.II.3., SJ (JPM); Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ (JPM)

*Agonum fuliginosum (*PANZER*, 1809)* syn.: *Europhilus fuliginosus* (PANZER, 1809) – Pellérd, 1978.II.26., SJ (JPM)

Agonum hypocrita (APFELBECK, 1904) – HORVATOVICH 1978 – Abaliget, 1930.VII.29., GA; Abaligeti-barlang VI.28., VII.29., VIII.25., GA; Mecsek, GA; Egregyi-völgy, GA; Mély-völgy, 1954.V.14., GA – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM)

Agonum impressum (PANZER, 1796) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA

Agonum lugens (DUFTSCHMID, 1812) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1988–1989., HS és SJ

Agonum marginatum (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA – Baranya: Mecsek (?), GA (JPM)

Agonum micans (NICOLAI, 1822) syn.: *Europhilus micans* (NICOLAI, 1822) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.12., 1978.IV.15., 1980.II.12. HS és SJ – Pellérd, 1980.II.12., SJ (JPM)

Agonum monachum (DUFTSCHMID, 1812) syn.: *Agonum atratum* DUFTSCHMID, 1812 – Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.28., TB (TB)

Agonum muelleri (HERBST, 1784) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?)

[*Agonum nigrum* DEJEAN, 1828] – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?) VB; HORVATOVICH 1978 – 15. számú völgy, 1952.IX.12., GA; Mecsek, GA; Pécs: Remete-árok, 1955.V.4., GA

Agonum permoestum PUEL, 1938 syn.: *Agonum moestum* auct., nec DUFTSCHMID, 1812 – Pécs, 1908., KE (MTM)

Agonum piceum (LINNAEUS, 1758) syn.: *Europhilus piceus* (LINNAEUS, 1758) HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., 1978.III.12., 1978.III.15., 1980.II.12. HS és SJ

Agonum scitulum DEJEAN, 1828 syn.: *Europhilus scitulus* (DEJEAN, 1828) – Pécs, 1920., KE (MTM)

Agonum sexpunctatum (LINNAEUS, 1758) – HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA – Baranya: Mecsek (?), GA (JPM)

Agonum thoreyi DEJEAN, 1828 syn.: *Europhilus thoreyi* (DEJEAN, 1828) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Cserkút, 1981.VI.14., (JPM); Pellérd, 1978.II.26., SJ (JPM)

Agonum viduum (PANZER, 1796) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1934 – Abaligeti-barlang, GA; GEBHARDT 1961 – Mecsek; GEBHARDT 1964 – Abaligeti-barlang.; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., 1978.IV.15., 1978.IV.8., 1978.VI.20., HS és SJ – Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Orfű: Szuadó, 1959.V.25., EYS (MTM); Pécs, 1908., 1912.VII., KE (MTM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB)

Agonum viridicupreum (GOEZE, 1777) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; GEBHARDT 1961 – Mecsek – Pécs: Tubes, 1955.V., Lenci Rudolf (MTM)

Anchomenus dorsalis (PONTOPPIDAN, 1763) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* GEBHARDT 1961 - Mecsek; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mánfa, 1954.V.26., GA; Pécs: Kozári vadászház GA; Pécs: Lapis GA; Pécs: Misina északi lejtő GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VI.3., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Pécs: Hideg-kút, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Kantavár, 1975.VI.25., HS (JPM); Pécs: Lyu-

kas hársfa, 1985.V.6., ÁL (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1954.V.25., KZ (MTM); Pellérd, 1978.I.29., SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Oxypselaphus obscurus (HERBST, 1784) syn.: *Platynus obscurus* HERBST, 1784 – VIERTL 1894 - Pécs*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mély-völgy, 1952.IX.3., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.III.5., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény, 1988-1989, HS és SJ – Pellérd, 1978.V.5., SJ (JPM); Pellérd, 1986.II.21., PA (JPM); Pellérd 1986.IV.21., SzCs (JPM)

Paranchus albipes (FABRICIUS, 1796) syn.: *Platynus ruficornis* (GOEZE, 1777) – VIERTL 1894 - Pécs*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* GEBHARDT 1934 - Abaligeti-barlang, GA; GEBHARDT 1964 - Abaligeti-barlang; Mánfai-barlang; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Abaliget, 1930.VII.29., GA; Hidasi-völgy, 1952.IX.26., GA; Mecsek, GA; Mély-völgy, 1952.VI.22., GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1952.VII.3,. GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.XI.4., GA; Singödör-völgy, 1954.VIII.16., GA; HORVATOVICH 1991 – Kárász, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy, 1988-1989, HS és SJ – Hidasi-völgy, 1954.V.24., KZ (MTM); Hosszúhetény: Hosszúhetényi-vízfolyás, 2004.VIII.14., TB (TB); Kárász, 1988.IV.28-V.8., HS (JPM); Mánfa: Melegmány, 1977.VII.27., HS (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Óbánya, 1989.II.21., HS (JPM); Óbánya: Öreg-patak, 2004.III.28., TB (TB); Óbánya: Réka-völgy, 1989.VII.31., HS (JPM); Orfű: Szuadó, 1953.X.23., KZ (MTM); Pécs, 1903., KE (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., (JPM); Pécs: Hideg-kút, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Misina északi lejtő, 1979.VIII.22., HS (JPM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Völgységi-patak, 2004.III.27., TB (TB); Völgységi-patak: Máté-part, 2004.VIII.14., TB (TB)

Limodromus assimilis (PAYKULL, 1790) syn.: *Platynus assimilis* PAYKULL, 1790 – VIERTL 1894 - Pécs*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* GEBHARDT 1961 - Mecsek; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Hidasi-völgy, 1954.V.27., GA; Mecsek, 1952.IX.3., 1954.VI.16., GA; Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1976.X.26., HS; Mély-völgy, 1954.V.14., GA; Pécs: Kozári vadászház 1953.VII.2., GA; Pécs: Zsidó-völgy 1962.V.16., UÁ; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Kárász, 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Óbányai-völgy 1988-1989, HS és SJ; Óbánya: Réka-völgy, 1988-1989, HS és SJ; SÁR 1993. – Komló, 1987. IX.9., SJ – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Hosszúhetény: Hársas-tető, 2000.VII., FI és LI (TB); Mánfa, 1908.VI., CsE (MTM); Mánfa: Melegmány, 1977.III.27-V.13., HS (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977.VII.13., HS (JPM); Mánfa: Melegmány-völgy, 1951.V.9., FGné és DOGy (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Orfű: Szuadó, 1950.V.27., EYS (MTM); Orfű: Szuadó, 1953.X.23., KZ (MTM); Pécs, 1907., KE (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1976.VII.16., (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Völgységi-patak, 2004.III.27., TB (TB)

Platynus livens (GYLLENHAL, 1810) – HORVATOVICH 1988 - Pellérd 1978.II.26., 1978.III.5., 1980.II.12., HS és SJ – Pellérd, 1986.III.21,. HS és SJ (JPM)

Synuchus vivalis (ILLIGER, 1798) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Mecsek, Pécs (?), VB – Pécsbánya: Karolina, 2002.IX., PJJ és TB (TB); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.3., PJJ és TB (TB)

Platyderus rufus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 - Pécs*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); LOVAS 1972 b - Pécs: Tubes, 1970.IX.30-XI.26., 1970.VII.13-IX.30., LM; HORVATOVICH 1978 – Pécs: Éger-völgy, 1976.IX.22., HS; Mecsek, GA;

HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.12., 1978.III.19., 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Pécsvárad: homokbánya, 1988-1989, HS és SJ; Zengő, 1988-1989, HS és SJ; SÁR 1993. – Komló: Mecsekjánosi, 1989.III.26., HS és SJ – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Pécs: Éger-völgy, 1976.IX.22, (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Zengő, 1989.VI.15., HS (JPM)

Calathus ambiguus (PAYKULL, 1790) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Baranya: Mecsek (?)*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.X., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Calathus cinctus MOTSCHULSKY, 1850 – SÁR 1993. – Komló, 1989.III.2., HS és SJ

Calathus erratus (C.R.SAHLBERG, 1827) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22.

Calathus fuscipes (GOEZE, 1777) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Abaliget, 1930.VII. GA; Mecsek, GA; Pécs: Misina, déli lejtő, 1953.V.15., GA; Pécs: Tubes-gerinc, 1954.V.3., GA; Singödör-völgy, 1954.VIII.10., GA; HORVATOVICH 1991 - Singödör-völgy, 1988-1989, HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22.; KUTASI et al. 2004 - Szentlőrinc: almaültetvény, 1998-2000, KCs – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültet-vény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., (TB); 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., .2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2, PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1976.II.26., HS (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Calathus melanocephalus (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 - Pécs*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mély-völgy, 1952.IX.3,. GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.VII.9., HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 - Kővágószőlős: rekultivált meddőhá-nyó, 1994.V.15-IX.22. – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mély-völgy, 1952.IX.3., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karo-lina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1978.VII.9., SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Dolichus halensis (SCHALLER, 1783) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Baranya: Mecsek (?)*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 - Baranya: Mecsek (?), GA – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Hetvehely, 1977.VIII.8., HS (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Sphodrus leucophthalmus (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Pécs: Vasas, 1953.VI., MM – Pécs, 1906., KE (MTM); Pécs, GA (MTM)

[*Laemostenus punctatus* DEJEAN, 1828] – FRIVALDSZKY J, 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)

Laemostenus terricola (HERBST, 1784) – VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Mecsek, Pécs (?) VB; HORVATOVICH 1978 - Pécs: Tubes, 1970.VIII.13-IX.30., LM – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002-2004., SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002-2004., SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1970.VII.13-IX.30, (JPM); Pécs: Tubes, 1971.VIII.13-IX.8., (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.X., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

[*Laemostenus venustus* DEJEAN, 1928] – HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA

Zabrus spinipes (FABRICIUS, 1798) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)

Zabrus tenebrioides (GOEZE, 1777) – FRIVALDSZKY J, 1874 - Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 - Pécs; KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Orfű: Szuadó, 1953.VII.6., GA; Pécs: Vasas 1952.VI., MM – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Pécs, 1910., KE (MTM); Pécs: Kertváros, 2002.VI.18., TB (TB)

Amara aenea (DE GEER, 1774) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Orfű: Szuadó, 1953.VIII.18., GA; Pellérd, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd 1978.III.12., 1978.IV.13., 1978.VII.7. HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Zengő, 1988–1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978.III.30., (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Orfű, 1984.IV.30., PZs (JPM); Orfű: Orfűi-tó, 2004.III.28., TB (TB); Pécs: Kertváros, 2002.VI.18., TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd, GA (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Zengő, 1989.VI.10. (JPM)

Amara anthobia A. VILLA & G. B.VILLA, 1833 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, GA; Mély-völgy, 1953.IV.26., GA; Pécs: Misina, 1953.IV.28., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.15., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988–1989., HS és Sár; Zengő, 1988–1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1978.IV.15., SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Amara apricaria (PAYKULL, 1790) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Ba-

ranya: Mecsek (?) – Hosszúhetény, 1949.X.27., KG, (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs, 1906., 1911., KE (MTM)

Amara aulica (PANZER, 1796) – HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Amara bifrons (GYLLENHAL, 1810) – HORVATOVICH 1991 – Magyaregregy: Várvölgy, 1988–1989., HS és SJ; Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.X., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Amara communis (PANZER, 1796) – VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.VI.12., HS és SJ – Pellérd, rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Amara consularis (DUFTSCHMID, 1812) – Cserkút, 1981.VI.29., HS (JPM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs, 1903., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX., PJJ és TB (TB)

Amara convexior STEPHENS, 1828 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, 1953.VI.8., GA; Mecsek, 1954.VI.18., GA; Mánfa: Melegmány-völgy 1955.VI.7., GA; Mély-völgy, 1953.IV.25., GA; Mánfa 1976.VIII.9. HS; Mecsek, GA; Orfű: Szuadó, 1953.V.18., GA; Tettye 1957.VII.1., GA; HORVATOVICH 1991 – Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ; Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Zengő, 1988–1989., HS és SJ; Zobákpuszta, 1988–1989., HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22. – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Cserkút, 1988.III.30., HS (JPM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Mánfa: Melegmány, 1955.VI.7., 1977.VII.17., HS (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978.V.16., HS (JPM); Orfű: Orfűi-tó, 2004.III.27., TB (TB); Pécs, 1905.V., EF (MTM); Pécs, 1906.V., 1920., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Völgységi-patak, 2004.III.28., TB (TB); Zengő, 1989.VI.15., HS (JPM); Zobákpuszta, 1989.VI.13., HS (JPM)

Amara crenata DEJEAN, 1828 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB

Amara cursitans C. ZIMMERMANN, 1832 – Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Amara curta DEJEAN, 1828 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Baranya: Mecsek (?), GA; HORVATOVICH 1991 – Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Cserdi: Aszai-árok 2004.III.27., TB (TB)

Amara equestris (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.X.,

2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs, 1918., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Amara eurynota (PANZER, 1796) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Kővágószőlős: Jakab-hegy.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ – Mecsek, GA (JPM); Orfű, Orfűi-tó, 2004.III.27., TB (TB); Pécs, GA (JPM)

Amara familiaris (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Orfű: Szuadó, 1953.VI.8., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd 1978.II.19., 1978.III.5., 1978.IV.15., 1980.II.12. HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Orfű: Orfűi-tó, 2004.III.27., TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Amara fulvipes (AUDINET-SERVILLE, 1821) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?)

Amara ingenua (DUFTSCHMID, 1812) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.VI.20., HS és SJ – Pécs, 1903., KE (MTM)

Amara lucida (DUFTSCHMID, 1812) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Kővágószőlős: Jakab-hegy; Pécs: Kantavár.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Abaliget, 1921.V.12., SV (MTM); Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Mánfa, 1957.VI.14., MLG (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Pécs, 1920., KE (MTM); Pécs: Misina, 1953.IV.28., 1954.V.26., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Amara montivaga STURM, 1825 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA

Amara municipalis (DUFTSCHMID, 1812) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek

Amara ovata (FABRICIUS, 1792) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Kővágószőlős: Jakab-hegy.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mánfa: Melegmány-völgy, GA; HORVATOVICH 1991 – Zengő, 1988–1989., HS és SJ; Zobákpuszta, 1988–1989., HS és SJ Jakab-hegy, FrJ (MTM); Pécs, 1904.V., KE (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Amara plebeja (GYLLENHAL, 1810) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA – Mecsek, GA (JPM)

Amara proxima PUTZEYS, 1866 – FRIVALDSZKY J, 1874 – Kővágószőlős: Jakab-hegy.; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; CSIKI 1946 – Kővágószőlős: Jakab-hegy.

Amara sabulosa (AUDINET-SERVILLE, 1821) – KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB);

Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Amara saphyrea DEJEAN, 1828 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Orfű: Szuadó, 1953.V.18., GA; Pécs: Misina, 1953.IV.28., GA – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Cserkút, 1988.III.3., SJ (JPM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Mecsek, LR (MTM); Orfű: Szuadó, 1953.V.11., (JPM); Pécs, 1918., KE (MTM); Pécs: Hideg-kút, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Misina, 1977.IV.4., HS (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Amara similata (GYLLENHAL, 1810) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mánfa: Melegmány-völgy, 1953.IV.25., GA; Mély-völgy, 1953.IV.25., GA; Pécs: Misina, 1953.IV.28., GA; Pécs: Misina déli lejtő, 1953.V.15., GA; Pécs: Misina északi lejtő, 1954.V.26., GA; Pécs: Tubes, LM; Pécs: Tubes-gerinc, 1955.IV.29., GA; Zsidó-völgy, 1972.V.7., UÁ; HORVATOVICH 1991 – Pécsvárad: homokbánya, 1988–1989., HS és SJ; Vékény: Csepegő-szikla, 1988–1989., HS és SJ; Zengő: 1988–1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978.III.30., (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1973.IV.23., HS (JPM); Pécs: Misina északi lejtő, 1953.V.15., 1954.V.20., (JPM); Pécs: Tubes, 1955.IV.29., (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 1999.V.8., 2000.XI.10-2001.III.30., KCs (BTM); Zsidó-völgy, 1972.V.7., UÁ (JPM)

Anisodactylus binotatus (FABRICIUS, 1787) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Kővágószőlős: Jakab-hegy.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Orfű: Szuadó, 1953.V.18., GA – Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.X., PJJ és TB (TB)

Anisodactylus nemorivagus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Pécs (MTM)

Anisodactylus signatus (PANZER, 1796) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.23., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Cserkút, 1981.VI.29., (JPM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Pécs, 1977.IX.30., SJ (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1981.VII.10., SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Diachromus germanus (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Pécs: Kantavár.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, 1956.V.27., GA – Görcsöny: Keresztespuszta, energiafű ültetvény, 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Pécs, 1903., BE (MTM); Pécs, GA (MTM)

Dixus clypeatus (P. ROSSI, 1790) – VIERTL 1894 - Pécs*;* KAUFMANN 1914 a - Baranya: Mecsek (?)*;* KAUFMANN 1914 b – Mecsek; GEBHARDT 1965 - Pécs: Misina-Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 - Mecsek, GA; Mély-völgy, GA – Pécs, GA (MTM)

Parophonus dejeani CSIKI, 1932 syn.: *Parophonus complanatus* (DEJEAN, 1829) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs, 1904.V., EF (MTM); Pécs, 1906., 1907., 1920., KE (MTM); Pécs, GA (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1955.V., LR (MTM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Parophonus maculicornis (DUFTSCHMID, 1812) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA – Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., (JPM); Mecsek, GA (JPM); Orfű: Orfűi-tó, 2004.III.24., TB (TB)

Parophonus mendax (P. ROSSI, 1790) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Pécs; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; CSIKI 1946 – Pécs; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA – Pécs, KE (MTM); Pécs, KGy (MTM); Pécs, 1954.IV.29., B (MTM)

[*Trichotichnus laevicollis* (DUFTSCHMID, 1812)] – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA

Harpalus affinis (SCHRANK, 1781) syn.: *Harpalus aeneus* FABRICIUS, 1775 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Hosszúhetény, 1949.X.27., KG (MTM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949.X.28., KG (MTM); Kisvaszar, 1951.VII.23-25., GyJ (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Óbánya: Réka-völgy, 1955.V.6., PJ (MTM); Pécs, (MTM); Pécs: Kertváros, 2002.VI.18., TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., PJJ és TB (TB); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 2000.XI.10-2001.III.30., KCs (BTM)

Harpalus anxius (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Harpalus atratus LATREILLE, 1804 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.V.11-VI.11., LM; Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1976.VII.14., HS; Mecsek, GA; Mély-völgy, 1953.VI.22., GA; Pécs: Éger-völgy, 1976.VII.9., HS; Pécs: Misina északi lejtő, 1955.V.7., GA; Pécs: Tubes, 1970.IV.27-VII.13., 1971.V.10-VI.10., LM; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 2000.VII., FI és LI (TB); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1971.V.11-VI.11., (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1976.VI.14., HS (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ (MTM); Pécs, 1906., KE (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1976.VII.9., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1970.IV.27-VII.13., 1971.V.11-VI.10., (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Harpalus autumnalis (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN

1914a – Baranya: Mecsek (?)

Harpalus calceatus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1978 – Pécs: Éger-völgy, 1952.IV.4., GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4. (JPM)

Harpalus caspius STEVEN, 1806 syn.: *Harpalus roubali* SCHAUBERGER, 1928 – FRIVALDSZKY J. 1874 – Mecsek – Pécs: Bányatelep, 1954.V.28., KZ (MTM)

Harpalus dimidiatus (P. ROSSI, 1790) – VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1978 – Orfű: Szuadó, 1953.VI.8., GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA; Pécs: Lapis 1953.VII.16., GA; Pécs: Misina, északi lejtő, 1954.V.10., GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22., SJ és SzB; Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22. –Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Hosszúhetény, 1949.X.27., KG (MTM); Kisvaszar, 1930.IX., RD (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.X., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Mecsek, 1872., FrI és PvJ (MTM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Pécs, 1906., 1907., 1911., 1912.III., KE (MTM); Pécs, 1968.V.11., NM (MTM); Pécs, DH (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4, (JPM); Pécs: Lapis, 1953.VII.16., (JPM); Pécs: Misina, 1954.V.10., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1955.V.4., LR (MTM); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2002.X., PJJ és TB (TB)

Harpalus distinguendus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Orfű: Szuadó, GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA; Pécs: Misina, déli lejtő 1955.V.25., GA; Pécs: Tubes-gerinc, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.13., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló 1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., PJJ és TB (TB); Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Hosszúhetény, 1949.X.27., KG (MTM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949.X.28., KG (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs, SR (MTM); Pécs: Kertváros, 2002.VI.18., TB (TB); Pécs: Misina, 1953.X.2., KZ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 1999.V.8., KCs (BTM); Szentlőrinc: almaültetvény, 2004.X.24., KCs (BTM)

Harpalus flavicornis DEJEAN, 1829 – FRIVALDSZKY J. 1874 – Pécs: Kantavár.; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Harpalus froelichii STURM, 1818 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Bátaapáti: Hutai-patai völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Mecsek, GA (JPM)

Harpalus griseus (PANZER, 1796) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004,

SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VII.3., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mélyvölgy, (JPM); Pécs, 1908., KE (MTM); Pécs, GA (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Harpalus hirtipes (PANZER, 1796) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?)

Harpalus honestus (DUFTSCHMID, 1812) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Kővágószőlős: Jakab-hegy.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB; GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Mecsek, GA (JPM); Orfű: Szuadó, 1953.VI.8., (JPM); Pécs: Bányatelep, 1954.V.28., PJ (MTM); Pécs: István-akna, 1980.VI.28., CZs (MTM); Pécs: Lapis, 1954.V.25., KZ (MTM); Pécs: Misina, 1953.V.29., KZ (MTM); Pécs: Misina-tető, 1955.V.4., PJ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1954.V.31., (JPM); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 1999.VI.26., KCs (BTM)

Harpalus hospes STURM, 1818 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Hosszúhetény, 1949.X.27., Kolozsváry Gábor (MTM)

Harpalus latus (LINNAEUS, 1758) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Harpalus luteicornis (DUFTSCHMID, 1812) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Pécs: Kantavár.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs, GA (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Harpalus marginellus GYLLENHAL, 1827 – HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ – Hidasi-völgy, 1988.IV.28-V.8., HS (JPM); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 2000.VII., FI és LI (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Harpalus modestus DEJEAN, 1829 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?)

Harpalus picipennis (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?) – Hidasi-völgy, 1954.V.23., KZ (MTM); Pécs, 1909., KE (MTM); Pécs: Misina, 1953.V.25., KZ (MTM)

[*Harpalus politus* DEJEAN, 1829] – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1980a – Pécs, Kálvária-domb, 1978.V.25., HS

Harpalus pumilus STURM, 1818 syn.: *Harpalus vernalis* (FABRICIUS, 1801) – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs, 1905., 1918., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Harpalus pygmaeus DEJEAN, 1829 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Pécs, 1907., 1908., KE (MTM); Pécs: Tubes, 1955.V.4., LR (MTM)

Harpalus rubripes (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; SÁR és DUDÁS

2002 – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22., SJ és SzB; Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22. – Hosszúhetény, 1949.X.27., KG (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1904., 1918., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2002.X., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Harpalus rufipalpis STURM, 1818 – KUTHY 1896–1987: Pellérd.; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Harpalus rufipes (DE GEER, 1774) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA; Pécs: Tubes, 1971.VI.11-VII.15., LM; HORVATOVICH 1991 – Óbánya: Pisztrángos-tó, 1988–1989., HS és SJ; Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ; SÁR és DUDÁS 2002 – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2001.V.15-IX.22.; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949.X.27., KG (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1908., KE (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1932.IX.4., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1971.VI.11-VII.15., (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Harpalus serripes (QUENSEL, 1806) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.VI.20., HS és SJ – Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Mecsek, 1977.V.15., HS (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1903., KE (MTM); Pécs: Lapis, 1953.V.29., 1954.V.25., KZ (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1978.VI.20., HS és SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Harpalus smaragdinus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta, energiafű ültetvény, 2005.VII.18., PJJ és TB (TB)

Harpalus subcylindricus DEJEAN, 1829 – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs, GA (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Harpalus tardus (PANZER, 1796) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Kővágószőlős: Jakab-hegy.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, 1953.IV.25., GA; Pécs: Misina, 1953.IV.28., GA; SÁR és DUDÁS 2002 – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 1994.V.15-IX.22. SJ és SzB; Kővágószőlős: rekultivált meddő-

hányó, 2001.V.15-IX.22.; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.18., 2005.VI.3., 2005.VII.3., 2005.VII.18., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Orfű: Szuadó, 1953.V.18., (JPM); Pécs, 1904., 1907., 1913., 1920., KE (MTM); Pécs: Misina, 1953.IV.28., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Szentlőrinc: almaültetvény, 1999.V.8., KCs (BTM); Szentlőrinc: gyakorlókerti almaültetvény, 1999.V.8., 2000.XI.10-2001.III.30., KCs (BTM)

Harpalus tenebrosus DEJEAN, 1829 syn.: *Cryptophonus tenebrosus centralis* (SCHAUBERGER, 1929) – VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ Pécs, 1917., KE (MTM)

Ophonus ardosiacus (LUTSHNIK, 1922) – Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX., 2002.V.PJJ és TB (TB)

Ophonus azureus (FABRICIUS, 1775) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, 1956.V.22., GA; Pécs: Remete-rét, 1976.VII.13., HS; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Feked: energiafű ültetvény, 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VII.3., 2005.VII.18., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs, 1907., 1910., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

[*Ophonus brevicollis* (AUDINET-SERVILLE, 1821)] – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); Horvatovich 1978 – Mecsek, GA; Pécs, GA

Ophonus cordatus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB

Ophonus cribricollis (DEJEAN, 1829) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., PJJ és TB (TB); Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Ophonus diffinis (DEJEAN, 1829) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Mecsek, Pécs (?), VB; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Pellérd, 1981.VII.10., SJ (JPM)

Ophonus gammeli (SCHAUBERGER, 1932) – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA

Ophonus laticollis MANNERHEIM, 1825 – syn.: *Ophonus punctatulus* (DUFTSCHMID, 1812); *Ophonus nitidulus* (STEPHENS, 1828) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Bános: Vágotpuszta, 1953.V.22., GA; Pécs: Tubes 1971.V.10-VI.10., LM

Ophonus melletii (HEER, 1837) – HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Pécs, 1907., KE (MTM)

Ophonus puncticeps STEPHENS, 1828 – HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2002.IX., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tubes, 1989.VII.13., HS (JPM); Pellérd:

rekultivált zagytározó, 2002.X., PJJ és TB (TB)

Ophonus puncticollis (PAYKULL, 1798) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Pécs: Misina, északi lejtő, 1957.VIII.18., GA – Pécs, 1906., KE (MTM)

Ophonus rufibarbis (FABRICIUS, 1792) – GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987.VII.9., (JPM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Ophonus rupicola (STURM, 1818) – HORVATOVICH 1978 – Orfű: Szuadó, GA; Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Orfű: Szuadó, (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.IX., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1978.III.12., SJ (JPM)

Ophonus sabulicola (PANZER, 1796) syn.: *Ophonus sabulicola ponticus* SCHAUBERGER, 1926 VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Pécs, SF (MTM)

Ophonus stictus STEPHENS, 1828 – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Stenolophus abdominalis (GENÉ, 1836) syn.: *Stenolophus persicus* CHAUDOIR, 1844 – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Hidasi-völgy, GA; HORVATOVICH 1981a – Hidasi-völgy, Pellérd, 1979.I.29., SJ; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1977.X.23., 1978.II.26., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ – Hidasi-völgy, 1954.V.27. (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pellérd (JPM)

Stenolophus discophorus FISCHER VON WALDHEIM, 1823 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Mecsek, GA (JPM)

Stenolophus mixtus (HERBST, 1784) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.IV.8., 1980.II.12., 1980.V.7., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Abaliget, 1944.VI.3., GA (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.V.26., (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pellérd, 1977.X.22., SJ (JPM)

Stenolophus skrimshiranus STEPHENS, 1828 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Cserkút, 1981.VI.29., (JPM); Magyaregregy, 1977.VII.25. (JPM); Mecsek, GA (JPM)

Stenolophus teutonus (SCHRANK, 1781) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Hidasi-völgy, 1954.V.14., GA; Mánfa, 1957.V.10., GA; Egregyi-völgy, 1952.VII.1., GA; Mecsek, GA; Pécs: Tubes-gerinc, 1954.VII., GA; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ; Egregyi-völgy, 1988–1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Hidasi-völgy, 1954.V.27., (JPM); Egregyi-völgy, 1952.VII.1., (JPM); Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ (MTM); Pécs: Tubes, 1954.V.4., (JPM)

Acupalpus brunnipes (STURM, 1825) – HORVATOVICH 1978 – Mély-völgy, GA

Acupalpus dubius SCHILSKY, 1888 – Mecsek, GA (JPM); Pellérd ,1954.IV.6. (JPM)

Acupalpus elegans (DEJEAN, 1829) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 –

Pellérd, 1978.III.5., HS és SJ

Acupalpus exiguus DEJEAN, 1829 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., 1978.III.5., 1980.II.12., HS és SJ; HEGYESSY és SZÉL 2002 – Pellérd, 1987.III.21., PA (MM)
Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ (JPM)

Acupalpus flavicollis (STURM, 1825) –VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mánfa, 1957.V.15., GA; Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM)

Acupalpus interstitialis REITTER, 1884 – VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1981a – Hidasi-völgy. 1954.V.24., KZ; Pécs: Misina, 1954.V.26., KZ; Mély-völgy – Mély-völgy, (JPM); Pécs: Hideg-kút, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Misina északi lejtő, 1954.V.26., KZ (MTM); Zobákpuszta, 1954.V.27., KZ (MTM)

Acupalpus luteatus (DUFTSCHMID, 1812) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, 1952.IX.3., GA; Pellérd, 1954.IV.6., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.5., HS és SJ; HEGYESSY és SZÉL 2002 – Pellérd, 1987.III.21., PA (MM) – Abaliget, 1944.VI.3., GA (MTM); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1906., 1907., BE (MTM); Pécs, 1908.VI.2., CsE (MTM); Pécs, 1909., (MTM); Pécs, GA (MTM); Pellérd, 1979.III.5., SJ (JPM); Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ (JPM)

Acupalpus maculatus (SCHAUM, 1860) – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs: Basamalom, 1957.VIII.22., GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Óbánya: Réka-völgy, 1955.V.6., PJ (MTM)

Acupalpus meridianus (LINNAEUS, 1761) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek, GA; Mély-völgy, GA; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Abaliget, 1944.VI.3., GA (MTM); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Mély-völgy (JPM); Pécs, GA (MTM)

Acupalpus parvulus (STURM, 1825) syn.: *Acupalpus dorsalis* (FABRICIUS, 1787) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., 1978.III.5., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Cserkút, 1981.V.26., (JPM); Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1903., BE (MTM); Pécs, GA (MTM)

Acupalpus suturalis DEJEAN, 1829 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 – Mánfa, 1954.V.29., GA – Pécs, 1918., BE (MTM); Pécs: Lapis ,1954.V.25., KZ (MTM)

Anthracus consputus (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.5., 1980.II.12., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.III.26., SJ (JPM); Pécs: Vörös-hegy, 1980.II.12., HS és SJ (JPM)

Anthracus longicornis (SCHAUM, 1857) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., 1978.III.12., HS és SJ – Pellérd, 1978.III.12., SJ (JPM); Mecsek, GA (JPM)

Bradycellus csikii LACZÓ, 1912 – Pécs, 1906., KE (MTM)

Bradycellus harpalinus (AUDINET-SERVILLE, 1821) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Cserdi:

Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Bradycellus verbasci (DUFTSCHMID, 1812) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek, GA; HORVATOVICH 1982 – Magyaregregy, 1977.VII.29.; HORVATOVICH 1991 – Magyaregregy: Vár-völgy, 1988–1989., HS és SJ; Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Magyaregregy, 1977.VIII.9. (JPM)

Dicheirotrichus rufithorax (C. R. SAHLBERG, 1827) – HORVATOVICH 1979 – Pellérd: Pellérdi-halastavak, 1977.X.23., SJ; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1977.X.23., HS és SJ; Pellérd, 1978.II.26., HS és SJ

Trichocellus placidus (GYLLENHAL, 1827) – HORVATOVICH 1982 – Pellérd, : Pellérdi-halastavak, 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ

[*Amblystomus metallescens* (DEJEAN, 1829)] – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1908., KE (MTM); Pellérd (JPM)

Amblystomus niger HEER, 1841 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1982 – Pellérd: Pellérdi-halastavak, 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ – Pécs, 1907., coll. RE (MTM)

Chlaenius decipiens (DUFOUR, 1820) syn.: *Chlaenius ambiguus* CSIKI, 1929 – FRIVALDSZKY J, 1874 – Pécs

Chlaenius festivus (PANZER, 1796) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Pécs: Éger-völgy, 1952.IX.4., GA

[*Chlaenius flavipes* MÉNÉTRIES, 1832] – Baranya: Mecsek (?), GA

Chlaenius nigricornis (FABRICIUS, 1787) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA – Mecsek, GA (JPM); Pécs, GA (MTM)

Chlaenius nitidulus (SCHRANK, 1781) – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Orfű, Körtvélyes, 1982.IV.11., ÁL (MTM)

Chlaenius spoliatus (P. ROSSI, 1790) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?)

Chlaenius tristis (SCHALLER, 1783) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.II.26., HS és SJ – Pécs, 1987.VII.23., UÁ (JPM)

Chlaenius vestitus (PAYKULL, 1790) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Pécs: Kantavár.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.VI.9., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Abaliget, 1997.VIII.22., TB (TB); Bátaapáti: Hutai-patak völgye, 2002–2004, SzGy (MTM); Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Hosszúhetény: Hosszúhetényi-vízfolyás, 2004.VIII.14., TB (TB); Orfű: Körtvélyes, 1982.IV.11., ÁL (MTM)

Callistus lunatus (FABRICIUS, 1775) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1981a – Boda, 1979.VI.25., HS és SJ; Vasas.; HORVATOVICH 1978 – Pécs: Vasas MM – Pécs: Pécsbánya, Karolina rekultivált medőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., PJJ és TB (TB)

Oodes helopioides (FABRICIUS, 1792) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Mecsek; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Mecsek, GA (JPM); Pécs, GA (MTM)

Licinus cassideus (FABRICIUS, 1792) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM); Pécs: Tüskés-rét, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Badister bullatus (SCHRANK, 1798) syn.: *Badister bipustulatus* (FABRICIUS, 1792) – FRIVALDSZKY J, 1874 – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Pécs, 1904., BE (MTM); Pécs, GA (MTM)

Badister collaris MOTSCHULSKY, 1844 syn.: *Badister anomalus* PERRIS, 1866 – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM)

Badister dilatatus CHAUDOIR, 1837 – GEBHARDT 1934 – Abaligeti-barlang, 1930.VI.28., GA; GEBHARDT 1964 – Abaligeti-barlang.; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Pécs, GA; Mély-völgy, 1952.IX.2., GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Mecsek, GA (JPM)

Badister lacertosus STURM, 1815 – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA

Badister meridionalis PUEL, 1925 – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.5., 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Pellérd, 1978.I.24., SJ (JPM)

Badister peltatus (PANZER, 1796) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.12., 1978.III.5., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Mély-völgy, 1952.IX.3. (JPM)

Badister sodalis (DUFTSCHMID, 1812) – VIERTL 1894 – Pécs; HORVATOVICH 1988 – Pellérd 1978.II.26., 1978.III.12., 1980.II.12., HS és SJ

Badister unipustulatus BONELLI, 1813 – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd 1978.III.5., 1980.II.12., HS és SJ – Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, 2002–2004, SzGy (MTM); Pellérd, 1980.II.12., HS (JPM); Pellérd ,1978.III.5., SJ (JPM)

Panagaeus bipustulatus (FABRICIUS, 1775) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Pécs: Misina, 1953.IV.28., GA; HORVATOVICH 1991 – Zengő, 1988–1989., HS és SJ – Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., PJJ és TB (TB); Mánfa: Melegmány-völgy, 1951.V.9., FGné és DOGy (MTM); Orfű: Szuadó, 1953.X.23., KZ (MTM); Pécs, 1902., KE (MTM); Pécs, 1903., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., PJJ és TB (TB); Zengő, 1977.X.17., HS (JPM)

Panagaeus cruxmajor (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Hidasi-völgy, GA; Pécs: Vasas, 1953.V., MM; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hidasi-völgy, 1988., HS és SJ – Mecsek, GA (JPM); Pécs, GA (MTM); Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ (JPM)

Perigona nigriceps (DEJEAN, 1831) – HORVATOVICH 1978 – Orfű: Szuadó, 1953.VIII.18., GA

Lebia chlorocephala (J. J. HOFFMANN et al., 1803) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1988–1989., HS és SJ; SÁR 1993. – Pellérd, 1988.I.17., SJ és RJ – Mecsek, GA (JPM); Mély-völgy, 1956.V.22., GA (JPM); Pécs, 2001.VI.20., DuGy (JPM); Pécs, 1908., 1920., KE (MTM); Pellérd, 1988.I.17., SJ (JPM)

Lebia cruxminor (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, 1954.VII.27., GA – Pécs, 1902., KE (MTM); Püspökszentlászló: Hárs-tető, 1995.VIII.1., KCs (BTM)

Lebia cyanocephala (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek – Pécs, 1905., 1906., KE (MTM)

Lebia humeralis DEJEAN, 1825 – FRIVALDSZKY J. 1874 – Pécs; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM)

Lebia marginata (GEOFFROY, 1785) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1979 – Komló: Sikonda, 1954.VII.27., GA – Pécs, 1902., KE (MTM)

Lebia trimaculata (VILLERS, 1789) – VIERTL 1894 – Pécs

Demetrias atricapillus (LINNAEUS, 1758) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.III.5., 1980.II.12., HS és SJ; KÁDÁR & SZÉL, 1995 – Pécs, 1982–1989, KF és SzGy. – Mecsek, GA (JPM); Orfű, 1983.III.15., HS (JPM); Pécs, 1906., 1907., 1908., 1909., KE (MTM); Pécs, GA (MTM); Pellérd, 1978.III.5., SJ (JPM)

Demetrias imperialis (GERMAR, 1824) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a: Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b: Mecsek; HORVATOVICH 1978: Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988: Pellérd, 1978.II.26. HS és SJ – Pécs: Malom-völgy, 1987.VII.2., SJ (JPM)

Demetrias monostigma SAMOUELLE, 1819 – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ – Mecsek, GA (JPM); Pellérd, 1980.II.22., HS és SJ (JPM)

Cymindis humeralis (GEOFFROY, 1785) – HORVATOVICH 1991 – Pécsvárad, homokbánya, 1988–1989., HS és SJ

Paradromius longiceps (DEJEAN, 1826) – HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény, 1988–1989., HS és SJ

Paradromius linearis (OLIVIER, 1795) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek, Gebhardt A.; Pécs: Bányatelep, 1954.V.29., GA; HORVATOVICH 1991 – Püspökszentlászló, 1989., HS és SJ – Mecsek, GA (JPM); Pécs, 1904., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954.V.28., (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1981.V.24., (JPM)

Dromius agilis (FABRICIUS, 1787) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek, GA; HORVATOVICH 1991 – Zengő, 1988–1989., HS és SJ; SÁR 1993. – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS és SJ; Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987.XII.30., HS és SJ – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1989.IX.7., HS és SJ (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987.XII.30., HS és SJ (JPM); Mecsek, GA (JPM);

Pécs, KE (MTM); Zengő, 1989.II.9., SJ (JPM)

Dromius quadrimaculatus (LINNAEUS, 1758) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mély-völgy, 1952.IX.3., GA; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1988–1989., HS és SJ; SÁR 1993. – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS és SJ; Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987.XII.30., HS és SJ – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS és SJ (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987.XII.30., HS és SJ (JPM); Magyarhertelend, 2000.V.27., TB (TB); Pécs, 2001.II.7. (JPM); Pécs, 1905., KE (MTM); Pécs: Vörös-hegy, 2000.XI.9., HS (JPM)

Calodromius spilotus (ILLIGER, 1798) – SÁR 1993. – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS és SJ – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1987.XII.31., HS és SJ (JPM)

Philorhizus notatus (STEPHENS, 1827) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Baranya: Mecsek (?); VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, 1956.V.22., GA – Mély-völgy, 1956.V.22., GA (JPM); Pécs, KE (MTM); Pécs: Hideg-kút, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs: Misina északi lejtő, 1953.X.24., KZ (MTM); Pécs: Tettye, 2000.XI.6., HS (JPM); Zengő, 1989.III.3., HS és SJ (JPM); Zengővárkony, 1989.I.15., HS és SJ (JPM)

Philorhizus sigma (P. ROSSI, 1790) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ; SÁR 1993. – Pellérd, 1990.I.17., SJ; Zengővárkony, 1989.III.2., HS és SJ – Pécs, EF (MTM); Pécs, 1904.IV., EF (MTM); Pellérd, 1980.II.12., SJ (JPM)

Microlestes corticalis escorialensis BRISOUT de BARNEVILLE, 1885 – KAUFMANN 1914b – Mecsek; GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA

[*Microlestes fulvibasis* (REITTER, 1901)] – HORVATOVICH 1978 – Mecsek, GA; Mély-völgy, GA

Microlestes maurus (STURM, 1827) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd 1978.III.5., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Pécsvárad: Dombay-tó 1988–1989., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Feked: energiafű ültetvény, 2005.VI.18., PJJ és TB (TB); Görcsöny: Keresztespuszta energiafű ültetvény, 2005.VI.3., 2005.VI.18., 2005.VII.3., 2005.VIII.2., PJJ és TB (TB); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pécs, 1906., KE (MTM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2002.V., 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Pécs: Tüskés-rét, 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB); Pellérd, 1980.V.7., (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.V.1-29., 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB)

Microlestes minutulus (GOEZE, 1777) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1978.VI.20., HS és SJ – Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (MTM); Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, 2003.IX.11-X.2., PJJ és TB (TB); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ és SzV (MTM); Pellérd, GA (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2003.VI., PJJ és TB (TB)

Microlestes plagiatus (DUFTSCHMID, 1812) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA

Microlestes schroederi HOLDHAUS, 1912 – Pécs, 1908., KE (MTM)

Syntomus foveatus (GEOFFROY, 1785) – Pécs (MTM)

Syntomus obscuroguttatus (DUFTSCHMID, 1812) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Pécs: Kantavár.; VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mély-völgy, 1952.IX.3., GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ; KUTASI et al. 2004 – Szentlőrinc: almaültetvény, 1998–2000., KCs – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977.X.8., HS (JPM); Mély-völgy, 1952.V.3., (JPM); Pécs, 1906., KE (MTM); Pécs: Lapis, 1954.V.25., KZ (MTM); Pécs: Misina, 1954.V.26., KZ (MTM); Pellérd, 1977.XII.4., (JPM)

Syntomus pallipes (DEJEAN, 1825) – FRIVALDSZKY J. 1874 – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM); Pécs: Misina, 1954.V.26., KZ (MTM); Pécs, 1977.X.16. (JPM)

Syntomus truncatellus (LINNAEUS, 1761) – KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Pécs, 1908., KE; Mecsek, GA – Mecsek, GA (JPM); Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, 2003.VI., PJJ és TB (TB)

Odacantha melanura (LINNAEUS, 1767) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA

Drypta dentata (P. ROSSI, 1790) – VIERTL 1894 – Pécs; KAUFMANN 1914a – Baranya: Mecsek (?); KAUFMANN 1914b – Mecsek; GEBHARDT 1965 – Pécs: Misina–Tubes-tető, GA; HORVATOVICH 1978 – Baranya: Mecsek (?), GA; Mánfa, 1955.V.11., GA; Mecsek, GA; HORVATOVICH 1988 – Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ; HORVATOVICH 1991 – Hosszúhetény, 1988–1989., HS és SJ – Cserdi: Aszai-árok, 2004.III.27., TB (TB); Hosszúhetény, 1989.II.22., HS (JPM); Mecsek, 1955.V.11., GA (JPM); Pécs, 1979.IX.30., HS és SJ (JPM); Pellérd, 1980.II.12., HS és SJ (JPM); Pellérd, 1987.III.22., SJ (JPM); Pellérd: rekultivált zagytározó, 2002.V., 2003.V.1-29., PJJ és TB (TB)

Polistichus connexus (GEOFFROY, 1785) – Pécs (JPM)

Megjegyzések a területre jellemző illetve ritkább fajokról és élőhelyeikről

Az alábbiakban először a Mecsek hegység és környékének néhány meghatározó élőhely-típusára, ill. társulására leginkább jellemző futóbogárfajokat foglaljuk össze.

Erdei élőhelyek

Száraz tölgyesek, csertölgyesek: *Nothiophilus rufipes, Calosoma sycophanta, Carabus convexus convexus, Carabus germari exasperatus, Trechus quadristriatus, Abax carinatus, Laemostenus terricola, Amara saphyrea, Harpalus atratus, Harpalus honestus, Harpalus marginellus.*

Gyertyános-tölgyes és bükkös elegyes erdők: *Leistus piceus piceus, Leistus rufomarginatus, Nebria brevicollis, Nothiophilus biguttatus, Calosoma inqisitor, Carabus intricatus, Carabus nemoralis nemoralis, Carabus scheidleri praescheidleri, Carabus ullrichi baranyensis, Cychrus caraboides, Trechus austriacus, Trechus pilisensis, Pterostichus hungaricus, Pterostichus melas, Abax ovalis, Abax paralellepipedus.*

Nedves ligeterdők: *Leistus ferrugineus, Loricera pilicornis, Carabus granulatus, Bembidion dalmatinum, Ptrobus atrorufus, Agonum antennarium, Chlaenius tristis, Badister meridionalis, Panagaeus bipustulatus.*

Erdei szegélytársulások, cserjések: *Cicindela sylvicola, Carabus scabriusculus scabriusculus, Harpalus autumnalis, Harpalus rufipalpis, Lebia chlorocephala, Lebia cyanocephala, Lebia humeralis, Calodromius spilotus, Dromius quadrimaculatus, Phylorhizus sigma.*

Vizes élőhelyek

Gyér növényzetű vagy növényzetmentes patakpartok: *Elaphrus cupreus, Clivina collaris, Bembidion decorum, Bembidion elongatum, Bembidion nitidulum, Bembidion subcostatum javurkovae, Bembidion tibiale, Paranchus albipes.*

Mocsárrétek, sásosok, tópartok: *Carabus clathratus auraniensis, Bembidion fumigatum, Bembidion inoptatum, Poecilus cupreus, Pterostichus anthracinus, Pterostichus elongatus, Agonum viduum, Agonum viridicupreum, Stenolophus teutonus, Chlaenus vestitus, Badister uipustulatus, Drypta dentata.*

Gyeptársulások

Száraz gyepek, hegyi sztyepprétek: *Cicindela campestris, Cylindera germanica, Poecilus punctulatus, Poecilus lepidus, Zabrus spinipes, Dixus clypaeatus, Harpalus dimidiatus, Ophonus cribricollis, Licinus cassideus, Syntomus truncatellus*

Nedves gyepek: kaszálórétek: *Brachinus psophia, Brachinus explodens, Asaphidion pallipes, Bembidion properans, Poecilus versicolor, Pterostichus atterimus, Pterostichus cursor, Pterostichus vernalis, Amara equestris, Amara bifrons, Harpalus hospes, Diachromus germanus, Bradycellus harpalinus, Syntomus obscuroguttatus.*

Bolygatott élőhelyek vagy rekultivált területek gyeptárulásiból az utóbbi időszakban folytatott intenzív gyűjtések során előkerült jelentős fajok

Rekultivált meddőhányók, zagytározók: *Cicindela arenaria viennensis*, *Carabus scabriusculus scabriusculus, Perileptus areolatus, Asaphidion pallipes, Broscus cephalotes, Poecilus punctulatus*, *Harpalus dimidiatus, Ophonus ardosiacus, Oponus cribricollis, Ophonus stictus, Amara cursitans, Amara equestris*, *Amara sabulosa.*

Homokbánya: *Cymindis humeralis*

Energiafű ültetvény: *Calosoma auropuncatum, Dolichus halensis, Poecilus versicolor, Harpalus smaragdinus.*

A továbbiakban az általunk jelentősnek ítélt fajokról adunk rövid jellemzést. Külön kitérünk azokra a fajokra, melyeknek mecseki, illetve hazai előfordulása kétségesnek tűnik.

Cylindera arenaria viennensis – Gyér növényzetű vagy teljesen kopár területeken fordul elő, ahol esetenként tömegesen is megjelenhet. Számos, főleg síkvidéki lelőhelyét ismerjük (ÁDÁM & MERKL 1986, HEGYESSY és SZÉL, 1986, BUSCHMANN 1995, NAGY et al. 2004). A Mecsekből egyetlen példánya került elő a közelmúltban rekultivált bányatelekről (Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó.

Brachinus psophia – Eddig szinte kizárólag a Tiszántúlról voltak megbízható adatai (ÁDÁM 1981, KOVÁCS és HEGYESSY 1993, ÁDÁM és RUDNER 1996, SZÉL 1996, KÁDÁR és SZÉL 1999a, HEGYESSY és SZÉL 2002, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Közép-Tisza mentén, a Hortobágyon (Pentezug, Angyalháza) és a közeli Kecsekeri-pusztán (Konta-mocsár), ecsetpázsitos réteken igen erős populációit figyeltük meg (TALLÓSI 2001, 2003). A Mecsek környékéről eddig egy megbízható adatát jegyeztük fel (Pellérd: rekultivált zagytározó).

Calosoma auropunctatum – Száraz füves pusztákon és szántóföldek jelemző faja, mely inkább sík- és dombvidéken honos (ÁDÁM 1981, KISS et al. 1994, SZÉL 1996, KÁDÁR et al. 1998, HEGYESSY és SZÉL 2002, TALLÓSI 2003, NAGY et al. 2004, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsek térségéből a közelmúltban mutatták ki először (SÁR és DUDÁS 2002). A hegység közelében elterülő domvidéken létesített energiafű-ültetvényekben jelentős populációját figyeltük meg.

Carabus glabratus glabratus – Zárt hegyvidéki erdők jellemző faja. Az Északi-középhegységben és a Nyugat-Dunántúlon gyakori (HEGYESSY és SZÉL 2002, SZÉL és HEGYESSY 1996, NAGY et al. 2004), és olykor akár tömegesen is jelentkezhet. A Vértesben (KUTASI 2002) és a Bakonyban (TÓTH, 1973, KUTASI 2004) is él. A Mecsekből mindössze két példányáról tudunk, melyeket a pécsi Janus Pannonius Múzeumban őriznek, de pontos lelőhelyüket nem ismerjük.

Carabus nodulosus – Kizárólag a Dunántúlról ismerjük. Előkerült a Bakonyból és a Vértesből,

de a legtöbb adata a Nyugat-Dunántúlról van (HEGYESSY és SZÉL 2002, SZÉL és HEGYESSY 1996, KUTASI 2002, NAGY et al. 2004). Tipikus élőhelye a vízparti égerliget. A Mecsekből kizárólag régi példányait ismerjük, pontos lelőhelyadatuk többnyire hiányzik.

Carabus scabriusculus scabriusculus – Főleg a dombvidék és alacsonyabb hegyvidék meleg, száraz lejtőin, füves pusztáin fordul elő (SZÉL 1986, HEGYESSY és SZÉL 2002). Az Alföldről is több esetben kimutatták (HIEKE 1983, ÁDÁM 1981, ÁDÁM & MERKL 1986). A Mecsekből eddig csak régi gyűjtések alapján volt ismert. Az közelmúltban végzett kutatásaink során rekultivált bányatelekről (Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó), és a hegység környékéről (Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy) is előkerült.

Leistus piceus piceus – Hegyvidéki üde erdők, főleg bükkösök, mély patakvölgyek viszonylag ritka futóbogara. Magyarországi előfordulási adatai inkább a hegyvidékre korlátozódnak (HORVATOVICH 1975, 1979, SZÉL 1996, SZÉL és HEGYESSY 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004). A Dunántúlon az alacsonyan fekvő területekre is leereszkedik (HORVATOVICH 1990, 1992b, 1995, ROZNER 2003). A Mecsekből több adata ismert (KAUFMANN 1914a, 1914b, HORVATOVICH 1975, 1978, 1979).

Nebria livida – Hazánkban elsősorban a Duna és a Rába kavicsos partszakaszain él (HORVATOVICH 1992d, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004). A Mecsek térségéből csak régi, pontos lelőhely nélküli adata (FRIVALDSZKY J. 1874) van. A mecseki patakok alsó szakaszain az utóbbi évtizedekben történt vízrendezés során bekövetkezett élőhelypusztulás kétségessé tette az esetlegesen korábban itt létező populációk létét. Jelenlegi mecseki előfordulását nem tartjuk valószínűnek.

Notiophilus aestuans – Nálunk főleg erdős területekről került elő. Ritka faj. Budapest környékéről (HEGYESSY és SZÉL 2002), továbbá a Bükkből vannak biztos lelőhelyadatai (SZÉL 1996). A Kiskunságból csak (SPEISER 1883) közli. Hortobágyi előfordulása téves határozás nyomán került be a szakirodalomba, de Debrecen környékéről nemrég kimutatták (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsekből régebbi adatain (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978) kívül csupán egy Pécsen gyűjtött példány ismert, amely az MTM állattárának gyűjteményében található.

[*Notiophilus aquaticus*] – Nedves, üde élőhelyeken él. Hazai előfordulását nem tartjuk valószínűnek (NAGY et al. 2004). A Mecsekből kizárólag régi irodalmi adatok állnak rendelkezésre (FRIVALDSZKY J. 1874, KAUFMANN 1914a, GEBHARDT 1965), bizonyító példányt nem ismerünk.

[*Notiophilus substriatus*] – Magyarországon gyűjtött példányokat nem ismerünk, bár az északnyugati határvidékről (Pozsony, Fertő-tó) említi a szakirodalom (HORVATOVICH 1974). MÜLLER-MOTZFELD (2004) a faj közép-európai elterjedésénél Magyarországot is megemlíti, és a palearktikus katalógus (LÖBL és SMETANA 2003) szerint is előfordul hazánkban. A Mecsekből csak igen régi adatai vannak (KAUFMANN 1914a, 1914b), előfordulását az említettek ellenére is kizártnak tartjuk.

Elaphrus cupreus – Elsősorban az Alföld keleti felében elterjedt, de szórványosan az ország más részein is megtalálható (ÁDÁM & MERKL 1986, KUTASI 2000a, HEGYESSY és SZÉL 2002, ROZNER 2003, NAGY et al. 2004), HORVATOVICH 1979, 1981, 1992b, 1992c, 1995, KUTASI 2000b, SZENTKIRÁLYI szerk. 2001). A Mecsekben korábban nem észlelték, a közelmúltban végzett kutatásaink során Abaliget környékén találtuk.

Scarites terricola – Szikes tavak, vízpartok környékén, rejtett, föld alatti életmódot élő ritka faj. A Kiskunságból több előfordulását ismerjük (ÁDÁM & MERKL 1986), de előkerült a Velencei-tó mellől és a Nyírségből (HEGYESSY és SZÉL 2002) is. A Mecsekből csak egy igen régi és bizonytalan adata (KAUFMANN 1914a) van. Itteni előfordulását valószínűtlennek tartjuk.

Dyschirius parallelus ruficornis – Ismert lelőhelyadatai a Duna–Tisza közére (ÁDÁM & MERKL 1986), illetve a Dunántúlra (NAGY et al. 2004) korlátozódnak. A Mecsekből két adatát (Magyaregregy: Vár-völgy és Püspökszentlászló) közölték (HORVATOVICH 1991).

Dyschirius salinus striatopunctatus – Sókedvelő faj, elsősorban az Alföld szikes pusztáinak lakója (ÁDÁM 1981, ÁDÁM & MERKL 1986). A Hortobágyon eddig még nem találták meg. A Mecsekből HORVATOVICH (1978) közli egyetlen, Gebhardt Antal által gyűjtött példány alapján.

Dyschirius thoracicus – Sókedvelő faj, amelyet elsősorban a tengerparti területeken lehet megtalálni (CSIKI 1946, HORVATOVICH 1974). Magyarországról eddig két régebbi keletű lelőhelyét ismerjük (Budapest környéke; Mecsek: Mély-völgy), utóbbi Gebhardt Antal gyűjtéséből származik

(HORVATOVICH 1978). MÜLLER-MOTZFELD (2004) szerint egész Európában előfordul. Hazai előfordulása, hiteles példányok hiányában megerősítésre szorul.

Broscus cephalotes – Leggyakrabban laza talajú, kopár helyeken, például homokbányákban, homokbuckásokban fordul elő. Magyarországon elsősorban az Alföldről származnak adatai (ÁDÁM & MERKL 1986, HEGYESSY és SZÉL 2002, SZÉL és HEGYESSY 1996, NAGY et al. 2004), de ismerünk a Keleti-Kárpátokból (Hargitafürdő) 1000 m felett gyűjtött példányokat is (gyűjtötte TB). A Mecsek környékén néhány példányát gyűjtöttük (Pellérd: rekultivált zagytározó).

Perileptus areolatus – Folyóvizek friss vízzel átitatott kavicsos-homokos partjain fordul elő szórványosan. A Mecsek térségében a Pécs melletti Tüskés-réten regisztráltuk.

Trechus austriacus – Hazánkban szórványosan található. Elsősorban barlangokban fordul elő (GEBHARDT 1943, SZÉL 1996, 1999), de alföldi adatai is ismertek (SPEISER 1883, ÁDÁM 1981, ÁDÁM és RUDNER 1996), és gyümölcsültetvényben is észlelték (KUTASI et al. 2004). A Mecsekből több régi adata ismert, a közelmúltban viszonylag nagy számban került elő Szentlőrinc környékén, almaültetvényből (KUTASI et al. 2004).

[*Trechus latus*] – Hazánkból egyedül GEBHARDT (1934, 1964) közölte a mecseki barlangokból (Abaligeti-barlang, Mánfai-barlang), de a bizonyító példányok nem ismertek. Jelen ismereteink szerint ez a faj hazánkban nem fordul elő.

Trechus obtusus – Eddig ismert hazai lelőhelyei a Bakony (KUTASI 2004), a Dél-Dunántúl és Mosonmagyaróvár (HORVATOVICH 1989a, 1989b, 1992b, 1992c, 1995) térségére koncentrálódnak. A Kiskunságból (Hajós) egyetlen, nem megerősített adata van (SPEISER 1883). A Mecsekhez legközelebb Pellérd környékéről került elő (HORVATOVICH 1988, 1989a).

[*Trechus subnotatus*] – Délkelet-európai elterjedésű faj. A Mecsekből (Abaligeti-barlang, Pécs: Misina-Tubes-tető) GEBHARDT (1964, 1965) közölte. Hazai előfordulását kizártnak tartjuk.

Blemus discus – Nedves élőhelyeken, főleg vízpartokon, növényi törmelék alól sok helyen előkerült (HEGYESSY és SZÉL 2002, KUTASI és SÁGHY 2002), de csak helyenként gyakori. A Mecsekből és környékéről csak három lelőhelyét ismerjük (Kővágószőlős: Jakab-hegy, Magyaregregy, Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy).

Trechoblemus micros – Elsősorban barlangokban és föld alatti üregekben találták (SZÉL 1999). Szórványosan előfordul vízpartokon, vizes élőhelyeken is. Viszonylag ritka (ÁDÁM & MERKL 1986, TALLÓSI 2003, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004). Ismert mecseki előfordulásai az Abaligeti-barlangra korlátozódnak (GEBHARDT 1934, 1964).

Lymnastis galilaeus – Ritkán kerül elő, és elsősorban fényre történő gyűjtésekből. A Hortobágyról Újszentmargita melletti Margitai-erdőből van adata (HIEKE 1981). A Tisza vidékén Hódmezővásárhely, Nagytőke, Csongrád, Cserkeszőllő, Tiszaszőllős térségéből származó fénycsapdázott anyagban találták (SZENKTKIRÁLYI et al. 2001). A Mecsek vonatkozásában egy nemrég Pécsen fogott példány ismert (HORVATOVICH 2002b).

Elaphropus diabrachys – Nedves helyeken, főleg köves, kavicsos talajokon, olykor vasúti töltéseken lehet rábukkanni. Ismert hazai lelőhelyei főként a Dunántúlról ismertek, ahol helyenként nagy számban gyűjtötték. A keleti országrészből csak Füzesabony, Mátraszentimre környékéről (HEGYESSY és SZÉL 1996), valamint a Bükkből és a Bodrogközből mutatták ki (SZÉL 1996). A Mecsek övezetéből Pécs, Pécsi-víz és Pellérd lelőhelyekről vannak adatai (HORVATOVICH 1980a, 1981a).

Elaphropus quadrisignatus – Csak kevés hazai lelőhelyéről tudunk, pl. Mosonmagyaróvár, Dömös (NAGY et al. 2004). Korábbi mecseki és Mecsek környéki adatai (GEBHARDT 1965, HORVATOVICH 1979) a szakirodalomba téves határozás nyomán kerültek be (HORVATOVICH 1980a). A Mecsekből biztosan csak Pécsről ismert (NAGY et al. 2004), a példányok a MTM Állatárának gyűjteményében találhatók.

Porotachys bisulcatus – Igen ritka, nedvességkedvelő faj. Néhány régebbi adata között Pécs is szerepel (CSIKI 1946). Újabban Somogyból, Látrány: Birkás-legelőről mutatták ki (ROZNER 2003).

Bembidion elongatum – Hazánkban igen ritka, adataink a Dél-Dunántúlról származnak. Patakpartokon él. A Mecsekből korábban KAUFMANN (1914a), illetve CSIKI (1946) és GEBHARDT (1961) közölt adatokat. A közelmúltban ismét előkerült a hegység nyugati területeiről: Cserdi: Aszai-árok és Hetvehely: Petrőczi-árok.

Bembidion ephippium – Elsősorban az Alföld szikes, nedves területein él (HIEKE 1983, ÁDÁM & MERKL 1986, SZÉL 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002). Mecseki adata, Mély-völgy (HORVATOVICH 1978), régi keletű. Tekintettel a faj ökológiai igényeire, előfordulását valószínűtlennek tartjuk.

Bembidion geniculatum – A magasabb hegyvidék lakója. CSIKI (1946) szerint a Kárpátokban honos. GEBHARDT (1961) állítólag a mecseki források környékén gyűjtötte (*Bembidion redtenbacheri* néven közli). A Bakonyból is kerületek elő példányai régebbi gyűjtések során, melyek jelenleg az MTM állattárában találhatók. Mecseki előfordulása nem zárható ki.

Bembidion illigeri – Az ország több pontjáról vannak adatai. Különböző nedves élőhelyeken, főleg vízpartokon, a sík-, a domb- és a hegyvidéken egyaránt megtalálható (HORVATOVICH 1979, 1992, ÁDÁM és RUDNER 1996, SZÉL és HEGYESSY 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). Nem túl gyakori. A Mecsekből és környékéről mindössze két helyről ismerjük: Pellérd: Pellérdi-halastavak (HORVATOVICH 1979) és Pécsvárad: Dombay-tó (HORVATOVICH 1991).

Bembidion inustum – Magyarországon csak a Mecsekből ismert. Első ízben 1977. V. 13-dikán, a Mánfa: Melegmány-völgyből, patakpartról került elő egy példánya (HORVATOVICH 1979, 1992a), melyet a szerző parttaposással gyűjtött. Néhány évvel ezelőtt német bogarászok autós hálózással gyűjtötték Mánfa környékén (HORVATOVICH szóbeli közlése). MÜLLER-MOTZFELD (2004) szerint Nyugat-, Közép- és Dél-Európában terjedt el, de Közép-Európában ritkaságnak számít.

Bembidion punctulatum – Folyó- és patakpartok jellegzetes faja. Számára kedvező helyeken nagy számban is jelentkezhet. Élőhelyei sok helyen veszélyeztetettek a vízrendezési beavatkozások miatt. A legtöbb hazai adata a Nyugat-Dunántúlról ismert (SZÉL és HEGYESSY 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004). Ködöböcz Viktor az utóbbi évek során a Közép- és a Felső-Tisza, valamint a Sajó és a Hernád partján is gyűjtötte (szóbeli közlés). A mecsekből az utóbbi években a Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó lelőhelyről került elő.

Bembidion pygmaeum – Néhány hazai lelőhelye ismert: Szalafő, Gyékényes, Tiszabecs (NAGY et al. 2004). Ködöböcz Viktor Mosonmagyaróvár és Tiszabecs környékén gyűjtötte (szóbeli közlés). A Mecsekből (Mély-völgy) csak régi adata ismert (HORVATOVICH 1978).

Bembidion splendidum – Ritka, és mindig kis példányszámban előkerülő faj. Más *Bembidion* fajok társaságában patak- és folyópartok mindig nedves fövenyén tartózkodik. Az ilyen élőhelyeket a vízrendezések veszélyeztetik. A legtöbb adata a Rába mellől származik (SZÉL és HEGYESSY 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004). Ködöböcz Viktor Közép-Tisza-vidéki (Rákóczifalva) előfordulásról is beszámolt (szóbeli közlés). Egyetlen mecseki adata (HORVATOVICH 1978) régi keletű.

Bembidion stephensii – Főleg a hegy- és dombvidék erdős tájainak, illetve vízparti élőhelyeinek ritka futóbogara. Hazai elterjedési adatait NAGY et al. (2004) összegzi. A Mecsekből a következő adatait ismerjük: Hosszúhetény: Hármas-hegy (HORVATOVICH 1991), Mánfai-barlang (GEBHARDT 1964), Orfű, Pécs (NAGY et al. 2004).

Bembidion subcostatum javurkovae – Korábban feltételezték, hogy elsősorban a hegyvidéki patakok patján fordul elő, de az utóbbi évek tapasztalatai (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése), azt mutatják, hogy az alföldi tájakon (Debrecen, Hortobágy, Tiszacsege, Rákóczifalva) is többfelé jelen van. Hazánkban sok helyről előkerült és nem ritka, de a Mecsekből eddig nem közölték. Nagyon hasonlít a *Bembidion tetracolum* fajra, amelynek bőségesen vannak a hegységből adatai (KAUFMANN 1914a, GEBHARDT 1961, HORVATOVICH 1978, 1991). Az általunk gyűjtött egyedek mindegyike a *Bembidion subcotatum javurkovae* példánynak bizonyult, így feltételezhető, hogy a szakirodalomban közölt adatok részben erre a taxonra vonatkoznak.

Bembidion tetracolum – A sík- és dombvidék viszonylag gyakori vízparti faja, A mecseki előfordulásokkal kapcsolatos szakirodalmi adatokat (KAUFMANN 1914a, GEBHARDT 1961, HORVATOVICH 1978, 1991) fenntartással kell kezelnünk, ugyanis a fajt csak a hímek ivarszervének vizsgálatával lehet biztosan elkülöníteni a külsejében nagyon hasonló *Bembidon subcostatum javurkovae* példányoktól.

Asaphidion pallipes – Csak néhány hazai előfordulásáról tudunk: Vásárosbéc: Dióspuszta (HORVATOVICH, 1990), Vértessomló: Somlói-tavak (KUTASI 2000a), Leányfalu (HEGYESSY és Szél 2002), Derecske, Balkány (SZARUKÁN és HORVATOVICH 1994). A Mecsekből korábbról nem volt

biztos lelőhelyadata (HORVATOVICH 1978). Az utóbbi évek kutatásai során a Pécs melletti Daniczpusztáról (HORVATOVICH 2000b) és rekultivált bányaterületről (Pécs: Pécsbánya Karolina) került elő.

Poecilus lepidus – Hazánkban főleg hegyvidéki előfordulású. Az Alföld kivételével az ország minden táján megtalálható (SZÉL 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, KUTASI et al. 2004, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsekből régi előfordulásait ismerjük (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978). A *Poecilus lepidus gressorius* DEJAN, 1828 alfaj hazai előfordulása kizárható, így a Mecsekre illetve Baranyára vonatkozó adata (KAUFMANN 1914 a) bizonyára a törzsalfajra vonatkozik.

Poecilus sericeus – Főleg sík- és dombvidéken elerjedt. Számos hazai adatát ismerjük, nyílt füves élőhelyekről vagy szántóföldekről stb. (ÁDÁM 1981, ÁDÁM & MERKL 1986, KISS et al. 1994, ÁDÁM és RUDNER 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, HORVATOVICH 2002a, TALLÓSI 2003, KUTASI et al. 2004, NAGY et al. 2004, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsekből csak bizonytalan régi irodalmi adata van (KAUFMANN 1914a), előkerülésre azonban szinte bizonyosan számíthatunk.

Pterostichus aterrimus – Kifejezetten nedvességkedvelő, mocsárréteken vagy egyéb vizenyős területeken él. Szórványos elterjedésű és ritka. Ismerjük a Közép-Tisza-vidékről (HEGYESSY és SZÉL 2002), a Kiskunságból (ÁDÁM & MERKL 1986), a Hortobágyról (TALLÓSI 2003, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése), a Hajdúságból (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése), a Balaton mellől (KUTASI és SÁGHY 2002) és a Bakonyból (KUTASI 2004). Mecseki (Pécs: Misina-Tubes-tető) adata (GEBHARDT 1965) az élőhely jelege miatt valószínűtlennek tűnik. Előfordulásával inkább a Pécsi-síkságon, vagy a széles völgyek vizenyős területein lehet számolni.

Pterostichus cursor – Nedves réteken, patakvölgyekben élő viszonylag ritka és szórványos elterjedésű faj. Az Alföldről (ÁDÁM 1981, HIEKE 1983, ÁDÁM & MERKL 1986, ÁDÁM és RUDNER 1996, SZETKIRÁLYI et al. 2001, HEGYESSY és SZÉL 2002) sokkal több adata ismert, mint a domb- és hegyvidékről (SZÉL 1996). A Dunántúlról kevés helyről került elő (HORVATOVICH 1990, 1992c, 1995). A Mecsekben és közvetlen környékén is csak néhány alkalommal jegyezték fel (HORVATOVICH 1988).

Pterostichus cylindricus – Főleg sík- és dombvidéken, mély fekvésű nedves gyepterületeken fordul elő. Szórványos előfordulású faj, amely a talajba ás járatokat. Hazai lelőhelyadatait SZÉL (1996) foglalja össze. A Mecsek és környékének mély fekvésű területeiről vannak adatai.

Pterostichus elongatus – Nedves réteken, mocsárrétek szélén élő, meglehetősen ritka faj. Az Alföld több helyéről is kimutatták (ÁDÁM & MERKL 1986, TALLÓSI 2003), de a Velencei-tó, a Balaton és Székesfehérvár környékén, továbbá a Bükkben (SZÉL 1996) és a Bakonyban (KUTASI és SÁGHY 2002) is megtalálták. A Mecsekből csak viszonylag régi, és pontos lelőhely nélküli adatai lelhetők fel (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978).

Pterostichus hungaricus – Erdőlakó faj. Hazánkban, korábban a hozzá hasonló *Pterostichus melas* fajtól nem különítették el, ezért pontos elterjedését még tisztázni kell (SZÉL 1996). Újabban bizonyítottnak látszik jelenléte az Alföldön (Hortobágy, Egyek, Haláp, Komádi) és az Északi-középhegységben (Bükk, Síkfőkút) is (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsekből régi (KAUFMANN 1914a, 1914b) és új adatai egyaránt vannak.

Pterostichus longicollis – Száraz gyepterületekre jellemző viszonylag ritka futóbogárfaj, amelynek legtöbb lelőhelyét az Alföldről közölték (ÁDÁM & MERKL 1986, HEGYESSY és SZÉL 2002, TALLÓSI 2003), de előkerült a Bükkből is (SZÉL 1996). A Mecsekből csak igen régi, Pécs lelőhelyű példányokat ismerünk, melyek a MTM Állattárának gyűjteményében található.

Pterostichus macer – Az alföldi nedves, ecsetpázsitos rétek jellegzetes futóbogara (TALLÓSI 2003). Más területekről kevés adata ismert (HEGYESSY és SZÉL 2002). Hegyvidéken és a Dunántúlon ritkaságnak számít (SZÉL 1996, NAGY et al. 2004). A Mecsekből (Mély-völgy) egyetlen adata ismert (HORVATOVICH 1978).

Molops elatus – Erdei faj. Hazánkban a nyugati határvidékről, az Alpokaljáról és az Őrségből (SZÉL és HEGYESSY 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004), valamint a Keszthelyi-hegységből (KUTASI és SÁGHY 2002) mutatták ki. Mecseki előfordulása (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978) megerősítésre szorul.

Abax ovalis – Hegyvidéki elterjedésű faj, amely hazánkban főleg a Dunántúlon (például a Kőszegi-hegységben, a Vasi-Hegyháton) bükkösökben, gyertyános tölgyesekben sokfelé megtalálható

(NAGY et al. 2004). A Bakonyból (HEGYESSY és SZÉL 2002) is számos előfordulását ismerjük, míg az Északi-középhegységből nincsenek adatai. A Mecsekből származó két példányát a pécsi Janus Pannonius Múzeum őrzi.

Olisthopus rotundatus – Főleg a Dunántúlon, erdőszegélyeken, cserjésekben fordul elő (HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004), de ismerünk mezőgazdasági területekről előkerült példányokat is (HORVATOVICH 1980b, KUTASI et al. 2004). Irodalmi források szerint (HORVATOVICH 1978) a Mecsekben is előfordul: Pécs: Lapis, Tubes; Cserkút: Farkas-forrás.

Agonum angustatum – Legtöbb esetben szikes-sós területekről került elő. A Dél-Dunántúlról HORVATOVICH (1995, 1992c, 1992b) több lelőhelyről közli: Cún-Szaporca, Vejti, Bok, Kölked, Nagybajom, adatai azonban ellenőrzésre szorulnak. A Mecsekből számos példánya ismert (Abaliget, Magyaregregy), ezeket azonban eddig még nem közölték.

Agonum antennarium – Hegyvidéki faj, amely nedves, üde erdőkben, többnyire patakok mentén fordul elő. Az Északi-középhegységből és a Dunántúlról, több helyről közölték előfordulását (SZÉL 1996, SZÉL és HEGYESSY 1996). Az újabb gyűjtések során, a Mecsekből csupán Abaligetről került elő.

Agonum impressum – A Kárpát-medencében igen ritka hegyvidéki faj, amelyet az irodalom tőzegkedvelőnek tart. Hazánkból, illetve a Mecsekből csak régi adatai ismertek (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978). MÜLLER-MOTZFELD (2004) szerint e transzpalearktikus elterjedésű faj Közép-Európa nagy részéből az utóbbi évtizedekben eltűnt. Hazai előfordulása újabb megerősítésre szorul.

Agonum marginatum – Magyarországon főleg vizek homokos partján fordul elő. Az Alföldről (ÁDÁM & MERKL 1986, TALLÓSI 2003, KÖDÖBÖCZ, 2006), illetve a Dunántúlról (HORVATOVICH 1981, 1992a, SZÉL és HEGYESSY 1996, KUTASI 2000a, NAGY et al. 2004) egyaránt vannak adataink. A Mecseki előfordulását csak néhány régi adat bizonyítja (FRIVALDSZKY 1974, HORVATOVICH 1978).

Agonum muelleri – Folyók és a nagyobb patakok, esetleg állóvizek homokos, kavicsos partjára jellemző ritka faj. Élőhelyeit a vízrendezések veszélyeztetik. Magyarországon a Dunántúl több pontjáról előkerült (NAGY et al. 2004, HEGYESSY és SZÉL 2002). A Közép-Tisza vidékéről (Tiszaalpár: Ádám & MERKL, 1996), illetve Tiszaroff, Tiszaszőllős környékéről (SZENTKIRÁLYI szerk. 2001) is említik. A Mecsekből csak a múlt század elejéről származó adatunk van (KAUFMANN 1914a).

[*Agonum nigrum*] – Igen ritka faj. CSIKI (1946) szerint az Alföldön él, de csak régi előfordulási adatai ismertek: Hajós (SPEISER 1893), Mezőberény (KUTHY 1896). A Mecsekből több irodalmi adata van (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978), de bizonyító példányokat nem ismerünk. MÜLLER-MOTZFELD (2004) szerint sótűrő faj, mely elsősorban tengerpartokon él, és Közép-Európában csak a Rajna vidékéről ismert. Korábbi adatai (pl. ausztriai előfordulása) kétes. A faj hazai jelenléte szinte bizonyosan kizárható.

Agonum piceum – Igen ritka faj, amelynek csak szórványos adatai ismertek: Tiszacsege (LOVAS 1976), Sirok: Kőkútpuszta (HEGYESSY és SZÉL, 2002), Barcsi Borókás (HORVATOVICH 1981, 1995). Ködöböcz Viktor nemrég megtalálta Tolcsva és Mezőzombor környékén (szóbeli közlés). A Mecsek környékén Pellérdről mutatták ki (HORVATOVICH 1988).

Agonum scitulum – A Dunántúl nyugati részén, kavicsos vízpartokon több helyen is előfordul, és helyenként gyakori (NAGY et al. 2004). A Mecsek területéről egyetlen, Kaufmann Ernő által 1920-ban, Pécsen gyűjtött példányt őriznek a Magyar Természettudományi Múzeumban.

Agonum sexpunctatum – Jellemzően az üde, nedves, sokszor vízparti, magas füvű élőhelyeket kedveli. Az Alföldről kevesebb adata ismert (ÁDÁM & MERKL 1986, HORVATOVICH 1981, 1992). Ködöböcz Viktor szerint újabban előkerült a Szamos vidékéről (Tákos: Bockereki-erdő) is (szóbeli közlés). A délnyugati országrészben gyakori (NAGY et al. 2004). A Mecsekből csak régi adatai vannak (HORVATOVICH 1978).

Calathus cinctus – Korábban a *Calathus melanocepehalus* fajjal azonosították. Hazánkban a száraz füves pusztákon, bolygatott helyeken általánosan elterjedt, pl. HORVATOVICH (1978, 1989a), KISS et al. (1994), KÁDÁR és SZÉL (1999a), HEGYESSY és SZÉL (2002), KUTASI et al. (2004), NAGY et al. (2004). A Mecsekből (Komló) csak egy adata van (SÁR 1993).

Sphodrus leucophthalmus – Az ember környezetét kedvelő faj, amelyet leginkább építmények,

ritkán használt föld alatti helyiségeiben találtak meg. Korábban az ország számos pontjáról előkerült (SZÉL 1996), de gyakorinak nem mondható. Újabb előfordulásáról nem tudunk. A Mecsek térségére vonatkozóan Pécsről vannak viszonylag régi adatai (FRIVALDSZKY J. 1874, KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978, MTM).

[*Laemostenus punctatus*] – Régi irodalmi források a Mecsekből is említik (FRIVALDSZKY J. 1874, KAUFMANN 1914a). CASALE (1988) szerint a Magyarországon előkerült korábban e fajnak határozott példányok kivétel nélkül a *Laemostenus terricola* fajhoz tartoznak.

Laemostenus terricola – Erdős területeken, föld alatti üregekben, járatokban tartózkodik, de előkerült már különböző emberi létesítményekből is (aknák, pincék stb.). Leggyakrabban domb- és hegyvidékről közölték (HORVATOVICH 1978, 1989a, SZÉL 1996, KÁDÁR & SZÉL 1999b, KUTASI 2000a, 2000b, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004), síkvidéki előfordulását (ÁDÁM 1981) kevés adat bizonyítja. Az utóbbi évek során hegység és környékének alacsonyabb fekvő, sok esetben bolygatott helyéről kerületek elő példányai.

[*Laemostenus venustus*] – Délkelet-európai elterjedésű faj. A Kárpát-medencéből Dél-Erdélyből ismerjük (CSIKI 1946). Egyetlen hazai adata a Mecsekből, Gebhardt Antal gyűjtéséből származik (HORVATOVICH 1978). Hazai előfordulását kizártnak tartjuk.

Zabrus spinipes – Szárazság- és melegkedvelő faj. Magyarországon inkább a sík- és dombvidéken gyűjtötték, pl. Békés megyében, a Hortobágyon, a Kiskunságban, a Bükkben, a Vértesben, Budapest környékén és a Mátrában, továbbá Vas megye területén. A Mecsek térségéből csak igen régi adatai vannak (FRIVALDSZKY J. 1874, KAUFMANN 1914a), de jelenlegi előfordulása is szinte biztosra vehető.

Amara cursitans – Közép-európai elterjedésű ritka faj. Hazai elterjedési adatait SZÉL (1996), illetve NAGY et al. (2004) ismerteti. A Mecsek környékén Pellérd mellett, rekultivált bányatelekről (zagytározó) gyűjtöttük.

Amara equestris – Magyarországon elsősorban a sík- és a dombvidéken gyűjtötték. Hazai lelőhelyeit SZÉL (1996) közli. Az elmúlt években az Alföldről is előkerült (Újszász: Göbölyös-lapos, gyűjtötte és TB). Ködöböcz Viktor szerint a Nyírségben több helyen is előfordul (szóbeli közlés). A Mecsekből és környékéről eddig csak régi adatai voltak (KAUFMANN 1914a, GEBHARDT 1965). Az utóbbi évek során számos példányát találtuk különböző rekultivált területeken (Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, Pécsbánya: Karolina rekultivált meddőhányó, Pécs: Tüskés-rét).

Amara fulvipes – Melegkedvelő faj, amelynek igen kevés biztos hazai lelőhelyét ismerjük (SZÉL és HEGYESSY, 1996, KÖDÖBÖCZ, 2001, NAGY et al. 2004). A Nagy-Sárréten (Nagyrábé: Kisrábépuszta, gyűjtötte TB) erős populációját találták ecsetpázsitos réten. Bakonyi adatait KUTASI (2004) közölte. A Mecsekből csupán egyetlen adata van (KAFUMANN, 1914a).

Amara montivaga – Hegyvidéki faj, amely a mai Magyarország területén igen szórványosan fordul elő, üde, nyílt élőhelyeken. Legtöbb adata az ország nyugati határterületéről ismert (NAGY et al. 2004), de megtalálták a Dráva mentén Cún-Szaporca térségében (HORVATOVICH 1995) és a Budai-hegységben is, Nagykovácsi környékén (HEGYESSY és SZÉL 2002). A Mecsekből csak régebbi adatai vannak (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978).

Amara municipalis – Hazánkban viszonylag ritka faj. A napsütötte laza talajú területeket kedveli, de mezőgazdasági és bolygatott területeken is megtalálták. A következő helyekről mutatták ki: Kőszegi-hegység, Vasi-Hegyhát (NAGY et al. 2004), Kistarcsa (HEGYESSY és SZÉL 2002), Ócsa és Dabas (ÁDÁM & MERKL 1986), Békés (ÁDÁM 1981), Margitai-erdő (HIEKE 1983), Debrecen környéke (KÖDÖBÖCZ 2001). A Mecsekből csak egy régi adata van (KAUFMANN 1914a).

Amara plebeja – Főként a vízközeli nyílt élőhelyeket, illetve lápréteket részesíti előnybe. Legtöbb adata az ország nyugati területeiről ismert (HORVATOVICH 1990, 1995, HEGYESSY és SZÉL 2002, SZÉL és HEGYESSY 1996, NAGY et al. 2004), de a Kiskunságban (ÁDÁM & MERKL 1986) és a Felső-Tisza-vidéken (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése) is gyűjtötték. A Mecsekből csak néhány adata van (KAUFMANN 1914a, GEBHARDT 1965), újabban azonban nem került elő.

Amara proxima – Pontusi elterjedésű, sztyepplakó faj (FREUDE et al. 1976). Hazai előfordulásról CSIKI (1946) és SZÉL & ÁDÁM (1992) ad számot. Mecseki adatai régi keletűek (FRIVALDSZKY 1874, KAUFMANN 1914a, 1914b, CSIKI 1946).

Amara sabulosa – Elsősorban az ország középső, illetve keleti felében fordul elő szórványosan

(CSIKI 1946, HIEKE 1983, HEGYESSY és SZÉL 2002, SZENTKIRÁLYI szerk. 2001). A Mecsekből nagyobb számban került elő a hegység különböző rekultivált bányatelkeiről és annak környékéről (Bátaapáti: Hutai-patak völgye, Kővágószőlős: rekultivált meddőhányó, Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó, Pellérd: rekultivált zagytározó, Szentlőrinc: almaültetvény).

Anisodactylus nemorivagus – Hazánkban szórványosan előforduló, nedvességkedvelő faj. A sík-, a domb- és az alacsonyabb hegyvidéken egyaránt megtalálható (HIEKE 1983, HEGYESSY és SZÉL 2002, KÖDÖBÖCZ, 2001, KUTASI 2004). A Mecsekből KAUFMANN (1914 a) közli.

Dixus clypeatus – Az Alföld déli részének, füves pusztáinak melegkedvelő, ritka futóbogara. Lelőhelyadatai: Ócsa (ÁDÁM & MERKL 1986), Pély: Ludas (HORVATOVICH 2002a), Békésszentandrás (ÁDÁM és RUDNER 1996). A Mecsekből (Pécs: Tubes-Misina-tető, Mély-völgy) csak régi adatai vannak (KAUFMANN 1914a, 1914b, GEBHARDT 1965, HORVATOVICH 1978).

Parophonus dejeani – A síkság száraz, meleg füves területeinek lakója. Kevés megbízható hazai adata ismert (HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2002). Ennek oka, hogy a meglehetősen hasonló *Parophonus maculicornis* fajjal sokszor összetévesztették. A hazai anyag revíziója alapján sokkal gyakoribb, mint a *P. maculicornis*. A Mecsek térségében elterjedt és viszonylag gyakori.

Parophonus maculicornis – Korábban az előző fajjal tévesztették össze, ezért régi adatai ellenőrzésre szorulnak. Élőhelye az előző fajéhoz hasonló. Mecseki adatai, a legújabbak (Orfű: Orfűi-tó) kivételével megerősítésre szorulnak.

Parophonus mendax – Déli elterjedésű, melegkedvelő faj, mely mérsékelten nedves füves területeken, réteken él. A Közép-Tisza-védékén (Pély: Magyari-rét, Besenyszög: Sórópuszta) és a Hortobágyon (Angyalháza) erős populációi léteznek, és legtöbbször ecsetpázsitos rétekről került elő (TALLÓSI 2003). Az ország más területein nagyon ritka. A Mecsek térségéből viszonylag nagy számú, bár meglehetősen régi, pontos lelőhely nélküli adata ismert.

[*Trichotichnus laevicollis*] – Hazánkban a Kőszegi-hegység és Soproni-hegység magasabb régióinak bükköseiben fordul elő. A mecseki jelenlétéről közölt adatok (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978) bizonyító példányok hiányában megerősítésre szorulnak.

Harpalus autumnalis – Száraz, meleg élőhelyek viszonylag ritka, szórványosan előforduló faja. A Dunántúlon a dombvidéki lejtősztyepek lakója (TÓTH 1973, HORVATOVICH 1992b, HEGYESSY és SZÉL 2002, NAGY et al. 2004). A Kiskunságban, a Jászságban és a Tiszántúlon pedig jobbára a homokpusztákon találjuk (ÁDÁM & MERKL 1986, TALLÓSI 2003, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). Ködöböcz Viktor szerint a Nyírség homokpusztáin sokfelé elterjedt (szóbeli közlés). A Mecsekből eddig csak régi adatát ismerjük (KAUFMANN 1914a), de előfordulása valószínűnek látszik.

Harpalus hirtipes – Ritka, melegkedvelő faj. Szórványosan fordul elő az Alföldön és dombvidéken, ahol a növényzettől csaknem mentes homokpuszták jellemző lakója. Ismert Budapest környékéről, a Jászságból (HEGYESSY és SZÉL 2002), a Kiskunságból (ÁDÁM & MERKL 1986), Debrecen környékéről (KÖDÖBÖCZ 2001, 2006), a Hortobágyról (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése) stb. A Mecsek környékéről egyetlen régi adata (KAUFMANN 1914a) van. Jelenlegi előfordulásának kicsi a valószínűsége.

Harpalus honestus – Hegyvidékeinken a meleg, déli fekvésű tölgyesek, karsztbokorerdők viszonylag ritka faja. Az ország majdnem minden hegységéből van adata (TÓTH 1973, ENDRŐDI 1974, SZÉL 1996, HORVATOVICH 2000, HEGYESSY és SZÉL 2002, KUTASI et al. 2004, NAGY et al. 2004). Az Alföldön (Tatárszentgyörgy, Mezőcsát) csak egy-két alkalommal gyűjtötték (SZÉL 1996). A Mecsekből viszonylag sok helyről előkerült, de tapasztalataink szerint egyáltalán nem gyakori.

Harpalus hospes – Bokorerdők tisztásain, hegy- és dombvidéki sztyepplejtőkön előforduló eléggé ritka, melegkedvelő faj. Hazai elterjedési adatait SZÉL (1996, 1999), HEGYESSY és SZÉL (2002), illetve TALLÓSI (2001, 2003) foglalja össze. A Mecsekből csak egyetlen biztos adata van, mely az MTM Állattárában található.

Harpalus marginellus – Hegyvidéki lomberdők jellegzetes, nem éppen gyakori faja. Irodalmi források szerint az ország csaknem minden hegyvidékéről (NAGY et al. 2004), sőt dombvidékről is előkerült (HORVATOVICH 1990, 1992c, 1995, ROZNER 2003). A Mecsekből eddig viszonylag kevés helyről jelezték. Tapasztalatink szerint a dús aljnövényzetű, zárt erdőkben él.

Harpalus modestus – Igen ritka melegkedvelő faj. Hazai lelőhelyadatait SZÉL (1996) és KUTASI (2004) közli: Egerbakta, Szigethalom, Kalocsa, Hortobágy, Mérk, Bátorliget, Békéscsaba, Bör-

zsöny, Gödöllő, Szakonyfalu. Újabb lelőhelyei: Debrecen, Téglás, Hortobágy (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsek vonatkozásában csak igen régi adatai vannak (VIERTL 1894, KAUFMANN 1914a).

[*Harpalus politus*] – Melegkedvelő, sztyepplakó faj. Hazai előfordulását sok szerző említi, pl. Békésből Kötegyán környékéről (HORVATOVICH és SZARUKÁN 1986) a Kiskunságból, Fülöpházáról (ÁDÁM & MERKL 1986). A Hortobágyról is több helyről említik (Máta, Kunmadarasi-puszta, Döghalom, Vajdalaposi-erdő; HIEKE 1983), illetve Somogyból (ROZNER 2003). Valamennyi említett adat téves határozáson alapul. A faj mecseki előfordulása (HORVATOVICH 1978) is igen valószínűtlen. Mindezek alapján a faj, jelenlegi ismereteink szerint, nem fordul elő Magyarországon.

Harpalus rufipalpis – Elterjedése és életmódja kevéssé ismert. A Balkán-félszigeten (Vardar-völgy, gyűjtötte TB) karsztbokorerdők viszonylag gyakori, jellegzetes futóbogara. Hazánkból csupán néhány hiteles előfordulási adatot közöltek (SZÉL 1996, HEGYESSY és SZÉL 1996, NAGY et al., 2004). A Mecsek környékéről is közlik: Pellérd (KUTHY 1896), Baranya: Mecsek (KAUFMANN 1914a), Pécs: Misina-Tubes-tető (GEBHARDT 1961). Kutatásaink során cserjés rekultivált bányatelken került elő egyetlen példánya (Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó).

Harpalus tenebrosus – Meleg, száraz füves élőhelyek viszonylag ritka futóbogara. Az ország egész területén gyűjtötték, mégis inkább a sík- és a dombvidékről ismert (HEGYESSY és SZÉL, 1986, HORVATOVICH 1982, 1992, KÁDÁR & LÖVEI 1997, KUTASI 1998, 2000, KÁDÁR és SZÉL 1999a, SZENTKIRÁLYI szerk. 2001, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsekből mindössze két adatát (Pécs, Püspökszentlászló) ismerjük.

Ophonus ardosiacus – Ritka és igen szórványosan előforduló sztyepp-faj. A Dunántúlról a Bakonyból van adata (KUTASI és SÁGHY 2002). A közelmúltban előkerült a Közép-Tisza-vidékről (Szolnok: Malomzug, gyűjtötte TB). A közelmúltban végzett kutatásaink során a Mecsekben, rekultivált bányatelken (Pécs: Pécsbánya Karolina rekultivált meddőhányó) több egyede került elő (a példányok részben a MTM Állatárában, részben Retezár Imre és Tallósi Béla magángyűjteményében találhatók).

[*Ophonus brevicollis*] – MÜLLER-MOTZFELD (2004) szerint a faj Anglia kivételével Nyugat- és Dél-Európában, valamint a Balkánon fordul elő. Közép-Európában eddig csak Csehországban (Morvaország) észlelték. Úgy tűnik, hogy az *Ophonus brevicollis* nem él Magyarországon, mivel az általunk megvizsgált példányok minden esetben az *O. rufibarbis* fajnak bizonyultak. Egyes szerzők, pl. HORVATOVICH (1977) az *Ophonus brevicollis* nevet az *O. rufibarbis* szinonimájaként kezelték.

Ophonus cordatus – Melegkedvelő, ritka sztyepp-faj. Hazai lelőhelyeit (SZÉL 1996) foglalja össze. A Mecsek térségéből csak egyetlen, bizonytalan adata van (KAUFMANN 1914a), bár előfordulása valószínűsíthető.

Ophonus gammeli – Ritka, erdei faj. Elsősorban a Dunántúl domb- és hegyvidékeiről került elő, pl. Pannonhalmi-dombvidék, Bakony (KUTASI 2000b), Észak-Bakony (KUTASI et al. 2004), Leányfalu (HEGYESSY és SZÉL 1996), Vértes, János-hegy, Pilis, Gödöllői-dombság, Siófok, Eger (SZÉL 1996). A Mecsekből eddig négy, pontos lelőhelyadat nélküli példány ismert Gebhardt Antal gyűjtéséből (HORVATOVICH 1978).

Ophonus melletii – Főleg a sík- és alacsony hegy-, illetve dombvidék különböző pontjairól került elő, és legtöbbször fényre repült (ÁDÁM & MERKL 1986, SZÉL 1996, ÁDÁM és RUDNER 1996, KUTASI 2000a, SZENTKIRÁLYI szerk. 2001, HEGYESSY és SZÉL 2002, HORVATOVICH 2002a, TALLÓSI 2003, KUTASI et al. 2004, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsekből és környékéről kevés adata van: Bátaapáti: Nagymórágyi-völgy, Pécs (az innen származó példányok az MTM Állattárának gyűjteményében találhatók) és Püspökszentlászó (HORVATOVICH 1978). A régebbi adatok részben kétesek, mivel ezt a fajt teljes bizonyossággal csak a hím ivarszervének vizsgálatával lehet azonosítani.

Ophonus sabulicola – Ritka, meleg- és szárazságkedvelő sztyepplakó faj, amely az ország több pontjáról előkerült, de meglehetősen ritka (TÓTH 1973, ÁDÁM 1981, ÁDÁM & MERKL 1986, HEGYESSY és SZÉL 1996, SZÉL 1996, SZENTKIRÁLYI szerk. 2001). A Mecsekből csak régebbi adatai ismertek (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978), de a jelenlegi előfordulása is szinte bizonyosra vehető.

Ophonus stictus – Melegkedvelő, ritka sztyepplakó faj. Csak néhány hazai előfordulását ismer-

jük: Kalocsa (SPEISER 1883), Barcsi Borókás TT, Vízvár (HORVATOVICH 1981b, 1978, 1995), Közép-Tisza-vidék (SZENTKIRÁLYI szerk. 2001), Pócsmegyer (HEGYESSY és SZÉL 2002), Fülöpháza, Debrecen, Jósvafő (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése). A Mecsekből régebbről ismert (HORVATOVICH 1978). Újabban Kővágószőlős mellett rekultivált meddőhányó területén gyűjtöttük.

Acupalpus brunnipes – Eddig csupán három hiteles hazai példányát ismerjük. A Barcsi borókásban, Darány környékén és a Dráva mentén, Kisszentmártonnál Horvatovich Sándor gyűjtötte egy-egy példányát (HORVATOVICH 1981a, 1981b, 1995). A Mecsekből származó, „Mély-völgy" cédulával ellátott példány pedig Gebhardt Antal gyűjtése (HORVATOVICH 1978).

Bradycellus csikii – NAGY et al. (2004) szerint elterjedtebb és gyakoribb, mint azt korábban feltételezték. Sík- és hegyvidéken egyaránt gyűjtötték (SZÉL 1996). A Mecsekből egy példányát ismerjük Pécs lelőhely-megjelöléssel (a bizonyító példány az MTM Állatárának gyűjteményében található).

Bradycellus harpalinus – Az ország számos pontjáról előkerült (ÁDÁM & MERKL 1986, SZÉL 1996, SZÉL és HEGYESSY 1996, KUTASI 2000a, NAGY et al. 2004). A Mecsekből eddig csak régi irodalmi adatai voltak (KAUFMANN 1914a, HORVATOVICH 1978). Az elmúlt évek során két helyről is kimutattuk: Cserdi: Aszai-árok, Pellérd: rekultivált zagytározó.

Bradycellus verbasci – Az eddigi tapasztalatok szerint leginkább fényre repülő példányai gyűjthetők. Melegkedvelő, nem túl gyakori faj (HORVATOVICH 1982, NAGY et al, 2004). Legtöbb adata az ország nyugati feléből származik (HEGYESSY és SZÉL 2002, SZÉL és HEGYESSY 1996, NAGY et al. 2004). A Mecsekből (Magyaregregy: Vár-völgy, Püspökszentlászló) előkerült példányokat is főleg fénycsapdával gyűjtötték (HORVATOVICH 1982, 1991).

Dicheirotrichus rufithorax – Magyarországon főleg a Dunántúlról kerültek elő példányai, a legtöbb esetben vízpartok környékéről, nedves növényi törmelékből (HEGYESSY és SZÉL 1996, NAGY et al. 2004). A Mecsek környékén, Pellérd mellett gyűjtötték (HORVATOVICH 1979, 1988).

Trichocellus placidus – Vizenyős helyeken fordul elő. Igen ritka. Régi szakirodalmi források (CSIKI 1946) szerint a Fertő-tó és Sopron környékén találták. A közelmúltban előkerült Győr: Bácsa területről (HEGYESSY és SZÉL 2002), ezen kívül a Jászberény környéki Újerdő területen működő fénycsapda fogott egy példányt (gyűjtötte TB). A Mecsek környékéről a Pellérdi-halastavaknál került elő (HORVATOVICH 1982, 1988). Hazai elterjedési adatait KUTASI és SZÉL (2000) és KUTASI (2003) összegzik.

[*Amblystomus metallescens*] – Déli elterjedésű, melegkedvelő faj, mely Közép-Európában MÜLLER-MOTZFELD (2004) szerint csupán a Fertő-tó környékén (Ausztriában) fordul elő. David Wrase, berlini szakember a hazai *Amblystomus* anyag revíziója nyomán a korábban *Amblystomus metallescens*-ként felcédulázott példányokat kivétel nélkül *Amblystomus niger*-nek találta. Mindezek alapján az *Amblystomus metallescens* hazai előfordulását igen valószínűtlennek gondoljuk.

Chlaenius decipiens – Elsősorban az Alföld lakója. Korábban sokkal ritkábbnak hitték (HIEKE 1983, ÁDÁM 1981, ÁDÁM & MERKL 1985, HEGYESSY és SZÉL 1996), az elmúlt években azonban több helyen (Besenyszög: Fokorupuszta, Szolnok: Kisgyep, Tiszakürt: Csukás-fertő) sikerült néhány populációját felfedezni (TALLÓSI 2003). Az utóbbi két évben a Nagy-Sárréten (Biharnagybajom: Fekete-sziget) végzett felmérések során igen nagy számban került elő (gyűjtötte Boruzs A. és TB) Tapasztalataink szerint főleg a viszonylag száraz, laza talajú, löszgyep jellegű területeken fordul elő. Ezek az ország legveszélyeztetettebb természetközeli gyeptársulásai. A Mecsekből (Pécs) csak egy igen régi irodalmi adata van (FRIVALDSZKY J. 1874).

[*Chlaenius flavipes*] – Délkelet-európai – kis-ázsiai elterjedésű faj, amely a Kárpát-medence terülén Herkulesfürdőről került elő (CSIKI 1946). Mecseki adata Gebhardt Antal megfigyelései nyomán került be a szakirodalomba (HORVATOVICH 1978). Mecseki és egyben hazai előfordulását is kizártnak tartjuk.

Callistus lunatus – Inkább az alacsonyabban fekvő területeken fordul elő, bár vannak hegyvidéki adatai is (HEGYESSY és SZÉL 2002). Rendszerint kis egyedszámban jelenik meg. Az Alföldön többek között szikes pusztákon találták (TALLÓSI 2003), míg a Nyugat-Dunántúlról erdős vidékekről került elő (NAGY et al. 2004). A Mecsekből viszonylag kevés előfordulása ismert.

Licinus cassideus – Száraz, füves területek ritka, melegkedvelő faja, amely az Alföldön leginkább homok- és löszpusztákon él (ÁDÁM 1981, ÁDÁM & MERKL 1986, TALLÓSI 2003, KUTASI et

al. 2004). Helyenként domb- és hegyvidéken, déli fekvésű, fátlan lejtőkön is előfordul (HORVATOVICH 1989a, SZÉL 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002). A Mecsekből régi adatai ismertek (FRIVALDSZKY 1874, KAUFMANN 1914, HORVATOVICH 1978). A közelmúltban a Pécshez tartozó Tüskés-rétről mutattuk ki.

Perigona nigriceps – Kozmopolita elterjedésű, jól repülő faj, amely az ország bármely pontján előfordulhat. Legtöbbször fényre repült (ÁDÁM és RUDNER 1996, KÁDÁR és SZÉL 1989, 1995, 1999 a). A Mecsekből egy régi előfordulását ismerjük, Orfű: Szuadó (HORVATOVICH 1978).

Lebia cyanocephala – Erdőszélek, cserjések jellemző, de meglehetősen ritka lakója. Többek között a Kiskunságból Lakitelek: Tőserdő, Dömsöd: Apajpuszta, Ócsa: Nagy-erdő (ÁDÁM & MERKL 1986); a Vértes környékéről Oroszlány: Mindszentpuszta; továbbá a Mátrából Gyöngyös: Mátraháza (HEGYESSY és SZÉL 2002), valamint Békés megyéből (ÁDÁM 1981) közölték. KÖDÖBÖCZ (szóbeli közlés) Debrecen környékén is megtalálta. A Mecsekből csak régi adatai ismertek (KAUFMANN 1914a, 1914b).

Cymindis humeralis – Főleg domb- és hegyvidék meleg, délies fekvésű, gyérfüvű élőhelyein fordul elő, de meglehetősen ritka (SZÉL 1996, KUTASI és SÁGHY 2002). Egyetlen mecseki (Pécsvárad: homokbánya) előfordulása imeretes (HORVATOVICH 1991).

Paradromius longiceps – Hazai lelőhelyei többek között: Bakony (KUTASI 1998) Szentendre, Pócsmegyer, Pécel, Fertő-tó (CSIKI 1946), Ócsa: Nagy-erdő (ÁDÁM & MERKL 1986), Debrecen, Derecske (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése), Kétegyháza (ÁDÁM és RUDNER 1996). A Mecsekből mintegy másfél évtizede került elő két példány Hosszúhetény környékéről (HORVATOVICH 1991).

Microlestes corticalis escorialensis – Az Alföld száraz füves pusztáinak ritka futóbogara. Irodalmi források szerint előkerült a Hortobágyról (HIEKE 1983), Békésből (ÁDÁM és RUDNER 1996), Szabolcsból (HEGYESSY és SZÉL 1996), a Hajdúságból (KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése) és a Balaton mellől (KUTASI 1999). KÖDÖBÖCZ (szóbeli közlés) szerint a hajdú-bihari szikes pusztákon igen elterjedt. Mecseki adatai régiek és bizonytalanok (KAUFMANN 1914a, GEBHARDT 1965). A faj előfordulására legfeljebb a hegység lábainál, száraz lejtőkön számíthatunk.

[*Microlestes fulvibasis*] – Déli elterjedésű pusztai faj, amelynek hazánkban kevés hiteles lelőhelyadata van. Ködöböcz Viktor a Hajdúságban (Debrecen, Sáránd, Konyár) gyűjtötte (szóbeli közlés). Irodalmi forrás szerint (HORVATOVICH 1978) a mecseki Mély-völgyben Gebhardt Antal gyűjtötte. MÜLLER-MOTZFELD (2004) szerint ez a Dél-Európában, a Balkánon és Kis-Ázsiában honos faj kizárólag mély fekvésű szikes területeken fordul elő. Mecseki előfordulása igen valószínűtlen.

Microlestes plagiatus – Száraz, füves területek lakója. Hazai adatai az Alföld különböző területeiről származnak: Kalocsa, Szeged, Magyaróvár, Fertő-tó (SPEISER 1883, CSIKI 1946). Néhány évtideddel ezelőtt Békés megyében észlelték: Kétegyháza (ÁDÁM 1981). A Mecsekből csak régi, pontos lelőhely nélküli irodalmi adatai vannak (KAUFMANN 1917a, GEBHARDT 1965, HORVATOVICH 1978). Mecseki előfordulása kétséges.

Microlestes schroederi – Az alföldi szikesek jellegzetes faja, tipikus élőhelyei: Dömsöd: Apajpuszta, Bócsa, Ócsa: Nagy-erdő, Ágasegyháza (ÁDÁM & MERKL 1986); Sarkad: Remetei-erdő (ÁDÁM és RUDNER 1996); Nagyiván (HEGYESSY és SZÉL 1996), Angyalháza (gyűjtötte TB). Kőszeg környékéről is előkerült (NAGY et al. 2004). A Mecsekből egyetlen, régi gyűjtésből származó, Pécsen gyűjtött példány ismert, mely az MTM Állattárában található. Mecseki előfordulása megerősítésre szorul.

Syntomus foveatus – Száraz füves pusztákon élő ritka faj. Hazánkban Ócsa, Csévharaszt (ÁDÁM & MERKL 1986), Barcsi Borókás (HORVATOVICH 1981, 1995), Oroszlány: Majki-hegy (KUTASI 2000a), Rezi: Pörkölt-hegyek (HEGYESSY és SZÉL 2002), Kecskemét, Bakonygyirót (KUTASI et al. 2004) helyeken gyűjtötték. Mecseki adata Pécsről származik, a bizonyító példány a MTM Állatárának gyűjteményében található.

Odacantha melanura – Nádasok, magassásosok jellemző futóbogara. Számos lelőhelye ismert az ország különböző pontjairól (HORVATOVICH 1981b, 1995, ÁDÁM & MERKL 1986, ÁDÁM és RUDNER 1996, KUTASI 2000a, 4004, KÖDÖBÖCZ 2001, SÁGHY et al 2003, TALLÓSI 2003, HEGYESSY és SZÉL 2002, KUTASI 2004, NAGY et al. 2004). Élőhelyein mára, többek között a nádégetés és az avartüzek miatt ritkult meg. A Mecsekből csak régi adatok alapján ismerjük (KAUFMANN 1914, HORVATOVICH 1978).

Polistichus connexus – Füves puszták, leginkább löszpuszta jellegű területek ritka, de helyenként olykor tömeges futóbogara. A síkságon gyakoribb (ÁDÁM 1981, ÁDÁM & MERKL 1986, ÁDÁM és RUDNER 1996, HEGYESSY és SZÉL 2002, TALLÓSI 2003, KÖDÖBÖCZ szóbeli közlése), míg a hegyvidéken (SZÉL 1996) és a Dunántúlon igen ritka. A Mecsekből csak egy Pécs lelőhelyű példányt ismerünk, mely a Janus Pannonius Múzeum gyűjteményében található.

Összefoglalás

Jelen tanulmányban a Mecsekben és környékén előforduló állasbogarak (*Rhysodidae*) és futóbogarak (*Carabidae*) elterjedési adatait közöljük. Kaufmann Ernő volt az első, aki 1914-ben közreadott tanulmányában ismertette Baranya megye bogárfaunáját. Munkájában összesen 232 futóbogárfajt említ. Pontosabb lelőhelyek híján azonban, néhány kivételtől eltekintve, nem állapítható meg, hogy ezek közül melyek származnak a Mecsekből. Munkánkban összegezzük a korábbi eredményeket, illetve kiegészítjük saját gyűjtési adatainkkal, melyek a Janus Pannonius Múzeum (Pécs), a Magyar Természettudományi Múzeum (Budapest), a Bakonyi Természettudományi Múzeum (Zirc), a Mátra Múzeum (Gyöngyös), valamint Tallósi Béla (Szolnok), illetve Retezár Imre (Budapest) gyűjteményén alapulnak. Összesen 330 fajt sorolunk fel, ezek közül azonban 13 faj előfordulása a vizsgált területen, és jobbára hazánkban is, kizárható, vagy legalábbis kétséges. Utóbbi fajokat szögletes zárójellel különböztettük meg. A ritkaságokat, illetve a kétes fajokat külön fejezetben tárgyaljuk. A ritka, illetve jellegzetes fajok többsége a meleg, száraz gyepekre jellemző, pl. *Poecilus punctulatus*, *Pterostichus longicollis, Amara cursitans, Amara equestris, Amara proxima, Amara sabulosa, Zabrus spinipes, Dixus clypeatus*, *Harpalus honestus*, *Ophonus ardosiacus*, *Oponus cordatus*, *Ophonus sabulicola*, *Bradycellus csikii, Licinus cassideus*, *Cymindis humeralis, Syntomus foveatus*. A tudományos nevek megadásánál és a genuszok sorrendjénél MÜLLER-MOTZFELD (2004) munkáját vettük alapul.

Köszönetnyílvánítás

A szerzők köszönetet mondanak Kutasi Csabának és Retezár Imrének, akik a Mecsekből származó gyűjtési adataik átadásával nagyban hozzájárultak a dolgozat teljességéhez. A fajok elterjedésével kapcsolatos értékes információk rendelkezésre bocsátásáért Ködöböcz Viktornak, a munka során adott hasznos tanácsokért pedig Horvatovich Sándornak ját köszönet. A rovarfotókért a szerzők Retezár Imrének tartoznak hálával. A terepi munkát, illetve az anyag feldolgozását nagyban segítették Sallai Zoltán, Kotán Attila, Purger Dragica és Tóth István Zsolt, amiért a szerzők köszönetüket fejezik ki nekik.

Irodalom – References

ÁDÁM L. (1981): Békés megye bogárfaunája I. Carabidae és Cicindelidae (Coleoptera). – Folia entomologica hungarica 42: 263–271.

ÁDÁM L. (1983): Békés megye bogárfaunája II. Dytiscidae–Staphylinidae 1 (Coleoptera). – Folia entomologica hungarica 44 (2): 315–323.

ÁDÁM L. & MERKL O. (1986): Adephaga of the Kiskunság National Park I. – In: MAHUNKA, S. (ed.): The Fauna of the Kiskunság National Park I. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 119–142.

ÁDÁM L. (1996): A check-list of the Hungarian caraboid beetles (Coleoptera). – Folia entomologica hungarica 57: 5–64.

ÁDÁM L. & RUDNER J. (1996): Futóbogarak Békés megyéből (Coleoptera, Cicindelidae, Carabidae). – Folia entomologica hungarica 57: 295–318.

BUSCHMANN F. (1995): Jászberény és környékének természeti értékei I. A Hajta. – Jászsági Füzetek 22, 120 pp.

CASALE A. (1988): Revisione degli Sphodrina (Coleoptera, Carabidae, Sphodrini). Monografie V. Museo Regionale di Scienze Naturali, Torino, 1024 pp.

CSIKI E. (1946): Die Käferfauna des Karpaten-Beckens I. – In: Tasnádi-Kubacska A. (ed.): Naturwissenschaftliche Monographien, IV. Budapest, 798 pp.

ENDRŐDI S. (1974): A Börzsöny-hegység bogárfaunája V. – Folia hitstorico-naturalia Musei matraensis 2: 67–97.

FREUDE, H. (1977): Adephaga 1, Carabidae (Laufkäfer). – In: FREUDE, H., HARDE, K-W., LOHSE, G. A. (eds.): Die Käfer Mitteleuropas 2. Goecke & Evers, Krefeld, 302 pp.

FRIVALDSZKY J. (1874): Magyarország téhelyröpűinek futonczféléi (Carabidae). – Értekezések a Természet Tudományok köréből. Eggenberger-féle Akadémiai Könyvkereskedés, Budapest, 66 pp.
FÖLDI E. & CSATÓ É. (1978): Magyarország földrajzinév-tára II. Baranya megye. Kartográfiai Vállalat, Budapest, 42 pp.
GEBHARDT A. (1934): Az Abaligeti-barlang élővilága. – A Magyar Tudományos Akadémia kiadása, Budapest. 264 pp.
GEBHARDT A. (1961): A Mecsek-hegység forrásainak faunisztikai és biológiai vizsgálata. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 5: 7–38.
GEBHARDT A. (1964): A Mecsek-hegység barlangjainak biológiai vizsgálata. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 8: 5–32.
GEBHARDT A. (1965): Faunisztikai és ökológiai vizsgálatok a Misina- és Tubes-tetőn. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 9: 7–30.
HEGYESSY G. & SZÉL GY. (2002): A Mátra Múzeum bogárgyűjteménye, Carabidae (Coleoptera). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 26: 189–220.
HIEKE F. (1983): Cicindelidae and Carabidae (Coleoptera) of the Hortobágy. – In: MAHUNKA, S. (ed.): The Fauna of the Hortobágy National Park I. Akadémiai Kiadó, Budapest, pp. 139–153.
HORVÁT A. O. (1964): A mecseki tájak erdei növénytársulásai – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 8: 33–51.
HORVATOVICH S. (1974): Futóbogarak II. – Carabidae II. – In: Magyarország Állatvilága (Fauna Hungariae), VI, 4. Akadémiai Kiadó, Budapest, 40 pp.
HORVATOVICH S. (1974): Über die im Karpaten Becken vorkommenden Cymindis-Arten (Coleoptera, Carabidae). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 66: 154–158.
HORVATOVICH S. (1975): Adatok a *Leistus piceus alpicola* Fuss elterjedésének ismeretéhez (Coleoptera: Carabidae). – Folia entomologica hungarica 28 (1): 81–87.
HORVATOVICH S. (1976): Ritka bogárfajok a Barcsi Ősborókás és a Villányi-hegység területéről. – Dunántúli Dolgozatok 10: 47–49.
HORVATOVICH S. (1978): Adatok Dél-Dunántúl bogárfaunájához I. (Coleoptera: Cicindelidae, Carabidae). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 22: 45–55.
HORVATOVICH S. (1979): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 23: 31–39.
HORVATOVICH S. (1980a): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról II. (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 24: 33–43.
HORVATOVICH S. (1980b): Vas megyei vörösherésekben élő futóbogarak (Coleoptera: Carabidae) faunisztikai vizsgálata. – Savaria. A Vas megyei Múzeumok Értesítője 13–14: 59–66.
HORVATOVICH S. (1981a): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról III. (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (1980) 25: 71–83.
HORVATOVICH S. (1981b): A Barcsi Borókás Tájvédelmi Körzet Cicindelái, Carabidái és Dytiscidái (Coloptera). – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 2: 65–79.
HORVATOVICH S. (1982): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról IV. (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 26: 19–32.
HORVATOVICH S. (1988): Pellérd futóbogár faunája (Coleoptera: Carabidae). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 32: 7–13.
HORVATOVICH, S. (1989a): A Villányi-hegység futóbogarai (Coleoptera: Carabidae). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 33: 19–25.
HORVATOVICH S. (1989b): Über die Verbreitung und die Biotope von Trechus obtusus Erichson, 1837 (Coleoptera: Carabidae) in Ungarn. – Folia entomologica hungarica 50: 19–22.
HORVATOVICH S. (1990): A Zselic futóbogarai (Coleoptera, Carabidae). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 34: 5–14.
HORVATOVICH S. (1991): A Keleti-Mecsek futóbogarai (Coleoptera, Carabidae). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 35: 5–12.
HORVATOVICH S. (1992a): The small populations of Carabidae in Hungary I. The species with one locality. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 36: 9–11.
HORVATOVICH S. (1992b): A Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet élővilága. – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 7: 127–148.
HORVATOVICH S. (1992c): A Béda–Karapancsa Tájvédelmi Körzet futóbogarai és állasbogarai (Coloptera: Carabidae, Rhysoidae). – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 6: 79–97.
HORVATOVICH S. (1992d): A Savaria Múzeum futóbogár gyűjteménye (Coleoptera: Carabidae). – Savaria. A Vas megyei Múzeumok Értesítője 2 (2): 123–136.
HORVATOVICH S. (1993): Liste der Carabiden-Arten (Coleoptera, Carabidae) Ungarns. Stand 1991. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 37: 5–12.

HORVATOVICH S. (1995): A Dráva mente futóbogár (Coleoptera: Carabidae) faunájának alapvetése. – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 8: 73–84.
HORVATOVICH S. (2000): A Villányi-hegység futóbogarai (Coleoptera: Carabidae) II. – Dunántúli Dolgozatok, Természettudományi Sorozat 10: 175–187.
HORVATOVICH S. (2002a): A Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet futóbogarai I. (Coleoptera: Carabidae). – Folia comloensis 11: 77–86.
HORVATOVICH S. (2002b): Baranya megye futóbogár fajainak (Coleoptera, Carabidae) katalógusa. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 44–45: 25–32.
KÁDÁR F. & LÖVEI G. (1997): Flight activity of some Carabid beetles in light traps in Hungary. – Acta phytopathologica et entomologica hungarica 22 (1–4): 383–389.
KÁDÁR F. & SZÉL GY. (1989): Carabid beetles (Coleoptera, Carabidae) collected by light traps in apple orchards and maize stands in Hungary. – Folia entomologica hungarica 50: 27–36.
KÁDÁR F. & SZÉL GY. (1995): Data on ground beetles captured by light traps in Hungary (Coleoptera, Carabidae). – Folia entomologica hungarica 56: 37–43.
KÁDÁR, F. SZÉL GY. & FARAGÓ S. (1998): Futóbogarak (Coloptera: Carabidae) egy kisalföldi agrárterületen. – Növényvédelem 34 (1): 3–10.
KÁDÁR F. & SZÉL GY. (1999a): Futóbogarak monitorozása fénycsapdákkal a Körös–Maros Nemzeti Park térségében (Coleoptera: Carabidae). – Crisicum 2: 157–163.
KÁDÁR F. & SZÉL GY. (1999b): Species composition and occurrence of ground beetles (Coleoptera: Carabidae) int the Pilis Biosphere Reserve, Hungary: a pitfall trap study. – Folia entomologica hungarica 60: 205–212.
KAUFMANN E. (1914a): Pécs város és Baranyavármegye bogárfaunája. A Pécs–Baranya Megyei Múzeum-Egyesület kiadása, Pécs, 94 pp.
KAUFMANN E. (1914b): Képek a Mecsek-hegység bogárvilágáról. – A Mecsek-Egyesület 1913-iki évkönyve (1914): 1–35.
KISS J., KÁDÁR F., TÓTH I., KOZMA E. & TÓTH, F. (1994): Occurrence of predatory arthropods in winter wheat and in the field edge. – Ecologie 25 (2): 127–132.
KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1993): Új és ritka bogarak (Coleoptera) Magyarországról. – Folia historico-naturalia Musei matraensis 18: 75–79.
KÖDÖBÖCZ V. (2001): Adatok Debrecen és a Fényi-erdő (Bátorliget) környékének futóbogár-faunájához (Coloptera: Carabidae). – Folia entomologica hungarica 62: 343–355.
KÖDÖBÖCZ V. (2006): A debreceni Déri Múzeum futóbogár (Coloptera: Carabidae) gyűjteményének revideálása. – Kézirat.
KUTASI CS. (1998): Futóbogarak (Coleoptera, Carabidae) Litér környékéről. – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 13: 73–87.
KUTASI CS. (1999): Ritka és jellegzetes Balaton-felvidéki bogárfajok (Coleoptera). – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 14: 67–78.
KUTASI CS. (2000a): Majkpuszta (Vértes-hegység) környékének futóbogarai (Coloptera: Carabidae). – Folia entomologica hungarica 61: 282–295.
KUTASI CS. (2000b): Futóbogarak (Coleoptera: Carabidae) a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzetből. – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 15: 93–100.
KUTASI CS. (2002): Védett bogarak a Vértes-hegységből és környékéről. – Limes, Tudományos szemle, Természetvédelem, 51: 35–44.
KUTASI CS. & SÁGHY ZS. (2002): A Bakony faunájára új és ritka bogárfajok (Coleoptera). – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 19: 97–110.
KUTASI CS., MARKÓ V. & BALOG, A. (2004): Species Composition of Carabid (Coleoptera: Carabidae) Communities in Apple and Pear Orchards in Hungary. – Acta phytopathologica et entomologica hungarica 39 (1–3): 71–89.
KUTASI CS. (2004): A Kab-hegy környéki tavak és láprétek futóbogarai (Col.: Carabidae). – A Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 21: 97–110.
KUTHY D. (1896 [1987]): Coleoptera. In: A Magyar Birodalom állatvilága (Fauna Regni Hungariae). – A K. M. Természettudományi Társulat, Budapest, 213 pp.
LOVAS M. (1972a): Előzetes coleopterológiai adatok egy mecseki bükkösből. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 14–15: 35–37.
LOVAS M. (1972b): Talaj-coleopterológiai vizsgálatok tubesi gyertyános-tölgyesben. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 16: 25–27.
LOVAS M. (1976): Coleopterológiai adatok Tiszacsegéről 1967–1974. – A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1975: 31–55.
LÖBL, I. & SMETANA, A. (2003): Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 1. Archostemata, Myxophaga, Adephaga. – Stenstrup, Denmark, Apollo Books, 819 pp.

MAROSI S. & SOMOGYI S. (1990): Magyarország kistájainak katasztere II. – MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, pp. 547–578.
MERKL O. (1991): Reassessment of the beetle fauna of Bátorliget, NE Hungary (Coleoptera). – In: Mahunka S. (eds.): The Bátorliget Nature Reserve – after forty years, 1990. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, pp. 381–498.
MÜLLER-MOTZFELD, G. (2004): Adaphaga 1, Carabidae (Laufkäfer). – In: Freude, H., Harde, K-W., Lohse G. A., Klausnitzer, B. (eds.): Die Käfer Mitteleuropas 2. Spektrum Akademischer Verlag, 521 pp.
NAGY F., SZÉL GY. & VIG K. (2004): Vas megye futóbogár faunája (Coloeptera: Carabidae). – Praenorica. Folia historico-naturalia 7: 1–235.
ROZNER, GY. (2003): A Látrányi Puszta Természetvédelmi Terület futóbogár-faunájának vizsgálata (Coleoptera: Carabidae). – Natura somogyiensis 5: 123–130.
SÁGHY ZS., TAKÁCS A., FARKAS I. & MOLNÁR CS. (2003): Faunisztikai vizsgálatok futóbogarakon (Coleoptera, Carabidae) a Kis-Balaton területén. – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 20: 113–124.
SÁR J. (1993): A Dél-, és Nyugat-Dunántúl fakéreg alatt gyűjtött bogarai (Coleoptera). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 18: 81–95.
SÁR J. & DUDÁS GY. (2002): Bogárközösségek (Coleoptera) vizsgálata pionír és rekultivált élőhelyen. – Natura somogyiensis 3: 35–43.
SPEISER F. (1893): Kalocsa környékének bogárfaunája. – Kalocsa, 60 pp.
SZARUKÁN I. és HORVATOVICH S. (1994): Adatok a Hajdú-Bihar megyei nagyüzemek szántóföldi rovar-együtteseinek ismeretéhez (Carabidae, Melolonthidae, Elateridae). – Növényvédelem 30 (2): 49–62.
SZENTIKRÁLYI F. szerk. (2001): A Tisza vízirovar-együtteseinek monitorozása, a szennyezések hatása a fény-csapdával fogható ízeltlábúakra. – MTA Növényvédelmi Kutató Intézet, pályázati résztanulmány, Budapest.
SZÉKESSY V. (1958): Homokfutrinkák – Cicindelidae. – In: Magyarország Állatvilága (Fauna Hungariae), VI, 2. Akadémiai Kiadó, Budapest, 25 pp.
SZÉL GY. (1996): Rhysodidae, Cicindelidae and Carabidae (Coleoptera from the Bükk National Park. In: MAHUNKA, S. (ed.): The Fauna of the Bükk National Park II. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, pp. 159–222.
SZÉL GY. & ÁDÁM L. (1992): Bogárközösségek vizsgálata dolomitgyepekben (Coleoptera). – Folia entomologica hungarica 52: 232–236.
SZÉL GY. és HEGYESSY, G. (1996): Adatok az Őrségi Tájvédelmi Körzet futóbogár faunájához (Coleoptera: Carabidae). – Savaria. A Vas megyei Múzeumok Értesítője 23 (2): 7–36.
SZÉL GY. (1999): Carabidae (Coleoptera) from the Aggtelek National Park. – In: MAHUNKA, S. (ed.): The Fauna of the Aggtelek National Park I. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, pp. 151–170.
SZÉL GY. & BÉRCES, S. (2002): Carabidae (Coleoptera) from the Fertő–Hanság National Park. – In: MAHUNKA, S. (ed.): The Fauna of the Fertő–Hanság National Park, I. – Hungarian Natural History Museum, Budapest, pp. 379–399.
SZÉL GY., KÁDÁR F. & RETEZÁR I. (2001): Faunistical investigations on the ground beetle fauna of the Körös–Maros National Park (SE Hungary). – X. European Carabidologist Meeting, Tuczno, Poland 2001, Abstract, pp. 80–81.
TALLÓSI B. (2001): A Kecskeri-puszta Természetvédelmi Terület futóbogarai (Col. Carabidae). – A Puszta (2000) A „Nimfea" Természetvédelmi Egyesület Évkönyve (2000) 17: 76–89.
TALLÓSI B. (2003): Az Észak-Alföld ritka futóbogarai tekintettel azok élőhelyvédelmi jelentőségére. – A Puszta (2001). A „Nimfea" Természetvédelmi Egyesület Évkönyve (2001) 18: 28–48.
TÓTH L. (1973): A Bakony-hegység futóbogár-alkatú faunájának alapvetése (Coleoptera: Cicindelidae et Carabidae). – A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei 15: 73–91.
VIERTL B. (1894): Coleoptera. – In: Ágh T. (szerk.): Emléklapok Pécs sz. kir. város múltjából és jelenéből, pp. 39–61

A szerzők címe – Authors' addresses:

TALLÓSI BÉLA
H–5000 Szolnok
Csokonai u. 23. III./8.
E-mail: tallosib@yahoo.com

SZÉL GYŐZŐ
Magyar Természettudományi Múzeum
H–1088 Budapest
Baross u. 13.
E-mail: szel@zoo.zoo.nhmus.hu

PURGER J. JENŐ
PTE, Természettudományi Kar,
Állatökológia Tanszék
H–7624 Pécs,
Ifjúság útja 6.
E-mail: purger@ttk.pte.hu

Folia comloensis 15: 115–172. (2006) **ISSN 0236–8927**

Hatvanhat bogárcsalád fajai a Mecsekből (*Coleoptera*)

MERKL OTTÓ – SÁR JÓZSEF – GYÖRGY ZOLTÁN

Abstract: [MERKL O., SÁR J. & GYÖRGY Z. (2006): *Data to 66 beetle families (Coleoptera) from the Mecsek Mts, Hungary. – Folia comloensis 15: 115–172.*] – A list of 729 beetle species known to occur in the Mecsek Mts (Southern Hungary) and belonging to 66 families of the suborder Polyphaga is given. *Isorhipis nigriceps* (Mannerheim, 1823) is new to Hungary.

Key words: Coleoptera, Polyphaga, Hungary, Mecsek Mts, faunistics, *Isorhipis melasoides*, *Prostomis mandibularis*

Summary: A total of 729 species belonging to 66 families of the suborder Polyphaga (Lucanidae, Trogidae, Geotrupidae, Aphodiidae, Scarabaeidae, Melolonthidae, Cetoniidae, Rutelidae, Dynastidae, Scirtidae, Buprestidae, Byrrhidae, Elmidae, Dryopidae, Psephenidae, Eucnemidae, Trixagidae, Elateridae, Lycidae, Omalisidae, Lampyridae, Drilidae, Cantharidae, Dermestidae, Bostrichidae, Anobiidae, Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae**,** Sphindidae, Brachypteridae, Nitidulidae, Monotomidae, Silvanidae, Cucujidae, Laemophloeidae, Phalacridae, Cryptophagidae, Erotylidae, Byturidae, Biphyllidae, Bothrideridae, Cerylonidae, Alexiidae, Endomychidae, Coccinellidae, Latridiidae, Mycetophagidae, Ciidae, Tetratomidae, Melandryidae, Mordellidae, Zopheridae, Rhipiphoridae, Tenebrionidae, Prostomidae, Oedemeridae, Meloidae, Pyrochroidae, Salpingidae, Anthicidae, Scraptiidae, Bruchidae) are listed from the Mecsek Mts (Baranya county, Southern Hungary). The account is based on collection materials (housed mainly in the Janus Pannonius Museum, Pécs, and the Hungarian Natural History museum, Budapest) and on the scanty literature sources. The list indicates that the Mecsek Mts is insufficiently studied, so the present paper should be regarded as a basis for further, more detailed investigation. An overwhelming majority of the species is widely distributed int he deciduous forests and forest steppes of the hilly and mountainous regions of Hungary. Sixteen protected and seven not protected but faunistically important species are listed separately, and complemented with notes on their distribution in Hungary. Of them, the first reliable records of *Isorhipis nigriceps* (Mannerheim, 1823) from Hungary are presented here. One of the most interesting species of the Mecsek Mts is *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801). Its localities in Hungary is depicted on a UTM map. From conservational point of view, one of the most valuable parts of the mountains is the Melegmány-völgy Nature Conservation Area, which supports viable populations of several rare saproxylic beetles, e. g. *Aesalus scarabaeoides* (Panzer, 1794), *Ampedus quadrisignatus* (Gyllenhal, 1817), *Isorhipis melasoides* (Laporte de Castelnau, 1835), *Isorhipis nigriceps*, *Prostomis mandibularis* and *Sinodendron cylindricum* (Linnaeus, 1758).

Bevezetés

A jelen közleményben tárgyalt bogárcsaládok valamennyien a Polyphaga alrendbe tartoznak. Hazánkban előforduló fajaik száma alacsony vagy közepes (1–150). Sok esetben apró, nem feltűnő, nehezen határozható fajokat tartalmaznak, ezért távolról sem olyan népszerűek a bogarászok körében, mint például a cincérfélék (Cerambycidae) vagy a futóbogárfélék (Carabidae); nem egy esetben hazai specialistájuk sincs. Az ismertetett családok

mecseki fajairól semmilyen összefoglaló közlemény nem jelent meg. Egyes fajok szórványos mecseki lelőhelyadatai számos publikációban megtalálhatók, főleg olyanokban, amelyek az ország vagy a Dunántúl egyes területeinek sok adatát sorolják fel. Az ilyen irodalmi forrásokat külön nem említjük, mivel a közlés alapjául szolgáló bizonyító példányokat láttuk és megvizsgáltuk. Csak abban a néhány esetben hivatkozunk a forrásra, ha az ott közölt példányok adatai a jelen dolgozatban nem szerepelnek (HORVATOVICH 1979, 1980, 1981, 1982, KAUFMANN 1914a, b, SÁR 1993, SÁR & DUDÁS 2002, SÁR et al. 2003).

Nagy számú bogárfajt említ a Mecsekből KAUFMANN (1914a) dolgozata, de pontos lelőhelyet csak néhány esetben ad. Ezeket a fajokat azután a "Pécs város és Baranyavármegye" bogárfaunájáról írt összefoglaló munkájában (KAUFMANN 1914b) is felsorolja, de itt már a megye más területeiről való adatoktól sem különíti el őket. Pontos lelőhelyet itt is csak néhány, különösen érdekesnek tartott faj esetében közöl. Gyűjteménye a Magyar Természettudományi Múzeumban található, de a szóba jöhető példányokon csak "Pécs" vagy "Pécs vid." szöveg szerepel, így megállapíthatatlan, hogy az adott példány a Mecsekből származik-e. KAUFMANN (1914a) felsorolásából kihagytuk azokat a fajokat, amelyeket csak VIERTL (1894) alapján szerepeltetett, és amelyek előfordulása hazánkban kizárt. Viertl Béla cs. kir. vadász-százados az 1860-as évektől kezdve több évtizeden át gyűjtött bogarakat és lepkéket a Mecsekben. Halála után gyűjteménye hazájába, Morvaországba került, így a fogott példányok határozását már Kaufmann Ernő sem tudta ellenőrizni. Csak Viertl fent idézett katalógusa állt rendelkezésére. Ebben olyan fajok is találhatók, amelyeket Viertl valószínűleg előző állomáshelyén, Boszniában gyűjtött, így tévesen kerülhettek a felsorolásba. Azokat a fajokat, amelyeket Kaufmann a saját gyűjtései alapján határozott meg, de előfordulásuk Magyarországon kizárt, szögletes zárójelben szerepeltetjük, de nem számítjuk a kimutatott fajok közé.

A tárgyalt családok a következő családsorozatokba tartoznak LAWRENCE & NEWTON (1995) illetve a Fauna Europaea (2004) szerint:

Scarabaeoidea családsorozat: Lucanidae, Trogidae, Geotrupidae, Aphodiidae, Scarabaeidae, Melolonthidae, Cetoniidae, Rutelidae, Dynastidae.

Scirtoidea családsorozat: Scirtidae.

Buprestoidea családsorozat: Buprestidae.

Byrrhoidea családsorozat: Byrrhidae, Elmidae, Dryopidae, Psephenidae.

Elateroidea családsorozat: Eucnemidae, Trixagidae, Elateridae, Lycidae, Omalisidae, Lampyridae, Drilidae, Cantharidae.

Bostrichoidea családsorozat: Dermestidae, Bostrichidae, Anobiidae.

Lymexyloidea családsorozat: Lymexylidae.

Cleroidea családsorozat: Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae.

Cucujoidea családsorozat: Sphindidae, Brachypteridae, Nitidulidae, Monotomidae, Silvanidae, Cucujidae, Laemophloeidae, Phalacridae, Cryptophagidae, Erotylidae, Byturidae, Biphyllidae, Bothrideridae, Cerylonidae, Alexiidae, Endomychidae, Coccinellidae, Latridiidae.

Tenebrionoidea családsorozat: Mycetophagidae, Ciidae, Tetratomidae, Melandryidae, Mordellidae, Zopheridae, Rhipiphoridae, Tenebrionidae, Prostomidae, Oedemeridae, Meloidae, Pyrochroidae, Salpingidae, Anthicidae, Scraptiidae.

Chrysomeloidea családsorozat: Bruchidae.

A Chrysomeloidea kivételével a családsorozatokból az összes család anyagát feldolgoztuk. A családsorozatokban a felsoroltakon kívül is lehetnek családok; ezek itt azért nem szerepelnek, mert nem találtunk belőlük mecseki példányokat.

Anyag és módszer

Dolgozatunk az alábbi köz- és magángyűjtemények anyagán alapul, amelyeket a szövegben rövidítésekkel jelölünk.

BCE = Budapesti Corvinus Egyetem, Rovartani Tanszék, Budapest
CzZs = Czető Zsolt magángyűjteménye, Budapest
JPM = Janus Pannonius Múzeum, Pécs
MA = Muskovics András magángyűjteménye, Tárnok
MJ = Muskovits József magángyűjteménye, Budapest
MM = Mátra Múzeum, Gyöngyös
RI = Retezár Imre magángyűjteménye, Budapest
SzD = Szalóki Dezső magángyűjteménye, Budapest
SzK = Székely Kálmán magángyűjteménye, Budapest
MTM = Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest

A példányok túlnyomó többségét a JPM és a MTM őrzi; a többi gyűjteményben a feldolgozott anyagnak csak néhány (szélső esetben egy) példánya található. A különböző specialisták által már korábban meghatározott példányokat vettük figyelembe, de a MTM még feldolgozatlan anyagaiból az első szerző (Merkl Ottó) és más bogarászok (lásd a köszönetnyilvánítást) meghatározták a mecseki példányokat. A Bruchidae családba tartozó valamennyi példányt György Zoltán határozta meg.

Az alábbi fajlistában a családokon belül az egyes fajok abc-sorrendben állnak. Az egyes példányok adatai a következő sorrendben követik egymást: település neve (abc-sorrendben), közelebbi lelőhely, a gyűjtés dátuma, a gyűjtő neve (zárójelben a gyűjtemény rövidítése, ahol a példány található). A gyűjtési módszer a legtöbb cédulán vagy nem szerepelt, vagy csak a legáltalánosabb módszerekkel (fűhálózással, egyeléssel, stb.) történt a gyűjtés, ezért a módszert egészen kevés, különlegesebb esettől (pl. autós hálózás) eltekintve nem említjük. Ha a dátum és a gyűjtő is hiányzik, akkor azokat a cédulán sem találtuk. A lelőhelyek felsorolása azoknak a példányoknak az adataival végződik, amelyek csak a hegységet tüntetik fel (pl. „Mecsek", „Montes Mecsek").

Eredmények

Lucanidae – Szarvasbogárfélék

Aesalus scarabaeoides (Panzer, 1794) – Pécs: Éger-völgy, 2000. X. 16., Sár J. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 7., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, bükkös, korhadt cseresznyefából, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM). Irodalmi adat: Pécs: Kantavár (KAUFMANN 1914a).

Dorcus parallelipipedus (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1931. V. 12., Stiller V. (MTM); Orfű: Szuadó, 1955. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Kozári vadászház, 1957. VI. 5-7., Mihályi (MTM); Pécs: Lyukas-hársfa, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Misina, 1953. X. 23.-24., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM).

Lucanus cervus (Linnaeus, 1758) – Cserkút, 2000. VI. 11., Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1992. V. 31., Sár J. (JPM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Mecsek, 1951. VI. 26., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Platycerus caprea (De Geer, 1774) – Irodalmi adat: Magyaregregy: Magyaregregyi-völgy (HORVATOVICH 1982).

Platycerus caraboides (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1955. V. 5., Papp J. (MTM); Orfű: Szuadó, 1953. V. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Remete-rét, 1980. V. 8., Horvatovich S. (JPM); Pécs 1958. VII. 24., Gebhardt A. (JPM).

Sinodendron cylindricum (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Zengő, 1988. I. 6., Sár J. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 2000. IX. 13., Horvatovich S. & Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Synodendron cylindricum* néven.

Trogidae – Irhabogárfélék

Trox cadaverinus Illiger, 1802 – Bakonya, 1977. VI. 11., Uherkovich Á. (JPM).

Trox hispidus niger Rossi, 1792 – Abaliget, 1981.VI.13., Podlussány A. (MTM); Bakonya, 1977. VI. 11., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Tubes, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Trox sabulosus (Linnaeus, 1767) – Abaliget, 1981.VI.13., Podlussány A. (MM).

Trox scaber (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Geotrupidae – Álganéjtúrófélék

Anoplotrupes stercorosus (Scriba, 1791) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2000. IX. 21., Sár J. (JPM); Orfű: Cigány-föld, 1985. IX. 20., Szalóki D. (SzD); Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubes, 1969. IX. 5., Lovas M. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Geotrupes stercorosus* néven.

Bolbelasmus unicornis (Schrank, 1789) – Irodalmi adat: Mecsekszabolcs (KAUFMANN 1914a, b), *Bolboceras unicorne* néven.

Geotrupes mutator (Marsham, 1802) – Abaliget, 1924. IX., Bokor E. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Geotrupes spiniger (Marsham, 1802) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. VII. 29., fénycsapda. (JPM).

Geotrupes stercorarius (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Lethrus apterus (Laxmann, 1770) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Odonteus armiger (Scopoli, 1772) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989. VII. 11., fénycsapda (JPM); Pécs: Vasas, 1953., Magyar M. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Trypocopris vernalis (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Zengő, 1955. V. 7., Papp J. (MTM); Orfű: Szuadó, 1977. VII. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1960. VI. 21. Fodor J. (MTM); Pécs: Tubes, 1954. IX. 14., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Geotrupes vernalis* néven.

Aphodiidae – Ganéjbogárfélék

Aphodius (Acrossus) depressus (Kugelann, 1792) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989. VIII. 12., fénycsapda. (JPM).

Aphodius (Acrossus) luridus (Fabricius, 1775) – Pécs: Lapis, 1985. IV. 5., Szalóki D. (SzD); Pécs: Lapis, 500 m, 1985. IV. 6., Ádám L. (MTM).

Aphodius (Acrossus) rufipes (Linnaeus, 1758) – Zengővárkony, 1980. VI. 13., Fazekas I. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius rufipes* néven.

Aphodius (Agrilinus) ater (De Geer, 1774) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (HORVATOVICH 1980), *Aphodius ater* néven.

Aphodius (Aphodius) fimetarius (Linnaeus, 1758) – Pécs: Éger-völgy, 1975. III. 5., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Lapis, 500 m, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1985. IV. 5., Szalóki D. (SzD); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Aphodius (Biralus) satellitius (Herbst, 1789) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius satellitius* néven.

Aphodius (Bodilus) lugens Creutzer, 1799 – Pécs: Vasas, 1953. (JPM).

Aphodius (Chilothorax) distinctus (O.F.Müller, 1776) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius inquinatus* néven.

Aphodius (Chilothorax) melanostictus W. Schmidt, 1840 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius melanostictus* néven.

Aphodius (Colobopterus) erraticus (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius erraticus* néven.

Aphodius (Esymus) merdarius Fabricius, 1775 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius merdarius* néven.

Aphodius (Eudolus) quadriguttatus Herbst, 1783 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius quadriguttatus* néven.

Aphodius (Euorodalus) paracoenosus Balthasar et Hrubant, 1960 – Pécs: Lapis, 500 m, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Stiglicfogdosó, 500 m, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM).

Aphodius (Loraspis) frater Mulsant et Rey, 1870 – Irodalmi adat: Pécsbánya (KAUFMANN 1914a, b), *Aphodius sulcatus* néven.

Aphodius (Melinopterus) prodromus Brahm, 1790 – Hosszúhetény: Zengő, 1983. IV. 24., Lehel Cs. (MTM); Pécs: Lapis, 500 m, 1983. III. 20., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1985. IV. 5., Szalóki D. (SzD); Pécs: Stiglicfogdosó, 500 m, 1983. III. 20., Ádám L. (MTM); Pécs: Vasas, 1953. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius prodromus* néven.

Aphodius (Melinopterus) pubescens Sturm, 1800 – Abaliget, 1968. V. 5., Nattán M. (MTM).

Aphodius (Nialus) varians Duftschmid, 1805 – Magyaregregy, 1977. VI. 14., fénycsapda (JPM); Magyaregregy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Mánfa, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM).

Aphodius (Nimbus) obliteratus Panzer, 1823 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius obliteratus* néven.

Aphodius (Parammoecius) corvinus Erichson, 1848 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius corvinus* néven.

Aphodius (Planolinus) borealis Gyllenhal, 1827 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Aphodius (Planolinus) uliginosus J. Hardy, 1847 – Pécs: Lapis, 1985. IV. 5., Szalóki D. (SzD).

Aphodius (Teuchestes) fossor (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Aphodius fossor* néven.

Aphodius (Volinus) sticticus (Panzer, 1798) – Komló: Zobákpuszta, 1941. VI. 18.-23., Bunday (MTM); Pécs: Misina, 1955. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Stiglicfog-

dosó, 500 m, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM).

Heptaulacus testudinarius (Fabricius, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oxyomus sylvestris (Scopoli, 1763) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Misina, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Pleurophorus caesus (Creutzer, 1796) – Komló: Mánfa, 1977. V. 19., Horvatovich S. (JPM); Magyaregregy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Magyaregregy, 1959. VII. 5., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Lapis, 500 m, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Psammodius asper (Fabricius, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Rhyssemus asper* néven.

Scarabaeidae – Ganéjtúrófélék

Caccobius schreberi (Linnaeus, 1767) – Abaliget, 1968. V. 5., Nattán M. (MTM); Pécs: Misina, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Copris lunaris (Linnaeus, 1758) (2c ábra) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Euoniticellus fulvus (Goeze, 1777) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Oniticellus fulvus* néven.

Euonthophagus amyntas (Olivier, 1789) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Onthophagus amyntas* néven.

Gymnopleurus geoffroyi (Fuesslin, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Gymnopleurus cantharus* néven.

Onthophagus coenobita (Herbst, 1783) – Abaliget, 1963. V. 5., Nattán M. (MTM); Abaliget, Stiller V. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy (JPM). Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Stiglicfogdosó, 500 m, 1985. IV. 6., Ádám L. (MTM).

Onthophagus fracticornis (Preyssler, 1790) – Pécs: Lapis, 500 m, 1983. III. 20., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1985. IV. 5., Szalóki D. (SzD); Pécs: Misina. (JPM); Pécs: Stiglicfogdosó, 500 m, 1983. III. 20., Ádám L. (MTM); Pécs: Stiglicfogdosó, 500 m, 1985. IV. 6., Ádám L. (MTM).

Onthophagus gibbulus (Pallas, 1781) – Pécs: Vasas, 1953. (JPM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Onthophagus lemur (Fabricius, 1781) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Onthophagus ovatus (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Onthophagus ruficapillus Brullé, 1832 – Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM); Pécs: Lapis, 500 m, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Vasas, 1953. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002), *Onthophagus ruficollis* néven.

Onthophagus taurus (Schreber, 1759) – Abaliget, Stiller V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Onthophagus vacca (Linnaeus, 1767) – Pécs: Lapis, 500 m, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Onthophagus verticicornis (Laicharting, 1781) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM);

Pécs: Lapis, 500 m, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Melegmányi-völgy, 450 m, 1984. IV. 23., Ádám L. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1967. VI. 9., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Vörös-hegy (JPM).

Sisyphus schaefferi (Linnaeus, 1758) – Pécs: Lapis, 1954. VI. 3., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Melolonthidae – Cserebogárfélék

Amphimallon assimile (Herbst, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Amphimallon solstitiale (Linnaeus, 1758) – Orfű, 1991. VII. 23., Kisbenedek T. (MTM); Pécs, 1984. VI. 2., Uherkovich Á. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Holochelus aequinoctialis (Herbst, 1790) – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949. X. 27., Kolozsváry G. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Rhizotrogus aequinoctialis* néven.

Holochelus pilicollis (Gyllenhal, 1817) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Rhizotrogus pilicollis* néven.

Holochelus vernus (Germar, 1823) – Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. III. 29., Sár J. (JPM); Pécs: Vasas, 1953. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Rhizotrogus vernus* néven.

Hoplia dilutipes Reitter, 1890 – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab & Székessy V. (MTM); Mecsek Tubes, 1960. VI. 15., Soós Á. (MTM); Pécs: Misina, 1956. VI. 21., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1949. VI. 20. (JPM).

[*Hoplia flavipes* – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a, b). A Mediterráneum délkeleti részén elterjedt faj előfordulása Magyarországon gyakorlatilag kizárható. A jelzett irodalmi adat alighanem helytelen határozáson vagy névhasználaton alapul.]

Hoplia praticola Duftschmid, 1805 – Pécs: Éger-völgy, 1953. V. 18., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Maladera holosericea (Scopoli, 1772) – Pécs: Vasas, 1953. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Melolontha melolontha (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Zengő, 1955. V. 7., Papp J. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1955. V. 6., Papp J. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Melolontha pectoralis Megerle von Mühlfeld, 1812 – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Rhizotrogus aestivus (A. G. Olivier, 1789) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cetoniidae – Virágbogárfélék

Cetonia aurata (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949. X. 27., Kolozsváry G. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1955. V. 7., Papp J. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1983. IV. 24., Lehel Cs. (MTM); Komló: Móné-telek, 1982. VI. 28., Ádám L. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. VII. 15., Sár J. (JPM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Misina, 1980. V. 8., Horvatovich S. (JPM);

Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Erdős J. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 20., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubicai-oldal, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Mecsek, 1949. V. 19., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cetonischema aeruginosa (Drury, 1770) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Potosia aeruginosa* néven.

Eupotosia affinis (Andersch, 1797) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Potosia affinis* néven.

Gnorimus nobilis (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1980. VI. 28., Sár J. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubicai-oldal, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Tubicai-oldal, 1983. V. 27., Ádám L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Gnorimus variabilis (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2000. III. 15., Sár J. & Dudás Gy. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Liocola lugubris (Herbst, 1786) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Liocola marmorata* néven.

Netocia cuprea obscura (Andersch, 1797) – Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Vasas, 1953. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Potosia cuprea* néven.

Netocia fieberi (Kraatz, 1880) – Cserkút, 1988. VII. 5., Sár J. (JPM); Cserkút, 1988. VII. 5., Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Potosia fieberi* néven.

Netocia ungarica (Herbst, 1790) – Irodalmi adat: Mecsekszabolcs (KAUFMANN 1914a, b), *Potosia hungarica* néven.

Osmoderma eremita (Scopoli, 1763) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oxythyrea funesta (Poda, 1761) – Komló: Móné-telek, 1982. VI. 28., Ádám L. (MTM); Komló: Melegmány, 1978. VI. 25., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Trichius sexualis Bedel, 1906 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1980. VI. 28., Sár J. (JPM); Pécs: Tubicai-oldal, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Trichius fasciatus* néven.

Tropinota hirta (Poda, 1761) – Orfű: Szuadó, 1953. V. 18., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a)

[*Tropinota squalida* (Scopoli, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a). Az adat helytelen határozáson alapulhat, mivel a faj nem él Magyarországon.]

Valgus hemipterus (Linnaeus, 1758) (2e ábra) – Pécs: Nagy-Mély-völgy (JPM); Pécs: Vasas, 1953. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, Móczár L. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Rutelidae – Szipolyfélék

Anisoplia agricola (Poda, 1761) (1b ábra) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anisoplia cyathigera* néven.

Anisoplia austriaca (Herbst, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anisoplia tempestiva Erichson, 1847 – Orfű: Lipóc, 1991. VII. 23., Ádám L. (MTM);

Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anisoplia graminivora* néven.

Anisoplia lata Erichson, 1847 – Pécs: Havihegy, 1968. VI. 23., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1966. VI. 14., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anomala dubia (Scopoli, 1763) – Mecsek, Gebhardt A. (JPM).

Chaetopteroplia segetum (Herbst, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anisoplia segetum* néven.

Dynastidae – Orrszarvúbogár-félék

Oryctes nasicornis (Linnaeus, 1758) (2d ábra) – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949. X. 20., Kolozsváry G. (MTM); Pécs: Árpád-tető, 1988. VI. 10., Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Pentodon idiota (Herbst, 1789) – Kővágószőlős, 1994. VI. 19., Sár J. (JPM).

Scirtidae – Rétbogárfélék

Cyphon coarctatus Paykull, 1799 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cyphon padi (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cyphon palustris Thomson, 1855 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Cyphon variabilis (Thunberg, 1787) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Elodes minuta (Linnaeus, 1767) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Mánfa, 1981. V. 11., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Helodes minuta* néven.

Microcara testacea (Linnaeus, 1767) – Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scirtes orbicularis (Panzer, 1793) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Buprestidae – Díszbogárfélék

Acmaeodera degener (Scopoli, 1763) – Pécs: Lapis, 1953. VII. 16. (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Acmaeoderella flavofasciata (Piller et Mitterpacher, 1783) – Kisvaszar, 1935, Apt Ö. (MTM); Kisvaszar, 1951. VII. 20-26., Győrffy (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. VI. 28., Sár J. (JPM); Pécs: Árpádtető, 1994. VI. 29., Muskovics A. (MA); Pécs: Árpádtető, 1995. VI. 8., Muskovics A. (MA); Pécs: Kozári vadászház, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1953. VI. 17. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Acmaeodera flavofasciata* néven.

Ptosima flavoguttata (Illiger, 1803) – Abaliget, 1921. V. 12., V. Stiller (MTM); Pécs: Lapis, 1953. VII. 16. (JPM); Pécs: Vasas, 1953. VI., Magyar M. (JPM); Pécs: Vasas, 1952. VI., Magyar M. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Ptosima 11-maculata* néven.

Chalcophora mariana (Linnaeus, 1758) – Mecsek, Gebhardt A. (MTM).

Dicerca aenea (Linnaeus, 1761) – Kisvaszar, Lichtneckert F. (MTM).

Dicerca berolinensis (Herbst, 1779) – Komló: Zobákpuszta, 2000. V. 26., Muskovics A. (MA); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VI. 2., Muskovics A. (MA); Orfű: Szúadó, 2004. IX. 29., Sziráki Gy. (MTM); Pécs: Kantavár, 1993. VIII. 22., Muskovits J. (MJ); Pécs: Vasas, 1953. VI., Magyar M. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Eurythyrea quercus (Herbst, 1780) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Eurythyrea scutellaris* néven.

Lampra mirifica Mulsant, 1855 – Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VI. 2., Muskovics A. (MA).

Lampra rutilans (Fabricius, 1777) – Abaliget, 1913. V., V. Stiller (MTM); Kisvaszar, 1951. VI. 22., Erdős J. (MTM); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VI. 2., Muskovics A. (MA); Pécs: Árpádtető, 1993. VI. 23., Retezár I. (RI); Pécs: Árpádtető, 1994. VI. 30., Muskovits J. (MJ); Pécs: Árpádtető, 1995. VI. 20., Muskovits J. (MJ); Pécs: Árpádtető, 1996. VII. 5., Muskovics A. (MA); Pécs: Tripammerfa, 1993. VI. 23., Székely K. (SzK). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Poecilonota rutilans* néven.

Buprestis haemorrhoidalis Herbst, 1780 – Orfű, 2000. VI. 22., Muskovics A. (MA).

Buprestis novemmaculata Linnaeus, 1767 – Komló: Sikonda, Peregi (MTM).

Capnodis tenebrionis (Linnaeus, 1761) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Aurigena lugubris (Fabricius, 1777) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Perotis lugubris* néven.

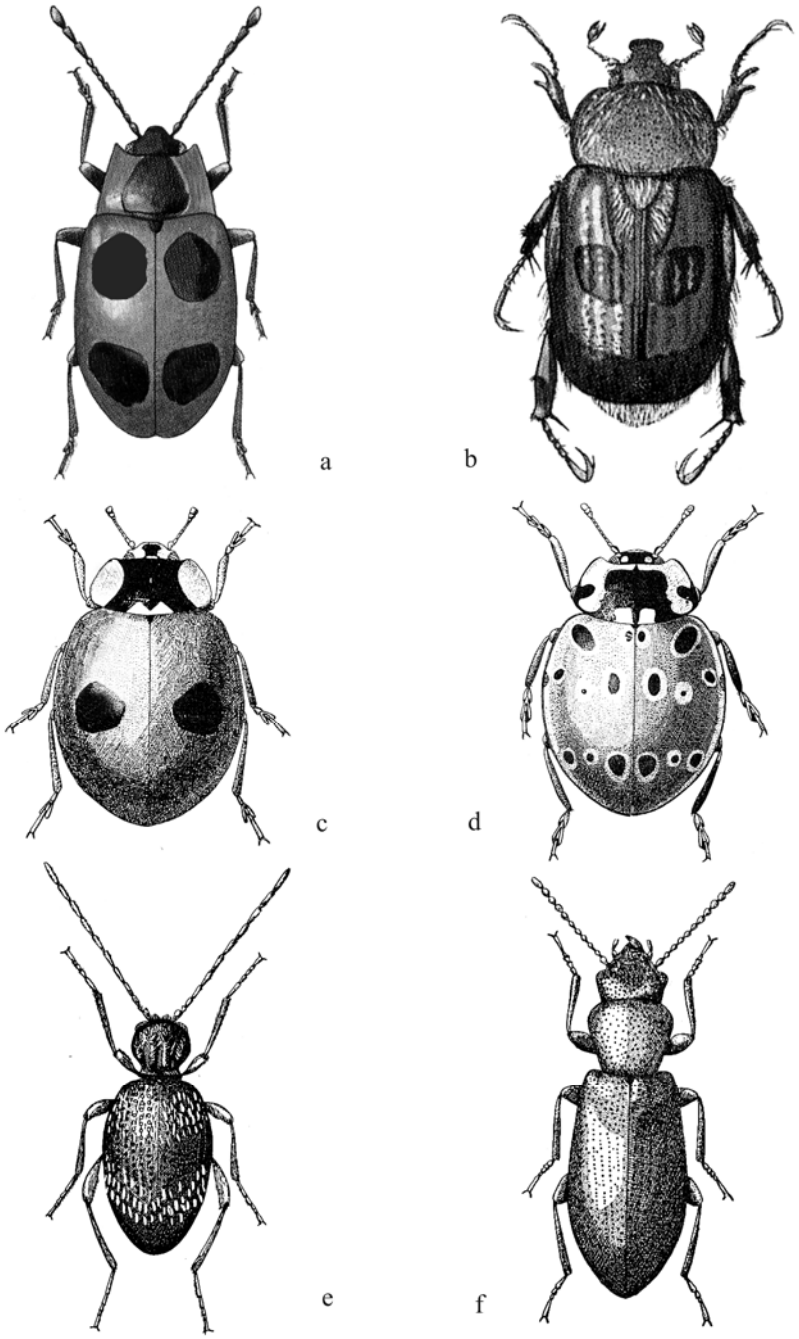
Phaenops cyanea (Fabricius, 1775) – Pécs: Jakab-hegy, 1995. IV. 27., Muskovits J. (MJ); Mecsek, 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM).

Anthaxia hungarica (Scopoli, 1772) – Pécs: Lapis, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tettye, 1951. V. 5., Móczár L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

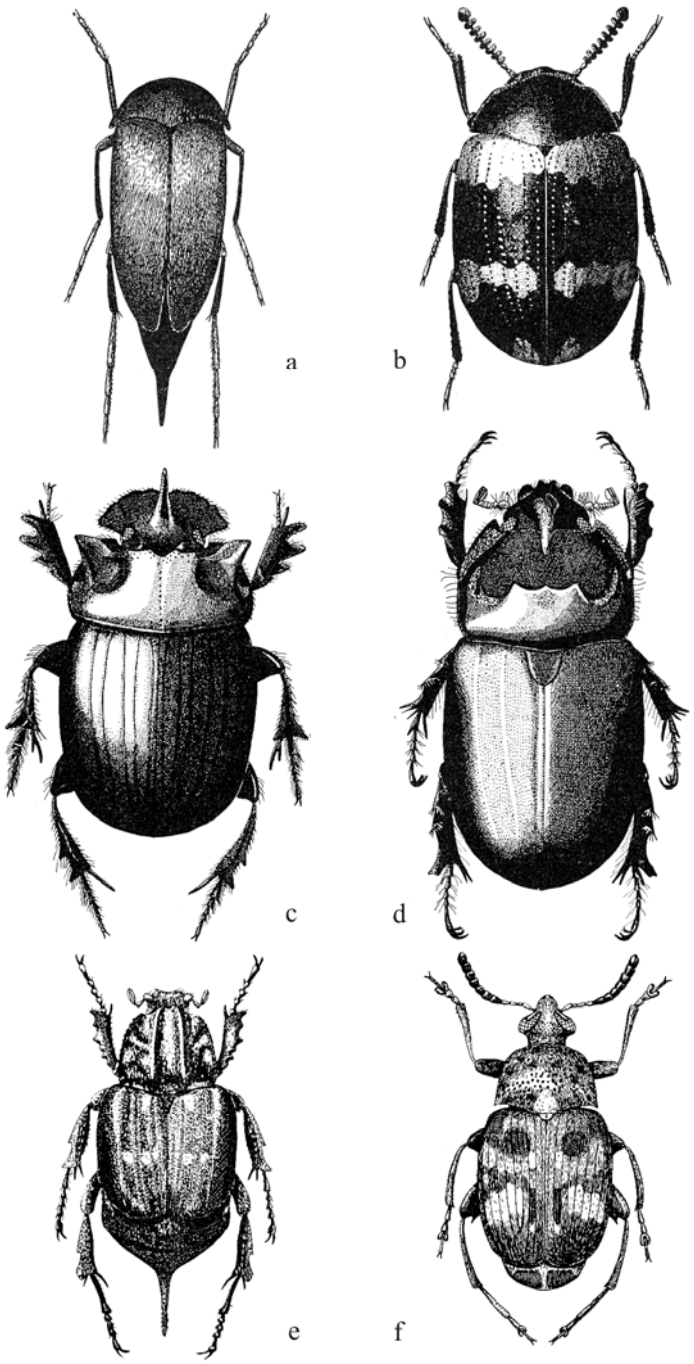
Anthaxia fulgurans (Schrank, 1783) – Komló: Sikonda, 1954. VI. 21., Mihályi F. (MTM); Magyaregregy: Márévár (MTM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8., (JPM); Óbánya: Réka-völgy, 1955. V. VI., Papp J. (MTM); Pécs: Dömörkapu, 1972. V. 25., Uherkovich (JPM); Pécs: Lapis, 1983. V. 23., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1968. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1965. VI. 21., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis (JPM); Pécs: Misina, 1953. IV. 28. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 15. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Dely O. (MTM); Pécs: Misina, 1979. VII. 9., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1965. VI.-VII., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1967. VII. 14., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1945. V. 20., Gebhardt A. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1982. VI. 27., Ádám L. & Hámoriné (MTM); Pécs: Tubes-gerinc, 1966. VI. 14., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes-gerinc, 1957. VI. 21. (JPM); Mecsek, 1949. VI. 20. (JPM); Mecsek, 1953. VI. 17., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, Móczár L (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthaxia funerula (Illiger, 1803) – Mecsek, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsekszabolcs (KAUFMANN 1914a, b).

Anthaxia nitidula nitidula (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, Gebhardt A. (JPM); Kisvaszar, Apt Ö. (MTM); Komló: Melegmány, 1955. VI.-VII. (JPM); Komló: Melegmány, 1953. VI. 22. (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8. (JPM); Orfű:

1. ábra - Fig. 1. *Endomychus coccineus* (**a**), *Anisoplia agricola* (**b**), *Adalia bipunctata* (**c**), *Anatis ocellata* (**d**), *Ptinus fur* (**e**), *Sphariestes castaneus* (**f**). grafika: Fazekas I. (eltérő méretarányok)

2. ábra - Fig. 2. *Mordella aculeata* (a), *Diaperis boleti* (b), *Copris lunaris* (c), *Oryctes nasicornis* (d), *Valgus hemipterus* (e), *Bruchus pisorum* (f). Grafika: Fazekas I. (eltérő méretarányok)

Szuadó, 1957. V. 14., Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Orfű: Szuadó, 1953. V. 18., (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. VII. 6. (JPM); Óbánya, 1986. VI. 4., Szabó Márta (JPM); Óbánya, 1971. V. 23., Székely K. (SzK); Pécs: Árpádtető, 1995. VI. 28., Muskovics A. (MA); Pécs: Dömörkapu, 1956. V. 18., Móczár L. (MTM); Pécs: Kozári vadászház, 1953. V. 27. (JPM); Pécs: Lapis (JPM); Pécs: Lapis, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lapis, 1977. V. 17., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1955. VI.-VII. (JPM); Pécs: Tubes-gerinc (JPM); Mecsek, 1965. VI. 2., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1956. VI. 20., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthaxia podolica Mannerheim, 1837 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Kisvaszar, 1934. VII., Apt Ö. (MTM); Kisvaszar, Apt Ö. (MTM); Komló: Mánfa, 1957. VI. 14., Móczár L. (MTM); Komló: Melegmány, 1908. VI. 4., Csiki E. (MTM); Liget, Apt Ö. (MTM); Orfű: Szuadó, 1953. VI. 8. (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8. (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VIII. 3. (JPM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Óbánya: Réka-völgy, 1955. V. VI., Papp J. (MTM); Pécs: Lapis (JPM); Pécs: Lapis, 1953. VII. 16. (JPM); Pécs: Lapis, 1954. VII. 9. (JPM); Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Misina (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 15. (JPM); Pécs: Misina, 1953. VII. 8. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1957. V. 10., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1991. VII. 31., Czető Zs. (CzZs); Pécs: Misina, Hidegkút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1945. V. 20., Gebhardt A. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1955. VI.–VII. (JPM); Pécs: Tubes, 1960. VI. 15., Soós Á. (MTM); Pécs: Tubes, 1966. VI. 14., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1949. VI. 20. (JPM); Mecsek, 1951. VI. 20., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1965. VI. 21., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (MTM); Mecsek, Móczár L. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anthaxia grammica* néven.

Anthaxia manca (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthaxia salicis (Fabricius, 1777) – Kantavár, 1872. VI. -08., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Komló: Mánfa, 1957. V. 16., Gebhardt A. (JPM); Komló: Melegmány, Gebhardt A. (JPM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Orfű: Szuadó, 1954. V. 24. (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8. (JPM); Pécs: Égervölgy, 1956. VI. 16., Bajári (MTM); Pécs: Misina, 1953. IV. 28. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 15. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 19. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1959. V. 26. (MTM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthaxia suzannae Théry, 1942 – Mecsek, Gebhardt A. (MTM).

Anthaxia cichorii (Olivier, 1780) – Pécs: Misina (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthaxia millefolii (Fabricius, 1801) – Pécs: Havihegy, 1966. VI. 21., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1967. VII. 15., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina (JPM); Pécs: Misina, 1951. VI. 11., Somfay (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1966. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1967. VII. 14., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tettye, 1966. V. 17., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tettye, 1968. VI. 11., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1949. VI. 20. (JPM); Mecsek, 1953. VII. 1.–2., Balás G. (BCE). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthaxia godeti Laporte et Gory, 1839 – Pécs: Éger-völgy, 1979. VII. 8. (JPM); Pécs: Misina, 1953. VII. 8. (JPM); Pécs: Misina, 1955. V. 25. (JPM); Pécs: Lapis, 1968. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Tubes, 1982. VI. 27., Ádám L. & Hámoriné (MTM).

Anthaxia helvetica Stierlin, 1868 – Mecsek, Gebhardt A. (JPM).

Anthaxia quadripunctata (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1995. VI. 2., Muskovits J. (MJ); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VI. 2., Muskovics A. (MA); Pécs: Dömörkapu, 1980. V. 26., Márton Zsófia (JPM); Pécs: Lapis, 1968. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. VI. 10., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1975. V. 25. (JPM); Pécs: Misina-tető, 1957. VII. 14., Gebhardt A. (JPM).

Anthaxia sepulchralis (Fabricius, 1801) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Chrysobothris affinis (Fabricius, 1794) – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949. X. 27., Kolozsváry G. (MTM); Komló: Sikonda, 1979. VI. 10., Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. VI. 2., Vásárhelyi T. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 10., Sár J. (JPM); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VI. 2., Muskovics A. (MA); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VII. 14., Muskovics A. (MA); Orfű, 2000. VII. 4., Muskovics A. (MA); Pécs: Árpádtető, 1993. VI. 23., Retezár I. (RI); Pécs: Árpádtető, 1994. VI. 30., Muskovits J. (MJ); Pécs: Árpádtető, 1995. VI. 20., Muskovits J. (MJ); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Vasas, 1952. VI., Magyar M. (JPM); Mecsek, 1951. II. 28., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Chrysobothris chrysostigma (Linnaeus, 1758) – Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM).

Coraebus elatus (Fabricius, 1787) – Pécs: Kozári vadászház, 1954. V. 17. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1966. VI. 10., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tettye, 1872. VI.-VIII., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Coraebus aeneicollis* és *Coraebus lampsanae* néven.

Coraebus florentinus (Herbst, 1801) – Kisvaszar, 1935. VI. (MTM); Pécs: Kisvaszar, 1934. VI. 20., Apt Ö. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Coraebus fasciatus* néven.

Coraebus rubi (Linnaeus, 1767) – Orfű, 1991. VII. 30., Czető Zs. (CzZs); Orfű: Kopasz-hegy, 1991. VIII. 3., Czető Zs. (CzZs).

Agrilus ater (Linnaeus, 1767) – Kisvaszar, 1935. VI., Apt Ö. (MTM).

Agrilus angustulus (Illiger, 1803) – Kantavár, 1872. VI-VIII., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Komló: Melegmány, 1978. VI. 26., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. VI. 2., Vásárhelyi T. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987. VII. 7., Sár J. (JPM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VI. 2., Muskovics A. (MA);

Pécs: Havihegy, 1966. VI. 3., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Kozári vadászház, 1994. VI. 30., Muskovits J. (MJ); Pécs: Misina, (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Lapis (MTM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1953. VI. 17. (JPM); Pécs: Tubes-gerinc, 1965. VI. 4., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agrilus biguttatus (Fabricius, 1777) – Abaliget, 1872. VI.-VIII., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 2000. VII. 3., Muskovics A. (13) (MA); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. V. 30., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. VI. 2., Vásárhelyi T. (MTM); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VII. 14., Muskovics A. (MA); Pécs: Árpád-tető, 1974. VI. 16., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Árpádtető, 1993. VI. 23., Retezár I. (RI); Pécs: Árpádtető, 1996. VII. 5., Muskovics A. (MA); Pécs: Kantavár, 1872. VI.-VIII., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Pécs: Kozári vadászház, 1954. VI. 8., Móczár L. (MTM); Pécs: Kozári vadászház, 1993. VI. 23., Muskovits J. (MJ); Pécs: Lapis, 1982. VI. 21., Ádám L. (MTM); Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1949. V. 19., Erdős J. (MTM); Mecsek, Lichtneckert F. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agrilus cinctus (Olivier, 1790) – Pécs: Tubes, 1965. VI. 14., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agrilus convexicollis Redtenbacher, 1849 – Abaliget, 1981. VI. 13., Podlussány A. (MTM); Kisvaszar, 1934. VII., Apt Ö. (MTM).

Agrilus cuprescens Ménétriés, 1832 – Pécs: Lapis, 1953. VII. 16. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1979. VI. 15., Horvatovich S. (JPM); Mecsek, 1936. VI. 27., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Agrilus aurichalceus* néven, Mecsekszabolcs (KAUFMANN 1914b), *Agrilus chrysoderes* v. *obtusus* néven.

Agrilus curtulus Mulsant, 1863 – Kisvaszar, 1935. VI., Apt Ö. (MTM); Pécs: Remete-rét, 1978. VI. 29., Zombory L. (JPM).

Agrilus graminis Laporte et Gory, 1839 – Kisvaszar, 1935. VI., Apt Ö. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 2000. VII. 3., Muskovics A. (MA); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. VI. 2., Vásárhelyi T. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM).

Agrilus hastulifer Ratzeburg, 1837 – Komló: Zobákpuszta, 2000. VII. 3., Muskovics A. (MA); Pécs: Kozári vadászház, 1994. VI. 30., Muskovits J. (MJ); Pécs: Lapis, 1968. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1979. VII. 9., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1953. VI. 17. (JPM); Pécs: Tubes, 2004. X. 1., Sziráki Gy. (1); Mecsek, 1951. VI. 25., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 3., Erdős J. (MTM).

Agrilus hyperici (Creutzer, 1799) – Mecsek, 1966. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. V. 16., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (MTM); Mecsek, Lichtneckert F. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agrilus integerrimus Ratzeburg, 1837 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agrilus laticornis (Illiger, 1803) – Kisvaszar, 1935. VI., Apt Ö. (MTM); Komló: Sikonda, 1954. VII. 27. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1967. VI. 20., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1983. V. 28., Petrovics Zs. (JPM).

Agrilus lineola Redtenbacher, 1849 – Kisvaszar, 1934. VII., Apt Ö. (MTM).
Agrilus litura Kiesenwetter, 1857 – Abaliget, 1922. VII. 18., Bokor E. (MTM).
Agrilus macroderus Abeille, 1897 – Kisvaszar, 1935, Apt Ö.(MTM); Mecsek, 1949. V. 18. (JPM).
Agrilus obscuricollis Kiesenwetter, 1857 – Kisvaszar (MTM); Pécs: Dömörkapu, 1967. VII. 4., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis (MTM); Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1945. V. 20., Gebhardt A. (MTM); Mecsek, 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Agrilus reyi* néven.
Agrilus olivicolor Kiesenwetter, 1857 – Abaliget, 1924. VIII., Bokor (MTM); Komló: Zobákpuszta, 2000. VII. 3., Muskovics A. (MA); Orfű: Szuadó, 1977. VII. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Kantavár, Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Pécs: Lapis, 1968 VI.22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1978. VII. 27., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1979. VII. 9., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes-tető, 1965. VI. 14., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Agrilus pratensis (Ratzeburg, 1839) – Kisvaszar, 1930., Apt Ö. (MTM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Agrilus roscidus Kiesenwetter, 1857 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Agrilus sinuatus (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Agrilus subauratus Gebler, 1833 – Mecsek, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Agrilus sulcicollis Lacordaire, 1835 – Kisvaszar (MTM); Komló: Zobákpuszta, 2000. VII. 3., Muskovics A. (MA); Magyaregregy: Vár-völgy, 1999. VI. 2., Muskovics A. (MA); Pécs: Árpádtető, 1994. VI. 29., Muskovics A. (MA); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Agrilus elongatus* néven.
Agrilus viridis (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989. VIII. 18., fénycsapda (JPM); Kisvaszar, 1935. VI., Apt Ö. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1951. VII. 2., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Paracylindromorphus subuliformis (Mannerheim, 1837) – Pécs: Lapis, 1953. V. 22. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1955. V. 25. (JPM); Pécs: Tettye (JPM); Pécs: Tubes, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, Móczár L. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM).
Sphenoptera antiqua (Illiger, 1803) – Irodalmi adat: Pécsbánya (KAUFMANN 1914a, b).
Sphenoptera parvula (Fabricius, 1798) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Sphenoptera substriata (Krynicki, 1834) – Irodalmi adat: Pécsbánya (KAUFMANN 1914a, b), *Sphenoptera laportei* néven.
Cylindromorphus filum (Gyllenhal, 1817) – Kisvaszar, 1934. VII., Apt Ö. (MTM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Aphanisticus elongatus (Villa, 1835) – Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM).
Aphanisticus emarginatus (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Aphanisticus pusillus (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Trachys coruscus Ponza, 1805 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Trachys pygmaea* néven.

Trachys fragariae Brisout, 1874 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 2., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Trachys minutus (Linnaeus, 1758) – Kisvaszar, 1934. VII., Apt Ö. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. VI. 2., Vásárhelyi T. (MTM); Orfű: Szuadó, 1953. VI. 8. (JPM); Pécs: Kozári vadászház, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Trachys troglodytes Gyllenhal, 1817 – Pécs: Havihegy, 1967. VI. 19., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Trachys pumila* néven.

Byrrhidae – Labdacsbogárfélék

Byrrhus pilula (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).
Byrrhus luniger Germar, 1817 – Komló: Melegmány, 1951. V. 9., Fehérváryné & Dely O. (MTM).
Chaetophora spinosa (Rossi, 1794) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).
Lamprobyrrhulus nitidus (Schaller, 1783) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM).
Porcinolus murinus (Fabricius, 1794) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1873, Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Elmidae – Karmosbogárfélék

Elmis aenea (P. W. J. Müller, 1806) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Limnius volckmari (Panzer, 1793) – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).
Riolus subviolaceus (P. W. J. Müller, 1817) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Dryopidae – Fülescsápúbogár-félék

Dryops auriculatus (Geoffroy, 1785) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Dryops ernesti Gozis, 1886 – Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Dryops viennensis (Castelnau, 1840) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Pomatinus substriatus (P. W. J. Müller, 1806) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Psephenidae – Vízifillérfélék

Eubria palustris Germar, 1818 – Irodalmi adat: Komló: Kőlik-völgy (KAUFMANN 1914a).
Cerophytidae – Álpattanóbogár-félék

Cerophytum elateroides (Latreille, 1804) – Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM).

Eucnemidae – Lábvértesbogár-félék

Isorhipis melasoides (Laporte de Castelnau, 1835) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).
Isorhipis marmottani (Bonvouloir, 1871) – Pécs: Tubes, 1978. IX. 16., Horvatovich S. (JPM).
Isorhipis nigriceps (Mannerheim, 1823) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2001. V. 12., Sár J. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 2001. VI. 8., Dudás Gy. (SzD); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 2002. V. 15., Horvatovich S. (JPM) Irodalmi adat: Pécs: Tubes (HORVATOVICH 1980).
Melasis buprestoides (Linnaeus, 1761) – Abaliget, 1968. V. 5., Nattán M. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).
Nematodes filum (Fabricius, 1801) – Kisvaszar: Pap-hegy, gyertyánkéreg alól, 1989. III. 2., Sár J. (MTM).

Throscidae – Merevbogárfélék

Aulonothroscus brevicollis (Bonvouloir, 1859) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Trixagus brevicollis* néven.
Trixagus dermestoides (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Trixagus obtusus (Curtis, 1827) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Trixagus elateroides (Heer, 1841) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Trixagus duvalii (Bonvouloir, 1859) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Trixagus carinifrons (Bonvouloir, 1859) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Elateridae – Pattanóbogár-félék

Adrastus pallens (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Adrastus nitidulus* néven.
Adrastus axillaris Erichson, 1841 – Hosszúhetény, 1977. VII. 13., Szarukán I. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Adrastus montanus (Scopoli, 1763) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Adrastus rachifer (Geoffroy, 1785) – Pécs: Lapis, 1978. VII. 27., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Agriotes acuminatus (Stephens, 1830) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Melegmány, 1977. V. 1., Uherkovich Á. (JPM); Komló: Melegmány, 1908. VI. 4., Csiki E. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM); Orfű: Szuadó (JPM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1973. IV. 23., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1978. VII. 27., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1980. V. 28., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Agriotes sobrinus* néven.

Agriotes brevis Candeze, 1863 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy (JPM); Orfű: Szuadó. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agriotes lineatus (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agriotes obscurus (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agriotes pallidulus (Illiger, 1807) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agriotes pilosellus (Schönherr, 1817) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1977. IV. 27., Uherkovich Á. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Agriotes pilosus* néven.

Agriotes sputator (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 24., Gebhardt A. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Melegmány, 1954. V. 24., Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó. (JPM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agriotes ustulatus (Schaller, 1783) – Pécs: Misina, 1979. VII. 9., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 1977. VI. 27., Uherkovich Á. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Agrypnus murinus (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1972. V. 9., Utter. (JPM); Cserkút, Méhely (MTM); Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Brachylacon murinus* néven.

Ampedus balteatus (Linnaeus, 1758) – Abaliget, Stiller V. (MTM).

Ampedus cinnabarinus (Eschscholtz, 1829) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Hetvehely, 1944. IV. 23., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, 1921. IV. 26. (MTM); Mecsek, 1922. IV., Bokor E. (MTM); "Montes Mecsek", 1921. IV. 26., Ajtai-Kovács V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Elater cinnabarinus* néven.

Ampedus forticornis (Schwarz, 1900) – Irodalmi adat: Pécs: Baglyas (KAUFMANN 1914a, b), *Elater forticornis* néven.

Ampedus glycereus (Herbst, 1784) (= *elongatulus* Fabricius, 1787) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1904. V. 9. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Ampedus nigerrimus (Lacordaire, 1835) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1991. III. 5., Horvatovich S. & Sár J. (MTM).

[*Ampedus nigrinus* (Herbst, 1784) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Elater nigrinus* néven. Kaufmann a következőt írja e fajjal kapcsolatban: „…nagy ritkán *E. nigrinus* és *E. Megerlei*, ezek azonban csak vén lomberdők közelében". Ez arra utal, hogy legalább néhány alkalommal gyűjtötte ezt a bogarat, vagy legalábbis valamilyen egyszínű fekete *Ampedus*-fajt. Sajnos azonban a MTM-ben őrzött gyűjteményében egyetlen ilyen példány sincs, ezért nem lehet eldönteni, hogy melyik fajra gondolt. Az *Ampedus nigerrimus*-nak van egy később gyűjtött mecseki példánya (lásd fent), ám Kaufmann anyagában ez a faj sem szerepel. Ezzel együtt az a legva-

lószínűbb, hogy ezt a fajt értette *Ampedus nigrinus* alatt.]

Ampedus nigroflavus (Goeze, 1777) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Elater crocatus* néven.

Ampedus pomonae (Stephens, 1830) – Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, Móczár L. (JPM).

Ampedus pomorum (Herbst, 1784) – Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrödy- Younga S. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, *Cerasus* rönkből, 2001. III. 13., Szalóki D. (SzD). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Elater ferrugatus* néven.

Ampedus quadrisignatus (Gyllenhal, 1817) – Komló: Petnyák, szurdokerdő, 2000. X. 31., Sár J. (MTM); Orfű: Remete-rét, *Cerasus*, 2000. X. 14., Sár J. & Dudás Gy. (SzD); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 2000. XII. 16., Sár J. & Dudás Gy. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, *Cerasus* rönkből, 2001. III. 6., Dudás Gy. (SzD); Pécs: Nagy-Mély-völgy, *Cerasus* rönkből, 2001. III. 13., Szalóki D. (SzD); Pécs: Nagy-Mély-völgy, bükkös, korhadt cseresznyefából, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM). Irodalmi adatok: Bakonya: 4. számú uránbánya; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Pécs: Kánya-forrás; Pécs: Remete-rét, Sár et al. (2003); Pécs: Kantavár (KAUFMANN 1914a, b), *Elater quadrisignatus* néven.

Ampedus quercicola (Buysson, 1887) – Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM);. J. Mertlík szíves közlése szerint A. Sieber gyűjteményében is található egy hím példány a Mecsekből: Abaliget, 1989. IV. 22–30., A. Sieber.

Ampedus rufipennis (Stephens, 1830) – Abaliget, 1968. V., Nattán M. (MTM); Pécs: Misina, 1953. IV. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Vasas, 1953. V., Magyar M. (JPM).

Ampedus sanguineus (Linnaeus, 1758) – Cserkút, Méhely (MTM); Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1921. IV. 26. (MTM).

Ampedus sanguinolentus (Schrank, 1776) – Komló: Melegmány, 1976. X. 28., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Elater sanguinolentus* néven.

Ampedus sinuatus (Germar, 1844) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, Gebhardt A. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2000. X. 5., Sár J. (JPM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Anostirus purpureus (Poda, 1761) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993), Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Corymbites purpureus* néven.

Athous bicolor (Goeze, 1777) – Komló: Melegmány (JPM); Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM). Komló: Melegmány, 1945. VII. 25. (MTM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Orfű: Szuadó (JPM); Pécs: Lapis, 1953. VII. 16., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 27., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Athous longicollis* néven.

Athous haemorrhoidalis (Fabricius, 1801) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Komló: Melegmány, 1977. V. 1., Uherkovich Á. (JPM);

Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 26., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Dömörkapu, 1972. V. 21., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Lapis, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1996. V. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Athous kaszabi Dolin, 1986 – Komló: Melegmány, 1945. VII. 25. (MTM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubes, 2002. VII. 17., Horvatovich S. (MTM); Mecsek, 1936. VI. 27., Erdős J. (MTM).

Athous subfuscus (O. F. Müller, 1764) – Mecsek, 1957. VI. 27., Gebhardt A. (JPM).

Athous vittatus (Fabricius, 1792) – Abaliget, 1944. VI. 3., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1983. V. 2., Lehel Cs. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1955. V. 7., Papp J. (MTM); Komló: Melegmány, 1977. V. 13. (JPM); Komló: Melegmány, 1908. VI. 4., Csiki E. (MTM); Orfű: Szuadó (JPM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Brachygonus megerlei (Lacordaire, 1835) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Elater megerlei* néven.

Calambus bipustulatus (Linnaeus, 1767) – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Selatosomus bipustulatus* néven.

Cardiophorus discicollis (Herbst, 1806) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cardiophorus gramineus (Scopoli, 1763) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cardiophorus nigerrimus Erichson, 1840 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cardiophorus vestigialis Erichson, 1840 – Pécs: Misina, 1953. V. 18., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Cardiophorus atramentarius* és *Cardiophorus rufipes* néven.

Cardiophorus erichsoni Buysson, 1901 – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).

Cardiophorus ruficollis (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cidnopus pilosus (Leske, 1785) – Cserkút, Méhely (MTM); Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. I. 30., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Limonius pilosus* néven.

[*Ctenicera virens* (Schrank, 1781) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Corymbites virens* néven. A hegyvidéki fenyvesekre jellemző faj Magyarországon igen ritka, biztos előfordulását csak a Kőszegi- és a Soproni-hegységből, valamint a Bükkből ismerjük. Az MTM két további példány is őriz „Budapest Jánoshegy Ex. Coll. Dr. I. Peregi" cédulával, de ezek eredete kétséges. Előfordulása a Mecsekben kevéssé valószínű. Bizonyító példányok híján nem dönthető el, hogy Kaufmann melyik fajt értette e név alatt.]

Dalopius marginatus (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. X. 13., Horvatovich S. (JPM);

Mecsek, 1955. V. 4., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Dolopius marginatus* néven.

Denticollis linearis (Paykull, 1800) – Bakonya, 1977. V. 12., Uherkovich Á. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Mánfa, 1980. VI. 17., Horvatovich S. (JPM); Komló: Melegmány, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Dicronychus cinereus (Herbst, 1784) – Pécs: Misina, 1953. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Cardiophorus cinereus* néven.

Dicronychus equiseti (Herbst, 1784) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Cardiophorus equiseti* néven.

Dicronychus rubripes (Germar, 1824) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Cardiophorus rubripes* néven.

Drapetes cinctus (Panzer, 1796) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Abaliget, 1921. VI. 23., Stiller V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Drapetes biguttatus* néven.

Drasterius bimaculatus (Rossi, 1790) – Pécs: Fehér-kút, 1968. VI. 24., Pénzes A. (SzD); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1953. V., Magyar M. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Hemicrepidius hirtus (Herbst, 1784) – Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Mecsek, 1949. VI. 20. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Athous hirtus* néven.

Ischnodes sanguinicollis (Panzer, 1793) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Lacon punctatus (Herbst, 1779) – Abaliget, Stiller V. (MTM).

Limonius minutus (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1977. IV. 4., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 18., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

[*Liotrichus affinis* (Paykull, 1800) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Selatosomus affinis* néven. A Kárpátok magas hegyvidékein elterjedt faj hazai előfordulása – különösen a Mecsekben – csaknem teljesen kizárt. A közlés helytelen határozáson vagy névhasználaton alapulhat.]

Melanotus brunnipes (Germar, 1824) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Dely O. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Melanotus castanipes (Paykull, 1800) – Abaliget, 1921. VI. 12., Stiller V. (MTM).

Melanotus crassicollis (Erichson, 1841) – Pécs: Vasas, 1953. V., Magyar M. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Melanotus punctolineatus (Pelerin, 1829) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Melanotus tenebrosus (Erichson, 1841) – Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM).

Melanotus villosus (Geoffroy, 1785) – Bakonya, 1977. V. 19., Uherkovich Á. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. V. 28., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat:

Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Melanotus rufipes* néven.

Neopristilophus insitivus (Germar, 1824) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Selatosomus depressus* néven.

Nothodes parvulus (Panzer, 1799) – Abaliget, 1944. VI. 3., Gebhardt A. (MTM); Bakonya, 1977. IV. 29., Uherkovich Á. (JPM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Orfű: Szuadó (JPM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Dömörkapu, 1972. V. 25., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina-tető, 1954. V. 18., Soós Á. (MTM); Mecsek, Frivaldszky & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Limonius parvulus* néven.

Oedostethus tenuicornis (Germar, 1824) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Hypnoidus tenuicornis* néven.

Pheletes quercus (Olivier, 1790) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubes 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Podeonius acuticornis (Germar, 1824) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anchastus acuticornis* néven.

Porthmidius austriacus (Schrank, 1781) – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).

Procraerus tibialis (Lacordaire, 1835) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Prosternon chrysocomum (Germar, 1843) – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).

Prosternon tessellatum (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Corymbites tessellatus* néven.

Quasimus minutissimus (Germar, 1817) – Komló, 1938. VI. 13., Móczár (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Hypnoidus minutissimus* néven.

Selatosomus gravidus (Germar, 1843) – Hosszúhetény: Zengő, 1957. IV. 29., Podlussány L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Selatosomus latus* néven.

Stenagostus rhombeus (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Athous villosus* néven.

Synaptus filiformis (Fabricius, 1781) – "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Lycidae – Hajnalbogárfélék

Lygistopterus sanguineus (LINNAEUS, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Dyctioptera aurora (HERBST, 1784) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Dyctiopterus aurora* néven.

Pyropterus nigroruber (DE GEER, 1774) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Pyropterus affinis* néven.

Omalisidae – Álhajnalbogárfélék

Omalisus fontisbellaquaei Geoffroy, 1762 – Komló: Mánfa, 1954. V. 24., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. VI. 3., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1971. V. 10., fénycsapda. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Lampyridae – Szentjánosbogár-félék

Lamprohiza splendidula (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Phausis splendidula* néven.

Lampyris noctiluca (Linnaeus, 1767) – Pécs: Tubes, 1976. II. 25., Horvatovich S. (JPM); Mecsek, 1951. VII. 1., Erdős J. (MTM); Mecsek, 1936. VI. 20., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Drilidae – Csigaevőbogár-félék

Drilus concolor Ahrens, 1812 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cantharidae – Lágybogárfélék

Ancistronycha violacea (Paykull, 1798) – Irodalmi adat: Pécs: Melegmányi-völgy (HORVATOVICH 1979).

Cantharis fulvicollis Fabricius, 1792 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Cantharis lateralis Linnaeus, 1758 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cantharis liburnica Depoli, 1912 – Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM).

Cantharis livida Linnaeus, 1758 – Bakonya, 1977. IX. 29., Uherkovich Á. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tettye, 1966. V. 17., Gebhardt A. (JPM).

Cantharis longicollis (Kiesenwetter, 1859) – Irodalmi adat: Komló: Melegmány (HORVATOVICH 1980).

Cantharis nigricans (O. F. Müller, 1776) – Orfű: Szuadó, 1954. VI. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tettye, 1966. V. 17., Gebhardt A. (JPM).

Cantharis pellucida Fabricius, 1792 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1983. V. 28., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cantharis rufa Linnaeus, 1758 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 24., Horvatovich S. (JPM); Cserkút, 1991. VI. 27., Sár J. (JPM).

Cantharis rustica Fallén, 1807 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Mánfa, 1954. IX. 24., (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tettye, 1966. V. 17., Gebhardt A. (JPM).

Cantharis sudetica Letzner, 1847 – Irodalmi adat: Pécs: Melegmányi-völgy (HORVATOVICH 1982), Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Malchinus demissus Kiesenwetter, 1863 – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM). Irodalmi adat: Pécs: Misina (HORVATOVICH 1980).

Malchinus nigrinus Schaufuss, 1866 – Pécs: Misina, 1979. VII. 9., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Malthinus fasciatus (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Malthinus punctatus (Geoffroy, 1785) – Komló: Melegmány (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 22., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab

Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1956. VI. 21., Erdős J. (MTM), Mecsek (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Malthinus flaveolus* néven.

Malthinus seriepunctatus Kiesenwetter, 1851 – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM).

Malthinus turcicus Pic, 1899 – Kővágószőlős: Jakab-hegy (MTM). Irodalmi adat: Pécs: Misina (HORVATOVICH 1980), *Malthinus glabellus* Kiesenwetter, 1852 néven.

Malthodes dispar (Germar, 1824) – Komló: Mánfa, 1957. VI. 14., Móczár L. (MTM).

Malthodes holdhausi Kaszab, 1955 – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).

Malthodes dispar (Germar, 1824) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Malthodes pumilus (Brébisson, 1835) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1954. V. 23., Pócs T. (MTM).

Metacantharis discoidea (Ahrens, 1812) – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).

Metacantharis haemorrhoidalis (Fabricius, 1792) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Rhagonycha atra (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Rhagonycha fulva (Scopoli, 1763) – Komló: Melegmány (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Rhagonycha lignosa (O. F. Müller, 1764) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 13., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Rhagonycha gallica Pic, 1923 (= *redtenbacheri* Kaszab, 1955) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Silis nitidula (Fabricius, 1792) – "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Dermestidae – Porvafélék

Anthrenus pimpinellae Fabricius, 1775 – Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthrenus scrophulariae (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anthrenus verbasci (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Attagenus punctatus (Scopoli, 1772) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Dermestes lardarius Linnaeus, 1758 – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Dermestes undulatus Brahm, 1790 – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Globicornis emarginata (Gyllenhal, 1808) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Globicornis marginata* néven.

Megatoma undata (Linnaeus, 1758) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM).

Orphilus niger (Rossi, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Bostrichidae – Csuklyásszúfélék

Bostrichus capucinus (Linnaeus, 1758) – Abaliget: 1972. V. 9., Uherkovich Á. (JPM); Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-

völgy (JPM); Pécs: Vasas, 1953. VI., Magyar M. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Psoa viennensis Herbst, 1797 – Pécs: Misina, 1955. V. 4., Papp J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anobiidae – Álszúfélék

Cacotemnus rufipes (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anobium rufipes* néven.

Ernobius mollis (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2001. III. 15., Merkl O. (MTM); Pécs: Hotel Kikelet, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM).

Hedobia pubescens (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Hemicoelus rufipennis (Duftschmid, 1825) – Irodalmi adat: Komló (SÁR 1993), *Anobium rufipenne* néven.

Ochina latreillii (Bonelli, 1809) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oligomerus ptilinoides (Wollaston, 1854) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989. VIII. 9., fénycsapda. (JPM).

Ptilinus pectinicornis (Linnaeus, 1758) – Komló: Mánfa, 1979. VI. 23., Horvatovich S. (JPM); Komló: Melegmány, 1908. VI. 4., Csiki E. (MTM); Komló: Melegmány, 1978. VII. 26., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1979. X. 18., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lapis, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Óbánya (SÁR 1993).

Ptinomorphus imperialis (Linnaeus, 1767) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Hedobia imperialis* néven.

Ptinomorphus regalis (Duftschmid, 1825) – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Hedobia regalis* néven.

Ptinus calcaratus Kiesenwetter, 1877 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Ptinus edmundi* néven.

Ptinus fur (Linnaeus, 1758) (1e ábra) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Ptinus raptor Sturm, 1837 – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Ptinus villiger (Reitter, 1884) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Xestobium plumbeum (Illiger, 1801) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Xestobium rufovillosum (De Geer, 1774) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1939. IV. 22., Visnya A. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Xyletinus ater (Creutzer, 1796) – Pécs: Kantavár, 1873., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Xyletinus laticollis (Duftschmid, 1825) – Mecsek, Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Trogositidae – Korongbogárfélék

Grynocharis oblonga (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Nemozoma elongatum (Linnaeus, 1761) – Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Tenebroides fuscus (Goeze, 1777) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM);

Mecsek, Gebhardt A. (JPM).

Thymalus limbatus (Fabricius, 1787) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978. III. 30., Horvatovich S. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1989. III. 26., Sár J. (MTM). Irodalmi adat: Komló: Melegmány (HORVATOVICH 1980).

Lymexylidae – Farontóbogár-félék

Hylecoetus dermestoides (Linnaeus, 1761) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, bükkös, kéreg alól, 2001. III. 16., Merkl O. (lárvák, MTM). Irodalmi adat: Pécs: Budafa (KAUFMANN 1914a).

Cleridae – Szúfarkasfélék

Clerus mutillarius Fabricius, 1775 – Abaliget: Kövesdi-tető, 1959. V. 13., Móczár L. (MTM); Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 1941. VI. 18–23., Bunday (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Vasas, 1953. VI., Magyar M. (JPM); Mecsek, 1949. V. 19., Erdős J. (MTM).

Necrobia rufipes (De Geer, 1775) – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 20., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1873., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Necrobia violacea (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1981. VI. 13., Podlussány A. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Opetiopalpus scutellaris (Panzer, 1797) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Opilo mollis (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Zengővárkony (SÁR 1993).

Tilloidea unifasciata (Fabricius, 1787) – Mecsek, 1873., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Trichodes apiarius (Linnaeus, 1758) – Komló: Melegmány, 1952. VII. 3., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1972. VI. 27., Uherkovich Á. (JPM); Mecsek, Móczár L. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a, b).

Dasytidae – Karimásbogár-félék

Aplocnemus nigricornis (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Pécs: Kis-Tubes (HORVATOVICH 1981), *Haplocnemus viertli* Schilsky, 1894 néven.

Danacaea marginata (Küster, 1851) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Danacaea nigritarsis (Küster, 1850) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Dely O. (MTM); Mecsek Tubes, 1960. VI. 15., Soós Á. (MTM); Mecsek, 1872. Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Danacaea serbica (Kiesenwetter, 1863) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Dasytes aerosus Kiesenwetter, 1867 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, Móczár L. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Dasytes cyaneus (Fabricius, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Dasytes coeruleus* néven.

[*Dasytes aeneiventris* (Küster, 1850) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a). Az adat helytelen határozáson vagy névhasználaton alapul. A mediterrán elterjedésű faj nem él Magyraországon.]

Dasytes flavipes (Olivier, 1790) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Dasytes fusculus (Illiger, 1801) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM).

Dasytes niger (Linnaeus, 1761) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Dasytes plumbeus (O. F. Müller, 1776) – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Orfű: Szuadó, 1977. VII. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1872. Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Dasytes virens Marsham, 1802 – "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Dolichosoma lineare (Rossi, 1792) – Abaliget 1972. V. 9., Uherkovich Á. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1872. Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Enicopus hirtus (Linnaeus, 1767) – Pécs: Misina, 1955. V. 25., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1949. V. 17., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Henicopus pilosus* néven.

Trichoceble floralis (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Trichoceble memnonia (Kiesenwetter, 1861) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a)

Malachiidae – Bibircsesbogár-félék

Attalus analis (Panzer, 1796) – Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Axinotarsis marginalis (Laporte de Castelnau, 1840) – Komló, 1938. VI. 13., Móczár (MTM); Komló: Sikonda, 1954. VI. 21., Mihályi (MTM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubes 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1960. VI. 15., Soós Á. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1872., Pável J. (MTM).

Axinotarsis ruficollis (Olivier, 1790) – Komló: Melegmány (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1872., Pável J. (MTM); Pécs: Lapis, 1978. VII. 27., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1979. VII. 8., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1953. VI. 17., Gebhardt A. (JPM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Charopus concolor (Fabricius, 1801) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 29., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Clanoptilus ambiguus (Peyron, 1877) – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Clanoptilus geniculatus (Germar, 1824) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1938. VI. 12., Móczár (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Malachius geniculatus* néven.

Clanoptilus marginellus (Olivier, 1790) – Komló, 1938. VI. 13., Móczár (MTM); Orfű: Szuadó, 1954. V. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Ebaeus appendiculatus Erichson, 1840 – Mecsek, 1872., Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Hypebaeus flavipes (Fabricius, 1787) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Malachius aeneus (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Malachius bipustulatus (Linnaeus, 1758) – Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló, 1938. VI. 13., Móczár (MTM); Komló: Melegmány, 1977. V. 1., Uherkovich Á. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. V. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1977. IV. 4., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1965. VI. 4., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Sphinginus coarctatus (Erichson, 1840) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Sphindidae – Áltaplószúfélék

Aspidiphorus orbicularis (Gyllenhal, 1808) – Komló: Melegmány, 1975. II. 25., Horvatovich S. (JPM).

Sphindus dubius (Gyllenhal, 1808) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Brachypteridae – Álfénybogárfélék

Brachypterolus pulicarius (Kiesenwetter, 1850) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Heterostomus pulicarius* néven.

Brachypterus urticae (Fabricius, 1792) – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Komló: Melegmány, 1977. V. 20., Horvatovich S. (JPM).

Kateretes pedicularius (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Cateretes pedicularius* néven.

Nitidulidae – Fénybogárfélék

Carpophilus bipustulatus (Heer, 1841) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993, SÁR & DUDÁS 2002).

Carpophilus sexpustulatus (Fabricius, 1791) – Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Cyllodes ater (Herbst, 1792) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, kéreg alól, 2001. VII. 24., Sár J. & Dudás Gy. (MTM).

Epuraea aestiva (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 20., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Epuraea depressa* néven.

Epuraea biguttata (Thunberg, 1784) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Epuraea obsoleta* néven.

Epuraea longula Erichson, 1845 – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Epuraea melina Erichson, 1843 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Epuraea pallescens (Stephens, 1832) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 26., Kaszab Z. (MTM).

Epuraea silacea (Herbst, 1784) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Epuraea deleta* néven.

Epuraea unicolor (Olivier, 1790) – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Epuraea variegata (Herbst, 1793) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Glischrochilus quadriguttatus (Fabricius, 1776) – Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Glischrochilus quadrisignatus (Say, 1835) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Glischrochilus hortensis (Fourcroy, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Glischrochilus olivieri* néven.

Ipidia binotata Reitter, 1879 – Komló: Melegmány, 1953. IV. 2., Gebhardt A. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1979. IV. 1., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Ipidia 4-maculata* néven.

Meligethes acicularis Brisout de Barneville, 1863 – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes aeneus (Fabricius, 1775) – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes assimilis Sturm, 1845 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes atramentarius Förster, 1849 – Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes atratus (Olivier, 1790) – Abaliget, 1944. VI. 3., Gebhardt A. (MTM); Abaliget, Stiller V. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Ka-

szab Z. (MTM).

Meligethes bidens Brisout de Barneville, 1863 – Abaliget, 1944. VI. 3., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes bidentatus Brisout de Barneville, 1863 – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes brachialis Erichson, 1845 – Abaliget, 1944. VI. 3., Gebhardt A. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes brevis Sturm, 1845 – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes buyssoni Brisout de Barneville, 1882 – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes carinulatus Förster, 1849 – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Meligethes erythropus* néven.

Meligethes coracinus Sturm, 1845 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Dely O. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes corvinus Erichson, 1845 – Abaliget, 1944. VI. 3., Gebhardt (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes difficilis (Heer, 1841) – Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM).

Meligethes distinctus Sturm, 1845 (= *obscurus* Erichson, 1845) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Meligethes egenus Erichson, 1845 – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes flavimanus Stephens, 1830 – Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Meligethes lumbaris* néven.

Meligethes hoffmanni Reitter, 1871 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Meligethes niger* néven.

Meligethes lugubris Sturm, 1845 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes maurus Sturm, 1845 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes morosus Erichson, 1845 – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes nigrescens Stephens, 1830 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Meligethes picipes* néven.

Meligethes ochropus Sturm, 1845 – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes ovatus Sturm, 1845 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes ruficornis (Marsham, 1802) (= *flavipes* Sturm, 1845) – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).

Meligethes subrugosus (Gyllenhal, 1808) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes symphyti (Heer, 1841) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes umbrosus Sturm, 1845 – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Meligethes viduatus (Heer, 1841) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1959. V. 27., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meligethes viridescens (Fabricius, 1787) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Omosita discoidea (Fabricius, 1775) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Pécs: Kantavár, bükkös, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM).

Pityophagus quercus Reitter, 1887 – Irodalmi adat: Mecsekszabolcs (KAUFMANN 1914b).

Pocadius ferrugineus (Fabricius, 1775) – Komló: Melegmány, 1980. V. 28., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, Gebhardt A. (JPM).

Pria dulcamarae (Scopoli, 1763) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Monotomidae – Kéregfénybogár-félék

Cyanostolus aeneus (Richter, 1820) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Monotoma picipes Herbst, 1793 – "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Rhizophagus dispar (Paykull, 1800) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, bükkös, korhadt cseresznyefából, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Rhizophagus parvulus (Paykull, 1800) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Rhizophagus picipes (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993), *Rhizophagus politus* néven.

Rhizophagus bipustulatus (Fabricius, 1792) – Komló: Melegmány, 1908. VI. 1., Csiki E. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978. III. 30., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2001. III. 15., Merkl O. (MTM); Pécs: Árpádtető, 1972. II. 22., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1978. V. 7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 1979. II. 8., Horvatovich S. (JPM).

Silvanidae – Fogasnyakúlapbogár-félék

Psammoecus bipunctatus (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Silvanus bidentatus (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Komló (SÁR 1993).
Silvanus unidentatus (Olivier, 1790) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1978. III. 12., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Vörös-hegy, 1979. IV. 25., Horvatovich S. (JPM); Komló: Melegmány, 1953. IV. 20., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1972. III. 7., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Misina, 1978. V. 7., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Komló; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Cserkút; Hosszúhetény: Hármas-hegy (SÁR 1993).
Uleiota planata (Linnaeus, 1761) – Hosszúhetény: Zengő, 1977. X. 11., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1977. X. 11., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Fehér-kút 1976. IX. 16., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lapis, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Pécs: Misina (SÁR 1993); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cucujidae – Lapbogárfélék

Cucujus cinnaberinus (Scopoli, 1763) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (MTM). Irodalmi adat: Komló; Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993). Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Pediacus depressus (Herbst, 1797) – Irodalmi adat: Mecsekszabolcs (KAUFMANN 1914a, b).
Pediacus dermestoides (Fabricius, 1792) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1988. I. 6., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Komló: Melegmány, 2000. X. 1., Horvatovich S. (JPM); Komló: Petnyák, 2000. X. 21., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987. XII. 30., Horvatovich S. & Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Laemophloeidae – Szegélyeslapbogár-félék

Laemophloeus monilis (Fabricius, 1787) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Abaliget, Stiller V. (MTM). Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).
Leptophloeus clematidis (Erichson, 1845) – Pécs, 2001. II. 7., Dudás Gy. (JPM).
Placonotus testaceus (Fabricius, 1787) – Hosszúhetény: Zengő, 1978. III. 12., Horvatovich S. (JPM); Komló: Melegmány, 1978. IV. 26., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Orfű: Vörös-hegy, 1979. III. 25., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1978. V. 7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 1979. II. 7., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993), *Laemoplhoeus* [sic!] *testaceus* néven.

Phalacridae – Kalászbogárfélék

Olibrus affinis (Sturm, 1807) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Olibrus bicolor (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Olibrus corticalis (Panzer, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Phalacrus fimetarius (Fabricius, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Phalacrus grossus Erichson, 1845 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Stilbus atomarius (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Stilbus testaceus (Panzer, 1797) – Pécs: Misina, 1977. IV. 4., Horvatovich S. (JPM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Cryptophagidae – Penészbogárfélék

Antherophagus canescens Grouvelle, 1916 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Antherophagus silaceus* néven.
Antherophagus nigricornis (Fabricius, 1787) – Abaliget, Stiller V. (MTM).
Atomaria affinis R. F. Sahlberg, 1834 – Pécsvárad: Zengő, 1989. III. 9., Sár J. (JPM). – Adatait SÁR (1993) „*Atomaria ornata* HEER" név alatt közli. A példányt Colin Johnson (Manchester, Nagy-Britannia) megvizsgálta, és a határozást helyesbítette. Az *Atomaria ornata* Heer, 1841 magyarországi előfordulását bizonyító példány tehát eddig nem támasztja alá.
Atomaria analis Erichson, 1846 – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM).
Atomaria attila Reitter, 1878 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Atomaria fimetarii (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Grobbenia fimetarii* néven.
Atomaria fuscipes (Gyllenhal, 1808) – Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).
Atomaria lewisi Reitter, 1877 – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM).
Atomaria nigrirostris Stephens, 1830 (= *fuscicollis* Mannerheim, 1852) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).
Atomaria nigriventris Stephens, 1830 – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM).
Atomaria pusilla (Paykull, 1798) – Magyaregregy, 1959. VII. 5., Endrődy-Younga S. (MTM).
Caenoscelis ferruginea (C. R. Sahlberg, 1822) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Cryptophagus denticulatus Heer, 1841 – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).
Cryptophagus nitidulus Miller, 1858 – Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Pécs: Vasas (KAUFMANN 1914b).
Cryptophagus pallidus Sturm, 1845 – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).
Cryptophagus scanicus (Linnaeus, 1758) – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).
Curelius exiguus (Erichson, 1846) – Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM).

Ephistemus globulus (Paykull, 1798) – Magyarhertelend, 1997. V. 14., Fegyveres O. (MTM).
Telmatophilus caricis (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Telmatophilus sparganii (Ahrens, 1812) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Telmatophilus typhae (Fallén, 1802) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Erotylidae – Tarbogárfélék

Combocerus glaber (Schaller, 1783) – Abaliget, Stiller V. (MTM).
Dacne bipustulata (Thunberg, 1781) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Abaliget, 1968. V. 5., Nattán M. (MTM); Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Hetvehely, 1944. IV. 23., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Mecsekjánosi, 1989. III. 2., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1979. IV. 1., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1978. V. 7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Szászvár: Somlyó, 1958. VI. 10., Vass A. (JPM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).
Dacne rufifrons (Fabricius, 1775) – Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).
Triplax rufipes (Fabricius, 1775) – Pécs: Lapis, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, Gebhardt A. (JPM).
Triplax aenea (Schaller, 1783) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978. III. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 2001. VII. 24., Sár J. & Dudás Gy. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).
Triplax lacordairei (Latreille, 1804) – Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM).
Triplax lepida Faldermann, 1835 – Hetvehely, 1944. IV. 23., Gebhardt A. (MTM); Mecsek, 1949. V. 19., Erdős J. (MTM).
Triplax rufipes (Fabricius, 1775) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).
Triplax russica (Linnaeus, 1758) – Pécs: Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Remete-rét, 2000. X. 11., Sár J. & Dudás Gy. (JPM).
Triplax pygmaea Kraatz, 1871 – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a, b).
Tritoma bipustulata Fabricius, 1775 – Abaliget, Stiller V. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM). Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1979. IV. 1., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. III. 29., Sár J. (JPM); Pécs: Lapis, 1977. I. 3., Horvatovich S. (JPM). Pécs: Misina, 1954. V. 10., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1980. VIII. 13., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tettye, 1966. V. 17., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1949. V. 19., Erdős J. (MTM).

Byturidae – Málnabogárfélék

Byturus ochraceus (Scriba, 1790) – Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1983. IV. 24., Lehel Cs. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1955. V. 5., Papp J. (MTM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-

völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Byturus fumatus* néven.

Byturus tomentosus (De Geer, 1774) – Pécs: Misina, 1953. VII. 5., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. V. 14., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. VI. 14., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, 1954. VII. 14., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Biphyllidae – Álporvafélék

Diplocoelus fagi Guérin-Méneville, 1844 – Abaliget, Stiller V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM);

Bothrideridae – Humuszbogárfélék

Anommatus duodecimstriatus (P.W.J Müller, 1821) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Bothrideres contractus (Fabricius 1792) – Komló: Melegmány, 2001. X. 1., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Cerylonidae – Kéregbogárfélék

Cerylon fagi Brisout de Barneville, 1867 – Abaliget, 1921. V. 12., Stiller V. (MTM); Komló: Melegmány, 1908. VI. 1., Csiki E. (MTM); Pécs: Fehér-kút, 1977. IV. 28., Kismarjai E. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM).

Cerylon ferrugineum Stephens, 1830 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, Gebhardt A. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Melegmány, Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, Gebhardt A. (JPM); Orfű: Vörös-hegy, 1979. III. 2., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1979. V. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Fehér-kút, 1977. IV. 28., Kismarjai E. (MTM); Pécs: Misina, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Cserkút; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Óbánya (SÁR 1993).

Cerylon histeroides (Fabricius, 1792) – Abaliget, 1978. IX. 10., Sár J. (JPM); Komló: Melegmány, 1975. II. 25., Horvatovich S. (JPM); Komló: Zsidó-völgy, 1977. IV. 17., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1979. IV. 1., Horvatovich S. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pellérd, 1978. II. 26., Sár J. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1979. V. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1979. V. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Komló; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Pécs: Éger-völgy (SÁR 1993).

Alexiidae – Gömböcálböde-félék

Sphaerosoma globosum (Sturm, 1807) – Abaliget, 1979. X. 23., Horvatovich S. & Sár J., (JPM); Kisvaszar: Téhes-hegy, 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Komló: Melegmány, 1975. II. 25., Horvatovich S. (JPM); Komló: Zsidó-völgy, 1979. V. 16., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. X. 9., Horvatovich S. (JPM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Orfű: Szuadó, 1977. VII. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1977. IV. 4., Horvatovich S. (JPM); Szászvár: Dobogó, 1979. VII. 17., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Endomychidae – Álbödefélék

Endomychus coccineus (Linnaeus, 1758) (1a ábra) – Abaliget, 1979. X. 23., Horvatovich S. -Sár J. (JPM); Abaliget, Stiller V. (MTM). Irodalmi adat: Komló; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Lycoperdina (Lycoperdina) succincta (Linnaeus, 1767) – Pécsvárad, 1989. IX. 7., Horvatovich S. & Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Mycetaea subterranea (Fabricius, 1801) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Mycetaea hirta* néven.

Mycetina cruciata (Schaller, 1783) – Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM); Orfű: Szuadó, Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, kéreg alól, 2001. VII. 24., Sár J. & Dudás Gy. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Symbiotes gibberosus (Lucas, 1849) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Coccinellidae – Katicabogár-félék

Adalia bipunctata (Linnaeus, 1758) (1c ábra) – Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM); Orfű: Szuadó, 1953. XII. 16., Gebhardt A. (JPM); Pécs. 1978. III. 9., Sár J. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Hosszúhetény: Püspökszentlászló; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993), *Coccinella bipunctata* néven.

Adalia decempunctata (Linnaeus, 1758) – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1953. VI. 17., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Coccinella 10-punctata* néven.

Anatis ocellata (Linnaeus, 1758) (1d ábra) – Pécs: Tettye, 1974. VI. 16., Uherkovich Á. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Brumus quadripustulatus (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1955. V. 25., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Vörös-hegy, 1980. II. 12., Horvatovich S. & Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Exochomus 4-pustulatus* néven.

Calvia decemguttata (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Calvia quatuordecimguttata Linnaeus, 1758 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Calvia quindecimguttata (Fabricius, 1777) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Chilocorus bipustulatus (Linnaeus, 1758) – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Komló (SÁR 1993);

Coccidula rufa (Herbst, 1783) – "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Coccidula scutellata (Herbst, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Coccinella quinquepunctata Linnaeus, 1758 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Coccinella septempunctata Linnaeus, 1758 – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949. X. 20., Kolozsváry G. (MTM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Tubes, 1972. III. 15., Uherkovich Á. (JPM); Mecsek, Móczár L. (JPM). Irodalmi adat: Hosszúhetény: Hármas-hegy (SÁR 1993); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Coccinula quatuordecimpustulata (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, Gebhardt A. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló, 1938. VI. 13., Móczár (MTM); Komló: Melegmány, 1953. IV. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 20., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1978. VII. 24. (JPM).

Coccinula sinuatomarginata (Faldermann, 1837) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Cynegetis impunctata (Linnaeus, 1767) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Exochomus nigromaculatus (Goeze, 1777) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Exochomus flavipes* néven.

Harmonia quadripunctata (Pontoppidan, 1763) – Irodalmi adat: Hosszúhetény: Püspökszentlászló; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993), *Coccinella quadripunctata* néven.

Halyzia sedecimguttata (Linnaeus, 1758) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1956. V. 22., Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Henosepilachna argus (Geoffroy, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Epilachna argus* néven.

Hippodamia tredecimpunctata (Linnaeus, 1758) – "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Hippodamia variegata (Goeze, 1777) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978. III. 30., Horvatovich S. (JPM); "Montes Mecsek", Móczár L. (JPM); Pécs 1979. IX. 30., Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Adonia variegata* néven.

Hyperaspis campestris (Herbst, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Hyperaspis reppensis (Herbst, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Nephus bipunctatus Kugelann, 1794 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Nephus redtenbacheri (Mulsant, 1846) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oenopia lyncea agnata (Rosenhauer, 1847) – Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Coccinella lyncea* néven.

Platynaspis luteorubra (Goeze, 1777) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Propylea qutuordecimpunctata (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina-tető, 1954. V. 18., Soós Á. (MTM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Ka-

szab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Psyllobora vigintiduopunctata (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1958. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1978. VII. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1978. IX. 16., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Thea 22-punctata* néven.

Rhyzobius chrysomeloides (Herbst, 1792) – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Rhyzobius litura (Fabricius, 1787) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scymnus abietis (Paykull, 1798) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scymnus ater Thunberg, 1795 – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Scymnus apetzi Mulsant, 1846 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scymnus auritus Thunberg, 1795 – Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Pullus auritus* néven.

Scymnus frontalis (Fabricius, 1787) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár L. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scymnus haemorrhoidalis Herbst, 1797 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Pullus haemorrhoidalis* néven.

Scymnus interruptus (Goeze, 1777) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scymnus limbatus Stephens, 1831 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Pullus testaceus* néven.

Scymnus mediterraneus Iablokoff-Khnzorian, 1972 – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Scymnus nigrinus Kugelann, 1794 – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM). Irodalmi adat: Pécs: Misina (HORVATOVICH 1979).

Scymnus pallipediformis apetzoides Capra et Fürsch, 1967 – Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Scymnus rubromaculatus (Goeze, 1777) – Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1979. IX. 16., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Vörös-hegy, 1980. II. 12., Horvatovich S. & Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scymnus subvillosus (Goeze, 1777) – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Pullus subvillosus* néven.

Scymnus suturalis Thunberg, 1795 – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Pullus suturalis* néven.

Stethorus punctillum Weise, 1891 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Subcoccinella vigintiquatuorpunctata (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Tytthaspis sedecimpunctata (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Micraspis sedecimpunctata* néven.

Vibidia duodecimguttata (Poda, 1761) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z.

& Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Latridiidae – Pudvabogárfélék

Dienerella argus (Reitter, 1884) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Cartodere argus* néven.

Dienerella clathrata (Mannerheim, 1844) (= *separanda* auct., nec Reitter, 1887 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. XI. 8., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM).

Cartodere nodifer (Westwood, 1839) – Irodalmi adat: Orfű: Vágotpuszta (Horvatovich 1980), *Latridius nodifer* néven.

Corticaria fulva (Comolli, 1837) – Irodalmi adat: Komló: Mecsekjánosi (SÁR 1993).

Corticaria lapponica (Zetterstedt, 1838) – Irodalmi adat: Pécs: Köves-hegy (KAUFMANN 1914a, b).

Cortinicara gibbosa (Herbst, 1793) – Komló: Melegmány, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Komló: Zsidó-völgy, 1977. IV. 27., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lapis, 1977. X. 13., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1977. IV. 4., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 1979. X. 8., Horvatovich S. (JPM).

Enicmus brevicornis (Mannerheim, 1844) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM).

Enicmus histrio Joy et Tomlin, 1910 – Hosszúhetény: Zengő, 1977. X. 11., Horvatovich S. (JPM); Komló: Mánfa, 1980. V. 17., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. X. 11., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1980. V. 2., Horvatovich S. (JPM).

Enicmus transversus (Olivier, 1790) – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Latridius hirtus Gyllenhal, 1827 – Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Stephostethus alternans (Mannerheim, 1844) – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Stephostethus angusticollis (Gyllenhal, 1827) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, Gebhardt A. (JPM); Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Cserkút (SÁR 1993).

Melanophthalma curticollis (Mannerheim, 1844) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Melanophthalma distinguenda (Comolli, 1837) – Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM).

Melanophthalma maura Motschulsky, 1866 – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Melanophthalma taurica (Mannerheim, 1844) – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Mycetophagidae – Gombabogárfélék

Litargus connexus (Fourcroy, 1785) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1978. III. 12., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978. III. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes,

1979. II. 1., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1979. VII. 9., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Mycetophagus atomarius Fabricius, 1792 – Komló: Melegmány, 1953. IV. 20., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1977. X. 11., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, kéreg alól, 2001. III. 13., Szalóki D. (SzD).

Mycetophagus fulvicollis Fabricius, 1792 – Abaliget, Stiller V. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy; Hosszúhetény: Püspökszentlászló (SÁR 1993).

Mycetophagus multipunctatus Fabricius, 1792 – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).

Mycetophagus quadripustulatus (Linnaeus, 1761) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 10., Sár J. (JPM); Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1989. VI. 13., Horvatovich S. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 10., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: jakab-hegy; Hosszúhetény: Hármas-hegy; Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Triphyllus bicolor (Fabricius, 1792) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. VII. 6., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. X. 26., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM).

Ciidae – Taplószúfélék

Cis boleti (Scopoli, 1763) – Bakonya: Farkas-tető, autós hálózás, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Komló: Zsidó-völgy, 1977. IX. 25., Horvatovich S. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1978. III. 12., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1954. VIII. 3., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lyukas-hársfa, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, 1949. V. 17., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Hosszúhetény: Hármas-hegy (SÁR 1993).

Cis fagi Waltl, 1839 – Pécs: Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM).

Cis fissicollis Mellié, 1848 – Hosszúhetény: Zengő, 1989. III. 3., Horvatovich S. & Sár J. (MTM).

Cis jacquemarti Mellié, 1848 – Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM).

Octotemnus glabriculus (Gyllenhal, 1827) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Zsidó-völgy, 1977. IV. 21., Horvatovich S. (JPM); Komló: Melegmány, 1976. X. 21., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lyukas-hársfa, 1983. V. 22., Ádám L. (MTM).

Orthocis coluber (Abeille de Perrin, 1874) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Cis coluber* néven.

Ropalodontus perforatus (Panzer, 1809) – Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM).

Sulcacis fronticornis (Panzer, 1809) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Tetratomidae – Álkomorkafélék

Tetratoma fungorum Fabricius, 1790 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Melandryidae – Komorkafélék

Eustrophus dermestoides (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Melandrya caraboides (Linnaeus, 1761) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Melegmány, 1953. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, 1949. V. 19., Erdős J. (MTM).
Melandrya dubia (Schaller, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Orchesia fasciata (Illiger, 1798) – Irodalmi adat: Hosszúhetény: Hármas-hegy (HORVATOVICH 1979).
Orchesia undulata Kraatz, 1853 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 10., Sár J. (JPM).
Osphya bipunctata (Fabricius, 1775) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Komló: Melegmány, 1978. V. 6., Horvatovich S. (JPM); Mecsek, 1849. V. 18., Erdős J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Serropalpus barbatus (Schaller, 1783) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Mordellidae – Marókafélék

Hoshihananomia perlata (Sulzer, 1776) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Mordella perlata* néven.
Mordella aculeata Linnaeus, 1758 (2a ábra) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Mordella brachyura Mulsant, 1856 – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).
Mordella holomelaena Apfelbeck, 1914 – Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).
Mordella leucaspis Küster, 1849 – Mecsek, 1872. VI.-VIII., Frivaldszky J & Pável J. (MTM).
Mordellistena brevicauda (Bohemann, 1849) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, 1872. VI. -VIII., Frivaldszky J & Pável J. (MTM).
Mordellistena dvoraki Ermisch, 1956 – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).
Mordellistena kraatzi Emery, 1876 – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).
Mordellistena micans (Germar, 1817) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Mordellistena neuwaldeggiana (Panzer, 1796) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Dely O. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914b). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Mordellistena (Mordellistena) parvula (Gyllenhal, 1827) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).
Mordellistena pumila (Gyllenhal, 1810) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM).
Mordellistena purpureonigrans Ermisch, 1963 – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., R. Streda

(MTM).

Mordellistena reichei Emery, 1876 – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Mordellistena rhenana Ermisch, 1956 – Mecsek, 1872., Frivaldszky J & Pável J. (MTM).

Mordellistena subepisternalis Ermisch, 1965 – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Mordellistena tarsata Mulsant, 1856 – Mecsek, 1872., Frivaldszky J & Pável J. (MTM).

Mordellochroa abdominalis (Fabricius, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Mordellistena abdominalis* néven.

Tomoxia biguttatta (Gyllenhal, 1827) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Tomoxia bipunctata* néven.

Variimorda fasciata (Fabricius, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Mordella bipunctata* és *Mordella fasciata* néven.

Rhipiphoridae – Darázsbogárfélék

Metoecus paradoxus (Linnaeus, 1761) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Zopheridae – Héjbogárfélék

Aulonium ruficorne (Olivier, 1790) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Bitoma crenata (Fabricius, 1775) – Abaliget, 1921. V. 12., Stiller V. (MTM); Abaliget, 1968. V. 5., M Nattán (MTM); Hetvehely, 1944. IV. 23., Gebhardt A. (MTM); Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. IV. 26., Gebhardt A. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1978. III. 12., Horvatovich S. (JPM); Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Komló: Zsidó-völgy, 1977. VI. 15., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1978. V. 7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Hosszúhetény: Hármas-hegy; Pécs: Misina; Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993).

Cicones variegatus (Hellwig, 1792) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Colydium elongatum Fabricius, 1792 – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM); Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989. VIII. 18., fénycsapda (JPM); Pécs: Fehér-kút, 1977. IV. 28., Kismarjai E. (MTM); Pécs: Éger-völgy, 1972. III. 7., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Colydium filiforme Fabricius, 1792 – Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Colobicus hirtus (Rossi, 1790) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Diodesma subterranea (Guérin-Méneville, 1829) – Komló: Mánfa, 1908. VI. 1., Csiki E. (MTM); Komló: Melegmány, 1975. II. 25., Horvatovich S. (JPM); Komló: Zsidó-völgy, 1977. IV. 11., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. X. 9., Horvatovich S. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Vörös-hegy, 1980. V. 12., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Pécs: Remete-rét, 1978. I. 6., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1979. XI. 17., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 2003. V. 7., Horvatovich S. & Podlussány A. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Endophloeus markovichianus (Piller et Mitterpacher, 1783) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1989. IV. 26., Sár J. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, kéreg alól, 2001. VII. 24., Sár J. & Dudás Gy. (MTM).

Langelandia anophthalma Aubé, 1842 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Orthocerus clavicornis (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (HORVATOVICH 1980),

Pycnomerus terebrans (Olivier, 1750) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Tenebrionidae – Gyászbogárfélék

Allecula morio (Fabricius, 1787) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Alphitobius laevigatus (Fabricius, 1781) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Alphitobius piceus* néven.

Blaps abbreviata Frivaldszky, 1836 – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Blaps lethifera Marsham, 1802 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Blaps mortisaga (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Bolitophagus reticulatus (Linnaeus, 1767) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó, 1954. IV. 16., Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM).

Cryphaeus cornutus (Fischer de Waldheim, 1823) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anthracias cornutus* néven.

Crypticus quisquilius (Linnaeus, 1761) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Corticeus bicolor (Olivier, 1790 – Abaliget, Stiller V. (MTM).

Corticeus fasciatus (Fabricius, Fabricius, 1790) – Pécs: Fehér-kút, 1977. IV. 28., Kismarjai E. (MTM).

Corticeus fraxini (Kugelan, 1794) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2001. III. 15., Merkl O. (MTM); Pécs: Lyukas-hársfa, 1985. IV. 6., Ádám L. (MTM).

Corticeus unicolor (Piller et Mitterpacher, 1783) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1976. IX. 23., Horvatovich S. (JPM); Komló: Melegmány, 1977. VII. 21., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987. VI. 12., Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2001. III. 15., Merkl O. (MTM); Pécs: Fehér-kút, 1976. IV. 16., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Fehér-kút, 1977. IV. 28., Kismarjai E. (MTM); Pécs: Lyukas-hársfa, 1985. IV. 6., Ádám L. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, kéreg alól, 2001. III. 13., Szalóki D. (SzD). Irodalmi adat: Pécsvárad: Zengő (SÁR 1993), *Hypophloeus unicolor* néven.

Cteniopus sulphureus (Linnaeus, 1758) – Mecsek, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Diaclina testudinea (Piller et Mitterpacher, 1783) – Hetvehely, 1944. IV. 23., Gebhardt A. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Orfű: Szuadó. (JPM).

Diaperis boleti (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1968. V. 5., Nattán M. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat:

Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Gnaptor spinimanus (Pallas, 1781) – Cserkút, 2000. V. 11., Sár J. (JPM); Hosszúhetény 1977. V. 21., Lovas M. (JPM); Orfű: Szuadó, 1955. V. 5., Papp J. (MTM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Gonocephalum pusillum (Fabricius, 1792) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Gonodera luperus (Herbst, 1783) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. V. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Dömörkapu, 1972. V. 28., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Hymenalia rufipes (Fabricius, 1792) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Isomira antennata (Panzer, 1798) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Gonodera antennata* néven.

Isomira murina (Linnaeus, 1758) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Laena reitteri Weise, 1877 – Komló: Melegmány, 1978. VI. 26., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987. VII. 30., Horvatovich S. & Sár J. (JPM). Irodalmi adatok: Komló: Zsidó-völgy; Kővágószőlős: Jakab-hegy; Magyaregregy: Magyaregregyi-völgy (HORVATOVICH 1979). Mecsek (Kaufmann 1914a), *Laena ormayi* néven.

Lagria hirta (Linnaeus, 1758) – Pécs: Lapis, 1978. VII. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1979. VII. 9., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Metaclisa azurea (Waltl, 1838) – Abaliget, Stiller V. (MTM).

Mycetochara linearis (Illiger, 1794) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Nalassus dermestoides (Illiger, 1798) – Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, 1949. X. 21., Kolozsváry G. (MTM). – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Helops caraboides* és *Helops quisquilius* néven.

Neatus picipes (Herbst, 1797) – Abaliget, Stiller V. (MTM).

Neomida haemorrhoidalis (Fabricius, 1787) – Orfű: Szuadó, 1953. X. 23., Kaszab Z. (MTM).

Omophlus proteus Kirsch, 1869 – Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1953.V.29., Kaszab Z. (MTM).

Omophlus rugosicollis (Brullé, 1832) – Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Opatrum sabulosum (Linnaeus, 1761) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002).

Palorus depressus (Fabricius, 1790) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Palorus ratzeburgi (Wissmann, 1848) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993).

Pedinus hungaricus Seidlitz, 1893 – Irodalmi adat: Pécs: Tubes (HORVATOVICH 1979).

Pentaphyllus testaceus (Hellwig, 1792) – Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Platydema violaceum (Fabricius, 1790) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Hosszúhetény (SÁR 1993).

Podonta nigrita (Fabricius, 1794) – Komló: Melegmány, 1952. VII. 3., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Dely O. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubes, 1977. VI. 27., Uherkovich Á. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Prionychus ater (Fabricius, 1775) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Pseudocistela ceramboides (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989. VIII. 3., fénycsapda (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981. V. 25., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Zengővárkony, 1980. VI. 13., Fazekas I. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Gonodera ceramboides* néven.

Scaphidema metallicum (Fabricius, 1792) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1977. V. 11., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. V. 18., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Fehér-kút, 1977. IV. 28., Kismarjai E. (MTM); Pécs: Lapis, 1982. VI. 27., Ádám L. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1988. I. 3., Sár J. (JPM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993); Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Stenomax aeneus (Scopoli, 1763) – Pécs: Éger-völgy, 1978. V. 7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1979. IX. 21., Horvatovich S. (JPM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993), *Cylindrnotus* [sic!] *aeneus* néven; Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Helops aeneus* néven.

Tribolium castaneum (Herbst, 1797) – Pécs, 1976. II. 10., Vass A. (JPM).

Tribolium madens (Charpentier, 1825) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Uloma culinaris (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1987. VII. 7., Sár J. (JPM).

Prostomidae – Fogasállúbogár-félék

Prostomis mandibularis (Fabricius, 1801) – Komló: Melegmány, 2000. X. 12., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 2000. XI. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, bükkös, korhadt cseresznyefából, 2001. III. 16., Merkl O. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, korhadó cseresznyefából, 2000. XI. 30., Horvatovich S., Sár J. & Dudás Gy. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 2000. XII. 1., Sár J. (SzD); Pécs: Nagy-Mély-völgy, *Cerasus* rönkből, 2001. III. 13., Szalóki D. (SzD).;"Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Oedemeridae – Álcincérfélék

Anogcodes ruficollis (Fabricius, 1781) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a),

Anoncodes ruficollis néven.

Chrysanthia viridissima (Linnaeus, 1758) – Kisvaszar: Tékes-h., 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM).

Ischnomera caerulea (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1972. V. 9., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Tubes, 1954. V. 3., Gebhardt A. (JPM).

Nacerdes carniolica (Gistel, 1832) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989. VII. 9., fénycsapda (JPM); Magyaregregy 1977. VIII. 18., fénycsapda (JPM); Pécs: 1987. VII. 17., Uherkovich Á. (JPM). Irodalmi adat: Bakonya; Magyaregregy (HORVATOVICH 1979); Pécs: Tettye (KAUFMANN 1914a, b), *Xanthochroa carniolica* néven.

Oedemera femorata (Scopoli, 1763) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Gebhardt A. (JPM). Pécs: Tubicai-oldal, 1982. VI. 27., Ádám L. & Hámoriné (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Oedemera flavescens* néven.

Oedemera flavipes (Fabricius, 1792) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubicai-oldal, 1982. VI. 27., Ádám L. & Hámoriné (MTM); Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oedemera lurida (Marsham, 1802) – Hosszúhetény: Zengő, 1983. IV. 24., Lehel Cs. (MTM); Pécs: Misina, 1955. V. 23., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubes, 1953. VI. 3., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oedemera podagrariae (Linnaeus, 1767) – Komló, 1938. VI. 13., Móczár (MTM); Komló: Melegmány, 1977. VII. 23., Horvatovich S. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977. V. 30., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Tubes, 1972. VI. 27., Uherkovich Á. (JPM); Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oedemera pthysica (Scopoli, 1763) (= *subulata* Olivier, 1794) – Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1978. VII. 2., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubicai-oldal, 1982. VI. 27., Ádám L. & Hámoriné (MTM).

Oedemera virescens (Linnaeus, 1767) – Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1983. IV. 24., Lehel Cs. (MTM); Komló: Melegmány, 1977. V. 1., Uherkovich Á. (JPM); Komló: Zobákpuszta, 1951. IV. 29.-V. 2., Móczár (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Oedemera virens* néven.

Sparedrus testaceus (Andersch, 1797) – Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meloidae – Hólyaghúzófélék

Alosimus syriacus austriacus (Schrank, 1781) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Lydus syriacus* néven.

Apalus bipunctatus Germar, 1817 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Hapalus bipunctatus* néven.

Cerocoma schreberi Fabricius, 1781 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Epicauta rufidorsum (Goeze, 1777) – Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Epicauta verticalis* néven.

Lytta vesicatoria (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meloe cicatricosus Leach, 1815 – Óbánya: Réka-völgy, 1955. V. 6. Papp J. (MTM).

[*Meloe murinus* Brandt et Erichson, 1832 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a). Az Észak-Afrikában, Spanyolországban, Szardínián, Szicíliában, Máltán és Krétán elterjedt faj előfordulása Magyarországon gyakorlatilag kizárható. A jelzett irodalmi adat alighanem helytelen határozáson vagy névhasználaton alapul.]

Meloe proscarabaeus Linnaeus, 1758 – Hetvehely, 1943. V. 11., Gebhardt A. (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1955. V. 5., Papp J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meloe rufiventris Germar, 1817 (= *coriarius* Brandt et Erichson, 1832) – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949. X. 27., Kolozsváry G. (MTM).

Meloe rugosus Marsham, 1802 – Óbánya: Réka-völgy, 1955. V. 6. Papp J. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meloe variegatus Donovan, 1776 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meloe violaceus Marsham, 1802 – Komló: Melegmány, 1951. V. 9., Fehérváryné (MTM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1955. V. 5., Papp J. (MTM); Orfű: Szuadó, 1953. IV. 6., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Éger-völgy, 1972. III. 7., Uherkovich Á. (JPM); Pécs: Kantavár, 1956. V. 16.-18. Horváth L. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Meloe uralensis Pallas, 1777 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Oenas crassicornis (Illiger, 1800) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Oenas crassicollis* néven.

Sitaris muralis (Foerster, 1771) – Komló: Zobákpuszta, bükkös, ház faláról egyelve, 1994. VIII. 18., Szél Gy. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Zonitis nana Ragusa, 1882 – Pécs: Dömörkapu, 1956. VI. 19., Móczár L. (MTM); Mecsek (MTM).

Pyrochroidae – Bíborbogárfélék

Pyrochroa coccinea (Linnaeus, 1761) – Abaliget, Stiller V. (MTM); Bakonya, 1977. IV. 27., Uherkovich Á. (JPM); Komló: Mánfa, 1982. VI. 18., Uherkovich Á. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM).

Pyrochroa serraticornis (Scopoli, 1763) – Komló: Melegmány, 1977. V. 24., Horvatovich S. (JPM).

Schizotus pectinicornis (Linnaeus, 1758) – Komló: Melegmány, 1977. V. 1., Uherkovich Á. (JPM); Komló: Zsidó-völgy, 1978. V. 18., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1980. V. 28., Horvatovich S. (JPM).

Salpingidae – Álormányosfélék

Salpingus planirostris (Fabricius, 1787) – Hosszúhetény: Hármas-hegy 1987. XII. 31., Horvatovich S. & Sár J. (JPM); Orfű: Szuadó, 1939. IV. 17., Visnya A. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 9., Gebhardt A. (JPM).

Salpingus ruficollis (Linnaeus, 1761) – Pécs: Nagy-Mély-völgy, kéreg alól, 2001. VII. 24., Sár J. & Dudás Gy. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR 1993); *Rhynosimus* [sic!] *ruficollis* néven.

Sphariestes castaneus (Panzer, 1796) (1f ábra) – Magyaregregy, 1959. VII. 7., Endrődy-Younga S. (MTM).

Vincenzellus ruficollis (Panzer, 1794) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Hosszúhetény: Zengő, 1983. V. 2., Lehel Cs. (MTM); Komló: Zsidó-völgy, 1977. IV. 14., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1953. X. 24., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM). Irodalmi adat: Hosszúhetény: Hármas-hegy (SÁR 1993); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Rhinosimus viridipennis* néven.

Anthicidae – Fürgebogárfélék

Anthelephila pedestris (Rossi, 1790) – Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Formicomus pedestris* néven.

Anthicus antherinus (Linnaeus, 1761) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Endomia tenuicollis (Rossi, 1790) – Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Hirticomus hispidus (Rossi, 1792) – Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes-Lapis, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Kővágószőlős: Jakab-hegy (SÁR & DUDÁS 2002); Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anthicus hispidus* néven

Notoxus monoceros (Linnaeus, 1761) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Notoxus trifasciatus Rossi, 1792 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Notoxus cornutus* néven.

Omonadus bifasciatus (Rossi, 1794) – Pécs: Vörös-hegy, 1980. II. 12., Horvatovich S. & Sár J. (JPM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anthicus bifasciatus* néven.

Omonadus floralis (Linnaeus, 1758) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a), *Anthicus floralis* néven.

Scraptiidae – Cérnanyakúbogár-félék

Anaspis costai Emery, 1876 – Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Anaspis flava (Linnaeus, 1758) – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anaspis frontalis (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z.

(MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anaspis palpalis Gerhardt, 1876 – Pécs: Kantavár, 1872. VI.-VIII., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Anaspis (Anaspis) pulicaria Costa, 1854 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anaspis rufilabris Gyllenhal, 1827 – Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM). Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anaspis thoracica (Linnaeus, 1758) – Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1872. VI. -VIII., Frivaldszky J & Pável J. (MTM).

Anaspis viennensis Schilsky, 1895 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Pentaria badia (Rosenhauer, 1847) – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scraptia dubia Olivier, 1790 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Scraptia fuscula Müller, 1821 – Irodalmi adat: Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Bruchidae – Zsizsikfélék

Bruchus affinis Frölich, 1799 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1872., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM); Mecsek, Móczár L. (JPM); Pécs: Dömörkapu, 1980. V. 26., Márton Zs. (JPM); Pécs: Lapis, 1966. VI. 7., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1968. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1955. V. 25., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. V. 16., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. V. 20., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1967. VI. 21., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tettye, 1966. V. 17., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1980. VI. 2., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Vörös-hegy (JPM).

Bruchus atomarius (Linnaeus, 1761) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, 1952. XII. 16., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Havihegy, 1966. VI. 21., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1967. VII. 15., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1965. VI. 25., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. V. 16., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1967. VI. 29. Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tettye, 1966. V. 17., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tettye, 1968. VI. 11., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1954. V. 23., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1954. V. 25., Kaszab Z., (MTM); Pécs: Tubes, 1965. VI. 14., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1980. V. 28., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 2002. V. 25., Horvatovich S. (JPM); „Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Bruchus libanensis Zampetti, 1993 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy (JPM); Pécs: Tubes, (JPM).

Bruchus luteicornis Illiger, 1794 – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Lapis, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Bruchus occidentalis Lukjanovitsh et Ter-Minassian, 1957 – Pécs: Tubes, 2002. IV. 21., Horvatovich S. (JPM).

Bruchus pisorum (Linnaeus, 1758) (1f ábra) – Hosszúhetény: Zengő, 1977. X. 11., Horvatovich S. (JPM).

Bruchus rufimanus Boheman, 1833 – Komló: Mánfa, 1955. V. 11., Gebhardt A. (JPM); Komló: Zobákpuszta, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Mecsek, Móczár L. (JPM).

Bruchus rufipes Herbst, 1783 – Pécs: Tubes, 1980. V. 7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1968. VI. 7., Gebhardt A. (JPM).

Bruchus signaticornis Gyllenhal, 1833 – Pécs: Dömörkapu, 1980. V. 26., Márton Zs. (JPM); Pécs: Tubes, 1980. V. 28., Horvatovich S. (JPM).

Bruchus viciae Olivier, 1795 – Pécs: Kozári vadászház, 1952. XII. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 22., (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1953. VI. 17., (JPM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Bruchidius bimaculatus (Olivier, 1795) – Cserkút, 1981. V. 8., (JPM).

Bruchidius cisti (Fabricius, 1775) – Mecsek 1872. VI.-VIII., Frivaldszky J. & Pável J. (MTM).

Bruchidius dispar (Gyllenhal, 1833) – Abaliget, 1972. V. 9., Uherkovich Á. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 2004. IV. 21., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Lapis, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM).

Bruchidius marginalis (Fabricius, 1775) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, Gebhardt A. (JPM); Kisvaszar: Tékes-h, 1951. VI. 30., Erdős J. (MTM); Pécs: Misina, 1953. V. 13., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Mecsek, 1872., Frivaldszky J. (MTM).

Bruchidius mulsanti (Brisout de Barneville, 1863) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, Hideg-kút, 1954. V. 26., Kaszab Z. (MTM).

Bruchidius olivaceus (Germar, 1824) – Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM).

Bruchidius pusillus (Germar, 1824) – Pécs: Dömörkapu, 1967. VII. 4., Gebhardt A. (JPM).

Bruchidius seminarius (Linnaeus, 1767) – Pécs: Dömörkapu, 1980. V. 26., Márton Zs. (JPM).

Bruchidius sericatus (Germar, 1824) – Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM).

Bruchidius varius (Olivier, 1795) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Havihegy, 1967. VI. 19., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Kozári vadászház, 1954. VI. 8., Móczár L. (MTM); Pécs: Misina, 1977. IV. 4., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1972. III. 31., Uherkovich Á. (JPM); "Montes Mecsek", Gebhardt A. (JPM).

Bruchidius villosus (Fabricius, 1792) – Pécs: Misina, 1966. V. 16., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Kozári vadászház (JPM); Pécs: Tubes, 1954. V. 25., Kaszab Z. (MTM).

Spermophagus sericeus (Geoffroy, 1785) – Pécs:Lapis, 1977. V. 13., Horvatovich S. (JPM); Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954. V. 27., Gebhardt A (JPM); Komló: Melegmány, 1953. IV. 20., Gebhardt A. (JPM); Komló: Melegmány, 1955. VI. 7., Gebhardt A. (JPM); Orfű: Szuadó, 1954. VI. 8., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Havihegy, 1966. VI. 21., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Havi-hegy, 1967. VI. 19., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Kozári vadászház, 1952. XII. 18., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Kozári vadászház, 1953. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Kozári vadászház, 1954. V. 28., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Lapis, 1965. VI. 21., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Magyarürög, 1965. VI. 15., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 15., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 27., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1953. V. 29., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Misina, 1954. V. 26., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1954. VI. 25., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Misina, 1966. VI. 10., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. VI. 22., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Nagy-Mély-völgy, 1954. VI. 24., Kaszab Z. & Székessy V. (MTM); Pécs: Pécsbánya, 1954. V. 28., Kaszab Z. (MTM); Pécs: Tubes, 1954. V. 25., Kaszab Z., (MTM). Pécs: Tubes, 1954. V. 3., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1980. V. 21., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 1980. VI. 8., Horvatovich S. (JPM); Mecsek, Gebhardt A. (JPM).

Spermophagus calystegiae (Lukjanovitsh et Ter-Minassian, 1957) – Komló: Mánfa, 1980. VI. 17., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Dömörkapu, 1967. VII. 4., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Dömörkapu, 1980. V. 26., Márton Zs. (JPM); Pécs: Lapis, 1978. VII. 2-7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Misina, 1965. VI. 25., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Misina, 1966. VI. 10., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1965. VI. 14., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1966. VI. 14., Gebhardt A. (JPM); Pécs: Tubes, 1980. V. 7., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 1980. VI. 2., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 2002. IV. 21., Horvatovich S. (JPM); Pécs: Tubes, 2002. IV. 24., Horvatovich S. (JPM).

Értékelés

A Mecsek geológiailag és biogeográfiai szempontból is különleges területe Magyarországnak. Ezért különösen feltűnő, hogy bogarászati értelemben nem tartozik a leginkább kutatott vidékeink közé. A jelen dolgozatban tárgyalt családokra ez különösen vonatkozik, hiszen ezek egy része kevéssé népszerű csoport, és gyűjtésük sem mindig egyszerű. A fajlista alapján ezért felelőtlenség lenne mélyenszántó következtetéseket levonni. Az előkerült fajok többsége a hazai hegy- és dombvidéki erdőkben általánosan elterjedt, jobbára gyakori bogár. Ha a lelőhelyeiket végignézzük, feltűnő, hogy aránylag kevés földrajzi név ismétlődik. Ez a helyzet lényegében kijelöli a jövőbeni kutatások irányát is. Nagyobb figyelmet kell fordítani a hegység kevéssé feltárt területeire és a speciális élőhelyekre. Közismert, hogy a szokványos módszerekkel (pl. felületesen végzett egyelés, fűhálózás, csak a nagy bogarak fogását célzó talajcsapdázás vagy lámpázás) végzett gyűjtés ugyan látványosan nagy mennyiségű bogáranyagot eredményez, ám az így fogott fajok többsége faunisztikai szempontból kevéssé érdekes. Ha a gyűjtő aránylag jól ismeri a hazai bogárfaunát, nagyobb odafigyeléssel, speciális módszerekkel sokkal érdekesebb fajokra tehet szert. A 2001. márciusában autóra szerelt hálóval fogott fajok nagyobb részét például csak ezzel a módszerrel sikerült gyűjteni.

Az eddigi kutatások alapján viszont egyértelmű, hogy bogarászati szempontból a Melegmány-völgy Természetvédelmi Terület a Mecsek egyik legértékesebb területe. Az

itt található mély völgyekből a fák nehezen termelhetők ki, ezért jelentős mennyiségű faanyag marad a helyszínen. Ez több értékes szaproxilofág bogárfaj (például *Aesalus scarabaeoides*, *Ampedus quadrisignatus*, *Isorhipis melasoides*, *Isorhipis nigriceps*, *Prostomis mandibularis* és *Sinodendron cylindricum*) fennmaradását biztosítja.

A Mecsekből előkerült fajok közül a következők képviselnek kiemelkedő természetvédelmi értéket.

Védett fajok

Ampedus quadrisignatus (Gyllenhal, 1817) – négyfoltos pattanóbogár. A Vörös Könyv az eltűnt fajok közé sorolja, a Mecsekben és a Villányi-hegységben azonban rendszeresen előfordul. Öreg erdőállományokhoz kötődő szaproxilofág faj. Hazai elterjedésének és életmódjának ismertetését SÁR et al. (2003) foglalják össze.

Anthaxia hungarica (Scopoli, 1772) – magyar virágdíszbogár. A Vörös Könyv az aktuálsian veszélyeztetett fajok közé sorolja. A száraz, meleg, mediterrán jellegű tölgyesek (melegkedvelő tölgyesek, karsztbokorerdők) jellemző bogárfaja.

Cetonischema aeruginosa (Drury, 1770) – pompás virágbogár. Hazánk idősebb erdőállományaiban általánosan elterjedt és gyakori.

Chalcophora mariana (Linnaeus, 1758) – nagy fenyvesdíszbogár. Hazánkban csak a Dunántúlról ismert; a Nyugat-Dunántúl és a Bakony erdeifenyveseiben helyenként gyakori, a Mecsekből azonban csak egyetlen (közelebbi lelőhely megjelölését nélkülöző) példányát ismerjük.

Copris lunaris (Linnaeus, 1758) – közönséges-holdszarvú-ganéjtúró. Hazánkban általánosan elterjedt, főleg az alacsonyabban fekvő vidékeken gyakori.

Cryphaeus cornutus (Fischer de Waldheim, 1823) – szarvas gyászbogár. Hazánk lomberdeinek ritka faja. Csak néhány lelőhelye ismert.

Cucujus cinnaberinus (Scopoli, 1763) – skarlátbogár. Szerepel a Berni Egyezmény II. Függelékében, az IUCN Vörös Listájában VU A1c minősítést kapott. Hazánkban elsősorban a síkvidéki nyárasok és fűzesek állata (a telepített állományokat is beleértve), de idős erdőkben a hegyvidékeken is megtalálható.

Dorcus parallelipipedus (Linnaeus, 1758) – kis szarvasbogár. Az ország területén mindenütt előfordul, ahol bármilyen fás növényzet található.

Gnorimus variabilis (Linnaeus, 1758) – nyolcpettyes virágbogár. Idős erdőállományok ritka bogárfaja. Különféle fák (pl. tölgy, bükk, cseresznye, éger) korhadó tuskóiban és rönkjeiben fejlődik.

Lucanus cervus (Linnaeus, 1758) – nagy szarvasbogár. A Vörös Könyv az aktuálisan veszélyeztetett fajok közé sorolja. Szerepel a Berni Egyezmény III. Függelékében. A tölgyesek jellemző bogárfaja.

Netocia ungarica (Herbst, 1790) – magyar virágbogár. Kötött talajú (főleg löszös) gyepek jellemző bogárfaja.

Oryctes nasicornis (Linnaeus, 1758) – orrszarvú bogár. A természetes élőhelyek közül elsősorban az olyan tölgyesek lakója, ahol lárvái nagy tömegű korhadt fában (gyökerekben, tuskókban) fejlődhetnek. Lakott településeken földdel érintkező tölgyfában, fatelepek fűrészporhalmaiban szintén gyakori.

Osmoderma eremita (Scopoli, 1763) – remetebogár. Fokozottan védett. Szerepel a Berni Egyezmény II. Függelékében, az IUCN Vörös Listájában VU A1c minősítést kapott. Hazánkban rendkívüli módon megritkult, biztos előfordulása csak a Szigetközből és

a Szatmár-beregi síkról ismert.

Pedinus hungaricus Seidlitz, 1893 – pannóniai gyászbogár. A Dunántúl déli felének száraz, meleg lejtőinek ritka faja. Észak felé Tihanyig terjedt el.

Schizotus pectinicornis (Linnaeus, 1758) – kis bíborbogár. Idős, nedves erdőállományokhoz kötődik; elsősorban hegyvidéki területeken fordul elő, de a Hanságból és Bátorligetről is előkerült.

Sinodendron cylindricum (Linnaeus, 1758) – tülkös szarvasbogár. Az idős montán és szubmontán bükkösök jellemző faja. Hazánk magasabb hegységeiben több helyen előfordul.

Nem védett, de faunisztikai szempontból értékes fajok.

Acmaeodera degener (Scopoli, 1763 – sárgafoltos zömökdíszbogár. Hazánk hegy- és dombvidéki tölgyeseiben szórványosan fordul elő.

Athous kaszabi Dolin, 1986 – Kaszab-pattanó. Magyarországról írták le; paratípusai között mecseki példányok is találhatók. Nem teljesen megbízható lelőhelycédulájú példányai Siófokról, Budapestről és más helyekről is ismeretesek, a Mecsekben, a Villányi-hegységben és a Geresdi-dombságon (Bátaapáti) azonban elég gyakori.

Isorhipis melasoides (Laporte de Castelnau, 1835) – legyezős tövisnyakúbogár. Hazánk bükköseiben többfelé megtalálták, de meglehetősen ritka. A 2000-es évek elején a budapesti Normafa környékén nagyobb számban volt megfigyelhető.

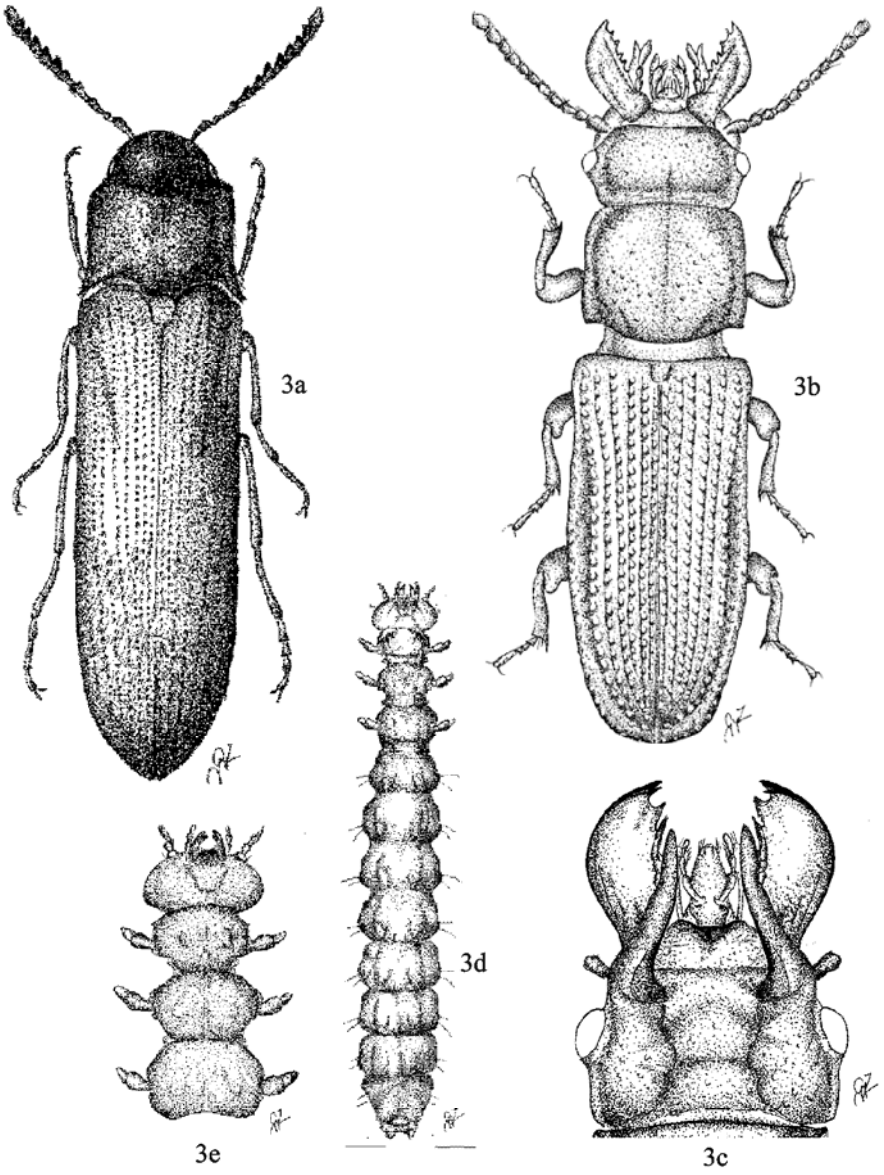
Isorhipis marmottani (Bonvouloir, 1871) (3a ábra) – kétszínű tövisnyakúbogár. Hazánk hegy- és dombvidéki erdeiből csupán néhány példányát ismerjük

Isorhipis nigriceps (Mannerheim, 1823) – feketefejű tövisnyakúbogár. A faj új Magyarország faunájára, annak ellenére, hogy HORVATOVICH (1980) már közölte a Tubesről és Pilisszentlélekről. Az akkori közlés alapjául szolgáló példányok azonban az *Isorhipis marmottani* fajhoz tartoznak. A Mecsekből viszont valódi *Isorhipis nigriceps* egyedek is előkerültek. A fajnak a Mecseken kívül még két adata ismert: Baranya megye, Kétújfalu, 1989. V. 13., Sár J. (JPM); Baranya megye, Teklafalu, farakásról, 2004. IV. 14.–VIII. 1., Sár J. & Sár P. (MTM).

Metaclisa azurea (Waltl, 1838) – azúrkék gyászbogár. Hazánkból igen kevés példánya ismert, ezek nagy többsége sok évtizeddel korábbról való (ilyen az egyetlen mecseki adata is). Hogy egyáltalán még létezik Magyarországon, arról két szárnyfedő tanúskodik, amelyeket Merkl Ottó a Baranya megyei Patapoklosi fáslegelőjén, egy kiszáradt tölgyfa kérge alatt talált 2001. március 18-án.

Prostomis mandibularis (Fabricius, 1801) (3b ábra) – európai fogasállúbogár. A Mecsek egyik legérdekesebb bogárfaja. Előfordulási adatai Európa déli vidékeiről (Spanyolországtól a Krím-félszigetig), Törökországból, a Kaukázusból és az iráni Elburz hegységből ismertek. Hazánkban csak néhány hegyvidékünkről ismert, de adatainak egy része ötven évnél jóval régebbi. A Mecsekben a Melegmány-völgy Természetvédelmi Területen (Nagy-Mély-völgy, Melegmány) találták. Vörösen korhadó fákhoz kötődő szaproxilofág bogárfaj. Irodalmi források szerint sokféle fában megtelepszik. Valójában nem bizonyos fafajokhoz, hanem a vörös korhadáshoz ragaszkodik; a Mecsekben legtöbbször kidőlt cseresznyefák kérge alatt találták. A számára megfelelő helyeken nagy számban él, sajátosan aszimmetrikus fejű lárváival (3d-e ábrák) együtt. Mind az imágók, mind a lárvák áttelelnek. Tevékenységükre utal, hogy táplálkozásuk során a fát sárszerű anyaggá alakítják át (LAWRENCE & BRITTON 1994).

A fogasállúbogarakat rendkívül erősen lapított testalkatuk miatt sokáig a lapbogárfélék

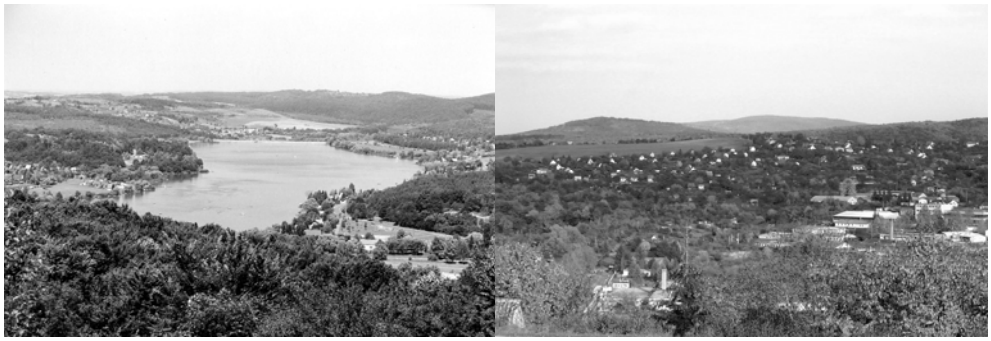

3. ábra. *Isorhipis nigriceps* (Mannerheim, 1823) imágója (3a), *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801) imágója (3b), *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801) imágójának feje alulról (3c), *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801) lárvája alulnézetben (3d), *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801) lárvájának feje és tora felülnézetben (3e)

Fig. 3. Adult of *Isorhipis nigriceps* (Mannerheim, 1823) (3a), adult of *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801) (3b), head of adult of *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801), ventral view (3c), larva of *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801), ventral view (3d), head and thorax of larva of *Prostomis mandibularis* (Fabricius, 1801), dorsal view (3e)

a

b c

d e

4. ábra. Tipikus bogárlelőhelyek a Mecsek vidékén: Pécs, karsztbokorerdők (a), Orfű (b), Komló: ipari területek (c), Budafa (d), Mánfa (e). Fotó: Fazekas I.
Fig. 4. Habitats of Coleoptera species in Mecsek Mts. Foto: Fazekas I.

(Cucujidae) családjába sorolták, amely a Cucujoidea (régebbi nevén Clavicornia) családsorozat tagja. Az alaposabb vizsgálatok azonban kiderítették, hogy a hasonló testalkat csupán a hasonló életmód miatti konvergencia eredménye, és a végül önálló családnak tekintett fogasállúbogár-félék (Prostomidae) a Tenebrionoidea (régebbi nevén Heteromera) családsorozatba tartoznak. A család két genusza közül a *Prostomis* Latreille, 1829 27 faja a holarktikus, a palearktikus, az orientális, a pápua-pacifikus régióban, valamint Ausztráliában és Afrika déli részén fordul elő (SCHAWALLER 2003), a *Dryocora* Pascoe, 1868 három faja Ausztráliában (Victoria, Tasmania) és Új-Zélandon honos (egy negyedik, kétséges hovatartozású fajt Srí Lankáról írtak le). Az egész család szünapomorf bélyege a mindkét ivar fejének alsó oldalán, az állról előremeredő két fog- vagy szarvszerű nyúlvány („jugular process"), amelyeket a széles és hosszú rágók felülről eltakarnak (3c ábra). E két – gyakran aszimmetrikus – nyúlvány szerepe ismeretlen, viszont alakja az egyes fajok elkülönítésében segítséget nyújthat. A család valamennyi faja – a *Prostomis mandibularis*-t is beleértve – olyan öreg, zavartalan, ősi erdőállományokban él, amelyek világszerte egyre inkább visszaszorulnak. Lehetséges, hogy az ilyen erdők eltűnésével több faj már azelőtt kihalt, hogy leírásra került volna (SCHAWALLER 1991).

A *Prostomis mandibularis* további adatai Magyarországról: Borsod-Abaúj-Zemplén m.: Háromhuta: István-kút, 1960. V. 16–21., bükkösben rostálva, Endrődy-Younga S. & Kaszab Z. (MTM); Putnok, Frivaldszky I. (MTM); Sátoraljaújhegy: Bibérc, 1984, Hegyessy G. (Kazinczy Múzeum, Sátoraljaújhely). Heves m.: Mátra (egyéb adatok nélkül) (MTM). Pest m.: Visegrád, Peregi I. (MTM). Vas m.: Kőszeg: Király-völgy, fakéreg alól, 1981. IV. 3., Podlussány A. (MTM, Savaria Múzeum, Szombathely).

Köszönetnyilvánítás

Alekszandr G. Kirejcsuk (Zoológiai Intézet, Szentpétervár, Oroszország)) meghatározta a Nitidulidae család 2001-ben gyűjtött mecseki példányait, Josef Mertlik (Hradec Králove, Csehország) tisztázta az *Ampedus quercicola* mecseki példányának helyzetét, Colin Johnson (Manchester, Nagy-Britannia) pedig helyesbítette az *Atomaria affinis* mecseki példányának határozását. Szalóki Dezső (Budapest) rendelkezésünkre bocsátotta gyűjteményének mecseki adatait, Muskovits József (Budapest) pedig átadta a Buprestidae család általa összeállított adatbázisának Mecsekre vonatkozó részét. Kisbenedek Tibor és Horvatovich Sándor (JPM, Pécs) sokat segítettek a JPM gyűjteményében őrzött kétséges példányok felkutatásában. Az adatok számítógépre vitelében Grabant Aranka (Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest) volt a segítségünkre. Merkl Ottó kutatásait az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA T–034207) támogatta.

Irodalom – References

FAUNA EUROPAEA Web Service (2004): Fauna Europaea version 1.1. Available online at http://www.faunaeur.org [Hozzáférés: 2005. szeptember 21.]

HORVATOVICH S. (1979): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról (Coleoptera). (For the Hungarian Fauna New and Rare Beetle Species from South and West Transdanubia. – Coleoptera.) – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **23**: 31–39.

HORVATOVICH S. (1980): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról II. (Coleoptera). (For the Hungarian Fauna New and Rare Beetle Species from South and West Transdanubia II. – Coleoptera.) – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **24**: 33–43.

HORVATOVICH S. (1981): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról III. (Coleoptera). (For the Hungarian Fauna New and Rare Beetle Species from South and West

Transdanubia III. – Coleoptera.) – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **25**: 71–83.
HORVATOVICH S. (1982): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról IV. (Coleoptera). (For the Hungarian Fauna New and Rare Beetle Species from South and West Transdanubia IV. – Coleoptera.) – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve **26**: 19–32.
KAUFMANN E. (1914a): Képek a Mecsek-hegység bogárvilágából. Különlenyomat a Mecsek-Egyesület 1913-iki évkönyvéből. [(Pictures from the beetle fauna of the Mecsek Mountains. Reprint from the 1913 volume of the Annales of the Mecsek Society).] – Mecsek-Egyesület, Pécs, 35 pp.
KAUFMANN E. (1914b): Pécs város és Baranyavármegye bogárfaunája. [Beetle fauna of the town Pécs and county Baranya.] – Pécs-Baranyamegyei Múzeum-Egyesület, Pécs, 95 pp.
LAWRENCE, J. F. & BRITTON, E. B. (1994): Australian beetles. – Melbourne University Press, Melbourne, 192 pp.
LAWRENCE, J. F. & NEWTON, Jr., A. F. (1995): Families and subfamilies of Coleoptera (with selected genera, notes, references and data on family-group names). pp. 779–1006. – In: PAKALUK, J. & SLIPINSKI, S. A. (eds): Biology, Phylogeny, and Classification of Coleoptera: Papers Celebrating the 80th Birthday of Roy A. Crowson. Muzeum i Instytut Zoologii Pan, Warszawa, 1092 pp.
SÁR J. (1993): A Dél-, és Nyugat-Dunántúl fakéreg alatt gyűjtött bogarai (Coleoptera). (About the bugs [sic!] of South- and North-Transdanubia collected under bark, Coleoptera.) – Folia historico-naturalia Musei matraensis **18**: 81–95.
SÁR J. & DUDÁS GY. (2002): Bogárközösségek (Coleoptera) vizsgálata pionír és rekultivált élőhelyen. (A study of beetle assembledges [sic!] on pioneer and recultivated habitats, Coleoptera.) – Natura somogyiensis **3**: 35–43.
SÁR J., DUDÁS GY. & MERKL O. (2003): A négyfoltos pattanóbogár, Ampedus quadrisignatus (Gyllenhal, 1817) Magyarországon (Coleoptera: Elateridae). (Ampedus quadrisignatus (Gyllenhal, 1817) in Hungary, Coleoptera: Elateridae.) – Természetvédelmi Közlemények **10**: 85–92.
SCHAWALLER, W. (1991): Prostomidae (Coleoptera) aus dem Himalaya mit einem Beitrag zur Larvalmorphologie. – Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, Serie A (Biologie) **461**: 17 pp.
SCHAWALLER, W. (2003): New species and records of Prostomis Latreille, including the first fossil records from Baltic amber and a checklist of the species (Coleoptera: Prostomidae). – Stuttgarter Beiträge zur Naturkunde, Serie A (Biologie) **650**: 11 pp.
VIERTL B. (1894): 3. Coleoptera. Pp. 39–61. – In: ÁGH, T. (szerk.): Emléklapok Pécs sz. kir. város múltjából és jelenéből. Taizs József, Pécs, 216 + [6] pp.

A szerzők címe – Authors addresses:

MERKL Ottó & GYÖRGY Zoltán
Magyar Természettudományi Múzeum
H–1088 Budapest
Baross u. 13.
E-mail: merkl@zoo.zoo.nhmus.hu,
gyorgy@zoo.zoo.nhmus.hu

SÁR József
H–7973 Teklafalu
Fő u. 39.
E-mail: sarj@freemail.hu

Folia comloensis 15: 173–200. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek cincérfaunája (*Coleoptera: Cerambycidae*)

KOVÁCS TIBOR – HEGYESSY GÁBOR

Abstract: [KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (2006): *The longhorn beetle fauna of the Mecsek Mountains (Coleoptera: Cerambycidae). – Folia comloensis 15: 173–200.*] – In this paper the authors summarised the data of the longhorn beetle from Mecsek (Mecsek Mountains and Baranyai-Hegyhát) are known from the literature. As a result of this work 157 species have been proved from this area. The species most remarkable from faunistical point of view are: *Ergates faber*, *Rhagium bifasciatum*, *Akimerus schaefferi*, *Gaurotes virginea*, *Stictoleptura erythroptera*, *Necydalis major*, *N. ulmi*, *Arhopalus ferus*, *Saphanus piceus*, *Stromatium unicolor*, *Cerambyx miles*, *C. welensii*, *Purpuricenus globulicollis*, *Ropalopus insubricus*, *R. ungaricus*, *Semanotus undatus*, *Agapanthia cynarae*, *Herophila tristis*, *Saperda similis*, *Pilemia tigrina*.

Key words: Coleoptera, Cerambycidae, Hungary, Mecsek Mts, faunistics, distribution

Summary: As for the fauna of Cerambycidae, the Mecsek with its 157 species is one of the most diverse mountainous areas in Hungary. Owing to its geographical situation the proportion of thermophilous, southern and south-eastern elements is the highest in the country. Its greatest faunistical value is the sympatric occurrence of a number of rarities. These include species developing in deciduous trees, e.g. *Necydalis ulmi*, *Stromatium unicolor* (in Hungary known from Southern Transdanubia only), *Cerambyx miles*, *C. welensii*, *Purpuricenus globulicollis*, *Herophila tristis* (in Hungary known from Transdanubia only), and species developing in soft-stemmed foodplants, e. g. *Cortodera holosericea*, *Vadonia steveni*, *Agapanthia cynarae*, *Pilemia hirsutula*, *P. tigrina*, *Cardoria scutellata*, *Musaria argus*.

Occurrence of some species (e. g. *Judolia sexmaculata*, *Ropalopus ungaricus*) is uncertain in the area, while records of others (e. g. *Monochamus sartor*, *M. sutor*) must be based on inadvertent introduction.

This area is important from conservational point of view as well. In Hungary, 43 longicorn species are declared protected and two are strictly protected. Of them, 30 and one species have been found in the Mecsek, respectively. Of the species listed in the Annex II of the Habitat Directive, four have been found here (*Cerambyx cerdo*, *Rosalia alpina*, *Morinus funereus*, *Pilemia tigrina*). Hungary plays a highly important role in preserving the populations of *Pilemia tigrina*.

Although the number of species recorded is high, and the proportion of rare and valuable species is remarkable, it should be pointed out that a considerable number of locality data are very old and sometimes unreliable. A thorough investigation of the present state of the fauna of Cerambycidae in the Mecsek is badly needed.

Bevezetés

Dolgozatunkban a Mecsek cincérfaunáját mutatjuk be. E terület a Mecsek hegységet és a Baranyai-Hegyhátat foglalja magába (MAROSI & SOMOGYI 1990). A térségben már az 1800-as évek közepén megkezdődtek a cincér faunisztikai kutatások. Ezt az első Magyarországról ismert, tudományos igénnyel cédulázott *Pilemia tigrina* példány bizonyítja, amelyet Pécsen 1853-ban Kováts Gyula gyűjtött. A legjelentősebb eredmények Kaufmann Ernőnek köszönhetők, aki 36 év gyűjtőmunkájának eredményeként 100 fajt közölt innen a „Képek a Mecsek-hegység bogárvilágából" és a „Pécs város és Baranyavármegye bogárfaunája" című munkáiban (KAUFMANN 1914ab). A későbbiekben BOKOR (1927) dolgozta

fel bogárgyűjteményét, melynek 83 fajából 8-at a gyűjtő korábban nem említett. A Kaufmann munkássága idején tevékenykedő, Magyarország egészével foglalkozó munkák szerzői (KUTHY 1897, CSIKI 1903–1905, WACHSMANN 1906) is jelentős mértékben támaszkodtak eredményeire a Mecsek tekintetében.

Ezt követően csak az elmúlt 35 év során jelentek meg olyan dolgozatok, amelyek szórvány adatokat tartalmaznak e vidékről: HEGYESSY 2000, HEGYESSY & KOVÁCS 2003, HORVATOVICH 1979, 1980, 1981, 1982, HOLZSCHUH 1984, KASZAB 1971, KOVÁCS 1994, 2005, KOVÁCS & HEGYESSY 1997, KOVÁCS *et al*. 2000, KRATOCHVÍL 1985, MEDVEGY 2001, SÁR & DUDÁS 2002. Közülük kettőben (KOVÁCS & HEGYESSY 1997, KOVÁCS et al. 2000) tápnövényükből kinevelt fajokat is találhatunk, melyek a következők: *Aegosoma scabricorne*, *Rhagium inquisitor*, *Alosterna tabacicolor*, *Rutpela maculata*, *Cerambyx cerdo*, *Molorchus minor*, *Callidium violaceum*, *Poecilium alni*, *Plagionotus detritus*, *Calamobius filum*, *Leiopus nebulosus*, *Stenostola ferrea*. Az „Adatok a Dél-Dunántúl cincérfaunájához" című munkájukban HEGYESSY & KOVÁCS az irodalmi adatokon kívül intézményi és magán gyűjtemények anyagait feldolgozva 18, a Mecsek faunájára új fajt publikáltak 2003-ban: *Ergates faber*, *Rhagium bifasciatum*, *Gaurotes virginea*, *Leptura aethiops*, *Paracorymbia fulva*, *Asemum striatum*, *Saphanus piceus*, *Purpuricenus budensis*, *P. globulicollis*, *Obrium brunneum*, *Ropalopus femoratus*, *Poecilium rufipes*, *Agapanthia intermedia*, *Theophilea subcylindricollis*, *Monochamus galloprovincialis pistor*, *Pogonocherus fasciculatus*, *Acanthocinus griseus*, *Exocentrus lusitanus*. Azonban ennek a sok új fajnak az előkerülése sem egy a vizsgálati területünk cincérfaunájának feltárására irányuló program eredménye, hanem a szerzők által átnézett számos gyűjtemény szórvány adatainak összegződése. Jelen dolgozat célja, hogy a több mint 90 éve megjelent Kaufmann dolgozatokat követően egy újabb összefoglalást adjon a Mecsek cincéreiről, és felhívja a figyelmet az esetleges hiányosságokra.

A területen kifejtett gyűjtőtevékenységük folytán – a teljesség igénye nélkül – a következők érdemelnek említést: Ábrahám Levente, Fazekas Imre, Gebhardt Antal, Horvatovich Sándor, Sár József, Uherkovich Ákos múzeumi szakemberek és Kaufmann Ernő, Májer Móric, Nattán Miklós, Palotás Ferenc, Pillich Ferenc, Stiller Viktor, Viertl Adalbert nem hivatásos gyűjtők.

Anyag és módszer

A kimutatott fajok listájában SAMA (2002) rendszerét és nevezéktanát követtük, ettől egy esetben tértünk el: a *Morinus funereus*-t önálló fajnak tekintjük. A felsorolás bizonyító példányai a következő intézmények és magán személyek gyűjteményeiben találhatók: Berzsenyi Dániel Főiskola (Szombathely); Janus Pannonius Múzeum (Pécs); Kazinczy Ferenc Múzeum (Sátoraljaújhely); Magyar Természettudományi Múzeum (Budapest); Mátra Múzeum (Gyöngyös), Pécsi Tudományegyetem (Pécs); Somogy Megyei Múzeum (Kaposvár); illetve: Muskovits József, Nádai László, Palotás Ferenc, Thuróczy Csaba. A gyűjtések módszere leggyakrabban az egyelés volt, csak kevés adat keletkezett fénycsapdázással, talajcsapdázással, Malaise-csapdázással és tápnövényből kineveléssel. *(A szerkesztő megjegyzése: Komlói Természettudományi Gyűjteményben őrzött példányok feldolgozása még nem történt meg.)*

Eredmények

E részben a HEGYESSY & KOVÁCS (2003) cikkében található adatokat (és rövidítéseket) vettük át, szűkítve a vizsgálati területünkre. Új információk csak két faj (*Pilemia tigrina*, *Musaria argus*) esetében szerepelnek. A lelőhelyek listájában apróbb változtatásokat eszközöltünk, ezeket dőlt betű alkalmazásával jelöltük. A hivatkozott irodalmi adatokon nem változtattunk (csak lelőhely) és a szerzők által közölt újakon sem, mivel ezek egyrészt a

bizonyító példányok meglétét igazolják, másrészt a cédulákon levő valamennyi információt közre adják. Ez nagyon sok esetben pontosítja a korábbi – gyakran szűkszavú – leírások tartalmát.

A terület cincér lelőhelyeinek UTM kódjai

Abaliget (BS71): Domokos (BS71), Kis-Kőhegy (BS71), Kövesdi-tető (BS71), Nyáras-völgy (BS71), Öreg-hegy (BS71), vasút (BS81), vasútállomás (BS81), Viganvár-patak (BS71), Viganvár-patak völgye (BS71), Bakonya (BS70): Erdészlak (BS70), Bános: Vágotpuszta (BS81), Boda (BS70), Bükkösd (YM31): Kőbánya (BS71), Cserkút (BS70): Jakab-hegy (BS70), Hetvehely (BS71): Hetvehelyi-erdő (BS71), Nyáras-völgy (BS71), Hosszúhetény (BS91): Basa-gödör (BS91), Hármas-hegy (BS91), Hidasi-völgy (BS91), Nagy-mező (BS91), Püspökszentlászló (BS91), Takanyó-völgy (BS91), Zengő (BS91), Kisújbánya (BS92), Pásztor-forrás (BS92), Kisvaszar (BS82): Csúszó-hegy (BS82), Kékes-hegy (= Tékes-hegy), Köszvényes-völgy (BS82), Pap-hegy (BS82), Tékes-ház (BS82), Tékes-hegy (BS82), Komló (BS81): Fehérkúti turistaház *[jelenleg Pécs]* (BS81), Kőlyuk *[jelenleg Mánfa]* (BS81), Mánfa *[jelenleg önálló közigazgatási egység]* (BS81), Mánfai-völgy *[jelenleg Mánfa]* (BS81), Mecsekjánosi (BS82), Melegmány *[jelenleg Mánfa]* (BS81), Melegmány és Fehérkút között *[jelenleg Mánfa]* (BS81), Mély-völgy *[jelenleg Mánfa]* (BS81), Tripammer-fa *[jelenleg Mánfa]* (BS81), Zobákpuszta (BS91), Kővágószőlős (BS70): Babás-szerkövek (BS70), Jakab-hegy (BS70), Kővágótöttös: Jakab-hegy (BS70), Petőczpuszta (BS70), Magyaregregy (BS92): Máré-vár (BS92), Máré-vári-völgy (BS92), Magyarhertelend (BS81), Mázaszászvár (BS92): Csiszár-erdő (BS92), Mecseknádasd (CS02): Szőlőhegy (CS02), Óbánya (CS02): Óbányai-völgy (CS02), patak (CS02), Réka-völgy (BS91), Orfű (BS81): Cigány-hegy (BS81), Nagy-tó (BS71), Szakadás (BS81), Tekeres, Herman Ottó-tó (BS71), Pécs (BS80): Árpád-tető (BS81), Bányatelep (BS80), Bertalan-szikla (BS80), Bodor-hegy (BS80), Boszorkány út (BS80), Büdös-kút (BS81), Csertető (BS91), Deindol (BS80), Donátus (BS80), Dömörkapu (BS81), Éger-völgy (BS80), Éger-völgyi-parkerdő (BS80), Engels utca (BS80), Fehérkút (BS81), Főiskola-kert (BS80), Havi-hegy (BS80), Hidegkút (BS81), Hotel Kikelet (BS80), Istvánakna (BS91), Jakab-hegy (BS70), Kálvária (BS80), Kantavár (BS81), Kis-rét (BS81), Kozári vadászház (BS81), Közép-Deindol (BS80), laktanya (BS80), Lapis (BS81), Lusta-völgy (BS81), Magyarürög (BS80), Mecsekszentkút (BS80), Melegmányi-völgy *[jelenleg Mánfa]*(BS81), Mély-völgy (BS80), Misina (BS80), Misina, Hidegkút (BS81), Misina-gerinc (BS80), Mohosi-kis-kút (BS80), Nagyárpád (BS80), Parkerdő (BS80), Pécsbánya (= Bányatelep, Pécsbányatelep), Pécsbányatelep, Gesztenyés (BS81), Pécsszabolcs (BS81), Rákóczi utca (BS80), Remete-rét (BS81), Szabolcs (BS90), Szkókó (BS80), Szuadó (BS81), Szuadó-völgy (BS81), Tettye (BS80), Tubes (BS81), Tubes-gerinc (BS81), Tubesláb (BS80), Tubicai-oldal (BS80), Tüzér utca (BS80), vadászbolt (BS80), Vörös-hegy (= Vörös-kő) (BS81), Zsolnai-domb (BS80), Pécsvárad (CS01): Büdös-kút (BS91), Dombay-tó (BS91), Réka-völgy (CS01), Zengő (BS91) – Váralja (CS02) Vékény: Vár-völgy (BS92), Zengővárkony (CS01).

A kimutatott fajok és lelőhelyadataik felsorolása

Prioninae

Aegosoma scabricorne (Scopoli, 1763) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1979.X.28., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), 1959.VIII.6., Németh; Deindol, 1991.VIII.10., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Égervölgy (KOVÁCS & HEGYESSY 1997).

Ergates faber (Linnaeus, 1761) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1978.VI.14., Fazekas I., – Mecsek, 1949.V.26., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Prionus coriarius (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1968.V.3., Tóth K. – Bakonya, 1977.VIII.17., fcs., UÁ – Hosszúhetény: Zengő, 1984.VIII.15., (A) – Kisújbánya, 1983.VII.15., UÁ; Pásztor-forrás, 1983.VII.19., UÁ, 1984.VIII.17., NS – Komló: Kőlyuk, 1982.VII.5., 1982.VII.15., 1982.VIII.9., UÁ – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1967.VII., Barta – Magyaregregy, 1977.VII.2., Fazekas I. fénycsapdával. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya, 1989.VIII.17., tcs, HS, SJ; Óbányai-völgy, 1985.VIII.16., fcs. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1967.VI.3., Zeke, 1971.VII.29., ThCs; Deindol, 1987.VII.21., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS

2003); Fehérkút (HEGYESSY 2000); Istvánakna, 1969.V.21–X.14., tcs., HS – Vékény: Vár-völgy, 1983.VII.25., 1983.VIII.1., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Lepturinae

Rhagium bifasciatum Fabricius, 1775 – Cserkút, MéL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Rhagium inquisitor (Linnaeus, 1758) – Abaliget: Öreg-hegy, 1983.XII.25., GT – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2001.III.15., MO – Mecsek, GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897); Árpád-tető, 1984.III.15., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Jakab-hegy (KOVÁCS et al. 2000); Lapis, 1968.VI.22., GA; Parkerdő, 1982.XII.26., BO; Remete-rét, 1986.XII.25., GT; Tettye, 1982.XII.23., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Rhagium mordax (De Geer, 1775) – Abaliget: Nyáras-völgy, 1982.VII.16., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ, 1959.VI.21., (A) – Komló: Mély-völgy, 1982.V.2., UÁ – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978.III.30., 1979.X.28., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (BOKOR 1927) – Pécs, KE; Misina, 1953.VI.10., (A); Tubes, 1979.VII.1., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Rhagium sycophanta (Schrank, 1781) – Abaliget: Domokos, 1984.V.27., GT; Nyáras-völgy, 1983.V.8., 1985.V.12., GT – Hosszúhetény: Hidas-völgy, 1954.V.27., KZ; Zengő, 1986.IV.26., NL – Komló: Mély-völgy, 1979.VI.15., (A); Tripammerfa, 1979.V.19., BO; Zobákpuszta, 1951.IV.29–V.2., MóL, MóM, 1954.V.27., KZ – Kőgvágószőlős: Jakab-hegy, 1955.V.5., PaJ, 1966.V., Csaba, 1967.IV., Barta, 1974.V.11., Lovas M., 1981.V.10., SJ, 1984.VI.2., GT, 2002.V.9., HS – Magyaregregy: Máré-vár, 1998.V.1., Szreda (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1967.IV.15., (A); Bányatelep, 1951.V.27., 1954.V.28., (A); Csertető, 1986.V.10., NL; Dömörkapu, 1972.V.25., UÁ; Jakab-hegy, 1936.VI.12., MóL; Lapis, 1982.VI.27., 1983.V.22., ÁdL; Tettye, 1951.V.5., MóL; Tubes, 1983.VII.4., NL, 1991.V.21., ÁbL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

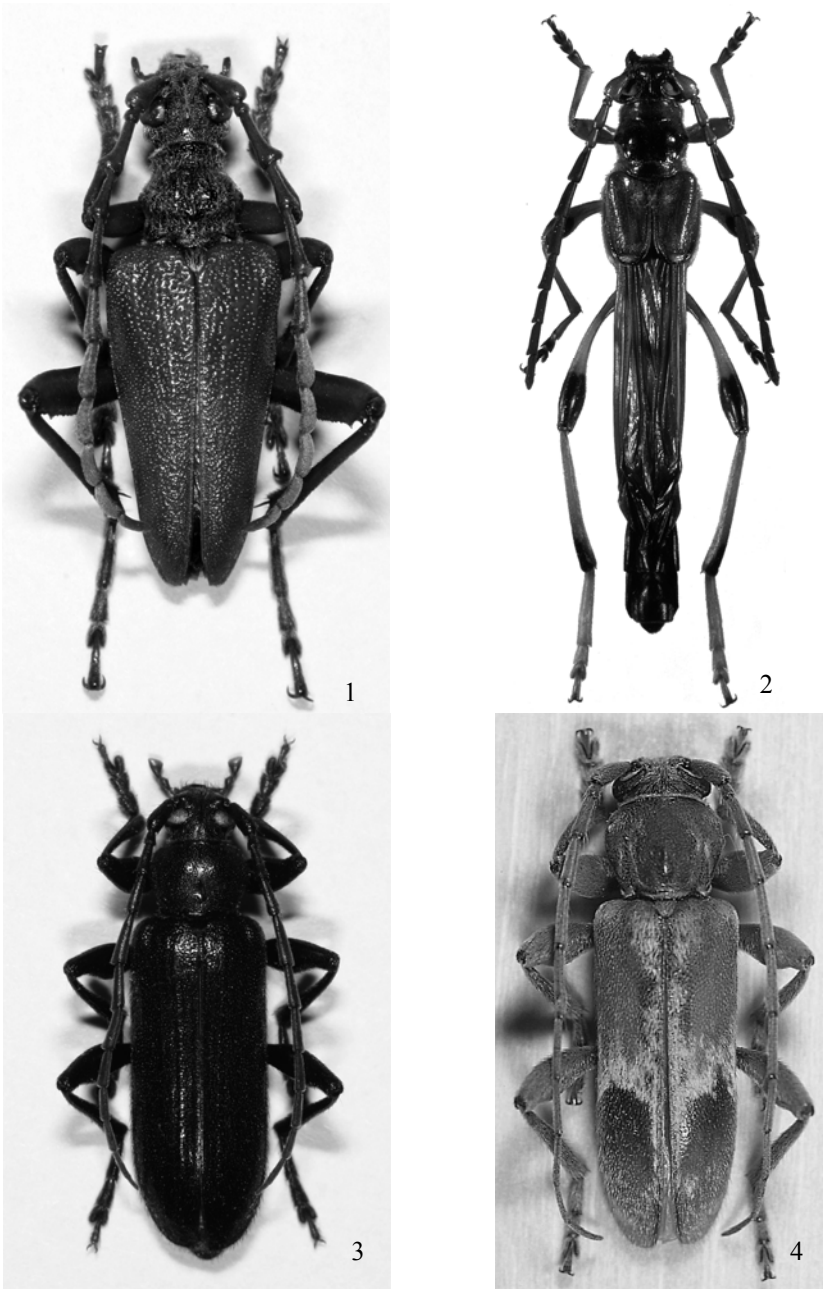
Stenocorus meridianus (Linnaeus, 1758) – Komló: Melegmány, 1953.VI.22., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (BOKOR 1927).

Anisorus quercus (Goeze, 1783) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1952.VII.1., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), 1933.V.16., Balogh I.; Bányatelep, 1954.V.28., KZ; Misina, 1980.VI.16., HS – Pécsvárad, 1952.VIII.15., (A), 1975.V.11., RG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

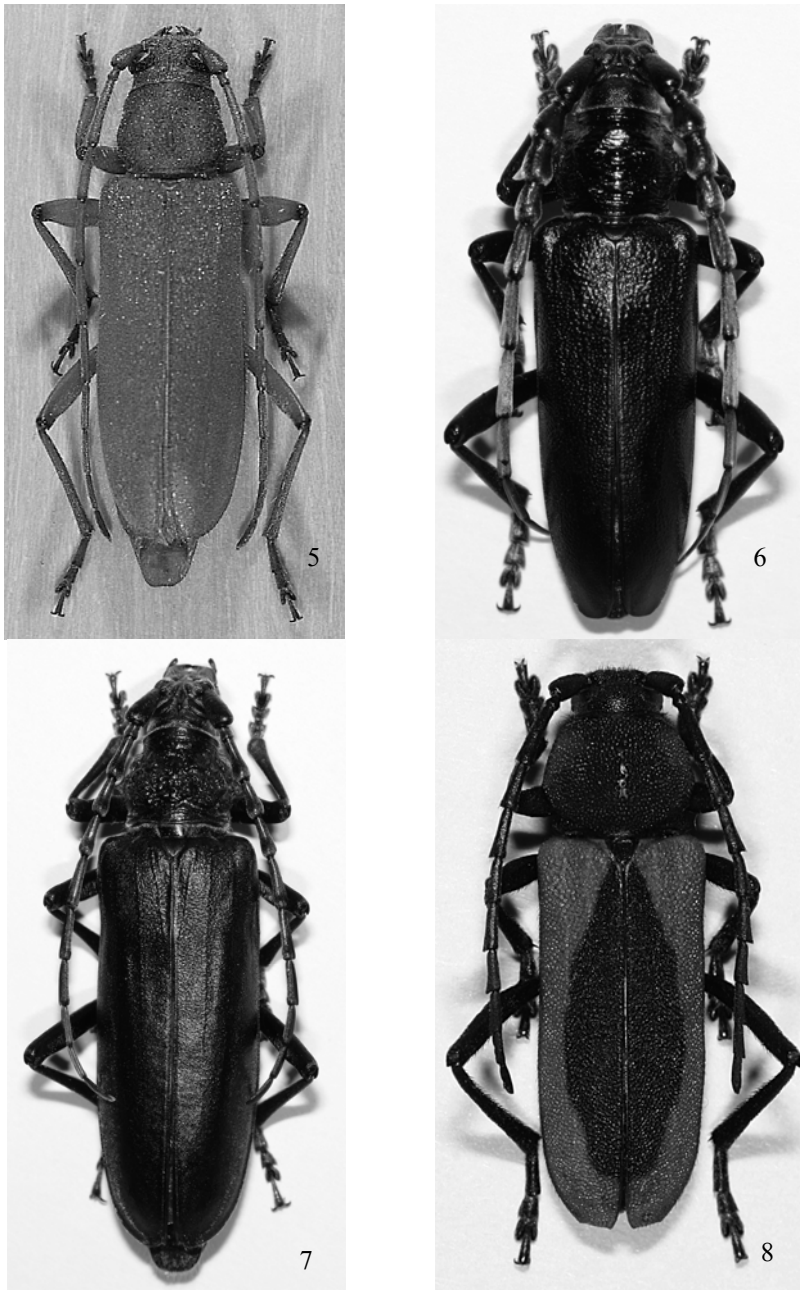
Akimerus schaefferi (Laicharting, 1784) (1. ábra) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1992.VI.10., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), (KASZAB 1971) – Pécs, 1966.V.6., Vari; Árpád-tető, 1969.VIII.30., Gál M.; Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ; Lapis, 1982.VI.27., ÁdL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Gaurotes virginea (Linnaeus, 1758) – Mecsek, GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Dinoptera collaris (Linnaeus, 1758) – Abaliget: Kövesdi-tető, 1959.V.13., MóL; vasútállomás, 1972.V.9., UÁ – Hosszúhetény, 1979.V.12., UÁ; Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ; Takanyó-völgy, 1991.V.21., ÁbL; Zengő, 1983.V.2., Lehel Cs. – Komló: Melegmány, 1955.VI.7.,GA, 1977.V.24., HS; Mély-völgy, 1956.V.22., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1984.V.6., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), Horváth, MéL; Kantavár, FrJ, PáJ, 1966.V.23., GA; Lapis, 1953.V.29., KZ, 1953.VII.16., 1965.VI.21., GA, 1977.VI.3., HS, 1983.V.22., ÁdL; Magyarürög, 1965.VI.25., GA; Misina, 1953.V.29., (A), 1966.V.16., GA; Parkerdő, 1984.V.17., GT; Pécsbánya, 1954.V.28., KZ, 1967.VI.29., GA; Szuadó, 1954.VI.8., (A)

1– 4. ábra – Figs. 1–4.
1) *Akimerus schaefferi* (fotó: Csóka Gy.), **2**) *Necydalis ulmi* (fotó: Retezár I.),
3) *Saphanus piceus* (fotó: Csóka Gy.), 4) *Trichoferus pallidus* (fotó: Csóka Gy.)

5–8. ábra – Figs. 5–8.
5) *Stromatium unicolor (*fotó: Csóka Gy.), **6**) *Cerambyx miles* (fotó: Csóka Gy.),
7) *Cerambyx welensii (*fotó: Csóka Gy.), **8**) *Purpuricenus globulicollis (*fotó: Csóka Gy.)

(HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Tubes (HEGYESSY 2000) – Pécsvárad, 1990.IV.29., HS, SJ; Büdös-kút, 1954.V.14., BÁ; Réka-völgy, 1955.V.6., PaJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cortodera holosericea (Fabricius, 1801) – Mecsek, GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897); Misina-gerinc, 1965.VI.4., GA; Tubes-gerinc, 1965.VI.4., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cortodera humeralis (Schaller, 1783) – Abaliget: Domokos, 1985.V.18., GT; Kis-Kőhegy, 1984.V.5., GT – Bakonya: Erdészház, 1977.IV.29., UÁ – Bükkösd, 1984.V.19., GT – Cserkút, MéL, 1982.V.6., UÁ – Komló: Melegmány, (A); Mély-völgy, 1995.V.6., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), MéL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Misina, 1953.V.15., (A), 1954.V.26., KZ, 1980.V.11., (A); Parkerdő, 1984.V.17., GT; Pécsbánya, 1954.V.28., KZ; Szuadó, 1953.V.22., (A); Tubes, 1954.V.25., KZ, 1965.VI.4., GA, 1980.VI.2., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cortodera villosa Heyden, 1876 – Hosszúhetény, 1954.V.12., BÁ; Hidasi-völgy, 1954.V.27., (A), KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Komló: Zobákpuszta (KASZAB 1971) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1906., Reitter E.; Pécsbánya, 1954.V.28., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Grammoptera abdominalis (Stephens, 1831) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927); Tubes, 1934.V.25., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Grammoptera ruficornis (Fabricius, 1781) – Abaliget, 1985.V.11., GT – Hosszúhetény: Hidas-völgy, 1954.V.27., KZ – Komló: Kőlyuk, 1981.V.3., UÁ; Melegmány, 1977.V.24., HS; Mély-völgy, (A), 1954.VI.24., KZ, SzV, 1955.VI.13., BÁ – Magyarhertelend, 1997.V.14., fcs., Fegyveres O. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), GA – Óbánya, 1985.VI.4., Szabó Márta (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927); Éger-völgy, 1953.V.18., (A); Hidegkút, 1954.V.26., KZ; Kozári vadászház, 1953.V.27., (A), 1967.VI.24., GA; Lapis, 1953.V.29., KZ; Magyarürög, 1965.VI.15., GA; Misina, 1953.V.29., KZ, 1966.V.16., GA, 1973.V.25., UÁ; Rákóczi utca, 1978.III.29., SJ; Szuadó, 1957.VI.8., (A); Szuadó-völgy, 1959.V.27., EYS, Tettye, 1966.V.17., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Grammoptera ustulata (Schaller, 1783) – Hosszúhetény, 1974.V.21., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1965.VI.2., GA; Bányatelep, 1954.V.28., GA; Éger-völgy, 1953.V.18., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pidonia lurida (Fabricius, 1792) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (BOKOR 1927).

Pedostrangalia revestita (Linnaeus, 1767) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, KaD; Kozári vadászház, 1953.V.27., (A); Szuadó-völgy, 1959.V.27., EYS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Leptura aethiops Poda, 1761 – Abaliget, SV (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Leptura aurulenta Fabricius, 1792 – Abaliget: Nyáras-völgy, 1983.VII.15., 1984.VII.10., GT – Hetvehely: Nyáras-völgy, 1985.VII.3., GT – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1978.III.30., HS – Magyaregregy: Máré-vári-völgy, 1977.VII.13., HS – Mecsek, GA, 1972.VI.27–VII.3., RoI (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897); Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ; Tubes, 1972.VI.27., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Anastrangalia sanguinolenta (Linnaeus, 1761) – Abaliget: Domokos, 1985.VI.4., GT – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1985.VI.4., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), (KASZAB 1971) – Pécs, 1975.VII.8., Horváth M.; Bányatelep, 1957.VI.15., GA; Lapis, 1965.VI.21., GA, 1982.VI.27., 1983.V.22., ÁdL; Misina, 1954.VI.25., KZ, SzV, 1966.V.16., 1967.VI.20., 1967.VI.25., GA (HEGYESSY & KOVÁCS

2003); Tubes (HEGYESSY 2000), 1966.VI.14., GA, 1972.VII.27., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stictoleptura erythroptera (Hagenbach, 1822) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971), (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stictoleptura rubra (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1983.VII.30., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Viganvár-patak völgye, (BOKOR 1927) – Komló: Mánfa, GA – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.VII.12., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (HORVATOVICH 1980), 1951.VII.2., EJ – Pécs, 1981.VII.21., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stictoleptura scutellata (Fabricius, 1781) – Abaliget: Nyáras-völgy, 1985.VI.29., GT – Hetvehely: Nyáras-völgy, 1985.VII.5., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1957.VI.16., MóL, 1959.VI.21., (A), 1983.VII.4., ÁbL; Zengő (HEGYESSY 2000); 1991.V.26., SJ, 2000.XI.16., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Komló: Mánfa (HORVATOVICH 1981); Mély-völgy, 1954.VI.24., (A); Melegmányi-völgy, 1995.VI.20., MJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős: Jakab-hegy (HORVATOVICH 1981), 1979.X.28., HS, 1985.VI.17., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs: Árpád-tető, 1993.VI.23., 1995.VI.6., MJ; Éger-völgyi-Parkerdő, 1988.VI.29., KT; Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ; Lapis, 1982.VI.27., 1983.V.22., ÁdL; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Tubes, 1955.II.17., BÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Paracorymbia fulva (De Geer, 1775) – Abaliget, 1983.VII.13., 1983.VII.20., 1985.VII.8., GT – Mecsek, 1981.VII.6., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Paracorymbia maculicornis (De Geer, 1775) – Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Anoplodera rufipes (Schaller, 1783) – Komló: Melegmány, (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927); Misina, 1953.V.29., KZ; Szuadó, 1954.VI.8., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Tubes (HEGYESSY 2000).

Anoplodera sexguttata (Fabricius, 1775) – Abaliget: Nyáras-völgy, 1985.VI.17., GT – Komló: Kőlyuk, 1981.V.3., HS; Melegmány, 1908.VI.4., CsE (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927); Árpád-tető, 1993.VI.6., MJ; Kozári vadászház, 1957.VI.8., MóL; Lapis, 1983.V.22., ÁdL; Mély-völgy, 1945.V.20., GA; Misina, 1980.VI.16., (A); Pécsbányatelep, Gesztenyés, 1983.V.28., PZS; Szuadó, 1953.VI.8., 1954.VI.8., (A); Szuadó-völgy, 1957.V.27., EYS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Vadonia steveni (Sperk, 1835) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), Májer Móric (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Vadonia unipunctata (Fabricius, 1787) – Mecsek, GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897); laktanya, ThCs (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Judolia sexmaculata (Linnaeus, 1758) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), (KASZAB 1971), 1979.VIII.21., RG – Pécs, 1979.VIII.21., RG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pachytodes cerambyciformis (Schrank, 1781) – Abaliget: Nyáras-völgy, 1985.VI.22., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1959.VI.21., (A) – Komló: Kőlyuk, 1981.V.3., UÁ; Melegmány, 1978.IV.26., HS, SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1985.VI.4., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya, 1985.VI.4., Szabó Márta, 1985.VI.16–18., Malaise-csapda, 1990.VI.20., PaF; patak, 1976.VI.12., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927); Éger-völgy, 1976.VI.13., UÁ; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Misina, 1953.VI.10., (A); Szuadó, 1954.V.8., (A); Szuadó-völgy, 1959.V.27., EYS – Pécsvárad: Zengő, 2000.VI.10., BZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pachytodes erraticus (Dalman, 1817) – Abaliget, 1983.VII.13., GT; Nyáras-völgy, 1983.VII.14., 1984.VII.2., GT – Hetvehely: Nyáras-völgy, 1985.VII.5., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Hosszúhetény: Zengő (HEGYESSY 2000) – Kisvaszar: Köszvényes-völgy, 1951.VI.28., EJ – Komló: Mély-völgy, 1953.VI.22., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1981.VI.28., SJ, 1984.VI.16., GT – Magyaregregy: Máré-vári-völgy, 1943.V.11., GA, 1977.VII.13., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1949.V.26., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Óbánya, 1990.VI.20., PaF; Óbányai-völgy, 1985.VIII.5., Malaise-csapda (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (WACHSMANN 1906), (BOKOR 1927), (HEGYESSY 2000), 1953.VII.1–2., Balás; Árpád-tető, 1972.VI.22., UÁ, 1993.V.30., MJ; Bányatelep, Gesztenyés, 1983.V.28., PZs; Éger-völgy, 1979.VII.9., TS, 1991.VII.5., HG, KT; Éger-völgyi Parkerdő, 1988.VI.29., KT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Fehérkút (HEGYESSY 2000); Lapis, 1953.VII.26., (A), 1968.VI.8., GA, 1982.VI.27., ÁdL; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV, 1954.VI.25., DO; Misina, 1951.VI.27., 1953.VI.10., (A), 1954.VI.23., 1954.VI.25., KZ, SzV, 1987.VII.15., HG; Szkókó, 1950.VI.8., Wéber; Tettye, 1966.V.17., 1968.VI.11., GA; Tubes, 1965.VI.4., GA, 1972.VI.27., UÁ; Tubicai-oldal, 1982.VI.27., ÁdL, HSné (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Alosterna tabacicolor (De Geer, 1775) – Abaliget, 1921.V.23., SV, 1984.VI.2., GT – Bükkösd, 1984.V.19., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ – Komló: Kő-lyuk, 1981.V.3., UÁ; Mély-völgy, 1955.VI.13., BÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1965.VI.2., GA; Deindol, 1985.VI.1., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003), Jakab-hegy (KOVÁCS et al. 2000); Kantavár, FrJ, PáJ; Lapis, 1965.VI.21., 1967.VII.15., GA, 1977.V.13., HS, 1983.V.22., ÁdL; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Misina, 1954.V.26., KZ, 1965.VI.25., 1966.VI.22., GA, 1973.V.25., UÁ; Pécsbánya, 1954.V.28., KZ, 1967.VI.29., GA; Szuadó, 1954.VI.8., (A); Szuadó-völgy, 1959.V.27., EYS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Tubes (HEGYESSY 2000), 1966.VI.14., GA, 1980.VI.8., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pseudovadonia livida (Fabricius, 1776) – Bükkösd: Kőbánya, 1956.VI.29., (A) – Hosszúhetény: Zengő, 1972.VI.27., RoI – Komló: Melegmány, 1951.VII.3., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1949.VI.5., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Óbánya, 1990.VI.20., PaF (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1953.VII.1–2., Balás; Árpád-tető, 1972.VI.22., UÁ; Dömörkapu, 1967.VII.4., GA; Éger-völgy, 1991.VII.5., HG, KT; Kantavár, FrJ, PáJ; Lapis, 1953.VII.18., 1966.VI.7., 1967.VII.15., GA; Misina, 1954.VI.25., KZ, SzV, 1967.VII.14., GA, 1979.VII.9., HS; Tettye, karszt, 1968.VI.11., GA; Tubes, 1960.VI.15., Soós Á., 1965.VI.4., GA; Tubicai-oldal, 1982.VI.27., ÁdL, HSné (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Strangalia attenuata (Linnaeus, 1758) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs: Szuadó, 1953.VI.8., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003)

Rutpela maculata (Poda, 1761) – Abaliget, (KOVÁCS et al. 2000); Nyáras-völgy, 1984.VII.7., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1959.VI.21., (A), 1975.VI.30., Nyerges; Zengő, 1972.VI.27–VII.3., RoI – Kisvaszar, 1951.VII.23–25., Győrfi J.; Tékes-ház, 1951.VI.30., EJ – Komló: Melegmány, 1908.VI.4., CsE, 1951.VII.3., GA, 1978.VI.28., HS, SJ; Melegmányi-völgy, 1995.VI.20., MJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1955.V.4–5., PaJ, 1967.V.2., Szabó E., 1983.VI.24., 1985.VI.8., GT – Magyaregregy: Máré-vári-völgy, 1977.VII.13., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1972.VI.27–VII.3., RoI,

1981.VIII.6., SJ – Óbánya, 1989.VIII.1., 1990.VI.20., PaF; Óbányai-völgy, 1985.VIII.6., Malaise-csapda – Orfű, 1983.VII.5., GT; Szakadás, 1984.VII.17., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1968.VI.27., (A); Éger-völgy, 1991.VII.5., HG, KT; Éger-völgyi Parkerdő, 1988.VI.29., KT; Lapis, 1982.VI.8., BO; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Misina, 1954.VI.25., KZ, SzV, 1987.VII.15., HG; Pécsbányatelep, 1983.V.28., PZS; Szuadó-völgy, 1977.VII.20., HS; Tubes, 1965.VI.4., GT, 1972.VI.27., UÁ, 1983.VII.2., (A); Tubicai-oldal, 1982.VI.27., ÁdL, HSné – Pécsvárad: Zengő, 2000.VI.18., BZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003)

Stenurella bifasciata (Müller, 1776) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927); Éger-völgyi-Parkerdő, 1988.VI.29., KT; Kantavár, FrJ, PáJ; Lapis, 1954.VII.9., 1968.VI.8., GA, 1982.VI.27., ÁdL; Misina, 1954.VI.25., KZ, SzV; Pécsszabolcs, 1953.V.13., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stenurella melanura (Linnaeus, 1758) – Abaliget: Nyáras-völgy, 1984.VI.23., 1984.VII.7., 1986.VII.15., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, (A), 1959.VI.21., (A) – Komló: Melegmány, 1977.VII.28., HS, 1978.VII.26., HS, SJ; Mély-völgy, 1954.VI.24., GA, 1979.VI.15., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002) – Magyaregregy: Máré-vári-völgy, 1977.VII.13., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya, 1990.VI.20., PaF – Orfű, 1983.VII.20., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927); Árpád-tető, 1972.VI.22., UÁ; Deindol, 1988.VI.30., UÁ; Éger-völgy, 1979.VII.9., TS, 1991.VII.5., HG, KT; Éger-völgyi-Parkerdő, 1988.VI.29., KT; Kozári vadászház, 1967.VI.24., GA, 1994.VI.30., MJ; Lapis, 1953.VII.16., 1967.VII.15., GA, 1978.VII.26., HS; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Misina, 1966.VI.22., GA, 1987.VII.15., HG; Pécsbányatelep, Gesztenyés, 1989.V.28., PZs; Szuadó, 1954.VIII.3., (A); Tubes, 1965.VI.14., GA, 1972.VI.27., UÁ; Tubicai-oldal, 1982.VI.27., ÁdL, HSné – Pécsvárad: Zengő, 2000.VI.10., BZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stenurella nigra (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1985.VII.19., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy,1954.V.27., KZ, 1959.VI.21., (A) – Komló, 1938.VI.13., MóL; Kőlyuk, 1955.VI.13., BÁ; Mánfai-völgy, 1986.V.26., HS; Melegmány, 1978.VI.26., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1977.V.30., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), GA, MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927); Árpád-tető, 1993.V.30., MJ; Kozári vadászház, 1967.VI.24., GA; Lapis, 1966.VI.7., GA; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ; Misina, 1954.VI.25., KZ, SzV, 1966.V.22., GA; Pécsbányatelep, Gesztenyés, 1983.V.28., PZS; Szkókó, 1950.VI.8., Wéber; Tettye, karszt, 1967.VI.26., GA; Tubes, 1960.VI.15., Soós, 1965.VI.14., 1966.VI.14., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stenurella septempunctata (Fabricius, 1792) – Abaliget: Nyáras-völgy, 1985.VI.29., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1959.VI.21., (A) – Komló: Mély-völgy, 1957.VI.26., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002) – Mecsek Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1981.VII.6., SJ – Óbánya, 1990.VI.20., PaF (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927); Árpád-tető, 1993.VI.6., MJ; Éger-völgy, 1979.VII.9., TS, 1991.VII.5., HG, KT; Éger-völgyi Parkerdő, 1988.VI.29., KT; Lapis, 1954.VII.4., (A); Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Misina, 1954.VI.25., KZ, SzV, 1979.VII.9., HS; Pécsbányatelep, GA, 1983.V.28., PZS; Tubes-gerinc, 1966.VI.14., GA; Tubicai-oldal, 1982.VI.27., ÁdL, HSné – Pécsvárad: Zengő, 2000.VI.10., BZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Necydalinae

Necydalis major Linnaeus, 1758 – Pécs (KUTHY 1897), (KASZAB 1971), PI, 1979.VIII.21., RG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Necydalis ulmi (Chevrolat, 1838) (2. ábra) – Komló: Kőlyuk (MEDVEGY 2001) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (KUTHY 1897).

Aseminae

Spondylis buprestoides (Linnaeus, 1758) – Kisvaszar: Kékes-hegy, 1951.VI.30., EJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős: Jakab-hegy (BOKOR 1927), 1984.VI.16., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927); Deindol, 1980.VII.20., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Asemum striatum (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.VI.1., 1984.VI.3., 1984.VI.20., GT – Pécs, 1921., Ajtai-Kovách (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Arhopalus rusticus (Linnaeus, 1758) – Bakonya, 1977.VIII.27., fcs, UÁ – Komló: Melegmány, 1952.VII.3., (A) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1954.IX., Cseresznyés, 1984.VI.16., 1984.VII.17., 1985.VI.4., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Orfű: Szakadás, 1984.VII.17., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927); Éger-völgy, 1954.VIII.12., BÁ; Misina, 1987.VII.15., HG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Arhopalus ferus (Mulsant, 1839) – Pécs (KASZAB 1971), 1907., KE, 1979.VIII.21., RG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Anisarthron barbipes (Schrank, 1781) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (BOKOR 1927), (KASZAB 1971).

Saphanus piceus (Laicharting, 1784) (3. ábra) – Komló: Mély-völgy, (A), 1953.VI.22., (A) – Pécs, GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cerambycinae

Trichoferus pallidus (Olivier, 1790) (4. ábra) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971); Deindol, 1993.VIII.22., 1995.VIII.23., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stromatium unicolor (Olivier, 1795) (5. ábra:) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (BOKOR 1927), (KASZAB 1971), KE, Májer Móric, 1906., 1917., 1918., KE; Vörös-hegy, 1979.VIII.22., RG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cerambyx cerdo Linnaeus 1758 – Abaliget, SV, 1968.V.5., NM – Cserkút: Jakab-hegy, 1978.VII.18., VA, Szabó A.-né – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1975.VI.30., Vida Zs.; Zengő, 1972.VI.27–VII.3., RoI – Kisvaszar: Pap-hegy, 1951.VI.26., EJ; Tékes-hegy, 1957.VI.30., EJ – Komló: Mánfai-völgy, 1986.V.26., HS – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1983.VI.31., 1984.VI.24., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Orfű, 1982.VII.30., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), KE, 1954.VI.17–28., Drózdyné, 1966.IX.13., Vari; Árpád-tető, 1993.V.30., MJ; Deindol, 1985.VII.4., UÁ; Éger-völgy, 1954.VIII.12., BÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Éger-völgyi Parkerdő (KOVÁCS & HEGYESSY 1997); Fehérkút (HEGYESSY 2000); Kis-rét, 1984.VII.14., BO; Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ; Lapis, 1982.VI.27., ÁdL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cerambyx miles Bonelli, 1823 (6. ábra) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), (KASZAB 1971) – Pécs: Éger-völgy (MEDVEGY 2001).

Cerambyx scopolii Fuesslins, 1775 – Abaliget: Domokos, 1984.V.20., GT; Nyáras-völgy, 1983.VII.17., 1984.V.5., GT – Boda, 1969.V.15., Lovas Márton – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1976.VI.3., Papp, 1976.VI.21., Bősze M.; Zengő, 1955.V.7., PaJ – Komló: Melegmány, 1977.V.13., HS; Melegmányi-völgy, 1995.VI.20., MJ; Zobákpuszta, 1987.VI.27., Bagó – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977.V.30., HS, 1984.V.29., 1984.VI.2., 1984.VI.20., GT, 1987.VII.7., SJ – Mázaszászvár, 1984.IV.22., Klein János (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1872., FrJ, PáJ – Óbánya, 1990.VI.20., PaF (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), MéL, 1921.V., Ajtai-Kovách, 1954.V.1., BÁ, 1959.V., Agócsy P.; 1971.V.15., Acsádi Á., 1981.VII.20., (A); Deindol, 1986.V.20., 1997.V.17., 1997.V.24., UÁ; Dömörkapu, 1972.V.25., UÁ; Éger-völgy, 1976.VI.13., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Fehérkút (HEGYESSY 2000); Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ; Közép-Deindol, 1981.V.18., Begovács R.; Lapis, 1982.VI.27., 1983.V.22., ÁdL; Lusta-völgy, 1984.V.16., BO; Misina, 1954.VI.25., DO; Parkerdő, 1984.V.17., GT; Szuadó, 1953.VI.8., (A); Tubes, 1980.V.28., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cerambyx welensii (Küster, 1846) (7. ábra) – Mecsek (KAUFMANN 1914ab), (KASZAB 1971) – Pécs, 1979.VIII.27., RG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Éger-völgy (MEDVEGY 2001).

Rosalia alpina (Linnaeus, 1758) – Abaliget, SV; Nyáras-völgy, 1985.VI.17., GT – Hetvehely: Nyáras-völgy, 1985.VI.26., 1985.VI.29., 1985.VII.1., GT – Hosszúhetény: Zengő, 1954.VIII.15., Cseresznyés – Kisvaszar: Csúszó-hegy, 1984.VII.29., BO; Pap-hegy, 1951.VI.24., EJ – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.VI.12., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Magyaregregy: Máré-vári-völgy (HORVATOVICH 1980) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya: Réka-völgy, 1956.VII.23., PaF – Orfű: Nagy-tó, 1991.VII.23., ÁdL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1966.VII.8., Markó; Árpád-tető, 1993.VII.30., MJ; Bodor-hegy, 1993.VII.18., KiE; Deindol, 1991.VII.19., UÁ; Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ; Lapis, 1982.VI.27., ÁdL; Hideg-kút, 1987.VII.15., HG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Purpuricenus budensis (Goeze, 1783) – Komló: Zobákpuszta, 1952.VII.3–6., MóL, BaE – Pécs, 1962.V., Kelemen; Donátus, 1970.VII.14., Acsádi Á.; Vörös-kő, 1982.VI.21., Major G. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Purpuricenus globulicollis Dejean, 1839 (8. ábra) – Komló: Mély-völgy, 1954.VIII.27., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Purpuricenus kaehleri (Linnaeus, 1758) – Bükkösd, 1969.VII.5., NM (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Mecseknádasd, 1946.VII.10., PaF (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs (KUTHY 1897).

Gracilia minuta (Fabricius, 1781) – Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Axinopalpis gracilis (Krynicki, 1832) – Cserkút, 1982.VII.3., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), (KASZAB 1971), Deindol, 1987.VII.11., 1987.VII.17., 1987.VII.18., 1987.VII.19., 1987.VII.23., 1990.VI.29., 1990.VII.9., 1990.VII.13., 1990.VII.20., UÁ; Éger-völgy, 1954.VIII.12., Bunker J. – Pécsvárad: Szilágypuszta, 1989.VI.19., UÁ – Zengővárkony, 1956.VI.20., EJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Obrium brunneum (Fabricius, 1792) – Mecsek, GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Molorchus minor (Linnaeus, 1758) – Pécs: Jakab-hegy (KOVÁCS et al. 2000).

Glaphyra umbellatarum (Schreber, 1759) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1941.V.29., PF; Hotel Kikelet, 1959.V.27., EYS; Misina, 1954.VI.25., KZ, SzV, 1967.VI.20., GA; Szuadó, 1959.V.27., EYS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stenopterus flavicornis Küster, 1846 – Abaliget, 1984.VII.12., GT – Bükkösd, 1996.VI.24., ÁbL – Hosszúhetény, 1989.VII.12., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927); Lapis, 1982.VI.27., ÁdL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Stenopterus rufus Linnaeus, 1767 – Abaliget, 1985.VII.9., GT; Nyáras-völgy, 1985.VI.22., GT – Cserkút, 1988.VII.5., SJ – Hosszúhetény: Zengő, 1972.VI.27–VII.3., RoI (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1983.VI.23., 1985.VI.8., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1981.VII.6., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), WF; Árpád-tető, 1993.V.30., MJ; Éger-völgy, 1954.VIII.12., BÁ, 1979.VII.9., TS, 1991.VII.5., HG, KT; Kantavár, (A); Lapis, 1982.VI.27., ÁdL; Tubes, 1966.VI.14., GA, 1980.VII.31., (A) – Pécsvárad: Zengő, 2000.VI.10., BZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Callimellum angulatum (Schrank, 1789) – Abaliget: bükkös, 2001.IV.15., HS – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 2001.V.12., Dudás György, SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914ab) – Pécs, (BOKOR 1927), GA; Melegmány, 1939.IV.22., Visnya A., 1977.V.1., UÁ; Szuadó, 1953.V.18., 1953.V.31., (A); Tubes, 1953.VI.3., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Aromia moschata (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1982.VI.26., 1983.VI.12., 1983.VII.20., 1984.VII.3., 1985.VI.17., 1985.VII.1., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs (BOKOR 1927), 1967.V., Balogh A. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Ropalopus clavipes (Fabricius, 1775) – Abaliget. 1921.VI.12., SV (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (BOKOR 1927).

Ropalopus femoratus (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, Babás-szerkövek, 1999.V.3., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Ropalopus insubricus (Germar, 1824) (9. ábra) – Mázaszászvár: Csiszár-erdő (A) – Mecsek, MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971), Majer Móric (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Ropalopus macropus (Germar, 1824) – Abaliget, 1985.V.19., 1985.VI.5., 1985.VI.14., GT; Domokos, 1985.V.18., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897), 1904., 1909., 1912., KE; Kozári vadászház, 1954.V.17., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Ropalopus ungaricus (Herbst, 1784) – Pécs (KASZAB 1971).

Ropalopus varini (Bebel, 1870) – Pécs, (KASZAB 1971); Misina, 1954.VI.29., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Hylotrupes bajulus (Linnaeus, 1758) – Kisvaszar, 1951.VI.23–25., Győrfi J. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1975.VII.5., Horváth; Deindol, 1986.VI.15., 1988.VII.20., UÁ; Melegmányi-völgy, 1945.VII.25., (A); Misina, 1987.VII.15., HG (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Semanotus russicus (Fabricius, 1776) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971), (A), 1865., Májer Móric (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Semanotus undatus (Linnaeus, 1758) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971).

Callidium violaceum (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.VI.3., 1984.VI.7., GT – Kővágótőttős: Petőczpuszta, Jakab-hegy, 1984.VI.3., BO (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1872., FrJ, PáJ (HEGYESSY & KOVÁCS

2003) – Pécs, (KUTHY 1897); Deindol, 1986.V.20., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Jakab-hegy (KOVÁCS et al. 2000); Rákóczi utca, 1978.V.5., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pyrrhidium sanguineum (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1983.IV.9., 1984.IV.21., GT; Domokos, 1984.IV.29., 1984.V.5., 1984.V.18., GT; Nyáras-völgy, 1985.V.12., GT – Hetvehely: Hetvehelyi-erdő, 1944.IV.23., GA – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1966.IV.24., Wéber, 1971.V.11., Lovas M. – Magyaregregy: Máré-vár, 1998.V.1., Szreda G. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1962.III.20., Pál A., 1971.V.3., Acsádi M., 1978.IV.12., ThCs; Árpád-tető, 1971.III.18., Gál M.; Misina, 1955.V.4., PaJ; Rákóczi utca, 1979.IV.6., SJ; Szkókó, 1950.VI.8., Wéber; Tubes, 1954.V.3., GA, 1980.V.28., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Leioderes kollari Redtenbacher, 1849 – Kisújbánya: Pásztor-forrás, 1983.V.21., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KASZAB 1971), 1907., Reitter E. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Szabolcs (KAUFMANN 1914*b*), (BOKOR 1927).

Phymatodes testaceus (Linnaeus, 1758) – Abaliget, SV, 1981.VI.27., GT; Domokos, 1984.VI.28., GT – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1966.IV.24., Wéber, 1984.V.18., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), (A), KaD, LF, 1921.V., Ajtai-Kovách, 1964.VI.15., Wéber, 1975.VII.3., Horváth M.; Árpád-tető, 1970.IX.25., Gál M.; Deindol, 1990.V.24., 1997.V.17., UÁ; Lapis, 1952.VI.29., KZ, 1983.V.22., ÁdL; Mély-völgy, 1945.V.20., GA; Misina, 1966.VI.22., GA; Pécsbánya, 1954.V.28., KZ, 1967.VI.29., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Poecilium alni (Linnaeus, 1767) – Abaliget, fcs., HS; Domokos, 1984.V.20., 1984.VI.9., GT; Nyáras-völgy, 1984.V.5., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Hosszúhetény: Kisújbánya (KOVÁCS et al. 2000) – Magyaregregy: Máré-vár, 1998.V.1., Szreda G. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), (A), 1904., 1906., 1907., 1908., 1909., KE; Bányatelep, 1954.V.28., KZ; Kozári vadászház, 1954.V.17., (A); Misina, Hidegkút, 1954.V.26., KZ; Tubes, 1954.V.25., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Poecilium fasciatum (Villers, 1789) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (BOKOR 1927), 1906., KE; Kozári vadászház, 1954.V.17., (A); Tüzér utca, 1981.V.11., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Poecilium pusillum (Fabricius, 1787) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (BOKOR 1927), (KASZAB 1971), 1907., Reitter E (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Poecilium rufipes (Fabricius, 1776) – Pécs, Reitter E. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

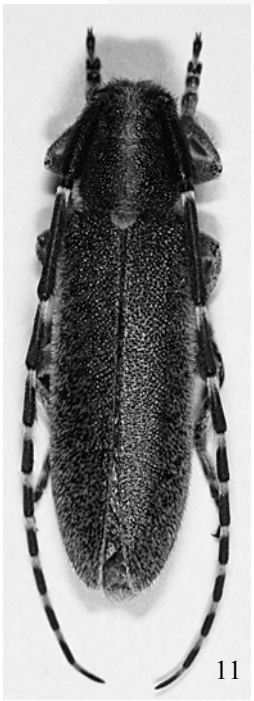
Xylotrechus antilope (Schönherr, 1817) – Abaliget (KOVÁCS 1994) – Kisvaszar: Kőszvényes-hegy, 1951.VI.28., EJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Xylotrechus rusticus (Linnaeus, 1758) – Kővágószőlős, 1987.VI.24., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897); vadászbolt, 1990.I.26., Szabó M. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Clytus arietis (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1944.VI.3., GA; Domokos, 1984.V.27., 1985.V.18., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ – Komló: Melegmányi-völgy, 1995.VI.20., MJ – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984VI.2., GT – Kővágótöttös: Petőczpuszta, 1998.V.21., Szreda G. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927); Misina-tető, 1967.VII.14., GA; Pécsbányatelep, GA, 1983.V.28., PZs;: Szuadó, 1954.VI.8., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

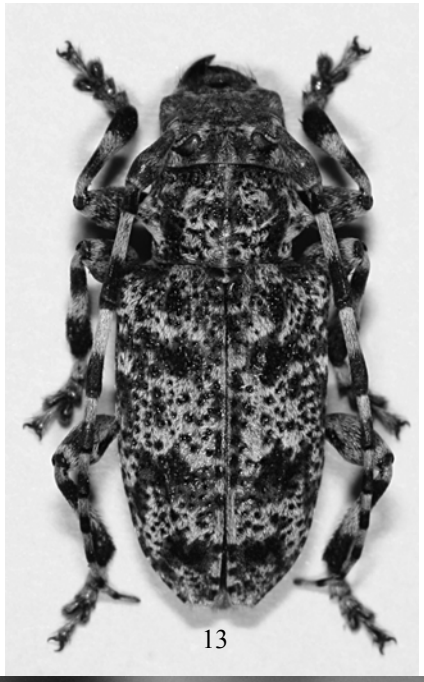

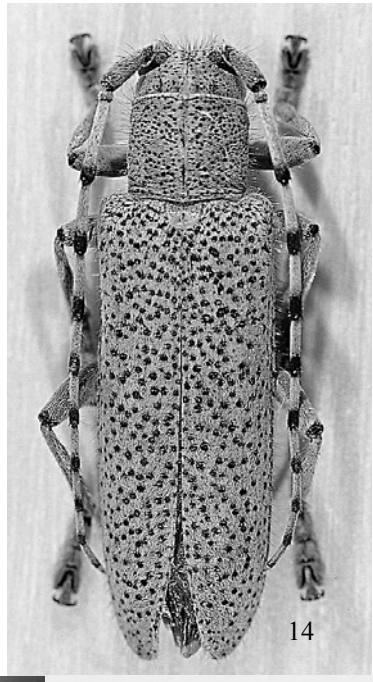

9–12. ábra – Figs. 9–12.
9) *Ropalopus insubricus,* **10**) *Pedestredorcadion scopolii,* **11**) *Agapanthia cynarae*
12) *Herophila tristis* (fotó: Csóka Gy.)

13–16. ábra – Figs. 13–16.
13) *Aegomorphus clavipes*, **14**) *Saperda similis* (fotó: Csóka Gy.),
15) *Pilemia tigrina* (fotó: Kovács T.), **16**) *Musaria argus* (fotó: Csóka Gy.)

Clytus rhamni Germar, 1817 – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (KUTHY 1897), GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Plagionotus arcuatus (Linnaeus, 1758) – Abaliget: Domokos, 1984.V.5., 1985.VI.4., GT; Nyáras-völgy, 1984.V.5., 1984.V.12., GT; vasútállomás, 1972.V.9., (A) – Bükkösd, 1984.V.19., GT – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1966.IV.24., Wéber, 1980.VII.9., Szarukán I., 1984.V.20., 1984.VII.10., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Orfű, 1981.VI.5., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), GA, 1959.VI., Ábrahám, 1962.V.20., Csepi, 1965.VII.2., Verseci; Árpád-tető, 1969.IX.2., Gál M., 1993.VI.6., 1995.VI.20., MJ; Kantavár, 1984.V.7., BO; Lapis, 1982.VI.27., 1983.VI.22., ÁdL; Tettye, 1966.IV.26., Rubányi (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Plagionotus detritus (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Zengő (HEGYESSY 2000) – Komló: Melegmányi-völgy, 1984.VII.14., BO – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1980.VII.9., Szarukán I., 1984.V.20., 1984.VII.2., 1984.VII.3., 1984.VII.111., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Mecseknádasd: Óbánya (KOVÁCS et al. 2000) – Pécs, (BOKOR 1927); Árpád-tető, 1993.VI.6., 1993.VI.23., MJ; Lapis, 1982.VI.27., 1983.VI.22., ÁdL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Plagionotus floralis (Pallas, 1773) – Cserkút, 1988.VII.9., SJ – Hosszúhetény: Hármas-hegy, 1949.X.27., Kolozsváry G. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002) – Pécs, (BOKOR 1927), 1963.VII.10., Zombori L.; Lapis, 1982.VI.27., ÁdL; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Tubes, 1966.VI.14., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Chlorophorus figuratus (Scopoli, 1763) – Abaliget, 1985.VI.26., GT; Nyáras-völgy, 1984.VI.18., 1984.VII.2., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1959.VI.21., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya, 1990.VI.20., PaF – Orfű: Cigány-hegy, 1977.VII.9., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), KE, 1958.VI., (A); Árpád-tető, 1993.VI.6., MJ; Kantavár, 1872., PáJ, FrJ; Misina, 1953.V.29., KZ; Pécsbányatelep, 1983.V.28., PZs; Szuadó, 1954.VIII.3., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Chlorophorus sartor (Müller, 1766) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Mecseknádasd: Szőlőhegy, 1953.VIII.10., PaF (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1906., KE; Árpád-tető, 1993.VII.30., MJ; Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Chlorophorus varius (Müller, 1766) – Abaliget, 1983.VII.2., 1984.VII.16., 1984.VII.17., GT – Cserkút, 1988.VII.9., SJ – Hosszúhetény: Zengő, 1972.VI.27–VII.3., RoI – Kisvaszar, 1951.VII.23., Győrfi J. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1981.VI.28., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya, 1989.VII.1., PaF (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927); Árpád-tető, 1993.VII.30., MJ; Tubes, 1980.VII.31., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Isotomus speciosus (Schneider, 1787) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Anaglyptus mysticus (Linnaeus, 1758) – Abaliget, SV; Domokos, 1985.V.19., GT; Nyáras-völgy, 1984.V.5., GT – Bános: Vágotpuszta, 1953.V.22., (A) – Hosszúhetény, 1974.V.21., UÁ, 1976.V.20., PaJ; Hidasi-völgy, 1954.V.27, KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Zengő (KOVÁCS 1994) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Orfű, 1982.IV.15., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), (A), GA, 1911., 1917., KE, 1962.V., Kelemen, 1962.VI.9., Balogh I., 1966.V., Győri, 1968.V., Oláh; Bányatelep, 1955.VI.7., (A); Éger-völgy, 1953.V.18., (A); Kálvária, 1978.V.1., HS; Mecsekszentkút, 1984.V.20.,

GT; Szuadó, 1955.V.31., (A); Tettye, 1967.V.7., Rácz M.; Tubes, 1958.VIII.24., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Lamiinae

Pedestredorcadion pedestre (Poda, 1761) – Abaliget, 1983.V.8., GT; Kis-Kőhegy, 1985.IV.22., 1985.IV.23., 1985.V.1., 1985.V.12., GT – Hosszúhetény: Zengő, 1983.IV.24., Deli K. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), KE, SR, 1906., KE; Tubes–Lapis, 1954.V.26., KZ – Pécsvárad, 1990.IV.29., HS, SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pedestredorcadion scopolii (Herbst, 1784) (10. ábra) – Hosszúhetény: Zengő, 1983.IV.24., Deli K. – Mázaszászvár, 1984.IV.22., Klein János (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), Kormos, SR, 1906., 1908., 1918., KE; Zsolnai-domb, 1980.IV.20., BO (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Carinatodorcadion aethiops (Scopoli, 1763) – Abaliget, 1983.V.8., GT; Kis-Kőhegy, 1985.IV.22., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Hosszúhetény: Zengő (HEGYESSY 2000) – Komló: Melegmány, 1951.V.9., Fehérváryné, DO; Mély-völgy, 1953.IV.25., (A), 1954.VI.24., KZ, SzV; Zobákpuszta, 1941.VI.18–13., Bunday, 1984.VI.27., Bagó (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002); Jakab-hegy, 1981.VI.28., SJ – Magyaregregy: Máré-vár, 1988.V.5., Kis-Kövesi (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Orfű, 1951.V.4., MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), (KASZAB 1971), 1906, (A), 1954.VI.17–18., Drozdyné; Bányatelep, 1954.V.28., KZ; Engels F. utca, 1984.IV.14., (A); Jakab-hegy, 1938.VI.12., MóL; Kozári vadászház, 1953.V.27., (A); Misina, 1954.VI.25., DO; Tubes, 1955.V., LR, 1954.V.26., KZ, 1991.V.21., ÁbL; Zsolnai-domb, 1984.IV.5., 1984.V.3., BO (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Carinatodorcadion fulvum (Scopoli, 1763) – Abaliget, 1983.V.9., GT; Kis-Kőhegy, 1985.IV.14., 1985.IV.23., 1985.V.5., GT; vasút, 1972.V.9., UÁ – Cserkút, MéL – Hosszúhetény, 1954.V.12., BÁ, 1990.V.14., HS, SJ; Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ, 1989.VII.3., Nagy Vali; Zengő, 1983.IV.24., Deli K. – Kisvaszar: Köszvényes-völgy, 1951.VI.28., EJ – Komló: Zobákpuszta, 1951.IV.29.–V.2., MóL, MóM (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős (SÁR & DUDÁS 2002) – Magyarhertelend, 1913.IV., SV (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), GA, 1906., 1918., KE, 1954.V.1., BÁ, 1954.VI.17–28., Drozdyné, 1964.V.11., NM, 1975.VI.4., Nyerges, 1977.V., Homont, 1977.VI.10., ThCs; Deindol, 1986.V.20., UÁ; Zsolnai-domb, 1980.IV.20., BO – Pécsvárad: Dombay-tó, 1988.V.4., Lendvay Beatrix (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Mesosa curculionoides (Linnaeus, 1761) – Abaliget: Domokos, 1984.VI.4., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), GA, KE, 1921.V., Ajtai-Kovách; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Mesosa nebulosa (Fabricius, 1781) – Komló: Mély-völgy, GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), MéL, SV, 1918., KE, 1962.VI.9., Balogh; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Agapanthia cardui (Linnaeus, 1767) – Abaliget: Kis-Kőhegy, 1984.V.20., BO; Nyáras-völgy, 1984.V.30., 1984.VII.11., 1984.VII.12., GT; vasútállomás, 1972.V.9., UÁ – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ – Komló, 1938.V.13., MóL; Mánfa, 1954.V.24., (A) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1977.V.30., HS (HEGYESSY & KOVÁCS

2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (BOKOR 1927), (KRATOCHVÍL 1985), KE; Bányatelep, 1955.VI.7., (A); Éger-völgyi-Parkerdő, 1988.VI.29., KT; Jakab-hegy, FrJ, PáJ; Kantavár, 1966.V.23., GA; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ; Misina, 1953.VI.10., 1955.V.25., (A), 1954.VI.25., KZ, SzV, 1967.VI.21., GA; Szuadó, 1953.V.18., 1954.VI.8., 1955.V.31., (A); Tettye, 1965.VI.23., GA; Tubes, 1953.V.29., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Agapanthia cynarae (Germar, 1817) (11. ábra) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971).

Agapanthia dahli (Richter, 1821) – Boda, füzes, 1979.VI.13., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), 1906., (A), 1906., KE; Bányatelep, 1955.VI.7., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Agapanthia intermedia Ganglbauer, 1884 – Abaliget, 1983.V.13., GT; Nyáras-völgy, 1985.VI.22., GT – Boda, füzes, 1979.VI.13., (A) – Orfű: Tekeres, Herman Ottó-tó, 1991.V.18., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Agapanthia villosoviridescens (De Geer, 1775) – Abaliget: Nyáras-völgy, 1985.VI.22., 1985.VII.14., GT – Cserkút, 1988.VII.5., (A) – Hetvehely, 1943.V.11., GA – Hosszúhetény, 1974.V.21., UÁ; Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ, 1959.VI.21., (A) – Komló: Kőlyuk, 1955.VI.13., BÁ; Melegmány, 1978.IV.26., HS, SJ; Zobákpuszta, 1951.IV.29–V.2., MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), KaD, 1904, 1908., KE, 1967.V.15., Nagy; Csertető, 1986.V.7., NL; Misina, 1953.V.29., KZ, 1966.V.16., GA, 1987.VII.15., HG; Pécsbánya, 1967.VI.29., GA; Rákóczi utca, 1979.IV.9., VA; Szuadó, 1955.V.31., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Tubes, 1972.VI.27., UÁ (HORVATOVICH 1979 sub nomen: *A. cynarae* (Germar, 1817) - vö: HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Agapanthia violacea (Fabricius, 1775) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.2., KZ – Kisvaszar: Köszvényes, 1951.VI.28., EJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1902., 1906., KE; Szuadó, 1954.VI.8., (A); Tettye, karszt, 1966.V.17., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Theophilea subcylindricollis Hladil, 1988 – Boda, füzes, 1979.VI.13., HS – Orfű: Cigány-hegy, 1977.VII.10., SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Calamobius filum (Rossi, 1790) – Abaliget, 1984.VI.16., 1984.VI.21., 1984.VI.22., 1984.VII.2., 1984.VII.6., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Boda (HORVATOVICH 1981), 1979.VI.25., HS, SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Komló: Melegmányi-völgy (HORVATOVICH 1979); Melegmány és Fehérkút között, 1977.VII.27., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Kővágószőlős: Jakab-hegy (HORVATOVICH 1979), 1977.VI.2., VáT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KOVÁCS 1994); Éger-völgy (KOVÁCS & HEGYESSY 1997); Jakab-hegy, 1977.VI.2., VáT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Lapis (HORVATOVICH 1980); Misina, 1979.VII.9., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Tubes (HORVATOVICH 1982).

Morinus funereus (Mulsant, 1862) – Abaliget, 1921.V.23., SV, 1924.VIII., BE; Domokos, 1984.V.20., GT – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Zengő (HEGYESSY 2000) – Kisvaszar: Köszvényes-völgy, 1951.VI.28., EJ – Komló: Zobákpuszta, 1941.VI.18–23., Bunday, 1984.VI.27., Bagó – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1966.IV.24., Wéber, 1967.VI., (A), 1971.V.11., Lovas M., 1984.V.31., GT – Magyaregregy: Máré-vár, 1998.V.1., Szreda G. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya, 1989.V.14., PaF – Orfű, 1982.VII.30., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), SR, 1906, 1908, KE, 1954.VI.17–18., Drózdyné, 1967.V.10., Vasi; Árpád-tető, 1976.VI.10., Gál, 1993.V.30., 1995.VI.20.,

MJ; Éger-völgy, 1991.VII.5., HG, KT; Éger-völgyi Parkerdő, 1988.VI.29., KT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Fehérkút (HEGYESSY 2000); Jakab-hegy, 1955.V.5., PaJ; Lapis, 1953.V.29., KZ, 1982.VI.27., 1983.V.21., 1983.V.22., ÁdL; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Misina, 1954.V.26., (A), 1987.VII.15., HG; Pécsbánya, 1967.VI.29., GA; Tubes, 1955.V., LR, 1991.V.21., ÁbL; Tubes-Lapis, 1954.V.25., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Herophila tristis (Linnaeus, 1767) (12. ábra) – Komló: Mély-völgy, 1954.VIII.26., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), (KASZAB 1971) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (BOKOR 1927), PI, 1906.VI., 1920., KE (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Boszorkány út (MEDVEGY 2001); Tubes, karsztbokorerdő, 1970.VI.2.–IX.18., tcs. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Lamia textor (Linnaeus, 1758) – Komló: Zobákpuszta, 1941.IV.18–23., Bunday, 1951.IV.29.–V.2., MóL, MóM – Magyarhertelend, SV (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya, 1960.IX.13., Stiller Jolán (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1909., KE, 1921., Ajtai-Kovách; Mohosi-kis-kút, 1988.VI.29., KT; Szuadó, HS – Vékény: Vár-völgy, 1983.VIII.1., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Monochamus galloprovincialis pistor (Germar, 1818) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.V.31., 1984.VI.2., 1984.VI.7., 1984.VI.16., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Monochamus sartor (Fabricius, 1787) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs (KASZAB 1971).

Monochamus sutor (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1952.VII.1., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs (KUTHY 1897), (KASZAB 1971).

Deroplia genei (Aragona, 1830) – Mecsek (KAUFMANN 1914ab) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905); Jakab-hegy, KE (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Anaesthetis testacea (Fabricius, 1781) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1900., KE, 1908.VI.2., CsE; laktanya, 1971.VI.10., ThCs (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pogonocherus hispidulus (Piller et Mitterpacher, 1783) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.24., KZ – Komló: Kőlyuk, 1982.IV.25., UÁ; Mecsekjánosi, 1989.III.2., HS, SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), 1904., KE, 1955.III.25., Balogh I.; Éger-völgy, 1976.VI.13., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pogonocherus hispidus (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Basa-gödör, 1989.II.2., HS; Püspökszentlászló, 1989.IV.13., HS – Komló: Mánfa, 1954.V.24., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1904., 1918., KE, 1965.VI.2., GA; Lapis, 1978.VII.27., HS; Misina, 1955.V.7., (A); Tubes, 1978.IX.16., HS; Tubes–Lapis, 1954.V.25., KZ – Pécsvárad: Réka-völgy, 1989.II.9., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pogonocherus fasciculatus (De Geer, 1775) – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.VI.7., (A) – Orfű: Tekeres, Herman Ottó-tó, 1991.V.18., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Acanthocinus aedilis (Linnaeus, 1758) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), KE, 1905.V., KE (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Acanthocinus griseus (Fabricius, 1792) – Cserkút: Jakab-hegy, 1981.V.26., fcs. – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1984.VI.7., (A) – Kővágótőttős: Petőczpuszta, 1984.V.12., BO – Pécs, 1951.VIII.16., Wéber (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Leiopus nebulosus (Linnaeus, 1758) – Abaliget: Domokos, 1985.VI.2., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Hosszúhetény: Zengő (HEGYESSY 2000) – Kisújbánya:

Pásztor-forrás, 1983.VII.19., UÁ, 1984.X.1., NS – Komló: Mánfai-völgy, 1986.V.26., Lantos G. – Magyaregregy, 1957.VII.7., EYS, 1977.VII.31., fcs. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Óbánya: Óbányai-völgy, 1985.IX.4., fcs. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), KE; Deindol, 1987.VII.24., UÁ; Éger-völgyi Parkerdő, 1988.VI.29., KT; Kantavár, FrJ, PáJ; Magyarürög, 1982.IX.2., Majer J.; Mély-völgy, 1954.VI.24., KZ, SzV; Szuadó, 1953.VI.22., (A); Tubes, 1978.IX.16., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécsvárad (KOVÁCS et al. 2000) – Vékény: Vár-völgy, 1982.IX.11., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Exocentrus adspersus Mulsant, 1846 – Bakonya, 1977.VI.11., fcs., UÁ (HORVATOVICH 1979 sub nomen: *E. punctipennis* Mulsant et Guillebeau, 1856 - vö: HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989.VII.25., fcs. – Kisújbánya: Pásztor-forrás, 1983.VII.19., UÁ – Kővágószőlős: Jakab-hegy, 1981.V.25., fcs. – Magyaregregy, 1957.VII.7., EYS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003), 1977.VI.16., fcs., UÁ (HORVATOVICH 1979 sub nomen: *E. punctipennis* Mulsant et Guillebeau, 1856 - vö: HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), KE; Deindol, 1987.VII.21., 1987.VII.23., 1987.VII.29., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Exocentrus lusitanus (Linnaeus, 1767) – Pécs: Deindol, 1988.VII.20., UÁ; Lapis, 1983.VI.8., SGyu; Rákóczi utca, múzeum, 1982.V.13., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Aegomorphus clavipes (Schrank, 1781) (13. ábra) – Pécs, (BOKOR 1927), KE; Deindol, 1988.VII.29., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Saperda carcharias (Linnaeus, 1758) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1975.VI.30., Marics Éva (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs (KUTHY 1897), 1955.V.15., Balogh I., 1966.VI., Csuka E. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Saperda octopunctata (Scopoli, 1772) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 1989.VIII.21., fcs. – Kisvaszar: Köszvényes-völgy, 1951.VI.28., EJ – Komló: Kőlyuk, 1981.VI.15., fcs. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), 1955.V.5., Balogh I.; Deindol, 1987.VII.20., 1987.VII.23., 1988.VII.26., 1990.V.24., UÁ; Kozári vadászház, 1994.VI.30., MJ; Tettye, 1974.VI.25., UÁ; Tubesláb, 1976.VIII.21., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Saperda populnea (Linnaeus, 1758) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (BOKOR 1927).

Saperda punctata (Linnaeus, 1767) – Pécs (KASZAB 1971), Chinorany, PI (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Saperda scalaris (Linnaeus, 1758) – Komló: Melegmány, 1952.VII.3., (A) – Pécs, GA, 1910.VIII.11., (A), 1959.V., Ábrahám; Deindol, 1985.VI.1., 1986.V.20., 1990.IV.20., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Szabolcs (KAUFMANN 1914a), (BOKOR 1927).

Saperda similis (Laicharting, 1784) (14. ábra) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971).

Stenostola dubia (Laicharting, 1784) – Bakonya: Erdészház, 1977.V.20., UÁ – Kisújbánya: Pásztor-forrás, 1983.V.21., UÁ – Komló: Kőlyuk, 1982.VI.1., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KASZAB 1971); Deindol, 1988.V.19., fcs., UÁ; Misina, 1954.V.26., KZ; Szuadó-völgy, 1959.V.27., EYS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Tubes (HEGYESSY 2000).

Stenostola ferrea (Schrank, 1776) – Óbánya, 1984.V.20., UÁ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (KUTHY 1897); Árpád-tető (KOVÁCS et al. 2000); Deindol, 1988.V.19., fcs., UÁ; Misina, 1954.V.26., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003); Tubes (HEGYESSY 2000).

Pilemia hirsutula (Frölich, 1793) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (BOKOR 1927), 1908., KE (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Pilemia tigrina (Mulsant, 1851) (15. ábra) – Hosszúhetény, 1997.V.9–10., Tóth István Zsolt; Nagy-mező, 2002.V.7., Tóth. I. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003), (KOVÁCS 2005) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971), (HOLZSCHUH 1984), Reitter E., 1853., Kováts Gyula, 1865., Májer Móric (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Cardoria scutellata (Fabricius, 1792) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905), (KASZAB 1971).

Musaria affinis (Harrer, 1784) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), 1906, Reitter E.; Főiskola-kert, 1953.V.14., Berger; Szuadó, 1984.VI.8., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Musaria argus (Frölich, 1793) (16. ábra) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs: Bertalan-szikla, 1988.V.17., ÁbL.

Opsilia coerulescens (Scopoli, 1763) – Abaliget, 1983.VI.18., 1985.VI.26., 1985.VII.7., 1985.VII.9., GT – Boda, füzes, 1979.VI.13., HS (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), MéL, 1906., KE, 1910., (A); Büdös-kút, 1954.V.14., BÁ; Havi-hegy, 1966.VI.3., 1967.VI.19., 1968.VI.5., GA; Misina, 1955.V.25., 1955.V.29., (A), 1965.VI.25., 1967.VI.20., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Opsilia uncinata (Redtenbacher, 1842) – Abaliget, 1983.VI.21., GT (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a).

Phytoecia caerulea (Scopoli, 1772) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Orfű, 1951.V.4., MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs (KUTHY 1897).

Phytoecia cylindrica (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1944.VI.3., GA; Kövesdi-tető, 1959.V.13., MóL – Hetvehely, 1943.V.11., GA – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.27., 1959.VI.21., (A) – Komló: Fehérkúti turistaház, 1977.V.13., HS; Zobákpuszta, 1951.IV.29–V.2., MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1962.VI.5., Balogh I. (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), (A); Havi-hegy, 1967.VI.19., GA; Lapis, 1977.V.13., HS; Misina, 1965.VI.7., 1965.VI.25., 1967.VI.20., GA; Szuadó, 1953.V.18., 1953.VI.8., 1954.VI.8., (A); Tubes, 1965.VI.3., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Phytoecia icterica (Schaller, 1783) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), GA, KE; Lapis, 1966.VI.7., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Phytoecia nigricornis (Fabricius, 1781) – Mecsek (KAUFMANN 1914a), 1922.VI., BE (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), 1962.VI.9., Balogh I.; Pécsbánya, 1953.VI.17., (A), 1983.V.28., PZs (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Phytoecia pustulata (Schrank, 1776) – Hosszúhetény: Hidasi-völgy, 1954.V.27., KZ – Komló: Mánfa, 1955.V.11., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897); Bányatelep, 1955.VI.7., (A); Szuadó, 1953.V.18., (A) (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Phytoecia virgula (Charpentier, 1825) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (BOKOR 1927), 1906., KE; Pécsbányatelep, 1954.V.28., KZ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Oberea erythrocephala (Schrank, 1776) – Mázaszászvár, 1951.VI.26., Bene (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (BOKOR 1927), (A), 1906., KE; Lapis, 1966.VI.7., 1967.VII.15., GA; Misina, (A), 1954.VI.25., KZ, SzV, 1987.VII.15., HG; Nagyárpád, 1957.VI.17., MóL; Tubes-gerinc, 1957.VI.21., GA (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Oberea euphorbiae (Germar, 1813) – Pécs (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905).

Oberea linearis (Linnaeus, 1761) – Abaliget, SV – Komló: Mánfa, 1993.V.30., 1995.VI.20., MJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Mecsek (KAUFMANN 1914a) – Pécs, (KUTHY 1897), (CSIKI 1903–1905); Kantavár, FrJ, PáJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Oberea moravica Kratochvíl, 1989 – Cserkút (KOVÁCS 1994 sub nomen: *O. euphorbiae* (Germar, 1813) – vö: HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Oberea oculata (Linnaeus, 1758) – Pécs (KUTHY 1897), 1955.V., Balogh I., 1975.VIII.3., Hetényi Árpád (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Tetrops praeustus (Linnaeus, 1758) – Abaliget, 1985.V.11., GT – Komló: Mánfa, 1957.V.14., MóL (HEGYESSY & KOVÁCS 2003) – Pécs, (BOKOR 1927), (A), KE, Kováts Gy., 1908., 1909., KE; Pécsbányatelep, 1954.V.28., KZ – Pécsvárad, 1990.IV.29., HS, SJ (HEGYESSY & KOVÁCS 2003).

Értékelés

Cincérek szempontjából a Mecsek 157 fajával az egyik legfajgazdagabb hegyvidéki térsége hazánknak. Összehasonlításul álljon itt néhány publikációs szinten feldolgozott hasonló terület fajszáma: Aggteleki Nemzeti Park – 109 faj (KOVÁCS & HEGYESSY 1999, KOVÁCS 1998), Bükki Nemzeti Park – 140 faj (MERKL et al. 1996, KOVÁCS 1998), Mátra – 146 faj (KOVÁCS & HEGYESSY 1998), Villányi-hegység – 85 faj (HORVATOVICH et al. 2000), Zempléni-hegység – 159 faj (HEGYESSY & KOVÁCS 1998, MEDVEGY 1987, 2001).

Földrajzi elhelyezkedéséből következően a melegkedvelő, déli és délkeltei elemek aránya itt a legmagasabb az országban. Közülük számos ritkaság együttes jelenléte adja a vidék legnagyobb cincérfaunisztikai értékét. Ilyenek a lomblevelűekben fejlődő *Necydalis ulmi*, *Stromatium unicolor*, *Cerambyx miles*, *C. welensii*, *Purpuricenus globulicollis*, *Ropalopus insubricus*, *Herophila tristis* valamint a lágyszárú tápnövényű: *Cortodera holosericea*, *Vadonia steveni*, *Agapanthia cynarae*, *Pilemia hirsutula*, *P. tigrina*, *Cardoria scutellata*, *Musaria argus.*

Egyes fajok jelenléte bizonytalan a területen (pl.: *Judolia sexmaculata*, *Ropalopus ungaricus*), míg mások esetében valószínűleg behurcolásról lehet szó (pl.: *Monochamus sartor*, *M. sutor*). Néhány faunisztikai ritkaság megérdemli, hogy külön is kiemeljük:

Necydalis ulmi (Chevrolat, 1838) – Elterjedési területe Közép- és Dél-Európa, Kaukázus és Transzkaukázus (ŠVÁCHA & DANILEVSKY 1987). Hazánkban ritka, a következő helyekről ismerjük: Sopron: Deák-kút (GYŐRFI 1944), Szilvásvárad: Gerennavár (MERKL et al. 1996), Dudar (MEDVEGY 2001), Kaposvár (HEGYESSY & KOVÁCS 2003). Az 1990-es évektől a Budai- (Budapest: Normafa, Normafa-lejtő) és a Visegrádi-hegység (Leányfalu: Berseg-hegy, Kis-Hortoba, Tahitótfalu: Kenézakla-tető, Szentendre: Mélymocsár) valamint a Balaton-felvidék (Balatonudvari: Keresztfa-tető, Vörös-tó: Turi-hegy) területéről viszonylag gyakrabban sikerült jelenlétét igazolni (HEGYESSY et al. 2000, MEDVEGY 2001, MEDVEGY et al. 2006). A Mecsekből Pécs és Mánfa (Kőlyuk) lelőhelyekről mutatták ki, utolsó ismert előfordulása 1958. Tápnövényeként az irodalom a következő fajokat említi: *Celtis*, *Fagus*, *Populus*, *Quercus*, *Ulmus*. Nálunk valószínűleg leginkább tölgyben fejlődik. A faj lárváját ŠVÁCHA & DANILEVSKY (1987) elhalt álló *Celtis australis* viszonylag jó állapotú farészéből és nagy élő *Fagus* üregének belső farészéből említi. REJZEK & VLASÁK (2000) szerint a lárva nagy élő fák elhalt részeiben (üregek) él, elsősorban olyanokban, melyek a taplófélék családjában tartozó *Inonotus* gombafajok által fertőzöttek. A hazai példányok június-júliusban, röptükben, farakásokról és borcsapdából kerültek elő.

Saphanus piceus (Laicharting, 1784) – Elterjedési területe Közép-Európa, Dél-Európa északi része – az Alpok és szomszédos régiói (ŠVÁCHA & DANILEVSKY 1987). Hazánkban a következő helyekről mutatták ki: Kőszegi-hegység (KUTHY 1897), Budai-hegység (CSIKI 1903–1905), Pilis, Soproni-hegység (KASZAB 1971). Újabb adatai a nyugati határszélről származnak. A Mecsekből Pécs és Mánfa (Mély-völgy) lelőhelyekről került elő, utolsó ismert előfordulása 1953. A faj elsősorban hűvös mikroklímájú, nedves völgyekben, északi kitettségű hegyoldalakon található elhalt lombosfák tövében, tuskójában – gyakran a föld alatti részben – több évig fejlődik. Hazai tápnövényadatait KOVÁCS & HEGYESSY (1995) összegezték: *Alnus glutinosa*, *Carpinus betulus*, *Corylus avellana*, *Quercus*. Az imágók június-júliusban rajzanak. A nappalt fakéreg, nagyobb ág és törzsdarabok alatt rejtőzködve töltik, az alkonyat beálltával válnak aktívvá.

Stromatium unicolor (Olivier, 1795) – A Földközi-tenger medencéjében él, keleten Turkesztánig (KASZAB 1971). Hazánkban nagyon ritka, csak a Dunántúl néhány pontján fordul elő: Tarany (HEGYESSY & KOVÁCS 2003), Vaspör (MEDVEGY 2001). A Mecsekből Pécs és Pécs (Vörös-hegy) lelőhelyekről került elő, utolsó ismert előfordulása 1979. Lárvája lombosfák száraz, de kemény törzsében, ágaiban több évig fejlődik, bábozódása is a farészben történik. Az imágók rajzása június-augusztusra esik. Napközben tápnövényén, illetve annak környékén megbújva tartózkodik. Alkonyatkor aktív, fényre is repül.

Cerambyx miles Bonelli, 1823 – Elterjedési területe Európa (Dél-Európa, Nyugat- és Közép-Európában néhány xerotherm élőhely), Kis-Ázsia, Kaukázus, Szíria és Libanon (SAMA 2002). Hazánkban nagyon ritka. Két több mint száz éves adatát ismerjük Parádról és Keszthelyről (KUTHY 1897). A Mátrából Szurdokpüspöki: Horka-tető lelőhelyről nemrégiben került újra elő 475 m tengerszint feletti magasságú, déli kitettségű bokorerdő szegélyén (HARMOS et al. 2003). A Mecsekből a Pécshez tartozó Éger-völgyből mutatták ki 1964-ben. Lárvája az irodalom alapján leginkább *Quercus*-ban él (további említett tápnövények: *Carpinus*, *Prunus*, *Vitis vinifera* és egyéb rózsafélék). Hasonlóan a *C. cerdo*-hoz és a *C. welensii*-hez az élő fákat támadja meg, először a kéreg alatt, majd a farészben rág és ott is bábozódik. Fejlődési ideje minimum három év. Az imágók június-júliusban rajzanak. Napközben tápnövényükön bújnak meg, rejtekhelyükről alkonyatkor jönnek elő.

Cerambyx welensii Küster, 1846 – Elterjedési területe Európa (Dél-Európa, Nyugat- és Közép-Európában néhány xerotherm élőhely), Dél-Törökország, Közel-Kelet (Jordánia, Libanon, Izrael) (SAMA 2002). Hazánkban nagyon ritka. Parádról és Diósjenőről több mint száz éve mutatták ki (KUTHY 1897). Simontornyáról KASZAB (1971), Debrecen mellől (Haláp) KOVÁCS et al. (1995) közölték adatát. A Mecsekből Pécs és Magyarürög lelőhelyekről került elő, utolsó ismert előfordulása 1980. (Mindenképp ide kívánkozik, hogy a Magyarürög és Éger-völgy térségében található idős tölgyesben mindhárom védett *Cerambyx* (*cerdo*, *miles*, *welensii*) fajunk előfordul, ami hazánkban egyedülálló.) Tápnövénye elsősorban *Quercus*, fejlődésmenete és életmódja megegyezik az előző fajéval.

Purpuricenus globulicollis Mulsant, 1839 – Európában Dél-Franciaországtól Görögországig elterjedt, észak felé Magyarországgal bezárólag (BENSE 1995). Hazánkban nagyon ritka. Lelőhelyadatai: Csömör (KUTHY 1897), Nagyvisnyó: Nagy-völgy (MERKL et al. 1996) Vérteskozma (MEDVEGY 2001). A Mecsekből a Mánfához tartozó Mély-völgyből mutatták ki 1954-ben. Tápnövénye ez irodalom szerint lombosfák: *Acer*, *Crataegus*, *Prunus*, *Quercus* és lehetnek mások. A petéit SAMA (2002) szerint a főág csúcsához közel levő vékony élő oldalágak alsó részébe helyezi. A fiatal lárva belül táplálkozik a főág irányába haladva, aminek hatására az ág elszárad. A sárguló levelek jelzik jelenlétét. Életciklusa két év. Rajzása június-augusztusra esik. Horvátországi tapasztalataink alapján az imágók napközben a *P. kaehleri* társaságában (amely ugyanott rendszerint nagyobb számban

van jelen) vadszilva (*Prunus* sp.) és berkenye (*Sorbus* sp.) érett gyümölcsét fogyasztják, általában több méteres magasságban a lombkoronában. Cukorcsapdát gyakran, míg virágokat ritkán látogat (SAMA 2002).

Herophila tristis (Linnaeus, 1767) – Dél-Európában és Közép-Európa déli felében fordul elő (KASZAB 1971). Hazánkban ritka, csak a Dunántúlról ismerjük előfordulási helyeit: Sopron (GYŐRFI 1944), Kőszeg (KUTHY 1897), Szekszárd (KASZAB 1971), Villányi-hegység (HORVATOVICH 1982), Somlóvásárhely: Somló (MEDVEGY 2001), Celldömölk: Ság-hegy, Szigliget: Rókarántó (KUTASI & SÁGHY 2002), Kisberény (HEGYESSY & KOVÁCS 2003). A Mecsekből Pécs: Boszorkány út, Tubes, Mánfa (Mély-völgy) lelőhelyekről került elő, utolsó ismert előfordulása 1973. A faj lárvája különböző lombosfák (a mediterráneumban elsősorban *Ficus carica*) élő részében fejlődik. Eleinte a kéreg alatt rág, majd a farészbe vonul, itt is bábozódik. Az irodalom lágyszárúak élő gyökeréből is említi. Az imágók napközben rejtőzködnek, este aktívak, leginkább tápnövényeiken találhatók.

Pilemia tigrina (Mulsant, 1851) – Magyarországról, Romániából, Szerbiából és Bulgáriából ismert (HOLZSCHUH 1984). Hazánkban ritka, elterjedési adatait KOVÁCS (2005) összegzi, miszerint Mezőkovácsháza és Pécs környékéről több mint száz éve ismert, míg Simontornya és Tolnanémedi mellől az 1930-as években került elő. Ez utóbbi helyekről nincsenek újabb információk, viszont a Körös-Maros közén napjainkban számos helyen előfordul (Battonya, Csanádapáca, Dombegyház, Kaszaper, Kunágota, Magyarbánhegyes, Medgyesegyháza, Mezőhegyes, Mezőkovácsháza, Nagybánhegyes) és az 1990-es években a Dunántúlon Hosszúheténynél is sikerült megtalálni Tóth István Zsoltnak köszönhetően. A Mecsekből Pécs, Hosszúhetény (Nagy-mező) lelőhelyekről mutatták ki, utolsó ismert előfordulása 2005. Életmódját KOVÁCS (2005) ismerteti. A faj petéjét a védett *Anchusa berrelieri* (kék atracél) szárába helyezi. A lárva itt, valamint a szártőben és a gyökérben rág, ez utóbbiban bábozódik. Imágó alakban telel át, fejlődési ideje egy év. A kikelt cincérekkel április végétől június közepéig találkozhatunk tápnövényükön.

Agapanthia cynarae (Germar, 1817) – Elterjedési területe Európa: Közép-Európában napjainkban nem találták, de régi adatai Csehországból, Szlovákiából és Magyarországról helyesek lehetnek; Dél- és Délkelet-Európában Északkelet- és Délkelet-Olaszországból, valamint a Balkán-félszigetről (Isztriától a Peloponészoszig) és Törökország európai részéről ismert (SAMA 2002). Hazánkban nagyon ritka: Sárospatak (BIRÓ 1883), Budapest (KUTHY 1897), Kaposvár (KASZAB 1971), Solymár (HEGYESSY et al. 2000). A Mecsekből Pécsről került elő, gyűjtési ideje ismeretlen. Tápnövényeként az irodalom főként fészkeseket – *Acanthus*, *Carduus*, *Cirsium*, *Onopordum* (legkedveltebb) – valamit *Aconitum*-ot említ. Fejlődésmenete minden bizonnyal a nálunk gyakoribb *Agapanthia* fajokéval megegyező: a lárva a tápnövény szárában és szártövében fejlődik, a bábozódás előtt a talaj felszíne felett 2–20 cm-re meggyűrűzve azt. Ezután a föld alatti részbe húzódik és lárvaként telel át. Az időjárás viszontagságainak köszönhetően a szár eltörhet, és a szárcsonkok árulkodhatnak a faj jelenlétéről. A bábozódás tavasszal történik. Az imágók tápnövényeiken találhatók áprilistól júliusig.

A Magyarországon törvényileg védett 43 és fokozottan védett 2 cincérfajból 30 illetve 1 van meg a Mecsekben, ezek az alábbiak: *Acanthocinus aedilis*, *Akimerus schaefferi*, *Aromia moschata*, *Calamobius filum*, *Cardoria scutellata*, *Cerambyx cerdo*, *C. miles*, *C. welensii*, *Cortodera holosericea*, *Deroplia genei*, *Ergates faber*, *Herophila tristis*, *Megopis scabricornis*, *Morinus funereus*, *Musaria argus*, *Necydalis major*, *N. ulmi*, *Oberea euphorbiae*, *Pilemia hirsutula*, *P. tigrina* (fokozottan védett), *Purpuricenus budensis*, *P. globulicollis*, *P. kaehleri*, *Ropalopus insubricus*, *R. spinicornis*, *R. ungaricus*, *Rosalia alpina*, *Semanotus russicus*, *Theophilea subcylindricollis*, *Trichoferus pallidus*,

Vadonia steveni. Az Európai Közösség Élőhelyvédelmi Irányelvének II. függelékében (COUNCIL DIRECTIVE 1992) szereplő fajok közül a *Cerambyx cerdo*, a *Rosalia alpina*, a *Morinus funereus* és a *Pilemia tigrina* él itt. Állományainak megóvásában hazánknak kiemelkedő szerepe van Európában.

Bár az előkerült fajok száma magas – mint ahogyan a ritka és természetvédelmi szempontból kiemelkedő elemeké is – fel kell hívnunk a figyelmet arra, hogy az adatok jelentős része igen régi és esetenként bizonytalan. Időszerű volna egy specialista szakemberek bevonásával megszervezett cincérfaunisztikai kutatás a Mecsekben a jelenlegi állapot feltárása céljából.

Köszönetnyilvánítás

Köszönjük Fazekas Imre szerkesztő segítségét a munka során felmerülő problémák megoldásában. Csóka György és Retezár Imre fotóik átadásáért fogadják hálánkat.

Irodalom

ANONIM (2001): 13 / 2001. (V. 9.) KöM rendelet „A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről". – Magyar Közlöny 53: 3446–3511.

BENSE, U. (1995): Longhorn beetles. Illustrated Key to the Cerambycidae and Vesperidae of Europe. – Margraf Verlag, Weikersheim, 512 pp.

BIRÓ L. (1883): Adatok Zemplén megye természetrajzi ismeretéhez, II. (Dr. Chyzer Kornél gyűjteményének bogarai) – A magyar orvosok és természetvizsgálók 1882. aug. 23-tól aug. 27-ig Debreczenben tartott XXII. vándorgyűlésének történeti vázlata és munkálatai: 195–232.

BOKOR E. (1927): Kaufmann Ernő dr. bogárgyűjteményének cincérei. – Folia entomologica hungarica a Societate Entomologica Hungaria edita 1(4): 125–133.

COUNCIL DIRECTIVE (1992): Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora.

CSIKI E. (1903–1905): Magyarország Cerambycidái I–XXII. – Rovartani Lapok 10(1903): 75–78, 100–105, 116–118, 138–141, 161–165, 181–183, 200–207; 11(1904): 35–39, 56–60, 79–83, 98–104, 122–123, 135–144, 166–170, 187–190, 208–210; 12(1905): 14–16, 36–38, 61–64, 81–83, 147–151, 163–165.

GYŐRFI J. (1944): Sopron környékének cincérféléi. – Soproni Szemle 8 (2): 74–96.

HARMOS K., LANTOS I. & JOÓ M. (2003): Adatok védett rovarfajok elterjedéséhez Nógrád megyében. – A Puszta 18: 6–27.

HEGYESSY G. (2000): A szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola rovargyűjteményének magyarországi cincérei (Coleoptera: Cerambycidae). – A Berzsenyi Dániel Főiskola Tudományos Közleményei 12. Természettudományok 7: 23–35.

HEGYESSY G. & KOVÁCS T. (1998): A Zempléni-hegység cincérei (Coleoptera: Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 22: 223–245.

HEGYESSY G. & KOVÁCS T. (2003): Adatok a Dél-Dunántúl cincérfaunájához (Coleoptera: Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 27: 161–196.

HEGYESSY G., KOVÁCS T., MUSKOVITS J. & SZALÓKI D. (2000): Adatok Budapest és Pest megye cincérfaunájához (Coleoptera: Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 24: 221–282.

HEGYESSY G., KOVÁCS T., NAGY F. & PALOTÁS F. (1999): Az Alpokalja cincérei II. (Coleoptera: Cerambycidea). – In: VIG K. (szerk.): Savaria, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője 25 (2): 205–242.

HOLZSCHUH, C. (1984): Beschreibung neuer Arten aus der unmittelbaren Verwandtschaft von Phytoecia (Pilemia) tigrina Mulsant (Cerambycidae, Col.). – Koleopterologische Rudschau 57: 167–175.
HORVATOVICH S. (1979): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 23: 31–39.
HORVATOVICH S. (1980): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról II. (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 24: 33–43.
HORVATOVICH S. (1981): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról III. (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 25: 71–83.
HORVATOVICH S. (1982): Hazánk faunájára új és ritka bogárfajok a Dél- és Nyugat-Dunántúlról IV. (Coleoptera). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 26: 19–32.
HORVATOVICH S., HEGYESSY G. & KOVÁCS T. (2000): Adatok a Villányi-hegység cincérfaunájához (Coleoptera: Cerambycidae). – Dunántúli Dolgozatok, Természettudományi Sorozat 10: 223–228.
KASZAB Z (1971): Cincérek–Cerambycidae. – Fauna Hungariae 106., Akadémiai Kiadó, Budapest, 283 pp.
KAUFMANN E. (1914A): Képek a Mecsek-hegység bogárvilágából. – Különlenyomat a Mecsek Egyesület 1913-iki évkönyvéből. Pécs, 35 pp.
KAUFMANN E. (1914b): Pécs város és Baranyavármegye bogárfaunája. – 95 pp.
KOVÁCS T. (1994): A Mátra Múzeum bogárgyűjteménye, Cerambycidae (Coleoptera). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 19: 137–164.
KOVÁCS T. (1998): Magyarországi cincérek tápnövény- és lelőhelyadatai II. (Coleoptera, Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 22: 247–255.
KOVÁCS T. (2005): Adatok a *Pilemia tigrina* (Mulsant, 1851) magyarországi elterjedéséhez és életmódjához (Coleoptera: Carambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 29: 145–150.
KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1995): Magyarországi cincér tápnövények (Coleoptera, Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 20: 185–197.
KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1997): Magyarországi cincérek tápnövény- és lelőhelyadatai (Coleoptera: Cerambycidae). – Folia entomologica hungarica 58: 63–72.
KOVÁCS T. & HEGYESSY G. (1998): A Mátra cincérfaunája (Coleoptera, Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 22: 203–222.
KOVÁCS, T. & HEGYESSY, G. (1999): Cerambycidae (Coleoptera) from the Aggtelek National Park. – In: MAHUNKA, S. (ed.): The Fauna of the Aggtelek National Park, 1. Hungarian Natural History Museum, Budapest, pp. 255–264.
KOVÁCS T., HEGYESSY G. & SOLTÉSZ GY. (1995): Debrecen és környéke cincérfaunája (Coleoptera, Cerambycidae). – Folia historico-naturalia Musei matraensis 20: 175–184.
KOVÁCS T, MUSKOVITS J. & HEGYESSY G. (2000): Magyarországi cincérek tápnövény- és lelőhely-adatai III. (Coleoptera: Cerambycidae) – Folia historico-naturalia Musei matraensis 24: 205–220.
KRATOCHVÍL, J. (1985): Two new European species of Cerambycidae (Coleoptera). – Annonationes zoologicae et botanicae 167: 1–7.
KUTASI CS. & SÁGHY ZS. (2002): A Bakony faunájára új és ritka bogárfajok. – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 19: 43–52.
KUTHY D. (1897): Ordo. Coleoptera. – In: A Magyar Birodalom állatvilága (Fauna Regni Hungariae). III. Arthropoda. (Insecta. Coleoptera.). Királyi Magyar Természettudományi Társulat, Budapest, 213 pp.
MAROSI S. & SOMOGYI S. (1990): Magyarország kistájainak katasztere I–II. – MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, 1023 pp.
MEDVEGY M. (1987): A Bakony cincérei. – A Bakony természetudományi kutatásainak eredményei 19: 106 pp
MEDVEGY M. (2001): Magyarország cincéreinek veszélyeztetettsége (Cerambycidae, Coleoptera). – Természetvédelmi Közlemények 9: 163–199.

MEDVEGY M., PINTÉR A., SZÉKELY K., RETEZÁR I. & SZALÓKI D. (2006): Borcsapdázás – lehetőség cincérek (Cerambycidae, Coleoptera) számának követésére és biotópjuk állapotának megítélésére magyarországi tölgyesekben. – Folia Musei historico-naturalis bakonyiensis 23: in press.
MERK O., HEGYESSY G. & KOVÁCS T. (1996): Cerambycidae (Coleoptera) from the Bükk National Park. In: MAHUNKA, S. (ed.): The Fauna of the Bükk National Park, 2. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, pp. 309–326.
REJZEK, M & VLASÁK, J. (2000): Larval nutrition and female oviposition preferences of Nacydalis ulmi Chevrolat, 1838. – Biocosme mesogéen 16(1–2): 55–66.
SAMA, G. (2002): Atlas of the Cerambycidae of Europe and the Mediterranean Area. Volume 1: Northern, Western, Central and Eastern Europe, British Isles and Continental Europe from France (excl. Corsica) to Scandinavia and Urals. – Nakladatelství Kabourek, Zlín, 173 pp.
SÁR J. & DUDÁS GY. (2002): Bogárközösségek (Coleoptera) vizsgálata pionír és rekultivált élőhelyen. – Natura somogyiensis 3: 35–43.
ŠVÁCHA, P. & DANILEVSKY, M. L. (1987): Cerambycoid larvae of Europe and Soviet Union (Coleoptera, Cerambycoidea). Part I. – Acta universitatis carolinae – Biologica 30: 176 pp.
WACHSMANN F. (1906): Adatok a Magyar Birodalom bogárfaunája ismeretének bővítéséhez. – A magyar orvosok és természetvizsgálók 1905-ben Szegeden tartott XXXIII. vándorgyűlésének történeti vázlata és munkálatai. Budapest, 298–333.

A szerzők címe – Authors' addresses:

KOVÁCS TIBOR
Mátra Múzeum
H-3200 Gyöngyös
Kossuth Lajos u. 40.
E-mail: koati@t-online.hu

HEGYESSY GÁBOR,
Kazinczy Ferenc Múzeum
H-3980 Sátoraljaújhely
Dózsa György u. 11.
E-mail: hegyessy@hermuz.hu

Folia comloensis 15: 201–218. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek recésszárnyú-alkatú faunája és újabb faunisztikai adatai (*Neuropterida: Megaloptera, Raphidioptera, Neuroptera*)

ÁBRAHÁM LEVENTE

Abstract: [ÁBRAHÁM L. (2006): *The lacewing fauna of the Mecsek Moutains and its new faunistical data (Neuropterida: Megaloptera, Raphidioptera, Neuroptera). – Folia comloensis 15: 201–218.*] – For the book called 'The fauna of the Mecsek,' all the available data on the Neuropterida fauna of the area were collected and completed with new faunistical data recorded in the past decade. During this work, the author identified 2642 Neuropterida specimens belonging to 60 species. Therefore today, 3 Megaloptera, 4 Raphidioptera and 62 Neuroptera species are known from the Mecsek mountains. Short faunistical and zoogeographical descriptions are given of the rare species (*Nineta inpunctata, Chrysoperla mediterranea, Wesmaelius helveticus, Wesmaelius ravus, Sympherobius klapaleki, Libelloides macaronius*) found in the area. Distribution maps (UTM maps) of 4 species collected in Hungary are also presented.

Key words: Megaloptera, Raphidioptera, Neuroptera, Mecsek Mts, Hungary

Summary: The author has summarized all the information on the Neuropterida fauna of the Mecsek Mountains and presented it in the book called 'The Fauna of the Mecsek'.

In Hungary, systematic research has never been carried out on the Neuropterida fauna of this mountain, characterized by its southern location and its sub-Mediterranean climate. In spite of this fact, significant numbers of species was recorded in the area in the past two decades during the occasional field work.

For the checklist of the Neuropterida fauna in the Mecsek Mountains, data from literature were also used (ÁBRAHÁM 1991, BÍRÓ 1885, MOCSÁRY 1899, SÁTORI 1939, STEINMANN 1963, 1964, 1967, ÚJHELYI 1968, 1974, 1978, 1981). This was completed with the records of about two dozens of specimens from the Komló Natural History Collection and by the data of field work.

In the past 15 years, 2642 Neuropterida specimens were collected which proved to belong to 60 species. Altogether 69 species are known from the mountain (3 Megaloptera, 4 Raphidioptera, 62 Neuroptera).

Short descriptions were given of 6 species (*Nineta inpunctata, Chrysoperla mediterranea, Wesmaelius helveticus, Wesmaelius ravus, Sympherobius klapaleki, Libelloides macaronius*) from faunistical and zoogeographical point of view.

Palpares libelloides needs to be deleted from the checklist of the Hungarian fauna because the origin of the proof specimen is uncertain and the characteristics of this habitat preclude the possible breeding of a stabile population.

In the Neurpterida fauna, the proportion of the Mediterranean fauna elements is high (52%) due to the southern location and the strong sub-Mediterranean influence.

According to the species-abundance order of the collected material, the euryoecious types of species (*Chrysoperla carnea* complex, *Chrysopa pallens, Dichochrysa flavifrons, Dichochrysa prasina, Micromus angulatus, Micromus variegatus*) are abundant.

In the Mecsek Mountains the species preferring black pine (*Wesmaelius ravus, Wesmaelius helveticus*), species occurring in mountainous warm area (*Megalomus tortricoides, Hemerobius marginatus, Dendroleon pantherinus*) and the hygrophilous species (*Chrysotropia ciliata, Psectra diptera*) are rare.

Bevezetés

A Mecsek hegység a Dunántúli-dombság része; déli fekvése és változatos felszíndomborzata miatt élővilága gazdag, természetvédelmi szempontból figyelemre méltó, ezért az egész Mecsek Natura 2000 terület, azaz Európai Uniós védett terület.

A kiemelkedő természetvédelmi értékek halmozott előfordulása ellenére a Mecsek Neuropterida faunája nagyon hiányosan ismert, ugyanis a területen átfogó faunakutatást még nem végeztek.

A Mecsek területéről az első recésszárnyú-alkatúakra vonatkozó faunisztikai adatot (*Euroleon nostras*) BÍRÓ (1885) közölte. Feltételezhetően ugyanezt az adatot említette meg MOCSÁRY (1899) és PONGRÁCZ (1914) is monografikus munkáikban. Emellett még további két faj (*Sialis lutaria, Libelloides macaronius*) előfordulását közölték.

A Mecsekből a Neuropterida faunisztikai adatok ezt követően csak lassan gyarapodtak. SÁTORI (1939) a terület vízi gerinctelen állatvilágát vizsgálva említette meg az *Osmylus fulvicephalus* és a *Sisyra nigra* (*Sisyra fuscata*) előfordulását az Éger-völgyből (Pécs). Később a hazai Neuroptera faunáról íródott monografikus művekben található néhány faunisztikai adat (STEINMANN 1964: *Chrysopa walkeri*; ÚJHELYI 1968: *Chrysopa walkeri, Chrysopa pallens* (*C. septempunctata*), *Wesmaelius subnebulosus*). Az adatok között különös figyelmet érdemelnek azok, amelyek egy-egy fajnak a faunában történő első említéséről adtak hírt, (STEINMANN 1963, 1967: *Palpares libelluloides*; ÚJHELYI 1974: *Nineta inpunctata*; ÚJHELYI 1978: *Aleuropteryx loewii*).

A Mecsek hegység területéről az első nagyobb mennyiségű faunisztikai adatközlést ÁBRAHÁM (1991) tette közé, dolgozatában 47 faj elterjedési adatait publikálta. A recésszárnyú-alkatú fauna kutatása a Mecsek területén szerénynek nevezhető, ami a legtöbb gerinctelen taxon esetében szintén elmondható. Ezért Fazekas Imre, a Komlói Természettudományi Gyűjtemény vezetője azzal a kéréssel fordult a Mecsek területén kisebb-nagyobb intenzitással dolgozó zoológusokhoz, hogy „a Mecsek állatvilága" című kötet összeállítása, a jelenlegi ismereteink összegzése a terület kutatlanságából fakadó hiányt részben pótolhatná.

Jelen tanulmány elkészítésének célja a Mecsek területéről előkerült recésszárnyú-alkatú fajokra vonatkozó ismeretanyag összefoglalása, értékelése és újabb faunisztikai adatok közlése.

Anyag és módszer

A Mecsek területéről származó Neuropterida adatok gyűjtése elsősorban faunisztikai felmérés céljából történt. Uherkovich Ákos éjszakai lámpázásai során a Közép-Mecsekből sok Neuropterida anyagot gyűjtött és adott át feldolgozásra a szerzőnek. A kilencvenes évektől napjainkig a szerző is több alkalommal végzett lombhálózást a Mecsek különböző területein a Somogy Megyei Múzeum Természettudományi Osztálya gyűjteményének gyarapítása céljából. Szintén alkalmi gyűjtések során gyarapodott a Komlói Természettudományi Gyűjteményben őrzött Neuroptera anyag. A hegység területéről származó anyagok között ezt a gyűjteményt is meghatároztam és adatait felvettem a faunalistába. A faunisztikai adatok tárolásához, összesítéséhez egy saját fejlesztésű adatbázist (MS Access) készítettem.

A fajok tömegességi viszonyainak értékeléséhez abundancia adataikat használtam fel. Statisztikai megfontolások és a jó definiálhatóság miatt GASTON (1994), PAPP (1991) és IZSÁK (2001) a faj-abundancia és a faj-elterjedési adatok terjedelmén a ritka és gyakori fa-

jok mennyiségi határának az 1. kvartilis alatti és a 3. kvartilis feletti terjedelmet ajánlották, amelynek használatát azonban nem tekintjük teljes körűen elfogadottnak (PAPP 1998). A vizsgálati anyag elemzésénél ezt a határértéket követve állapítottam meg a ritka és a gyakori fajokat.

A Mecsek Neuropterida faunájának állatföldrajzi értékeléséhez az area-analitikus elemzést választottam. A vizsgálati terület Neuropterida fajait ASPÖCK et al. (2001) munkája alapján soroltam elterjedési alaptípusokba.

Eredmények és értékelés

A Mecsek hegység területén napjainkig rendszeres faunisztikai kutatás nem folyt. Ennek ellenére az elmúlt két évtizedben alkalmi gyűjtések során jelentős mennyiségű Neuropterida anyag gyűlt össze. A faunisztikai adatok közlését részben egy korábbi dolgozatomban (ÁBRAHÁM 1991) már publikáltam. A jelenlegi dolgozatban a hegység faunalistáját és az elmúlt 15 évben alkalmi gyűjtései során előkerült anyag új adatait adom közre. A Mecsek Neuropterida (69 faj) faunája 3 Megaloptera, 4 Raphidioptera, 62 Neuroptera fajból (fajkomplex) áll. A jelen dolgozat anyagához 2642 Neuropterida példányt határoztam meg, ez 60 faj újabb faunisztikai adatait jelenti. Így a Mecsek Neuropterida faunájában a korábbi publikációkhoz képest (ÁBRAHÁM 1991, BIRÓ 1885, MOCSÁRY 1899, PONGRÁCZ, 1914, SÁTORI 1939, STEINMANN 1963, l2964, 1967, ÚJHELYI 1968, 1974, 1978, 1981) 17 újabb faj vált ismertté. Különösen az eddig gyakorlatilag kutatatlan Coniopterigydae fajok száma növekedett (1. táblázat). Rendszeres faunakutatással a Neuropterida fajok száma a jövőben tovább növekedett. A Mecsekből származó Neuropterida adatok területi eloszlása rendkívül egyenlőtlen, a legnagyobb mennyiségben a közép-mecseki területekről származnak.

Újabb faunisztikai adatokkal kiegészített faunalista

A listában használt nevezéktan ASPÖCK et al. (2001) munkáját követi. A faunalistában először a fajra vonatkoztatott hivatkozás, majd az új faunisztikai adatainak felsorolása található. A gyűjtési adatok leírásánál a gyűjtők nevét az alábbiak szerint rövidítettem: ÁL – Ábrahám Levente; FI – Fazekas Imre; NS – Nógrádi Sára; UÁ – Uherkovich Ákos

Megaloptera
Sialidae

Sialis lutaria (Linnaeus, 1758) – MOCSÁRY 1899, PONGRÁCZ 1914, ÁBRAHÁM 1991 – Hosszúhetény Hidasi-völgy 1994.05.16. 1♀ UÁ; Orfű Tekeres, Hermann Ottó-tó 1993.04.28. 10♂ 4♀ NS & UÁ; 2000.05.12. 1♀ Héra Zoltán.

Sialis morio Klingstedt, 1932 – ÁBRAHÁM 1991

Sialis fuliginosa Pictet, 1836 – ÁBRAHÁM 1991 – Hetvehely Kóni-patak 1994.05.04. 2♀ NS & UÁ; Hetvehely Nyáras-völgy 1994.05.04. 1♀ NS; Hetvehely Petőci-patak 1994.05.04. 2♀ NS; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1991.05.21. 1♂ 3♀ ÁL; Hosszúhetény Takanyó-völgy 1991.05.21. 12♂ 3♀ ÁL; Mánfa Melegmányi-völgy 1991.05.22. 6♀ ÁL; 1992.05.02. 4♂ 2♀ UÁ; Mánfa Mély-völgy 1992.05.23. 1♀ UÁ; Orfű 1994.05.04. 1♀ NS & UÁ; Orfű Bakonykutatók-forrása 1994.05.04. 1♂ 1♀ NS & UÁ; Pécs Éger-völgy 1992.05.05. 1♀ UÁ; Pécs Nagymély-völgy, Kánya-forrás 2000.05.09. 2♀ UÁ.

Raphidioptera
Raphidiidae

Phaeostigma notata (Fabricius, 1781) – ÁBRAHÁM 1991

Phaeostigma major (Burmeister, 1839) – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Tettye 1991.05.08. 1♀ ÁL; Pécs Tubes 1991.05.22. 1♀ ÁL.

Subilla confinis (Stephens, 1836) – ÁBRAHÁM 1991 – Óbánya 1995.06.19. 1♀ Malaise csapda

Xanthostigma xanthostigma (Schummel, 1832) – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Dömörkapu 1991.05.22. 2♂ ÁL.

Neuroptera
Osmylidae

Osmylus fulvicephalus (Scopoli, 1763) – SÁTORI 1939, ÁBRAHÁM 1991 – Hetvehely Bükkösdi-völgy 2004. 06.10. 1♂ NS & UÁ; Hidas Mecseknádasdi-patak 1994.06.02. 1♂ NS; Hosszúhetény Hidasi-völgy 1994.05.16. 2♂ NS & UÁ; 1997.06.30. 1♂ Farkas Hortenzia; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1976.08.28. 1♂ FI; Komló Kossuth akna 1991. 05.06. 2♂ FI; Mánfa Nagymély-völgy 1996.08.01. 2♂ NS & UÁ; Pécs Szentkút 1992.06.09. 3♀ ÁL.

Chrysopidae

Nothochrysa fulviceps (Stephens, 1836) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♂ ÁL; Komló Hasmány-tető 2000.07.27. 1♂ FI; Pécs Deindol 1991.08.10. 1♂ UÁ; 1993.10.14. 1♂ UÁ; 1994.08.10. 1♀ UÁ; 1995.08.07. 1♀ UÁ.

Hypochrysa elegans (Burmeister, 1839) – ÁBRAHÁM 1991 – Hosszúhetény Takanyó-völgy 1991.05.21. 2♀ ÁL; Pécs Tubes 1991.05.22. 1♂ 4♀ ÁL; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1991.05.21. 1♂ ÁL.

Nineta flava (Scopoli, 1763) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♂ ÁL; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 1♂ 2♀ ÁL; Pécs Deindol 1990.06.20. 1♂ 2♀ UÁ; 1990.06.29. 2♂ 1♀ UÁ; 1990.06.30. 2♀ UÁ; 1993.08.22. 1♀ UÁ.

Nineta guadarramensis principiae Monserrat, 1980 – Bükkösd 1999.06.26. 1♀ ÁL; Pécs Deindol 1990.08.15. 4♀ UÁ; 1991.07.31. 1♀ UÁ; 1992.07.03. 1♂ ÁL.

Nineta inpunctata (Reuter, 1894) – ÚJHELYI 1974

Chrysotropia ciliata (Wesmael, 1841) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♀ ÁL; Pécs Nagymély-völgy 2000.05.09. 1♂ UÁ.

Chrysopa perla (Linnaeus, 1758) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♀ ÁL; Bükkösd Szentdomján 2004.08.20. 1♂ UÁ; Óbánya 1995.06.01. 1♂ 2♀ Malaise csapda; Pécs Deindol 1990.04.02. 3♂ UÁ; 1990.05.24. 2♂ 2♀ UÁ; 1990.06.20. 1♀ UÁ; 1990.06.30. 2♂ 1♀ UÁ; 1990.07.05. 1♂ UÁ; 1990.07.06. 1♂ UÁ; 1990.07.09. 1♀ UÁ; 1990.07.20. 1♂ UÁ; 1991.06.10. 1♀ UÁ; 1991.06.16. 1♀ UÁ; 1991.07.06. 1♀ UÁ; 1991.07.19. 2♂ 2♀ UÁ; 1991.07.20. 1♀ UÁ; 1991.07.24. 3♂ 2♀ UÁ; 1991.07.31. 2♂ UÁ; 1991.08.05. 1♀ UÁ; 1991.08.10. 1♂ UÁ; 1993.05.30. 1♂ UÁ; 1994.08.10. 1♂ UÁ; Orfű Tekeres Hermann O. tó 1991.06.20. 1♂ UÁ.

Chrysopa walkeri McLachlan, 1893 – STEINMANN 1964, ÚJHELYI 1968, ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.05.24. 6♂ 9♀ UÁ; 1990.06.20. 1♂ 3♀ UÁ; 1990.06.29. 4♂ 5♀ UÁ; 1990.06.30. 1♀ UÁ; 1990.07.05. 1♂ UÁ; 1990.07.06. 3♀ UÁ; 1990.07.09. 1♀ UÁ; 1990.07.13. 1♀ UÁ; 1990.08.11. 1♂ 1♀ UÁ; 1990.08.15. 1♀ UÁ; 1991.06.16. 1♀ UÁ; 1991.07.24. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.07.31. 1♂ 2♀ UÁ; 1991.08.09. 2♀ UÁ; 1991.08.10. 1♀ UÁ; 1992.05.16. 2♀ UÁ; 1992.06.20. 1♀ UÁ; 1992.07.03. 1♂ 2♀ ÁL.

1. ábra.
A *Dendroleon pantherinus* hazánkban ritka, védett faj

Fig. 1.
Dendroleon pantherinus is rare and protected species in Hungary

2. ábra.
A *Dendroleon pantherinus* lárvája öreg fák odvaiban fejlődik

Fig. 2.
The larva of *Dendroleon pantherinus* develops in caves of old trees

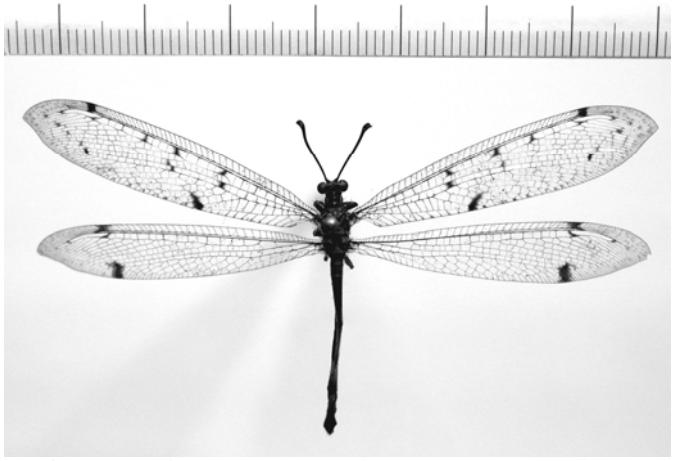
3. ábra.
A *Myrmeleon formicarius* középhegy-vidékeink védett hangyaleső faja

Fig. 3.
The protected *Myrmeleon formicarius* lives in mountainous area of Hungary

4. ábra.
A *Myrmeleon formicarius* lárvája laza talajon tölcsért épít zsákmányszerzés céljából

Fig. 4.
The larvae of *Myrmeleon formicarius* construct pits in soil for hunting insects

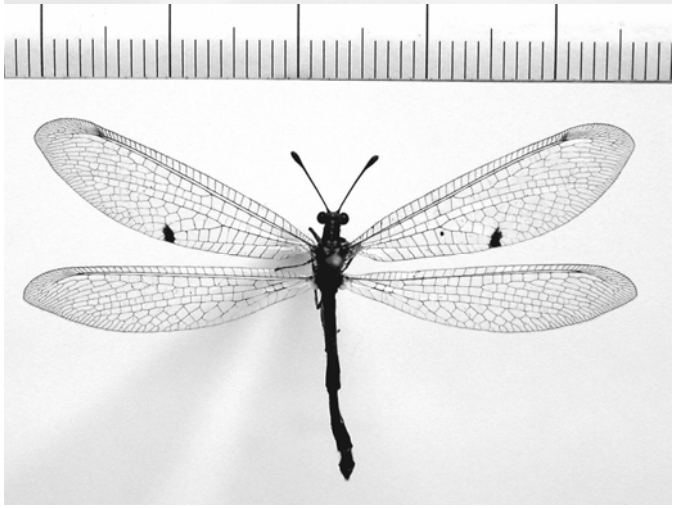
5. ábra.
A Distoleon tetragrammicus a legnagyobb termetű hangyaleső faj a Mecsekben

Fig. 5.
Distoleon tetragrammicus is the largest species in size in the Mecsek Mountains

6. ábra.
Az *Euroleon nostras* a legelterjedtebb faj a Mecsekben

Fig. 6.
Euroleon nostras is the widespread species in the Mecsek Mountains

7. ábra.
A *Megistropus flavicornis* a legkisebb termetű hangyaleső faj a Mecsekben

Fig. 7.
Megistropus flavicornis is the smallest species in size in the Mecsek Mountains

Chrysopa dorsalis Burmeister, 1839 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.07.06. 1♂ UÁ; 1991.08.05. 1♀ UÁ.

Chrysopa formosa Brauer, 1850 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.05.24. 1♂ 2♀ UÁ; 1990.06.20. 4♀ UÁ; 1990.06.29. 2♂ 2♀ UÁ; 1990.06.30. 2♂ 1♀ UÁ; 1990.07.05. 1♂ 6♀ UÁ; 1990.07.09. 1♂ UÁ; 1991.07.06. 1♂ 2♀ UÁ; 1991.07.19. 1♂ 2♀ UÁ; 1991.07.24. 1♂ UÁ; 1991.07.31. 1♂ UÁ; 1991.08.05. 1♂ UÁ; 1992.05.16. 1♂ UÁ; 1993.05.30. 2♂ UÁ; 1993.08.22. 2♂ 3♀ UÁ; 1994.06.18. 2♀ UÁ; 1994.06.24. 1♀ UÁ; 1995.08.07. 2♀ UÁ.

Chrysopa phyllochroma Wesmael, 1841 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1991.08.05. 1♀ UÁ; 1995.08.07. 1♀ UÁ.

Chrysopa viridana Schneider, 1845 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.05.24. 2♂ UÁ; 1990.06.20. 2♂ 1♀UÁ; 1990.06.29. 1♀ UÁ; 1990.06.30. 2♀ UÁ; 1990.07.05. 1♀ UÁ; 1991.06.27. 1♀ UÁ; 1991.07.19. 2♂ 1♀ UÁ; 1991.07.20. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.07.24. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.07.31. 3♀ UÁ; 1991.08.09. 2♀ UÁ; 1993.08.22. 2♂ 2♀ UÁ; 1994.08.10. 2♂ 1♀ UÁ.

Chrysopa nigricostata Brauer, 1850 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.05.24. 1♂ UÁ; 1990.06.20. 1♀ UÁ; 1990.07.09. 1♂ UÁ; 1991.07.31. 3♂ 4♀ UÁ; 1993.05.30. 2♂ UÁ.

Chrysopa pallens (Rambur, 1838) – ÚJHELYI 1968 ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.05.12. 1♂ UÁ; 1990.05.16. 4♂ UÁ; 1990.05.24. 14♂ 4♀ UÁ; 1990.06.20. 21♂ 7♀ UÁ; 1990.06.29. 6♂ 5♀ UÁ; 1990.06.30. 12♂ 8♀ UÁ; 1990.07.06. 1♂ 1♀ UÁ; 1990.07.09. 2♂ UÁ; 1990.07.20. 1♂ UÁ; 1991.06.10. 17♂ 3♀ UÁ; 1991.06.16. 46♂ 4♀ UÁ; 1991.06.27. 1♂ UÁ; 1991.07.06. 5♂ 2♀ UÁ; 1991.07.19. 7♂ 2♀ UÁ; 1991.07.20. 5♂ UÁ; 1991.07.24. 1♂ UÁ; 1991.07.31. 2♂ 1♀ UÁ; 1991.08.05. 1♀ UÁ; 1991.08.09. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.08.10. 1♀ UÁ; 1992.07.03. 1♀ ÁL; 1993.05.30. 1♂ UÁ; 1993.07.03. 1♂ UÁ; 1993.08.22. 8♀ UÁ; 1994.06.18. 1♀ UÁ; 1994.08.10. 1♀ UÁ; 1995.08.07. 2♀ UÁ; 1995.08.14. 2♀ UÁ; 1995.08.27. 1♀ UÁ; 1996.08.24. 1♀ UÁ.

Dichochrysa flavifrons (Brauer, 1850) – ÁBRAHÁM 1991 – Hosszúhetény Kisújbánya Pásztor-forrás 1994.09.07. 1♂ UÁ; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 3♂ 1♀ ÁL; Pécs Deindol 1990.06.20. 4♂ 1♀ UÁ; 1990.06.29. 2♂ 2♀ UÁ; 1990.06.30. 6♀ UÁ; 1990.07.05. 1♀ UÁ; 1990.07.06. 1♂ 1♀ UÁ; 1990.07.13. 1♂ UÁ; 1990.07.20. 3♂ 4♀ UÁ; 1990.08.11. 1♂ UÁ; 1990.08.15. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.07.19. 1♂ 4♀ UÁ; 1991.07.20. 6♂ 6♀ UÁ; 1991.07.24. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.07.31. 2♂ 5♀ UÁ; 1991.08.05. 2♂ 4♀ UÁ; 1991.08.09. 4♂ 4♀ UÁ; 1991.08.10. 1♂ UÁ; 1993.05.30. 1♂ UÁ; 1993.07.03. 1♀ UÁ; 1993.08.22. 6♂ 12♀ UÁ; 1994.06.18. 1♂ UÁ; 1994.06.24. 1♀ UÁ; 1994.06.25. 1♀ UÁ; 1994.08.10. 5♂ 9♀ UÁ; 1995.08.07. 2♂ 2♀ UÁ; 1995.08.14. 1♂ UÁ; 1995.08.27. 3♀ UÁ.

Dichochrysa prasina (Burmeister, 1839) – ÁBRAHÁM 1991 – Hetvehely Bükkösdi-patak 2004. 08.30. 1♀ NS & UÁ; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 2♀ ÁL; Pécs Deindol 1990.05.24. 9♂ UÁ; 1990.06.20. 7♂ 2♀ UÁ; 1990.06.29. 3♂ 3♀ UÁ; 1990.06.30. 1♂ 1♀ UÁ; 1990.07.05. 1♀ UÁ; 1990.07.06. 1♂ UÁ; 1990.07.09. 2♂ UÁ; 1991.06.10. 1♀ UÁ; 1991.06.16. 1♀ UÁ; 1991.07.19. 1♀ UÁ; 1991.07.20. 4♀ UÁ; 1991.07.24. 3♀ UÁ; 1991.07.31. 2♂ 3♀ UÁ; 1991.08.09. 1♂ 1♀ UÁ; 1992.05.16. 1♀ UÁ; 1992.07.03. 2♀ ÁL; 1993.08.22. 1♂ 7♀ UÁ; 1994.05.14. 1♂ 1♀ UÁ; 1994.06.18. 1♀ UÁ; 1994.08.10. 3♂ 2♀ UÁ; 1994.08.22. 1♂ UÁ; 1995.08.07. 6♂ 11♀ UÁ; 1995.08.14. 5♀ UÁ; 1995.08.20. 1♀ UÁ; 1995.08.27. 4♀ UÁ; Pécs Dömörkapu 1991.05.22. 3♂ ÁL; Pécs Tettye 1991.05.08. 5♀ ÁL; 1991.06.17. 1♂ ÁL.

Dichochrysa ventralis (Curtis, 1834) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♂ ÁL; Hetvehely Bükkösdi-patak 2004. 08.30. 1♀ NS & UÁ; Pécs Deindol 1990.05.16. 1♂ UÁ; 1990.05.24. 7♂ 6♀ UÁ; 1990.06.20. 6♂ 11♀ UÁ; 1990.06.29. 3♂ 3♀ UÁ; 1990.06.30. 3♀ UÁ; 1990.07.05. 1♂ UÁ; 1990.08.11. 1♀ UÁ; 1990.08.15. 1♂ UÁ; 1991.06.10. 2♂ 3♀ UÁ; 1991.06.16. 4♂ 4♀ UÁ; 1991.07.06. 1♀ UÁ; 1991.07.19. 2♀ UÁ; 1991.08.09. 1♀ UÁ; 1991.08.10. 1♂ UÁ; 1992.07.03. 1♀ ÁL; 1993.07.03. 1♂ UÁ; 1993.08.22. 4♂ 6♀ UÁ; 1993.10.14. 1♀ UÁ; 1994.05.14. 1♂ 1♀ UÁ; 1994.06.18. 2♂ UÁ; 1994.06.24. 1♂ 1♀ UÁ; 1994.08.10. 1♂ 1♀ UÁ; 1995.08.07. 2♂ 8♀ UÁ; 1995.08.14. 1♂ 3♀ UÁ; 1995.08.27. 5♂ 4♀ UÁ.

Cunctochrysa albolineata (Killington, 1935) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♀ ÁL; Pécs Deindol 1990.06.29. 1♂ 1♀ UÁ; 1990.06.30. 2♂ UÁ; 1990.07.06. 1♂ UÁ; 1990.07.09. 1♀ UÁ; 1990.07.13. 1♂ UÁ; 1991.07.06. 1♂ UÁ; 1991.07.19. 1♂ 2♀ UÁ; 1991.07.20. 2♀ UÁ; 1991.07.24. 1♂ 2♀ UÁ; 1991.08.05. 1♂ UÁ; 1992.07.03. 1♂ ÁL.

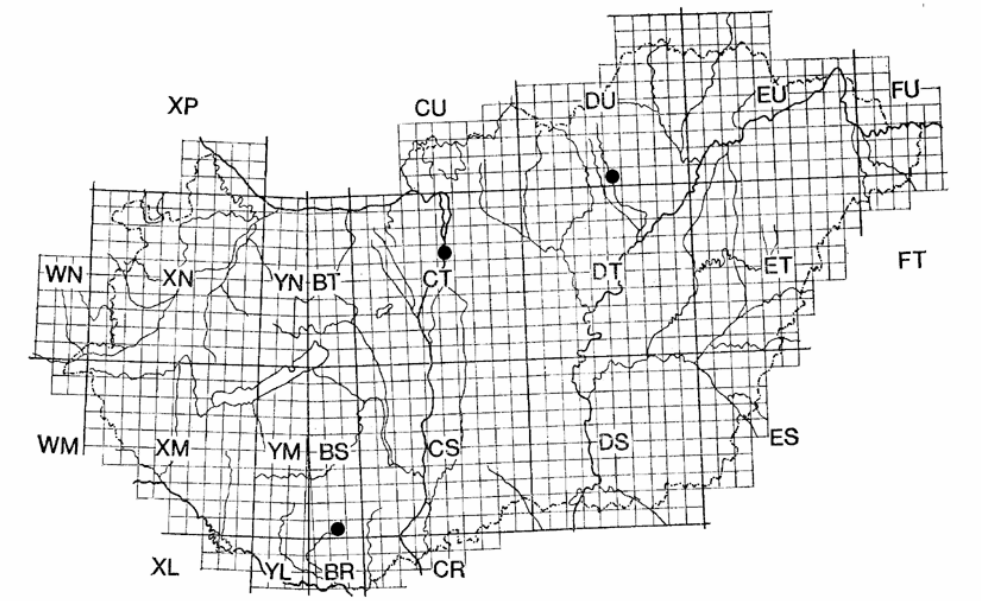
Peyerimhoffina gracilis (Schneider, 1851) – ÁBRAHÁM 1991– Pécs Dömörkapu 1991.05.22. 1♂ 3♀ ÁL; Pécs Tettye 1991.05.08. 2♀ ÁL.

Chrysoperla carnea (Stephens, 1836) komplex – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♂ 2♀ ÁL; Bükkösd Kereszt-dülő 2004.07.05. 3♀ UÁ; Bükkösd Szentdomján 2004.08.20. 1♂ 2♀ UÁ; Hetvehely Bükkösdi-patak 2004. 08.30. 1♀ NS & UÁ; Hosszúhetény Takanyó-völgy 1991.05.21. 1♂ ÁL; Hosszúhetény Kisújbánya Pásztor-forrás 1994.09.07. 12♂ 7♀ UÁ; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 2♂ ÁL; Mánfa Nagymély-völgy 1994.10.11. 1♀ NS & UÁ; Orfű Bakonykutató-forrás 1993.04.28. 1♂ NS & UÁ; Pécs Deindol 1990.02.25. 3♂ 7♀ UÁ; 1990.03.08. 4♂ 8♀ UÁ; 1990.03.22. 6♂ 7♀ UÁ; 1990.05.16. 2♀ UÁ; 1990.05.24. 3♂ 8♀ UÁ; 1990.06.20. 24♂ 15♀ UÁ; 1990.06.29. 36♂ 31♀ UÁ; 1990.06.30. 29♂ 21♀ UÁ; 1990.07.05. 6♂ 3♀ UÁ; 1990.07.06. 19♂ 10♀ UÁ; 1990.07.09. 4♂ 5♀ UÁ; 1990.07.13. 7♀ UÁ; 1990.07.20. 5♂ 27♀ UÁ; 1990.08.11. 1♀ UÁ; 1990.08.15. 3♂ 4♀ UÁ; 1991.03.21. 7♂ 10♀ UÁ; 1991.04.26. 12♂ 5♀ UÁ; 1991.06.10. 2♂ 1♀ UÁ; 1991.06.16. 5♂ 4♀ UÁ; 1991.07.06. 2♂ 9♀ UÁ; 1991.07.19. 61♂ 212♀ UÁ; 1991.07.20. 27♂ 146♀ UÁ; 1991.07.24. 5♂ 25♀ UÁ; 1991.07.31. 16♂ 41♀ UÁ; 1991.08.05. 7♂ 5♀ UÁ; 1991.08.08. 1♀ UÁ; 1991.08.09. 5♂ 6♀ UÁ; 1991.08.10. 8♂ 3♀ UÁ; 1991.10.15. 11♂ 10♀ UÁ; 1992.03.02. 2♂ 4♀ UÁ; 1992.04.25. 36♂ 50♀ UÁ; 1992.07.03. 3♂ 9♀ ÁL; 1993.05.30. 1♂ UÁ; 1993.07.03. 4♂ 9♀ UÁ; 1993.08.22. 25♂ 17♀ UÁ; 1993.10.08. 17♂ 16♀ UÁ; 1993.10.14. 6♂ 5♀ UÁ; 1994.03.30. 1♀ UÁ; 1994.05.14. 1♂ 1♀ UÁ; 1994.06.18. 4♂ 3♀ UÁ; 1994.06.24. 1♀ UÁ; 1994.06.25. 1♀ UÁ; 1994.08.10. 15♂ 18♀ UÁ; 1994.09.23. 1♀ UÁ; 1995.04.07. 2♂ 1♀ UÁ; 1995.04.21. 2♀ UÁ; 1995.08.07. 9♂ 41♀ UÁ; 1995.08.14. 3♂ 16♀ UÁ; 1995.08.27. 6♂ 6♀ UÁ; 1995.10.20. 2♂ 1♀ UÁ; 1996.08.24. 1♀ UÁ; Pécs Dömörkapu 1991.05.22. 2♂ 1♀ ÁL; Pécs Tettye 1991.05.08. 3♂ 7♀ ÁL; Pécs Tubes 1991.05.22. 2♀ ÁL.

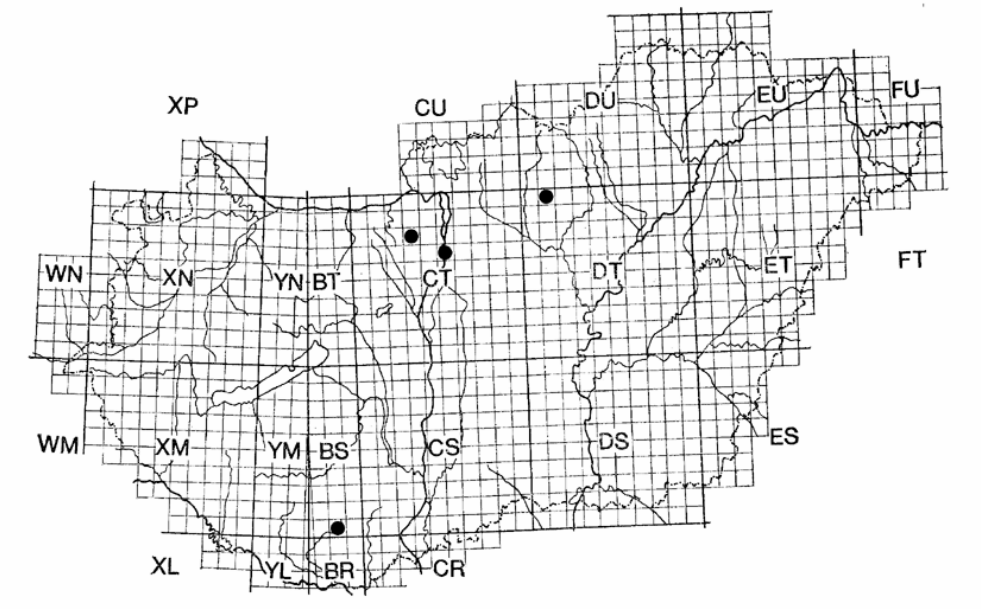
Chrysoperla mediterranea (Hölzel, 1972) – Pécs Deindol 1990.06.29. 1♀ UÁ; 1990.07.05. 1♂ UÁ; 1991.07.20. 1♀ UÁ; 1993.08.22. 1♀ UÁ; 1993.10.08. 1♂ UÁ; 1994.06.18. 1♂ UÁ.

Hemerobiidae

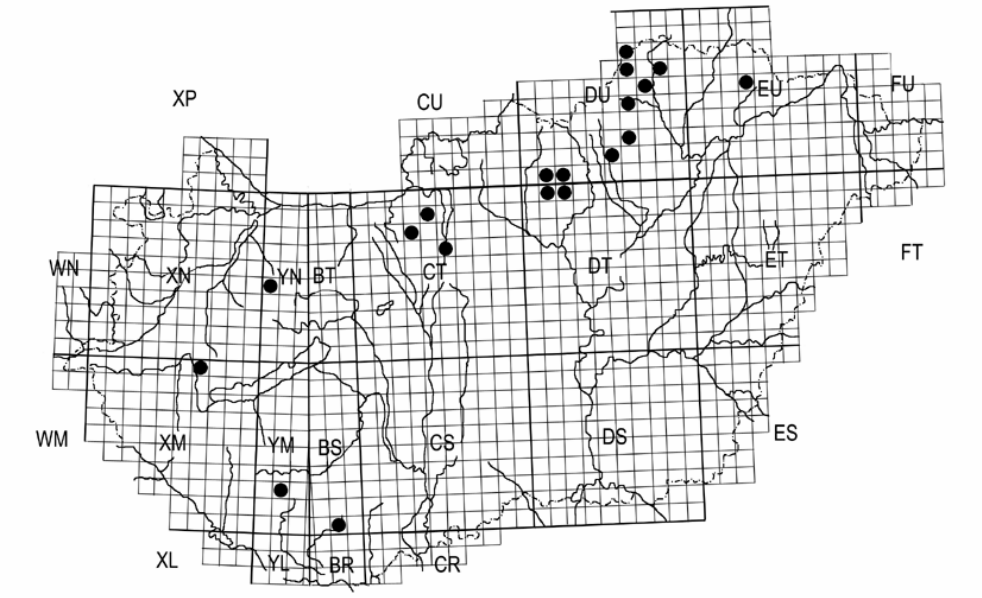
Hemerobius humulinus Linnaeus, 1758 – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♂ 2♀ ÁL; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 1♂ 2♀ ÁL; Hosszúhetény Takanyó-völgy 1991.05.21. 1♀ ÁL; Pécs Deindol 1990.05.24. 1♀ UÁ; 1990.07.05. 2♂ UÁ; 1990.07.06. 1♀ UÁ; 1990.07.20. 1♂ UÁ; 1991.07.06. 1♀ UÁ; 1991.07.20. 1♀ UÁ;

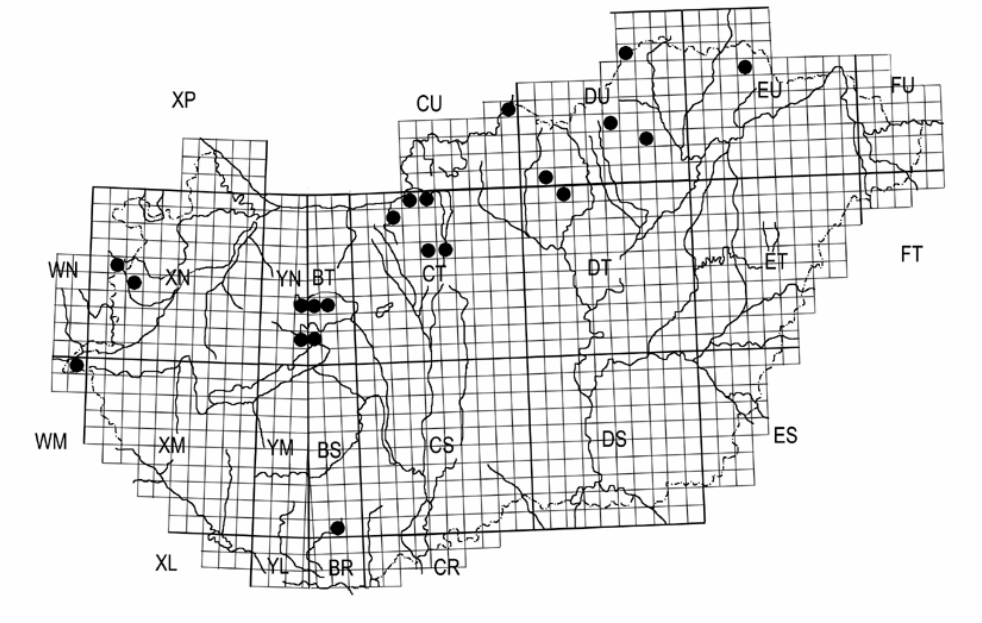
8. ábra. A *Wesmaelius helveticus* elterjedése Magyarországon
Fig. 8. Distribution of *Wesmaelius helveticus* in Hungary

9. ábra. A *Wesmaelius ravus* elterjedése Magyarországon
Fig. 9. Distribution of *Wesmaelius ravus* in Hungary

10. ábra. A *Megalomus tortricoides* elterjedése Magyarországon
Fig. 10. Distribution of *Megalomus tortricoides* in Hungary

11. ábra. A *Libelloides macaronius* elterjedése Magyarországon
Fig. 11. Distribution of *Libelloides macaronius* in Hungary

1991.08.09. 1♀ UÁ; 1991.08.10. 1♀ UÁ; 1992.04.25. 1♀ UÁ; 1994.08.10. 4♀ UÁ; Pécs Dömörkapu 1991.05.22. 2♂ ÁL; Pécs Tettye 1991.05.08. 1♀ ÁL; Pécs Tubes 1991.05.22. 1♂ 3♀ ÁL.

Hemerobius perelegans Stephens, 1836 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.06.29. 1♀ UÁ.

Hemerobius stigma Stephens, 1836 – ÁBRAHÁM 1991– Pécs Deindol 1991.07.19. 1♀ UÁ; 1991.08.09. 1♀ UÁ.

Hemerobius nitidulus Fabricius, 1777 – Pécs Deindol 1995.08.27. 1♀ UÁ; Pécs Dömörkapu 1991.05.22. 2♂ 4♀ ÁL; Pécs Tettye 1991.05.08. 1♂ 13♀ ÁL.

Hemerobius handschini Tjeder, 1957 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1993.08.22. 1♀ UÁ; Pécs Tubes 1992.06.02. 1♂ 1♀ ÁL.

Hemerobius micans Olivier, 1792 – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd 1999.06.26. 1♂ 3♀ ÁL; Mánfa Melegmányi-völgy 1991.05.22. 1♀ ÁL; Hosszúhetény Kisújbánya Pásztor-forrás 1994.05.16. 1♂ NS; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 1♂ ÁL; Mánfa Nagymély-völgy 1995.08.12. 1♀ NS & UÁ; Pécs Deindol 1990.06.30. 1♀ UÁ; 1991.08.09. 2♂ UÁ; 1994.08.10. 6♂ 7♀ UÁ; 1995.08.07. 1♀ UÁ; 1995.08.14. 1♂ UÁ; Pécs Tettye 1991.05.08. 1♀ ÁL; Pécs Tubes 1991.05.22. 3♀ ÁL; 1992.06.02. 1♀ ÁL.

Hemerobius lutescens Fabricius, 1793 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.06.20. 1♂ UÁ; 1991.07.20. 1♀ UÁ; 1991.08.09. 1♀ UÁ.

Hemerobius gilvus Stein, 1863 – ÁBRAHÁM 1991

Hemerobius marginatus Stephens, 1836 – ÁBRAHÁM 1991– Pécs Deindol 1992.06.20. 1♀ UÁ.

Wesmaelius nervosus (Fabricius, 1793) – Pécs Deindol 1992.04.25. 1♀ UÁ; 1995.08.20. 1♂ UÁ.

Wesmaelius helveticus (H. Aspöck & U. Aspöck, 1964) – Pécs Deindol 1991.10.15. 2♀ UÁ; 1993.10.08. 1♂ 1♀ UÁ. (3. ábra)

Wesmaelius subnebulosus (Stephens, 1836) – ÚJHELYI 1968, ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.06.20. 5♂ 1♀ UÁ; 1990.06.30. 1♂ UÁ; 1990.07.06. 2♀ UÁ; 1991.06.16. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.07.06. 2♀ UÁ; 1991.07.19. 1♂ UÁ; 1991.07.20. 2♀ UÁ; 1991.07.24. 1♂ UÁ; 1991.08.10. 1♂ UÁ; 1994.06.18. 1♂ UÁ; 1992.04.25. 1♂ UÁ; 1995.04.21. 1♂ UÁ; 1995.08.27. 1♀ UÁ.

Wesmaelius ravus (Withycombe, 1923) – Pécs Dömörkapu 1991.05.22. 1♀ ÁL. (4. ábra).

Sympherobius pygmaeus (Rambur, 1842) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd Szentdomján 2004.08.20. 1♀ UÁ; Pécs Deindol 1990.05.16. 1♂ 2♀ UÁ; 1990.05.24. 5♂ 4♀ UÁ; 1990.06.29. 1♂ 2♀ UÁ; 1990.07.05. 1♂ 2♀ UÁ; 1990.07.20. 1♂ UÁ; 1991.06.10. 1♀ UÁ; 1991.06.16. 3♂ 2♀ UÁ; 1991.06.27. 1♂ 4♀ UÁ; 1991.07.19. 1♂ 4♀ UÁ; 1991.07.20. 1♀ UÁ; 1992.06.20. 1♀ UÁ; 1993.05.30. 1♀ UÁ; 1993.07.03. 1♀ UÁ; 1994.07.18. 1♀ UÁ; 1995.08.07. 1♀ UÁ.

Sympherobius elegans (Stephens, 1836) – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.05.12. 1♀ UÁ; 1990.05.24. 1♂ UÁ; 1990.06.20. 1♀ UÁ; 1990.06.29. 2♂ UÁ; 1991.07.06. 4♀ UÁ; 1991.07.31. 1♂ UÁ; 1991.08.09. 2♂ 2♀ UÁ; 1993.05.30. 1♀ UÁ; Pécs Tubes 1991.05.22. 1♂ ÁL.

Sympherobius fuscescens (Wallengren, 1863) – ÁBRAHÁM 1991

Sympherobius klapaleki Zelený, 1963 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1994.08.10. 1♂ UÁ.

Psectra diptera (Burmeister, 1839) – Bükkösd Szentdomján 2004.08.20. 1♀ UÁ; Pécs Deindol 1992.05.10. 1♀ UÁ.

Megalomus tortricoides Rambur, 1842 – Pécs Deindol 1990.07.09. 1♂ UÁ; 1992.07.03. 1♀ ÁL. (5. ábra)

Drepanepteryx phalaenoides (Linnaeus, 1758) – ÁBRAHÁM 1991 – Komló Hasmány-tető 1990.07.31. 1♀ FI; Mánfa Melegmány 1994.10.11. 1♂ NS & UÁ; Pécs Deindol 1990.06.29. 1♂ UÁ; 1990.06.30. 1♀ UÁ; 1991.04.26. 1♂ UÁ; 1991.07.19. 1♀ UÁ; 1991.07.20. 1♂ UÁ; 1991.07.24. 1♂ 1♀ UÁ; 1991.08.05. 1♀ UÁ; 1991.08.09. 2♂ 6♀ UÁ; 1991.08.10. 1♂ 1♀ UÁ; 1992.04.25. 2♂ 9♀ UÁ; 1993.08.22. 1♀ UÁ; 1994.08.10. 2♂ 1♀ UÁ.

Micromus variegatus (Fabricius, 1793) – ÁBRAHÁM 1991 – Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 1♂ ÁL; Pécs Deindol 1990.07.06. 1♂ 1♀ UÁ; 1990.07.09. 1♂ UÁ; 1990.07.13. 3♂ 2♀ UÁ; 1990.07.20. 3♂ 1♀ UÁ; 1991.07.06. 1♀ UÁ; 1991.07.19. 1♂ UÁ; 1991.07.20. 1♂ 2♀ UÁ; 1991.07.24. 3♂ UÁ; 1991.08.08. 1♂ UÁ; 1991.08.09. 2♂ 2♀ UÁ; 1991.08.10. 3♂ 1♀ UÁ; 1992.07.03. 1♂ 2♀ ÁL; 1996.05.05. 1♀ UÁ; 1996.08.24. 1♂ UÁ.

Micromus angulatus (Stephens, 1836) – ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd Szentdomján 2004.08.20. 2♂ UÁ; Óbánya 1991.10.16. 1♀ NS; Orfű Bakonykutatók-forrása 1994.05.04. 1♀ NS & UÁ; Pécs Deindol 1990.03.22. 1♂ 3♀ UÁ; 1990.04.02. 1♂ UÁ; 1990.06.20. 4♂ 5♀ UÁ; 1990.06.29. 3♂ 1♀ UÁ; 1990.07.13. 1♀ UÁ; 1991.07.20. 1♂ UÁ; 1991.07.24. 1♂ UÁ; 1991.10.15. 1♂ 1♀ UÁ; 1992.04.25. 5♂ 13♀ UÁ; 1992.06.20. 1♀ UÁ; 1993.10.08. 4♂ 2♀ UÁ; 1993.10.14. 1♀ UÁ; 1994.06.18. 1♂ UÁ; 1994.06.25. 1♀ UÁ; 1994.08.10. 1♀ UÁ; 1995.08.14. 1♂ UÁ.

Sisyridae

Sisyra nigra (Retzius, 1783) – SÁTORI 1939, ÁBRAHÁM 1991 – Bükkösd Szentdomján 2004.08.20. 1♀ UÁ.

Sisyra terminalis Curtis, 1854 – Bükkösd Szentdomján 2004.08.20. 1♀ UÁ.

Coniopterygidae

Aleuropteryx loewii Klapálek, 1894 – ÚJHELYI 1978

Helicoconis pseudolutea Ohm, 1965 – Pécs Tubes 1992.06.08. 1♂ ÁL.

Coniopteryx aspoecki Kis, 1967 – Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 3♀ ÁL.

Coniopteryx pygmaea Enderlein, 1906 – Pécs Dömörkapu 1991.08.23. 8♂ 17♀ ÁL; Pécs Tubes 1992.06.08. 5♀ ÁL.

Coniopteryx arcuata Kis, 1965 – Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 3♀ ÁL; Pécs Tubes 1992.06.08. 1♀ ÁL.

Coniopteryx esbenpeterseni Tjeder, 1930 – Bükkösd 1999.06.26. 3♀ ÁL; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 3♂ ÁL.

Coniopteryx lentiae H. Aspöck et U. Aspöck, 1964 – Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 1♂ 3♀ ÁL; Pécs Éger-völgy 1991.05.25. 1♂ ÁL; Pécs Szuhadó 1991.05.26. 2♂ ÁL.

Semidalis aleyrodiformis (Stephens, 1836) – Bükkösd 1999.06.26. 1♂ ÁL; Hosszúhetény Püspökszentlászló 1990.08.09. 1♂ 4♀ ÁL; Pécs Dömörkapu 1991.08.23. 2♂ 2♀ ÁL; Pécs Szuradó 1991.05.26. 1♂ 4♀ ÁL; Pécs Tubes 1992.06.08. 1♂ ÁL.

Mantispidae

Mantispa styriaca (Poda, 1761) – ÁBRAHÁM 1991 – Komló Hasmány-tető 1994.08.28. 2♀ FI; Pécs Deindol 1990.06.20. 3♂ 5♀ UÁ; 1990.06.29. 4♂ 3♀ UÁ; 1991.07.05. 1♀ UÁ; 1991.07.06. 1♂ UÁ; 1992.07.03. 5♂ 4♀ ÁL; 1993.07.03. 1♀ UÁ; 1993.08.22. 1♂

UÁ; 1994.06.24. 1♀ UÁ; 1994.06.25. 4♂ 4♀ UÁ; 1994.08.10. 2♀ UÁ; 1994.08.22. 1♂ UÁ.

Myrmeleontidae

Palpares libelluloides (Linnaeus, 1764) – STEINMANN 1963, 1967

Myrmeleon formicarius Linnaeus, 1767 – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1990.06.20. 1♀ UÁ (3–4. ábra).

Euroleon nostras (Geoffroy in Fourcroy, 1785) – BÍRÓ 1885, MOCSÁRY 1899, PONGRÁCZ 1914 – Komló Hasmány-tető 1997.08.18. 1♀ FI; Pécs 1990.08.05. 5♀ Németh Lajos; Pécs Deindol 1990.08.15. 1♂ UÁ; 1993.09.09. 1♂ UÁ; 1995.08.14. 1♀ UÁ; 1995.08.27. 1♀ UÁ (6. ábra).

Dendroleon pantherinus (Fabricius, 1787) – ÁBRAHÁM 1991 – Pécs Deindol 1998.08.20. 1♀ UÁ (1–2. ábra).

Distoleon tetragrammicus (Fabricius, 1798) – Komló Mecsekjánosi 1995.08.26. 1♂ FI; Pécs Deindol 1990.07.13. 1♀ UÁ; 1996.08.29. 1♀ UÁ; 1998.08.04. 1♀ UÁ (5. ábra).

Megistopus flavicornis (Rossi, 1790) – ÁBRAHÁM 1991 – Komló Hasmány-tető 2000.07.27. 3♀ FI; Komló Mecsekjánosi 1994.07.28. 1♂ FI; 2001.05.30.1♂ 2♀ FI; Pécs Deindol 1990.06.20. 1♂ UÁ; 1994.06.24. 1♀ UÁ (7. ábra).

Ascalaphidae

Libelloides macaronius (Scopoli, 1763) – MOCSÁRY 1899, PONGRÁCZ 1914 (11. ábra).

Faunisztikai érdekességek

Nineta guadarramensis principiae – Jórészt a Mediterráneumban elterjedt fajnak két leírt alfaja van. Törzsalakja csak az Ibériai-félszigeten és Marokkóban él, atlanto-mediterrán faunaelem (ASPÖCK et al. 2001). A pontomediterrán elterjedésű erősen expanzív alfaját, a *Nineta guadarramensis principiae*-t Olaszországból írták le. Az első hazai példánya Cserkútról került elő, (coll. JPM Pécs), de a nyírádi és a visegrádi hím példányai alapján került be a hazai irodalomba, mint faunára új faj (SZIRÁKI et al. 1992). Az elmúlt évtizedben hazánktól északra fekvő országokban: Szlovákia, Csehország, Németország (SAURE 1997) is kimutatták. Melegkedvelő tölgyeseket preferáló faj, erősen kötődik a *Quercus cerris*-hez és a *Q. pubescens*-hez. Magyarországon már kb. két tucat lelőhelye ismert (ÁBRAHÁM 2000).

Nineta inpunctata – Extramediterrán-európai faunaelem (ASPÖCK et al. 2001). A faj populáció nagysága feltehetőleg minden ismert lelőhelyén igen alacsony. A hazai faunában először Mátraházán és a mecseki Zobákpusztán ÚJHELYI (1974) találta meg. Elterjedése feltételezhetően tűlevelűekkel mutat korrelációt, de ennek némileg ellentmond az a tény, hogy a Dráva menti puhafa-ligeterdőkből is előkerült (ÁBRAHÁM 1998), és Ausztriában a Fertő-tó mellékéről is ismert (HÖLZEL 1965). Lárvaalakjai és fejlődésmenete ismeretlen (ASPÖCK et al. 1980).

Chrysoperla mediterranea – Expanzív atlanto-mediterrán faunaelem (ASPÖCK et al. 2001), amelynek Közép-Európában izolált populációi fordulnak elő. A jövőben ismertté váló lelőhelyei nyilvánvalóan megsokasodnak majd a *C. carnea* fajkomplex intenzív neuropterológiai vizsgálata miatt. Lárváját Spanyolországból írták le (DIAZ-ARANDA & MONSERRAT 1990), ahol tűlevelű erdőkben találták meg. Fejlődésmentét is tanulmányozták, amely rendkívül hasonlónak bizonyult a *C. carnea* komplex más fajaiéhoz. Imágó

alakban telelt át, Dél-Franciaországban évente három nemzedékét figyelték meg (CANARD 1987).

Wesmaelius helveticus – Policentrikus mediterrán-extramediterrán faunaelem (ASPÖCK et al. 2001), areája azonban még hiányosan feltárt. Jelenleg ismert elterjedési adatai két fő területen sűrűsödnek: a Közép-Alpok déli völgyeiben, és Elő-Ázsia hegyvidéki zónájában. Kevert lombú (tű- és lomblevelű) erdőkben él. Fejlődési alakjai, ökológiája teljesen ismeretlen. Irodalmi adatai (ASPÖCK & ASPÖCK 1964, ASPÖCK et al. 1980) alapján az ismert példányainak száma csupán néhány tucat. Svájcban, ahonnan a fajt leírták, a boreomeridionális zónában fogták (EGLIN-DEDERLING 1968). Hazánkban három ismert előfordulási helye ezt nem támasztja alá. A példányok mindegyike őszi, feltehetőleg a 2. generációhoz tartoznak, fényre repültek. Rokon fajokhoz való nagy hasonlósága és a szárnyerezet mintázatában fennálló nagymértékű változatosság miatt a *W. helveticus* nőstényeket a gyakoribb *W. subnebulosus* és *W. nervosus* példányoktól csak genitália vizsgálatok alapján lehet elkülöníteni. Faunánkban való meglepő felbukkanásáról először ÚJHELYI (1981) számolt be (8. ábra).

Wesmaelius ravus – Ritkasága miatt, elterjedési alaptípusának besorolása, még bizonytalan; expanzív mediterrán-szibériai típusúnak tűnik, posztglaciális elterjedése biztosan policentrikus (ASPÖCK et al. 2001). Lelőhelyei alapján erősen hőigényes, tűlevelűeket preferáló faj (ASPÖCK et al. 1980, GREVE 1978, MONSERRAT 1978). A Mecsekből előkerült példányok adatai is ezt erősítik meg. Az egyik gyűjtött példányát *Pinus nigra*-ról hálóztam, a másikat lámpázás során fogtam. Közép-Európában elterjedt, de ritka. Irodalmi adatai alapján bivoltinnak tűnik, fejlődésmenete nem ismert. Hazánkból a fajt először ÚJHELYI (1978) mutatta ki (9. ábra).

Sympherobius klapaleki – Expanzív holomediterrán faunaelem, amelynek egyre több európai és hazai lelőhelye válik ismertté. Lomblevelű fákról és bokrokról gyűjtötték. Viszonylagos ritkaságának feltételezett oka, hogy inkább csak a felső lombkoronaszintben, 15-17 m magasban él (SAURE & KIELHORN 1993). Bivoltin faj, amelynek fejlődési alakjai még ismeretlenek (ASPÖCK et al. 1980). Első hazai előkerüléséről STEINMANN (1967) számol be. Hazánkban lelőhelyeit domb- és hegyvidékekről ismerjük.

Megalomus tortricoides – Magyarországon elsősorban középhegyvidékeken szórványosan előforduló, ritka faj. ASPÖCK et al. (1980) szerint ligetes, kevertlombú (tű- és lomblevelű) erdőkben a cserjeszintben él, gyengén melegkedvelő. Hazai elterjedését a 10. ábra mutatja. A Dunántúli-dombságon, a Mecsekben és a Zselicben csak a magasabb régiókban került elő.

Palpares libelloides – A faj stabil populációja biztosan nem él a Mecsekben, ugyanis eddig egyetlen példánya került elő (coll: MTM). STEINMANN (1963, 1967) két publikációjában különböző mecseki lelőhelyeket jelölt meg gyűjtőhelyként, ezért az adat eredetét megpróbáltam pontosítani a gyűjtőként megjelölt Móczár Lászlónál, de ő több évtizeddel ezelőtti gyűjtésére már nem emlékezett (levélbeli közlés). Feltételezhetően behurcolt vagy félrecédulázott példányról lehet szó, ezért a hazai faunából a faj a gyűjtéstől számított 50 év után törlendő.

Libelloides macaronius – Közép-Európától Közép-Ázsiáig elterjedt, expanzív pontomediterrán faunaelem. A faj hazánkban a középhegység déli kitettségű sziklafüves gyepekben, valamint az Alpokalja kiszáradó kavicstakaróit borító, félszáraz írásréteken találja meg élőhelyeit. A Dunántúli-dombságról származó adata a múlt századból való. A Mecsekben tenyészésére alkalmas élőhelyeken (Tubes, Misina, Bertalan-szikla, Tettye) a fajt többször is kerestem, de sajnos nem találtam meg. Hasonlóan eredménytelenül jártam a faj felkutatásában a Villányi-hegységben és a Zákány-Őrtilosi-dombokon (ÁBRAHÁM

1998, 2000) is. Kipusztulását a Dunántúli-dombság területéről feltételezhetjük, mivel a faj rendkívül feltűnő, így a rovarászok, különösen a nappali lepkészek figyelmét biztosan nem kerülte volna el jelenléte (11. ábra).

Tendenciák a gyakorisági és ritkasági viszonyokban

A Mecsekben a gyakori és ritka fajok tömegességét mennyiségi adataik (faj-abundancia) és az elterjedési gyakoriságúk (faj-elterjedés) alapján értékelhetjük. A Neuropterida fauna jelenlegi kutatási szintjén a fajok elterjedési gyakoriságára következtetni nem lehet. A gyakoriság és ritkaság megállapításához az adatbázisomban tárolt a faj-abundancia adatokat használtam fel, amelyeknek mennyiségi adatait a jelenlegi és korábbi dolgozatomban (ÁBRAHÁM 1991) tettem közzé.

A Mecsekben az abundancia értékek alapján 14 faj van a gyakorisági szint küszöbértéke felett. Domináns faj itt is, mint országosan a *Chrysoperla carnea* fajkomplex. Szubdomináns faj a lombos fákkal preferenciát mutató, euryök típusú *Chrysopa pallens.* Mivel a Mecsekben még sok a természetközeli élőhely, ezért az általában degradált élőhelyeken abszolút dominanciát mutató *Chrysopa perla* kisebb gyakoriságúnak bizonyult, mint a Mecsekkel határos dombvidékeken. Az abundancia értékek alapján a szubdomináns fajok (*Dichochrysa flavifrons, Dichochrysa prasina, Micromus angulatus, Micromus variegatus)* is euryök típusúak. Magas a kifejezetten melegkedvelő *Chrysopa walkeri, Chrysopa formosa* gyakorisága. Nem meglepő – a hazai viszonylatban montán elterjedési tulajdonságokat mutató – *Drepanepteryx phalaenoides* gyakori kategóriába kerülése sem különösen a hegység északi oldalán.

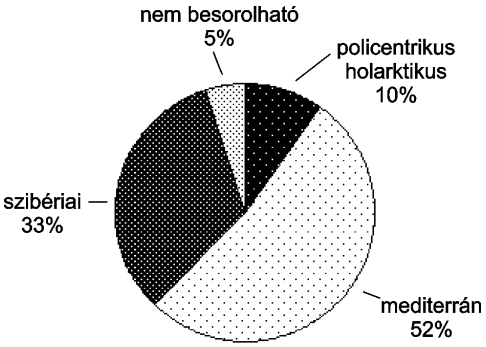
Az abundancia értékek alapján a ritka fajok száma: 19. A hazai dombsági területeken a ritka fajként szoktak előfordulni a fenyőpreferáló fajok. Ezek a Mecsekben nem a lucvagy az erdei fenyőhöz kötődő fajok, hanem a fekete fenyőt preferálják (*Wesmaelius ravus, Wesmaelius helveticus*). Hazánkban ritkák a kifejezetten hegyvidéki meleg területeken előforduló fajok: *Megalomus tortricoides, Hemerobius marginatus, Dendroleon pantherinus*. Ez utóbbi faj kifejezetten termofil, a Mecsekben az idős karszt bokorerdőhöz kötődik, mivel lárvája faodvakban fejlődik. Fokozott nedvességigényű fajok (*Chrysotropia ciliata, Psectra diptera*) szintén ritkák, elsősorban a hegység patakmenti ligeterdeiben élnek.

Állatföldrajzi jellegzetességek

A Mecsek – zoogeográfiai értelemben véve – kis terület, ezért nincs értelme a zoogeográfiai tagolásának, erre csupán egyetlen állatcsoport (pl. a Neuroptera) egyébként sem alkalmazható.

Az 12. ábráról leolvasható, hogy a Mecsekben a Neuroptera faunában a mediterrán faunaelemek száma a magas (52%). Ez arra az éghajlattani, botanikai és tapasztalati párhuzamra utal, amely a mediterrán faunaelemek földrajzi elterjedésének mennyiségében áll fenn. A mediterrán faunaelemek, különösen azok legnagyobb mennyiségét kitevő holomediterrán és expanzív holomediterrán faunaelemek (2. táblázat) melegkedvelő, főként tölgypreferáló fajokból tevődnek össze. A Mecsek területe azonban a Neuroptera fauna alapján is rendkívül heterogén összetételű, mivel területe különböző természeti adottságú (domborzatú, éghajlatú, stb.) területek összességéből áll.

Egy területen akkor jelentős egy faj előfordulása, ha az a szomszéd területekről hiányzik (UDVARDY 1983). Hazánk területéről a következő fajoknak csak néhány ismert előfor-

12. ábra.
A Mecsek Neuroptera faunájának faunaelem megoszlása

Fig. 12. Faunal element composition of Neuroptera fauna in the Mecsek mountains

1. táblázat. A Neuropterida fauna családonkénti megoszlása fajszám szerint
Table 1. Composition of the Neuropterida fauna based on families and number of species

Taxon	Fajszám
MEGALOPTERA	
Sialidae	3
RAPHIDIOPTERA	
Raphiidae	4
NEUROPTERA	
Osmylidae	1
Chrysopidae	21
Hemerobiidae	22
Sisyridae	2
Coniopterygidae	8
Mantispidae	1
Myrmeleontidae	6
Ascalaphidae	1
Összesen:	**69**

dulási helye van: *Nineta inpunctata*, *Aleuropteryx loewii, Wesmaelius helveticus*, *Wesmaelius ravus*.

Azok a fajok, amelyek a hazai viszonylatban ún. középhegységinek számítanak, a Mecsekben területén is megtalálhatók: *Megalomus tortricoides, Hemerobius marginatus, Dendroleon pantherinus, Libelloides macaronius*. A vízhez kötött fejlődésű Neuropterák közül az *Osmylus fulvicephalus* semiaquatikus lárvája szintén csak a hegy, és dombvidéki patakok mentén fordul elő, ezért hiányzik Belső-Somogyból, de tenyészik a Zselicben és az Őrtilosi-dombvidéken (ÁBRAHÁM 1998). Ugyanakkor a hazai fauna igazi montán tagjai a Mecsekből is hiányoznak. Szintén nem kerültek elő a pannon faunaterület jellegzetes *Myrmeleontidae* fajai.

Köszönetnyilvánítás

A szerző hálás köszönettel tartozik Uherkovich Ákosnak, hogy a Mecsekben több éven keresztül gyűjtött nagy mennyiségű Neuropterida anyagát átadta feldolgozásra. Külön köszönet illeti Fazekas Imrét a cikk készítéséhez nyújtott információiért.

2. táblázat. A Mecsekben előforduló Neuroptera fajok faunakör és faunaelem besorolása
Table 2. Refugial areas and faunal elements on the basis of known Neuroptera in the Mecsek mountains

1 Holarktikus
1. 1. Arborealis
1. 1. 1. policentrikus holarktikus elemek: *Hemerobius humulinus, Hemerobius stigma, Wesmaelius nervosus, Micromus angulatus, Psectra diptera, Sisyra nigra*
1. 1. 2. Palacarktikus elemek
1. 1. 2. 1. Nyugat-Palacarktikus elemek
1. 1. 2. 1. 1. Mediterrán elemek
1. 1. 2. 1. 1. 2. expanzív atlantomediterrán: *Chrysoperla mediterranea*
1. 1. 2. 1. 1. 3. holomediterrán *Helicoconis pseudolutea, Megalomus tortricoides, Megistopus flavicornis*
1. 1. 2. 1. 1. 4. expanzív holomediterrán: *Osmylus fulvicephalus, Chrysopa nigricostata, Chrysopa viridana, Dichochrysa flavifrons, Hemerobius handschini, Wesmaelius subnebulosus, Wesmaelius ravus, Sympherobius pygmaeus, Sympherobius elegans, Sympherobius klapaleki, Aleuropteryx loewii, Coniopteryx arcuata, Coniopteryx esbenpeterseni, Coniopteryx lentiae, Distoleon tetragrammicus,*
1. 1. 2. 1. 1. 5. policentrikus holomediterrán: *Hypochrysa elegans*
1. 1. 2. 1. 1. 6. pontomediterrán: *Hemerobius gilvus, Nineta guadarramensis principiae, Mantispa styriaca,*
1. 1. 2. 1. 1. 7. expanzív pontomediterrán: *Chrysopa dorsalis, Libelloides macaronius*
1. 1. 2. 1. 1. 8. extramediterrán európai: *Nothochrysa fulviceps, Nineta flava, Nineta inpunctata, Dichochrysa ventralis*
1. 1. 2. 1. 1. 9. policentrikus mediterrán és extramediterrán: *Peyerimhoffina gracilis, Wesmaelius helveticus, Euroleon nostras*
1. 1. 2. 2. Kelet-Palaearktikus elemek
1. 1. 2. 2. 1. Mongol-szibériai elemek
1. 1. 2. 2. 1. 1. policentrikus extramediterrán szibériai: *Sisyra terminalis*
1. 1. 2. 2. 1. 2. policentrikus holomediterrán szibériai: *Chrysopa formosa, Dichochrysa prasina, Coniopteryx pygmaea*
1. 1. 2. 2. 1. 4. szibériai: *Chrysotropia ciliata, Chrysopa perla, Chrysopa walkeri, Chrysopa phyllochroma, Hemerobius nitidulus, Hemerobius perelegans, Hemerobius lutescens, Hemerobius micans, Hemerobius marginatus, Sympherobius fuscescens Dendroleon pantherinus,*
1. 1. 2. 2. 1. 5. expanzív szibériai: *Drepanepteryx phalaenoides, Micromus variegatus, Coniopteryx aspoecki, Myrmeleon formicarius*
1. 1. 2. 2. 1. 6. policentrikus szibériai: *Cunctochrysa albolineata*
2. nem besorolható (Holarktikus, Orientális): *Chrysopa pallens, Chrysoperla carnea, Semidalis aleyrodiformis*

Irodalom – References

ASPÖCK, H. & ASPÖCK, U. (1964): Synopsis der Systematik, Ökologie und Biogeographie der Neuropteren Mitteleuropas im Spiegel der Neuropteren-Fauna von Linz und Oberösterreich, sowie Bestimmungsschlüssel für die mitteleuropäischen Neuropteren und Beschreibung von Coniopteryx lentiae nov. spec. – Naturkundliches Jahrbuch der Stadt Linz 1964: 127–282.

ASPÖCK, H., ASPÖCK, U. & HÖLZEL, H. (unter Mitarbeit von H. RAUSCH) (1980): Die Neuropteren Europas. Eine zusammenfassende Darstellung der Systematik, Ökologie und Chorologie der Neuropteroidea (Megaloptera, Raphidioptera, Planipennia) Europas. – 2 vols, 495 & 355 pp. Goecke & Evers, Krefeld, F.R.G.

ASPÖCK, H., HÖLZEL, H. & ASPÖCK, U. (2001): Kommentierter Katalog der Neuropterida (Insecta: Raphidioptera, Megaloptera, Neuroptera) der Westpaläarktis. – Denisia 2: 1–606.

ÁBRAHÁM L. (1991): On the Neuropteroidea and Mecoptera of Baranya County, Hungary. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 35: 13–18.

ÁBRAHÁM L. (1998): Natural protection studies on the neuropteroids (Megaloptera, Raphidioptera, Neruoptera) fauna of the Duna-Dráva National Park, II. – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 9: 269–289.

ÁBRAHÁM L. (2000): Alderfly (Megaloptera) and lacewing (Neuroptera) fauna of the Villány Hills, South Hungary. – Dunántúli Dolgozatok Természettudományi Sorozat 10: 249–266.

BÍRÓ L. 1885: A magyarországi hangyalesőfajok II. – Rovartani Lapok 2(10): 193–200.

CANARD, M., 1987: Cycle annuel et place de *Chrysoperla mediterranea* (Hölzel) (Neuroptera: Chrysopidae) en for et mediterranéenne. – Neuroptera International 4(4): 279–285.

DÍAZ-ARANDA, L. M. & MONSERRAT, V. J. (1990): Estadíos larvarios de los Neurópteros Ibéricos. VI: *Chrysoperla carnea* (Stephens, 1836), *Chrysoperla mediterranea* (Hölzel, 1972) y *Chrysoperla ankylopteryformis* Monserrat y Díaz-Aranda, 1989. (Insecta, Neuroptera: Chrysopidae). – Bol. San. Veg. Plagas 16: 675–689.

EGLIN-DEDERDING, W. (1968): Versuche einer zoogeographischen Beurteilung der Schweizer Neuropteren. – Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft 41: 359–362.

GASTON, K. J. (1994): Rarity. – Chapman & Hall pp. 1–205.

GREVE, L. (1978): Notes on *Wesmaelius ravus* (Withycombe, 1923) and *Wesmaelius mortoni* (McL. 1899) (Neuroptera, Planipennia) in Norway. – Norwegian Journal of Entomology 25: 223–224.

HÖLZEL, H. (1965): Beitrag zur Kenntnis der Chrysopidae: Die Nineta Gruppe (Planipennia, Chrysopidae). – Zeitschrift der Arbeitsgemeinschaft Österreichischer Entomologen 17: 91–98.

HÖLZEL, H. (1972): *Anisochrysa (Chrysoperla) mediterranea* n. sp. eine neue europäische Chrysopiden-Spezies (Planipennia, Chrysopidae). – Nachrichtenblatt der Bayerischen Entomologen 21: 81–83.

IZSÁK J. (2001): Bevezetés a biológiai diverzitás mérésének módszertanába. – Scientia Kiadó Budapest pp. 1–101.

MOCSÁRY L. (1899): Neuroptera – Fauna Regni Hungariae - Magyar Birodalom Állatvilága Bp., pp. 33–44.

MONSERRAT, V. J. (1978): *Kimminsia rava* (Withycombe 1923) nueva para la fauna Española (Insecta, Planipennia, Hemerobiidae). – Miscellània Zoològica 4: 177–181.

PAPP L. (1991): A repülő rovarok abundanciájáról (A légyfogás elmélete). – Bp., Akadémiai Kiadó pp. 1–46.

PAPP L. (1998): „Outlaws": Some evolutionary aspects of rarity in insects – Tiscia 31: 29–33.

PONGRÁCZ S. (1914): Magyarország Neuropteroidái - Rovartani Lapok 21: 109–155.

SAURE, C. (1997): *Nineta guadarramensis* (Pictet, 1865) – eine für Deutschland neue Florfliege (Neuroptera: Chrysopidae). – Galathea, Supplement 3: 3–6.

SAURE, C., KIELHORN, K. H. (1993): Netzflügler als Bewohner der Kronenregion von Eiche und Kiefer (Neuroptera: Coniopterygidae, Hemerobiidae, Chrysopidae). – Faunistisch-Ökologische Mitteilungen 6:3 91–402.

SÁTORI J. (1939): Insekten faunistische Notizen aus dem Transdanubium in Mai und Juni. – Fragmenta Faunistica Hungarica 2: 31–32.

STEINMANN H. (1963): Magyarország hangyalesői (Neuroptera). – Rovartani Közlemények 16: 211–226.

STEINMANN H. (1964): The *Chrysopa species* (Neuroptera) of Hungary. – Annales historico-naturales Musei nationalis hungarici (Zoologica) 56: 257–266.

STEINMANN H. (1967): Tevenyakúfátyolkák, Vízifátyolkák, Recésszárnyúak és Csőrös rovarok – Raphidioptera, Megaloptera, Neuroptera, Mecoptera. – In Fauna Hungariae XIII. 14. Akadémiai Kiadó Bp. pp. 203

SZIRÁKI GY., ÁBRAHÁM L., SZENTKIRÁLYI F. & PAPP Z. (1992): A checklist of the Hungarian Neuropteroidea (Megaloptera, Raphidioptera, Planipennia). – Folia entomologica hungarica 52: 113–118.

UDVARDY M. (1983): Dinamikus állatföldrajz . – Tankönyvkiadó, Budapest, pp. 7–496.

ÚJHELYI S. (1968): Adatok a recésszárnyú rovarok hazai előfordulásához. – Állattani Közlemények 55: 129–139.

ÚJHELYI S. (1974): Egy érdekes fátyolkafaj: *Chrysopa impunctata* Reuter (Neuroptera: Chrysopidae) előfordulása Magyarországon. – Folia entomologica hungarica 27: 217–221.

ÚJHELYI S. (1978): Über einige für die Fauna Ungars neue Neuropteren Arten (Neuroptera). – Folia entomologica hungarica 31 (2): 287–289

ÚJHELYI S. (1981): A *Wesmaelius helveticus* meglepő magyarországi előfordulása. – Folia entomologica hungarica 34(2): 277.

A szerző címe – Author's address:

ÁBRAHÁM Levente
Somogy Megyei Múzeum, Természettudományi Osztály
H–7400 Kaposvár, Fő u. 10.
E-mail:labraham@smmi.hu

Folia comloensis 15: 219–238. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek fullánkos hártyásszárnyú faunája (*Hymenoptera, Aculeata*)

JÓZAN ZSOLT

Abstract: [JÓZAN ZS. (2006): *The Aculeata (Hymenoptera) fauna of the Mecsek Mountains, South Hungary* . – *Folia comloensis 15: 219-238.*] – In this paper the author summarizes the results of sixty-years-long faunistical research work carried out in the Mecsek Mountains. The Aculeata fauna is evaluated from zoogeographical and ecofaunistical points of view. A checklist with collected sites and short characterization for the rarest species is given. 57 Chrysididae; 22 Tiphiidae, Sapygidae, Mutillidae, Scoliidae; 57 Pompilidae; 57 Vespidae; 158 Sphecidae and 452 Apidae are known from the area. *Hedycridium integrum, Pseudospinolia uniformis (Chrysididae), Arachnospila conjungens (Pompilidae), Chelostoma styriacum, Lasioglossum bischoffi (Apidae)* are new species to Hungarian fauna.

Key words: fauna, habitats, zoogeographical characters, ecofaunistical characters, mediterranean faunal elements, rare species, Mecsek Mts, Hungary

Summary: In Mecsek Mountains the research work of the Aculeata fauna started for sixty years ago. The first fieldwork was carried out by Móczár L. and his associates and it was continued by the author later. In this paper a checklist with collected sites is given from the Mecsek Mountains. The number of the known species is significant (Table 1). The highest number of species is in Apidae, its recorded species is 66 percentage of the Hungarian fauna. The number of species belonging to Larrinae is also high but the number of species is low in Astatinae and Nyssoninae of Sphecidae family. The portion of Halictinae and Megachilinae is the highest in Apidae species while the lowest is in Melittinae and Anthophorinae. Chrysis and Hedychridium genus in Chrysididae, Priocnemis genus in Pompilidae are the richest in species. *Hedycridium integrum, Pseudospinolia uniformis (Chrysididae), Arachnospila conjungens (Pompilidae), Chelostoma Styriacum, Lasioglossum bischoffi (Apidae)* are new to Hungarian fauna.

The characteristic species are: *Entomobora crassitarsis (Pompilidae), Chlorion magnificum, Tachysphex fugax, Psen exaratus (Sphecidae), Andrena clarkella, Colletes graeffei, Coelioxys obtusa, Eucera similis, Lasioglossum kussariense (Apidae).* 30 percentage of Sphecidae species are Mediterranean faunaelement, 60% of species is widespread. The Mediterranean faunaelements in Apidae are 40%. The highest portion of the Mediterranean faunaelements, 45% is in Chrysididae. Most of these species live in the southern slopes of the mountains. 55% of species in Apidae and 62% of species in Sphecidae and 80% of species in Chrysididae are thermoxerophilous species. 30% of Pompilidae are hypereuryoecious species. (See tables 2 and 3).

The rarest species in rocky grasslands are: *Chrysis ramburi, Chr. phrynae (Chrysididae), Eoferreola manticata (Pompilidae), Belomicrus italicus (Sphecidae), Colletes graeffei, Andrena braunsiana, Osmia ligurica, O. praeatans, O. tenuispina (Apidae).* Rare species in sandy areas: *Parnopes grandior (Chrysididae), Nysson roubali (Sphecidae), Andrena ungeri, Anthidium laterale (Apidae).* Rare species in the forest habitats are: *Chrysura rafiventris (Chrysididae), Ampulex fasciata (Sphecidae), Chelostoma styriacum, Nomada verna, Stelis minuta (Apidae).* Rare species recorded in urban areas are: *Chrysis purpurata, Chr. subsinuata (Chrysididae), Arachnospila conjungens (Pompilidae), Tachysphex plicosus (Sphecidae), Coelioxys haemorrhoa, Dioxys cincta, Amegilla garrula, Tetralonia graja, T. tricincta (Apidae).* Expansive species in Hungary are: *Sceliphron curvatum, Diodontus brevilabris (Sphecidae), Bombus haematurus (Apidae).* Protected species in Hungary are: *Parnopes grandior (Chrysididae), Sphex rufocinctus (Sphecidae), Megascolia maculata (Scoliidae), Bombus argillaceus (Apidae).*

Bevezetés

A Mecsekben a fullánkos Hymenoptera fauna rendszeres feltárása az 1950-es években kezdődött el Móczár L. és munkatársai, Bajári E., Gebhardt A., Móczár M. és Solymosné tevékenységével. Ez a gyűjtőmunka főképpen Pécs és Komló környékére terjedt ki. A múlt század első felében csak alkalmi gyűjtések történtek a hegységben. A szerző 1963-tól kisebb megszakításokkal napjainkig kutatta a hegység faunáját. Az 1950-es években, illetve az annál is régebben gyűjtött anyag a Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményébe került. Ezek egy részéről a faunakatalógusokban többé-kevésbé pontos lelőhelyi adatokat találunk (BAJÁRI 1956; MÓCZÁR L. 1952, 1958; MÓCZÁR L. & SCHWARZ 1968, 1970; MÓCZÁR L. & WARNCKE 1972; MÓCZÁR M. 1953, 1955, 1956, 1957, 1959, 1961). A Fauna Hungariae egyes füzeteiben a lelőhelyi adatok már kevésbé pontosak, többnyire csak a hegységben való előfordulásra hivatkoznak (BAJÁRI 1957; MÓCZÁR L. 1956; MÓCZÁR M. 1957, 1958, 1967). A szerző kutatásainak eredményeiről ez ideig négy publikációban számolt be (JÓZAN 1971, 1985, 1996, 2002). Ezekben az Apidae és a Sphecidae család feldolgozása történt meg. Ebben a munkában további hét család, illetve az utóbbi néhány év eredményeinek ismertetésére kerül sor. Közzé tesszük a hegység területén előkerült fajok teljes jegyzékét.

Anyag és módszer

A több évtizedes gyűjtőmunkánkat a hegység 22 településének közigazgatási területén, mintegy 70 gyűjtőhelyen folytattuk (Abaliget, Bakonya, Bodolyabér, Cserkút, Hetvehely, Hird, Hosszúhetény, Husztót, Komló, Kovácsszénája, Kővágószőlős, Magyaregregy, Magyarhertelend, Magyarszék, Mecsekjánosi, Mecseknádasd, Mecsekpölöske, Óbánya, Orfű, Pécs, Pécsvárad, Zengővárkony).

Gyűjtéseink során legtöbbször Pécs, Pécsvárad, Hosszúhetény, Orfű környékét kerestük fel, de a többi településen is több alkalommal megfordultunk. A gyűjtőhelyek sokféle természetközeli, vagy legalább is kevéssé zavart élőhelytípusba sorolhatók: erdei társulások gyepszintje, erdei szegélytársulások, cserjések, karsztbokorerdők, sziklagyepek, homoki gyepek, üde gyeptársulások, patakparti- és tóparti vegetációk, magaskórósok, rekettyefűzesek, lejtőüledék feltárások. Ezeken kívül gyűjtöttünk agrárökoszisztémákban és települések belsőbb területein is. Itt kisebb gyepfragmentumokat, változatos szegélytársulásokat, tarlókat, ruderális társulásokat, levéltetűvel fertőzött hárs- és gyümölcsfák lombozatát, épületek falazatát, fából készült épületelemeket vizsgáltunk meg. A gyűjtőmunkában részt vett Józan Zsoltné is. A gyűjtéseket egyelő- és fűhálózással, valamint lombhálózással végeztük. Összesen mintegy 5000 fullánkos Aculeata példányt gyűjtöttünk. A saját gyűjtésű anyagon kívül feldolgoztuk a Magyar Természettudományi Múzeum determinálatlan anyagát is. Ennek során mintegy 150 faj mecseki lelőhelye vált ismertté. A faunakatalógusokban és a Fauna Hungariae egyes füzeteiben összesen 212 Aculeata faj mecseki előfordulását közölték. A szerző gyűjtéseinek eredményeképpen a hegység területén előkerült fajok száma a vizsgált kilenc család tekintetében elérte a 803-at. A gyűjtött anyagot a szerző, a Janus Pannonius Múzeum, és a Somogy Megyei Múzeum gyűjteményében helyeztük el. Nem foglalkozunk az apródarázs családokkal (Bethylidae, Dryinidae, Embolemidae) és a hangyákkal (Formicidae).

Eredmények

Itt közöljük a Mecsekben előkerült fajok jegyzékét családok és alcsaládok szerint csoportosítva. Az egyes fajok neve után feltüntetjük a lelőhelyeik számát. Ha egyes fajok nem a szerző által meghatározott példányok alapján kerültek a jegyzékbe, akkor a következő rövidítéseket alkalmazzuk: CH = a Hymenoptera faunakatalógusban (Cat. Hym.) szereplő faj, FH = a Magyarország Állatvilága (Fauna Hungariae) XIII. kötetének egyes füzeteiben található faj.

Chrysididae
Chrysidea pumila (Klug, 1845) - 4 lh.
Chrysis angustifrons Abeille, 1878 - 2 lh.
Chrysis distincta Olivier, 1790 - 1 lh.
Chrysis fulgida Linnaeus, 1761- 1 lh.
Chrysis germari Wesmael, 1839 - 4 lh.
Chrysis gracillima Förster, 1853 - 3 lh.
Chrysis graelsii Guerin, 1842 - 3 lh.
Chrysis grohmanni Dahlbom, 1852 - 7 lh.
Chrysis ignita (Linnaeus, 1758) - 10 lh.
Chrysis inaequalis Dahlbom, 1845 - 1 lh.
Chrysis marginata Mocsáry, 1889 - 4 lh.
Chrysis phrynae Abeille, 1878 - 2 lh.
Chrysis pulchella Spinola, 1808 - 2 lh.
Chrysis purpurata Fabricius, 1787 - 2 lh.
Chrysis ragusae Destefani, 1888 - 9 lh.
Chrysis ramburi Dahlbom, 1854 - 2 lh.
Chrysis rutilans Olivier, 1790 - 3 lh.
Chrysis rutiliventris Abeille, 1879 - 5 lh.
Chrysis scutellaris Fabricius, 1794 - 4 lh.
Chrysis subsinuata Marquet, 1879 - 1 lh.
Chrysis succincta Linaeus, 1767- 3 lh.
Chrysis viridula Linnaeus, 1761- 2 lh.
Chrysura cuprea (Rossi, 1790) - 9 lh.
Chrysura dichroa (Dahlbom, 1854) - 13 lh.
Chrysura radians (Harris, 1776) - 1 lh.
Chrysura trimaculata (Förster, 1853) - 2 lh.
Elampus constrictus (Förster, 1853) - 1 lh.
Hedychridium ardens (Coquebert, 1801) - 3 lh.
Hedychridium coriaceum (Dahlbom, 1854) - 7 lh.
Hedychridium elegantulum Buysson, 1887 - 2 lh.
Hedychridium femoratum (Dahlbom, 1854) - 1 lh.
Hedychridium integrum (Dahlbom, 1831) - 1 lh.
Hedychridium jucundum (Mocsáry, 1889) - 1 lh.
Hedychridium krajniki Balthasar, 1946 - 1 lh.
Hedychridium monochroum Buysson, 1888 - 3 lh.
Hedychridium roseum (Rossi, 1790) - 3 lh.
Hedychridium valesiense Linsenmaier, 1959 - 1 lh.
Hedychrum aureicolle Mocsáry, 1889 - 7 lh.
Hedychrum gerstaeckeri Chevrier, 1869 - 7 lh.
Hedychrum nobile (Scopoli, 1763) - 3 lh.
Hedychrum rutilans Dahlbom, 1854 - 2 lh.
Holopyga amoenula Dahlbom, 1845 - 2 lh.
Holopyga fervida (Fabricius, 1781) - 5 lh.
Holopyga chrysonota (Förster, 1853) - 1 lh.
Omalus aeneus (Fabricius, 1787) - 4 lh.
Omalus biaccinctus (Buysson, 1892) - 1 lh.
Parnopes grandior (Pallas, 1771) - 3 lh.
Philoctetes bidentulus (Lepeletier, 1806) - 2 lh.
Philoctetes truncatus (Dahlbom, 1831) - 2 lh.
Pseudomalus auratus (Linaeus, 1758) - 5 lh.
Pseudomalus bogdanovi (Radoszkowski, 1877) - 1 lh.
Pseudomalus pusillus (Fabricius, 1804) - 3 lh.
Pseudospinolia neglecta (Shuckard, 1837) - 7 lh.
Pseudospinolia uniformis (Dahlbom, 1854) - 1 lh.
Spinolia unicolor (Dahlbom, 1831) - 1 lh.
Trichrysis cyanea (Linaeus, 1758) - 6 lh.

Tiphiidae
Meria tripunctata (Rossi, 1790) - 3 lh.
Methocha ichneumonides Latreille, 1809 - 1 lh.
Tiphia femorata Fabricius, 1775 - 15 lh.
Tiphia fumipennis Smith, 1857 - FH.
Tiphia morio Fabricius, 1787 - 3 lh.
Tiphia ruficornis (Klug, 1820) - 1 lh.

Sapygidae
Polochrum repandum Spinola, 1806 - 1 lh.
Sapyga quinquepunctata (Fabricius, 1781) - 1 lh.
Sapyga clavicornis (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Sapygina decemguttata (Jurine, 1807) - 8 lh.

Mutillidae
Myrmilla calva (Villers, 1789) - 11 lh.
Myrmilla mutica (André, 1893) - 4 lh.
Myrmosa atra Panzer, 1801- 3 lh.
Myrmosa melanocephala (Fabricius, 1793) - 5 lh.
Smicromyrme halensis (Fabricius, 1787) - 3 lh.
Smicromyrme rufipes (Fabricius, 1787) - 4 lh.
Smicromyrme sicana (Destefani, 1887) - 1 lh.
Smicromyrme subcomata (Wesmael, 1852) - 2 lh.

Pompilidae
Pompilinae
Agenioideus cinctellus (Spinola, 1808) - 3 lh.
Agenioideus sericeus (Vander Linden, 1827) - 8 lh.
Anoplius cavivientris (Aurivillius, 1807) - 1 lh.
Anoplius concinnus (Dahlbom, 1843) - 3 lh.
Anoplius infuscatus (Vander Linden, 1827) - 4 lh.
Anoplius nigerrimus (Scopoli, 1763) - 16 lh.
Anoplius viaticus (Linnaeus, 1758) - 7 lh.
Anospilus orbitalis (Costa, 1863) - 5 lh.
Aporus pollux (Kohl, 1888) - 1 lh.
Aporus unicolor (Spinola, 1808) - 2 lh.
Arachnospila abnormis (Dahlbom, 1842) - 2 lh.
Arachnospila anceps (Wesmael, 1851) - 3 lh.
Arachnospila conjungens (Kohl, 1898) - 1 lh.
Arachnospila minutula (Dahlbom, 1842) - 15 lh.
Arachnospila spissa (Schiödte, 1837) - 3 lh.
Arachnospila trivialis (Dahlbom, 1843) - 6 lh.
Auplopus albifrons (Dalman, 1823) - 6 lh.
Auplopus carbonarius (Scopoli, 1763) - 7 lh.
Auplopus rectus (Haupt, 1926) - 5 lh.

Caliadurgus fasciatellus (Spinola, 1808) - 3 lh.
Cryptocheilus egregius (Lepeletier, 1845) - 1 lh.
Cryptocheilus notatus affinis (Vander Linden, 1827) - 6 lh.
Cryptocheilus richardsi Móczár, 1953 - 1 lh.
Cryptocheilus variabilis (Rossi, 1790) - 1 lh.
Cryptocheilus versicolor (Scopoli, 1763) - 8 lh.
Dicyrtomellus luctuosus (Mocsáry, 1879) - 2 lh.
Dipogon bifasciatus (Geoffroy, 1785) - 2 lh.
Entomobora crassitarsis (Costa, 1887) - FH.
Eoferreola manticata (Pallas, 1771) - 1 lh.
Eoferreola rhombica (Christ, 1791) - FH.
Episyron albonotatus (Vander Linden, 1827) - 2 lh.
Episyron arrogans (Smith, 1873) - 2 lh.
Episyron rufipes (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Evagetes elongatus (Lepeletier, 1845) - 1 lh.
Evagetes gibbulus (Lepeletier, 1845) - 1 lh.
Evagetes sahlbergi (Morawitz, 1893) - 1 lh.
Evagetes siculus (Lepeletier, 1845) - 5 lh.
Evagetes proximus (Dahlbom, 1845) - 1 lh.
Homonotus sanguinolentus (Fabricius, 1793) - 2 lh.
Nanoclavelia leucoptera (Dahlbom, 1845) - 2 lh.
Pompilus cinereus Fabricus, 1775 - 1 lh.
Priocnemis agilis (Shuckard, 1837) - CH.
Priocnemis coriacea Dahlbom, 1843 - 5 lh.
Priocnemis enslini Haupt, 1927 - 3 lh.
Priocnemis exaltata (Fabricius, 1775) - 1 lh.
Priocnemis fennica Haupt, 1927 - 1 lh.
Priocnemis hyalinata (Fabricius, 1793) - CH.
Priocnemis mesobrometi Wolf, 1961 - 2 lh.
Priocnemis mimula Wesmael, 1851 - 6 lh.
Priocnemis parvula Dahlbom, 1845 - 1 lh.
Priocnemis perturbator (Harris, 1780) - 12 lh.
Priocnemis pusilla (Schiödte, 1837) - 5 lh.
Priocnemis schioedtei Haupt, 1927 - CH.
Priocnemis sulci Balthasar, 1943 - 10 lh.
Priocnemis susterai Haupt, 1927 - 2 lh.
Tachyagetes filicornis (Tournier, 1890) - 1 lh.

Ceropalinae
Ceropales maculata (Fabricius, 1775) - 6 lh.

Scoliidae
Colpa quinquecincta (Fabricius, 1793) - 2 lh.
Megascolia maculata (Drury, 1773) - 3 lh.
Scolia hirta (Schrank, 1781) - 8 lh.
Scolia quadripunctata (Fabricius, 1775) - 6 lh.

Vespidae
Vespinae
Dolichovespula media (Retzius, 1783) - 3 lh.
Dolichovespula saxonica (Fabricius, 1793) - 3 lh.
Dolichovespula sylvestris (Scopoli, 1763) - 4 lh.
Polistes associus Kohl, 1898 - FH.
Polistes bischoffi Weyrauch, 1937 - 3 lh.
Polistes dominulus (Christ, 1791) - 5 lh.
Polistes gallicus (Linnaeus, 1767) - 2 lh.
Polistes nimpha (Christ, 1791) - 15 lh.
Polistes omissus Weyrauch, 1939 - FH.
Sulcopolistes sulcifer (Zimmermann, 1930) - 8 lh.
Vespa crabro Linnaeus, 1758 - 3 lh.
Vespula germanica (Fabricius, 1793) - 13 lh.
Vespula rufa (Linnaeus, 1758) - 4 lh.
Vespula vulgaris (Linnaeus, 1758) - 5 lh.

Eumeninae
Alastor biegelebeni Giordani Soika, 1942 - 3 lh.
Allodynerus delphinalis (Giraud, 1866) - 3 lh.
Allodynerus rossii (Lepeletier, 1841) - 1 lh.
Ancistrocerus acutus (Fabricius, 1793) - 8 lh.
Ancistrocerus claripennis Thomson, 1874 - 3 lh.
Ancistrocerus gazella (Panzer, 1798) - 2 lh.
Ancistrocerus nigricornis (Curtis, 1826) - 6 lh.
Ancistrocerus parietinus (Linnaeus, 1761) - 1 lh.
Ancistrocerus trifasciatus (Müller, 1776) - 1 lh.
Antepipona orbitalis (Herrich-Schaeffer, 1839) - 10 lh.
Eumenes coarctarus (Linnaeus, 1758) - 2 lh.
Eumenes coronatus (Panzer, 1799) - 4 lh.
Eumenes lunulatus Fabricius, 1804 - 2 lh.
Eumenes mediterraneus Kriechbaumer, 1879 - 1 lh.
Eumenes papillarius (Christ, 1791) - 3 lh.
Eumenes pedunculatus (Panzer, 1799) - 5 lh.
Eumenes pomiformis (Fabricius, 1781) - 2 lh.
Euodynerus dantici (Rossi, 1790) - 2 lh.
Euodynerus notatus (Jurine, 1807) - 7 lh.
Gymnomerus laevipes (Shuckard, 1837) - 6 lh.
Jucancistrocerus jucundus (Mocsáry, 1883) - 9 lh.
Leptochilus alpestris (Saussure, 1856) - 2 lh.
Leptochilus regulus (Saussure, 1855) - 7 lh.
Microdynerus longicollis (Morawitz, 1895) - FH.
Microdynerus nugdunensis (Saussure, 1856) - 4 lh.
Microdynerus timidus (Saussure, 1856) - 7 lh.
Odynerus femoratus Saussure, 1856 - 1 lh.
Odynerus melanocephalus (Gmelin, 1790) - 2 lh.
Odynerus poecilus Saussure, 1856 - 9 lh.
Odynerus reniformis (Gmelin, 1790) - 6 lh.
Odynerus spinipes (Linnaeus, 1758) - 5 lh.
Parodontodynerus ephippium (Klug, 1817) - 4 lh.
Pseudomicrodynerus parvulus (Herrich-Schaeffer, 1839) - 4 lh.
Pterocheilus phaleratus (Panzer, 1797) - 1 lh.
Stenodynerus bluethgeni Van der Vecht, 1971 - 3 lh.
Stenodynerus chevrieranus (Saussure, 1856) - 7 lh.
Stenodynerus steckianus (Schultess, 1897) - 3 lh.
Stenodynerus xanthomelas (Herrich-Schaeffer, 1839) - 2 lh.
Symmorphus bifasciatus (Linnaeus, 1761) - 3 lh.
Symmorphus crassicornis (Panzer, 1798) - 1 lh.
Symmorphus debilitatus (Saussure, 1855) - 2 lh.
Symmorphus gracilis (Brullé, 1832) - 5 lh.
Symmorphus murarius (Linnaeus, 1758) - 1 h.

Sphecidae
Ampulicinae
Ampulex fasciata Jurine, 1807 - 1 lh.
Dolichurus corniculus (Spinola, 1808) - 3 lh.

Sphecinae
Ammophila campestris Latreille, 1809 - 5 lh.
Ammophila heydeni Dahlbom, 1845 - 12 lh.

Ammophila hungarica Mocsáry, 1883 - 1 lh.
Ammophila sabulosa (Linnaeus, 1758) - 16 lh.
Chalybion femoratum (Fabricius, 1781) - 2 lh.
Chlorion magnificum Morawitz, 1887 - FH.
Podalonia affinis (Kirby, 1798) - 1 lh.
Podalonia tydei Le Guillou, 1841 - FH.
Podalonia hirsuta (Scopoli, 1763) - 14 lh.
Sceliphron curvatum (Smith, 1870) - 7 lh.
Sceliphron destillatorium (Illiger, 1807) - 4 lh.
Sphex rufocinctus Brullé, 1833 - 5 lh.

Pemphredoninae
Diodontus brevilabris Beaumont, 1967 - 9 lh.
Diodontus luperus Shuckard, 1837 - 8 lh.
Diodontus major Kohl, 1901 - 1 lh.
Diodontus minutus (Fabricius, 1793) - 11 lh.
Diodontus tristis (Vander Linden, 1829) - 10 lh.
Mimesa equestris (Fabricius, 1804) - 1 lh.
Mimumesa atratina (Morawitz, 1891) - 1 lh.
Mimumesa beaumonti (Van Lith, 1949) - 1 lh.
Mimumesa dahlbomi (Wesmael, 1852) - 4 lh.
Mimumesa unicolor (Vander Linden, 1929) - 5 lh.
Passaloecus clypealis Faester, 1947 - 1 lh.
Passaloecus corniger Shuckard, 1837 - 1 lh.
Passaloecus gracilis (Curtis, 1834)- 5 lh.
Passaloecus insignis (Vander Linden, 1829) - 1 lh.
Passaloecus singularis Dahlbom, 1844 - 6 lh.
Pemphredon inornatus Say, 1824 - 10 lh.
Pemphredon lethifer (Shuckard, 1837) - 16 lh.
Pemphredon lugens Dahlbom, 1842 - 1 lh.
Pemphredon lugubris (Fabricius, 1793) - 2 lh.
Pemphredon rugifer (Dahlbom, 1844) - 2 lh.
Psen exaratus (Eversmann, 1849) - 1 lh.
Psenulus fuscipennis (Dahlbom, 1849) - 6 lh.
Psenulus laevigatus (Schenck, 1857) - 1 lh.
Psenulus pallipes (Panzer, 1798) - 12 lh.
Psenulus schencki (Tournier, 1889) - 1 lh.
Spilomena troglodytes (Vander Linden, 1829) - 1 lh.
Stigmus pendulus Panzer, 1804 - 3 lh.
Stigmus solskyi Morawitz, 1864 - 3 lh.

Astatinae
Astata boops (Schrank, 1781) - 9 lh.
Astata gallica Beaumont, 1942 - 1 lh.
Astata kashmirensis Nurse, 1909 - 2 lh.
Astata minor Kohl, 1885 - 4 lh.
Dinetus pictus (Fabricius, 1793) - 3 lh.

Larrinae
Liris nigra (Fabricius, 1775) - 3 lh.
Miscophus bicolor Jurine, 1807 - 8 lh.
Miscophus spurius (Dahlbom, 1832) - 4 lh.
Nitela spinolae Latreille, 1809 - 2 lh.
Palarus variegatus (Fabricius, 1781) - 5 lh.
Pison atrum (Spinola, 1808) - 4 lh.
Solierella compedita (Piccioli, 1869) - 2 lh.
Tachysphex bicolor Brullé, 1856 - 4 lh.
Tachysphex fugax (Radoszkowski, 1877) - 1 lh.
Tachysphex fulvitarsis (Costa, 1867) - 2 lh.
Tachysphex grandii Beaumont, 1865 - 4 lh.
Tachysphex helveticus Kohl, 1885 - 1 lh.
Tachysphex incertus (Radoszkowski, 1877) - 2 lh.
Tachysphex nitidus (Spinola, 1805) - 12 lh.
Tachysphex obscuripennis (Schenck, 1857) - 1 lh.
Tachysphex plicosus (Costa, 1867) - 1 lh.
Tachysphex pompiliformis (Spinola, 1804) - 10 lh.
Tachysphex psammobius (Kohl, 1880) - 7 lh.
Tachytes europaeus Kohl, 1884 - 3 lh.
Trypoxylon attenuatum Smith, 1851 - 7 lh.
Trypoxylon clavicerum Lepeletier & Serville, 1828 - 11 lh.
Trypoxylon figulus (Linnaeus, 1758) - 11 lh.
Trypoxylon fronticorne Gussakovkij, 1936 - FH.
Trypoxylon scutatum Chevrier, 1867 - 1 lh.

Crabroninae
Belomicrus italicus Costa, 1871 - 1 lh.
Crabro cribrarius (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Crossocerus annulipes (Lepeletier & Serville, 1835) - 1 lh.
Crossocerus assimilis (Smith, 1856) - 3 lh.
Crossocerus binotatus Lepeletier & Brullé, 1834 - CH.
Crossocerus capitosus (Shuckard, 1837) - CH.
Crossocerus cetratus (Shuckard, 1837) - 1 lh.
Crossocerus distinguendus (Morawitz, 1866) - 4 lh.
Crossocerus elongatulus (Vander Linden, 1829) - 6 lh.
Crossocerus exiguus (Vander Linden, 1829) - 4 lh.
Crossocerus megacephalus (Rossi, 1790) - 1 lh.
Crossocerus ovalis Lepeletier & Brullé, 1834 - 1 lh.
Crossocerus quadrimaculatus (Fabricius, 1793) - 6 lh.
Crossocerus vagabundus (Panzer, 1798) - 2 lh.
Crossocerus wesmaeli (Vander Linden, 1829) - 1 lh
Ectemnius cavifrons (Thomson, 1890) - 4 lh.
Ectemnius cephalotes (Olivier, 1792) - 4 lh.
Ectemnius confinis (Walker, 1871) - 4 lh.
Ectemnius continuus (Fabricius, 1804) - 16 lh.
Ectemnius crassicornis (Spinola, 1808) - 2 lh.
Ectemnius dives (Lepeletier & Brullé, 1834) - 10 lh.
Ectemnius fossorius (Linnaeus, 1758) - 4 lh.
Ectemnius lapidarius (Panzer, 1804) - 9 lh.
Ectemnius lituratus (Panzer, 1804) - 15 lh.
Ectemnius meridionalis (Costa, 1871) - 2 lh.
Ectemnius rubicola (Dufour & Perris, 1840) - 7 lh.
Ectemnius ruficornis (Zetterstedt, 1838) - 1 lh,
Ectemnius rugifer (Dahlbom, 1845) - 4 lh.
Entomognathus brevis (Vander Linden, 1829) - 16 lh.
Entomognathus dentifer (Noskiewicz, 1929) - 2 lh.
Lestica alata (Panzer, 1797) - CH.
Lestica clypeata (Schreber, 1759) - 10 h.
Lindenius albilabris (Fabricius, 1793) - 14 lh.
Lindenius laevis Costa, 1871 - 2 lh.
Lindenius panzeri (Vander Linden, 1829) - 3 lh.
Lindenius pygmaeus armatus (Vander Linden, 1829) - 5 lh.
Oxybelus bipunctatus Olivier, 1811- 4 lh.
Oxybelus lineatus (Fabricius, 1787) - 1 lh.
Oxybelus mucronatus (Fabricius, 1793) - 2 lh.
Oxybelus quattuordecimnotatus Jurine, 1807 - 7 lh.
Oxybelus trispinosus (Fabricius, 1787) - 5 lh.
Oxybelus uniglumis (Linnaeus, 1758) - 9 lh.

Oxybelus variegatus Wesmael, 1852 - 3 lh.
Oxybelus victor Lepletier, 1845 - 1 lh.
Rhopalum clavipes (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Rhopalum gracile Wesmael, 1852 - 1 lh.

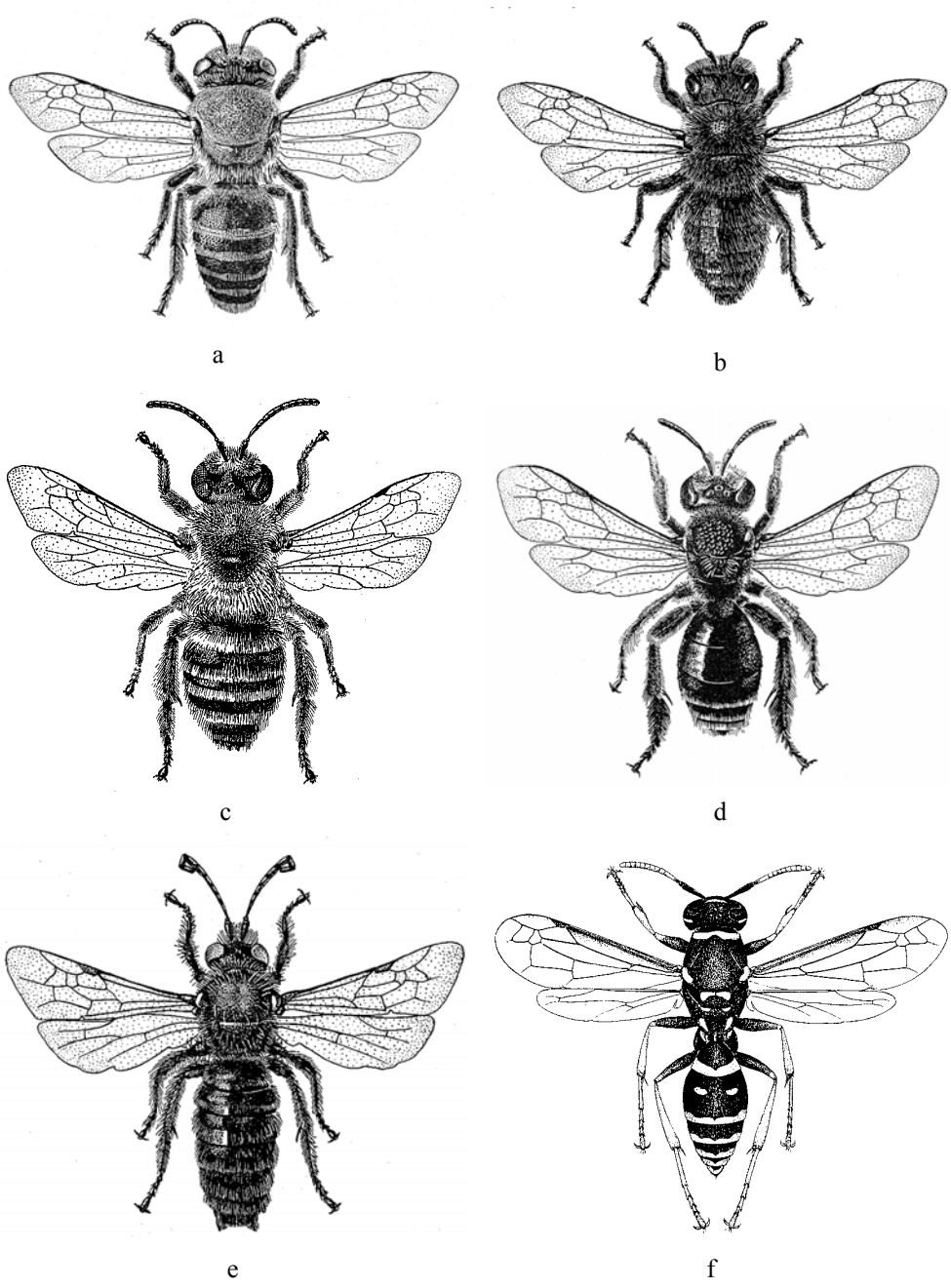
Nyssoninae
Alysson spinosus (Panzer, 1801) - 1 lh.
Argogorytes mystaceus (Linnaeus, 1761) - 5 h.
Bembecinus tridens (Fabricius, 1781) - 4 lh.
Bembix oculata Panzer, 1801 - 1 lh.
Bembix rostrata (Linnaeus, 1758) - 2 lh.
Bembix tarsata Latreille, 1809 - 4 lh.
Didineis lunicornis (Fabricius, 1798) - 1 lh.
Gorytes fallax Handlirsch, 1888 - 2 lh.
Gorytes laticinctus (Lepeletier, 1832) - 5 lh.
Gorytes procrustes Handlirsch, 1888 - 1 lh.
Gorytes quadrifasciatus (Fabricius, 1804) - 9 lh.
Gorytes quinquecinctus (Fabricius, 1793) - 15 lh.
Gorytes quinquefasciatus (Panzer, 1798) - 2 lh.
Harpactus affinis (Spinola, 1808) - 2 lh.
Harpactus elegans (Lepeletier, 1832) - 1 lh.
Harpactus laevis (Latreille, 1792) - 3 lh.
Harpactus moravicus (Šnoflak, 1946) - 2 lh.
Hoplisoides latifrons (Spinola, 1808) - 2 lh.
Hoplisoides punctuosus (Eversmann, 1849) - 3 lh.
Lestiphorus bicinctus (Rossi, 1794) - 1 lh.
Lestiphorus bilunulatus Costa, 1869 - 1 lh.
Mellinus arvensis (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Nysson dimidiatus Jurine, 1807 - 4 lh.
Nysson roubali Zavadil, 1937 - 1 lh.
Nysson spinosus (Forster, 1771) - 1 lh.
Nysson trimaculatus (Rossi, 1790) - 2 lh.
Nysson variabilis Chevrier, 1867 - 1 lh.

Philanthinae
Cerceris albofasciata (Rossi, 1790) - 5 lh.
Cerceris arenaria (Linnaeus, 1758) - 10 lh.
Cerceris flavilabris (Fabricius, 1793) - 2 lh.
Cerceris hortivaga Kohl, 1880 - 2 lh.
Cerceris interrupta (Panzer, 1799) - 1 lh.
Cerceris quadricincta (Panzer, 1799) - 5 lh.
Cerceris quadrifasciata (Panzer, 1799) - 2 lh.
Cerceris quinquefasciata (Rossi, 1792) - 6 lh.
Cerceris rubida (Jurine, 1802) - 2 lh.
Cerceris ruficornis (Fabricius, 1793) - 3 lh.
Cerceris sabulosa (Panzer, 1799) - 16 lh.
Cerceris stratiotes Schletterer, 1887 - CH.
Philanthus coronatus (Thunberg, 1784) - 3 lh.
Philanthus triangulum (Fabricius, 1773) - 6 lh.

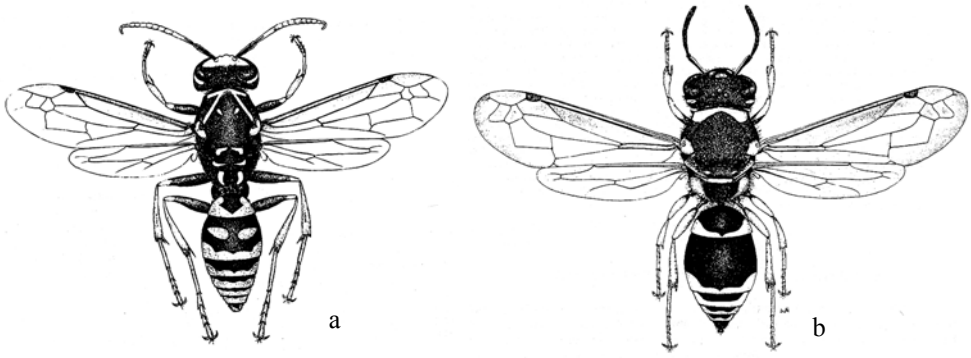
Apidae
Colletinae
Colletes cunicularius (Linnaeus, 1761) - 8 lh.
Colletes daviesanus Smith, 1846 - 7 lh.
Colletes fodiens (Geoffroy, 1785) - 1 lh.
Colletes graeffei Alfken, 1900 - 1 lh.
Colletes hylaeiformis Eversmann, 1852 - 2 lh.
Colletes inexpectatus Noskiewicz, 1936 - 3 lh.
Colletes marginatus Smith, 1853 - 3 lh.
Colletes mlokossewiczi Radoszkowski, 1891 - 2 lh.
Colletes nasutus Smith, 1853 - 2 lh.
Colletes pallescens Noskiewicz, 1936 - 2 lh.
Colletes similis Schenck, 1853 - 13 lh.
Colletes succinctus (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Hylaeus angustatus (Schenck, 1859) - 9 lh.
Hylaeus annularis (Kirby, 1802) - 11 lh.
Hylaeus brevicornis Nylander, 1852 - 31 lh.
Hylaeus communis Nylander, 1852 - 27 lh.
Hylaeus cornutus Curtis, 1831 - 11 lh.
Hylaeus difformis (Eversmann, 1852) - 10 lh.
Hylaeus duckei (Alfken, 1904) - 22 lh.
Hylaeus euryscapus Förster, 1871 - 1 lh.
Hylaeus gibbus confusus Nylander, 1852 - 24 lh.
Hylaeus gracilicornis (Morawitz, 1867) - 1 lh.
Hylaeus hyalinatus Smith, 1842 - 8 lh.
Hylaeus leptocephalus (Morawitz, 1870) - 8 lh.
Hylaeus lineolatus (Schenck, 1859) - 13 lh.
Hylaeus nigritus (Fabricius, 1798) - 12 lh.
Hylaeus punctatus Förster, 1871 - 7 lh.
Hylaeus punctulatissimus Smith, 1842 - 2 lh.
Hylaeus rinki (Gorski, 1852) - 1 lh.
Hylaeus signatus (Panzer, 1798) - 9 lh.
Hylaeus sinuatus (Schenck, 1853) - 19 lh.
Hylaeus styriacus Förster, 1871 - 8 lh.
Hylaeus variegatus (Fabricius, 1798) - 10 lh.

Halictinae
Halictus asperulus Pérez, 1895 - 4 lh.
Halictus confusus perkinsi Blüthgen, 1925 - 1 lh.
Halictus kessleri Bramson, 1879- 23 lh.
Halictus langobardicus Blüthgen, 1944 - 12 lh.
Halictus leucaheneus Ebmer, 1972 - 1 lh.
Halictus maculatus Smith, 1848 - 24 lh.
Halictus pollinosus Sichel, 1860 - 1 lh.
Halictus quadricinctus (Fabricius, 1776) - 2 lh.
Halictus rubicundus (Christ, 1791) - 14 lh.
Halictus sajoi Blüthgen, 1923 - 1 lh.
Halictus scabiosae (Rossi, 1790) - 21 lh.
Halictus seladonius (Fabricius, 1794) - 1 lh.
Halictus sexcinctus (Fabricius, 1775) - 6 lh.
Halictus simplex Blüthgen, 1923 - 29 lh.
Halictus smaragdulus Vachal, 1895 - 1 lh.
Halictus subauratus (Rossi, 1792) - 17 lh.
Halictus tectus Radoszkowski, 1875 - 1 lh.
Halictus tumulorum (Linnaeus, 1758) - 8 lh.

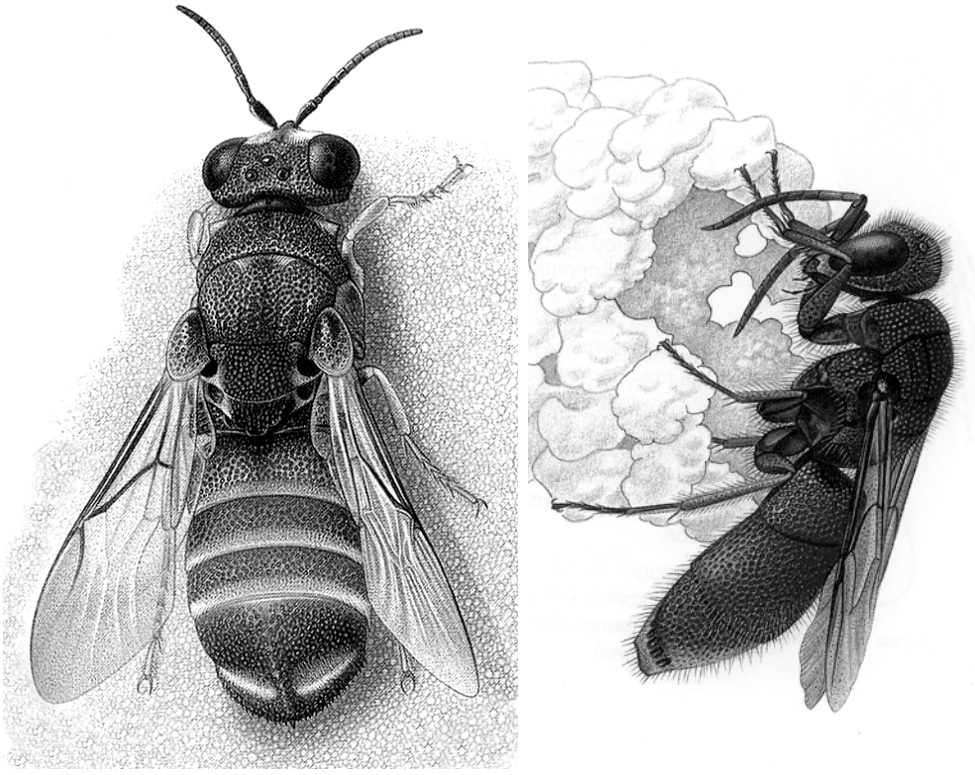
Lasioglossum
Lasioglossum aeratum (Kirby, 1802) - 4 lh.
Lasioglossum albipes (Fabricius, 1781) - 10 lh.
Lasioglossum angusticeps (Perkins, 1895) - 1 lh.
Lasioglossum bischoffi (Blüthgen, 1931) - 2 lh.
Lasioglossum bluethgeni Ebmer, 1971 - 3 lh.
Lasioglossum brevicorne (Schenck, 1869) - 5 lh.
Lasioglossum buccale (Pérez, 1903) - 3 lh.
Lasioglossum calceatum (Scopoli, 1763) - 13 lh.
Lasioglossum clypeare (Schenck, 1853) - 2 lh.
Lasioglossum convexiusculum (Schenck, 1853) - 2 lh.
Lasioglossum corvinum (Morawitz, 1878) - 3 lh.
Lasioglossum costulatum (Kriechbaumer, 1873) - 5 lh.
Lasioglossum crassepunctatum (Blüthgen, 1923) - FH.

1. ábra. **a**) *Colletes hylaeiformis*, **b**) *Colletes conicularius*, **c**) *Melitta leporina*, **d**) *Macropis frivaldszkyi*, **e**) *Systropha curvicornis*, **f**) *Polistes omissus* (Móczár M. 1960: Fauna Hung. 51. és Móczár L. 1995: Fauna Hung. 172. nyomán)

2. ábra. **a**) *Sulcopolistes sulcifer*, **b**) *Odynerus reniformis* (Móczár L. 1995 nyomán)

3. ábra. **a**) Védett faj a Mecsekben *Parnopes grandior*, **b**) *Chrysis viridula*
(W. Linsenmaier 1997 nyomán)

Lasioglossum discum (Smith, 1853) - 9 lh.
Lasioglossum fulvicorne (Kirby, 1802) - 1 lh.
Lasioglossum glabriusculum (Morawitz, 1872) - 16 lh.
Lasioglossum griseolum (Morawitz, 1872) - 1 lh.
Lasioglossum interruptum (Panzer, 1798) - 13 lh.
Lasioglossum kussariense (Blüthgen, 1924) - 2 lh.
Lasioglossum laevigatum (Kirby, 1802) - 12 lh.
Lasioglossum laterale (Brullé, 1832) - 3 lh.
Lasioglossum laticeps (Schenck, 1869) - 29 lh.
Lasioglossum lativentre (Schenck, 1853) - 14 lh.
Lasioglossum leucopum (Kirby, 1802) - 2 lh.
Lasioglossum leucozonium (Schrank, 1781) - 15 lh.
Lasioglossum lineare (Schenck, 1868) - 3 lh.
Lasioglossum lucidulum (Schenck, 1859) - 3 lh.
Lasioglossum majus (Nylander, 1852) - 11 lh.
Lasioglossum malachurum (Kirby, 1802) - 26 lh.
Lasioglossum marginatum (Brullé, 1832) - 36 lh.
Lasioglossum marginellum (Schenck, 1853) - 2 lh.
Lasioglossum mesosclerum (Pérez, 1903) - FH.
Lasioglossum minutissimum (Kirby, 1802) - 3 lh.
Lasioglossum morio (Fabricius, 1793) - 28 lh.
Lasioglossum nigripes (Lepeletier, 1841) - 12 lh.
Lasioglossum nitidiusculum (Kirby, 1802) - 10 lh.
Lasioglossum nitidulum (Fabricius, 1804) - 7 lh.
Lasioglossum obscuratum (Morawitz, 1876) - 2 lh.
Lasioglossum pallens (Brullé, 1832) - 16 lh.
Lasioglossum parvulum (Schenck, 1853) - 12 lh.
Lasioglossum pauxillum (Schenck, 1853) - 30 lh.
Lasioglossum politum (Schenck, 1853) - 22 lh.
Lasioglossum puctatissimum (Schenck, 1853) - 8 lh.
Lasioglossum puncticolle (Morawitz, 1872) - 7 lh.
Lasioglossum pygmaeum (Schenck, 1853) - 3 lh.
Lasioglossum quadrinotatulum (Schenck, 1861) - 1 lh.
Lasioglossum quadrinotatum (Kirby, 1802) - 1 lh.
Lasioglossum semilucens (Alfken, 1914) - 4 lh.
Lasioglossum setulellum (Strand, 1909) - 1 lh.
Lasioglossum sexnotatum (Kirby, 1802) - 9 lh.
Lasioglossum sexstrigatum (Schenck, 1868) - 1 lh.
Lasioglossum subfasciatum (Imhoff, 1832) - 5 lh.
Lasioglossum trichopygum (Blüthgen, 1923) - 5 lh.
Lasioglossum tricinctum (Schenck, 1874) - 1 lh.
Lasioglossum truncaticolle (Morawitz, 1878) - 3 lh.
Lasioglossum villosulum (Kirby, 1802) - 15 lh.
Lasioglossum zonulum (Smith, 1848) - 5 lh.
Nomioides minutissimus (Rossi, 1790) - 2 lh.
Nomioides variegatus (Olivier, 1789) - 1 lh.
Pseudapis diversipes (Latreille, 1806) - 2 lh.
Pseudapis unidentata (Olivier, 1811) - 2 lh.
Rhophitoides canus (Eversmann, 1852) - 8 lh.
Rophites algirus Pérez, 1903 - 1 lh.
Rophites hartmanni Friese, 1902 - 4 lh.
Rophites quinquespinosus Spinola, 1808 - 7 lh.
Sphecodes albilabris (Kirby, 1793) - 4 lh.
Sphecodes crassus Thomson, 1870 -3 lh.
Sphecodes croaticus Meyer, 1922 -3 lh.
Sphecodes ephippius (Linnaeus, 1767) - 22 lh.
Shecodes ferruginatus Hagens, 1882 - 2 lh.
Sphecodes gibbus (Linnaeus, 1758) - 17 lh.
Sphecodes longulus Hagens, 1882 - 7 lh.
Sphecodes majalis Pérez, 1903 - 4 lh.
Sphecodes miniatus Hagens, 1882 - 10 lh.
Sphecodes monilicornis (Kirby, 1802) - 20 lh.
Sphecodes niger Hagens, 1874 - 5 lh.
Sphecodes pellucidus Smith, 1845 - 2 lh.
Sphecodes pseudofasciatus Blüthgen, 1924 - 2 lh.
Sphecodes puncticeps Thomson, 1870 - 7 lh.
Sphecodes reticulatus Thomson, 1870 - 1 lh.
Sphecodes rufiventris (Panzer, 1798) - 16 lh.
Systropha curvicornis (Scopoli, 1770) - 9 h.
Systropha planidens Giraud, 1861 - 6 lh.

Andreninae
Andrena aciculata Morawitz, 1886 - 2 lh.
Andrena aeneiventris Morawitz, 1872 - 6 lh.
Andrena alfkenella Perkins, 1914 - 7 lh.
Andrena apicata Smith, 1847 - 2 lh.
Andrena argentata Smith, 1844 - 1 lh.
Andrena atrata Friese, 1887 - 2 lh.
Andrena barbilabris (Kirby, 1802) - 1 lh.
Andrena bicolor Fabricius, 1775 - 19 lh.
Andrena bimaculata (Kirby, 1802) - 16 lh.
Andrena bisulcata Morawitz, 1877 - 1 lh.
Andrena braunsiana Friese, 1887 - CH.
Andrena bucephala Stephens, 1846 - 8 lh.
Andrena chrysopyga Schenck, 1853 - CH.
Andrena chrysosceles (Kirby, 1802) - 1 lh.
Andrena cineraria (Linnaeus, 1758) - 3 lh.
Andrena clarkella (Kirby, 1802) - 2 lh.
Andrena combaella Warncke, 1966 - 1 lh.
Andrena combinata (Christ, 1761) - 1 lh.
Andrena cordialis Morawitz, 1877 - 2 lh.
Andrena curvana Warncke, 1965 - 9 lh.
Andrena curvungula Thomson, 1870 - 8 lh.
Andrena denticulata (Kirby, 1802) - 2 lh.
Andrena distinguenda Schenck, 1871 - 1 lh.
Andrena dorsalis Brullé, 1832 - 15 lh.
Andrena dorsata dorsata (Kirby, 1802) - 25 lh.
Andrena dorsata propinqua Schenck, 1853 - 7 lh.
Andrena enslinella Stöckhert, 1924 - 1 lh.
Andrena falsifica Perkins, 1915 - 3 lh.
Andrena flavipes Panzer, 1799 - 31 lh.
Andrena florea Panzer, 1793 - 3 lh.
Andrena floricola Eversmann, 1852 - 6 lh.
Andrena fulva (Müller, 1766) - 2 lh.
Andrena fulvago (Christ, 1791) - 12 lh.
Andrena fulvata Stöckhert, 1930 - 8 lh.
Andrena fulvicornis Schenck, 1853 - 8 lh.
Andrena gravida Imhoff, 1832 - 27 lh.
Andrena haemorrhoa (Fabricius, 1781) - 19 lh.
Andrena hattorfiana (Fabricius, 1775) - 16 lh.
Andrena hedikae Jaeger, 1934 - 2 lh.
Andrena helvola (Linnaeus, 1758) - 7 lh.
Andrena humilis Imhoff, 1832 - 9 lh.
Andrena hypopolia Schmiedeknecht, 1883 - 1 lh.
Andrena impunctata Pérez, 1895 - 8 lh.
Andrena intermedia Thomson, 1870 - CH.
Andrena labialis (Kirby, 1802) - 9 lh.
Andrena labiata Fabricius, 1781 - 10 lh.
Andrena lagopus Latreille, 1809 - 6 lh.
Andrena lathyri Alfken, 1899 - 12 lh.

Andrena limata Smith, 1853 - 7 lh.
Andrena marginata Fabricius, 1776 - 1 lh.
Andrena minutula (Kirby, 1802) - 49 lh.
Andrena minutuloides Perkins, 1914 - 27 lh.
Andrena mocsaryi Schmiedeknecht, 1883 - 2 lh.
Andrena nana (Kirby, 1802) - 2 lh.
Andrena nasuta Giraud, 1863 - CH.
Andrena nigroaenea (Kirby, 1802) - 4 lh.
Andrena nitida (Müller, 1776) - 14 lh.
Andrena nitidiuscula Schenck, 1853 - 11 lh.
Andrena nychtemera Imhoff, 1868 - 1 lh.
Andrena oralis Morawitz, 1876 - 1 lh.
Andena ovatula (Kirby, 1802) - 15 lh.
Andrena pandellei Pérez, 1895 - 8 lh.
Andrena paucisquama Noskiewicz, 1924 - 11 lh.
Andrena pilipes Fabricius, 1781 - 1 lh.
Andrena polita Smith, 1847 - 1 lh.
Andrena potentillae Panzer, 1809 - 1 lh.
Andrena praecox (Scopoli, 1763) - 3 lh.
Andrena proxima (Kirby, 1802) - 15 lh.
Andrena pusilla Pérez, 1903 - 2 lh.
Andrena rosae Panzer, 1801 - 6 lh.
Andrena rufula Schmiedeknecht, 1883 - 5 lh.
Andrena sabulosa (Scopoli, 1763) - 19 lh.
Andrena sabulosa trimmerana (Kirby, 1802) - 1 lh.
Andrena saxonica Stöckhert, 1935 - 5 lh.
Andrena schenki Morawitz, 1866 - 5 lh.
Andrena schletterei Friese, 1896 - 2 lh.
Andrena scita Eversmann, 1852 - 1 lh.
Andena seminuda Friese, 1896 - 11 lh.
Andrena sericata Imhoff, 1866 - 3 lh.
Andrena similis Smith, 1849 - CH.
Andrena simontornyella Noskiewicz, 1939 - 16 lh.
Andrena strohmella Stöckhert, 1928 - 4 lh.
Andrena subopaca Nylander, 1848 - 19 lh.
Andrena susterai Alfken, 1914 - 14 lh.
Andrena symphyti Schmiedeknecht, 1883 - 5 lh.
Andrena taraxaci Giraud, 1861 - 5 lh.
Andrena thoracica (Fabricius, 1775) - CH.
Andrena tibialis (Kirby, 1802 - 8 lh.
Andrena tscheki Morawitz, 1872 - 4 lh.
Andrena ungeri Mavromoustakis, 1952 - 1 lh.
Andrena vaga Panzer, 1799 - 2 lh.
Andrena varians (Kirby, 1802) - 10 lh.
Andrena ventralis Imhoff, 1832 - CH.
Andrena ventricosa Dours, 1873 - 1 lh.
Andrena viridescens Viereck, 1916 - 13 lh.
Andrena wilkella (Kirby, 1802) - CH.
Camptopoeum frontale (Fabricius, 1804) - 3 lh.
Panurginus labiatus (Eversmann, 1852) - 3 lh.
Panurgus calcaratus (Scopoli, 1763) - 7 lh.

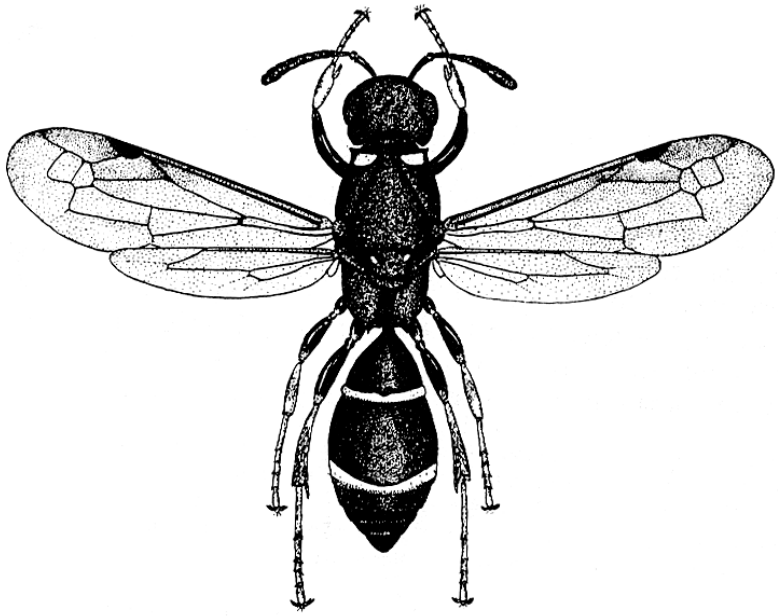
Melittinae
Dasypoda hirtipes (Fabricius, 1793) - 3 lh.
Macropis europaea Warncke, 1973 - 1 lh.
Macropis frivaldszkyi Mocsáry, 1878 - 2 lh.
Macropis fulvipes (Fabricius, 1804) - 7 lh.
Melitta haemorrhoidalis (Fabricius, 1775) - 8 lh.
Melitta leporina (Panzer, 1799) - 2 lh.
Melitta nigricans Alfken, 1905 - 3 lh.
Melitta tricincta Kirby, 1802 - 1 lh.

Megachilinae
Anthidium byssinum (Panzer, 1798) - 9 lh.
Anthidium cingulatum Latreille, 1809 - 1 lh.
Anthidium florentinum (Fabricius, 1775) - 3 lh.
Anthidium interruptum (Fabricius, 1781) - CH.
Anthidium laterale Latreille, 1809 - 2 lh.
Anthidium manicatum (Linnaeus, 1758) - 15 lh.
Anthidium oblongatum (Illiger, 1806) - 19 lh.
Anthidium punctatum Latreille, 1809 - 4 lh.
Anthidium scapulare Latreille, 1809 -13 lh.
Anthidium strigatum (Panzer, 1805) - 9 lh.
Anthidium tenellum Mocsáry, 188l - CH.
Chelostoma campanularum (Kirby, 1802) - 17 lh.
Chelostoma distinctum (Stöckhert, 1929 - 4 lh.
Chelostoma emarginatum (Nylander, 1856) - 17 lh.
Chelostoma florisomne (Linnaeus, 1758) - 15 lh.
Chelostoma foveolatum (Morawitz, 1868) - 8 lh.
Chelostoma rapunculi (Lepeletier, 1841) - 16 lh.
Chelostoma styriacum Schwarz & Gusenleitner, 1999 - 2 lh.
Chelostoma ventrale Schletterer, 1889 - 3 lh.
Coelioxys afra Lepeletier, 1841 - 10 lh.
Coelioxys aurolimbata Förster, 1853 - 6 lh.
Coelioxys conoidea (Illiger, 1806) - 4 lh.
Coelioxys echinata Förster, 1853 - 3 lh.
Coelioxys elongata Lepeletier, 1841 - 2 lh.
Coelioxys emarginata Förster, 1853 - 1 lh.
Coelioxys haemorrhoa Förster, 1853 - 2 lh.
Coelioxys inermis (Kirby, 1802) - 9 lh.
Coelioxys mandibularis Nylander, 1848 - 3 lh.
Coelioxys obtusa Pérez, 1884 - 1 lh.
Coelioxys quadridentata (Linnaeus, 1758) - 6 lh.
Coelioxys rufescens Lepeletier & Serville, 1825 - 4 lh.
Dioxys cincta (Jurine, 1807) - 2 lh.
Dioxys pannonica Mocsáry, 1877 - 1 lh.
Dioxys tridentata (Nylander, 1848) - 5 lh.
Heriades crenulatus Nylander, 1856 - 10 lh.
Heriades truncorum (Linnaeus, 1758) - 18 lh.
Lithurgus chrysurus Fonscolombe, 1834 - 8 lh.
Lithurgus cornutus (Fabricius, 1787) - 1 lh.
Megachile albisecta (Klug, 1817) - 2 lh.
Megachile apicalis Spinola, 1808 - 5 lh.
Megachile centuncularis (Linnaeus, 1758) - 19 lh.
Megachile circumcincta (Kirby, 1802) - 5 lh.
Megachile deceptoria Pérez, 1890- 1 lh.
Megachile dorsalis Pérez, 1879 - 1 lh.
Megachile ericetorum Lepeletier, 1841 - 17 lh.
Megachile flabellipes Pérez, 1895 - 8 lh.
Megachile genalis Morawitz, 1880 - 1 lh.
Megachile lagopoda (Linnaeus, 1761) - 1 lh.
Megachile leachella Curtis, 1828 - 1 lh.
Megachile maritima (Kirby, 1802) - 5 lh.
Megachile melanopyga Costa, 1863 - 4 lh.
Megachile octosignata Nylander, 1852 - 5 lh.
Megachile pilicrus Morawitz, 1877 - 5 lh.
Megachile pilidens Alfken, 1924 - 16 lh.
Megachile rotundata (Fabricius, 1787) - 7 lh.
Megachile versicolor Smith, 1844 - 5 lh.

Megachile willoughbiella (Kirby, 1802) - 19 lh.
Osmia acuticornis Dufour & Perris, 1840 - 5 lh.
Osmia adunca (Panzer, 1798) - 17 lh.
Osmia andrenoides Spinola 1808 - 13 lh.
Osmia anthocopoides Schenck, 1853 - 7 lh.
Osmia aurulenta (Panzer, 1799) - 21 lh.
Osmia bicolor (Schrank, 1781) - 12 lh.
Osmia bidentata Morawitz, 1876 - 11 lh
Osmia bisulca Gerstaecker, 1869 - FH.
Osmia brevicornis (Fabricius, 1798) - 15 lh.
Osmia caerulescens (Linnaeus, 1758) - 20 lh.
Osmia cerinthidis Morawitz, 1876 - 4 lh.
Osmia claviventris Thomson, 1872 - 7 lh.
Osmia cornuta (Latreille, 1805) - 10 lh.
Osmia gallarum Spinola, 1808 - 9 lh.
Osmia laevifrons Morawitz, 1872 - 2 lh.
Osmia leaiana (Kirby, 1802) - 7 lh.
Osmia leucomelaena (Kirby, 1802) - 19 lh.
Osmia ligurica Morawitz, 1868 - 4 lh.
Osmia manicata Morice, 1901 - 2 lh.
Osmia melanogaster Spinola, 1808 - 8 lh.
Osmia niveata (Fabricius, 1804) - 6 lh.
Osmia pilicornis Smith, 1846 - FH.
Osmia praestans Morawitz, 1893 - 4 lh.
Osmia ravouxi Pérez, 1902 - 3 lh.
Osmia rufa (Linnaeus, 1758) - 24 lh.
Osmia rufohirta Latreille, 1811 - 18 lh.
Osmia spinulosa (Kirby, 1802) - 11 lh.
Osmia tenuispina Alfken, 1937 - 1 lh.
Osmia tergestensis Ducke, 1897 - 4 lh.
Osmia tridentata Dufour & Perris, 1840 - 6 lh.
Stelis breviuscula (Nylander, 1848) - 6 lh.
Stelis minuta Lepeletier & Serville, 1825 - 5 lh.
Stelis odontopyga Noskiewicz, 1926 - 4 lh.
Stelis phaeoptera (Kirby, 1802) - 1 lh.
Stelis punctulatissima (Kirby, 1802) - 7 lh.
Stelis signata (Latreile, 1809) - 2 lh.

Anthophorinae
Amegilla albigena (Lepeletier, 1841) - 2 lh.
Amegilla garrula (Rossi, 1790) - 2 lh.
Amegilla salviae (Morawitz, 1876) - 4 lh.
Ammobates punctatus (Fabricius, 1804) - 1 lh.
Ammobates similis Mocsáry, 1895 - CH.
Ammobates vinctus (Gerstaecker, 1869) - 3 lh.
Anthophora aestivalis (Panzer, 1801) - 2 lh.
Anthophora bimaculata (Panzer, 1798) - 2 lh.
Anthophora crinipes Smith, 1854 - 9 lh.
Anthophora furcata (Panzer, 1798) - 10 lh.
Anthophora plagiata (Illiger, 1806) - 4 lh.
Anthophora plumipes (Pallas, 1772) -18 lh.
Anthophora pubescens (Fabricius, 1781) - 3 lh.
Anthophora quadrimaculata (Panzer, 1798) - 4 lh.
Anthophora retusa (Linnaeus, 1758) - 4 lh.
Biastes brevicornis (Panzer, 1798) - 9 lh.
Biastes emarginatus (Schenck, 1853) - 3 lh.
Ceratina acuta Friese, 1896 - 2 lh.
Ceratina chalybea Chevrier, 1872 - 24lh.
Ceratina cucurbitina (Rossi, 1792) - 25 lh.
Ceratina cyanea (Kirby, 1802) - 16 lh.
Ceratina gravidula Gestaecker, 1869 - 4 lh.
Epeoloides coecutiens (Fabricius, 1775) - 1 lh.
Epeolus variegatus (Linnaeus, 1758) - 5 lh.
Eucera cineraria (Eversmann, 1852) - 1 lh.
Eucera clypeata Erichson, 1835 - 2 lh.
Eucera interrupta Baer, 1850 - 6 lh.
Eucera longicornis (Linnaeus, 1758) - 8 lh.
Eucera nigrescens Pérez, 1879 - 29 lh.
Eucera nitidiventris Mocsáry, 1879 - CH.
Eucera parvula Friese, 1895 - 1 lh.
Eucera pollinosa Smith, 1854 - 2 lh.
Eucera seminuda Brullé, 1832 - 1 lh.
Eucera similis Lepeletier, 1841 - CH.
Eucera spectabilis Mocsáry, 1879 - CH.
Melecta albifrons Forster, 1771 (=punctata F.) - 10 lh.
Eucera taurica Morawitz, 1870 - CH.
Nomada alboguttata Herrich-Schaeffer, 1839 - 1 lh.
Nomada armata Herrich-Schaeffer, 1839 - 5 lh.
Nomada atroscutellaris Strand, 1921 - 2 lh.
Nomada bifasciata Olivier, 1811 - 16 lh.
Nomada bifida Thomson, 1872 - 7 lh.
Nomada bispinosa Mocsáry, 1883 - 2 lh.
Nomada bluethgeni Stöckhert, 1943 - 4 lh.
Nomada braunsiana Schmiedeknecht, 1882 - CH.
Nomada castellana Dusmet, 1913 - CH.
Nomada conjungens Herrich-Schaeffer, 1839 - 2 lh.
Nomada distinguenda Morawitz, 1874 - 11 lh.
Nomada fabriciana (Linnaeus, 1767) - 14 lh.
Nomada facilis Schwarz, 1967 - 8 lh.
Nomada femoralis Morawitz, 1869 - 3 lh.
Nomada ferruginata (Linnaeus, 1767) - 2 lh.
Nomada flava Panzer, 1798 - 4 lh.
Nomada flavoguttata (Kirby, 1802) - 26 lh.
Nomada flavopicta (Kirby, 1802) - 1 lh.
Nomada fucata Panzer, 1798 - 6 lh.
Nomada fulvicornis Fabricius, 1793 - 15 lh.
Nomada furva Panzer, 1798 - 8 lh.
Nomada furvoides Stöckhert, 1944 - CH.
Nomada fuscicornis Nylander, 1848 - 2 lh.
Nomada incisa Schmiedeknecht, 1882 - CH.
Nomada integra Brullé. 1832 - 3 lh.
Nomada kohli Schmiedeknecht, 1882 - 1 lh.
Nomada lathburiana (Kirby, 1802) - 1 lh.
Nomada marshamella (Kirby, 1802) - 12 lh.
Nomada melanopyga Schmiedeknecht, 1882 - CH.
Nomada nobilis Herrich-Schaeffer, 1839 - 1 lh.
Nomada panzeri Lepeletier, 1841 - 15 lh.
Nomada panzeri glabella Thomson, 1870 - 1 lh.
Nomada rostrata Herrich-Schaeffer, 1839 - 1 lh.
Nomada rufipes Fabricius, 1793 - 2 lh.
Nomada sexfasciata Panzer, 1799 - 9 lh.
Nomada sheppardana (Kirby, 1802) - 4 lh.
Nomada signata Jurine, 1807 - CH.
Nomada stigma Fabricius, 1804 - 2 lh.
Nomada striata Fabricius, 1793 - 3 lh.
Nomada succincta Panzer, 1798 - 20 lh.
Nomada symphyti Stöckhert, 1930 - 2 lh.
Nomada trispinosa Schmiedeknecht, 1882 - 1 lh.
Nomada verna Schmiedeknecht, 1882 - 1 lh.
Nomada villosa Thomson, 1870 - 3 lh.

Nomada zonata Panzer, 1798 - 5 lh.
Parammobatodes minutus (Mocsáry, 1878) - 1 lh.
Tetralonia alticincta (Lepeletier, 1841) - 3 lh.
Tetralonia dentata (Germar, 1839) - CH.
Tetralonia fulvescens Giraud, 1863 - 1 lh.
Tetralonia graja (Eversmann, 1852) - 2 lh.
Tetralonia macroglossa (Illiger, 1806) - 4 lh.
Tetralonia nana Morawitz, 1874 - 3 lh.
Tetralonia salicariae (Lepeletier, 1841) - 5 lh.
Tetralonia tricincta (Erichson, 1835) - 1 lh.
Thyreus orbatus (Lepeletier, 1841) - 2 lh.
Thyreus ramosus (Lepeletier, 1841) - 5 lh.
Xylocopa iris (Christ, 1791) - 2 lh.
Xylocopa valga Gerstaecker, 1872 - 12 lh.
Xylocopa violacea (Linnaeus, 1758) - 5 lh.
Bombus argillaceus (Scopoli, 1763) - 4 lh.
Bombus barbutellus (Kirby, 1802) - 12 lh.
Bombus bohemicus Seidl, 1838 - 3 lh.
Bombus campestris (Panzer, 1801) - 10 lh.
Bombus haematurus Kriechbaumer, 1870 - 13 lh.
Bombus hortorum (Linnaeus, 1761) - 10 lh.
Bombus humilis Illiger, 1806 - 7 lh.
Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) - 5 lh.
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) - 14 lh.
Bombus muscorum (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Bombus paradoxus Dalla Torre, 1882 - 2 lh.
Bombus pascuorum (Scopoli, 1763) - 21 lh.
Bombus pratorum (Linaeus, 1761) - 12 lh.
Bombus ruderarius (Müller, 1776) - 10 lh.
Bombus ruderatus (Fabricius, 1775) - CH.
Bombus rupestris (Fabricius, 1793) - 2 lh.
Bombus subterraneus (Linnaeus, 1758) - 1 lh.
Bombus sylvarum (Linnaeus, 1761) - 8 lh.
Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) - 21 lh.
Bombus vestalis (Geoffroy, 1785) - 8 lh.

4. ábra. *Pseudomicrodynerus parvulus (Móczár L. 1995 nyomán)*

Értékelés

A több évtizedes kutatómunka során a vizsgált kilenc fullánkos családban 158 nem 803 faja került elő a hegység területén. A családonkénti megoszlást az 1. táblázat mutatja be. Az előkerült fajok száma az Apidae család esetében eléri a Magyarország területén kimutatott fajok 66%-át. Ez az arány a Vespidae- és a Sphecidae család esetében 55% körüli, míg a többi családnál 40–50% között ingadozik. Más, hasonló nagyságú magyarországi terület faunakutatásának eredményeivel összevetve a Mecsek kutatásáét, megállapítható, hogy az előkerült fajszám igen jelentős. Csak a Bakonyban és Somogy megyében került elő több méhszerű faj. Ausztria néhány tartományában a kiterjedt gyűjtőmunka ellenére sem haladja meg a kimutatott méhfajok száma a mecsekiét. A Sphecidae fajok tekintetében csak a Bakony előzi meg jelentősebben a Mecseket, többi területtől (Kiskunsági NP, Duna–Dráva NP, Somogyi-dombság) lényeges fajszám eltérés nem alakult ki. Ugyanez mondható el a többi családra vonatkozóan is. A kaparódarázs (Scphecidae) fajok alcsaládonkénti megoszlása eltér a teljes hazai faunáétól. A legmagasabb a Larrinae fajok részesedése, itt a hazai fajok 65%-a került elő. A legalacsonyabb az Astatinae fajok számaránya, csak 33%. Eléggé kicsi a Nyssoninae fajok részesedése is (46%). Az Apidae családban a legjelentősebb a Halictinae és a Megachilinae fajok részesedése, mindkét esetben a hazánkból ismert fajok 71%-a került elő a hegységben. A többi családnál ez az érték viszonylag kicsi szóródást mutat 51%-tól 65%-ig. A legalacsonyabb a Melittinae- és az Anthophorinae fajoknál. A fémdarazsak (Chrysididae) esetében a legtöbb fajt a Chrysis és a Hedychridium nemekben találunk. Az útonállódarazsaknál (Pompilidae) a Priocnemis nem bizonyult a legfajgazdagabbnak, itt a hazai fajok 52%-át tudtuk kimutatni a vizsgált területen. Valamennyi hazánkban kimutatott Passaloecus faj (Sphecidae) előkerült a hegységben. Külön említést érdemel még a Polistes- (Vespidae), Ammophila-, Trypoxylon- (Sphecidae), Chelostoma (Apidae) nem is, ahol a fajok számaránya meghaladja a hazai fajok 80%-át, míg az Eumenes- (Vespidae), Diodontus- (Sphecidae), Lasioglossum-, Coelioxys-, Anthophora-, és a Ceratina (Apidae) fajoknál ez az arány 70-80% között van.

Az előző publikációinkban (JÓZAN 1996, 2002a) három olyan Sphecidae-, és négy olyan Apidae faj mecseki lelőhelyeit közöltük, amelyek Magyarország faunájára újnak bizonyultak. Az utóbbi években további öt olyan faj került elő a hegységben, amelyik hazánk faunájára új: *Hedychridium integrum*, *Pseudospinolia uniformis* (Chrysididae), *Arachnospila conjungens* (Pompilidae), *Chelostoma styriacum*, *Lasioglossum bischoffi* (Apidae). Az első három és az utolsó nálunk ezideig csak a Mecsekből ismert, csakúgy, mint a régebben közölt *Entomobora crassitarsis* (Pompilidae), *Chlorion magnificum*, *Tachysphex pilcosus* (Sphecidae). A színező faunaelemek között említhetjük még azokat a fajokat is, amelyek magyarországi lelőhelyeinek száma nem haladja meg az ötöt*: Cerceris stratiotes*, *Tachysphex fugax*, *Psen exaratus* (Sphecidae*), Andrena clarkella, Colletes graeffei, Coelioxys haemorrhoa, Coelioxys. obtusa, Eucera similis, Lasioglossum kussariense* (Apidae).

A Sphecidae és az Apidae fajok állatföldrajzi és ökofaunisztikai megoszlásáról részletes elemzést adtunk előző publikációinkban (JÓZAN 1996, 2002a). Összehasonlítottuk a hegység déli területeinek faunáit a hegygerinctől északra fekvő területekével. Most csak a főbb jellemzők összefoglalására szorítkozunk. A Sphecidae fajok több, mit 30%-a mediterrán elterjedési jellegű, a szélesebb elterjedésű fajok részesedése kerekítve 60%. A méhszerű fajoknál a mediterrán faunaelemek részaránya még jelentősebb, meghaladja 40%-ot. A mediterrán elterjedési centrumú fajok legmagasabb részesedését a Chrysididae családnál találtuk (45%). A Vespidae fajok esetében ez a fajcsoport 35%-os részesedésű. A leg-

alacsonyabb a déli faunaelemek aránya a Pompilidae fajoknál, ahol ez az érték csupán 28%. Ez utóbbi érték azzal is magyarázható, hogy a magyarországi útonállódarázs fajok között magas az euroszibériai és a palearktikus fajok számaránya, ami tükröződik a mecseki fauna összetételében is. Vizsgálataink tapasztalatai szerint Mecsekben, különösen a déli kitettségű területeken megtelepedett mediterrán fajok részaránya magasabb, mint a Dunántúl dombvidékein, de alacsonyabb, mint a Kiskunság homokterületein (2. táblázat).

Elemeztük a fajok megoszlását ökofaunisztikai jellegük szerint is. Az Apidae fajok 55%-a meleg- és szárazságtűrő (eremophil), ezek közül mintegy 5% szűktűrésű (stenoök). E tekintetben csak 2–3%-nyi eltérés mutatkozik a Bakony és a Zselic faunájától. A Zselicben kevesebb szűktűrésű faj került elő, mint a Mecsekben. A hegység déli oldalán előkerült fajok között 12%-kal magasabb e fajok részesedése, mint az északi területeken (JÓZAN 1996). A Sphecidae fajok között az eremophil elemek aránya meghaladta a 62%-ot, a szűktűrésűek részaránya 13% volt. A déli és északi oldal fajai között mintegy 25%-nyi eltérést tapasztaltunk az előbbiek javára (JÓZAN 2002a). A melegkedvelő kaparódarázs fajok ennél magasabb túlsúlyát csak a Kiskunsági NP faunájánál tapasztaltuk, főképpen a szűktűrésű fajok tekintetében. A Chrysididae fajok közel 80%-a eremophil jellegű, ebből mintegy 10% szűktűrésű. Ez részben a fémdarazsak általános jellemzőinek, részben a hegységben érvényesülő környezeti tényezőknek tulajdonítható. A Pompilidae fajok közt a melegkedvelő faunaelemek részaránya 52–53%. Ebben a családban a széles tűréshatárú (hipereuryök) fajok részesedése igen jelentős, közel 30%-os. A nedvességkedvelők (hylophil) aránya is elég magas, megközelíti a 18%-ot. A Vespidae családban a meleg- és szárazságkedvelő fajok részesedése kerekítve 53%, hasonlóan a Pompilidae fajokhoz. A melegkedvelő fajok hideg- és nedvességkedvelőkkel szembeni túlsúlya a Chrysididae családnál majdnem 15-szörös, a Pompilidae fajoknál 3-szoros, a Vespidae család esetében 2,7-szeres, a Sphecidae családban 2,14-szeres, míg az Apidae fajok esetében 2,3-szeres. Ezen értékek tekintetében a Mecsek megelőzi a Dunántúl más, vizsgált területeinek többségét (Bakony, Zselic, Duna-Dráva NP, Őrség), de elmarad némileg a Tihanyi-félszigettől, és jelentős mértékben a Villányi-hegységtől valamint a Kiskunságtól (3. táblázat). A hegységben nem kerültek elő montán elterjedési jellegű fajok, melyeket Magyarországon az Északi-középhegység magasabb területein, és a Kőszegi-hegységben gyűjtöttek. Az *Osmia parietina* előfordulását MÓCZÁR M. (1958) közölte, de a Mecsekben gyűjtött példány determinációja tévesnek bizonyult.

A hegység legértékesebb, legjellegzetesebb élőhelyei- ahol a színező faunaelemek többsége előkerült- a déli lejtők meleg és száraz területein alakultak ki. Elsőként a 6-os főút és a Cserkút között fekvő Zsebe-dombon és környékén létrejött fás legelő fajegyütteséről kell említést tenni. A múlt század 70-es éveiben itt számos ritka fajt sikerült gyűjteni. A konglomerátum málladékán több homokkedvelő faj is megtalálta életfeltételeit*: Smicromyrme halensis* (Mutillidae), *Myzine tripunctata* (Tiphiidae), *Parnopes grandior, Spinolia unicolor, Chrysis pulchella* (Chrysididae), *Pterocheilus phaleratus* (Vespidae), *Oxybelus lineatus* (Sphecidae), *Ammobates punctatus, Anthidium laterale*, *Colletes pallescens*, (Apidae). Számos más ritka faj is előkerült: *Tiphia morio* (Tiphiidae), *Chrysis angustifrons, Chr. ramburi* (Chrysididae*), Cryptocheilus egregius, Dicyrtomellus luctuosus* (Pompilidae), *Astata gallica, Diodontus major, Tachysphex incertus* (Sphecidae), *Ceratina acuta*, *Colletes mlokossewiczi*, *Halictus asperulus, H. sajoi, H. smaragdulus, Osmia ligurica, O. tergestensis*, *Tetralonia graja* (Apidae). Sajnos ezt a területet kiparcellázták, és hobbikerteket létesítettek rajta. Más részein a legeltetés elmaradása miatt a szukcesszió megváltoztatta a fullánkos fajok számára elengedhetetlen környezeti tényezőket.

A Tettye környékén kialakult sziklagyepekben is nagyon sajátos fajegyüttes élt: *Colpa quinquecincta* , *Megascolia maculata* (Scoliidae), *Chrysis phryne* (Chrysididae), *Eoferreola manticata* (Pompilidae), *Euodynerus dantici* (Vespidae), *Belomicrus italicus, Bembix tarsata, Ectemnius crassicornis, Harpactus moravicus, Liris nigra, Mimumesa atratina, Nysson variabilis, Philanthus coronatus* (Sphecidae), *Andrena aciculata, A. braunsiana, A. combinata, A. hypopolia, A. similis, Anthidium cingulatum, Bombus paradoxus, Halictus asperulus, H. tectus, Lasioglossum tricinctum, Megachile albisecta, Nomada femoralis, Osmia praestans, O. tenuispina, Pseudapis unidentata, Stelis odontopyga, Tetralonia fulvescens* (Apidae). A sziklagyepek kisebb fragmentumait a Tubes–Misina vonulat déli oldalán több helyütt is vizsgáltuk. Szinte mindenütt tapasztaltuk az utóbbi évtizedekben az értékes élőhelyek zsugorodását és leromlását, részben a szukcessziós folyamatok, részben az urbanizációs hatások következtében.

A Tubes és a Misina déli lejtőin kialakult karsztbokorerdő fullánkos faunája hasonlít a sziklagyepekéhez, de a színező faunaelemek száma csekélyebb. Az itt előkerült fajok közül kiemelkedő az unikális előfordulású *Entomobora crassitarsis* (Pompilidae), a *Colletes graeffei* (Apidae), valamint a hazánkban szórványosan előkerült *Dioxys pannonica* (Apidae).

A Dömörkapu fokozottan védett sziklagyepjében a múlt század ’70-es éveiben több ritka faj jelenlétét sikerült kimutatni*: Ammobates vinctus, Andrena tscheki, Epeoloides coecutiens, Nomada facilis, Osmia praestans* (Apidae).

A hegység magasabban fekvő részein és az északi lejtőin kialakult üde erdőtársulások aljnövényzetében és szegélyein gyűjtött nedvességkedvelő fajok közül külön említést érdemel a *Chrysura radians, Chr. trimaculata* (Chrysididae), *Dipogon bifasciatus, Priocnemis enslini* (Pompilidae), *Sulcopolistes sulcifer* , *Symmophus crassicornis* (Vespidae), *Ampulex faciata*, *Dolichurus corniculus, Crossocerus megacephalus, Cr. capitosus, Cr. binotatus, Pemphredon lugens* (Sphecidae), *Bombus distinctus, B. haematurus, Chelostoma styriacum, Nomada integra, N. verna, N. villosa* és a *Stelis minuta* (Apidae).

Az üde, zárt gyeptársulások és gyepszegélyek kétszikű növényeinek viráglátogatói között szintén számos ritka faj került elő: *Anoplius concinnus, Aporus fulviventris, Homonotus sanguinolentus*, *Priocnemis fennica, Pr. mesobrometi* (Pompilidae), *Andrena braunsiana, A. chrysosceles, A. enslinella, A. potentillae, A. oralis, Eucera parvula*, *Lasioglossum bischoffi, Osmia ravouxi* (Apidae).

A hegység északi részén, Orfű, Abaliget és Kovácsszénája környékén rendszeresen gyűjtöttünk tó- és patakparti társulásokban, magaskórósokban. Itt a nedvességkedvelő fajok sora került elő, közülük külön említést érdemelő színező faunaelemek a *Lestiphorus bicinctus, Mimumesa beaumonti, M. dahlbomi, Psen exaratus, Rhopalum nigrinum* (Sphecidae), *Andrena apicata, A. clarkella, Macropis frivaldszkyi* (Apidae). Az Andrena fajok a rekettyefűz barkáin kerültek elő.

A hegység déli lejtőin képződött lejtőlösz, illetve a sokfelé képződött lejtőüledékek feltárásaiban ritka terricol fajok fészkelését, valamint fészakparaziták tevékenységét figyelhettük meg: *Pseudospinolia uniformis* (Chrysididae), *Biastes emarginatus, Camptopoeum frontale, Coelioxys obtusa, Nomada nobilis, N. rostrata, Osmia laevifrons, Parammobatodes minutus* (Apidae).

A Mecsek délkeleti előterében lerakódott homokos üledékek (Pécsszabolcs, Hird, Pécsvárad) feltárásaiban homokkedvelő fajok találták meg életfeltételeiket. Ezek között is előkerült több ritka, illetve homokkedvelő faj: *Chrysis ramburi, Parnopes grandior* (Chrysididae), *Euodynerus dantici* (Vespidae), *Bembix rostrasta, B. tarsata, Liris nigra,*

Nysson roubali, Palarus variegatus (Sphecidae), *Andrena ungeri, Anthidium laterale, Nomada stigma, Lasioglossum corvinum* (Apidae). Ezek az élőhelyek a homokbányászat és a szukcesszió együttes hatására viszonylag gyorsan átalakultak, átrendeződtek. Ez a folyamat ma is megfigyelhető. Pécsszabolcson egy felhagyott homokbányát parkosítottak, ennek következtében a fullánkos fajok számára az életfeltételek jóval kedvezőtlenebbek lettek.

Rendszeresen gyűjtöttünk a települések területén is. Pécs és Pécsvárad hegyoldalra húzódó kertes településrészein, valamint a hagyományos építésű falvakban az élőhelyek olyan mozaikkomplexe alakult ki, melyek kedvező életfeltételeket biztosítanak a fullánkos fajok számára. A változatos növényegyüttes- gyomok és kultúrnövények- gazdag tápanyagforrást nyújtanak, különösen az aszályos időszakokban. A hagyományos módon létesített építmények nemcsak a xylicol (fában fészkelő), hanem a terricol (talajban fészkelő) és a réslakó fajok számára is kedvező fészkelési lehetőségeket biztosítanak. A vakolatlan téglafalakon és a vályogból épült épületrészeken fajgazdag, ún. fali ökoszisztémákat tanulmányozhattunk. A levéltetűvel fertőzött gyümölcs- és hársfák lombozatán számos darázscsoport fajait gyűjtöttük, főképpen a kaparódarazsak Pemphredoninae alcsaládjából. Itt nemcsak a táplálékul szolgáló mézharmat, hanem sok faj számára a zsákmányállat is bőségesen áll rendelkezésre. Érdekesebb és ritkább fajok: *Chrysis purpurata, Chr. subsinuata, Omalus biaccinctus* (Chrysidiae), *Symmorphus murarius* (Vespidae), *Arachnospila conjungens* (Pompilidae), *Diodontus brevilabris, Sceliphron curvatum, Solierella compedita, Tachysphex fugax*, *T. plicosus* (Sphecidae*), Coelioxys haemorrhoa, Dioxys cincta, D. tridentata* (Apidae).

A Tettye környékén az elmúlt évszázad '70-es éveiben még meglévő gyepűk és parlagok területén előkerült ritka fajok az *Amegilla albigena, A. garrula, Tetralonia graja, T. tricincta* (Apidae). Ezek a sajátos, részben ruderális élőhelyek mára az építkezések következtében már jórészt eltűntek.

A hegységben négy védett fullánkos faj került elő: *Bombus argillaceus, Megascolia maculata*, *Parnopes grandior, Sphex rufocinctus*.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a déli lejtőkön mára már jócskán visszaszorult xerotherm élőhelyek a leginkább sérülékenyek, veszélyeztetettek. További kutatások témája lehet e területek vizsgálat abból a szempontból, hogy a 30–40 évvel ezelőtti faunulák mennyire változtak meg. A fás legelők degradációja, és a legeltetés elmaradása következtében bekövetkező szukcesszió is jelentősen elszegényítette az itt élő hajdan fajgazdag faunulákat. A hegység északi területein és a magasabb területeken elhelyezkedő másféle élőhelyek a fullánkos fauna szempontjából való veszélyeztetettsége még nem számottevő.

Néhány faunisztikai szempontból jelentős faj jellemzése

Ebben a fejezetben részletesebben ismertetett kilenc faj közül öt hazánk faunájára új, a többi négy különböző szempontból érdemes a részletesebb ismertetésre.

Hedichridium integrum (Dahlbom, 1831) – Pécs: Tettye, 1972. VII. 6.,1 ♂ (leg. Józan Zs.); az *Achillea millefolium* virágán.- Európa északi és nyugati területein (Finnország, Hollandia, Spanyolország), valamint Észak-Afrikában közölték előfordulását (MÓCZÁR 1967). Magyarországon ez az első ismertté vált lelőhelye.

Hedychridium elegantulum Buysson, 1887 – Pécs: Szamár-kút, 1973. VII. 14., 1974. VII. 13., 25., 1975. VII. 15., 1976. VII. 16., 4 ♀, 4 ♂ (leg. Józan Zs.); Pécsvárad: Dombay-tó, 1990. VII. 23., 1 ♂ (leg. Józan Zs.).- Pontomediterrán elterjedésű meleg- és szárazságkedvelő fémdarázs faj. Közép-Európában meglehetősen ritka, csak a délebbre

fekvő területein került elő. Magyarországon mindössze öt lelőhelyen gyűjtötték, a közölteken kívül Fenyőfőn, Barcson és Isaszegen.

Pseudospinolia uniformis (Dahlbom, 1854) – Óbánya: legelő, 2004. V. 12., 1 ♂ (leg. Józan Zs.). – Igen ritka fémdarázs faj, állatföldrajzi jellege az előző fajhoz hasonló. Közép-Európában már igen szórványosan került elő. A Kárpát-medence délkeleti részén egy évszázaddal ezelőtt már kimutatták. MÓCZÁR (1967) Németbogsán és Mehádia lelőhelyét közölte. Hazánk mostani területén ez az első előfordulása.

Arachnospila conjungens (Kohl, 1898) – Cserkút: falu területe, 2002. VI. 16, 1 ♀ (leg. Józan Zs.).- Feltételezhetően déli elterjedésű útonállódarázs faj. Délkelet-franciaországi, jugoszláviai és romániai előfordulását közölték (WOLF 1972). Magyarországon ez az első ismertté vált lelőhelye. Levéltetves őszibarackfa lombozatán gyűjtöttük.

Sceliphron curvatum (Smith, 1870) – Ez a lopódarázs faj a leírását követő időszakban a Himalája területén, Pakisztánban és Tadzsikisztánban vált ismertté. 1979-ben váratlanul felbukkant Ausztria délkeleti részén. Ezt követően gyors terjedéséről számoltak be számos publikációban (DOLLFUSS 1987, EBMER 1995, GOGALA 1995). A faj európai terjeszkedéséről, etológiájáról és az európai Sceliphron fajokról részletes összefoglalót közölt SCHMID-EGGER (2005). Az elmúlt negyed évszázadban ez a faj invazív módon terjeszkedett Európa déli és középső területein a Földközi-tenger térségében, a Balkán-félszigeten, Közép-Európa nagy részén, eljutva Németország középső és nyugati részéig. Magyarországon elsőként 1995-ben gyűjtöttük Dél-Dunántúlon Őrtilosnál és Mernyén. Ezt követően egyre több helyen találtuk meg a Bakonyban, az Őrségben, a Villányi-hegységben, a Dunántúli-dombság számos más pontján (JÓZAN 1998, 2000, 2002) Más gyűjtők megtalálták a Duna keleti partja mentén és az Északi-középhegységben is. Előkerült a Kiskunságon is a szerző gyűjtései során. A Mecsekben eddig nyolc helyen fogtuk meg, illetve észleltük előfordulását: Abaliget; Cserkút; Hosszúhetény: falu területe, Püspökszentlászló; Kovácsszénája; Orfű: Tekeres; Pécs: temető, Vasas. E faj invazív terjeszkedését a kedvező környezeti feltételek tették lehetővé. Fullánkos fajok esetében az ilyen gyors és látványos térnyerés ritka. A felsorolt lelőhelyek mindegyike a települések belső területein található. Itt a táplálékszerzésre és a fészkelésre kedvező lehetőségeket talál az állat. Agyagbölcsőit résekbe helyezi el, ivadékait bénított pókokkal táplálja. Szinte minden víztócsánál megfigyelhettük, amint a fészekhez építőanyagot gyűjtött. Gusenleitner megtalálta az Isztriai-félszigeten Rovinj közelében, a szerző a félsziget további számos pontján gyűjtötte: Koromačno (kemping), Medveja, Medulin (strand), Medveja, Raša, Sv. Jelena. Ábrahám Levente megtalálta a dalmáciai Bibinjében. Tevékenységét mindenütt a vizek mentén figyelhettük meg: nádszegélyek, tengerpart, dolinató. Széles tűrőképességét az is mutatja, hogy a sós víz sem riasztja.

Psen exaratrus (Eversmann, 1849) – Kovácsszénája: tópart, 2003. VII. 19., 1 ♀ (leg. Józan Zs.) -.- palearktikus elterjedésű kaparódarázs faj. Közép-Európában meglehetősen ritka. Ausztria délkeleti részén, Németország déli tartományaiban gyűjtötték. A Kárpát-medencében régebben csak a Zempléni-hegységben és Szovátán találták meg (BAJÁRI 1957). Dél-dunántúli kutatásaink során kimutattuk a Villányi-hegységben (JÓZAN 2000). Mindenütt csak egy-egy példánya került elő. Kovácsszénáján a tó nádszegélyén levéltetű mézharmatra repült.

Diodontus brevilabris Beaumont, 1967 – Ezt a kaparódarázs fajt törökországi példányok alapján írták le. BUDRYS (1998) néhány európai gyűjtemény Diodontus anyagának átvizsgálása során számos lelőhelyét közölte Délkelet-Európából és Nyugat-Ázsiából, Bulgária, Görögország, Ciprus, Örményország, Azerbajdzsán, Oroszország, Ukrajna, Libanon, Izrael és Türkmenisztán területéről. Magyarországon két lelőhelyét közölte: Keszt-

hely és Sümeg. Itt egy német gyűjtő találta meg néhány hím példányát. Hazánk számos táján folytatott faunisztikai vizsgálatink során e fajt a Dunántúlon mintegy 90 lelőhelyről mutattuk ki, de előkerült a Mátrában is. A Mecsekben kilenc lelőhelye vált ismertté: Abaliget; Bakonya; Hosszúhetény: falu területe, Püspökszentlászló, Völgyi-rétek; Mecsekpölöske; Pécs: Vasas; Pécsvárad: vár környéke; Zengővárkony. A legrégebbi példány 1984-ből származik. A Magyar Természettudományi Múzeum régebbi Diodontus anyagának átvizsgálása során egyetlen példányát sem sikerült megtalálni. E tényekből arra lehet következtetni, hogy ez a faj Európában jelentős ütemben terjed északnyugat felé. Tőlünk nyugatabbra még nincs tudomásunk előfordulásáról. A példányok túlnyomó részét levéltetves hárs-, szilva-, és őszibarackfák lombozatán gyűjtöttük. Itt nemcsak az imágók mézharmat tápláléka, hanem a lárvák számára zsákmányolt levéltetvek is bőségesen rendelkezésre állnak.

Andrena clarkella (Kirby, 1802) – Abaliget: Bükkösdi-víz völgye, 2004. IV. 3., 1 ♀; Kovácsszénája: tó környéke, 2004. IV. 3., 1 ♀ (leg. Józan Zs.).- Észak-és Közép-Európában elterjedt bányászméh faj. Németország és Ausztria valamennyi tartományában előkerült. A Kárpát-medencében igen ritkának bizonyult. Szlovákia hegyvidéki területein és Erdélyben ismerjük néhány lelőhelyét. Hazánkban Simontornyán gyűjtötték régebben (MÓCZÁR & WARNCKE 1972). Az utóbbi évtizedekben előkerült Apátistvánfalván és Zirc környékén (Józan 2002). A Mecsekben a *Salix cinerea* barkavirágzatán repült.

Lasioglossum bischoffi (Blüthgen, 1931) (=cristula Pér.) – Hosszúhetény: Püspökszentlászló, 2004. VI. 19., 2 ♀ (leg. Józan Zs.); Kovácsszénája: tó környéke, 2004. V. 26, 3 ♀ (leg. Józan Zs.). A Balkánon és Nyugat-Ázsiában kimutatott karcsúméh faj. Eddigi lelőhelyeit Kelet-Törökországtól Belgrádig ismertük (EBMER 1988). Hazánk faunájára új.

1. táblázat. Az egyes családokban előkerült nemek és fajok száma

Chrysididae	14 nem	57 faj
Tiphiidae	3 nem	6 faj
Sapygidae	3 nem	6 faj
Mutillidae	3 nem	8 faj
Pompilidae	20 nem	57 faj
Scoliidae	3 nem	4 faj
Vespidae	21 nem	57 faj
Sphecidae	50 nem	158 faj
Apidae	41 nem	452 faj

Chelostoma styriacum Schwarz & Gusenleitner, 1999 – Bakonya: erdészház körny., 1990. V. 13. 2 ♂; Kővágószőlős: Cigó, 1990. V. 13., 1994. V. 13., 2 ♂; Magyaregregy: Máré-vár, 1988. VI. 19., 1 ♀; Orfű: Hertelendi út, 2004. V. 14., 1 ♂ (mind leg. Józan Zs.). - Ezt a hengeresméh fajt Ausztriában (Stájerország) és Görögországban előkerült példányok alapján írták le. Később bulgáriai és burgenlandi lelőhelyeit is közölték (SCHWARZ & GUSENLEITNER 2000). Több évtizedes faunisztikai kutatásaink során e faj Dél-Dunántúl mintegy húsz pontján került elő a Mecseken kívül a Zselicben, a Dráva mentén, Külső- és Belső-Somogyban, továbbá a Keszthelyi-hegységben. A legrégebbi lelőhelyén 1988-ban gyűjtöttük. A Campanula fajok virágait látogatják.

2. táblázat. A Chrysididae-, Pompilidae- és a Vespidae fajok megoszlása állatföldrajzi jellegük szerint

Állatföldrajzi jelleg	Chrysididae	Pompilidae	Vespidae
holarktikus	–	1,8	3,5
palearktikus	33,3	24,5	33,3
nyugat palearktikus	10,5	–	24,5
euroszibériai	–	15,8	1,8
európai	10,5	26,2	1,8
mediterrán	45,7	28,2	35,1
euroturáni	–	3,5	–

3. táblázat. A Chrysididae-, Pompilidae-, és Vespidae fajok százalékos megoszlása ökofaunisztikai jellegük szerint

Ökofaunisztikai jelleg	Chrysididae	Pompilidae	Vespidae
stenök eremophil	10,5	7,0	–
euryök eremophil	68,4	45,7	52,7
hipereuryök intermedier	14,0	29,8	28,0
euryök hylophil	5,3	17,5	19,3
nincs besorolva	1,8	–	–

Irodalom - References

BAJÁRI E. (1956): A csomósdarazsak (Cerceris Latr.) faunakatalógusa (Cat. Hym., VIII.). – Folia entomologica hungarica 9: 79–88.

BAJÁRI E. (1957): Kaparódarázs alkatúak I. – Sphecoidea I. – Fauna HungariaeXIII/7: 1–117.

BUDRYS, E. (1998): Two „rare" wasps Diodontus brevilabris and Polemistus abnormis, (Hymenoptera, Sphecidae) from South-West Russia. – Acta zoologica litaunica. Entomologia, 8: 81–85.

DOLLFUSS, H. (1987): Neue und bemerkenswerte Funde von Grabwespen (Hymenoptera, Sphecidae) in Österreich. – Linzer biologische Beitrage, 19/1: 17–25.

EBMER, A. W. (1988): Kritische Liste der nicht-parasitischen Halictidae Österreichs mit Berücksichtigung aller mitteleuropäischen Arten (Insecta: Hymenoptera: Apoidea: Halictidae). – Linzer biologische Beiträge, 20/2: 527–711.

EBMER, A. W. (1995): Hymenopterologische Notizen aus Österreich – 2 (Insecta: Hymenoptera aculeata). – Linzer biologische Beiträge, 27/1: 273–277.

GOGALA, A. (1995): Two non-European species of Sphecidae recorded also in Slovenia (Hymenoptera: Sphecidae). – Acta entomologica slovenica 3: 73–75.
JÓZAN Zs. (1971): Néhány adat Dél-Dunántúl méhalkatú (Hym., Apoidea) faunájához. – Folia entomologica hungarica, 24 (8): 109-117.
JÓZAN Zs. (1985): Dél-Dunántúl kaparódarázs (Hymenoptera, Sphecoidea) faunájának alapvetése. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 29 (1984): 53–86.
JÓZAN Zs. (1990): A Zselic méhszerű (Hymenoptera, Apoidea) faunájának alapvetése. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 34 (1989): 81–92.
JÓZAN Zs. (1996): A Mecsek méhszerű faunája (Hymenoptera, Apoidea). – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 40 (1995): 29–43.
JÓZAN Zs. (1998): A Duna-Dráva Nemzeti Park fullánkos hártyásszárnyú (Hymenoptera, Aculeata) faunája. – Dunántúli Dolgozatok (A) Természettudományi Sorozat, 9: 291–327.
JÓZAN Zs. (2000): A Villányi-hegység fullánkos hártyásszárnyú (Hymenoptera, Aculeata) faunája. – Dunántúli Dolgozatok (A) Természettudományi Sorozat, 10: 267–283.
JÓZAN Zs. (2002a): A Mecsek kaparódarázs faunájának (Hymenoptera: Sphecoidea) faunisztikai, állatföldrajzi és ökofaunisztikai vizsgálata. – Natura somogyiensis, 3: 45–56.
JÓZAN Zs. (2002b): Az Őrség és környéke fullánkos hártyásszárnyú faunájának alapvetése (Hymenoptera, Aculeata). – Praenorica Folia historico-naturalia, 6: 59–96.
MÓCZÁR L. (1952): Útonállódarazsak (Hym., Pompilidae). – Folia entomologica hungarica, 5: 73–108.
MÓCZÁR L. (1956): Pókölődarázsalkatúak – Pompiloidea. – Fauna Hungariae, XIII/5: 1-76.
MÓCZÁR L. (1958): A Cracroninae (Fam.: Sphecidae) alcsalád faunakatalógusa. (Cat. Hym. XIII.). – Folia entomologica hungarica, 11: 189–216.
MÓCZÁR L. (1967): Fémdarázsalkatúak – Chrysidoidea. – Fauna Hungariae, XIII/2: 1–118.
MÓCZÁR L. & SCHWARZ M. (1970): A Sphecodes Latr. fajok faunakatalógusa (Cat. Hym., XXIV.). – Folia entomologica hungarica, 23: 209–219.
MÓCZÁR L. & Warncke, K. (1972): Faunenkatalog der Gattung Andrena Fabricius (Cat. Hym. XXVI.). – Acta biologica Szeged 18: 185–221.
MÓCZÁR L. (1995): Redősszárnyúdarázs-szerűek – Vespoidea. – Fauna Hungariae XIII/B: 3–181
MÓCZÁR M. (1953): A dongóméhek (Bombus Latr.) faunakatalógusa (Cat. Hym. IV.). – Folia entomologica hungarica, 6: 197–228.
MÓCZÁR M. (1955): Az Eucera Latr., Tetralonia Spin., Melitturga Latr. és az Ammobatoides Rad. nemzetségek faunakatalógusa (Cat. Hym. VII). – Folia entomologica hungarica, 8: 11–130.
MÓCZÁR M. (1956): A pelyhesméhek (Anthidium Fabr.) faunakatalógusa és etológiai adatai (Cat. Hym., IX). – Folia entomologica hungarica 9: 211–222.
MÓCZÁR M. (1957): A hazai földiméh-félék (Melittidae) faunakatalógusa és etológiai adatai. – Folia entomologica hungarica 10: 459–471.
MÓCZÁR M. (1958): Művészméhek – Megachilidae. – Fauna Hungariae, XIII/12: 1–78.
MÓCZÁR M. (1959): Az Epeolus Latr., a Ceratina Latr. és a Psythirus Lep. nemek (Fam.: Apidae) faunakatalógusa és ethológiai adatai. (Cat. Hym. XVI.). – Folia entomologica hungarica 12: 461–480.
MÓCZÁR M. (1960): Ősméhek – Földi méhek, Colletidae – Melittidae. – Fauna Hungariae XIII/9: 1–64.
MÓCZÁR M. (1961a): A Kárpát-medence ősméheinek – Colletidae – revíziója, faunakatalógusa és ethológiai adatai I. Álarcosméhek – Prosopis F. (Cat. Hym. XVIII.). – Folia entomologica hungarica 14: 143–162.
MÓCZÁR M. (1961b): A Kárpát-medence ősméheinek – Colletidae – revíziója, faunakatalógusa és ethológiai adatai II. Selyemméhek – Colletes Latr. (Cat. Hym. XIX.). – Folia entomologica hungarica 14: 403–412.
MÓCZÁR M. (1967): Karcsúméhek – Halictidae. – Fauna Hungariae XIII/11: 1–116.
SCHWARZ, M. & GUSENLEITNER, F. (2000): Weitere Angaben zur Bienenfauna Österreichs sowie Beschreibung einer neuen Chelostoma-Art aus der Westpaläarktis Vorstudie zu einer Gesamtbearbeitung der Bienen Österreichs IV (Hymenoptera, Apidae). – Entomofauna Zeitschrift für Entomologie, 21: 133–164.
SCHMID-EGGER, C. & SCHEUCHL, E. (1997): Illustrierte Bestimmungstabellen der Wildbienen Deutschlands und Österreichs unter Berücksichtigung der Arten der Schweiz, III: Andrenidae. – Eigenverlag, Velden/Vils: 1–180.
SCHMID-EGGER, C. (2005): *Sceliphron curvatum* (F. Schmith 1870) in Europa mit einem Bestimmungsschlüssel für die europäischen und mediterranen Sceliphron-Arten (Hymenoptera, Sphecidae). – BembiX, Rundbrief für alle Freunde der akuleaten Hymenopteren, 19: 7–28.
WOLF, H. (1972): Hymenoptera Pompilidae. – Insecta Helvetica, Fauna 5. – Zürich: 1–176.

A szerző címe - Author's address:
JÓZAN Zsolt
H–7453 Mernye
Rákóczi u. 5.

Folia comloensis 15: 239–298. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek nagylepke faunája (*Lepidoptera: Macrolepidoptera*)

FAZEKAS IMRE

Abstract: [FAZEKAS I. (2006): *The Macrolepidoptera fauna from Mecsek Mts. (South-Hungary). – Folia comloensis 15: 239–298.*] – Based on the literature of butterfly and larger moth fauna, the author comply the checklist of the fauna of Mecsek Mountains and present the short history of the investigations caried out in this field. In study, they found data proving the occurence of 949 species of Bombicioidea, Sphingoidea, Papilionoidea, Geometroidea and Noctuidea taxa. The paper summarizes all the results published earlier and it also adds new data. A brif ecological, zoogeographical and conservational evaluation is presented.

Key words: Insecta, Lepidoptera, checklist, distribution, faunistic, Mecsek Mountains, South-Hungary

Zusammenfassung: [FAZEKAS I. (2006): *Die Macrolepidopteren-Fauna des Mecsek-Gebirges in Süd-Ungarn, Lepidoptera. – Folia comloensis 15: 239–298.*] – Das Mecsek Gebirge ist das am südlichsten liegende Mittelgebirge Ungarns. Sein Umfang beträgt 550 km^2, seine höchste Erhebung ist 682 m hoch. Es besteht hauptsächlich aus Meereskalkstein. Die Temperatur im Jahresdurchschnitt liegt bei 10 °C, der Niederschlag liegt zwischen 680-800 mm. Pflanzengeografisch gehört es zum westbalkanischen Florengebiet. 60% des Gebirges sind mit Wald bedeckt, dominierend sind die Hagebuche-Eiche und Steineiche-Eiche Baumgesellschaften. An der Nordseite der Berge liegen Buchenwälder. Die Südhänge sind durch Kalksteinbuschwälder und Steppenwiesen-Mosaiken sehr abwechslungsreich. Über zehntausend Hektar liegen in Naturschutzgebieten bzw. in Natura 2000 Flächen.

Die Schmetterlingsfauna des Mecsek ist seit der Mitte des 19. Jahrhunderts untersucht. Am Ende des 19. Jahrhundert wurden die ersten Artenlisten angefertigt, die einstigen Sammlungen sind aber während den Kriegszeiten vernichtet worden. Zum ersten Mal fasst der Autor die Großschmetterlingsfauna zusammen. Bis jetzt stellte er 949 Arten fest. Seine Untersuchungen begannen in den 1970-er Jahren. Er stellt fest, dass folgende Arten aus dem Gebirge verschwunden oder ausgestorben sind: *Albocosta flammatra, Albocosta musiva, Amphipyra tetra, Antitype chi, Archiearis puella, Calliteara abietis, Carcharodus floccifera, Catocala conversa, Catocala dilecta, Catocala diversa, Cryphia muralis, Cucullia lucifuga, Cycnia sordida, Dicallomera fascelina, Enargia abluta, Eulithis prunata, Hyphoraia aulica, Idea sericeata, Idia calvaria, Nymphalis vaualbum, Odonthognophos dumetatus, Panchrysia deaurata, Phyllophila obliterata, Polychrysia moneta, Polymixis xanthomista, Polyommatus admetus, Polyommatus amandus, Rhyacia simulans, Rileyana fovea, Shargacucullia blattariae, Utetheisa pulchella.* Bei jeder Art gibt er die Fundortdaten an und stellt die ökologischen Verhältnisse vor. Er hat 60 Arten gefunden, die in Ungarn oder in der Europäischen Union unter Artenschutz stehen. Während der Untersuchungen wurde festgestellt, dass 169 Arten nur an 1–2 Standorten leben und besonders selten sind. Die meisten sind bedroht und die Populationen sind in Regression. Im Gebiet des Gebirges gehen seit den 1950-er Jahren die Habitate immer schneller zugrunde. Besonders viele Lebensräume sind durch den Kohle- und Uranabbau verschwunden. Der Abbau wurde am Anfang des 21. Jahrhunderts beendet. Die Lebensräume der Populationen sind heutzutage durch verstärkte Bauvorhaben, Touristik und falsche Nutzung der Wälder bedroht. Im Gebiet des Mecsek Gebirges befindet sich der Typenfundort der Art *Paraboarmia viertlii*. Für die Erhaltung folgender Arten im Bereich der Pannonischen Region spielt das Mecsek Gebirge eine besonders wichtige Rolle: *Chesias legatella, Cucullia formosa, Dioszeghyana schmidtii, Ennomos quercarius, Entephria caesiata, Eupithecia expallidata, Erannis ankeraria, Iolana iolas, Leptidea morsei, Limenitis reducta, Limenitis camilla, Paraboarmia viertlii.*

Bevezetés – Introduction

A Mecsek hegység lepkéinek rendszeres kutatása a 19. század közepén kezdődött el NENDTVICH Tamás (1846) gyűjtéseivel, melyet VIERTL Adalbert (1894, 1897ab, 1898ab) folytatott. ABAFI-AIGNER et al. (1896) így emlékeznek meg az első pécsi kutatókról: „Kiváló lepkész volt Nendtvich Tamás pécsi gyógyszerész is, ki 1846-ban bocsátotta ki Pécs faunájának jegyzékét." VIERTL munkásságáról a következőket írták: „Viertl Adalbert nyug. cs. és kir. vadász-kapitány, ki előbb Morva- és Gácsországban gyűjtött, 1867-ben pedig Pécsett telepedett le, s e vidék kutatása közben új fajra is bukkant." (vö. ABAFI-AIGNER et al. 1846: „161. Viertlii BOHATSH. – …Pécs". VIERTL (1897a) egyik munkájában gyűjtéseinek főbb időszakait a következő években jelölte meg: 1859–1862, 1874–1878, 1879–1896.

NENDTVICH és VIERTL kutatásait követően hosszú évtizedek teltek el anélkül, hogy baranyai lepkész dolgozott volna a hegységben. 1953-ban a budapesti pedagógia főiskoláról a Pécsi Tanárképző Főiskola állattani tanszékére helyezték BALOGH Imre tanárt, aki 1973. évi nyugdíjazásáig tanított Pécsett (FAZEKAS 2003a). BALOGH Imre (1908–1995) a háború előtti neves lepkész generáció meghatározó alakja volt. Nem tartozott a gyakran publikáló entomológusok táborába. A rendszertani, taxonómiai kérdések kevésbé kötötték le a figyelmét, de annál nagyobb figyelmet szentelt a fajok biológiájának, földrajzi elterjedésének és a habitatok megismerésének. Húsz éves baranyai tartózkodás alatt közel fél millió lepkét gyűjtött és határozott meg a Mecsekben. 1978-ban megjelentette „A Mecsek hegység lepkefaunája" című tanulmányát, amely a 20. század egyetlen átfogó és részletes faunisztikai képét adta, 1664 faj bemutatásával (BALOGH 1978). BALOGH nem jó véleménnyel volt NENDTVICH munkásságáról: „Nendtvich Tamás 1846-ban kiadott nagylepke faunalistája (476 faj) számos magas hegységi faj felsorolása miatt… hamis képet ad ennek a területnek a lepkefaunájáról, ezért nem használható." VIERTL adatait azonban „megbízhatónak" tartotta. Faunajegyzékét így minősítette: „Hibája, hogy a lelőhelyekkel kapcsolatban csak annyit közöl, hogy Pécstől kb. 4 óra járásnyira gyűjtött." Bár BALOGH néhány faj esetében erős kritikával illette NENDTVICH Tamást, azért meg kell jegyeznünk, hogy a későbbi kutatások egyes taxonok (pl. *Euchalcia variabilis, Eutrix potatoria, Ipimorpha subtusa, Xestia ditrapezium* stb.) esetében igazolták 19. századi eredményeket. 100–150 év távlatából, a gyűjteményi példányok hiánya alapján hiba elődeink munkáját hamisnak és használhatatlannak minősíteni. Ennek tipikus példája az *Entephria caesiata* megtalálása (l. később). Ez az eset is rámutatott arra, hogy sokkal óvatosabban kell elődeinkkel szemben a kritikát megfogalmazni, hiszen az 1800-as évek derekának identifikációs színvonala megfelelő alapokon állt, s táj „ökológiai állapota" is sokban különbözött a mai mecseki képtől.

Az 1970-es évek elején került a Baranya megyei múzeumokhoz UHERKOVICH Ákos tanár, ahol nyugdíjazásig dolgozott ott. Fő kutatási területe kezdetben az ún. nagylepkék faunisztikai vizsgálata volt, de később a tegzesek elemzésére tért át. 1975-ben elindította el „Mecsek és környéke természeti képe" c. kutatási munkaprogramot 15 kutató részvételével. A terv mecseki része azonban csak részben valósult meg, befejezetlen maradt. A projekt hangsúlyosan a Dráva-síkra, a Villányi-hegységre koncentrálódott. UHERKOVICH (1977, 1978, 1980, 1987, 1989) mecseki lepkészeti kutatásait a hegység különböző erdőtársulásaiban (Közép- és Nyugat-Mecsek) valamint Kisvaszaron végezte.

Szintén az 1970-es évek elején kezdete mecseki lepidopterológiai kutatásait FAZEKAS Imre komlói biológus tanár. Kezdetben a Komlói Múzeum munkatársaként, majd a Komlói Természettudományi Gyűjtemény alapítója és vezetőjeként főként, a Mecsek ke-

leti részein illetve a kiterjedt szénbányászati területeken (FAZEKAS 1976, 1977, 1978abc, 1979ab, 1980, 1982b, 1984abc, 1988, 1991, 2004) gyűjtött. Már első mecseki tanulmányában 112 addig ismeretlen lepkefajjal gazdagította a vidék faunáját. Az Ő nevéhez fűződik a Mecsek barlangjaiban előforduló lepkék bemutatása (FAZEKAS 2001), s FAZEKAS Imre (2005) készítette el először a hegység védett lepkéinek monográfiáját is. A komlói kutató, az 1980-as évek elejétől elsősorban a microlepidopterák (Crambidae, Pterophoridae, Tortricidae, Zygaenidae) taxonómiáját, állatföldrajzát és természetvédelmét vizsgálta. Több tudományra új és Magyarországon ismeretlen fajt fedezett fel (vö. FAZEKAS 2002, 2003b, stb.). A molylepke kutatások részletes bemutatására a később megjelenő „A Mecsek molylepke faunája" c. tanulmányban kerül sor.

Anyag és módszer – Material and methods

1973 és 2003 között – 30 éven át – fénycsapdákkal (Kárász, Kisvaszar, Komló (Hasmány-tető, Kökönyös), Magyaregregy, Püspökszentlászló, Zobákpuszta), személyes éjszakai és nappali gyűjtésekkel, több ezer gyűjtőnap anyagát dolgoztam fel. A fénycsapdák (Jermy-típus) a kezdetben normál 100 wattos égőkkel, majd 80–125 wattos higanygőz lámpákkal voltak felszerelve. Működésüket rendszerint március közepén indítottam el és november elejéig üzemeltek (2–3 éves periódusokban), összesen 14 éven át. A személyes gyűjtések során (37 lelőhely) először petróleummal működő ún. Maxim-lámpát használtam (1973–1976), s ezek után tértem át a higanygőzégőkre, majd a 160 wattos HLMI, illetve az ún. feketecsöves fényforrásokra. Néhány esetben feldolgoztam más taxononómusok (pl. Tóth Sándor, Zirc) által üzemeltett Malaise-csapdák lepidoptera anyagát is. A csalétkezést nem alkalmaztam. Az 1990-es évek elejétől a személyesen begyűjtött példányokat a helyszínen hűtőtáskába helyeztem, majd a preparálásig mélyhűtőben tároltam. A problémás taxonok identifikálásánál mindenkor felhasználtam a genitáliák elemzését is.

Gyűjtemények, ahol a bizonyító példányokat őrzik:
– Janus Pannonius Múzeum, Természettudományi Osztály, Pécs (leg. Uherkovich Á.),
– Komlói Természettudományi Gyűjtemény, Komló (leg. Fazekas I.),
– Magyar Természettudományi Gyűjtemény (Balogh Imre gyűjteménye), Budapest,
– Regiografo és Szakértő Központ, Komló (leg. Fazekas I.)
– Thomas Töpfel magángyűjteménye (D-Stadtroda).

Eredmények – Results

Lepidoptera lelőhelyek a Mecsekben (rövidítések zárójelben)**:**

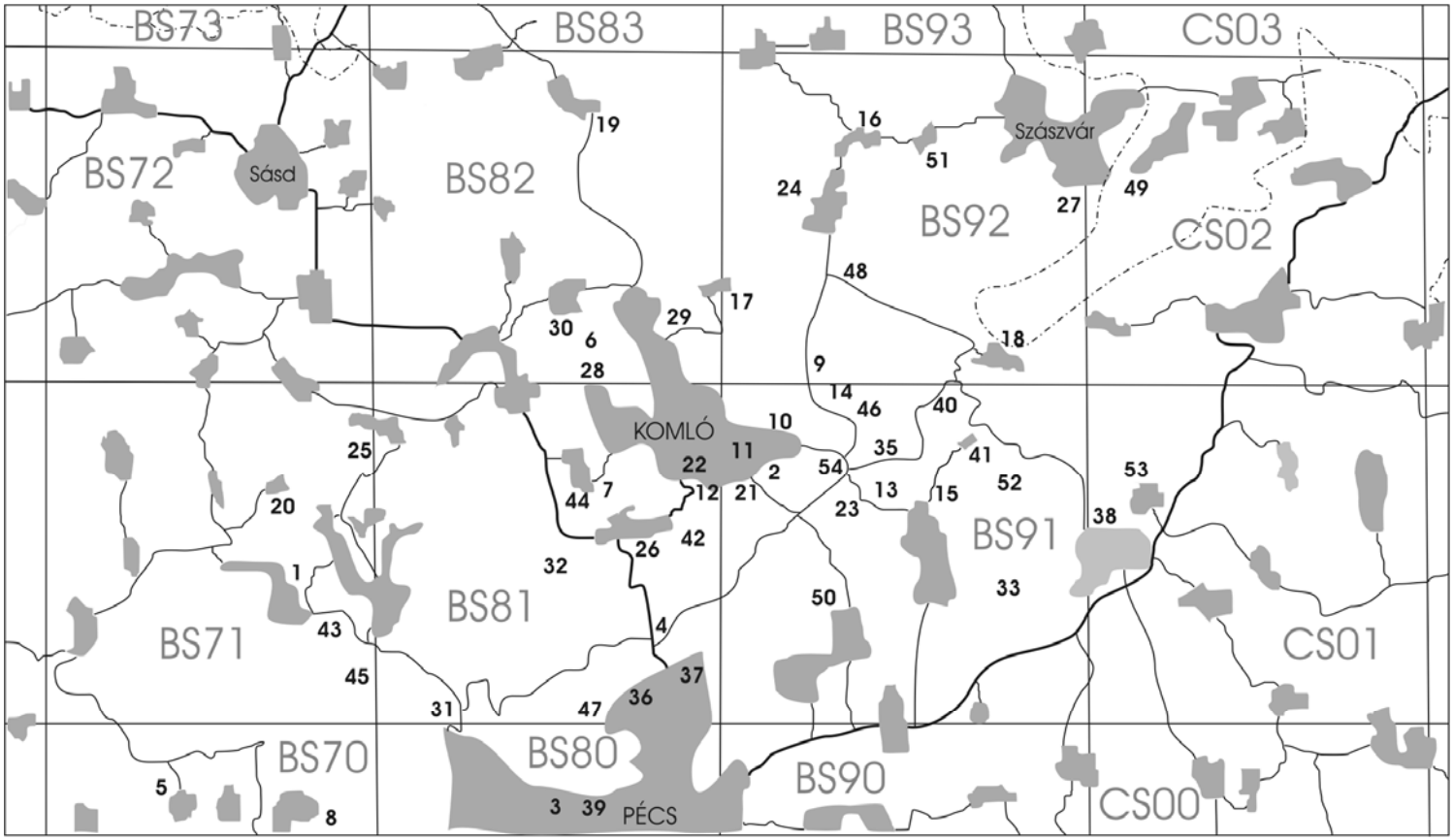
1. **(Aba)** Abaliget, UTM-kód: BS71: A település környéki rétek és kaszálók. A tengerszint feletti magasság (= Tfm): 200–290 m
2. (**And**) Andezit-kőbánya (Komló), UTM-kód: BS91; – alsó miocén eredetű andezit kőbánya, cseres-tölgyes szegélye. Tfm: 380 m.
3. (**Ara**) Aranyhegy utca (Pécs), UTM-kód: BS80.
4. (**Árp**) Árpád-tető (Pécs), UTM-kód: BS81; – felső triász szürke homok- és agyagkő alapkőzet, gyertyános-tölgyes írásréten erdészházak, gyümölcsösök és telepített fenyők. Tfm: 400 m.
5. (**Bak**) Bakonya, UTM-kód: BS70; – A Jakab-hegy (602 m) nyugat felé enyhén csökkenő magasságú gerincének közelében (az erdészház mellett) egy száraz cseres-tölgyeserdő, és szegélye, irtásrétek, valamint birkalegelő (vö. Uherkovich 1980: 1–4. ábra). Alapkőzet: felsőpermi homokkő.
6. (**Bud**) Budafa (Mánfa), UTM-kód: BS81; – miocén homok, agyagmárga, konglomerátum, gyertyános- és cseres-tölgyes írásrétek, töviskes cserjések, szőlőskertek kisebb szántókkal. Tfm: 260–300 m.
7. (**Cser**) Csermaalja Természetvédelmi Terület (Komló–Sikonda), UTM-kód:

BS81; – Miocén kavicsos homok, konglomerátum és agyagmárga alapkőzeten bükk elegyes gyertyános-tölgyesből évszázadokkal ezelőtt kialakított – 1950-es években felhagyott – dombvidéki fás legelő, erősen elgyertyánosodott, helyenként nudumos állapotban. Tfm: 260–280 m.

8. **(Csk)** Cserkút, UTM-kód: BS70; – Alapkőzete permi vörös homokkő. Eredeti növényzete szegényes aljnövényzetű száraz cseres-tölgyes. A kiirtott erdők helyén először legelőerdő volt, majd az állattartás megszűnése után szőlő- és gyümölcsöskertek alakultak ki. Tfm: 200–300 m.
9. (**Egr**) Egregyi-völgy (Komló, Magyaregregy), UTM-kód: BS91–92; – Zobák-pusztától északra, a Völgységi-patak völgye. Az alapkőzet alsó jura, foltos mészmárga és agyagos mészkő. A völgyvállakon zárt gyertyános-tölgyesek, a patak mentén égeresek, magaskórós társulással, kaszálórétekkel. Tfm: 250–280 m.
10. (**Gesz**) Gesztenyés (Komló), UTM-kód: BS91; – Alapkőzet miocén agyagmárga, a Kaszánya-patak felső vízgyűjtő területén. A klímazonális gyertyános-tölgyes öv irtásrétjein kialakult kertvárosias lakóövezet, korabeli legelő és kaszálórét maradványokkal, fokozatos elcserjésedéssel. Tfm: 250–345 m.
11. (**Has**) Hasmány-tető (Komló), UTM-kód: BS91; – Alsójura krinoideás mészkő alapkőzeten cseres-tölgyes irtásrét (déli oldal) családi házak, gyümölcsössel, ültetett fenyőkkel. Az északi oldalon tölgyelegyes bükkös szurdokvölggyel. Tfm: 300 m.
12. (**Hat**) Határ-tető (Komló), UTM-kód: BS81; – Alapkőzet miocén homok, homokkő, kavics és márga. Cseres, gyertyános-tölgyesek helyén a 20. században kialakított szőlő és gyümölcsös kertek, kaszálórét és töviskes cserjés mozaikokkal. Tfm: 300–350 m.
13. (**Hár**) Hármas-hegy (Hosszúhetény), UTM-kód: BS91; – Alapkőzete korajura márgás homokkő. Cseres-tölgyes erdőszegély, déli expozíciójában kaszálórét. Tfm: 300–350 m.
14. (**Hid**) Hidasi-völgy (Hosszúhetény), UTM-kód: BS92; – Középső jura mész- és agyagmárga alapkőzeten, zárt gyertyános-tölgyesek között hűvös, párás patakos völgy magaskórós társulással, fűzligettel. Tfm: 300–340 m.
15. (**Hossz**) Hosszúhetény, UTM-kód: BS91; – Szántók, gyümölcsösök, rétmaradványok. (**9. ábra**)
16. (**Kár**) Kárász, UTM-kód: BS92; – A falu központjában lévő, fenyőkkel beültetett erdészeti központ udvarában fénycsapda üzemelt (1984–85-ben), gyümölcsösök, kerti vetemények valamint a pleisztocén löszös völgyvállakon kialakult akácosok és szőlők között. A csapdától kb. 50 m-re, a Völgységi-patak völgyében magaskórósok és égeres maradványok találhatók. Tfm: 100–150 m. (**2. ábra**: h)
17. (**Kisb**) Kisbattyán (Komló), UTM-kód: BS82; – Az alapkőzet miocén agyagmárga és finom homok. A gyertyános-tölgyes öv irtásrétjein az 1950-es évek előtt mezőgazdasági művelés volt, a „téeszesítést” követően a helyi gazdálkodást felhagyták. A földek begyepesedtek, helyenként elcserjésedtek. Az Angyal-kúti-mellékág vízfolyás mentén nedves kaszálórétek, nádasok és füzesek vannak. Tfm: 200–300 m. (**2. ábra**: f)
18. (**Kisú**) Kisújbánya (Hosszúhetény), UTM-kód: BS92; – Alapkőzete késő jura tűzköves mészkő és korakréta bazalt. A gyertyános-tölgyes övben, a 18. századtól kezdődően kiterjedt erdőirtások helyén előbb szántók és legelők voltak, majd a 20. század közepétől (a lakosság elhagyta a falut) a terület folyamatosan befüvesedett. Terjedelmes kaszálók és juhlegelők alakultak ki. Tfm: 250–475 m.

19. (**Kisv**) Kisvaszar, UTM-kód: BS82; – A későpannon homok, agyag alapkőzeten a Nagy-erdei-vögy patakját égeresek, füzesek és nedves kaszálórétek kísérik, helyenként feketedió ültetvényekkel. A környező domboldalakat kiterjedt gyertyános-tölgyesek borítják. Az erdészeti központ udvarán fénycsapda üzemelt (1969–1974) telepített fenyők és gyümölcsfák között. Tfm: 150 m. (**2. ábra:** e)
20. (**Kov**) Kovácsszénája, UTM-kód: BS71; – A halastavak környéke; rétek, kaszálók.
21. (**Kos**) Kossuthakna (Mánfa), UTM-kód: BS91; – A gyertyános-tölgyes övben, a miocén kavicsos homokon, konglomerátumon kialakított (a 20. század közepe) déli kitettségű, meredek, domboldali írásrét. Ma elhagyott juhlegelővel, kaszálókkal és maturus, szenes meddőhányókkal. A völgyaljban található a Baranya-patak felső vízgyűjtője, patak menti láprétekkel, gyékényessel, nádassal és idős fűzligetekkel. Tfm: 250–350 m.
22. (**Kök**) Kökönyös (Komló), UTM-kód: BS81; – Miocén, kárpáti agyagmárga homok és homokkő alapkőzet. 1974–75-ben fénycsapdát üzemeltettem a Fürst S. Utcai Ált. Iskola udvarán lévő országos meteorológiai állomás területén gyertyános-tölgyes és bükkelegyes tölgyes közelében. A fénycsapda és az erdők között (300–400 m) füves rétek, cserjések ill. kisebb veteményes kertek volt, szórványosan ültetett nyárakkal és fenyőkkel. Tfm: 280 m. (**2. ábra:** c)
23. (**Köv**) Köves-tető-fonolitbánya (Hosszúhetény), UTM-kód: BS91; – Kréta korú fonolit kőbánya területe, ahol bányászat évtizedek óta szünetel. A bányaudvarban tömegesen megtelepedtek a rózsa-félék, a galagonya és kökény. Az eredeti kőzetfelszíneken virágos kőrises molyhos tölgyes és cseres-tölgyesek állnak. Tfm: 400–463 m.
24. (**Magy**) Magyaregregy, Hegy-tető, UTM-kód: BS92; – Miocén alapkőzeten elhagyott szőlők, begyepesedett egykori szántók, parcellák közötti erdősávok, töviskes cserjésekkel. Tfm: 290–340 m.
25. (**Mah**) Magyarhertelend, Aranyos-tető, UTM-kód: BS71, 81; – A falutól D-DNy-ra eső dombokat lösszel fedett középső és felső miocén agyagmárga, konglomerátum és homokos mészkő uralja. Az erősen tagolt területet ma legelőként és kaszálóként használják. Tfm: 200–250 m.
26. (**Mán**) Mánfa, UTM-kód: BS81; – Miocén kavicsos homok, konglomerátum és agyagmárga alapkőzeten északi kitettségű kaszálórétek kisebb erdő és cserje foltokkal. Tfm: 240–208 m.
27. (**Máz**) Máza (Cigány-hegy), UTM-kód: BS92; – Jura időszaki alapkőzeten gyertyános-tölgyesek között gyepes, cserjés írásrétek. Tfm: 300–350 m.
28. (**Mefa**) Mecsekfalu, Alap-rét (Komló), UTM-kód: BS82; – A falu egykori juh- és szarvasmarha-legelője volt. A völgyaljban húzódik a Kaszánya-patak mecsekfalui ága, égeres és fűzligetekkel, magaskórós társulással, tocsogós láprétmozaikkal, kaszálórétekkel. Alapkőzete miocén agyagmárga. Tfm: 200–250 m. (**2. ábra:** g)
29. (**Mejá**) Mecsekjánosi, (Komló), UTM-kód: BS82; – 16–18 millió éves miocén slír alapkőzeten töviskes cserjés, cseres-tölgyes erdősáv, kiterjedt kaszálórét. Tfm: 200 m.
30. (**Mepö**) Mecsekpölöske, a horgásztó környéke, UTM-kód: BS82; – Miocén agyagmára alapkőzet felett, a völgyaljban húzódik a Kaszánya-patak mecsekfalui ága, égeres és fűzligetekkel, magaskórós társulással, tocsogós láprétmozaikkal, kaszálórétekkel. Tfm: 200–250 m.

31. (**Mesz**) Mecsekszentkút, UTM-kód: BS81; – A település körüli rétek.
32. (**Nagy**) Nagy-mély-völgy (Mánfa), UTM-kód: BS81; – Alapkőzete triász mészkő és miocén kárpáti homokkő konglomerátum. Gyertyános-tölgyesek, bükkösök és szurdokerdők dominálnak, az északi völgytalpon patak menti ligeterdővel. Tfm: 200–220 m.
33. (**Nam**) Nagy-mező (Hosszúhetény), UTM-kód: BS91; – Korajura márgás homokkő alapkőzete felhagyott legelő, cserjés. Tfm: 280–300 m.
34. (**Páf**) Páfrányos (Pécs), UTM-kód: ? – vö. BALOGH (1978)
35. (**Pap**) Pap-rét (Hosszúhetény), UTM-kód: BS91; – Rendszeres kaszálás mellet is lassan cserjésedő irtásrét, gyertyános-tölgyesekkel, bükkösökkel körülvéve Tfm: 360 m.
36. (**Péb**) Pécsbánya (Pécs), UTM-kód: BS81: – Bányaudvarok környéke, irtásrétek.
37. (**Pész**) Pécsszabolcs (Pécs), UTM-kód: BS81: – Bányaudvarok környéke, irtásrétek.
38. (**Pév**) Pécsvárad, UTM-kód: CS01: – Karsztbokorerdő maradvány a Csiger- és a Sajgó-gödör között. Tfm: 200–250 m.
39. (**PTE**) Pécsi Tudományegyetem arborétuma, UTM-kód: BS80. – vö. BALOGH (1962)
40. (**Pusz**) Pusztabánya (Hosszúhetény), UTM-kód: BS91; – Korakréta homokkő és bazalt alapkőzeten gyertyános-tölgyesek, bükkösök közötti irtásrét, ültetett fenyőkkel, jelentős turistaforgalommal. Tfm: 350 m.
41. (**Püs**) Püspökszentlászló (Hosszúhetény), UTM-kód: BS91; – Korajura márga, mészkő alapkőzeten arborétum, főként fenyőfajokkal. A völgytalpon nedves rétek, ligeterdő maradványok, a környező dombokon gyertyános-tölgyesek, bükkösök, cserjésedő, elhagyott legelők, gyümölcsösök. Tfm: 300 m. (**2. ábra:** d)
42. (**Rák**) Rákos-völgy (Mánfa), UTM-kód: BS81; – Széles völgytalpon, miocén homok, homokkő alapkőzeten, nedves és mezofil rétek, a patakparton acsalapus magaskórós társulással. Tfm: 250 m.
43. (**Sár**) Sárkány-kút, UTM-kód: BS71; – vö. BALOGH (1978)
44. (**Sik**) Sikonda (Komló) UTM-kód: BS81; – Miocén homokkő alapkőzeten patak menti nedves rétek, dombhátakon egykori fás legelő maradványai (pl. Csermaalja Természetvédelmi Terület), erősen cserjésedő irtásrétek. Tfm: 200–250 m.
45. (**Szu**) Szuadó-völgy (Pécs), UTM-kód: BS71; – vö. Balogh (1978)
46. (**Tak**) Takanyó (Hosszúhetény), UTM-kód: BS91; – A középső jura agyagos mészkövén mezofil és nedves kaszálórétek. Tfm: 280–350 m.
47. (**TMT**) Tubes-Misina-Tettye (Pécs), UTM-kód: BS81; – Karsztbokorerdők, sziklagyepek. Tfm: 300–480 m. (**2. ábra:** a)
48. (**Vár**) Vár-völgy (Magyaregregy), UTM-kód: BS92; – Felső-középső jura mészkő, márga és korakréta homokkő valamint bazalt alapkőzeten patak menti ligeterdő, magaskórós társulással, kisebb rétekkel. A domboldalakon gyertyános- és cseres-tölgysekkel. Tfm: 200–250 m.
49. (**Váral**) Váralja, UTM-kód: CS02; – Az ifjúsági tábor és horgásztavak környéki rétek, erdei utak. Tfm: 200–260 m.
50. (**Vas**) Vasas (Pécs), UTM-kód: BS91; – A település környéki rétek és kertek. Tfm: 250–280 m.
51. (**Vék**) Vékény, UTM-kód: BS92; – Korakréta alapkőzetű, hirtelen emelkedő domboldalak felett „fennsík jellegű”, cseres-tölgyesek helyén kialakult zárt gyep,

1. ábra. A mecseki nagylepke fajok számozott lelőhelyei UTM térképen (részletes magyarázat a szövegben)
Fig. 1. Collecting sites of butterflies and larger moths in the Mecsek Mountains, Hungary (for abbreviations see in text)

a
b
c
d
e
f
g
h

elszórtan borókával. Tfm: 180–250 m.

52. (**Zengő**) Zengő, +682 m, UTM-kód: BS91; – Bükkösök. Tfm: 480–682.
53. (**Zev**) Zengővárkony (gesztenyés), UTM-kód: CS01; – A szelídgesztenyés és a hozzá kapcsolódó kertek. Tfm: 200–300 m
54. (**Zob**) Zobákpuszta (Komló), UTM-kód: BS91; – Alapkőzete korajura foltos, kőzetlisztes márga. Az irtásréteken kisebb elhagyott szántóföldek, kaszálók. A Völgységi-patak völgyében ligeterdők, magaskórósok, gyékényes és nádas foltok, kiterjedt gyertyános-tölgyesek és bükkösök. Tfm: 300–440 m.

A fajok és lelőhelyek jegyzéke – Checklist

Rövidítések – Abbreviations: Den. & Schiff.= Denis & Schiffermüller, **Je**= jegyzet, **Nat**= Natura 2000, **R**= ritka, **Ts**= természetvédelmi státusz, **V**= védett faj, **Ve**= veszélyeztetett faj, **†**= eltűnt vagy kipusztult, 1950 óta nem gyűjtötték.

MACROLEPIDOPTERA

LASIOCAMPOIDEA

LASIOCAMPIDAE

1. *Poecilocampa populi* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Kisv, Kök, Magy, Nagy, Péb, Püs, Vár, Zob.
2. *Trichiura crataegi* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Magy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
3. *Eriogaster rimicola* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
4. *E. catax* (Linnaeus, 1758) – Csk, Maü, Vár. – Ts: Nat, V, Ve, R.
5. *Eriogaster lanestris* (Linnaeus, 1758) – Csk, Maü. – Ts: V, Ve, R.
6. *Malacosoma neustria* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kisv, PTE, Vas, Zob.
7. *Lasiocampa trifolii* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vár, Zev, Zob.
8. *L. quercus* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Magy, Kisv, PTE.
9. *Macrothylacia rubi* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök,

---

◄ **2. ábra.** Jellegzetes mecseki gyűjtőhelyek:

a) A Tettye Pécs felett: a *Neptis rivularis*, az *Idea elongaria*, a *Cucullia formosa*, a *C. dracunculi*, az *Erannis ankeraria* és *Perigrapha i-cinctum* veszélyeztetett habitatja,

b) Pécsbánya: csak innen ismert a hegységből a *Limenitis camilla*,

c) a Komlón (Kökönyös) működő fénycsapda 1975-ben 112 új fajjal gazdagította a Mecsek nagylepke faunáját,

d) Püspökszentlászlóról ritka törpearaszolólepkék kerültek elő: *Eupithecia inturbata, E. immundata, E. expallidata*,

e) a kisvaszari erdészháznál működő fénycsapda Magyarországon először gyűjtötte a *Chesias legatella* araszolót és a *Herminia tenuialis bagolylepkét*,

f) Kisbattyán Natura 2000-es védett területén még nem ritka a *Euplagia quadripunctaria*,

g) Mecsekfalu egykori legelőjén él a *Maculinea alcon* és *Lycaena hippothoe*,

h) A kárászi erdészeti központ udvarán üzemelt fénycsapda fogta a *Deileptenia ribeata* és az *Euxoa vitta* fajokat.

◄ **Fig. 2.** The habitats (a-h) of Lepidoptera species in the Mecsek Mountains, Hungary

Mejá, Nagy, Péb, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

10. *Dendrolimus pini* (Linnaeus, 1758) – Kár, Kisv, PTE, TMT, Vár.
11. *Euthrix potatoria* (Linnaeus, 1758) – Kár, Kisv.
12. *Phyllodesma tremulifolia* (Hübner, 1808) – Bak, Csk, PTE, TMT, Zev.
13. *Gastropacha quercifolia* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
14. *G. populifolia* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Csk, PTE, Püs. – Ts: Ve, R.
15. *Odonestis pruni* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kisv, Maü, Nagy, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.

BOMBYCOIDEA

ENDROMIDAE

16. *Endromis versicolora* (Linnaeus, 1758) – Árp, Kisv. – Ts: V, Ve, R.

SATURNIIDAE

17. *Aglia tau* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Hid, Nagy, Kisú, Kök, Nagy, Páf, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár.
18. *Saturnia pyri* (Den. & Schiff., 1775) – Péb, PTE, (Komló, † 1933), TMT, Zev. – Ts: V, R.
19. *S. pavonia* (Linnaeus, 1758) – Csk, Hat, Kár, Kisv, Kök, Mán, Maü, Nagy, PTE, Sik, Vár, Zob. – Ts: V, R.
20. *Antherea yamamai* (Guérin-Méneville, 1861) – Has, Kök, Mán, Mejá.

LEMONIIDAE

21. *Lemonia dumi* (Linnaeus, 1761) – Kök, Püs. – Ts: V, Ve, R.

SPHINGIDAE

22. *Marumba quercus* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, TMT, Vas, Zev, Zob. – Ts: Ve, R.
23. *Mimas tiliae* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
24. *Smerinthus ocellata* (Linnaeus, 1758) – Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
25. *Laothoe populi* (Linnaeus, 1758) – Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas,Vár, Zev, Zob.
26. *Agrius convolvuli* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Gesz, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, Vár.
27. *Acherontia atropos* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kök, PTE, TMT, Vas. – Ts: V, Ve, R.
28. *Sphinx ligustri* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kisv, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
29. *Hyloicus pinastri* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
30. *Hemaris tityus* (Linnaeus, 1758) – Péb. – Ts: V, R.
31. *H. fuciformis* (Linnaeus, 1758) – Kisú. – Ts: V, R.
32. *Macroglossum stellatarum* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
33. *Daphnis nerii* (Linnaeus, 1758) – TMT. – Ts: R.
34. *Proserpinus proserpina* (Pallas, 1772) – Bak, Csk, Kár, Kisv, PTE, Rák, Vár,

Zev. – Ts: Nat, V, Ve, R.

35. *Hyles euphorbiae* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, TMT, Vas, Zev.
36. *H. livornica* (Esper, 1779) – „Pécs", Pév, PTE, Vár. – Ts: Ve, R.
37. *H. galii* (Rottemburg, 1775) – PTE, Zev. – Ts: R.
38. *Deilephila elpenor* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
39. *D. porcellus* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, PTE, Püs, TMT, Rák, Vas, Vár, Zev.
40. *Hippotion celerio* (Linnaeus, 1758) – „Pécs". Je: Utoljára Viertl gyűjtötte.

HESPERIOIDEA

HESPERIIDAE

41. *Erynnis tages* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
42. *Carcharodus floccifera* (Zeller, 1847) – „Pécs" (BALOGH 1978).
43. *C. alceae* (Esper, 1780) – Csk, Péb, TMT.
44. *Spialia orbifer* (Hübner, 1823) – Csk, Pév, TMT.
45. *Pyrgus malvae* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
46. *P. carthami* (Hübner, 1813) – Maü, TMT.
47. *Pyrgus alveus* (Hübner, 1803) – Árp, TMT.
48. *Heteropterus morpheus* (Pallas, 1771) – And, Árp, Kár, Kisv, Kos, Kök, Mefa, Püs, Rák, Sik, TMT, Zev.
49. *Carterocephalus palaemon* (Pallas, 1771) – Egr, Kos, Magy, Nagy, Pusz, Sik, Zob.
50. *Thymelicus lineola* (Ochsenheimer, 1808) – Árp, Kos, Sik, TMT.
51. *T. sylvestris* (Poda, 1761) – Aba, Árp, Bak, Csk, Kisv, Kos, Maü, Mefa, Pap, Péb, Püs, Sik, TMT, Zob.
52. *Hesperia comma* (Linnaeus, 1758) – Aba, Bak, Csk, Nagy, Péb, Pév, Püs, Sik, TMT.
53. *Ochlodes venata* (Bremer & Grey, 1853) – Aba, Árp, Bak, Csk, Hid, Kisv, Kos, Kök, Mán, Mefa, Nagy, Nam, Pév, Püs, Rák, Sik, TMT, Zev.

PAPILIONOIDEA

PAPILIONIDAE

54. *Zerynthia polyxena* (Den. & Schiff., 1775) – Aba, Csk, Maü, Nam, Péb, Somágtető (Komló, † 1933), TMT. – Ts: Nat, V, Ve, R.
55. *Parnassius mnemosyne* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Has, Egr, Nagy, Péb, Pév, Püs, TMT. – Ts: Nat, V, Ve, R.
56. *Iphiclides podalirius* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Egr, Hasm, Hid, Kisb, Kisú, Kos, Kök, Máz, Mefa, Pész, Pév, Püs, Sik, TMT, Váral, Vék. – Ts: V.
57. *Papilio machaon* Linnaeus, 1758 – Árp, Bak, Has, Kisb, Kisú, Kök, Máz, Mefa, TMT, Váral, Zob. – Ts: V.

PIERIDAE

58. *Leptidea sinapis* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
59. *L. morsei* (Fenton, 1881) – Aba, Hid, Kök, Maü, Mefa, Nagy, Egr, Püs, Rák, TMT. – Ts: V, Ve, R.
60. *Anthocharis cardamines* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.

61. *Aporia crataegi* (Linnaeus, 1758) – Csk, Péb, Somág-tető (Komló, † 1933), TMT.
62. *Pieris brassicae* (Linnaeus, 1758) – Bak, Kisú, Kök, Mefa, Máz, Pap, Püs, Sik, TMT, Vék, Zev, Zob.
63. *P. rapae* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
64. *P. napi* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
65. *Pontia daplidice* (Linnaeus, 1758) – And, Árp, Csk, Kök, Máz, Pész, Sik, TMT, Váral, Zob.
66. *Colias croceus* (Fourcroy, 1785) – Aba, Árp, Bak, Csk, Kisú, Maü, Mefa, Mejá, Mesz, Péb, Püs, Sik, TMT, Zob.
67. *C. hyale* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Bak, Mefa, Mejá, Mesz, Mán, Máz, Péb, Pész, Püs, Sik, TMT, Váral, Zev, Zob.
68. *C. alfacariensis* Ribbe, 1905 [syn.: *australis* Verity, 1911] – Csk, Kos, Kök, Mán, Mefa, Pév, Püs, Sik, TMT, Zev, Zob.
69. *C. erate* (Esper, 1705) – Mah.
70. *Gonepteryx rhamni* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.

LYCAENIDAE

71. *Hamearis lucina* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Kök, Köv, Maü, Máz, Péb, Püs, Rák, Sik,TMT, Váral, Zob.
72. *Lycaena phlaeas* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Bak, Csk, Kök, Köv, Maü, Máz, Mefa, Mesz, Püs, TMT, Váral, Zob.
73. *L. dispar* (Haworth, 1802) – And, Árp, Csk, Hid, Kár, Kos, Kök, Köv, Maü, Mefa, Nagy, Nam, Péb, Püs, Rák, Zob. – Ts: V, Nat.
74. *L. virgaureae* (Linnaeus, 1758) – Árp. – Ts: Ve, R.
75. *L. tityrus* (Poda, 1761) – Aba, Árp, Bak, Csk, Hid, Kök, Köv, Maü, Mán, Máz, Mefa, Mesz, Péb, Pév, Pusz, Püs, Rák, Sik, Váral, Vék, Zev, Zob.
76. *L. hippothoe* (Linnaeus, 1758) – Hid, Kos, Kök, Köv, Mán, Mefa, Pusz, Püs, Rák, Sik, Vék, Zob. – Ts: V, Ve.
77. *L. thersamon* (Esper, 1784) – Maü, Péb, TMT.
78. *Lampides boeticus* (Linnaeus, 1767) – „Pécs" (leg. Nyirő M.)
79. *Thecla betulae* (Linnaeus, 1758) – Kök, Püs, TMT, Zob.
80. *Neozephyrus quercus* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Kos, TMT.
81. *Callophrys rubi* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Kök, Köv, Maü, Mefa, Mejá, Mesz, Péb, Püs, Sik, TMT, Zev.
82. *Satyrium w-album* (Knoch, 1782) – Maü, Nagy. – Ts: V, Ve, R.
83. *S. pruni* (Linnaeus, 1758) – Árp, Sik, TMT.
84. *S. spini* (Den. & Schiff., 1775) – Aba, Árp, Kos, Mefa, Mesz, Sik, TMT.
85. *S. ilicis* (Esper, 1779) – Árp, Köv, Mepö, TMT. – Ts: V, Ve, R.
86. *S. acaciae* (Fabricius, 1787) – Árp, Csk, Mefa, Mesz, Sik, TMT.
87. *Cupido minimus* (Fuessly, 1775) – Aba, Mefa, Mesz, Pév, Püs, TMT, Vék, Zev.
88. *C. argiades* (Pallas, 1771) – Aba, Árp, Bak, Kök, Köv, Mán, Máz, Maü, Mefa, Mejá, Mepö, Pusz, Püs, Rák, Sik, TMT, Váral, Zev, Zob.
89. *C. decolorata* (Staudinger, 1886) – Aba, Árp, Hid, Kök, Köv, Mefa, Mesz, Püs, TMT, Vék, Zev, Zob.
90. *C. alcetas* (Hoffmannsegg, 1804) – Aba, Árp, Mefa, Rigó-kút, Vék, Zev.
91. *Celastrina argiolus* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Bak, Csk, Kök, Köv, Maü, Mefa, Mesz, Nagy, Pusz, Püs, Sik, TMT, Zev, Zob.

92. *Pseudophilotes vicrama* (Moore, 1865) – Csk, Mefa, Maü, TMT, Zev. – Ts: Ve, R.
93. *Scolitantides orion* (Pallas, 1771) – Mesz. – Ts: R.
94. *Glaucopsyche alexis* (Poda, 1761) – Árp, Bak, Mefa, Mesz, Mepö, Köv, TMT, Váral.
95. *Iolana iolas* (Ochsenheimer, 1816) – Mesz, TMT. – Ts: V, Ve, R.
96. *Maculinea arion* (Linnaeus, 1758) – Máz, Püs, Sár, Váral. – Ts: V, Ve, R.
97. *M. alcon* (Den. & Schiff., 1775) – Gesz, Kos, Köv, Mefa, Mepö, Püs, Sik. –Ts: V, Ve, R
98. *Plebeius argus* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Kök, Mefa, Mán, TMT.
99. *P. argyrognomon* (Bergsträsser, 1779) – Aba, Árp, Köv, Máz, Mefa, Mejá, Mepö, Nam, Pév, Püs, Sik, TMT, Váral, Vék, Zev, Zob.
100. *Aricia agestis* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Mepö, Pész, Püs, TMT.
101. *Polyommatus semiargus* (Rottemburg, 1775) – Árp, Kök, Köv, Mefa, Pap, Péb, Püs, Sik, TMT, Zev, Zob.
102. *Polyommatus amandus* (Schneider, 1792) – „P. 1891.VI. 11. (coll. T. M.)"; BALOGH 1978. – Ts: V, Ve.
103. *P. dorylas* (Den. & Schiff., 1775) – Péb, TMT.
104. *P. thersites* (Cantener, 1835) – Árp, Mefa, Püs.
105. *P. icarus* (Rottemburg, 1775) – mindenütt előfordul.
106. *P. daphnis* (Den. & Schiff., 1775) – „Pécs", Pév, TMT.
107. *P. coridon* (Poda, 1761) – Mesz, TMT.
108. *P. bellargus* (Rottemburg, 1775) – Aba, Árp, Csk, Maü, Mefa, Mesz, Péb, Pév, Sik, TMT.
109. *P. admetus* (Esper, 1783) – „Pécs" Balogh (1978). – Ts: V, Ve. Je: eltűnt.

NYMPHALIDAE

110. *Argynnis paphia* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Kisú, Kos, Kök, Mán, Máz, Mefa, Pap, Püs, Rák, Sik, TMT, Váral, Zob.
111. *A. pandora* (Den. & Schiff., 1775) – Has. – Ts: V, Ve, R.
112. *A. aglaja* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Maü, Páf, Pap, TMT, Zob.
113. *A. adippe* (Den. & Schiff., 1775) – Nagy, „Pécs", Pap, Zob.
114. *Issoria lathonia* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Kök, Kisú, Máz, Mefa, Pész, Püs, Rák, Sik, TMT, Váral, Zob.
115. *Brenthis hecate* (Den. & Schiff., 1775) – Mesz. – Ts: R
116. *B. daphne* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Csk, Hid, Kök, Kos, Maü, Mefa, Mesz, Nagy, Sik.
117. *Boloria euphrosyne* (Linnaeus, 1758) – Aba, Csk, Hid, Kök, Püs, Zob. – Ts: V, Ve, R.
118. *B. selene* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Kisú, Kisv, Kök, Köv, Mefa, Püs, Sik, Vék, Zob. – Ts: V, Ve.
119. *B. dia* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Bak, Csk, Hid, Kök, Mán, Mefa, Mejá, Mesz, Péb, Rák, Sik, TMT, Vék.
120. *Vanessa atalanta* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul. – Ts: V.
121. *V. cardui* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
122. *Inachis io* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul. – Ts: V.
123. *Aglais* urticae (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
124. *Polygonia c-album* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Bak, Egy, Hid, Kisú, Kos,

Kök, Maü, Mán, Máz, Mefa, Péb, Püs, Sik, TMT, Zev, Zob.

125. *Araschnia levana* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Gesz, Hid, Kisú, Kök, Köv, Magy, Maü, Mán, Mefa, Péb, Pap, Püs, Rák, Sik, TMT, Zev, Zob.
126. *Nymphalis antiopa* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Kisú, Kos, Kov, Kök, Maü, Mán, Mejá, Nagy, Páf, TMT, Vék, Zengő. – Ts: V, Ve, R.
127. *N. polychloros* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Hid, Kisú, Kök, Maü, Mefa, Pap, Püs, Sik, TMT, Zob. – Ts: V, Ve.
128. *N. vau-album* ([Den. & Schiff., 1775) – „P. VI. (V)" (BALOGH 1978) – Ts: V.
129. *Euphydryas maturna* (Linnaeus, 1758) – Hid, Páf, Vár. – Ts: Nat, V, Ve, R.
130. *Melitaea cinxia* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Csk, Kök, Maü, Mesz, Pév, Püs, TMT.
131. *M. phoebe* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Kos, Máz, Mefa, Püs, TMT, Váral, Zev, Zob.
132. *M. trivia* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Kök, Péb, Püs, Rák, TMT, Zev.
133. *M. didyma* (Esper, 1778) – Árp, Bak, Csk, Kos, Nagy, Pév, Püs, TMT, Sik.
134. *M. diamina* (Lang, 1789) – Mefa, Sik, TMT.
135. *M. aurelia* Nickerl, 1850 – Árp, Csk, Kisú, Köv, Mefa, Mepö, „Pécs", Sik, Zev.
136. *M. britomartis* Assmann, 1847 – Mepö, Péb, Sik. – Ts: Ve, R.
137. *M. athalia* (Rottemburg, 1775) – Árp, Bak, Csk, Kisú, Mefa, Mepö, Nagy, Pap, Püs, Sik, TMT, Zev, Zob.
138. *Limenitis reducta* Staudinger, 1901 – Árp, Hid, Maü, TMT. – Ts: V, Ve, R.
139. *L. camilla* (Linnaeus, 1764) – Péb.– Ts: Ve, R.
140. *Neptis sappho* (Pallas, 1771) – mindenütt előfordul. – Ts: V.
141. *N. rivularis* (Scopoli, 1763) – TMT. Ts: V, Ve, R.
142. *Apatura iris* (Linnaeus, 1758) – Aba, Hid, Maü. – Ts: V, Ve, R.
143. *A. ilia* (Den. & Schiff., 1775) – Hid, Kos, Mán, Máz, Mah, Maü, Mefa, Nagy, Sik, Váral, Zob. – Ts: V, Ve, R.
144. *Pararge aegeria* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Bak, Hid, Kisú, Kos, Kök, Köv, Maü, Mán, Máz, Mefa, Mejá, Pap, Páf, Püs, Rák, Sik, TMT, Zev, Zob.
145. *Lasiommata megera* (Linnaeus, 1767) – Bak, Csk, Máz, Püs, Rák, TMT, Váral, Zev.
146. *L. maera* (Linnaeus, 1758) – Aba, Árp, Bak, Hid, Kisú, Kos, Kök, Köv, Maü, Mán, Mefa, Nam, Péb, Pész, Pév, Püs, Sik, TMT, Vár, Zob.
147. *Coenonympha arcania* (Linnaeus, 1761) – Árp, Bak, Csk, Kisú, Kos, Kök, Köv, Máz, Mefa, Pév, Püs, Sik, TMT, Váral, Zev, Zob.
148. *C. glycerion* (Borkhausen, 1788), [syn.: *iphis* Den. & Schiff., 1775] – Aba, Árp, Bak, Csk, Mán, Máz, Mefa, Mepö, Mesz, Kök, Köv, Pév, Püs, Sik, TMT, Váral, Zev, Zob.
149. *C. pamphilus* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Kisú, Kos, Kök, Köv, Mán, Mefa, Mepö, Pév, Pész, Püs, Rák, Sik, TMT, Vék, Zev, Zob.
150. *Pyronia tithonus* (Linnaeus, 1767) – Árp, Bak, Csk, Kök, Mán. – Ts: Ve, R.
151. *Aphantopus hyperantus* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
152. *Maniola jurtina* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Kisú, Kos, Kök, Köv, Mán, Máz, Mefa, Mepö, Pap, Pész, Püs, Sik, TMT, Váral, Zev, Zob.
153. *Melanargia galathea* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
154. *Minois dryas* (Scopoli, 1763) – Aba, Árp, Csk, Hid, Kisú, Kos, Kök, Mán, Püs, Rák, Sik, TMT, Zev, Zob.
155. *Hipparchia fagi* (Scopoli, 1763) – And, Bak, Csk, Máz, Maü, TMT, Váral.

156. *Hipparchia semele* (Linnaeus, 1758) – Aba, Maü, Péb.
157. *Arethusana arethusa* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Püs, TMT. – Ts: Ve, R.
158. *Brintesia circe* (Fabricius, 1775) – And, Árp, Bak, Csk, Has, Kisú, Kök, Máz, Mejá, Mepö, Mesz, Pész, Püs, Sik, TMT, Váral, Zev, Zob.

DREPANOIDEA

DREPANIDAE

159. *Thyatira batis* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisú, Kisv, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
160. *Habrosyne pyritoides* (Hufnagel, 1766), [syn.: *derasa* Linnaeus, 1767] – Csk, Has, Kár, Kisú, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.
161. *Tethea ocularis* (Linnaeus, 1767) – Kár, PTE, Vár. – Ts: Ve, R.
162. *T. or* (Den. & Schiff., 1775) – And, Bak, Csk, Kár, Kisú, Kisv, Kos, Kök, Köv, Püs, Zob.
163. *Ochropacha duplaris* (Linnaeus, 1761) – Csk, Kár, Kisv, PTE.
164. *Cymatophorima diluta* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisú, Kisv, Mán, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
165. *Polyploca ridens* (Fabricius, 1787) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, TMT, Sik, Vár, Zev, Zob.
166. *Asphalia ruficollis* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Kisv, Maü, PTE, Püs, Vár, Zob.
167. *Achlya flavicornis* (Linnaeus, 1758) – Kök, Zev. – Ts: R.
168. *Watsonalla binaria* (Hufnagel, 1767) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisú, Kisv, Kök, Köv, Mejá, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
169. *W. cultraria* (Fabricius, 1775) – Bak, Has, Kár, Kisú, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
170. *Drepana curvatula* (Borkhausen, 1790) – Kisv, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár,
171. *D. falcataria* (Linnaeus, 1758) – Kár, Kisv, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár.
172. *Sabra harpagula* (Esper, 1786) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Páf, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
173. *Cilix glaucata* (Scopoli, 1763) – Árp, Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisú, Kisv, Kök, Mejá, Péb, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

GEOMETROIDEA

GEOMETRIDAE

174. *Archiearis parthenias* (Linnaeus, 1761) – „Pécs", Püs. – Ts: R.
175. *A. notha* (Hübner, 1803) – Balogh (1978) lelőhely nélkül.
176. *A. puella* (Esper, 1787) – Balogh (1978): „P. (FRH). – Ts. V.
177. *Abraxas grossulariata* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Mesz, Nagy, Pév, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev.
178. *Calospilos sylvata* (Scopoli, 1763) – Püs. – Ts: R.
179. *Lomaspilis marginata* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Mefa, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
180. *Ligdia adustata* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Mesz, Péb, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
181. *Stegania cararia* (Hübner, 1790) – Has, Kár, Kisv, Kök, Vár, Zob.
182. *S. dilectaria* (Hübner, 1790) – Csk, Kár, Kök, PTE.
183. *Heliomata glarearia* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, PTE, Püs, TMT,

Vas, Zev.

184. *Macaria notata* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisú, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Vár, Zev, Zob.
185. *M. alternata* (Den. & Schiff., 1775) [syn.: *alternaria* Hübner, 1799] – Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Köv, Mán, Nagy, Péb, PTE, Pusz, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
186. *M. liturata* (Clerck, 1759) – Kisv, PTE, Püs, Vár, Zev.
187. *M. artesiaria* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kök, Püs, Vár, Zev.
188. *Chiasmia clathrata* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Hid, Kár, Kisú, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Pusz, Püs, Rák, Sik, TMT, Vék, Vas, Vár, Zev, Zob.
189. *Itame brunneata* (Thunberg, 1784), [syn.: *fulvaria* de Villers, 1789] – Csk, Nagy, Püs. – Ts: R
190. *Tephrina murinaria* (Den. & Schiff., 1775) – TMT, Zob. – Ts: R.
191. *T. arenacearia* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, PTE, Pév, Vas, Zob.
192. *Cepphis advenaria* (Hübner, 1790) – Kisv, Nagy, Püs, Vas.
193. *Petrophora chlorosata* (Scopoli, 1763) – Bak, Kár, Kök.
194. *Plagodis pulveraria* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, Péb, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev.
195. *P. dolabraria* (Linnaeus, 1767) – Árp, Bak, Csk, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, PTE, Püs, Sik, Vár, Vas, Zev, Zob.
196. *Opisthograptis luteolata* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Nagy, Páf, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Zev.
197. *Epione repandaria* (Hufnagel, 1767) – Bak, Gesz, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Püs,Vas, Vár.
198. *E. vespertaria* (Linnaeus, 1767) – Kök, Püs, Vár.
199. *Therapis flavicaria* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Nagy, PTE, Vas, Vár, Zev.
200. *Pseudopanthera macularia* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Maü, Mefa, Kár, Kisv, Kök, Péb, Pév, PTE, Püs, TMT, Vár, Vas, Vék, Zev, Zob.
201. *P. trinotata* (Metzner, 1845) – Kisv, PTE, TMT.
202. *Apeira syringaria* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
203. *Ennomos autumnaria* Werneburg, 1859 – Vas. – Ts: R.
204. *E. quercinaria* (Hufnagel, 1767) – Gesz, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vas, Zob.
205. *E. fuscantaria* (Haworth, 1809) – Kisv, Püs, Vár.
206. *E. erosaria* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
207. *E. quercarius* (Hübner, 1813) – Csk, „Pécs" (leg. Viertl). – Ts: V.
208. *Selenia dentaria* (Fabricius, 1775) [syn.: *bilunaria* Esper, 1801] – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
209. *S. lunularia* (Hübner, 1788) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
210. *S. tetralunaria* (Hufnagel, 1767) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
211. *Artiora evonymaria* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, TMT, Vár.
212. *Crocallis tusciaria* (Borkhausen, 1793) – Árp, Vár. – Ts: R.
213. *C. elinguaria* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kisv, Köv, Nagy, PTE, Vas, Zev, Zob.

214. *Ourapteryx sambucaria* (Linnaeus, 1758) – Bak, Bud, Csk, Gesz, Has, Hat, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
215. *Colotois pennaria* (Linnaeus, 1761) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Maü, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
216. *Angerona prunaria* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
217. *Apocheima hispidaria* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
218. *A. pilosaria* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Kár, Maü, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
219. *Lycia hirtaria* (Clerck, 1759) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Püs, Vár, Zev, Zob.
220. *L. zonaria* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Kár, Kisv, Kök, Püs, Vár, Zev, Zob.
221. *L. pomonaria* (Hübner, 1790) – Bak, Kisv. – Ts: R.
222. *Biston strataria* (Hufnagel, 1767) – Bak, Csk, Kisv, Maü, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
223. *B. betularia* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
224. *Agriopis leucophaearia* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
225. *A. bajaria* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
226. *A. aurantiaria* (Hübner, 1799) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
227. *A. marginaria* (Fabricius, 1776) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Sik, Püs, TMT, Vár, Vas, Zev, Zob.
228. *Erannis defoliaria* (Clerck, 1759) – Mindenütt elterjedt.
229. *E. ankeraria* (Staudinger, 1861) – TMT, Vas. – Ts: V, Ve, R.
230. *Synopsia sociaria* (Hübner, 1799) – Csk, Kisv, PTE, TMT. – Ts: R.
231. *Paraboarmia viertlii* (Bohatsch, 1883) – „Pécs", Püs. – Ts: V, Ve, R.
232. *Peribatodes rhomboidaria* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev.
233. *P. secundaria* (Den. & Schiff., 1775) – Vár. – Ts: R.
234. *Selidosema brunnearia* (de Villers, 1789) – Csk, TMT. – Ts: R.
235. *Cleora cinctaria* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
236. *Deileptenia ribeata* (Clerck, 1759) – Kár. – Ts: R.
237. *Alcis repandata* (Linnaeus, 1758) – And, Bak, Kár, Kisv, Nagy, Püs, Vár.
238. *Hypomecis roboraria* (Den. & Schiff., 1775) – Has, Kár, Kos, Nagy, Püs, Rák, Vár, Zev.
239. *H. punctinalis* (Scopoli, 1763) – And, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Mejá, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár.
240. *H. danieli* (Wehrli, 1932) – Bak, Csk, Kisv, Nagy. [Megjegyzés: A *danieli* faunisztikai adatai UHERKOVICH publikációiban szerepelnek. A faj státusza taxonómiailag vitatott. Feltehetőleg csupán a *H. roboraria* „formájáról" van szó.]
241. *Cleorodes lichenaria* (Hufnagel, 1767) – „ Pécs", Püs. – Ts: R.
242. *Fagivorina arenaria* (Hufnagel, 1767) – Kisv, Kök, Kos, Nagy, Péb, Püs, Rák, TMT, Vár, Zob.
243. *Ascotis selenaria* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kis, Kisv, Kök,

Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

244. *Ectropis crepuscularia* (Den. & Schiff., 1775) [syn.: *bistortata* Goeza, 1781] – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
245. *Paradarsia consonaria* (Hübner, 1799) – Kisú, Mesz, Vár. – Ts: R.
246. *Parectropis similaria* (Hufnagel, 1767) [syn.: *extersaria* Hübner, 1799] – Csk, Has, Kár, Kisv, Nagy, Püs, Vár.
247. *Aethalura punctulata* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, Maü. – Ts: R.
248. *Ematurga atomaria* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Hid, Kisv, Kök, Köv, Mefa, Maü, Nagy, PTE, Pusz, Püs, TMT, Vas, Vék, Vár, Zev, Zob.
249. *Tephronia sepiaria* (Hufnagel, 1767) – Püs, TMT. – Ts: R.
250. *Bupalus piniaria* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, TMT, Vár, Zev.
251. *Cabera pusaria* (Linnaeus, 1758) – Árp, Hid, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
252. *C. exanthemata* (Scopoli, 1763) – Bak, Csk, Kár, Kis, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
253. *Lomographa bimaculata* (Fabricius, 1775) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Páf, Péb, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
254. *L. temerata* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
255. *Theria rupicapraria* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, Kök, Püs, TMT, Vas, Zob.
256. *Campea margaritata* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
257. *Hylaea fasciaria* (Linnaeus, 1758) – Kár, Kisv, Püs, Vár.
258. *Odonthognophos dumetatus* (Treitschke, 1827) – „Pécs" (leg. Viertl), Pév. – Ts: V, Ve. R.
259. *Gnophos furvata* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, TMT. – Ts: R.
260. *Charissa obscurata* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Has, Kisv, Kök, PTE, TMT, Vas, Zob.
261. *Siona lineata* (Scopoli, 1763) – mindenütt előfordul.
262. *Dyscia conspersaria* (Den. & Schiff., 1775) – PTE, TMT. – Ts: V, Ve, R.
263. *Perconia strigillaria* (Hübner, 1787) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob. – Ts: V.
264. *Alsophila aescularia* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
265. *A. aceraria* (Den. & Schiff., 1775) [syn.: *quadripunctaria* Hübner, 1799] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Püs, TMT, Vár, Zob.
266. *Orthostixis cribraria* (Hübner, 1799) – Csk, Mesz, Nagy, Püs. – Ts: Ve, R.
267. *Pseudoterpna pruinata* (Hufnagel, 1767) – Árp, Csk, Kisv, Vas, Püs.
268. *Geometra papilionaria* (Linnaeus, 1758) – Kisv, Vas. – Ts: R.
269. *Comibaena bajularia* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *pustulata* Hufnagel, 1767] – And, Bak, Csk, Kár, Kisv, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
270. *Antonechloris smaragdaria* (Fabricius, 1787) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
271. *Hemithea aestivaria* (Hübner, 1789) – Csk, Kisv, Kök, Magy, Mefa, Mesz, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
272. *Chlorissa viridata* (Linnaeus, 1758) – And, Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kos,

Kök, PTE, Püs, Rák, TMT, Vár, Zev.

273. *C. cloraria* (Hübner, 1813) – Kár, Kisv, Kök, Püs, Rák, Vár, Zob.
274. *C. etruscaria* (Zeller, 1849), [syn.: *pulmentaria* Guenée, 1857] – Kisv, Maü.
275. *Thalera fimbrialis* (Scopoli, 1763) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
276. *Hemistola chrysoprasaria* (Esper, 1795), [syn.: *immaculata* Thunberg, 1784] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
277. *Jodis lactearia* (Linnaeus, 1758) – Bak, Kisv, Kök, Köv, Magy, Nagy, Péb, TMT, Vas, Zob.
278. *Cyclophora pendularia* (Clerck, 1759), [syn.: *orbicularia* Hübner, 1799] – Csk, Kisv, PTE, Vas.
279. *C. albiocellaria* (Hübner, 1789) – Árp, Bak, Csk, PTE, Vas, Vár.
280. *C. annularia* (Fabricius, 1775) [syn.: *annulata* Schulze, 1775] – And, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
281. *C. albipunctata* (Hufnagel, 1767) – Has. – Ts: R.
282. *C. puppillaria* (Hübner, 1799) – Vas. – Ts: R.
283. *C. ruficiliaria* (Herrich-Schäffer, 1855) – And, Bak, Csk, Egr, Has, Kár, Kisv, Kök, Magy, Nagy, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
284. *C. porata* (Linnaeus, 1758) – And, Bak, Csk, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, Vas, Vár, Zob.
285. *C. quercimontaria* (Bastelberger, 1897) – Bak, Kár, Kisv, Péb, TMT, Vár.
286. *C. punctaria* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Kisv, Kök, Maü, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
287. *C. suppunctaria* (Zeller, 1847) – Kök, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár.
288. *C. linearia* (Hübner, 1799) – And, Árp, Bak, Csk, Has, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
289. *Timandra comae* A. Schmidt, 1931, [syn.: *griseata* Petersen, 1902; *amata* Linnaeus, 1758] – Bak, Csk, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Pév, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Zev, Zob.
290. *Scopula immorata* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Köv, Nagy, Püs, Rák, Vár, Zev, Zob.
291. *S. corrivalaria* (Kretschmar, 1862) – Kisv. – Ts: R.
292. *S. caricaria* (Reutti, 1853) – Kár, Kisv, Kos, Sik, Vár, Zob.
293. *S. nemoraria* (Hübner, 1799) – Kár (2 ex. 1984.06.11; 07.20.). – Ts: R.
294. *S. umbelaria* (Hübner, 1813) – Kök. – Ts: R.
295. *S. nigropunctata* (Hufnagel, 1767) – Árp, Kár, Kisv, Kos, Kök, Maü, Nagy, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
296. *S. virgulata* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Zev, Vár.
297. *S. ornata* (Scopoli, 1763) – Bak, Csk, Has, Kisv, Kök, Maü, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
298. *S. decorata* (Den. & Schiff., 1775) – Kök, TMT, Püs, Zev.
299. *S. rubiginata* (Hufnagel, 1767) – Árp, Bak, Csk, Kisv, Kök, Mefa, Nagy, Vas, Vár, Zev, Zob.
300. *S. marginepunctata* (Goeze, 1781) – And, Árp, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, PTE, Péb, Püs, TMT, Vas, Zev, Zob.
301. *S. incanata* (Linnaeus, 1758) – Kár, Kisv, Kök, Püs, Vár, Zob.
302. *S. immutata* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Kök, Kos, Mefa, Nagy,

PTE, Püs, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.

303. *S. flaccidaria* (Zeller, 1852) – Kisv, Kök.
304. *S. floslactata* (Haworth, 1809) [syn.: *lactata* Haworth, 1809] – Csk, Kisv, Kök, Magy, Nagy, Vár.
305. *S. subpunctaria* (Herrich-Schäffer, 1847) – Kár (3 ex.: 1984.07.21.). – Ts: R.
306. *Idaea rufaria* (Hübner, 1799) – Árp, Kár, Kisv, Kök, Köv, Mán, Püs, TMT, Zev.
307. *I. sericeata* (Hübner, 1813) – „Pécs" (Abafi-Aigner et al. 1896). Je: eltűnt.
308. *I. ochrata* (Scopoli, 1763) – Árp, Csk, Kisv, Kök, PTE, Sik, Vár, Zev, Zob.
309. *I. serpentata* (Hufnagel, 1767) – Bak, Csk, Hossz, Kisv, Kök, Köv, Mefa, Mesz, Vár.
310. *I. aureolaria* (Den. & Schiff., 1775) – Maü, Pév, PTE, TMT.
311. *I. muricata* (Hufnagel, 1767) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
312. *I. rusticata* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, PTE, TMT, Zev.
313. *I. filicata* (Hübner, 1799) – Csk, Maü, Köv, Péb, PTE, TMT, Zev.
314. *I. moniliata* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Maü, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
315. *I. elongaria* (Rambur, 1833) – TMT. – Ts: R.
316. *I. obsoletaria* (Rambur, 1833) – Csk, Kisv, TMT. – Ts: R.
317. *I. biselata* (Hufnagel, 1767) – And, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
318. *I. inquinata* (Scopoli, 1763) – Kök, „Pécs". – Ts: R.
319. *I. dilutaria* (Hübner, 1799) – Csk, Kár, Kisv, Köv, Nagy, Püs, TMT.
320. *I. fuscovenosa* (Goeze, 1781) – Csk, Kár, Kisv, Kök, TMT, Zev, Zob.
321. *I. humiliata* (Hufnagel, 1767) – And, Árp, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Magy, Mesz, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev.
322. *I. politaria* (Hübner, 1799) [syn.: *politata* Hübner 1793 nec, Stoll 1787] – Árp, Kár, Kisv, Kos, Kök, Meja, Nagy, Püs, Vas, Zob.
323. *I. seriata* (Schrank, 1802) – Csk, Kár, Kisv, PTE, Püs, TMT, Vas, Zev.
324. *I. dimidiata* (Hufnagel, 1767) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Zev, Zob.
325. *I. subsericeata* (Hawort, 1809) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Magy, Mefa, Péb, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
326. *I. pallidata* (Den. & Schiff., 1775) – Has, Maü, Mesz, PTE.
327. *I. trigeminata* (Hawort, 1809) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
328. *I. emarginata* (Linnaeus, 1758) – Kisv, Vas, Vár, Zob.
329. *I. aversata* (Linnaeus, 1758) – And, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Kos, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
330. *I. bilinearia* (Fuchs, 1878), [syn.: *rubraria* Staudinger, 1901] – Csk, Kos, Magy, TMT, Vas, Zob.
331. *I. degeneraria* (Hübner, 1799) – And, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
332. *I. straminata* (Borkhausen, 1794), [syn.: *inornata* Haworth, 1809] – And, Csk, Kár, Kisv, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
333. *I. deversaria* (Herrich-Schäffer, 1847) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE,

TMT, Vas.

334. *Rhodostrophia vibicaria* (Clerck, 1759) – Bak, Kár, Kisv, Kök, Kos, Maü, Nagy, Nam, Péb, Pév, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
335. *Rhodometra sacraria* (Linnaeus, 1767) – Kisv, PTE. – Ts: R.
336. *Lythria purpuraria* (Linnaeus, 1758) – Bak, Kisv, Maü, Péb, PTE.
337. *L. purpurata* Linnaeus, 1758 – Csk, Maü, Mesz, Péb.
338. *Cataclysme riguata* (Hübner, 1813) – Kár, TMT. – Ts: R.
339. *Phibalapteryx virgata* (Hufnagel, 1767) – Kök, Pusz, Püs, TMT, Vár, Zev.
340. *Scotopteryx moeniata* (Scopoli, 1763) – Csk. – Ts: R.
341. *S. chenopodiata* (Linnaeus, 1758) – Árp, Kár, Kisv, Kök, Mán, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
342. *S. mucronata* (Scopoli, 1763) – Kök, Püs, Vár, Zob. – Je: csak a K-Mecsekben.
343. *S. luridata* (Hufnagel, 1767) [syn.: *plumbaria* Fabricius, 1775] – And, Árp, Bak, Csk, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
344. *Orthonama vittata* (Borkhausen, 1794), [syn.: *lignata* Hübner, 1799] – Csk, Kár, Kisv, Vár.
345. *O. obstipata* (Fabricius, 1794) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Vár, Zengő.
346. *Xanthorhoe biriviata* (Borkhausen, 1794) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, TMT, Zev.
347. *X. designata* (Hufnagel, 1767) – Kár, Kisv, Nagy, PTE, Vár.
348. *X. spadicearia* (Den. & Schiff., 1775) – Hár, Kök, Püs, Vár, Zob.
349. *X. ferrugata* (Clerck, 1759) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vár, Zev, Zob.
350. *X. quadrifasciata* (Clerck, 1759) – Árp, Kár, Kisv, Kök, Magy, Püs, Vár, Zob.
351. *X. fluctuata* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Magy, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Zev, Zob.
352. *Catarhoe rubidata* (Den. & Schiff., 1775) – And, Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev.
353. *C. cuculata* (Hufnagel, 1767) – And, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
354. *Epirrhoe hastulata* (Hübner, 1790) – Kár (1 ex.: 1984.09.01.). – Ts: R.
355. *E. tristata* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Hid, Kár, Kisv, Kök, Köv, Kos, Magy, Mefa, Mejá, Nagy, Pusz, Püs, Rák, Sik, Vár.
356. *E. alternata* (Müller, 1764) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Köv, Mejá, Mefa, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
357. *E. rivata* (Hübner, 1813) – Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
358. *E. galiata* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Zob.
359. *Costaconvexa polygrammata* (Borkhausen, 1794) – Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, „Pécs", Rák.
360. *Camptogramma bilineata* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Köv, Maü, Mefa, Nagy, Pév, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
361. *Entephria caesiata* (Den. & Schiff., 1775) – Nagy. – Ts: R. Je: reliktum faj.
362. *Anticlea badiata* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Hid, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, Püs, Rák, TMT, Vár, Zob.
363. *A. derivata* (Den. & Schiff., 1775) – Ara, Csk, Kár, Mesz, PTE, Zob.

364. *Mesoleuca albicillata* (Linnaeus, 1758) – Kisv, Kök, Nagy, Vas.
365. *Pelurga comitata* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Zob.
366. *Lampropteryx suffumata* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, Nagy, Püs, Vár, Zob.
367. *Cosmorhoe ocellata* (Linnaeus, 1758) – And, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Páf, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
368. *Nebula salicata* (Den. & Schiff., 1775) – Püs. – Ts: R.
369. *Eulithis prunata* Linnaeus, 1758 – BALOGH (1978: „P. VII. 10. (V)".
370. *E. populata* (Linnaeus, 1758) – Püs. – Ts: R.
371. *E. mellinata* (Fabricius, 1787) – Csk, Kár, Kök, Nagy, Vár.
372. *E. pyraliata* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Kos, Nagy, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
373. *Ecliptopera silaceata* (Den. & Schiff., 1775) – And, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev.
374. *E. capitata* (Herrich-Schäffer, 1839) – Kisv (1 exp.: 1967.07.11.) – Ts: R.
375. *Chloroclysta truncata* (Hufnagel, 1767) – Püs. – Ts: R.
376. *Cidaria fulvata* (Forster, 1771) – And, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Köv, Magy, Meja, Mepö, Mesz, Nagy, Péb, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
377. *Pennithera firmata* (Hübner, 1822) – Kisv, Vár. – Ts: R.
378. *Thera obeliscata* (Hübner, 1787) – Zob. – Ts: R.
379. *T. variata* (Den. & Schiff., 1775) – Püs, Zev. – Ts: R.
380. *Electrophaes corylata* (Thunberg, 1792) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Magy, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár.
381. *E. pectinataria* (Knoch, 1781) – Bak, Gesz, Has, Egr, Kár, Kisv, Kos, Kök, Magy, Nagy, Páf, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
382. *Hydriomena furcata* (Thunberg, 1784) – Csk, Kár, Kisú, Nagy, Püs, Sik, Vár, Vék, Zob.
383. *H. impluviata* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *coerulata* Fabricius, 1777) – Kár, Kisv, Vár.
384. *Horisme vitalbata* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, Kök, Magy, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
385. *H. corticata* (Treitschke, 1835) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Köv, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
386. *H. tersata* (Den. & Schiff., 1775) – And, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Magy, Nagy, Püs, Sik, TMT, Vár, Zob.
387. *H. aquata* (Hübner, 1813) – Kár, Püs, Zev.
388. *Melanthia procellata* (Den. & Schiff., 1775) – And, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Péb, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár.
389. *Pareulype berberata* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, Zob. – Ts: R.
390. *Triphosa dubitata* (Linnaeus, 1758) – Aba, Kök, Nagy.
391. *Philereme vetulata* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
392. *P. transversata* (Hufnagel, 1767) – Csk, Kár, Kisv, Nagy, Püs, TMT.
393. *Euphyia biangulata* (Haworth, 1809) [syn.: *picata* Hübner, 1813] – Bak, Kár, Kisv, Kök, Magy, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
394. *E. unangulata* (Haworth, 1809) – Has. – Ts: R.
395. *Epirrita dilutata* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Püs, TMT, Vár, Vas, Zob.

396. *E. christyi* (Allen, 1906) – Bak, Kisv, Maü, Nagy, Püs, Vár.
397. *Operophtera brumata* (Linnaeus, 1758) – Bak, Has, Kisv, Kos, Kök, Maü, Nagy, Püs, TMT, Vár, Vas, Zev, Zob.
398. *O. fagata* (Scharfenberg, 1805) – Bak, Nagy, Püs, Vár.
399. *Mesotype parallelolineata* (Retzius, 1783) – Hossz, Nagy. – Ts: R.
400. *Perizoma affinitata* (Stephens, 1831) – Kár, Püs. – Ts: R.
401. *P. alchemillata* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
402. *P. hydrata* (Treitschke, 1829) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, Vas, Zev.
403. *P. lugdunaria* (Herrich-Schäffer, 1855) – And, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Rák.
404. *P. bifaciata* (Haworth, 1809) – Bak, Kár, Kisv, Kos, Kök, Püs, Zob.
405. *P. flavofasciata* (Thunberg, 1792) – Kár, Kisv. – Ts: R.
406. *Gymnoscelis rufifasciata* (Haworth, 1809) [syn.: *pumilata* Hübner, 1813] – Csk, Has, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vár.
407. *Chloroclystis v-ata* (Haworth, 1809) [syn.: *coronata* Hübner, 1813] – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, TMT, Vár, Zev.
408. *Pasiphila chloerata* Mabille, (1870) – PTE. – Ts: R
409. *P. rectangulata* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
410. *E. haworthiata* Doubleday, 1856 – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
411. *Eupithecia tenuiata* (Hübner, 1813) – Kár. – Ts: R.
412. *E. inturbata* (Hübner, 1817) – Nagy, Püs. – Ts: R.
413. *E. abietaria* (Goeze, 1781) – TMT. – Ts: R.
414. *E. immundata* (Lienig & Zeller, 1846) – Püs. – Ts: R.
415. *E. linariata* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Has, Kisv, Kos, Kök, PTE, Püs, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
416. *E. pyreneata* Mabile, 1781 – Kök. – Ts: R.
417. *E. laquaearia* Herrich-Schäffer, 1848 – Kök, Nagy.
418. *E. plumbeolata* (Haworth, 1809) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Zob.
419. *E. pygmaeata* (Hübner, 1799) – Kök, Nagy– Ts: R.
420. *E. venosata* (Fabricius, 1787) – Kos, Köv, Péb, Püs, TMT, Vas.
421. *E. silenicolata* Mabille, 1867 – Has, Kos, Kök, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vár.
422. *E. alliaria* Staudinger, 1870 – TMT. – Ts: R
423. *E. abbreviata* Stephens, 1831 – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, Sik, TMT.
424. *E. dodoneata* Guenée, 1857 – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vár, Zev.
425. *E. pusillata* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *sobrinata* Hübner, 1817] – Bak, Csk, Kár, Püs.
426. *E. tripunctaria* Herrich-Schäffer, 1852 – Kisv, Kök, Nagy, Püs, Zev, Zob.
427. *E. virgaureata* Doubleday, 1861 – Csk, Kisv, Kök, Nagy, Püs, TMT, Zev.
428. *E. tantillaria* Boisduval, 1840 – Püs, Vár.
429. *E. lariciata* (Freyer, 1841) – Nagy, Püs, TMT.
430. *E. selinata* Herrich-Schäffer, 1861 – Bak, Nagy.
431. *E. pimpinellata* (Hübner, 1813) – Püs, Vas. – Ts: R.
432. *E. simpliciata* (Haworth, 1809), [syn.: *subnotata* Hübner, 1813] – Kisv, PTE, Zob.

433. *E. innotata* (Hufnagel, 1767) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev.
434. *E. ochridata* Schütze & Pinker, 1968 – Kök, TMT, Zev, Zob.
435. *E. irriguata* (Hübner, 1813) – PTE, Püs, TMT.
436. *E. indigata* (Hübner, 1813) – Püs, TMT, Vár. – Ts: R.
437. *E. distinctaria* Herrich-Schäffer, 1848 – Püs. – Ts: R.
438. *E. extraversaria* Herrich-Schäffer, 1852 – Püs. – Ts: R.
439. *E. centaureata* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, Sik, Vár, Zev, Zob.
440. *E. insigniata* (Hübner, 1790) – Csk. – Ts: R.
441. *Eupithecia gueneata* Milliere, 1862 – Zev. – Ts: R. Je: Balogh (1978) csak Viertlre hivatkozva közölte.
442. *E. intricata* (Zetterstedt, 1839) – Püs. – Ts: R.
443. *E. absinthiata* (Clerck, 1759) – Has, Kár, Kök, Nagy, Püs, Vas, Zob.
444. [? *E. catharinae* Vojnits, 1969 – Csk, Kisv, Kök, Püs, Zob. Megjegyzés: A *catharinae* önálló faji státusza MIRONOV (2003) szerint nem bizonyított. *E. catharinae* Vojnits, 1969 az *E. absinthiata* (Clerck, 1759) junior szinonimája.]
445. *E. expallidata* Doubleday, 1856 – Kök, Püs. – Ts: R. Megjegyzés: KARSHOLT & RAZOWSKY (1996) szerint a faj hiányzik Magyarországról. A közlés feltehetőleg nyomdatechnikai hibán alapszik.
446. *E. assimilata* Doubleday, 1856 – Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Zob.
447. *E. vulgata* (Haworth, 1809) – Kök, PTE, Püs, Zob.
448. *E. denotata* (Hübner, 1813) – Kisv, Kök, Nagy, Püs, Zob.
449. *E. pauxillaria* Boisduval, 1840 [syn.: *euphrasiata* Herrich-Schäffer, 1861] – BALOGH (1978): „P. VII-VIII (V)"
450. *E. millefoliata* Rössler, 1866, [syn: *wettsteini* Vojnits, 1974] – Csk, Has, Kisv, Kök, Nagy, PTE, TMT, Zob.
451. *E. icterata* (Villers, 1789) – Árp, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, PTE, Zev, Zob.
452. *E. succenturiata* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Köv, Vár, Zob.
453. *E. semigraphata* Bruand, 1850 – Pév, Püs. – Ts: R.
454. *E. denticulata* (Treitschke, 1828) – Püs. – Ts: R.
455. *E. orphnata* W. Petersen, 1909 – Kök, Püs, Sik, Zev, Zob.
456. *E. subfuscata* (Haworth, 1809) [syn.: *castigata* Hübner, 1813] – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vár, Zev.
457. *Anticollix sparsata* (Treitschke, 1828) – Aba, Kök, Nagy, Péb, TMT, Vár, Zob.
458. *Chesias legatella* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv (1 exp.: 1968.10.04.). – Ts: R.
459. *Ch. rufata* (Fabricius, 1775) – Csk. – Ts: R
460. *Aplocera plagiata* (Linnaeus, 1758) – And, Bak, Csk, Kisv, Kök, Köv, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
461. *A. efformata* (Guenée, 1857) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, Vár.
462. *A. praeformata* (Hübner, 1826) – Kár (2 ex.: 1984.08.21.). – Ts: R.
463. *Lithostege griseata* (Den. & Schiff., 1775) – Kök, PTE, Vár.
464. *L. farinata* (Hufnagel, 1767) – Kisv, Kök, Péb, Pév, PTE, Vas, Vár, Zev, Zob.
465. *Euchoeca nebulata* (Scopoli, 1763) – Kisv, Nagy, Vas.
466. *Asthena albulata* (Hufnagel, 1767) – And, Bak, Csk, Has, Kisv, Kos, Maü, Nagy, Páf, Péb, Püs, Szu, TMT, Vas, Vár, Zob.

467. *A. anseraria* (Herrich-Schäffer, 1855) – Kisv, Nagy, Vár.
468. *Hydrelia flammeolaria* (Hufnagel, 1767) – And, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
469. *Minoa murinata* (Scopoli, 1763) – Bak, Csk, Hid, Kisv, Kök, Köv, Mefa, Mesz, Nagy, Püs, TMT, Vas, Zev.
470. *Lobophora halterata* (Hufnagel, 1767) – And, Bak, Kisv, Kök, PTE, Püs, Vas, Vár.
471. *Trichopteryx polycommata* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, Vár.
472. *Pterapherapteryx sexalata* (Retzius, 1783) – Kisv. – Ts: R.
473. *Acasis viretata* (Hübner, 1799) – Csk, Kisv, Nagy.

NOCTUOIDEA

NOTODONTIDAE

474. *Thaumetopoea processionea* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kisv, Nagy, TMT.
475. *Clostera curtula* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Pév, PTE, Püs, Rák, Vas, Zev.
476. *C. pigra* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
477. *C. anastomosis* (Linnaeus, 1758) – Kisv, Mejá, Nagy, Vas, Vár, Zob.
478. *Cerura vinula* (Linnaeus, 1758) – Kisv, Vas. – Ts: Ve, R.
479. *Furcula furcula* (Clerck, 1759) – Csk, Kisv, Kök, Püs, Vas, Vár.
480. *F. bicuspis* (Borkhausen, 1790) – Kök. – Ts: V, R.
481. *F. bifida* (Brahm, 1787) – Csk, Hid, Kisv, Kök, Vár, Zev, Zob.
482. *Dicranura ulmi* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, PTE, TMT, Zev. – Ts: V, Ve, R.
483. *Notodonta dromedarius* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Mejá, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár.
484. *N. tritophus* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *phobe* Siebert, 1790] – Kisv, Kök, PTE, Rák, Vas, Zev.
485. *N. ziczac* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
486. *Drymonia obliterata* (Esper, 1785), [syn.: *melagona* Borkhausen, 1790] – Árp, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Magy, Nagy, Püs, Vas, Vár, Zob.
487. *D. dodonaea* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *trimacula* Esper, 1785] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
488. *D. ruficornis* (Hufnagel, 1766), [syn.: *chaonia* Den. & Schiff., 1775] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zob.
489. *D. querna* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, Zob.
490. *D. velitaris* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Püs, Vas, Vár.
491. *Pheosia tremula* (Clerck, 1759) – Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
492. *Pterostoma palpina* (Clerck, 1759) – Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Rák, Sik, Vas, Vár, Zev.
493. *Ptilophora plumigera* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
494. *Ptilodon capucina* (Linnaeus, 1758), [syn.: *camelina* Linnaeus, 1758] – Kár, Kisv, Nagy, Rák, TMT, Vas, Vár, Zob.
495. *P. cucullina* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *cuculla* Esper, 1786] – Csk, Kár, Kisv,

Kök, Nagy, Püs, Rák, Vas, Zev.

496. *Gluphisia crenata* (Esper, 1785) – Csk, Kisv, Kök, Püs, Vár.
497. *Phalera bucephala* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Has, Kár, Kisv, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
498. *Ph. bucephaloides* (Ochsenheimer, 1810) – Csk, TMT. – Ts: V, R.
499. *Peridea anceps* (Goeze, 1781) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Magy, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
500. *Stauropus fagi* (Linnaeus, 1758) – Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, Püs, Rák, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.
501. *Harpyia milhauseri* (Fabricius, 1775) – Csk, Kisv, Kök, Sik, Zob.
502. *Spatalia argentina* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Mejá, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

NOCTUIDAE

503. *Oxicesta geographica* (Fabricius, 1787) – Pév. (leg. Hegyessy; vö. Balogh 1978), Zev.
504. *Moma alpium* (Osbeck, 1778) – PTE, Péb.
505. *Acronicta cuspis* (Hübner, 1813) – Püs, Zev. – Ts: R
506. *A. tridens* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev.
507. *A. psi* (Linnaeus, 1758) – And, Csk, Kár, Kisv, Kök, Péb, PTE, Sik, TMT, Vár, Zob.
508. *A. aceris* (Linnaeus, 1758) – PTE, Püs. – Ts: R.
509. *A. alni* (Linnaeus, 1767) – Vas, Zev. – Ts: R.
510. *A. leporina* (Linnaeus, 1758) – Kök. – Ts: R.
511. *A. megacephala* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Rák, Vas, Vár, Zev.
512. *A. strigosa* (Den. Schiff., 1775) – Zev. – Ts: R.
513. *A. auricoma* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Has, Kár, Kisv, Mejá, Mesz, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
514. *A. euphorbiae* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kisv, PTE, TMT.
515. *A. rumicis* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Péb, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
516. *Craniophora ligustri* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Has, Kisv, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
517. *Simyra nervosa* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, PTE. – Ts: R.
518. *S. albovenosa* (Goeze, 1781) – Kár, Kisv, PTE, TMT, Vas, Zob.
519. *Cryphia receptricula* (Hübner, 1803) – Kár, Zob.
520. *C. fraudatricula* (Hübner, 1803) – Kár, Püs, TMT.
521. *C. algae* (Fabricius, 1775) – Csk, Has, Kár, Kisv, Püs, TMT, Zev, Zob.
522. *C. raptricula* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Has, Kár, PTE, Püs, TMT, Zob.
523. *C. domestica* (Hufnagel, 1766) – TMT. – Ts: R.
524. *C. muralis* (Forster, 1771) – „Pécs". Je: BALOGH (1978): leg. Viertl.
525. *Orectis proboscidata* (Herrich-Schäffer, 1851) – „Pécs", Püs, Rák.
526. *Idia calvaria* (Den. & Schiff., 1775) – „Pécs" (leg. Viertl).
527. *Simplicia rectalis* (Eversmann, 1842) – Csk, Kisv, PTE, TMT. – Ts: R.
528. *Paracolax tristalis* (Fabricius, 1794) [syn.: *glaucinalis* auctt., nec Linnaeus, 1758] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev.

529. *Macrochilo cribrumalis* (Hübner, 1793) – Kár, Kisv, Nagy.
530. *Herminia tarsicrinalis* (Knoch, 1782) – Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Mefa, Nagy, Péb, Püs, Rák, TMT, Vár, Zob.
531. *H. grisealis* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *nemoralis* Fabricius, 1775] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, PTE, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
532. *H. tenuialis* (Rebel, 1899) – Kisv, Zev. – Ts: R.
533. *Polypogon tentacularia* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Köv, Mesz, Nagy, Nam, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
534. *Pechipogo strigilata* (Linnaeus, 1758), [syn.: *barbalis* Clerck, 1759] – Bak, Kár, Kisv, Nagy, TMT, Vas.
535. *Zanclognatha lunalis* (Scopoli, 1763) – Csk, Kisv, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
536. *Z. zelleralis* (Wocke, 1850), [syn.: *tasicristalis* Herrich-Schäffer, 1851] – TMT, Vas, Zob.
537. *Z. tarsipennalis* Treitschke, 1835 – Bak, Csk, Kisv, Nagy, Péb, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
538. *Schrankia costaestrigalis* (Stephens, 1834) Kisv, Zob.
539. *S. taenialis* (Hübner, 1809) – Csk, Kisv, Nagy, Vas.
540. *Catocala conversa* (Esper, 1783) – „Pécs", TMT (in coll. MTM). – Ts: V, R.
541. *C. hymenaea* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, PTE, TMT, Vas.
542. *C. fraxini* (Linnaeus, 1758) – „Pécs", Püs, Vár, Zev. – Ts: V, Ve, R.
543. *C. nupta* (Linnaeus, 1767) – Csk, Kár, Nagy, PTE, TMT, Zev.
544. *C. elocata* (Esper, 1787) – Kök, Mán, PTE, Püs, TMT.
545. *C. dilecta* (Hübner, 1808) – „Pécs" (Balogh 1978: Viertl nyomán) – Ts: V.
546. *C. sponsa* (Linnaeus, 1767) – TMT. – Ts: R.
547. *C. promissa* (Den. & Schiff., 1775) – Kök, PTE, Püs, Sik, Vár, Zev, Zob.
548. *C. electa* (Vieweg, 1790) – Gesz, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár.
549. *C. nymphagoga* (Esper, 1787) – Csk, Has, Kisv, Püs, TMT, Vár, Zev.
550. *C. diversa* (Geyer, 1828) – „Pécs". Viertl gyűjtései óta nem került elő. – Ts: V.
551. *C. fulminea* (Scopoli, 1763) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
552. *Minucia lunaris* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev.
553. *Dysgonia algira* (Linnaeus, 1767) – And, Csk, Has, PTE, TMT.
554. *Lygephila lusoria* (Linnaeus, 1758) – Vas, Zob.
555. *L. pastinum* (Treitschke, 1826) – Kár, Kisv, PTE, Püs.
556. *L. viciae* (Hübner, 1822) – Kár, Püs, Zev.
557. *L. craccae* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
558. *L. procax* (Hübner, 1813), [syn.: *limosa* Treitschke, 1826] – Kisv, PTE, Püs, TMT, Zev.
559. *Calyptra thalictri* (Borkhausen, 1790) – PTE. – Ts: R.
560. *Catephia alchymista* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Péb.
561. *Aedia funesta* (Esper, 1786) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, PTE, TMT, Vas, Zev, Zob.
562. *Tyta luctuosa* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Has, Kár, Kis, Kos, Kök, Maü, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

563. *Callistege mi* (Clerck, 1759) – Csk, Köv, Maü, Pév, Püs, TMT, Zev.
564. *Euclidia glyphica* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kök, Köv, Mefa, Nagy, Nam, Pév, Püs, TMT, Vár, Zev.
565. *Laspeyria flexula* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, Zev.
566. *Scoliopteryx libatrix* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Has, Kár, Kisv, Köv, Kök, Nagy, Maü, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
567. *Hypena proboscidalis* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Mefa, Nagy, Péb, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
568. *H. rostralis* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kov, Kök, Nagy, PTE, TMT, Vas, Vár, Zob.
569. *Phytometra viridaria* (Clerck, 1759) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Püs, Vas, Zev, Zob.
570. *Rivula sericealis* (Scopoli, 1763) – Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
571. *Parascotia fuliginaria* (Linnaeus, 1761) – Kisv, PTE, Vas, Vár.
572. *Colobochyla salicalis* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, Kos, Kök, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
573. *Eutelia adulatrix* (Hübner, 1813) – TMT. – Ts: R.
574. *Euchalcia variabilis* (Piller, 1783) – Vár (1 ex.). – Ts: V, Ve, R.
575. *E. modestoides* Poole, 1989, [syn.: *modesta* Hübner, 1786 nom. praeocc.] – Kisv, Vár. – Ts: R
576. *Diachrysia chrysitis* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
577. *D. tutti* Kostrowicki, 1961 – Kök, Sik, Vár.
578. *D. chryson* (Esper, 1789) – Has, Kár, Kisv, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev.
579. *Macdunnoughia confusa* (Stephens, 1850) – Árp, Bak, Csk, Gesz, Mefa, Mejá, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
580. *Plusia festucae* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kisv, PTE. – Ts: R.
581. *Polychrysia moneta* (Fabricius, 1787) – „Mil-v. V. 29-VI. 26. (V), Pb (Hegyessy)" (vö. BALOGH 1978)
582. *Panchrysia deaurata* (Esper, 1787) – „P. (Frivaldszky adat)" (vö. BALOGH 1978) – Ts: V, Ve, R.
583. *Autographa gamma* (Linnaeus, 1758) – mindenütt előfordul.
584. *A. pulchrina* (Haworth, 1809) – Kár, Püs Vár. – Ts: R.
585. *A. jota* (Linnaeus, 1758) – Nagy, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev.
586. *A. bractea* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, „Pécs", Vár. – Ts: R.
587. *Trichoplusia ni* (Hübner, 1803) – Vár. – Ts: R.
588. *Abrostola tripartita* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kök, Püs, TMT, Vár, Zob.
589. *A. asclepiadis* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
590. *A. triplasia* (Linnaeus, 1758) [syn.: *trigemina* Werneburg, 1864] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
591. *Emmelia trabealis* (Scopoli, 1763) – Aba, Árp, Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Mejá, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
592. *Acontia lucida* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kisv, Pév, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev.
593. *Phyllophila obliterata* (Rambur, 1833) – „Pécs" (vö. Fauna Regni Hungariae).
594. *Protodeltote pygarga* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

595. *Deltote deceptoria* (Scopoli, 1763) – Péb, Püs, TMT, Vár, Zev.
596. *D. uncula* (Clerck, 1759) – Kisv, Pév, Vas. – Ts: R.
597. *D. bankiana* (Fabricius, 1775) [syn.: *olivana* Den. & Schiff., 1775] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Pév, Püs, Vas, Vár, Zev.
598. *Pseudeustrotia candidula* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
599. *Odice arcuinna* (Hübner, 1790) – Kisv, Vas. – Ts: R.
600. *Calymma communimacula* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – Árp, Csk. – Ts: R.
601. *Eublemma parva* (Hübner, 1808) – PTE. – Ts: R.
602. *E. purpurina* (Den. & Schiff., 1775) – Has, Kár, Kis, Kos, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Zev.
603. *Trisateles emortualis* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár.
604. *Cucullia fraudatrix* Eversmann, 1837 – Kár, Kisv, Kök, Vas, Zob.
605. *C. formosa* Rogenhofer, 1860 – Pév, TMT. –Ts: V, R.
606. *C. absinthii* (Linnaeus, 1761) – Has, Kisv, Kök, TMT, Vas, Zob.
607. *C. artemisiae* (Hufnagel, 1766) – Kár, Kisv, Kök, Péb, Zev.
608. *C. lactucae* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, PTE, TMT, Vár.
609. *C. lucifuga* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – „Pécs, 1879. VI. 20." (Balogh 1978)
610. *C. umbratica* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Püs.
611. *C. chamomillae* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, PTE, Vár. – Ts: R.
612. *C. tanaceti* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – PTE, TMT.
613. *C. dracunculi* (Hübner, 1813) – TMT. – Ts: V, R.
614. ? [*Shargacucullia blattariae* (Esper, 1790) – „P. 1895. (V)." (vö. Balogh 1978)]
615. *S. scrophulariae* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, „Pécs", Vár.
616. *S. lychnitis* (Rambur, 1833) – Csk, „Pécs" (leg. Viertl). – Ts: R.
617. *S. verbasci* (Linnaeus, 1775) – Has, Kisv, PTE, TMT, Vas, Vár.
618. *S. prenanthis* (Boisduval, 1840) – Kisv, Péb, Pév, Püs, Vár.
619. *Calophasia lunula* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev.
620. *C. platyptera* (Esper, 1788) – Csk, PTE, TMT.
621. *C. opalina* (Esper, 1793) – PTE, TMT. – Ts: R.
622. *Lamprosticta culta* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, PTE, TMT, Vas, Zev.
623. *Omphalophana antirrhinii* (Hübner, 1803) – Kisv, Zev. – Ts: R.
624. *Amphipyra pyramidea* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Hár, Has, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
625. *A. berbera* Rungs, 1949 – Kök, Püs, Vár.
626. *A. livida* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Péb, PTE, TMT, Zob.
627. *A. tragopoginis* (Clerck, 1759) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
628. *A. tetra* (Fabricius, 1787) – „Pécs" (leg. Viertl).
629. *Asteroscopus sphinx* (Hufnagel, 1766) – Általánosan elterjedt.
630. *Brachionycha nubeculosa* (Esper, 1785) – Bak, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Püs, Vár, Zen, Zob.
631. *Diloba caeruleocephala* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Mán, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

632. *Panemeria tenebrata* (Scopoli, 1763) – Hid, Kisv, Maü, PTE, TMT.
633. *Aegle kaekeritziana* Hübner, 1799) – Kisv, Pév. – Ts: R.
634. *Heliothis viriplaca* (Hufnagel, 1766) – Árp, Csk, Kár, Kisv, TMT, Vas, Zev, Zob.
635. *H. maritima* Graslin, 1855 – Árp, Kisv, Kök, Püs, TMT, Vár, Zob.
636. *H. peltigera* ([Den. & Schiff.], 1775) – PTE, Vas.
637. *H. nubigera* Herrich-Schäffer, 1851 – Csk.
638. *Helicoverpa armigera* (Hübner, 1808) – Has, Kisv, PTE, Vár.
639. *Pyrrhia umbra* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Pév, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
640. *P. purpurina* (Esper, 1804) – Csk, Kár, TMT. – Ts: V, Ve, R.
641. *Periphanes delphinii* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kök, PTE, TMT. – Ts: V, Ve, R.
642. *Elaphria venustula* (Hübner, 1790) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Vas, Vár, Zev.
643. *Acosmetia caliginosa* (Hübner, 1813) – Csk, Kisv, PTE, Zev.
644. *Caradrina morpheus* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Árp, Kisv, Kök, Vár, Zob.
645. *Platyperigea aspersa* (Rambur, 1834) – „Pécs", TMT. – Ts: R.
646. *P. kadenii* (Freyer, 1836) – Csk, PTE, Püs, TMT, Vas.
647. *Paradrina clavipalpis* (Scopoli, 1763) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
648. *Hoplodrina octogenaria* (Goeze, 1781) [syn.: *alsines* Brahm, 1791] – Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kos, Kök, Köv, Nagy, Pév, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
649. *H. blanda* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Csk, Kár, Kisv, Kök, Püs, Zob.
650. *H. superstes* (Ochsenheimer, 1816) – Kök, PTE, Püs, TMT, Vár.
651. *H. respersa* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kök, Püs, TMT, Vas.
652. *H. ambigua* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, TMT, Vas, Zev, Zob.
653. *Charanyca trigrammica* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
654. *Atypha pulmonaris* (Esper, 1790) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
655. *Spodoptera exigua* (Hübner, 1808) – Kisv, PTE, TMT.
656. *Chilodes maritima* (Tauscher, 1806) – Kisv, PTE, Vár.
657. *Athetis gluteosa* (Treitschke, 1835) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, TMT, Zev.
658. *A. furvula* (Hübner, 1808) – Kisv, PTE, ZMT, Vas, Vár, Zob.
659. *A. pallustris* (Hübner, 1808) – Kök, Vár.
660. *Proxenus lepigone* (Möschler, 1860 – Kisv. – Ts: R.
661. *Drypterygia scabriuscula* (Linnaeus, 1758) – And, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
662. *Rusina ferruginea* (Esper, 1785) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
663. *Mormo maura* (Linnaeus, 1758) – „Pécs", Zob. – Ts: R.
664. *Polyphaenis sericata* (Esper, 1787) – Kár, TMT, Vár.
665. *Thalpophila matura* (Hufnagel, 1766) – Kisv, Kök, Püs, Vár.
666. *Trachea atriplicis* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Mejá, Nagy, Pév, PTE, Püs, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.

667. *Euplexia lucipara* (Linnaeus, 1758) – And, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
668. *Phlogophora meticulosa* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Meja, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev.
669. *Actinotia polyodon* (Clerck, 1759) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Vár, Zev, Zob.
670. *A. radiosa* (Esper, 1804) – Püs, Zev. – Ts: R.
671. *Cloantha hyperici* (Den. & Schiff., 1775) – And, Csk, Kár, Kisv, Kök, Mesz, TMT, Vas.
672. *Eucarta amethystina* (Hübner, 1803) – Bak, Kár, Kisv, Kos, Kök, Meja, Nagy, PTE, Püs, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.
673. *E. virgo* (Treitschke, 1835) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Pév, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
674. *Ipimorpha retusa* (Linnaeus, 1761) – Kisv, Kök, Vas, Vár, Zev, Zob.
675. *I. subtusa* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kök, Vár.
676. *Enargia abluta* (Hübner, 1808) – Abafi-Aigner et al. (1896): „Pécs".
677. *Parastichtis suspecta* (Hübner, 1817) – Csk, Kisv. – Ts: R.
678. *P. ypsillon* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, Kök, PTE, TMT, Vas, Zob.
679. *Mesogona acetosellae* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, TMT, Vas, Vár.
680. *Dicycla oo* (Linnaeus, 1758) – TMT. – Ts: R.
681. *Cosmia diffinis* (Linnaeus, 1767) – Kár, PTE, Vas, Zev.
682. *C. affinis* (Linnaeus, 1767) – Csk, Kár, Kisv, PTE, TMT, Zev.
683. *C. pyralina* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
684. *C. trapezina* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Hid, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
685. *Atethmia centrago* (Haworth, 1809) – Vár. – Ts: R.
686. *A. ambusta* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, PTE, TMT.
687. *Xanthia togata* (Esper, 1788), [syn.: *lutea* Ström, 1783] – Kisv, Vas, Vár.
688. *X. icteritia* (Hufnagel, 1766) – Bak, Gesz, Has, Kisv, Kök, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.
689. *X. gilvago* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, Püs, Zev.
690. *X. ocellaris* (Borkhausen, 1792) – Kisv (1 ex.). – Ts: R.
691. *Tiliacea aurago* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Mán, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
692. *T. sulphurago* (Den. & Schiff., 1775) [syn.: *fulvago* Clerk, 1759] – Bak, Csk, Egy, Gesz, Kisv, Kök, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
693. *T. citrago* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Kisv, Mán, Mejá, Nagy, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
694. *Agrochola lychnidis* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
695. *A. circellaris* (Hufnagel, 1766) – Bak, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mán, Nagy, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
696. *A. lota* (Clerck, 1759) – Csk, Kár, Kisv, PTE, Vas, Vár.
697. *A. macilenta* (Hübner, 1809) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
698. *A. nitida* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Péb, TMT, Vas, Vár, Zob.

699. *A. helvola* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
700. *A. humilis* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kisv, Mán, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
701. *A. litura* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
702. *A. laevis* (Hübner, 1803) – Bak, Csk, Kisv, Péb, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
703. *Spudaea ruticilla* (Esper, 1791) – Püs (1 ex.: FAZEKAS 1979). – Ts: V, Ve, R.
704. *Eupsilia transversa* (Hufnagel, 1766) – Általánosan elterjedt.
705. *Jodia croceago* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kök, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
706. *Conistra vaccinii* (Linnaeus, 1761) – Általánosan elterjedt.
707. *C. ligula* (Esper, 1791) – Csk, Kisv, TMT, Püs.
708. *C. rubiginosa* (Scopoli, 1763) – Csk, Kár, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár.
709. *C. veronicae* (Hübner, 1813) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, TMT.
710. *C. rubiginea* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
711. *C. erythrocephala* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
712. *Orbona fragariae* (Vieweg, 1790) – Árp, TMT. – Ts: R.
713. *Episema tersa* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, PTE, TMT, Vas.
714. *E. glaucina* (Esper, 1789) – Csk, Kisv, Kök, Püs.
715. *Cleoceris scoriacea* (Esper, 1789) – Kisv, PTE, TMT, Vár, Zob.
716. *Brachylomia viminalis* (Fabricius, 1776) – Kár, Püs, Vár, Zev, Zob.
717. *Aporophyla lutulenta* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Püs, Vár, Zob.
718. *Polymixis polymita* (Linnaeus, 1758) – PTE. – Ts: R.
719. *P. xanthomista* (Hübner, 1819) – „Pécs, 1889. IX. 18." (in coll. MTM).
720. *Lithophane ornitopus* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Mán, Nagy, Péb, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
721. *L. furcifera* (Hufnagel, 1766) – Maü, Vár. – Ts: R.
722. *Scotochrosta pulla* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, Püs, Vár.
723. *Xylena vetusta* (Hübner, 1813) – Csk, Kisv (1 ex.). – Ts: R.
724. *X. exsoleta* (Linnaeus, 1758) – Kök, TMT. – Ts: R.
725. *Allophyes oxyacanthae* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Has, Kár, Kisv, Mán, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
726. *Valeria oleagina* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, PTE, Püs, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
727. *Rileyana fovea* (Treitschke, 1825) – „Pécs" (leg. Viertl). – Ts: V, Ve, R
728. *Dichonia aeruginea* (Hübner, 1808) – TMT. – Ts: R.
729. *D. convergens* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Mesz. Nagy, PTE, Püs, TMT, Vár.
730. *D. aprilina* (Linnaeus, 1758) – Péb, TMT. – Ts: R.
731. *Dryobotodes eremita* (Fabricius, 1775), [syn.: *protea* Den. & Schiff., 1775] – Bak, Csk, Kisv, Mán, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vár.
732. *D. monochroma* (Esper, 1790) – Kár (1 ex.: 1985.08.01.), „Pécs", Püs.
733. *Antitype chi* (Linnaeus, 1758) – „Pécs" (leg. Viertl).
734. *Ammoconia caecimacula* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök,

PTE, Püs, TMT, Vas, Vár.

735. *Blepharita satura* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kisv, Kök, Mejá, Péb, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
736. *Mniotype adusta* (Esper, 1790) – Püs. – Ts: R.
737. *Apamea monoglypha* (Hufnagel, 1766) – And, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, Vas, Vár, Zev.
738. *A. sicula* (Turati, 1909) [syn.: *tallosi* Kovács & Varga, 1969] – Kök. – Ts: V, Ve, R.
739. *A. lithoxylaea* (Den & Schiff., 1775) – And, Csk, Kár, Kisv, TMT, Vas, Vár, Zev.
740. *A. sublustris* (Esper, 1788) – Zev. – Ts: R
741. *A. crenata* (Hufnagel, 1766) [syn.: *rurea* Fabricius, 1775] – „Pécs" (leg. Viertl).
742. *A. epomidion* (Haworth, 1809), [syn.: *characterea* Den & Schiff., 1775] – Kisv, Zob (Balogh, 1978, Uherkovich 1977). – Ts: R.
743. *A. furva* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kök, Vár.
744. *A. oblonga* (Haworth, 1809) – Kár, Kök, „Pécs" (Balogh (1978) szerint csak 1896-ban fogták a Mecsekben).
745. *A. remissa* (Hübner, 1809) – Has, Kár, Kos, Kök, Nagy, „Pécs", Vas, Zob.
746. *A. illyria* Freyer, 1846 – Has, Kos, Kök, Mesz, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zob.
747. *A. anceps* (Den. & Schiff., 1775) – Kisv, Pév, PTE.
748. *A. sordens* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev.
749. *A. scolopacina* (Esper, 1788) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
750. *A. ophiogramma* (Esper, 1794) – Kisv, Kök, PTE, Vas, Vár, Zev.
751. *Eremobina pabulatricula* (Brahm, 1791) – Kök, Rák. – Ts: R.
752. *Oligia strigilis* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
753. *O. versicolor* (Borkhausen, 1792) – Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
754. *O. latruncula* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Mán, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
755. *Mesoligia furuncula* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Csk, Bak, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kos, Kök, Meja, Pév, PTE, Püs, Sik, Vár, Zev, Zob.
756. *Mesapamea secalis* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Kisv, Kök, Mán, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.
757. *M. didyma* (Esper, 1788) – Kos, Kök (det. M. Lödl, NHM Wien).
758. *Photedes minima* (Haworth, 1809) – Árp, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Vas, Vár, Zob.
759. *Luperina testacea* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Mán, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev, Zob.
760. *Rhizedra lutosa* (Hübner, 1803) – Kisv, Kos, Kök, Püs, TMT, Vas, Vár.
761. *Amphipoea oculea* (Linnaeus, 1761) – Csk, Kisv, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
762. *A. fucosa* (Freyer, 1830) – Püs (1 ex.: FAZEKAS 1979). – Ts: R.
763. *Hydraecia micacea* (Esper, 1789) – Kár, Kisv, Kök, PTE, Vár.
764. *H. petasitis* Doubleday, 1847 – Kár, Nagy, „Pécs", Vár.
765. *Gortyna flavago* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zob.

766. *Calamia tridens* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kisv, TMT. – Ts: R.
767. *Nonagria typhae* (Thunberg, 1784) – Has, PTE, Püs.
768. *Archanara neurica* (Hübner, 1808) – Kök (1 ex.). – Ts: R.
769. *A. geminipuncta* (Haworth, 1809) – PTE. – Ts: R.
770. *A. dissoluta* (Treitschke, 1825) – Kisv. – Ts: R.
771. *A. sparganii* (Esper, 1790) – Kisv. – Ts: R.
772. *A. algae* (Esper, 1789) – Kisv. – Ts: R.
773. *Sedina buettneri* (E. Hering, 1858) – Kisv, Vas. – Ts: R.
774. *Chortodes extrema* (Hübner, 1809) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kos, Vár, Zev, Zob.
775. *C. fluxa* (Hübner, 1809) – Csk, Kár, Kisv, Kos, Kök, Pév, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
776. *C. pygmina* (Haworth, 1809 – Árp, Kár, Kisv, Vas, Zev, Zob.
777. *Hadula trifolii* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vár, Zob.
778. *Lacanobia w-latinum* (Hufnagel, 1766) – Árp, Bak, Csk, Has, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Mejá, PTE, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
779. *L. aliena* (Hübner, 1809) – Kök. – Ts: R.
780. *L. splendens* (Hübner, 1808) – Kök, Vas, Zev.
781. *L. oleracea* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Has, Gesz, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár, Vas, Zev, Zob.
782. *L. thalassina* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Püs, TMT.
783. *L. contigua* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Bak, Csk, Has, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Mejá, PTE, Püs, Sik, Vas,Vár, Zev, Zob.
784. *L. suasa* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
785. *Hada plebeja* (Linnaeus, 1758), [syn.: *nana* Hufnagel, 1766] – Árp, Kár, Kisv, Püs, Vár, Zev.
786. *Aetheria dysodea* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, PTE, TMT.
787. *A. bicolorata* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kök, PTE, TMT, Vas.
788. *Hadena capsincola* (Den. & Schiff., 1775), [syn.: *bicruris* Hufnagel, 1766] – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
789. *H. confusa* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kisv, Kök, Péb, Püs, Vas, Vár, Zev.
790. *H. rivularis* (Fabricius, 1775), [syn.: *cucubali* Den. & Schiff., 1775] – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev.
791. *H. perplexa* (Den. & Schiff., 1775) [syn.: *lepida* Esper, 1790] – Csk, Kár, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
792. *Sideridis lampra* (Schawerda, 1913) [syn.: *evidens* Hübner, 1808] – Kök, PTE. – Ts: R.
793. *Sideridis turbida* (Esper, 1790) – PTE. – Ts: R.
794. *Luteohadena luteago* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Pév, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Zev, Zob.
795. *Heliophobus reticulata* (Goeze, 1781) – „Pécs" (leg. Viertl).
796. *Conisania luteago* (Den. & Schiff., 1775) – Vár. – Ts: R.
797. *Melanchra persicariae* (Linnaeus, 1761) – Csk, Hid, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
798. *M. pisi* (Linnaeus, 1758) – Kisv, Pév, PTE, Rák, Vas, Zev.
799. *Mamestra brassicae* (Linnaeus, 1758) – Árp, Csk, Has, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

800. *Polia nebulosa* (Hufnagel, 1766) – Bak, Kár, Kisv, Kök, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
801. *Mythimna turca* (Linnaeus, 1761) – Árp, Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev.
802. *M. pudorina* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Vas, Vár, Zev.
803. *M. conigera* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Kár, Kisv, Püs, Vár, Zev.
804. *M. straminea* (Treitschke, 1825) – Kök, Püs, Vár, Zev.
805. *M. pallens* (Linnaeus, 1758) – Árp, Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
806. *M. impura* (Hübner, 1808) – Csk, Kos, Kisv, Püs, Vár, Zev.
807. *M. vitellina* (Hübner, 1808) – Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Vár, Zev.
808. *M. l-album* (Linnaeus, 1767) – Árp, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
809. *M. ferrago* (Fabricius, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
810. *M. albipuncta* (Den. & Schiff., 1775) – And, Árp, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
811. *Leucania comma* (Linnaeus, 1761) – Kök, Rák.
812. *L. obsoleta* (Hübner, 1803) – Csk, Kár, Kisv, PTE, TMT, Vár.
813. *Senta flammea* (Curtis, 1828) – Kisv, PTE, Vár.
814. *Dioszeghyana schmidtii* (Diószeghy, 1935) – TMT. – TS: V, Ve, R
815. *Orthosia incerta* (Hufnagel, 1766) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
816. *O. opima* (Hübner, 1808) – Csk, PTE. – Ts: R
817. *O. gothica* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Maü, Mejá, Mesz, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
818. *O. cruda* (Den. & Schiff., 1775) – Általánosan elterjedt.
819. *O. miniosa* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kisv, PTE, Püs, Rák, TMT, Vár, Zev, Zob.
820. *O. populeti* (Fabricius, 1781) [syn.: *populi* Ström 1783] – Kisv, Kök, Vár.
821. *O. cerasi* (Fabricius, 1775) [syn.: *stabilis* Den & Schiff., 1775] – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
822. *O. gracilis* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Kisv, Kök, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zob, Zev.
823. *Anorthoa munda* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Péb, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
824. *Perigrapha i-cinctum* (Den. & Schiff., 1775) – TMT. – Ts: R
825. *Panolis flammea* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Has, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
826. *Egira conspicillaris* (Linnaeus, 1758) – Általánosan elterjedt.
827. *Hyssia cavernosa* (Eversmann, 1842) – Kisv, Vár, Zev.
828. *Tholera cespitis* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Vas, Vár, Zob.
829. *T. decimalis* (Poda, 1761) – Árp, Csk, Gesz, Has, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Vas, Vár, Zob.
830. *Pachetra sagittigera* (Hufnagel, 1766) – PTE, Püs, Vár.
831. *Lasionycta proxima* (Hübner, 1809) – Kár (1 ex.: 1984.08.01.). – Ts: R.
832. *Axylia putris* (Linnaeus, 1761) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.

833. *Ochropleura plecta* (Linnaeus, 1761) – Általánosan elterjedt.
834. *Diarsia brunnea* (Den. & Schiff., 1775) – Nagy, Püs, Zev.
835. *D. rubi* (Vieweg, 1790) – Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vas, Vár.
836. *Noctua pronuba* Linnaeus, 1758 – Általánosan elterjedt.
837. *N. orbona* (Hufnagel, 1766) – Csk, Has, Kár, Kos, Kök, „Pécs", Vár, TMT, Zob.
838. *N. interposita* Hübner, 1790 – Csk. – Ts: R.
839. *N. comes* Hübner, 1813 – And, Kök, Péb, PTE, Püs, Vár.
840. *N. fimbriata* (Schreber, 1759) – Csk, Kár, Kisv, PTE, Püs, TMT, Vár, Zev.
841. *N. janthina* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Vár, Zev.
842. *N. janthe* (Bokhausen, 1792) – Has, Kök, Püs.
843. *Epilecta linogrisea* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, PTE. – Ts: R.
844. *Chersotis rectangula* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Pécs" (leg. Viertl). – Ts: R.
845. *C. multangula* (Hübner, 1803) – Kár, Nagy, PTE, TMT, Vas, Zev.
846. *C. fimbriola* (Esper, 1803) – Köv, TMT. – Ts: V, Ve, R.
847. *Rhyacia simulans* (Hufnagel, 1766) – „Pécs". Je: Feltehetőleg kihalt.
848. *Albocosta musiva* (Hübner, 1803) – „Pécs, 1894.VI.15. coll. Dahlström" (in coll. MTM). – Ts: V.
849. *A. flammatra* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – „Pécs" (leg. Viertl).
850. *Spaelotis ravida* (Den. & Schiff., 1775) – Kök, PTE, Püs.
851. *Opigena polygona* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Kisv, Kök, Püs.
852. *Eugnorisma depuncta* (Linnaeus, 1761) – Csk, Kár, Kisv, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
853. *Xestia c-nigrum* (Linnaeus, 1758) – Általánosan elterjedt.
854. *X. ditrapezium* (Den. & Schiff., 1775) – Kök, Püs.
855. *X. triangulum* (Hufnagel, 1766) – Általánosan elterjedt.
856. *X. baja* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, Kök, Püs, Vár, Zev.
857. *X. rhomboidea* (Esper, 1790) – Árp, Csk, Kisv, Kök, PTE, Püs, Vár, Zob.
858. *X. castanea* (Esper, 1798) – Bak, Püs, Vas, Vár.
859. *X. xanthographa* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Has, Gesz, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
860. *Cerastis rubricosa* (Den. & Schiff., 1775) – Általánosan elterjedt.
861. *C. leucographa* (Den. & Schiff., 1775) – Kár, Kisv, Kök, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zob.
862. *Naenia typica* (Linnaeus, 1758) – Kisv, Rák. – Ts: R.
863. *Peridroma saucia* (Hübner, 1808) – Csk, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
864. *Actebia praecox* (Linnaeus, 1758) – Kisv, PTE, Vas. – Ts: R.
865. *Euxoa recussa* (Hübner, 1817) – Kár. – Ts: R.
866. *E. aquilina* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, Csk, Kisv, Kos, Kök, PTE, Püs, TMT, Zob.
867. *E. temera* (Hübner, 1808) – Csk, Kisv, PTE, TMT, Vas, .
868. *E. nigricans* (Linnaeus, 1758) – „Pécs" (leg. Viertl), Zev. – Ts: R.
869. *E. eruta* (Hübner, 1827) – TMT. – Ts: R.
870. *E. obelisca* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kök, Köv, PTE, Püs, TMT, Vas.
871. *E. vitta* (Esper, 1789) – Kár. – Ts: V, Ve, R.
872. *Yigoga forcipula* (Den. & Schiff., 1775) – Árp, PTE. – Ts: R.

873. *Y. signifera* (Den. & Schiff.,1775) – Csk, PTE, TMT. – Ts: R.
874. *Agrotis crassa* (Hübner, 1803) – Kisv, PTE, Vas, Zob.
875. *A. ypsilon* (Hufnagel, 1766) – Általánosan elterjedt.
876. *A. clavis* (Hufnagel, 1766) – Csk, TMT, Vas. – Ts: R.
877. *A. exclamationis* (Linnaeus, 1758) – Általánosan elterjedt.
878. *A. segetum* (Den. & Schiff., 1775) – Általánosan elterjedt.
879. *A. cinerea* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Kár, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
880. *Colocasia coryli* (Linnaeus, 1758) – Általánosan elterjedt.

LYMANTRIIDAE

881. *Lymantria monacha* (Linnaeus, 1758) – Kos, Nagy, „Pécs", Vár,
882. *L. dispar* (Linnaeus, 1758) – Csk, Has, Kisv, Kök, Köv, Nagy, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob,
883. *Ocneria rubea* (Den. & Schiff., 1775) – PTE, TMT, Vár, Zev. – Ts: R.
884. *Dicallomera fascelina* (Linnaeus, 1758) – „Pécs" (leg. Viertl).
885. ? [*Calliteara abietis* (Den. & Schiff., 1775) – „Pécs, 1899.VII.10. coll. Dahlström (in coll. MTM).]
886. *Calliteara pudibunda* (Linnaeus, 1758) – Bak, Has, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, Páf, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
887. *Orgyia recens* (Hübner, 1819) – „Pécs", Püs, Vas.
888. *O. antiqua* (Linnaeus, 1758) – Kár, Kisv. – Ts: R
889. *O. antiquiodes* (Hübner, 1822), [syn.: *ericae* Germar, 1824] – Kár (1984.08.01.). – Ts: R.
890. *Euproctis chrysorrhoea* (Linnaeus, 1758) – Csk, Nagy, PTE, Püs.
891. *E. similis* (Fuessly, 1775) – Kár, Kisv, Kök, Vár, Zev.
892. *Penthophera morio* (Linnaeus, 1767) – Árp, Bak, Csk, Kos, Mán, Mefa, Meja, Kök, Püs, Vék, Vár, Zob.
893. *Laelia coenosa* (Hübner, 1808) – Kisv. – Ts: R.
894. *Leucoma salicis* (Linnaeus, 1758) – Kisv, PTE, Vas, Vár, Zev.
895. *Arctornis l-nigrum* (Müller, 1764) – Kár, Kisv, Nagy, Püs, Vas, Vár, Zev.

NOLIDAE

896. *Meganola togatulalis* (Hübner, 1798) – Bak, Csk, Kár, Kisv, TMT, Vas, Zev.
897. *M. strigula* (Den. & Schiff., 1775) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Köv, Mejá, Nagy, TMT, Zob.
898. *M. kolbi* (Daniel, 1935) – Csk, Köv, TMT, Vas, Zob.
899. *M. albula* (Den. & Schiff., 1775) – Csk, Has, Kár, Kisv, Kök, Kos, Nagy, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
900. *Nola cucullatella* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, PTE, Püs, Vár, Zev, Zob.
901. *N. confusalis* (Herrich-Schäffer, 1847) – Nagy. – Ts: R.
902. *N. cicatricalis* (Treitschke, 1835) – Csk, PTE, TMT, Vas, Zob.
903. *N. aerugula* (Hübner, 1793), [syn.: *centonalis* Hübner, 1796] – Kár, Kisv.
904. *N. cristatula* (Hübner, 1793) – Kisv. – Ts: R.
905. *N. chlamitulalis* (Hübner, 1793) – Kisv. – Ts: R.
906. *Nycteola revayana* (Scopoli, 1772) – Csk, Kök, Nagy. – Ts: R.
907. *N. asiatica* (Krulikovsky, 1904) – Csk, Has, Kár, PTE, Vas.
908. *Bena bicolorana* (Fuessly, 1775) – And, Has, Kök, PTE, Püs, Rák, TMT.

909. *Pseudoips prasinana* (Linnaeus, 1758), [syn.: *fagana* Fabricius, 1781] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vár, Zev.
910. *Earias clorana* (Linnaeus, 1761) – Csk, Kisv, Zob. – Ts: R.
911. *E. vernana* (Fabricius, 1787) – Csk. – Ts: R.

ARCTIIDAE

912. *Thumatha senex* (Hübner, 1808) – Kár, Kisv, Nagy, PTE.
913. *Miltochrista miniata* (Forster, 1771) – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
914. *Cybosia mesomella* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
915. *Pelosia muscerda* (Hufnagel, 1766) – Árp, Bak, Csk, Has, Kár, Kisv, Nagy, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
916. *P. obtusa* (Herrich-Schäffer, 1847) – Kisv. – Ts: R.
917. *Atolmis rubricollis* (Linnaeus, 1758) – PTE. – Ts: R.
918. *Setina roscida* ([Denis & Schiffermüller], 1775) – TMT. – Ts: R.
919. *Lithosia quadra* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev, Zob.
920. *Eilema depressa* (Esper, 1787) – Csk, Kisv. – Ts: R.
921. *E. griseola* (Hübner, 1803) – Csk, Kisv, Vas. – Ts: R
922. *E. lurideola* (Zincken, 1817) – Bak, Csk, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
923. *E. complana* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Maü, Mejá, Nagy, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
924. *E. palliatella* (Scopoli, 1763) – Kár, Kisv, TMT.
925. *E. pygmaeola* (Doubleday, 1847) – Kár, Kisv, Kök, Vár.
926. *E. lutarella* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kök, Zob.
927. *E. sororcula* (Hufnagel, 1766) – Csk, Kisv, Kök, PTE, Péb, Püs, Rák, TMT, Vár, Zob.
928. *Amata phegea* (Linnaeus, 1758) – mindenütt elterjedt.
929. *Dysauxes ancilla* (Linnaeus, 1767) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Maü, Nagy, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
930. *Spiris striata* (Linnaeus, 1758) – Maü, TMT. – Ts: R.
931. *Utetheisa pulchella* (Linnaeus, 1758) – „Pécs" (leg. Viertl). Je: eltűnt.
932. *Ocnogyna parasita* (Hübner, 1790) – Árp, Kár, Kisv, PTE, Püs, TMT, Vas, Zev, Zob.
933. *Phragmatobia fuliginosa* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Kár, Kisv, Kök, Péb, PTE, Püs, Rák, Vas, Vár, Zev, Zob.
934. *Spilosoma lutea* (Hufnagel, 1766), [syn.: *lubricipeda* auctt., nec Linnaeus, 1758] – Bak, Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Püs, Rák, Vár, Zev, Zob.
935. *S. lubricipeda* (Linnaeus, 1758), [syn.: *menthastri* Den. & Schiff., 1775] – Bak, Kár, Kisv, Kök, Nagy, PTE, Püs, Rák, Sik, TMT, Vár, Zev, Zob.
936. *S. urticae* (Esper, 1789) – Csk, Kár, Kisv, Kök, Nagy, Zob.
937. *Hyphantria cunea* (Drury, 1773) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zob.
938. *Diaphora mendica* (Clerck, 1759) – Bak, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
939. *Cycnia luctuosa* (Geyer, 1833) – PTE, TMT. – Ts: V, R.
940. *C. sordida* (Hübner, 1803) – „Pécs, 1876, 435, 48" (in coll. R & SZK, Komló).

941. *Rhyparia purpurata* (Linnaeus, 1758) – Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, Vas, Vár, Zev.
942. *Diacrisia sannio* (Linnaeus, 1758) – Bak, Kár, Kisv, Kök, Mán, Mefa, Nagy, Pév, Püs, Sik, Vas, Vár, Zev, Zob.
943. *Hyphoraia aulica* (Linnaeus, 1758) – „Pécs". Je: utoljára Viertl gyűjtötte a 19. század végén, feltehetőleg kipusztult.
944. *Arctia caja* (Linnaeus, 1758) – Csk, Kár, Kisv, Kök, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
945. *A. villica* (Linnaeus, 1758) – Bak, Csk, Gesz, Has, Kár, Kisv, Kök, Mejá, Nagy, Péb, PTE, Püs, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob.
946. *A. festiva* (Hufnagel, 1766) – PTE. – Ts: V, R
947. *Callimorpha dominula* (Linnaeus, 1758) – Aba, Has, Hid, Kisv, Mejá, Nagy, Püs.
948. *Euplagia quadripunctaria* (Poda, 1761) – Aba, Csk, Kár, Kisb, Kisv, Kök, Mesz, Nagy, Péb, PTE, Püs, Sik, TMT, Vas, Vár, Zev, Zob. – Ts: Nat.
949. *Tyria jakobaeae* (Linnaeus, 1758) – Csk, Hár, Kár, Kisv, Köv, TMT, Vár, Zob.

Értékelés

A Mecsekből eddig 949 nagylepkefajt mutattak ki. A közeli Villányi-hegységből 724, a szomszédos Somogy megyéből pedig 973 faj adatait közölték (ÁBRAHÁM & UHERKOVICH 2000, 2001). A Barcsi Borókás Tájvédelmi Körzetben UHERKOVICH (1985) 712, a Béda–Karapancsa Tájvédelmi Körzetben 408, a Dráva mentén pedig 756 fajt találtak (UHERKOVICH & ÁBRAHÁM 1995).

1. táblázat. A Mecsek és a környező területek fajszámának összehasonlítása

Földrajzi terület	**Fajszám**
Mecsek	949
Villányi-hegység	724
Somogy megye	973
Barcsi Borókás Tájvédelmi Körzet	712
Béda–Karapancsa Tájvédelmi Körzet	408
Dráva mente	756

A mecseki fajok egy részének bizonyító példányai elvesztek, többnyire NENDTVICH és VIERTL 19. századi publikációiból ismertek. Néhány taxont (pl. *Albocosta musiva*, *Calliteara abietis*) csak bizonytalanul cédulázott gyűjteményekben (in coll. Dahlström) találtak meg. NENDTVICH gyűjteménye 1862-ben a Magyar Nemzeti Múzeumba került, de az anyag további sorsa ismeretlen. VIERTL gyűjteményének helyéről nincs biztos információnk. BALOGH Imre teljes kollekcióját (Mecsek és egyéb területek) a Magyar Természettudományi Múzeum őrzi. A Mecsekből jelenleg közel 30 olyan nagylepkefajt ismerünk, melyek a hegységből eltüntek, vagy kipusztultak, míg más taxonok csak utóbbi évti-

zedekben kerültek ismét elő. A teljesség igénye nélkül ezek a fajok a következők (a zárójelben lévő számok a mecseki fajlista számait jelzik):

(40) A *Hippotion celerio* egy tipikus trópusi vándorlepke csak ritkán tűnik fel a Pannon-régióban. A Mecsekben nem honos. Évtizedek óta nem gyűjtötték.

(42) A *Carcharodus floccifera* Közép-Ázsiától a Balkánon és Közép-Európa déli tájain át az euromediterrán térségig ismert, elsősorban a hegyvidéki területeken. A magyarországi populációk a Dunántúlon és az Északi-középhegységben lokálisak, állománynagyságukról nincsenek pontos ismereteink. Feltehetőleg sebezhető faj, melynek habitatjait a beerdősülés és füves területek intenzív kezelése veszélyezteti. A Mecsekből már több mint 100 éve nem került elő, minden bizonnyal kipusztult a hegységből. Hiányzik a Villányi-hegységből is.

(102) A *Polyommatus amandus* a Pannon-régió mészköves területeinek védett, igen ritka és lokális faja. Utolsó példányát 1891-ben gyűjtötték a Mecsekben (BALOGH 1978). Azóta nem került elő. Kedveli a dúsfüvű hegyi kaszálóréteket. A mecseki védett lepkéket összefoglaló munkámba (FAZEKAS 2005) még feltételesen sem került be, mert bizonyítópéldány hitelessége számomra kérdéses volt.

(109) A *Polyommatus admetus* Nyugat-Ázsia és DK-Európa diszjunkt areájú faja. Hazánkban tenyésző populációi csak a Dunántúli- és az Északi-középhegység mészköves sztyepprétjein, sziklafüves lejtőin és karsztbokorerdeiben élnek. BALOGH Imre kéziratos feljegyzései és publikációja (1978) szerint a Mecsekben utoljára 1890. 06. 28-án gyűjtötték (in coll. MTM, Budapest). A hegységből azóta nem került elő (FAZEKAS 2005).

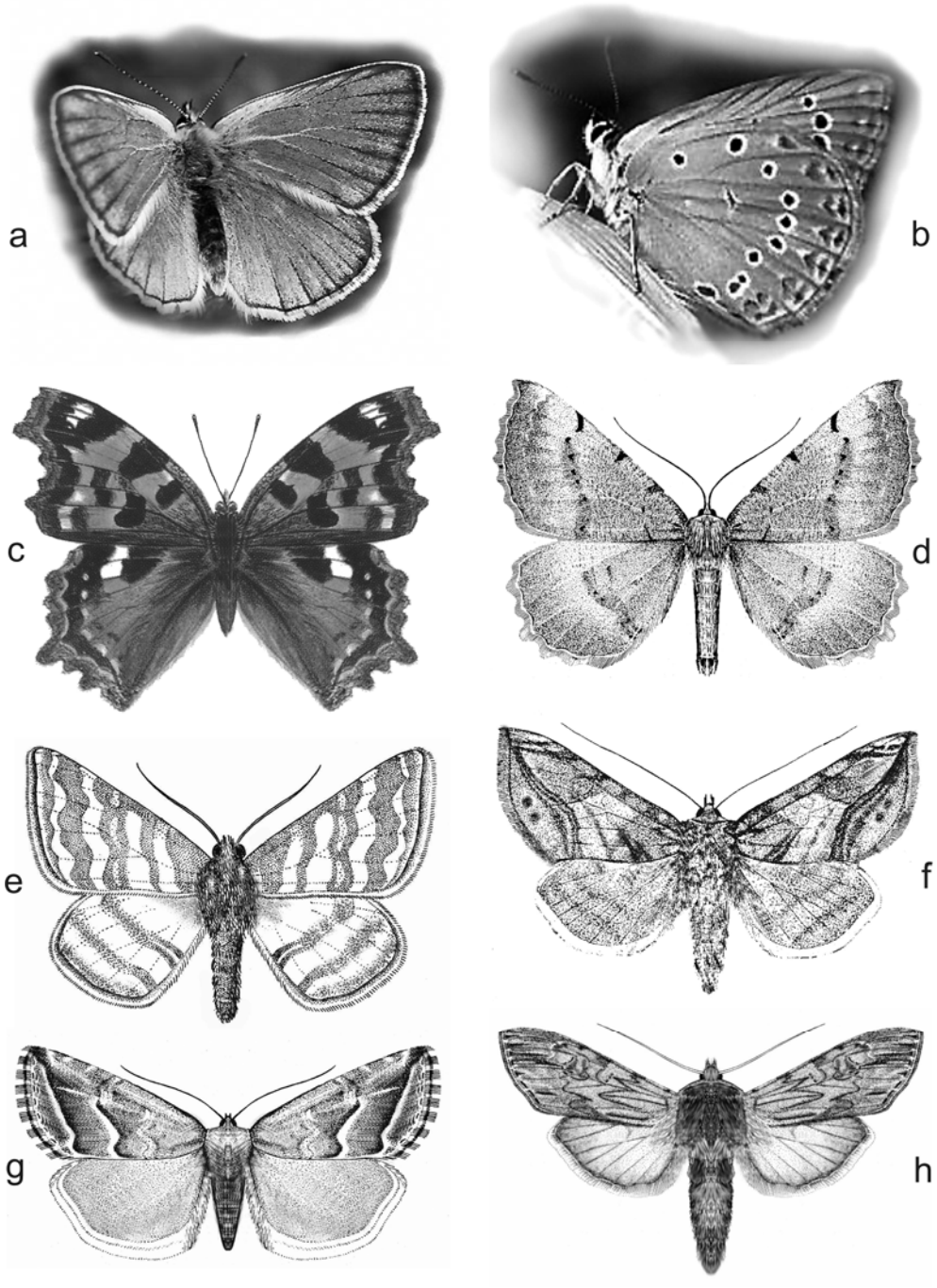
(128) A *Nymphalis vau-album* holarktikus elterjedésű, Európában egyre ritkább faj. Magyarországon legtöbb régi lelőhelyadata a Dunántúlról származik. A Mecsekben csak a 19. században gyűjtötték. A Dél-Dunántúlról az utóbbi évtizedekben nincs tudomásunk tenyésző populációról. A Pannon-régió egyik legveszélyeztetettebb tarkalepkéje. Kipusztulása valószínűsíthető.

(176) Az *Archiearis puella* egy Nyugat-Európából hiányzó eurázsiai faunaelem. A hegységből utoljára ABAFI et al. (1896) említették, Pécs lelőhellyel. Azóta nem került elő. Frankfurt a. M.-ból leírt, izolált alfajokra osztható, ritka xerotherm faj. Tápnövényei: *Populus tremula, P. alba, P. nigra.*

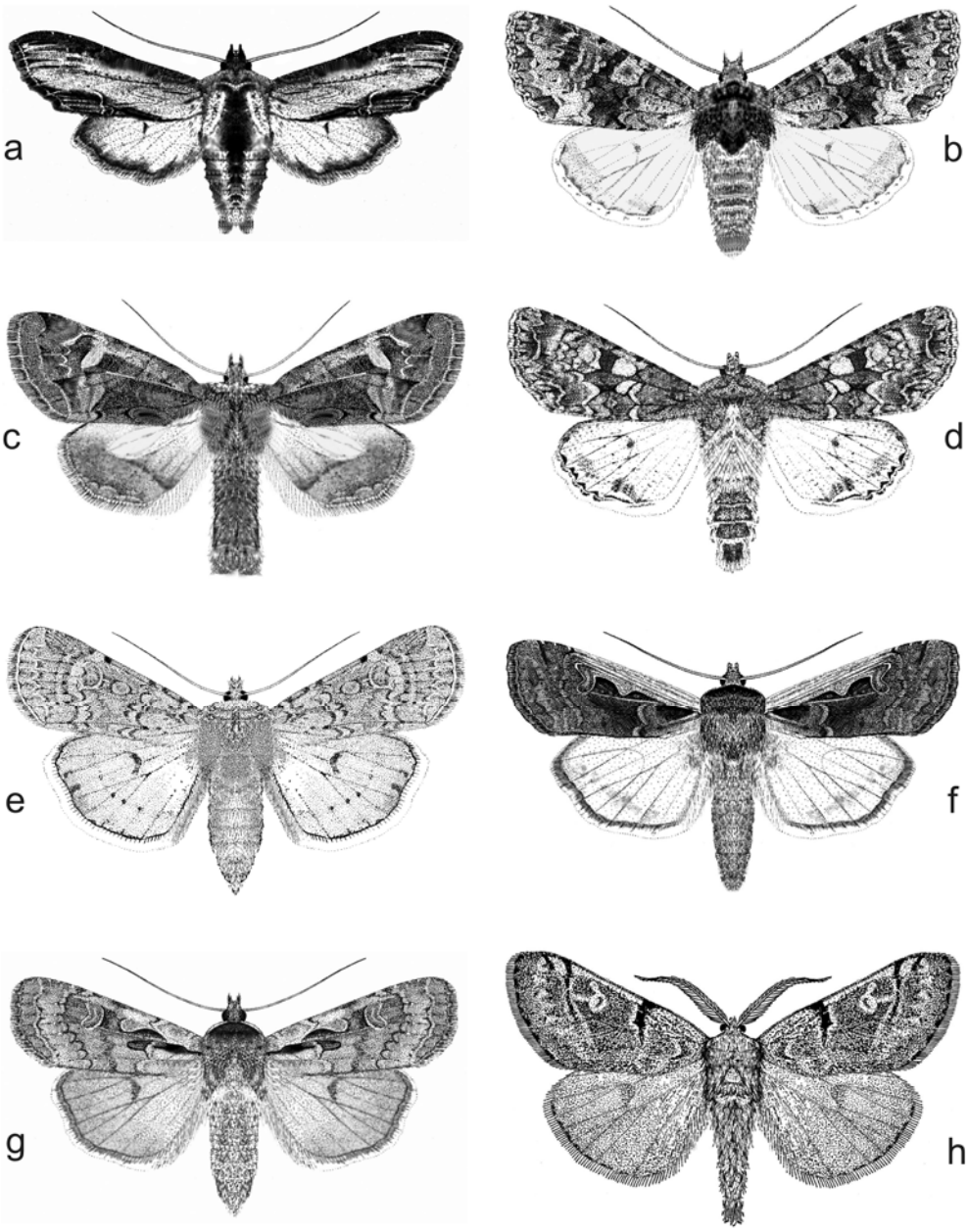
(258) *Az Odontognophos dumetatus* a Ny-Palearktikum déli tájain egészen ÉNy-Afrikáig, Közép-Európáig elterjedt, többközpontú, rasszkörökre osztható, holomediterrán faunaelem (FAZEKAS 2005). A hazai populációk felhalmozódási területe a középhegységek déli, száraz oldalain található. A Mecsekből sokáig csak Viertl 19. század végi adata volt ismert, s többen kipusztultnak tekintették. Az 1980-as években többször is rábukkantam a Pécsvárad feletti karsztbokorerdőben.

(307) Az *Idea sericeata*t KOVÁCS (1965) „a Duna–Tisza köze laza homokjának" jellemző fajaként említi, ugyanakkor megjegyzi, hogy „dolomiton is előfordul". Vizsgálataim szerint a Dunántúli-középhegység (pl. a Bakony) sziklagyepjeiben, sztyepprétjein, karsztbokorerdő mozaikjaiban lokálisan jelentős számban repül. KOVÁCS véleményével ellentétben – kisebb egyedi morfológiai eltérések megjelenése mellett – a pannon populációkat taxonómai értelemben egységesnek tartom (vö. FAZEKAS 1980a). ABAFI-AIGNER et al. (1896) közlése óta a Mecsekben senki sem gyűjtötte, sőt az egész Dél-Dunántúlon is ismeretlen. A hegyégből kipusztult fajnak kell tekintenünk.

(369) A holarktikus elterjedésű *Eulithis prunata*nak az 1950-es években csupán öt lelőhelyét ismerték a Dunántúlról és az Északi-középhegységből. Azóta sok helyen megtalálták, de mindenütt alacsony egyedszámban. Jellegzetes habitatjai a ligeterdők, szurdokvölgyek és a bükkösök. A Mecsekből csak 19. századi irodalmi adatáról tudunk.

3. ábra - Fig. 3. Eltűnt, kipusztult fajok - Disappeared and extinct species: Polyommatus amandus (a), P. admetus (b), Nymphalis vaualbum (c), Odontognophos dumetatus (d), Idea sericeata (e), Panchrysia deurata (f), Phyllophila obliterata (g), Cucullia lucifuga (h)

4. ábra - Fig. 4. Eltűnt, kipusztult fajok - Disappeared and extinct species: Shargacucullia blattariae (a), Polymixis xanthomista (b), Rileyana fovea (c), Antitype chi (d), Rhyacia simulans (e), Abocosta musiva (f), A. flammatra (g), Dicallomera fascelina (h)

(524) A xerofil, euromediterrán *Cryphia muralis* Közép-Európában lokálisan elterjedt. A magyar középhegységekben szórványosan gyűjtötték. A Mecsekből eltűnt, de él a Villányi-hegységben.

(540) A xerofil, expanzív holomediterrán *Catocala conversa* csak a Pécs feletti karsztbokorerdőből került elő évtizedekkel ezelőtt, s újabb bizonyítópéldánya nem ismeretes.

(545) A pontomediterrán *Catocala dilecta* középhegységeink meleg tölgyeseinek lokális és ritka faja. A Mecsekből csak 19. századi irodalmi adta tudósít. Tenyésző populációját nem ismerjük.

(550) Kérdéses, hogy a hegységben él-e a *Catocala diversa*. A Dunántúli- és az Északi-középhegységben rendkívül lokális és ritka xerofil, pontomediterrán bagolylepkét utoljára Viertl A. gyűjtötte a Mecsekben.

(582) A turkesztáni-pontomediterrán *Panchrysia deurata*t BALOGH (1978) Frivaldszky nyomán közölte a Pécsről. Hazánkban a Villányi-hegységtől a Mecseken, a Dunántúli-középhegységen át egészen az Aggteleki-karsztig megtalálták populáció fragmentumait. A reliktumőrző mészkő- és dolomit sziklagyepek xerofil karakterfaja.

(593) Az Artemisia-féléken élő xerofil euroszibériai *Phyllophila obliterata* a Pannon-régióban rendkívül lokális és ritka faj. Május végétől szeptember elejéig két generációban repül a száraz gyepekben. A Mecsekből eltűnt, de a szomszédos Villányi-hegységben szórványosan gyűjthető.

(609) A *Cucullia lucifuga* a hegyvidéki nedves rétek, völgyek eurázsiai elterjedésű faja. A Pannon-régióban a nyugati és az északi területeken honos, míg tőlünk délebbre csak a magashegységek hűvösebb zónájában repül. Utolsó mecseki példányát 1879-ben gyűjtötték, azóta nem került elő. A hegység északra nyitott völgyeléseiben nem kizárt, hogy élnek maradvány populációi.

(614) A *Shargacucullia blattariae* egy Firenzéből leírt, pontuszi-adriatomediterrán faunaelem. A hazánkhoz legközelebb megtalálták Horvátország és Szlovénia sziklás karsztvidékein. Magyarországon ez idáig csak Viertl Adalbert fogta a Mecsekben a 19. század végén. Azóta nem került elő, s bizonyító példány is hiányzik, előfordulása kérdéses. Mivel a Mecsekben és a Villányi-hegységben ökológiai igényeinek megfelelő habitatok vannak, felbukkanására számítani lehet.

(628) Az *Amphipyra tetra*nak – Viertl Adalbert 19. századi gyűjtése óta – nyomaveszett a hegységből, de a Dél-Dunántúl más tájain sem találtak rá. A xerofil, eurázsiai faj Magyarország sztyepp, erdőssztyepp jellegű területein szórványos és ritka (pl. Velencei-hegység).

(676) A tölgy- és nyárfákon élő eurázsiai *Enargia abluta* Közép-Európában csak Ausztriában, Magyarországon és Szlovákiában fordul elő. ABAFI-AIGNER et al. (1896) pécsi irodalmi adata óta a Mecsekben tenyésző populációt még senki nem talált. Ismert hazai lelőhelyei főként a Dunántúlon vannak (pl. Velence, Martonvásár, Nagytétény).

(719) A *Polymixis xanthomista* Magyarországon főként a Dunántúli-középhegység mészköves, dolomitos sziklagyepjeiben honos atlantomediterrán faunaelem. A Mecsekben utoljára a 19. század végén gyűjtötték: „Pécs, 1889. IX. 18." (in coll. MTM). Ismételt előkerülésével számolni lehet.

(727) A xerofil pontomediterrán *Rileyana fovea* areasúlypontja illír jellegű molyhos tölgyesek területére esik. A Pannon-régió szlovákiai peremén éri el földrajzi elterjedésének északi határát. Bár a magyar középhegységek néhány pontján nem ritka, a Mecsekben több mint 100 éve nem gyűjtötték. Kipusztulása nem feltételezhető, „eltűnése" inkább avval magyarázható, hogy a fényre alig érzékeny, s leginkább a hajnali órákban repül,

amikor a gyűjtők kevésbé aktívak. Itt kell megjegyezni, hogy az alapos kutatások ellenére a Villányi-hegységben sem találták meg.

(733) A Palearktikumban széles körben elterjedt polifág *Antitype chi* a Pannon-régióban, lokális és sehol sem gyakori faj. A középhegységek rétjein, mészkő- és dolomit-sziklagyepjeiben repül augusztustól októberig. A 19. század óta a Mecsekből nincsen újabb adata.

(847) Bár az Eurázsiában széles körben elterjedt polifág *Rhyacia simulans* a Pannon-régióban sem ritka, a Mecsekből egy évszáda eltűnt. Okait nem ismerjük.

(848) Az *Albocosta musiva*t Mongóliától Közép-Európán át Franciaországig, Spanyolországig kimutatták. Magyarországon jelenleg az Északi-középhegység néhány pontján ismerünk tenyésző állományokat (pl. Aggteleki-karszt, Zempléni-hegység). A Mecsekből csak egy 19. századi példánya ismert: „Pécs, 1894.VI.15. coll. Dahlström" (in coll. MTM). Egyes kutatók szerint tévesen cédulázott egyedről van szó, s mecseki előfordulást kétségbe vonják.

(849) Az Európa déli tájain elterjedt *Albocosta flammatra* csak északi irányú vándorlásai során jelenik meg a Mecsekben. Utoljára a 19. század végén jelezték (leg. Viertl), azóta a Dél-Dunántúlon sem a Villányi-hegységben, sem Somogyban nem fogták.

(884) Az euroszibériai *Dicallomera fascelina* hazánkban – igen lokálisan – főként a középhegységekben repül május végétől július közepéig. Polifág hernyóit megtalálták *Calluna, Crataegus, Salix, Quercus* valamint *Fabaceae* és *Gramineae* fajokon is. A Mecsekből egy évszázada nyomaveszett.

(885) A *Calliteara abietis* hazánkhoz legközelebbi populációi Ausztria és Csehország fenyveseiben élnek. Jelenlegi államhatárainkon belül még nem sikerült gyűjteni. Mecseki irodalmi adatai bizonytalan eredetű példányokon alapulnak.

(931) Az *Utetheisa pulchella* Európa déli területein honos, nálunk szórványosan fellépő vándorlepke faj. Mivel sem preimaginális állapotban, sem imágóként nem tud áttelelni, a Mecsekben csak ritkán bukkan fel.

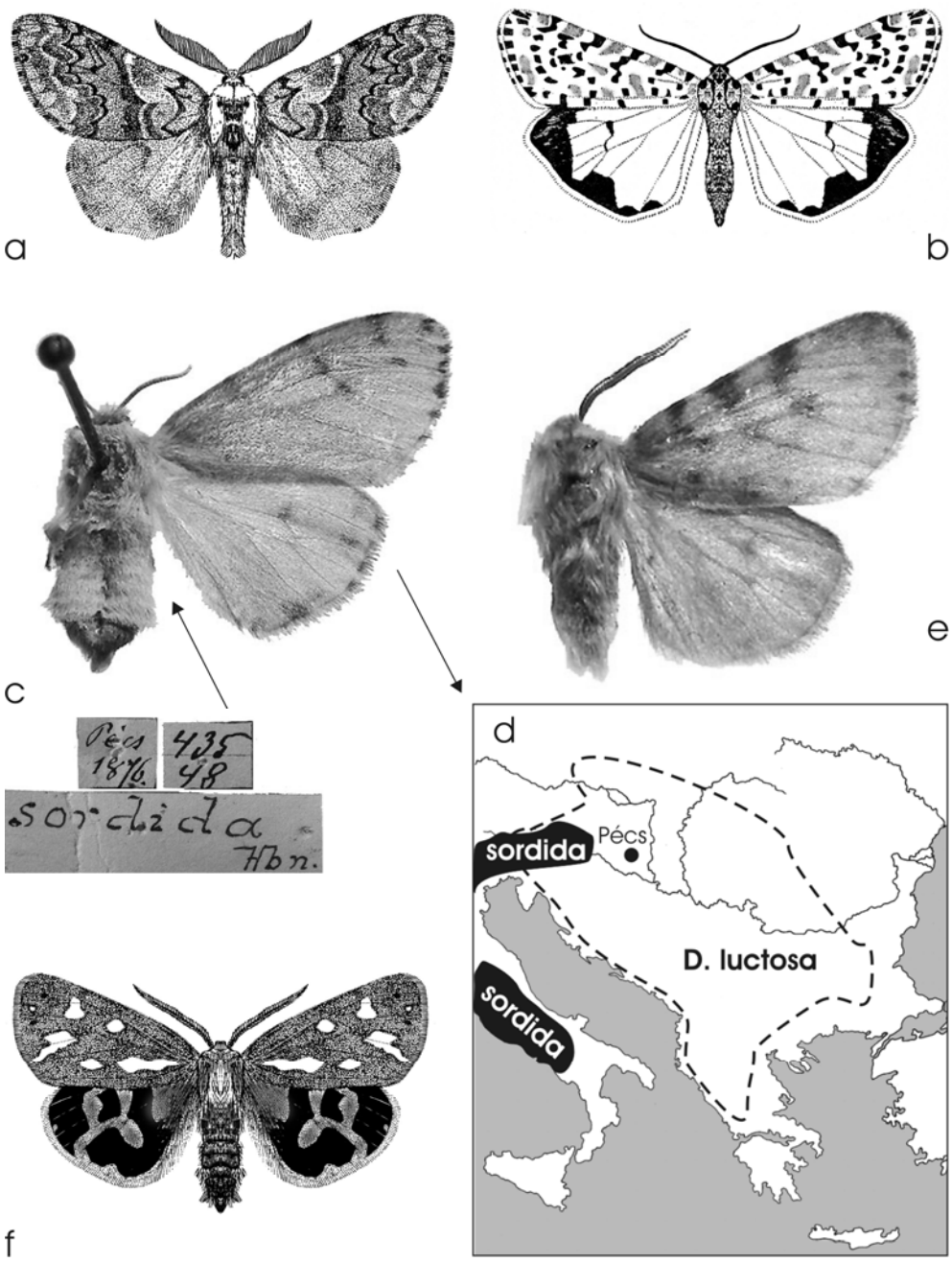
(940) Igen figyelemre méltó a *Cycnia sordida* előkerülése a Mecsekből. VOJNITS et al. (1991) szerint „Magyarországon még nem fogták, az irodalomban szereplő adatok téves határozásokon alapultak." VOJNITS előbbi megállapítása nem megalapozott, hiszen a Pécsről származó példányt Ő maga is látta. Egyébként erről a példányról készítettem a faunakötet ábráját is (vö. VOJNITS et al. 1991: 51. ábra. A). A bizonyító példány, az eredeti lelőhelycédulákkal most is létezik: „Pécs, 1876, 435, 48", in coll. R & SZK, Komló.

(943) A *Hyphoraia aulica* Kelet-Ázsiától Európáig kimutatott faj, melyet a Palearktikum középső részén egy keskeny korridor kapcsol össze. a Pannon-régió dombsági és középhegységi területein lokális, de megtalálták Duna–Tisza közén is. A Mecsekben több mint 100 éve nem gyűjtötték. Kipusztult fajnak kell tekinteni

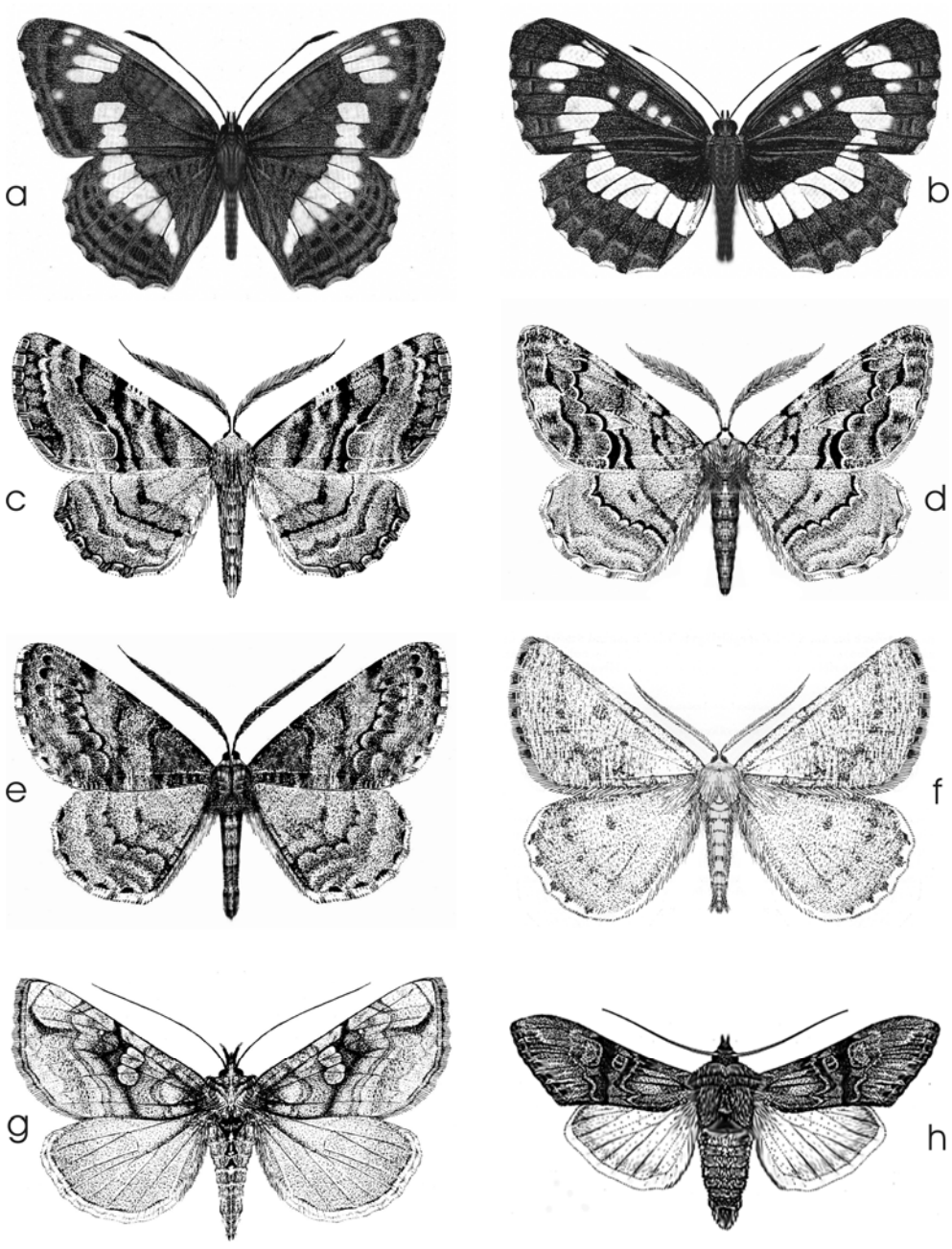
Ritka, erősen veszélyeztetett fajok

(138) A *Limenitis camilla* Japántól Angliáig transzpalearktikusan elterjedt. Magyarországon fél évszázaddal ezelőtt a még gyakori fajnak tartották. A Mecsekben csak egyetlen lelőhelyről (Pécsbánya) ismerjük. A populáció mérete nem ismert. Habitatját a gyorsuló építkezések rövidesen felszámolják.

(141) A Magyarországon lokális és ritka *Neptis rivularis*nak csak néhány példánya ismert a Tubes–Misina–Tettye hegycsoportból. A mecseki populáció erősen veszélyeztetett. Japántól Közép-Ázsián át az Alpok vidékéig a sziklai cserjésekben, és patak- folyó menti magaskórósokban él, ahol hernyója gyöngyvessző fajokon táplálkozik.

5. ábra. - Fig. 5. Eltűnt, kipusztult fajok - Disappeared and extinct species: Calliteara abietis (a), Utetheisa pulchella (b), Cycnia sordida (c), C. sordida és a C. luctuosa areája (d) DK-Európában (magyarázat a szövegben), C. luctuosa (e), Hyphoraia aulica (f)

6. ábra - Fig. 6. Ritka és veszélyeztetett fajok - Rare and endangered species: Limenitis camilla (a), Neptis rivularis (b), Paraboarmia viertlii (c), Peribatodes secundaria (d), Deileptenia ribeata (e), Dyscia conspersaria (f), Polychrysia moneta (g), Cucullia formosa (h)

(189) A holarktikus elterjedésű *Itame brunneata* a Dél-Dunántúl egyik legritkább araszolólepkéje. A Mecsekben csak hegység leghűvösebb völgyeiben él: Nagy-mélyvölgy, Püspökszentlászló. Meglepetésre előkerült Cserkút száraz, meleg dombsoráról is. Magyarországon elsősorban a középhegységekben elterjedt, a szomszédos Alpokban 2000 m-ig is felnyomul. A hernyók elsősorban áfonya-féléken, s részben füzeken táplálkoznak. Az imágók május közepétől augusztus elejéig repülnek.

(207) Az *Ennomos quercarius* Iránytól Kis-Ázsián át a Mediterráneumban elterjedt, többközpontú holomediterrán faunaelem. A Pannon-régióban éri el elterjedésének északi határát. A magyarországi domb- és hegyvidéki karsztbokorerdőkben, sziklagyepekben lokális és ritka. A Mecsekből sokáig eltűnt fajnak hitték, míg Cserkúton újból rátaláltak (leg. Uherkovich). Területi védelme nem megoldott, élőhelye erősen veszélyeztetett.

(229) A bicentrikus ponto-adriatomediterrán *Erannis ankeraria* a magyar középhegységekben lokálisan, csak erősen elszigetelt állományokban él. A mecseki populáció nagyságáról egzakt vizsgálatokkal nem rendelkezünk. A vasasi népesség (vö. BALOGH 1978) az utóbbi évtizedekben eltűnt. A Pécs feletti (Tubes–Misina–Tettye hegycsoport) „maradványpopulációja" az intenzív turizmus, és a beépítések miatt erősen veszélyeztetett.

(231) A *Paraboarmia viertlii* Kis-Ázsiától a Balkánon át Csehországig, Franciaországig ismert lokális, pontomediterrán (?) faunaelem. Hazai areájának súlypontja a Dunántúlra esik. Főként a Dunántúli-középhegységben, a Mecsekben és a Villányi-hegységben gyűjtötték. Kisebb fragmentumai élnek a Bükkben, az Aggteleki-karszton, a Balfi-dombságon és Ágasegyházán. A mecseki állomány palearktikus jelentőségű. A tudomány számára a hegységből leírt faj biológiáját még alig kutatták. Főként a tisztásokkal tarkított, lazább szerkezetű idősebb tölgyerdőket kedveli. Védelme elsősorban a természetvédelmi területeken folytatott kíméletes erdőhasználat mellett biztosított.

(233) Eurázsia fenyveseinek, vegyes lombozatú erdőinek tisztásain július-augusztusban repül a *Peribatodes secundaria.* Hazánkban feltehetőleg csak a nyugati határszélen (Alpokalja) honos, míg másutt (Északi-középhegység) adventív faunaelem. A Mecsekből csak Magyaregregy melletti Vár-völgy ültetett lucfenyőiről került elő.

(236) Az eurázsiai areájú, alfajokra osztható *Deileptenia ribeata* magyarországi elterjedése az előző fajéhoz hasonló. Polifág hernyóját a következő tápnövényeken figyelték meg: fenyők, tiszafa, áfonya, bükk, tölgyek, füzek. A lepkék június végétől augusztus közepéig repülnek. A térségben csupán a Völgység és Mecsek határvonalán lévő Kárászon sikerült gyűjteni.

(262) Magyarországon a *Dyscia* Hübner, 1825 nemzetséget csak a *Dyscia conspersaria* képviseli. FORSTER és WOHLFAHRT (1981) szerint hazánkban a *D. fagaria* a alfaja él: „...in Ungarn fliegt die ssp. favillacearia Hbn…". A *D. fagaria*t Magyarország határaihoz legközelebb csak Burgenlandban (Wiener Neustadt) gyűjtötték. RONKAY (1997) a *D. fagaria*t atlantomediterrán taxonnak tekinti. Megállapítása chorológiailag téves alapokon nyugszik, hiszen a fajt Kínától Közép-Ázsián át egészen Angliáig kimutatták (vö. ERLACHER & TRUSCH 1999). Az areafragmentumokra szakadozott kis-ázsiai–dél-európai *D. conspersaria* valódi vikariáns fajai a cirkumadriai *D. raunaria,* illetve a közép-ázsiai–dél-európai *D. innocentaria,* melyek dél-nyugatról (Szlovénia, Horvátország) megközelítik országunk jelenlegi határait. A *D. conspersaria* nem a Kárpát-medencében hanem Dél-Franciaországban (Rhone folyó vidéke) éri el elterjedésének nyugati határát. Közép-Európában Csehországban, Ausztriában, Szlovákiában és Magyarországon él. Hazánkban a Villányi-hegységtől a Mecseken át a Dunántúli- és az Északi-középhegység délies kitettségű dolomit- és mészkőszikalgyepekben, karsztbokorerdőkben

sporadikus, helyenként (pl. Mecsek) igen ritka. A mecseki habitatjai erősen veszélyeztetettek, végveszélyben vannak. A nyugat-palearktikus jelentőségű faj védelme a Pannon-régió minden területén kiemelt fontosságú.

(361) *Entephria caesiata* – Első mecseki példányát UHERKOVICH (1982, 1987) gyűjtötte a Mánfához tartozó Nagy-mély-völgyben (1982). Korábban csak Sárvárról volt ismert (1978). Közép-Európában és a Balkánon addig csak a magashegységek 800 m feletti fenyves zónájában találták meg, de előfordul az Alpok 300 m-es tengerszint feletti magasságában is. FORSTER és WOHLFAHT (1981) szerint „Eine boreoalpine Art", mely június közepétől szeptember közepéig repül. Ökológiai, állatföldrajzi és természetvédelmi szempontból az *E. caesiata* a Mecsek egyik kiemelkedő értéke. A Pannon-régió posztglaciális klímafluktuációjának olyan hidegtűrő reliktuma, amely csak olyan hűvös, párás élőhelyfragmentumban tudott fennmaradni, mint az északi nyitottságú, extrazonális bükkös zónában elhelyezkedő Nagy-mély-völgy.

(412) MIRONOV (2003) könyvében az *Eupithecia inturbata* térképén hiányosan ábrázolta a faj elterjedését. Csak Észak-Magyarországról mutatta ki, holott az *E. inturbata* a Dél-Dunántúlról már korábban ismert volt (FAZEKAS 1979, UHERKOVICH 1984). Az eurokaukázusi, erdei faj észak-északnyugaton eléri Skandináviát, Skóciát, délen pedig Észak-Spanyolországot. A július-augusztus hónapokban repülő törpearaszoló hernyója *Acer campestre* és *A. platanoides* virágzatával táplálkozik. A Mecsekben lokális és ritka.

(414) Az Uraltól a Pireneusokig diszjunkt elterjedésű *Eupithecia immundata* areasúlypontja Közép-Európa és a Baltikum. Hiányzik a mediterrán térségekből. Hernyója a ligeterdőkben, bükkösökben és gyertyános tölgyesekben termő *Actaea spicata* éretlen bogyóin táplálkozik. Magyarországon a Mecsekben és a középhegységekben sporadikus, állománynagysága nem ismeretes. MIRONOV (2003) elterjedési térképe a Pannon-régiót tévesen és hiányosan ábrázolja.

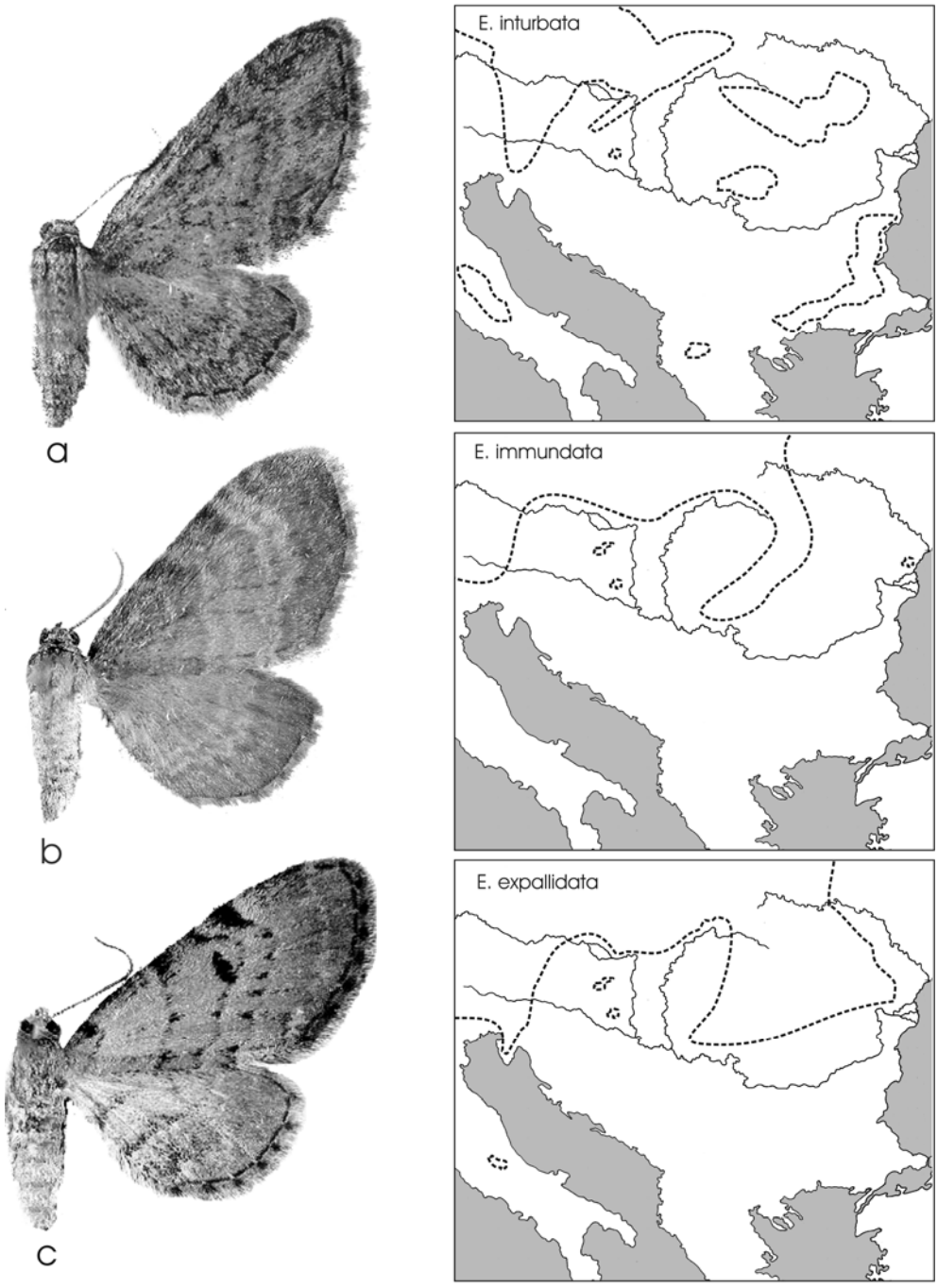
(445) Főként a Brit-szigeteken, Közép-Európában és a Baltikum elterjedt oligofág (*Solidago virgaurea, Senecio jacobea, S. nemorensis*) *Eupithecia expallidata* a Mecsek egyik legritkább törpearaszolója. Hazánkban a Mecsek és a középhegységek igen lokális és ritka faja. MIRONOV (2003) kárpát-medencei térképe nem mutatja be a taxon valódi elterjedését.

(458) Az *Eupithecia pauxillaria* (= *euphrasiata* H.-Sch.) egy sajátos elterjedésű euromediterrán faj, amely a Balkán és az Ibériai-félsziget nagy területeiről hiányzik. A Mecsekből csak BALOGH (1978) említi Viertlre hivatkozva. A Pannon-régió lösz- és homoki rétjein (Duna–Tisza köze), középhegységi sziklagyepjeiben, karsztbokorerdeiben (pl. Bakony, Mátra) egyre regresszívebb faj állományairól nincsenek biztos adataink.

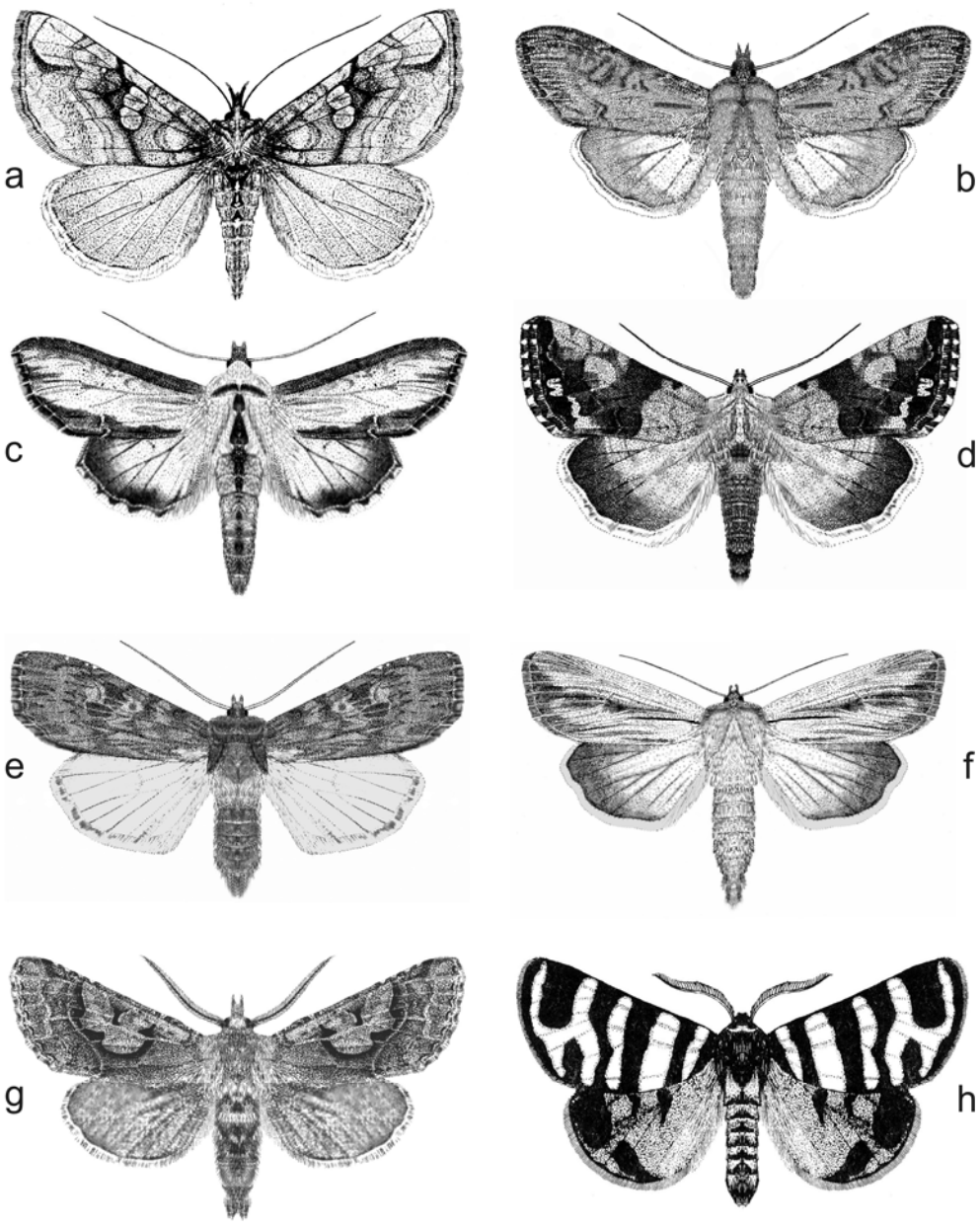
(574) Az eurázsiai *Euchalcia variabilis*nek első mecseki példánya a Vár-völgyből került elő (FAZEKAS 2004). Korábban csak Dunántúli-középhegység szurdokerdeiben ismerték. Hernyója *Aconitum-* , *Delphinium-* és *Thalictum*-félék levelével táplálkozik.

(581) A *Polychrysia moneta* földrajzi elterjedése szerzőnként eltérő. Míg VARGA (1989) „Diszjunkt elterjedésű európai és kelet-ázsiai..." fajnak tartja, addig NOWACZKI (1998) nyugat-palearktikus areáját közölte. Magyarországi elterjedését GOZMÁNY (1970) Pécs „környékében" (a környék fogalma nem értelmezhető), a Zselicségben és a Budai-hegységben jelölte meg. ÁBRAHÁM és UHERKOVICH (2001) somogyi faunakatalógusokban a fajról nem tesznek említést. A Mecsekből KOVÁCS (1953), GOZMÁNY (1970), BALOGH (1978) publikálta, azóta nem került elő. A hegységben tenyésző állományok felkutatása aktuális feladat.

(605) A Mecsekből leírt *Cucullia formosa* az Ural hegység déli előterében lévő sztyeppéktől a Balkánon, a Dél-Dunántúlon és Dél-Tirolon át Franciaországig igen lokális

7. ábra - Fig 7. Ritka mecseki Eupithecia fajok és elterjedésük DK-Európában - Rare Eupithecia species and distributions in the SO-Europe: Eupithecia inturbata (a), E. immundata (b), E. expallidata (c)

8. ábra - Fig. 8. Ritka és veszélyeztetett fajok a Mecsekben - Rare and endangered species in the Mecsek Mountains: Polychrysia moneta (a), Cucullia dracunculi (b), Shargacucullia lychnitis (c), Calophasia opalina (d), Scotochrosta pulla (e), Leucania comma (f), Perigrapha i-cinctum (g), Arctia festiva (h)

és ritka csuklyásbagoly. Magyarországon eddig csak a Mecsekben és Villányi-hegységben gyűjtötték. Az imágók a nyár közepétől néhány héten át kis egyedszámban rajzanak a sziklagyepes, karsztbokorerdős élőhelymozaikokban. A hernyók az *Artemisia alba ssp. saxatilis* virágjával táplálkoznak. Báb alakban telelnek át, melyek kedvezőtlen klimatikus tényezők esetén akár több évig is elfekszenek. A hegységben csak a Tubes–Misina–Tettye hegytömbök vonulatában és a Zengő előterében lévő pécsváradi karsztbokorerdő foltban él. Habitatjai erősen veszélyeztetettek, a fajt a hegységben a kipusztulás fenyegeti.

(613) A *Cucullia dracunculi* Eurázsia xeromontán hegyvidékeinek és ürmös sztyeppéinek xerofil karakterfaja. A Mecsekben csak az egyetem arborétumában fogta Balogh Imre fénycsapdája. Mivel a Dél-Dunántúlon sehol másutt nem gyűjtötték, a mecseki populáció regionális jelentőségű. Feltehetőleg az elmúlt évtizedekben felgyorsult környékbeli építkezések a faj habitatját mára megsemmisítették, kipusztulása valószínűsíthető.

(616) A *Shargacucullia lycnitis*t sokáig a hegység eltűnt fajaként tartottuk számon, de UHERKOVICH (1987) ismét megtalálta Cserkúton. Az expanzív holomediterrán szalmasárga csuklyásbagoly a száraz pusztagyepektől a középhegységi dolomit-mészkő sziklalejtőkig sokfelé felbukkan, de mindenütt lokális. Mecseki élőhelyének fennmaradása kétséges, területi védelme indokolt.

(621) *Calophasia opalina* – Expanzív holomediterrán-turkesztáni faunaelem. A Pannon-régió homoki-, mészkő és dolomit gyepjeinek jellegzetes, de ritka faja. Az imágók április végétől szeptember derekáig két nemzedékben repülnek. A nyári bábállapot rövid, míg az őszi bábok áttelelnek. A *P. i-cinctum*hoz hasonlóan, „utolsó" mecseki állománytöredéke a Tubes–Misina–Tettye hegycsoportban eltűnőben van.

(722) *Scotochrosta pulla* – A *pulla* állatföldrajzi besorolása szerzőnként eltérő. NOWACKI (1998) szerint egy „Adriatico-Mediterranean", míg RONKAY G. és RONKAY L. (2006) holomediterrán-kisázsiai fajnak tekinti. A Mecsekben igen lokális és ritka, ahonnan inkább mezofil, hűvösebb élőhelyekről került elő.

(811) *Leucania comma* – RONKAY G. és RONKAY L. (2006) szerint a *L. comma*t „...eddig csak az Északi-középhegységben és a Bakonyban és a nyugati határszél néhány pontján gyűjtötték, legnagyobb populációja a Bükk-hegység platóján található." Valójában a Mecsek hegységből már az 1970-es évek közepe óta jól ismert (FAZEKAS 1976), de él Somogy megyében is, sőt megtalálták Ágasegyháza és Cegléd fénycsapdáiban is (det. Kovács L.).

(824) *Perigrapha i-cinctum* – Politipikus pontomediterrán faj, amely főként a Dunántúli-középhegység dolomitgyepjeiben elterjedt, de gyűjtötték az Északi-középhegységben is. A lepkék kora tavasztól május elejéig repülnek. A higanygőzlámpás fénycsapdákban időnként tömeges (pl. Bakony). A Mecsekben a Tubes–Misina–Tettye hegycsoport meleg sziklagyepjeiben él egy populáció maradványa, melynek fennmaradása kérdéses.

(946) Az *Arctia festiva* Mandzsúriától az orosz sztyeppéken át Nyugat-Európáig honos a homokos alföldeken illetve a középhegységek dolomit és mészköves lejtőin él. Európa számos országában regresszióban van, sőt a kipusztulás veszélye fenyegeti. A Pannon-régió állománynagysága, dinamikája nem ismeretes. A Mecsekben csupán az egyetem arborétumában gyűjtötte BALOGH Imre (1978) fénycsapdája, azóta máshonnan nem került elő. Ismereteink szerint ez Dél-Dunántúl egyetlen hiteles *A. festiva* lelőhelye, ezért faj mecseki fennmaradása regionális jelentőségű. A Béda–Karapancsa Tájvédelmi Körzetben megtalált példány származása kérdéses (vö. UHERKOVICH & ÁBRAHÁM 1992).

Természetvédelem

A Mecsek vidékéről ez idáig 76 Magyarországon védett nagylepke faj került elő. Közülük számos faj eltűnt vagy feltehetőleg kipusztult (vö. 2. táblázat: pl. *Eudia spini, Polyommatus admetus).* Három faj Magyarországon fokozottan védett: *Erannis ankeraria, Cucullia formosa, Dioszeghyana schmidtii.*

Közösségi jelentőségű (Európai Unió) illetve kiemelt jelentőségű fajok: *Dioszeghyana schmidtii, Erannis ankeraria, Eriogaster catax, Euphydryas maturna, Euplagia quadripunctaria* (hazánkban még nem védett, a Mecsekben nem ritka), *Lycaena dispar*.

A Berni Egyezmény élőhelyvédelmi fejezetének 4. cikke alapján Magyarországon meg kell tenni a szükséges jogi és adminisztratív intézkedéseket a vadon élő növény és állatfajok élőhelyeinek biztosítására különösen az I. és a II. függelékben felsorolt fajok esetében. A mecseki lepkék köréből a következő fajok tartoznak ide: *Euphydryas maturna, Lycaena dispar rutila, Maculinea alcon, M. arion, Parnassius mnemosyne, Proserpinus proserpina, Zerynthia polyxena.* Külön ki kell emelnünk az iskolai oktatás feladatait (4. cikk), mely szerint elő kell segíteni a vadon élő állatok és azok élőhelyeinek védelmével kapcsolatos általános információk terjesztését.

A lepkefauna összetételét döntően befolyásolja az adott élőhely klímája, talajfélesége, domborzata (lejtőszög, magasság, kitettség stb.), a flóra, a vegetáció minőségi és mennyiségi összetétele. A Mecsek vidékén az évszázadokra visszanyúló és a jelenlegi tarvágások erős hatást gyakorolnak az erdei környezethez kötődő fajok életciklusát: *Parnassius mnemosyne, Leptidea morsei major, Neptis sappho, Nymphalis atiopa, Saturnia pyri, Perconia strigillaria*. Az élőhelyek fragmentálódása miatt a „szigetszerű" populáció-töredékekben visszafordíthatatlan ökológia folyamatok indultak el. Több faj jelentősen megritkult (*Parnassius mnemosyne, Leptidea morsei major*) vagy részben eltűnt (*Saturnia pyri*) a hegységből.

A mecseki bükkösökben soha nem szabad tarvágást végezni. Csak jó bükkmakktermés után lehet a megjelent újulat felett az idős állományt 60%-os záródásúra megbontani (csoportos felújítóvágás). Az idős állományt 3–4-szeri belevágással 10–20 év alatt kell letermelni. Ha mindezeket az erdőművelési szempontokat figyelmen kívül hagyják akkor néhány évtized múlva kipusztulhat a *Larentia clavaria*, s kritikus szintre eshet vissza a *Satyrium w-album* populáció egyedszáma.

A mecseki szurdokerdők (Scutellario-Aceretum) véderdők, melyben nem lehet véghasználatot tervezni. Ezek az erdők természetes úton felújulnak. Szorosan ehhez az erdőtípushoz tartozó védett mecseki lepkefajt nem ismerünk, csupán az *Apamea sicula tallosi* bukkan fel időnként ebben a habitatban.

A patakokat kísérő illetve völgyalji nedves rétek emberi beavatkozásra alakultak ki. A hagyományos művelés (kaszálás) elmaradása miatt felgyorsult a természetes szukcesszió: bokrosodás, beerdősülés. A patakmenti ökológia folyosókban (nedves rétek, égerligetek, magaskórósok) az elhanyagoltság miatt agresszív gyomosodás indult el: japánkeserűfű, magasaranyvessző, selyemkóró, parlagfű. Néhány helyen az indokolatlan patakszabályozások, fakitermelések miatt, a korabeli nedves élőhelyek szárazabbá váltak. Az előbbi negatív folyamatok hatására visszaszorulóban van a *Lycaena dispar rutila,* a *L. hippothoe* és a *Proserpinus proserpina.*

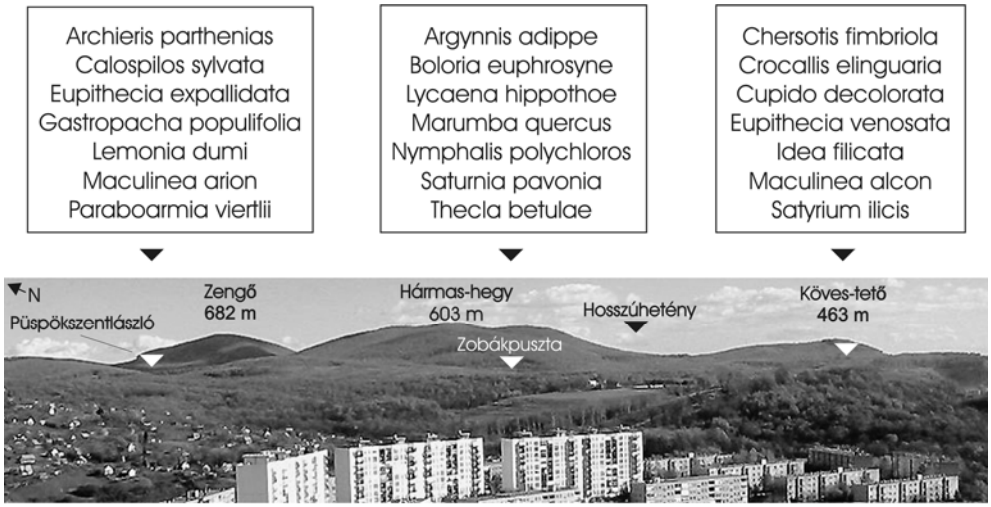
Több ligeterdei faj (pl. *Apatura iris, A. ilia, Catocala fraxini*) főként a lombkoronához kötődik. A patakmenti égerligetekben őrizni kell a dús cserjeszintet és a vízkedvelő,

gyepszinti magaskórós növényzetet. Az elvizenyősödött, nem kaszált réteken segíteni kell az égerújulat növekedését. Ha mégis sor kerül a patakszabályozásra, akkor legalább a vízfolyás egyik oldalán meg kell hagyni az eredeti társulást.

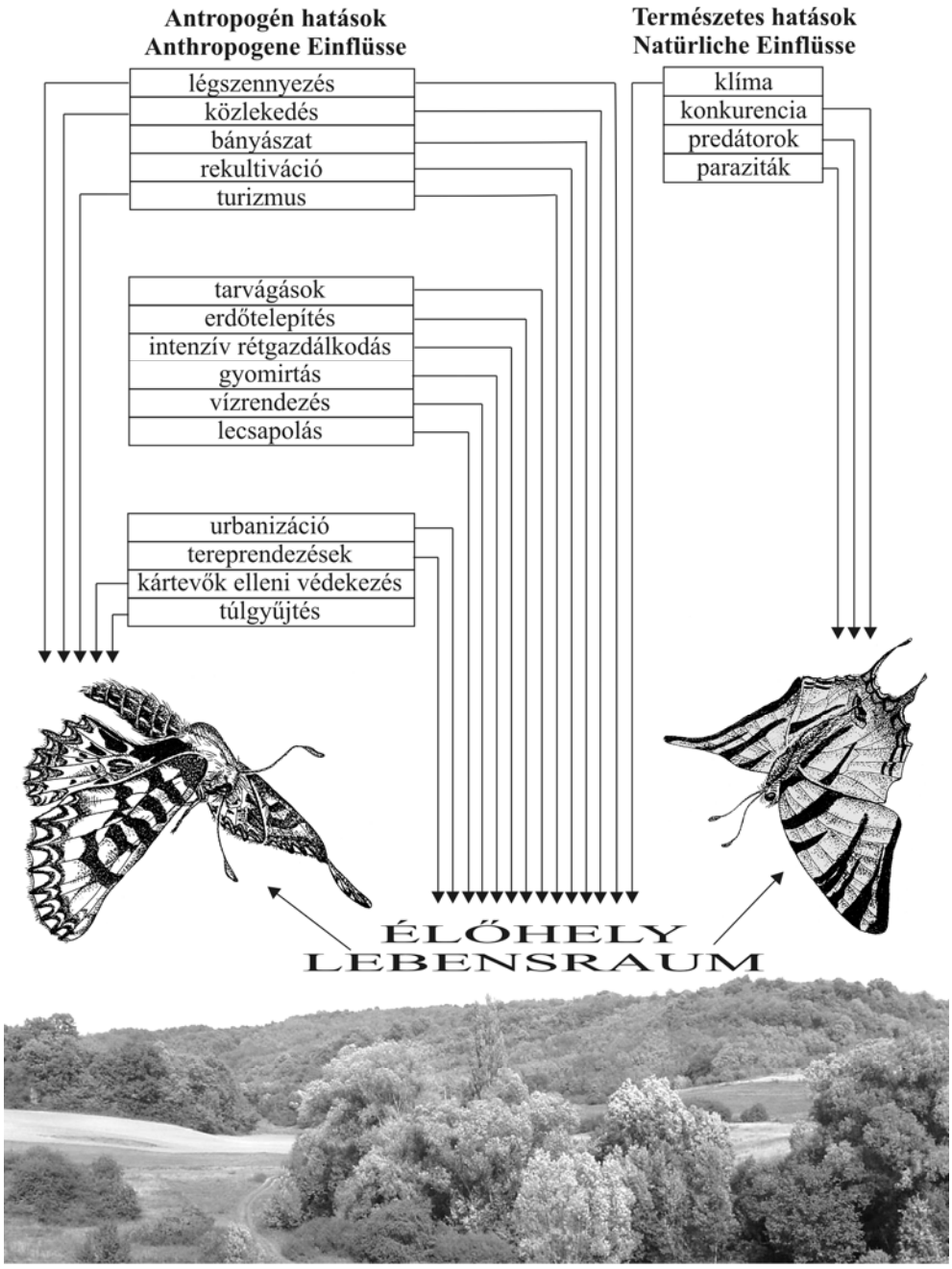
Száraz tölgyesek és azok szegélytársulásai rovar fajokban igen gazdagok, de nem a lombkoronában hanem inkább a gyepszinten élő polifág és a cserjéken táplálkozók dominálnak. Az itt élő lepketársulásokban még nem ritka a *Papilio machaon*, de kipusztulás előtt áll a „tápnövényspecialista" *Hemaris fuciformis*. A száraz cseres-tölgyeseket csak fokozatos felújítóvágással szabad felújítani. De kímélni kell a második szintben lévő árnyéktűrő fafajokat is (gyertyán, hársak, mezei juhar).

Több olyan védett mecseki lepkefajt ismerünk, melynek a hazai állománya az utóbbi évtizedekben jelentősen csökkent: pl. *Eriogaster lanestris, Ocnogyna parasita, Saturnia pyri, Satyrium w-album, S. ilicis, Zerynthia polyxena, Lycaena thersamon.*

A karsztbokorerdők a természetvédelem számára különösen értékes területek. Ezekben az erdőkben nincs vágásérettségi kor, itt nem kell erdészeti munkákat végezni. A hegység legveszélyeztetettebb és leginkább védelemre szoruló fajai a karsztbokorerdő-maradványokban élnek vagy onnan kipusztultak: *Cucullia formosa, Ennomos quercarius, Erannis ankeraria, Eupithecia graphata, Hemaris tityus, Iolana iolas, Marumba quercus, Odontognophos dumetatus, Periphanes delphinii, Polyommatus admetus.* A hegységből végleg kipusztult fajnak tekinthetjük a *Polyommatus amandus* és a *P. admetus* fajokat, amelyek a 19. század vége óta nem kerültek elő. Csak a védett lepkefajok veszélyeztetettsége és eltűnése alapján nem lehet megítélni a mecseki lepkefauna degradálódását, diverzitásának csökkenését. A komplex faunakép sokkal árnyaltabb, több száz, alig ismert faj helyi populációja van végveszélyben.

9. ábra. A lepkefajok jellegzetes habitatjai a Köves-tető - Hármas-hegy - Zengő hegyvonulatban (Kelet-Mecsek). Előtérben Komló szilvási városrésze.
Fig. 9. The habitats of Lepidoptera species: Hungary, Mecsek Mountains, Komló.

10. ábra. Az élőhelyekre, a lepkepopulációkra ható természetes és antropogén környezeti terhelések vázlatos áttekintése a Mecsek hegységben (Kudrna 1986 nyomán módosítva).
Fig. 10. Schema der Umwelteinflüsse auf eine Schmetterlingspopulation in Mecsek Gebirge (nach Kudrna 1986, sich ändern)

2. táblázat. Védett nagylepke fajok a Mecsekben (ábécésorrend)
Table 2. Protected lepidopterous species in the Mecsek Mountains

A faj tudományos neve Scientific name	A faj magyar neve Hungarian name	Eltűnt Disappeared	Fokozottan védett Strictly protected	Védett Protected	Berni Egyezmény	CORINE	Eszmei érték Ft-ban Value in HUF
Acherontia atropos	Halálfejes lepke			x			10 000
Aglais urticae	Kis rókalepke			x			10 000
Albocosta musiva	**Szegélyes földibagoly**	**x**		**x**			**2000**
Apamea sicula tallosi	Tallós-fűgyökérbagoly			x			2000
Apatura ilia	Kis színjátszólepke			x			2000
Apatura iris	Nagy színjátszólepke			x			10 000
Archiearis puella	**Kis tavasziaraszoló**	**x**		**x**			**2000**
Arctia festiva	**Díszes medvelepke**	**?**		**x**			**2000**
Boloria euphrosyne	Ezüstfoltos gyöngyházlepke			x			2000
Boloria selene	Fakó gyöngyházlepke			x			2000
Catocala dilecta	**Nagy tölgyfa-övesbagoly**	**x**		**x**			**10 000**
Catocala conversa	**(Nincs magyar neve)**	**x**		**x**			**10 000**
Catocala fraxini	Kéköves bagoly			x			2000
Chersotis fimbriola	**Kökörcsinvirág-földibagoly**	**?**		**x**			**50 000**
Cucullia dracunculi	**Tárkonyüröm-csuklyásbagoly**	**?**		**x**			**2000**
Cucullia formosa	**Díszes csuklyásbagoly**	**?**	**x**				**100 000**
Cycnia luctuosa	**(Nincs magyar neve)**	**?**		**x**			**10 000**
Dicranura ulmi	Szilfa púposszövő			x			2000
Dioszeghyana schmidtii	**Magyar tavaszi-fésűsbagoly**	**?**	**x**				**100 000**
Dyscia conspersaria	Sziklaüröm-araszoló			x			2000
Endromis versicolora	Tarkaszövő			x			2000
Ennomos quercarius	**Molyhos tölgy levélaraszoló**	**?**		**x**			**2000**
Erannis ankeraria	**Magyar téliaraszoló**		**x**				**100 000**
Eriogaster catax	**Sárga gyapjasszövő**			**x**		**x**	**50 000**
Eriogaster lanestris	Barna gyapjasszövő			x			10 000
Euchalcia variabilis	Sisakvirág aranybagoly			x			2000
Eudia pavonia	Kis pávaszem			x			10 000
Eudia spini	**Közepes pávaszem**	**x**		**x**			**50 000**
Euphydryas maturna	**Díszes tarkalepke**			**x**	**x**	**x**	**50 000**

A faj tudományos neve Scientific name	A faj magyar neve Hungarian name	Eltűnt Disappeared	Fokozottan védett Strictly protected	Védett Protected	Berni Egyezmény	CORINE	Esznei érték Ft-ban Value in HUF
Eupithecia graphata	**Hangyabogáncs-törpearaszoló**	**?**		**x**			**2000**
Euxoa vitta	**Vonalkás földibagoly**	**?**		**x**			**50 000**
Furcula bicuspis	Apáca púposszövő			x			2000
Hemaris fuciformis	Dongószender			x			10 000
Hemaris tityus	Pöszörszender			x			2000
Inachis io	Nappali pávaszem			x			2000
Iolana iolas	**Magyar boglárka**			**x**			**50 000**
Iphichlides podalirius	Kardoslepke			x			10 000
Larentia clavaria	Nagy mályvaaraszoló			x			2000
Lemonia dumi	Sávos pohók			x			10 000
Lemonia taraxaci	Pitypangszövő			x			10 000
Leptidea morsei major	Nyugati nagy mustárlepke			x			10 000
Limenitis reducta	Kék lonclepke			x			2000
Lycaena dispar rutila	**Nagy tűzlepke**			**x**	**x**	**x**	**50 000**
Lycaena hippothoe	Havasi tűzlepke			x			2000
Lycaena thersamon	Kis tűzlepke			x			2000
Maculinea alcon	**Szürkés boglárka**			**x**	**x**	**x**	**50 000**
Maculinea arion	**Nagyfoltú boglárka**			**x**	**x**		**50 000**
Marumba quercus	Tölgyfaszender			x			10 000
Neptis sappho	Kis fehérsávos lepke			x			10 000
Neptis rivularis	Nagy fehérsávos lepke			x			2000
Nymphalis antiopa	**Gyászlepke**			**x**			**50 000**
Nymphalis polychloros	Nagy rókalepke			x			10 000
Nymphalis vau-album	**L-betűs rókalepke**	**?**		**x**			**2000**
Ocnogyna parasita	Csonkaszárnyú medvelepke			x			2000
Odontognophos dumetatus	Csücskös sziklaaraszoló			x			2000
Pandoriana pandora	Zöldes gyöngyházlepke			x			2000
Panchrysia deurata	**Aranybagoly**	**x**		**x**			**10 000**
Papilio machaon	Fecskefarkú lepke			x			2000
Paraboarmia viertlii	Viertl-faaraszoló			x			2000
Parnassius mnemosyne	**Kis Apolló-lepke**			**x**	**x**	**x**	**10 000**

A faj tudományos neve Scientific name	A faj magyar neve Hungarian name	Eltűnt Disappeared	Fokozottan védett Strictly protected	Védett Protected	Berni Egyezmény	CORINE	Esznei érték Ft-ban Value in HUF
Perconia strigillaria	Fehérszárnyú aranyaraszoló			x			2000
Periphanes delphinii	Szarkalábbagoly			x			10 000
Phalera bucephaloides	Sárgaholdas púposszövő			x			10 000
Polychrysia moneta	**Szélesszárnyú aranybagoly**	**?**		**x**			**10 000**
Polyommatus admetus	**Barnabundás boglárka**	**x**		**x**			**10 000**
Polyommatus amandus	**Csillogó boglárka**	**x**		**x**			**10 000**
Proserpinus proserpina	Törpeszender			x	x		2000
Pyrrhia purpurina	**Ezerjófűbagoly**			**x**			**50 000**
Rileyana fovea	**Zörgő bagoly**	**?**		**x**			**2000**
Saturnia pyri	Nagy pávaszem			x			10 000
Satyrium ilicis	Cserfa csücsköslepke			x			2000
Satyrium w-album	Szilfa-csücsköslepke			x			2000
Spudaea ruticilla	Tölgyfa-őszibagoly			x			2000
Strymon ilicis	Tölgyfa-csücsköslepke			x			2000
Vanessa atalanta	Atalanta-lepke			x			2000
Zerynthia polyxena	**Farkasalmalepke**			**x**	**x**	**x**	**10 000**

Megjegyzés: A fenti táblázat a korábban publikált (FAZEKAS 2005: I. táblázat) tanulmányom több helyen módosított és kiegészített változata (a microlepidopterák nélkül). Míg 2005-ös védett fajlistámban csak saját kutatásaimat vettem figyelembe, addig az itt közölt táblázat más szerzők által megjelentetett taxonokat (76 faj) is közre adja, még akkor is, ha azok feltehetőleg már eltüntek (?) vagy kipusztultak (x) a hegységből . A vastagbetűvel szedett fajok eltűntek, kipusztultak, vagy kiemelt jelentőségüek a hegység faunájában.

Irodalom – References

ABAFI-AIGNER L. PÁVEL J. & UHRYK F. (1896): Ordo. Lepidoptera. In: Fauna Regni Hungariae III. Arthropoda. – Budapest, p. 5–82.

ÁBRAHÁM L. & UHERKOVICH Á. (2000) A nagylepke (Lepidoptera) fauna kutatásának eddigi eredményei a Villányi-hegységben. – Dunántúli Dolgozatok, Természettudományi Sorozat 10: 309–339.

ÁBRAHÁM L. & UHERKOVICH Á. (2001): Somogy nagylepke faunájának katalógusa (Lepidoptera: Macrolepidoptera). – Natura somogyiensis 1: 329–374.

BALOGH I. (1955–1978): Faunisztikai jegyzetek. – Komlói Természettudományi Gyűjtemény, kézirat.

BALOGH I. (1962): A pécsi fénycsapda lepkeanyagának ökológiai és faunisztikai vizsgálata. – A Pécsi Pedagógiai Főiskola Évkönyve 1961–62: 397–415.

BALOGH I. (1967): A zobáki (Mecsek hegység) fénycsapda lepke anyagának faunisztikai értékelése. [Die faunistische bewertung des Lepidopterenmaterials der zobaker Lichtfalle (Mecsek-Gebirge.] – Acta Acad. Paed. in civitate Pécs, 11: 67–74.

BALOGH I. (1978): A Mecsek hegység lepkefaunája. – Folia entomologica hungarica 31(2): 53–78.

BLESZYNSKI, S. (1960): Motyle–Lepidoptera. Zeszyt 46 a. Miernikowce–Geometridae. – Panstwowe Wydawnictwo Naukove, Warszawa, p. 3–148.

ERLACHER, S.-I. & TRUSCH, R. (1999): Phylogenie und Verbreitung der Arten der Dyscia conspersaria - Gruppe (= Dyscia s.str.) (Lepidoptera, Geometridae). – Cour. Forsch.-Inst. Senkenberg 215: 67–81.

FAZEKAS I. (1972–1991): Gyűjtőnapló–Diurna. – Regiografo és Szakértő Központ, Komló, kézirat.

FAZEKAS I. (1974–1978): Éjszakai gyűjtőnapló. – Regiografo és Szakértő Központ, Komló, kézirat.

FAZEKAS I. (1976): Vizsgálatok a Keleti-Mecsek nagylepkefaunáján I. Komló (Kökönyös) éjszakai nagylepkéi. [Untersuchungen der Makrolepidoptera-fauna im Ost-Mecsek I. Die Makroheteroceren von Komló-Kökönyös.] – Dunántúli Dolgozatok, Pécs 10: 75–86.

FAZEKAS I. (1977): Adatok a Dél-Dunántúl Eupitheciini-faunájának elterjedéséhez és fenológiájához. [Daten zur Verbreitung und Phenologie der Eupitheciini-Fauna Süd-Transdanubiens.] – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 20–21: 49–56.

FAZEKAS I. (1978a): Vizsgálatok a Keleti-Mecsek nagylepkefaunáján II. A Keleti-Mecsek Zygaenidae és Diurna faunájának alapvetése. [Untersuchungen der Macrolepidopterenfauna des östlichen Mecsek-Gebirge II. Grundlagen der Zygaeniden und Tagfalterfauna des östlichen Mecsek-Gebirges.] – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 22: 89–106.

FAZEKAS I. (1978b): Vizsgálatok magyarországi Hesperiidae és Lycaenidae fajokon. – Folia entomologica hungarica 31(1): 209–214.

FAZEKAS I. (1978c): Vizsgálatok a *Hyssia cavernosa gozmanyi* Kov. magyarországi populációin. – Folia entomologica hungarica 31(1): 214–218.

FAZEKAS I. (1978d): Etude de la population de Oligia versicolor Bkh. en Europe. Studie van de populatie van *Oligia versicolor* Bkh. in Europa. – Bull. cerc. lep. belg., 7: 79–85.

FAZEKAS I. (1979a): *Eupithecia silenicolata zengoensis* ssp. nova. – Linneana belgica 7: 406–410.

FAZEKAS I. & BALÁZS T. (1979b): Taxonomische, ökologische und faunistische Überprü-fung des *Palaeochrysophanus hippothoe sumadiensis* Szabó, 1956. – Entomologische Zeitschrift, Stuttgart 89: 230–236.

FAZEKAS I. (1980a): A Keleti-Bakony nagylepke-faunája I. Királyszállás és környékének nagylepkefaunája. [Die Grossfalter-fauna des Östlichen Bakony-Gebirges I. Die Grossfalter-fauna von Királyszállás und umgebung.] – A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 15: 111–130.

FAZEKAS I. (1980b): Vándorlepkefajok gyűjtési adatai 1972–1975-ig (Lepidoptera). (Collecting data of migrant Lepidoptera species in the years 1972-1975). – Folia entomologica hungarica 32 (2): 196–198.

FAZEKAS I. & BALÁZS, T. (1982) Über *Hyssia cavernosa gozmanyi* Kovács, 1968. – Entomologische Zeitschrift, Stuttgart 92: 87–91.

FAZEKAS I. (1982b): A Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet lepidopterológiai kutatásának eddigi eredményei. [Die bisherigen Ergebnisse der lepidopterologischen erforschung des Landschaftsschutzgebietes im Österlichen Mecsekgebirge.] – Állattani Közlemények 69: 85–90.

FAZEKAS I. (1984a): A Keleti-Mecsek lepkefaunája VI. Sikonda Zygaenidae, Hesperiidae és Papilionidae faunája. [Die Schmetterlingsfauna des Ostmecsek-Gebirges VI. Die Fauna von Sikonda (Südungarn): Zygaenidae, Hesperiidae und Papilionidea.] – Folia comloensis 1: 93–115.

FAZEKAS I. (1984b): Vizsgálatok a Keleti-Mecsek nagylepke faunáján IV. Magyaregregy lepkéi. [Untersuchungen über die Makrolepidopterenfauna des östlichen teils des Mecsekgebirges (SW- Ungarn) IV. Die Schmetterlinge von Magyaregregy.] – Állattani Közlemények 71: 63–76.

FAZEKAS I. (1984c): A Mecsek hegység faunájára új és ritka lepkefajok. [Für die Fauna des Mecsekgebirges (Südungarn) neue und seltene Schmetterlingsarten.] – Állattani Közlemények 71: 183–185.

FAZEKAS I. (1984–1985): Kárász – fénycsapdanapló. – Regiografo és Szakértő Központ, kézirat.

FAZEKAS I. (1988): A Keleti Mecsek lepkefaunája VII. Komló környékének védett és veszélyeztetett lepkefajai. [Die Schmetterlingsfauna des östlichen Mecsek-Gebirges VII. Geschützte und gefährdete Schmetterlingsarten der Stadt Komló, S-Ungarn.] – Folia comloensis 3:13–32.

FAZEKAS I. (1991): A mecseki szénbányák meddőhányóinak biológiai vizsgálata I. A komlói Kossuth-akna meddőhányójának élővilága I. [Biologische untersuchungen an den Schutthalden der Kohlengruben des Mecsek-Gebirges I. Tier- und Pflanzenwelt der Schutthalde des Schachtes Kossuth von Komló, S-Ungarn, Nr.1.] – Folia comloensis 4: 21–48.

FAZEKAS I. (2001): A Kovácsszénájai–Füstös-lik lepkefajai (Lepidoptera). [Butterfly species of the Kovácsszénájai–Füstös-lik (S-Hungary)] – Folia comloensis 10: 83–90.

FAZEKAS I. (2002): Baranya megye Microlepidoptera faunájának katalógusa. [Catalogue of Microlepidoptera fauna from Baranya county (South-Hungary)] – Folia comloensis 11: 5–76.

FAZEKAS I. (2002b): Baranya megye Microlepidoptera faunájának katalógusa. [Catalogue of Microlepidoptera fauna from Baranya county (South-Hungary). – Folia comloensis 11: 5–76.

FAZEKAS I. (2003a): In memoriam Balogh Imre. – Folia comloensis 12: 143–148.

FAZEKAS I. (2003b): Federmotten aus der Mongolei, Russland, der Türkei, der Balkan-halbinsel und Afrika, mit Beschreibung neuer Arten (Microlepidoptera: Pterophoridae). – Folia comloensis 12: 5–24.

FAZEKAS I. (2004): A komlói térség Macrolepidoptera faunájának katalógusa (Lepidoptera). [Catalogue of Macrolepidoptera fauna from Komló area, South-Hungary.] – Folia comloensis 13: 5–68.

FAZEKAS I. (2005): A Mecsek hegység védett lepkefajai. [Schutz der Lepidopterenarten im Mecsek Gebirge, Süd-Ungarn.] – Folia comloensis 14: 3–44.

FORSTER, W. & WOHLFAHRT, Th., A. (1981) Die Schmetterlinge Mitteleuropas, Band V. Spanner (Geometridae). – Franckh'sche Verlagshandlung Stuttgart, pp. 312, Tafel 1–26.

GOZMÁNY L. (1970): Bagolylepkék I. – Noctuidae I. – Fauna Hungariae 102: 1–151.

KOVÁCS L. (1953): A magyarországi nagylepkék és elterjedésük. [Die Gross-Schmetterlinge Ungarns und ihre Verbreitung.] – Folia entomologica hungarica 6: 77–162.

KOVÁCS L. (1965): Araszolólepkék I. – Geometridae. – Fauna Hungariae 74: 1–55.

MIRONOV, V. (2003): The Geometrid Moths of Europe, Volume 4. Larentiinae II. (Perizomini and Eupitheciini). – Apollo Books, Stenstrup, pp. 5–463.

NENDTVICH T. (1846): Pécsnek lepkéi és vidékökhezi viszonyaik. In: Hölbling M. (szerk.): A magyar orvosok és természetvizsgálók Pécsett tartott hatodik naggyűlésének történeti vázlata és munkálatai. – Püspöki Lyceum Könyvnyomó Intézet, Pécs, p. 303–308.

NOWACKI, J. (1998): The Noctuids (Lepidoptera, Noctuidae) of Central Europe. – Bratislava pp. 51, B&W Plates, Male and female genitalia + Colour Plates.

RONKAY L. (1997): A Nemzeti Biodiverzitás-monitorizó Rendszer VII. Lepkék. – Magyar Természettudományi Múzeum, Budapest, pp. 7–71.

UHERKOVICH Á. (1977): Adatok Baranya nagylepkefaunájának ismeretéhez VII. Kisvaszar környékének nagylepkéi (Macrolepidoptera). [Data to the Knowledge of Macrolepidopterous Fauna of Baranya County VII. The Macrolepidoptera of Kisvaszar and Environs.]. – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 20–21: 25–47.

UHERKOVICH Á. (1978): Adatok Baranya nagylepkefaunájának ismeretéhez VIII. Mecseki karsztbokorerdők nagylepkéi (Lepidoptera). [Data to he macrolepidoptera fauna of County Baranya VIII. Macrolepidoptera of the Mecsek Kartsland.] – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 22: 61–72.

UHERKOVICH Á. (1980): Adatok Baranya nagylepkefaunájának ismeretéhez X. Egy mecseki cseres-tölgyes erdő nagylepkéiről. [Data to the macrolepidopterous fauna of County Baranya X. Macro-moths of the one of oak-forests in Mecsek Mts.] – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 24: 63–75.

UHERKOVICH Á. (1984): A mecseki Nagy-mély-völgy nagylepkefaunája és a Délnyugat-Dunántúl bükkön élő faunaelemei. [The Macrolepidoptera of Valley Nagy-mély-völgy (Mecsek Mountains, Hungary) and the faunal elements of beeches in Southwestern Transdanubia.] – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 28: 23–37.

UHERKOVICH Á. (1985): Néhány további adat a barcsi borókás nagylepke faunájához (Lepidoptera). [Further some data to the Lepidoptera fauna of Juniper Woodland, Hungary.] – Dunántúli Dolgozatok (A) Természettudományi sorozat 5: 236–238.

UHERKOVICH Á. (1987): További lepkészeti adatok a Nyugat-Mecsekből. [Further lepidopterological data from the Western Mecsek Mountains, Hungary.] – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 30–31: 23–32.

UHERKOVICH Á. & ÁBRAHÁM L. (1992): A Béda–Karapancsa Tájvédelmi Körzet nagylepkefaunája. [Larger moths and butterfies (sic!) (Lepidoptera) of Béda–Karapancsa landscape-protection area, South Hungary.] – Dunántúli Dolgozatok (A) Természettudományi sorozat 6: 165–177.

UHERKOVICH Á. & ÁBRAHÁM L. (1995): A nagylepke (Lepidoptera: Macrolepidoptera) kutatások faunisztikai eredményei a Dráva mentén. [The faunistic results of the study of butterflies and larger moths (Lepidoptera: Macrolepidoptera) along the river Dráva (South Hungary).] – Dunántúli Dolgozatok (A) Természettudományi sorozat 8: 139–159.

VARGA Z. (1989): Lepkék (Lepidoptera) rendje. In Rakonczay Z. (ed.): Vörös könyv. A Magyarországon kipusztult és veszélyeztetett növény- és állatfajok. – Akadémiai Kiadó p. 188–244.

VIERTL A. (1894): Pécs környékének lepke-faunája. In: Ágh Z. (szerk.): Emléklapok Pécs székes királyi város múltjából és jelenéből. – Pécs, p. 61–72.

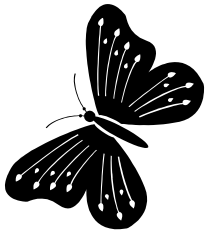
VIERTL A. (1897a): Beiträge zur Lepidopteren-Fauna der österreichisch-ungarischen Monarchie. – Entomologische Zeitschrift XI.(9–22): 69-71, 77–78, 85–86, 93–94, 101–102, 109–110, 126, 173–174.

VIERTL A. (1897b): Pécs környékének Rhopalocerái, zúgó pilléi, szövő pilléi. – Rovartani Lapok 4: 140–145; 171–174.

VIERTL A. (1898a): Pécs környékének araszoló pilléi, Noctuai. – Rovartani Lapok 5: 11–12; 38–40; 56–58.

VIERTL A. (1898b): Lepidoptera naplómból. – Rovartani Lapok 5: 13–17.

A szerző címe—Author's address:
FAZEKAS Imre
Regiografo és Szakértő Központ
Regiografo & Expert Center
Majális tér 17/A
H-7300 Komló
Hungary
E-mail: fazekas.i@hu.inter.net

Folia comloensis 15: 299–316. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek és közvetlen környékének halai (*Pisces*)

SALLAI ZOLTÁN

Abstract: [SALLAI Z. (2006): *The Fish Fauna of Mecsek Mountains and its Surroundings (Pisces), Hungary. – Folia comloensis 15: 299–316.*] – The greatest part of Mecsek Mountains belongs to the Duna–Dráva National Park Directorate. The investigation of the values of the protected area has a great importance. The fish fauna of the waters of Mecsek Mountains was investigated in 2004–2005. Until now there has not been carried out such a research on the waters of the area. Electric fishing gear was used to the research. Several data were collected about fish species that was not known before by the collaborates of the National Park. The recent fish fauna list of the mountains was compiled according to our and the literature data.

Key words: Fishes, faunistics, Mecsek Mountains, Hungary

Summary: The fish fauna of the waters of Mecsek Mountains was investigated in 2004–2005. Electric fishing gears were used to the investigations. The data were collected during the 8 sampling days from altogether 57 sampling places. From the 57 sampling places 21 was sterile from the fish faunistical point of view. In 13 waters altogether 4320 fish individuals were cought and identified, that belonged to 20 different species. Our data was completed with the anglers' catchment that was also regularly overlooked, so two more species was identified from their catchment. From the 22 fish species 6 species are protected in Hungary: *Phoxinus phoxinus, Leucaspius delineatus, Gobio gobio, Gobio albipinnatus, Rhodeus sericeus, Barbatula barbatula*. *Gobio albipinnatus* and *Rhodeus sericeus* are also in the Appendix II. of Habitat Directive of the European Union.

Bevezetés

A Mecsek vízfolyásainak, víztereinek halfaunájáról meglehetősen kevés szakirodalmi adat áll rendelkezésre. Egyetlen hazai vizünkre sem jellemző halfaunisztikai szempontú „túlkutatottság", de az ilyen témájú adatok hiánya a Mecsek esetében különösen szembetűnő. A dolgozatban össze kívánjuk foglalni az eddigi ismereteket a hegység és közvetlen környékének halfaunájáról, melyet saját gyűjtésekből származó adatokkal is kiegészítünk.

Irodalmi áttekintés

A Mecsekre vonatkozó korábbi szakirodalmi adatok eléggé szegényesek, ezért a teljesség igényével kívántuk összegyűjteni és feldolgozni valamennyi idevágó utalást. A legkorábbi adatot a térség halaival kapcsolatban FAZEKAS Imre biológus juttatta el hozzánk: az őshonos Komló környéki flóráról és faunáról egy 1747-ben kelt eredeti leírás (egyházi dokumentum) szó szerint így tudósít: *„…Ezen egész Terreneumon által nevezetes víz nem foly hanem forrásokból Patakaik vannak, melyekben Rák szép és jó izű terem, hal egyib nem találtatik benne, hanem menyhal és Grundli, mondgyák az Emberek régente a Pisztrang is találkozott ez előtt, de most ott-itt sem kaphatik."* A szemelvényben szereplő menyhal, feltehetően a Kaposon keresztül, a Sió közvetítésével a Dunából juthatott fel, abban az idő-

ben még nem állták útját duzzasztók, műtárgyak. A *„Grundli”* elnevezést a fenékjáró küllőre *(Gobio gobio)* a horgászok elterjedten használják, éppen ezért különös tényként fogadtuk, hogy sem PINTÉR (1989), sem pedig RÁCZ (1996) magyar halnevekkel foglalkozó könyvében nem szerepel a faj tárgyalásánál ez a népies elnevezése a fajnak.

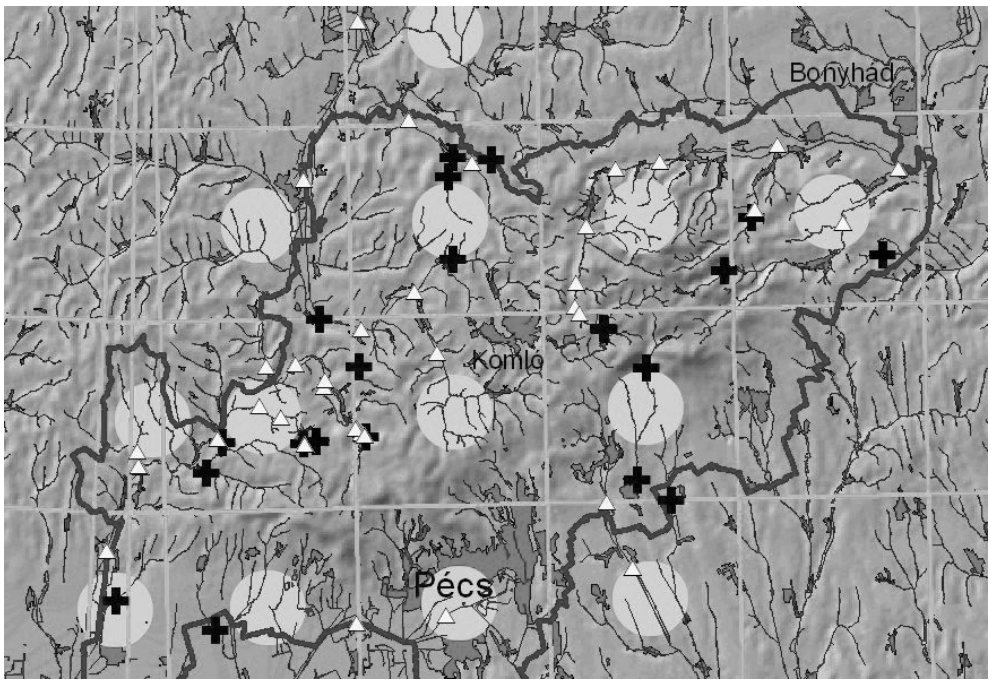
VIERTL (1894) Pécs város természetrajzi viszonyait ismertető dolgozata halakra vonatkozó információkat nem tartalmaz. VÁRADY (1896) Baranya megye faunáját tárgyaló anyagában már található halfaunisztikai vonatkozású adat, de mecseki utalással nem találkozhatunk a publikációban. GEBHARDT (1933) a Mecsek forrásainak élővilágáról közöl adatokat. A dolgozat két halfajt említ: a kövicsíkot *(Barbatula barbatula)* és a réticsíkot *(Misgurnus fossilis)*. GEBHARDT (1934) az Abaligeti-barlang élővilágáról szolgáltat adatokat. Dolgozatában egyetlen halfaj előfordulását írja le. A kövicsíkot *(Barbatula barbatula)* először 1930-ban figyelték meg gyűjtőtársával a barlangban. GEBHARDT (1957) a Mecsekre vonatkozó halfaunisztikai adatait teszi közzé. Dolgozatában a korábban is leírt két fajról tesz említést, a kövicsíkról *(Barbatula barbatula)* és a réticsíkról *(Misgurnus fossilis)*. GEBHARDT (1959) a Mecsekre vonatkozó útikalauzban, a gerinceseket kellő részletességgel taglalja, de halakról nem tesz említést, az állatvilágot ismertető részben. A GEBHARDT 1961-ben megjelent dolgozatában a Mecsek hegység forrásain végzett faunisztikai vizsgálatainak eredményeiről számol be. Ebben a publikációjában ismét közli a korábban leírt (GEBHARDT, 1933, 1957) két faj, a kövicsík és a réticsík előfordulásait, a konkrét lelőhely és egyedszám megjelölésekkel. GEBHARDT (1964) a mecseki barlangokban végzett biológiai vizsgálatok során 3 példány kövicsík gyűjtéséről számol be. GEBHARDT (1967) soron következő publikációjában a korábban említett két faj előfordulását kiegészíti a vágócsík *(Cobitis elongatoides)* mecseki megkerülésével.

BOROS (1974) a baranyai faunakutatást tekintette át. Dolgozatában több klasszikus művet említ a halakra vonatkozóan, de ezek többnyire nagyobb folyóinkra, így a Dunára, a Drávára vonatkoznak: MARSIGLI (1726), HECKEL (1863), FRIVALDSZKY (1865), KRIESCH (1868), MOJSISOVICS (1887). Megemlíti továbbá a GEBHARDT (1957, 1961, 1964, 1967) faunisztikai témájú közleményeit is. FAZEKAS (1984) Keleti-Mecseket ismertető könyvében két védett halfaj jelenlétéről számol be, az adatokból valószínűsíthető, hogy GEBHARDT (1933, 1957, 1961, 1964, 1967) korábbi adatait vette át: a Máré-vári és a Váralja környéki gyorsabb folyású patakokból a kövicsíkot *(Barbatula barbatula)*, míg Mecseknádasdról a réticsíkot *(Misgurnus fossilis)* említi. BARANYI (1992) a Mecsek állatvilágának rövid áttekintésénél egyetlen halfajt sem írt le a hegységből. HARKA (1997) könyvében a Mecsek térségéből figyelembe vehető vízfolyások közül a Bükkösdi-vízről 3 halfaj jelenlétét regisztrálta: domolykó *(Leuciscus cephalus)*, fenékjáró küllő *(Gobio gobio)*, ezüstkárász *(Carassius auratus)*. SALLAI (1998) a mecseki és néhány környékbeli vízfolyásról közöl adatokat. Vizsgálatai során 22 faj előfordulását mutatta ki. Dolgozatában elsőként közli a Mecsekből a védett fürge cselle *(Phoxinus phoxinus)* előfordulását, melyet a Völgységi-patakban több ponton megtalált. CZIROK (1999) szakdolgozata a Mecsek egyik fő vízfolyásának halfaunájával foglakozik, a Völgységi-patakkal. Vizsgálatai során összesen 8 faj jelenlétét regisztrálta. HARKA és SALLAI (2004) könyvükben újabb adatokkal egészítik ki a Mecsek halfaunájáról rendelkezésre álló információkat.

Anyag és módszer

A vizsgált terület és vízrajzi jellemzése

A vizsgált terület a Dunántúli-dombság (4.) nagytájon belül a Mecsek és Tolna-Baranyai-dombvidék (4.4.) középtájon belül hat kistájhoz tartozik, melyek a következők: Mecsek-hegység (4.4.11.); Baranyai-hegyhát (4.4.12.); Völgység (4.4.21.); Dél-Baranyai-dombság (4.4.34.); Észak-Zselic (4.4.41.); Dél-Zselic (4.4.42.)

1. ábra. Mintavételi helyek a Mecsekben (2004–2005)

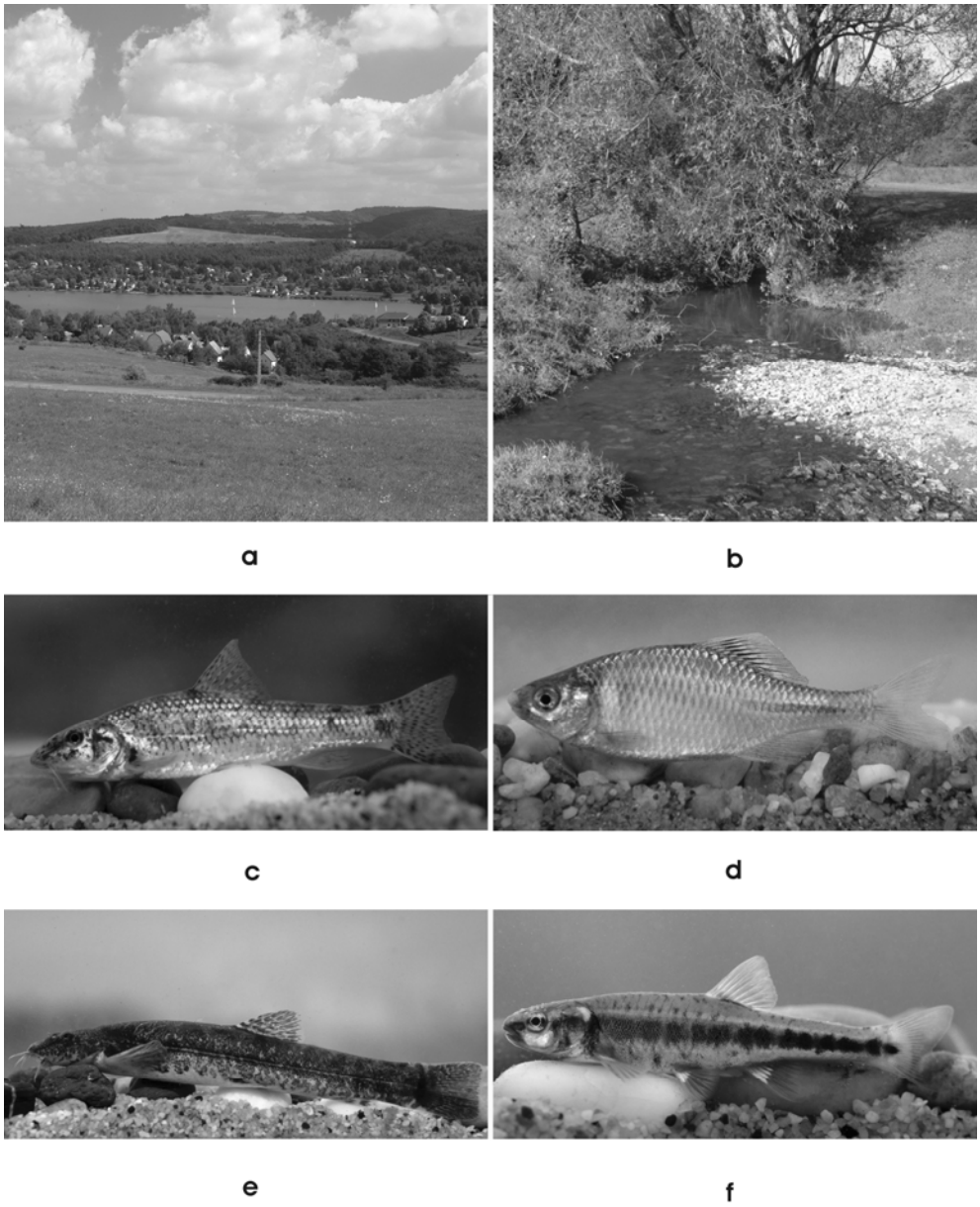
(MAROSI & SOMOGYI 1990). A felsorolt kistájak közül az első három tájat nagy kiterjedésben, míg az utolsó három kistájat csak mindössze néhány település közigazgatási határában érintette a vizsgálat. A terület legjelentősebb vízfolyásai a következők. A Völgységi-patak (42 km, 554 km^2) a Sión keresztül a Dunába, a Vasas-Belvárdi-víz (27 km, 162 km^2) és az Ellendi-víz (14,5 km, 35 km^2) a Karasicán keresztül a Dunába folyik le. Az Orfűi-patak (20,5 km, 212 km^2) a Baranya-csatornán (36 km, 462 km^2) keresztül a Kaposba, míg a Pécsi-víz (56,5 km, 592 km^2) és a Bükkösdi-víz (50 km, 332 km^2) a Fekete-vízen keresztül a Drávába folyik le (MAROSI & SOMOGYI 1990).

A mintavételezés módszere

A faunisztikai adatok gyűjtését egy lengyel gyártmányú, IUP-12 típusú (350 V, 4-15 A, 40-120 W) és egy német gyártmányú, HANS GRASSL IG600 típusú (max. 565 V, 30 A, 1200 W) pulzáló egyenáramot előállító, akkumulátoros rendszerű, elektromos halászgéppel végeztük. A halászati törvény értelmében évente érintésvédelmi vizsgáztatni kell a gépeket, halászgépeink eddig minden alkalommal megfeleltek az érintésvédelmi vizsga kritériumainak. Használatuk során a kifogott halakban semmilyen maradandó sérülést nem okoztak, azok rövid időn belül magukhoz tértek és elúsztak. A halakat a meghatározást követően szabadon engedtük, begyűjtésre nem került sor. A halászatokat kizárólag partról vagy vízben gázolva végeztük.

A mintavételi helyeket egy GARMIN eTrex Legend típusú GPS segítségével mértük be, a méréshez EOV-koordinátákat használtunk. Általában a vizsgált szakaszok alsó pontján mértük be a GPS-koordinátákat. A mintaszakaszok nagysága 100–150 méter volt. A kapott EOV-koordinátákat az ArcView 3.0a asztali térinformatikai szoftverrel dolgozzuk fel *(1. ábra)*. Az ábrán fehér háromszöggel jelöltük azokat a mintahelyeket, ahol halat fogtunk, míg fekete keresztel (+) azokat a mintahelyeket, melyeket halfaunisztikai szempontból sterilnek találtunk.

A fajonkénti egyedszámok és a GPS-koordináták rögzítésére egy TOSHIBA DMR-SX-1 típusú digitális diktafont használunk. A terepi tájékozódásban az 1:25 000 méretarányú katonai térképek voltak segítségünkre. A mintavételeknél a halászgép hatótávolságát 2 m szélességben állapítottuk meg, a mederhossz-szelvényre merőlegesen.

2. ábra.
a) Jóléti célokat szolgál a Pécsi-tó az egykori Orfűi-patak völgyében.
b) Lakatlannak bizonyult a Hosszúhetényi-vízfolyás Hoszúhetény felett.
c) Jellemző védett hala a mecseki patakoknak a fenékjáró küllő (*Gobio gobio*).
d) Több vízfolyásból megkerült a védett szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus*).
e) Nem számít a gyakori fajok közé a védett kövicsík (*Barbatula barbatula*).
f) Mindössze két patakból került elő a védett fürge cselle (*Phoxinus phoxinus*).

1. táblázat. A halfaunisztikai szempontból sterilnek talált vízterek

Víztér neve	Település	Időpont	Megjegyzés	EOV_X	EOV_Y
Abaligeti-barlang	Abaliget	2004.08.14.	steril	578030	88446
Abaligeti-patak	Abaliget	2004.08.13.	száraz	578710	88555
Aszai-árok	Cserdi	2004.03.27.	száraz	568237	80217
Baranya-csatorna	Bodolyabér	2004.03.28.	steril	578912	94981
Bodai-árok	Bicsérd	2005.10.19.	steril	573430	78661
Ellendi-patak	Martonfa	2005.10.18.	steril	597290	85505
Hosszúhetényi-vízfolyás	Pécs-Hird	2004.08.14.	steril	595556	86563
Hosszúhetényi-vízfolyás	Hosszúhetény	2005.10.18.	steril	596023	92421
Kaszánya-patak	Mecsekpölöske	2005.10.18.	steril	585903	98110
Kisvaszari-vízfolyás	Kisvaszar	2004.08.13.	száraz	585874	103437
Kisvaszari-vízfolyás	Kisvaszar	2005.10.18.	steril	587917	103307
Nyáras-patak	Hetvehely	2004.03.27.	steril	573766	88501
Öreg-patak mellékvize	Óbánya	2004.03.27.	steril	600111	97505
Petőfi-árok	Hetvehely	2004.03.27.	steril	572935	86919
Rák-patak	Mecseknádasd	2005.10.18.	steril	608411	98338
Tekeres-völgyi-patak	Magyarhertelend	2004.08.13.	steril	580929	92484
Tipor-forrási-mellékág	Kisvaszar	2004.08.13.	száraz	585651	102460
Váraljai-árok a tó felett	Váralja	2004.08.14.	steril	601486	100299
Víztó-folyás	Orfű	2004.03.27.	steril	581327	88799
Völgységi-patak	Komló-Zobákpuszta	2004.03.27.	steril	593781	94506
Völgységi-patak	Komló-Zobákpuszta	2004.08.14.	steril	593837	94407

Eredmények

A vizsgálat során összesen 8 mintavételi napon, 57 mintahelyen kíséreltük meg a halfaunisztikai adatok gyűjtését. A Mecsek főtömegét mészkő alkotja, ezért vízhálózata viszonylag gyér (BARANYI 1992). A szegényes vízhálózatnak a hatása természetesen a halfaunára is jelentős kihatással van. A vizsgálatot úgy terveztük meg, hogy három különböző aszpektusban történjenek a halászatok – kiküszöbölve ezzel a halak szezonális vándorlásait –, így egyaránt volt tavaszi (márciusi), nyári (augusztusi) és őszi (októberi) mintavételezésünk. A nagyszámú mintahely ellenére komoly sikereket nem könyvelhettünk el, ugyanis a tervezett 57 mintavételi helyből 21-et – a mintahelyek több mint egyharmadát (37%) – halfaunisztikai szempontból sterilnek találtuk (1. táblázat). Természetesen ezek között olyan vízfolyások is akadtak, melyeket a vizsgálat időszakában szárazon találtunk. Ugyancsak volt olyan vízfolyás is, amely a mintavétel idején komoly szerves anyag

terhelést kapott, mint pl. a Baranya-csatorna (Magyarhertelend) és a Kaszánya-patak (Mecsekpölöske), ez okozhatta eredménytelenségünket. Eredményesen 13 vízfolyás 36 mintahelyén sikerült halásznunk, ahol összesen 4 320 halegyedet fogtunk és határoztunk meg, melyek 20 fajt képviseltek. Adatainkat kiegészítettük horgászok zsákmányából származó adatokkal, akiknek zsákmányát rendszeresen átvizsgáltuk, így további két faj került meghatározásra. A kimutatott 22 fajból a hazai törvényi rendelkezések értelmében 6 faj – fürge cselle *(Phoxinus phoxinus)*, kurta baing *(Leucaspius delineatus)*, fenékjáró küllő *(Gobio gobio)*, halványfoltú küllő *(Gobio albipinnatus)*, szivárványos ökle *(Rhodeus sericeus)*, kövicsík *(Barbatula barbatula)* – védett státuszban van, melyek közül a halványfoltú küllő *(Gobio albipinnatus)* és a szivárványos ökle *(Rhodeus sericeus)* az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékeiben is megtalálható.

Fajlista

A soron következőkben a NELSON (1984) fejlődéstörténeti rendszere alapján, taxonómiai sorrendben ismertetjük az általunk kimutatott fajokat. A fajok elnevezésénél HARKA & SALLAI (2004) munkáját tekintettük irányadónak, amely gyakorlatilag KOTTELAT (1997) művén alapul. A fajonkénti gyűjtési helyeket abc-sorrendbe rendeztük. Az adatok közlésénél a DÉVAI et al. (1987) által javasolt faunisztikai adatközlés formai követelményeit vettük irányadónak, a gyűjtés időpontja után az egyedszámot közöljük. Az egy mintavételi helyhez tartozó előfordulási adatokat pontos vesszővel (;), míg az egy fajhoz tartozó, különböző mintahelyekről származó előfordulási adatokat gondolatjellel (–) különítettünk el egymástól, a fenti javaslatnak megfelelően (DÉVAI et al. 1987).

A mintavételi helyek, vízterek elnevezéseinél az 1:25 000 méretarányú katonai térképeken feltüntetett neveket vettük alapul. Egy esetben tértünk el ettől: a katonai térképeken (1:25 000 és 1:10 000), a turista térképen (BARANYI 1992), valamint a földrajzinév-tárban (FÖLDI & CSATÓ) a Kaszárnya-patak neve tévesen szerepel. A vízfolyás neve helyesen Kaszánya-patak. A *kaszánya* szó régen patak melletti kaszálót jelentett, innen származik az elnevezés (FAZEKAS szóbeli közlése). Magyarország Kistájainak Kataszterében (MAROSI & SOMOGYI, 1990) helyesen szerepel: Kaszánya-patak. A név helyes leírására és etimológiájára FAZEKAS Imre biológus – kötet szerkesztője – hívta fel figyelmünket, kinek ezúton is köszönetünket fejezzük ki.

A fajlistába a szakirodalmi forrásokból származó adatokat is belefoglaltuk, annak érdekében, hogy minél teljesebb képet kapjunk a térségről. A fajlistába az alábbi rövidítéseket használtuk. A gyűjtők nevének rövidítése Sallai Zoltán = SZ; Kontos Tivadar = KT; sporthorgász = „ANONYM”. A saját gyűjtésből származó adatokat kizárólag elektromos halászgéppel gyűjtöttük melyet így rövidítettünk: elektromos halászgép = +EHG. Azoknál az adatoknál, ahol horgászok voltak a gyűjtők, a gyűjtés módszerét a következőképpen jelöltük: horoggal = +HORG.

PONTYFÉLÉK – CYPRINIDAE

1. Bodorka – *Rutilus rutilus* (LINNAEUS, 1758) – Álló- és folyóvizeinkben általánosan elterjedt, őshonos, eurytop faj. Areája nagy, Európa nagy részén előfordul, emellett populációi Szibéria vizeit is benépesítik. Szakirodalmi adat: SALLAI (1998). Horgászok elmondása alapján előfordul az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban is. Baranya-csatorna, közúti hídnál (Csikóstőttős): 2004.08.16, 4, SZ, +EHG – Kaszánya-patak

(Magyarszék): 2004.08.16, 1, SZ, +EHG – Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.03.28, 1, SZ & KT, +EHG; 2004.08.15, 41, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó alatt (Orfű): 2004.08.13, 1, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 30, SZ & KT, +EHG – Váraljai-tó (Váralja): 2004.08.14, 2, „ANONYM", +HORG.

2. Amur – *Ctenopharyngodon idella* (VALENCIENNES, 1844) – Tudatos honosítás következményeként került faunaterületünkre, eredeti őshazája Kelet-Ázsia. Jó sporthal lévén rendszeresen telepítik a horgászkezelésű tavakba, és a törvény tiltása ellenére sajnálatosan a természetes vizekbe is. Főként vízinövényekkel táplálkozik. A horgászok szerint rendszeresen telepítik a fajt az Abaligeti-tóba, az Orfűi-tóba, a Pécsi-tóba, Kovácsszénájai-tóba és a Váraljai-tóba is. Abaligeti-tó (Abaliget): 2004.08.15, 1, „ANONYM", +HORG – Pécsi-tó (Orfű): 2004.08.15, 1, „ANONYM", +HORG.

3. Vörösszárnyú keszeg – *Scardinius erythrophthalmus* (LINNAEUS, 1758) – Főként állóvízi élőhelyeket preferáló, őshonos, stagnofil halunk. Elterjedési területe széles, szinte a teljes kontinensre és Nyugat-Ázsiára is átterjed. A horgászoktól származó információk alapján előfordul az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban is. Baranya-csatorna, közúti híd felett 300 m-rel (Csikóstőttős): 2004.08.16, 1, „ANONYM", +HORG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó alatt (Orfű): 2004.03.27, 8, SZ & KT, +EHG; 2004.08.13, 1, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 736, SZ & KT, +EHG.

4. Nyúldomolykó – *Leuciscus leuciscus* (LINNAEUS, 1758) – Áramláskedvelő, natív faunaelemünk. Nem számít a gyakori fajok közé. Areája nagy, a Pireneusoktól a távol-keleti partvidékig előfordul. Nagy meglepetést okozott megkerülése egy 10 cm-es standard testhosszúságú adult egyednek, nem valószínű hogy önfenntartó állománya is élne a vízfolyásban. Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 1, SZ & KT, +EHG.

5. Domolykó – *Leuciscus cephalus* (LINNAEUS, 1758) – Folyóvizeinkben általánosan elterjedt őshonos halunk. Európa túlnyomó részén előfordul. A mintahelyek többségén megtaláltuk. Szakirodalmi adatok: HARKA (1997), SALLAI (1998), CZIROK (1999), HARKA & SALLAI (2004). Baranya-csatorna (Magyarhertelend): 2004.08.13, 15, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna (Vázsnok): 2005.10.18, 34, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna, közúti híd felett 300 m-rel (Csikóstőttős): 2004.08.16, 4, „ANONYM", +HORG – Baranya-csatorna, közúti hídnál (Csikóstőttős): 2004.08.16, 122, SZ, +EHG – Baranya-csatorna, Takácstanyai híd alatt (Magyarszék): 2004.03.28, 9, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz (Abaliget): 2005.10.19, 12, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a közúti hídnál (Cserdi): 2004.03.27, 59, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a Nyáras-patak torkolata felett (Hetvehely): 2004.03.27, 1, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a Sormás-patak torkolata felett (Bükkösd): 2004.03.27, 18, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.03.28, 1, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 4, SZ & KT, +EHG – Sormás-patak, a Bükkösdi-vízbe torkollása felett (Bükkösd): 2004.03.27, 6, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak (Hidas): 2005.10.18, 1, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó alatt (Magyaregregy): 2004.03.28, 30, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó alatt, Zobákpuszta (Komló): 2004.08.14, 20, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó felett (Komló): 2004.03.28, 2, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a váraljai bekötő út hídjánál (Váralja): 2004.08.14, 1, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Kárász alsó végénél (Kárász): 2004.08.14, 47, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Magyaregregy felett

(Magyaregregy): 2004.08.14, 14, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Szászvár felett (Szászvár): 2004.08.14, 30, SZ & KT, +EHG.

6. Jászkeszeg – *Leuciscus idus* (LINNAEUS, 1758) – Áramláskedvelő, natív fajunk. A folyóvizek alsó szakaszain lévő, lassan áramló vizet kedveli, de néhány tisztább csatornában és holtmederben is képes fennmaradni. Szélesebb areával rendelkező, euroszibériai elterjedésű faj. Horgászok szerint, ritkán az Orfű-tóból fognak egy-egy példányt. A 2004-2005. évben végzett felmérések során nem került elő, szakirodalmi adatát SALLAI (1998) közölte. Egy adult példánya a Kovácsszénájai-tó alatti, Orfűi-patakból került kézre. Mivel információink vannak arról, hogy a vízfolyásra felfűzött tavakat rendszeresen telepítik dunai és balatoni halakkal, feltehetően így került ebbe a térségbe, de a nyúldomolykóhoz hasonlóan csupán alkalmi előfordulóként kezelhető.

7. Fürge cselle – *Phoxinus phoxinus* (LINNAEUS, 1758) – Középhegységeink kisebb vízfolyásainak ritka áramláskedvelő, apró termetű pontyféléje. Eurázsiai elterjedéssel bíró, védett, őshonos halunk. A Mecsekből elsőként SALLAI (1998) közölte előfordulását a Völgységi-patakból. CZIROK (1999) ugyancsak több ponton megtalálta, szintén a Völgységi-patakban. HARKA & SALLAI (2004) ezekre az adatokra alapozva emelték be könyvükbe. Vasas-Belvárdi-vízfolyás (Romonya): 2005.10.18, 49, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó alatt (Magyaregregy): 2004.03.28, 8, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó alatt, Zobákpuszta (Komló): 2004.08.14, 15, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Kárász alsó végénél (Kárász): 2004.08.14, 1, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Magyaregregy felett (Magyaregregy): 2004.08.14, 17, SZ & KT, +EHG.

8. Balin – *Aspius aspius* (LINNAEUS, 1758) – Európai veszélyeztetettségű, ritka, őshonos halunk. Európa központi területein fordul elő. Szerepel az Élőhelyvédelmi Irányelv II. és V. függelékében. Saját vizsgálataink során nem került elő a faj. A horgászok a saját kezelésű völgyzárógátas tavaikba rendszeresen telepítik, így tőlük származó információk alapján előfordul az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban.

9. Kurta baing – *Leucaspius delineatus* (HECKEL, 1843) – Ritka, európai elterjedésű, védett fajunk. Apró termetű, testhossza ritkán haladja meg a 8 cm-t. Többnyire állóvizekben, mocsarakban alakulnak ki népes populációi, de alkalmanként lassabb patakokban is élhetnek önfenntartó állományai. Szakirodalmi adata: HARKA & SALLAI (2004). Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 2, SZ & KT, +EHG – Váraljai-árok, Váralja felett, a tavak alatt (Váralja): 2004.08.14, 4, SZ & KT, +EHG.

10. Küsz – *Alburnus alburnus* (LINNAEUS, 1758) – A Pireneusoktól az Urál hegységig általánosan elterjedt, európai faj. Álló- és folyóvizeinkben egyaránt előfordul, azonban a mocsarak és lápok szűkös oxigéntartalmát már nem viseli el. Szakirodalmi adata: SALLAI (1998). Horgászoktól származó adatok alapján megtalálható az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban is. Baranya-csatorna, közúti hídnál (Csikóstőttős): 2004.08.16, 3, SZ, +EHG – Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.03.28, 1, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, a Pécsi-tó alatt (Orfű): 2004.03.27, 1000, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó alatt (Orfű): 2004.03.27, 73, SZ & KT, +EHG; 2004.08.13, 19, SZ & KT, +EHG.

11. Karikakeszeg – *Abramis bjoerkna* (LINNAEUS, 1758) – Faunaterületünkön általánosan elterjedt, gyakori hal, bár sehol sem mondható tömegesnek. Őshonos európai faj, a Pireneusoktól az Urál hegységig előfordul. Az elmúlt két év (2004-2005) során nem került kézre, egyetlen szakirodalmi adatát SALLAI (1998) adta közre, a jászkeszeghez hasonlóan az Orfűi-patak Kovácsszénájai-tó alatti szakaszán fogott 5 példányt. Feltehetően ez is telepítéssel került a Kovácsszénájai-tóba ahonnan kijutott. Horgászok elmondása alapján fogják az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban.

12. Dévérkeszeg – *Abramis brama* (LINNAEUS, 1758) – Álló- és folyóvizeinkben egyaránt előforduló, eurytop faj. Európai elterjedésű, őshonos faunaelemünk. Horgászok szerint előfordul az Abaligeti-tóban, az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban, a Kovácsszénájai-tóban és a Váraljai-tóban is. Szakirodalmi adata: SALLAI (1998). Abaligeti-tó (Abaliget): 2004.08.15, 1, „ANONYM", +HORG – Kovácsszénájai-tó (Kovácsszénája): 2004.08.15, 29, „ANONYM", +HORG – Orfűi-patak (Husztót): 2004.03.28, 1, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.03.28, 1, „ANONYM", +HORG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 1, SZ & KT, +EHG.

13. Garda – *Pelecus cultratus* (LINNAEUS, 1758) – Ritka, IUCN vörös listás és egyben európai veszélyeztetettségű, natív faunaelemünk. Európa központi területein fordul elő, hazánkban egyedül a Balatonban él kiemelkedően nagy populációja, de a nagy folyóinkban is jelen van kisebb állományokkal. Szakirodalmi és saját gyűjtésekből származó adatokkal nem rendelkezünk a faj előfordulásáról, de a horgászok információi alapján a balatoni keszeg telepítésekkel került a tavakba, így fogtak már gardát az Orfűi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban is. Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. és V. függelékében is szerepel, nálunk méltatlanul semmilyen védelmet nem élvez.

14. Compó – *Tinca tinca* (LINNAEUS, 1758) – Eutrofizálódó holtágaink, csatornáink, mocsaraink és lápjaink ritka stagnofil hala. Euroszibériai elterjedésű faj. Nyugat-Európában a horgászok körében nagy megbecsülésnek örvend, rendszeresen telepítik tavaikba. Hazánkban is egyre növekvő igénye van a horgászoknak a telepítésére. A Mecsek hegység víztereibe mesterségesen került, horgászok telepítették be az Orfűi-tóba. Orfűi-patak, az Orfűi-tó felett (Orfű): 2004.03.27, 1, SZ & KT, +EHG.

15. Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758) – Hegy- és dombvidéki vízfolyásainkban általánosan elterjedt faj. Európa nyugati partjaitól az Amur vidékéig honos. A mecseki vízfolyások többségében stabil, önfenntartó populációi élnek. A hazai törvényi rendelkezések értelmében védett faj! Szakirodalmi adatai: HARKA (1997), SALLAI (1998), CZIROK (1999), HARKA & SALLAI (2004). Baranya-csatorna (Magyarhertelend): 2004.08.13, 7, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna (Vázsnok): 2005.10.18, 12, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna, közúti híd felett 300 m-rel (Csikóstőttős): 2004.08.16, 2, „ANONYM", +HORG – Baranya-csatorna, közúti hídnál (Csikóstőttős): 2004.08.16, 16, SZ, +EHG – Baranya-csatorna, Takácstanyai híd alatt (Magyarszék): 2004.03.28, 4, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a közúti hídnál (Cserdi): 2004.03.27, 24, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a Nyáras-patak torkolata felett (Hetvehely): 2004.03.27, 7, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a Sormás-patak torkolata felett (Bükkösd): 2004.03.27, 6, SZ & KT, +EHG – Kaszánya-patak (Magyarszék): 2004.08.16, 6, SZ, +EHG – Kisvaszari-vízfolyás (Tékes): 2005.10.18, 4, SZ & KT, +EHG – Kisvaszari-vízfolyás, az Angyalkúti-mellékág betorkollása alatt (Kisvaszar): 2005.10.18, 3, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak (Husztót): 2004.03.28, 7, SZ & KT, +EHG – Öreg-patak, a 6-os számú főút bekötő útjának hídja alatt (Mecseknádasd): 2004.03.28, 7, SZ & KT, +EHG – Sormás-patak (Bükkösd): 2005.10.19, 9, SZ & KT, +EHG – Sormás-patak, a Bükkösdi-vízbe torkollása felett (Bükkösd): 2004.03.27, 17, SZ & KT, +EHG – Váraljai-árok, Váralja felett, a tavak alatt (Váralja): 2004.08.14, 3, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás (Romonya): 2005.10.18, 53, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak (Hidas): 2005.10.18, 2, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó alatt (Magyaregregy): 2004.03.28, 4, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó alatt, Zobákpuszta (Komló): 2004.08.14, 21, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Kárász alsó végénél (Kárász): 2004.08.14, 9, SZ & KT,

+EHG – Völgységi-patak, Magyaegregy felett (Magyaregregy): 2004.08.14, 6, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Szászvár felett (Szászvár): 2004.08.14, 17, SZ & KT, +EHG.

16. Halványfoltú küllő – *Gobio albipinnatus* (LUKASH, 1933) – Főként síkvidéki folyóvizeink általánosan elterjedt reofil hala. Areája jóval kisebb az előző fajénál, Közép- és Kelet-Európában honos, főként a Fekete- és Kaszpi-tengerbe torkolló folyók vízrendszereiben él. Magyarországon védett faj, továbbá az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében is szerepel. Egyedül a Mecsek peremterületén találtuk meg, a Baranya-csatornában, ahová a Kaposból hatolhatott fel. További terjeszkedése várható. Baranya-csatorna, közúti híd felett 300 m-rel (Csikóstőttős): 2004.08.16, 3, „ANONYM", +HORG.

17. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842) – Eredeti hazája Ázsiában, az Amur folyótól délre eső területen található. Európába az amur- és busaszállítmányokkal, véletlen behurcolással került az 1960-as évek elején. Ma már Kárpát-medence valamennyi víztípusában, a szélsőséges oxigéntartalmú és változó vízháztartású vizekben is gyakori faj, így a mocsarakban és szikes tavakban egyaránt előfordulhat. Szakirodalmi adatai: SALLAI (1998), CZIROK (1999). Abaligeti-barlang alatt elfolyó csatorna (Abaliget): 2004.08.14, 7, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna (Vázsnok): 2005.10.18, 1, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz (Abaliget): 2005.10.19, 2, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a közúti hídnál (Cserdi): 2004.03.27, 1, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, Abaliget alatt (Abaliget): 2004.03.27, 11, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, a Herman Ottó-tó felett (Orfű): 2004.03.27, 1, SZ & KT, +EHG – Öreg-patak, a 6-os számú főút bekötő útjának hídja alatt (Mecseknádasd): 2004.03.28, 11, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz (Pécs): 2005.10.19, 1, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 511, SZ & KT, +EHG – Sormás-patak, a Bükkösdi-vízbe torkollása felett (Bükkösd): 2004.03.27, 4, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás (Romonya): 2005.10.18, 41, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak (Hidas): 2005.10.18, 11, SZ & KT, +EHG.

18. Szivárványos ökle – *Rhodeus sericeus* (PALLAS, 1776) – Lotikus és lenitikus jellegű vizekben egyaránt előforduló, eurytop faj. Elterjedési területe Közép- és Kelet-Európára terjed ki. A faj hazai populációi stabilnak nevezhetők, ahol a szaporodásához szükséges nagytestű kagylófajok megfelelő mennyiségben vannak jelen, népes állományai alakulhatnak ki. Hazánkban védett, valamint az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében is megtalálható. Szakirodalmi adatai: SALLAI (1998), HARKA & SALLAI (2004). Baranya-csatorna (Vázsnok): 2005.10.18, 2, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna, közúti hídnál (Csikóstőttős): 2004.08.16, 2, SZ, +EHG – Bükkösdi-víz, a közúti hídnál (Cserdi): 2004.03.27, 130, SZ & KT, +EHG – Bükkösdi-víz, a Sormás-patak torkolata felett (Bükkösd): 2004.03.27, 1, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak (Husztót): 2004.03.28, 1, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, a Herman Ottó-tó felett (Orfű): 2004.03.27, 3, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.08.15, 4, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó felett (Orfű): 2004.03.27, 11, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 6, SZ & KT, +EHG – Váraljai-árok, Váralja felett, a tavak alatt (Váralja): 2004.08.14, 148, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás (Romonya): 2005.10.18, 4, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás, a halastó alatt (Hird): 2004.08.14, 12, SZ & KT, +EHG.

19. Ezüstkárász – *Carassius gibelio* (BLOCH, 1782) – Eredeti areája Délkelet-Ázsia, de ma már Európa nagy részén előfordul. Abban is biztosak lehetünk, hogy a faj az 1954-es importját megelőzően is jelen volt faunaterületünkön, Bulgáriából történő betelepítése azonban nagyban elősegítette gradációját. Robbanásszerű gradációja elöl nem mentesültek a teljesen zárt mocsarak sem, álló- és folyóvizekben egyaránt előforduló eurytop hal.

Szakirodalmi adatai: HARKA (1997), SALLAI (1998), CZIROK (1999), HARKA & SALLAI (2004). Horgászok elmondása alapján előfordul az Abaligeti-tóban, az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban, a Kovácsszénájai-tóban és a Váraljai-tóban. Baranya-csatorna (Magyarhertelend): 2004.08.13, 4, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna (Vázsnok): 2005.10.18, 1, SZ & KT, +EHG – Baranya-csatorna, közúti híd felett 300 m-rel (Csikóstőttős): 2004.08.16, 30, „ANONYM", +HORG – Baranya-csatorna, közúti hídnál (Csikóstőttős): 2004.08.16, 39, SZ, +EHG – Kaszánya-patak (Magyarszék): 2004.08.16, 49, SZ, +EHG – Kovácsszénájai-tó (Kovácsszénája): 2004.08.15, 2, „ANONYM", +HORG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó alatt (Orfű): 2004.03.27, 15, SZ & KT, +EHG; 2004.08.13, 4, SZ & KT, +EHG – Pécsi-tó (Orfű): 2004.08.15, 2, „ANONYM", +HORG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 76, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás (Romonya): 2005.10.18, 1, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás, a halastó alatt (Hird): 2004.08.14, 4, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak (Hidas): 2005.10.18, 1, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Kárász alsó végénél (Kárász): 2004.08.14, 2, SZ & KT, +EHG.

20. Ponty – *Cyprinus carpio* LINNAEUS, 1758 – Álló- és folyóvizeinkben egyaránt előforduló, őshonos halunk. Elterjedése Európára és Ázsia nagy részére kiterjed, több helyre betelepítették. A vad változata (nyurga- és tőponty) az IUCN vörös listáján is szerepel. A horgászok rendszeresen telepítik az Abaligeti-tóba, az Orfűi-tóba, a Pécsi-tóba, a Kovácsszénájai-tóba és a Váraljai-tóba. Szakirodalmi adata: CZIROK (1999). Abaligeti-tó (Abaliget): 2004.08.15, 15, „ANONYM", +HORG – Kovácsszénájai-tó (Kovácsszénája): 2004.08.15, 3, „ANONYM", +HORG – Pécsi-tó (Orfű): 2004.08.15, 4, „ANONYM", +HORG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 1, SZ & KT, +EHG.

Busa – *Hypophthalmichthys sp.* – Ázsiából származó fajok – fehér busa *(Hypophthalmichthys molitrix)* és a pettyes busa *(Hypophthalmichthys nobilis)* –, korábban rendszeresen telepítették a természetes vizeinkbe is. Horgászok elmondása alapján a Pécsi-tóban és a Váralja feletti bányatóban is szoktak ritkán busákat fogni. Egy adult elpusztult példányát a Pécsi-tóban figyeltük meg, de mivel a parttól távolabb a vízfelszínen úszott a tetem, közvetlen határozásra alkalmatlan volt.

CSÍKFÉLÉK – COBITIDAE

21. Réticsík – *Misgurnus fossilis* (LINNAEUS, 1758) – Elsősorban mocsarakban, lápokban, feliszapolódott vízterekben megtalálható, őshonos faunaelemünk. Európa központi területein elterjedt. A XIX. századi mocsarak lecsapolásával számuk meglehetősen megfogyatkozott. Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében is megtalálható, ritka, védett, stagnofil fajunk. Sajnos az újabb vizsgálatok során nem sikerült megerősítenünk korábbi előfordulását, SALLAI (1998) a Mecsektől távolabb Palkonyánál találta meg. A halászok elmondása alapján a Pellérdi-halastavak lehalászásánál néha előkerül egy-egy példánya. Szakirodalmi adatok a Mecsekből: GEBHARDT (1933, 1957, 1961, 1968), FAZEKAS (1984).

22. Vágócsík – *Cobitis elongatoides* BACESCU & MAIER, 1969 – A *C. taenia* fajkomplex taxonómiai revíziója folytán keletkezett taxon (FREYHOF ET AL., 2000), a faunaterületünkön élő vágócsík populációk a *C. elongatoides* fajhoz tartoznak (ERŐS 2000). Feltehetően ez a taxon csak a Duna vízrendszerében él. A hazai természetes vizeinkben általánosan elterjedt fajnak mondható, a szűkös oxigéntartalmú mocsarakat és lápokat azonban már nem viseli el. Védett és az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében szereplő ha-

lunk. Saját vizsgálataink során nem találtuk meg. SALLAI (1998) vizsgálódásai során a Mecsektől távolabb eső víztérben, a Villány-Pogányi-vízfolyásban, Palkonyáról mutatta ki. Korábbi szakirodalmi adata: GEBHARDT (1968).

KÖVICSÍKFÉLÉK – BALITORIDAE

23. Kövicsík – *Barbatula barbatula* (LINNAEUS, 1758) – Hegy- és dombvidéki kisebb vízfolyásaink jellemző hala. Kisebb állományai nagyobb folyóink felső szakaszán is fennmaradhatnak (SALLAI, 2002a, 2002b). Euroszibériai elterjedéssel bíró, védett fajunk. A fajra vonatkozóan viszonylag sok szakirodalmi adat áll rendelkezésre korábbról: GEBHARDT (1933, 1934, 1957, 1961, 1964, 1968), FAZEKAS (1984), SALLAI (1998), CZIROK (1999), HARKA & SALLAI (2004). Völgységi-patak, a horgásztó alatt, Zobákpuszta (Komló): 2004.08.14, 8, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, Magyaregregy felett (Magyaregregy): 2004.08.14, 3, SZ & KT, +EHG.

TÖRPEHARCSAFÉLÉK – ICTALURIDAE

24. Törpeharcsa – *Ameiurus nebulosus* (LESUEUR, 1819) – Észak-Amerikából az 1900-as évek elején betelepített faj. Viszonylag hamar benépesítette természetes vizeinket, azonban az utóbbi évtizedekben a közel rokon fekete törpeharcsa *(Ameiurus melas)* gradációjával kissé visszaszorult. Saját adatokkal nem rendelkezünk a faj előfordulásáról, a horgászoktól származó információk alapján néha a Kovácsszénájai-tóból előkerül egy-egy példány. Szakirodalmi adata: CZIROK (1999).

25. Fekete törpeharcsa – *Ameiurus melas* (RAFINESQUE, 1820) – Eredeti hazája ennek a fajnak is Észak-Amerika keleti és középső része, hazánkba az előző fajjal együtt került. Álló- és folyóvizeinkben egyaránt elterjedt faj. HARKA (1997) a Hásságyi-tározóból írta le előfordulását a megyéből először, míg SALLAI (1998) Kékesdnél a Karasicában találta meg. Baranya-csatorna, közúti híd felett 300 m-rel (Csikóstőttős): 2004.08.16, 5, „ANONYM", +HORG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 1, SZ & KT, +EHG – Váraljai-árok, Váralja felett, a tavak alatt (Váralja): 2004.08.14, 2, SZ & KT, +EHG – Váraljai-tó (Váralja): 2004.08.14, 2, „ANONYM", +HORG.

HARCSAFÉLÉK –- SILURIDAE

26. Harcsa – *Silurus glanis* LINNAEUS, 1758 – Folyó- és állóvizeink legnagyobbra növő hala. Közép- és Kelet-Európában, valamint Kis-Ázsiában őshonos. Saját adatokkal nem rendelkezünk a faj mecseki előfordulásáról, de a Pécsi-tó nemrég még a nagy harcsáiról volt híres. Horgászok elmondása alapján az Abaligeti-tóban, az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban, a Kovácsszénájai-tóban és a Váraljai bányatóban szoktak harcsákat fogni.

CSUKAFÉLÉK – ESOCIDAE

27. Csuka – *Esox lucius* LINNAEUS, 1758 – Palearktikus elterjedésű, őshonos ragadozó halunk. Többnyire állóvizeinkben található meg, folyóvizekben a litorális zónában elhelyezkedő vízinövényzetet választja leshelyül. Horgászok szerint előfordul az Abaligeti-tóban, az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban. Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 4, SZ & KT, +EHG.

DÍSZSÜGÉRFÉLÉK – CENTRARCHIDAE

28. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758) – Eredeti elterjedési területe Észak-Amerikában van. Hazánkba a XX. század első évtizedében került tudatos telepítéssel, azóta hasonlóan a törpeharcsához valamennyi természetes vizünkbe megtalálható, ritkán még a mocsarakban is. Horgászok információi alapján megtalálható az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban és a Kovácsszénájai-tóban. Szakirodalmi adata: SALLAI (1998). Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.08.15, 1, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó alatt (Orfű): 2004.03.27, 5, SZ & KT, +EHG; 2004.08.13, 1, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó felett (Orfű): 2004.03.27, 200, SZ & KT, +EHG; 2004.08.13, 20, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 13, SZ & KT, +EHG – Váraljai-árok, Váralja felett, a tavak alatt (Váralja): 2004.08.14, 19, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás (Romonya): 2005.10.18, 2, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás, a halastó alatt (Hird): 2004.08.14, 11, SZ & KT, +EHG – Víztó-folyás, az Orfűi-tó felett (Orfű): 2004.03.27, 200, SZ & KT, +EHG – Völgységi-patak, a horgásztó alatt, Zobákpuszta (Komló): 2004.08.14, 1, SZ & KT, +EHG.

SÜGÉRFÉLÉK – PERCIDAE

29. Sügér – *Perca fluviatilis* LINNAEUS, 1758 – Faunaterületünkön közönséges, lotikus és lenitikus jellegű vizekben egyaránt jól érzi magát. Euroszibériai elterjedésű, őshonos halunk. Horgászok elmondása alapján előfordul az Orfűi-tóban és a Pécsi-tóban. SALLAI (1998) a térségben Kékesdnél fogta meg. Kaszánya-patak (Magyarszék): 2004.08.16, 1, SZ, +EHG – Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.03.28, 1, SZ & KT, +EHG – Orfűi-patak, az Orfűi-tó alatt (Orfű): 2004.03.27, 5, SZ & KT, +EHG; 2004.08.13, 1, SZ & KT, +EHG – Pécsi-víz, a Pellérdi-halastavak mellett (Pécs): 2005.10.19, 6, SZ & KT, +EHG – Vasas-Belvárdi-vízfolyás (Romonya): 2005.10.18, 1, SZ & KT, +EHG.

30. Süllő – *Sander lucioperca* (LINNAEUS, 1758) – Közép- és Kelet-Európában elterjedt, őshonos ragadozó halunk. A horgászoktól szerzett információink alapján fogják az Abaligeti-tóban, az Orfűi-tóban, a Pécsi-tóban, a Kovácsszénájai-tóban és a Váraljai bányatóban. Orfűi-patak, a Kovácsszénájai-tó alatt (Kovácsszénája): 2004.03.28, 2, SZ & KT, +EHG.

A fajlista végén említést érdemel néhány további halfajra vonatkozó adat. Horgászoktól tudomásunkra jutott, hogy a Pécsi-tóba mintegy 10 éve telepítettek lénai tokot *(Acipenser baeri)*, illetve a kecsegével *(Acipenser ruthenus)* alkotott hibridjét, ami mára teljesen eltűnt a tóból. Kecsegét *(Acipenser ruthenus)* állítólag 2004-ben telepítettek a Kovácsszénájai-tóba. Szintén horgászoktól származik az információnk, miszerint a Váraljai-tóba szivárványos pisztrángot *(Oncorhynchus mykiss)* telepítettek 2004-ben. Ezeknek a fajoknak a tavi élőhelyi körülmények elégtelenek, így aligha alakul ki önfenntartó állományuk.

Vízterenkénti fajlista

A természetvédelemben dolgozó szakemberek részére a hatósági döntéseknél elengedhetetlen, hogy egy-egy beavatkozással érintett élőhelyről kellő mennyiségi információval rendelkezzenek. Ennek megfelelően a soron következőkben saját és szakirodalmi adatok alapján összeállítottuk a mecseki vízfolyások recens halfajlistáit. A fajlisták összeállítása-

nál az elmúlt 10 évnél régebbi szakirodalmi adatokat nem vettük figyelembe. Szakirodalmi hivatkozást csak azoknál a fajoknál közöljük, melyek előfordulásáról jelen felmérés során nem sikerült adatot gyűjtenünk. A vízfolyásokat abc-sorrendben ismertetjük. A felsorolásban a védett fajokat *vastagon* szedtük. A fajlistáknál a fajokat rendszertani sorrendbe rendeztük.

Abaligeti-barlang alatt elfolyó csatorna

1. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)

Baranya-csatorna

1. Bodorka – *Rutilus rutilus* (LINNAEUS, 1758)
2. Domolykó – *Leuciscus cephalus* (LINNAEUS, 1758)
3. Küsz – *Alburnus alburnus* (LINNAEUS, 1758)
4. **Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)**
5. **Halványfoltú küllő – *Gobio albipinnatus* (LUKASH, 1933)**
6. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)
7. **Szivárványos ökle – *Rhodeus sericeus* (PALLAS, 1776)**
8. Ezüstkárász – Carassius gibelio (BLOCH, 1782)
9. Fekete törpeharcsa – *Ameiurus melas* (RAFINESQUE, 1820)
10. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758): SALLAI (1998)

Bükkösdi-víz

1. Bodorka – *Rutilus rutilus* (LINNAEUS, 1758): SALLAI (1998)
2. Domolykó – *Leuciscus cephalus* (LINNAEUS, 1758)
3. **Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)**
4. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)
5. **Szivárványos ökle – *Rhodeus sericeus* (PALLAS, 1776)**

Kaszánya-patak

1. Bodorka – *Rutilus rutilus* (LINNAEUS, 1758)
2. **Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)**
3. Ezüstkárász – *Carassius gibelio* (BLOCH, 1782)
4. Sügér – *Perca fluviatilis* LINNAEUS, 1758

Kisvaszari-vízfolyás

1. Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)

Orfűi-patak

1. Bodorka – *Rutilus rutilus* (LINNAEUS, 1758)
2. Vörösszárnyú keszeg – *Scardinius erythrophthalmus* (LINNAEUS, 1758)
3. Domolykó – *Leuciscus cephalus* (LINNAEUS, 1758)
4. Jászkeszeg – *Leuciscus idus* (LINNAEUS, 1758): SALLAI (1998)
5. Küsz – *Alburnus alburnus* (LINNAEUS, 1758)
6. Karikakeszeg – *Abramis bjoerkna* (LINNAEUS, 1758): SALLAI (1998)
7. Dévérkeszeg – *Abramis brama* (LINNAEUS, 1758)
8. Compó – *Tinca tinca* (LINNAEUS, 1758)
9. **Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)**
10. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)

11. Szivárványos ökle – *Rhodeus sericeus* (PALLAS, 1776)
12. Ezüstkárász – *Carassius gibelio* (BLOCH, 1782)
13. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758)
14. Sügér – *Perca fluviatilis* LINNAEUS, 1758
15. Süllő – *Sander lucioperca* (LINNAEUS, 1758)

Öreg-patak
1. Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)
2. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)

Pécsi-víz
1. Bodorka – *Rutilus rutilus* (LINNAEUS, 1758)
2. Vörösszárnyú keszeg – *Scardinius erythrophthalmus* (LINNAEUS, 1758)
3. Nyúldomolykó – *Leuciscus leuciscus* (LINNAEUS, 1758)
4. Domolykó – *Leuciscus cephalus* (LINNAEUS, 1758)
5. Kurta baing – *Leucaspius delineatus* (HECKEL, 1843)
6. Dévérkeszeg – *Abramis brama* (LINNAEUS, 1758)
7. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)
8. Szivárványos ökle – *Rhodeus sericeus* (PALLAS, 1776)
9. Ezüstkárász – *Carassius gibelio* (BLOCH, 1782)
10. Ponty – *Cyprinus carpio* LINNAEUS, 1758
11. Fekete törpeharcsa – *Ameiurus melas* (RAFINESQUE, 1820)
12. Csuka – *Esox lucius* LINNAEUS, 1758
13. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758)
14. Sügér – *Perca fluviatilis* LINNAEUS, 1758

Sormás-patak
1. Domolykó – *Leuciscus cephalus* (LINNAEUS, 1758)
2. Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)
3. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)

Váraljai-árok
1. Kurta baing – *Leucaspius delineatus* (HECKEL, 1843)
2. Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)
3. Szivárványos ökle – *Rhodeus sericeus* (PALLAS, 1776)
4. Fekete törpeharcsa – *Ameiurus melas* (RAFINESQUE, 1820)
5. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758)

Vasas-Belvárdi-vízfolyás
1. Fürge cselle – *Phoxinus phoxinus* (LINNAEUS, 1758)
2. Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)
3. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)
4. Szivárványos ökle – *Rhodeus sericeus* (PALLAS, 1776)
5. Ezüstkárász – *Carassius gibelio* (BLOCH, 1782)
6. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758)
7. Sügér – *Perca fluviatilis* LINNAEUS, 1758

Víztó-folyás
1. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758)

Völgységi-patak
1. Domolykó – *Leuciscus cephalus* (LINNAEUS, 1758)
2. **Fürge cselle – *Phoxinus phoxinus* (LINNAEUS, 1758)**
3. **Fenékjáró küllő – *Gobio gobio* (LINNAEUS, 1758)**
4. Razbóra – *Pseudorasbora parva* (TEMMINCK & SCHLEGEL, 1842)
5. Ezüstkárász – *Carassius gibelio* (BLOCH, 1782)
6. Ponty – *Cyprinus carpio* LINNAEUS, 1758: CZIROK (1999)
7. **Kövicsík – *Barbatula barbatula* (LINNAEUS, 1758)**
8. Törpeharcsa – *Ameiurus nebulosus* (LESUEUR, 1819): CZIROK (1999)
9. Naphal – *Lepomis gibbosus* (LINNAEUS, 1758)

Értékelés

A mecseki vízfolyások legtöbbjére völgyzárógátas jóléti tavak épültek. Ezek a tavak a vízfolyások természetes vízjárását, a természetes mederdinamikai és medermorfológiai tulajdonságaikat jelentősen megváltoztatták. A tavak és műtárgyaik megakadályozzák halak vándorlását. A tavak létesítésével az egykori halfauna jelentősen degradálódott. Mindösszesze néhány vízfolyásban maradtak fenn a középhegységek patakjaira jellemző védett fürge cselle *(Phoxinus phoxinus)* és a kövicsík *(Barbatula barbatula)* populációi. Több vízfolyás teljesen elnéptelenedett, a vizsgálni tervezett 57 mintavételi helyből 21-et halfaunisztikai szempontból sterilnek találtunk. A településeken áthaladó patakok szakaszait legtöbb helyen kibetonozták, ezzel tovább csökkentették a természetes élőhelyeket. Ugyancsak problémát jelent, komoly veszélyeztető forrásként említhetjük a kommunális eredetű szennyezéseket. A tavak létesítésével az egykori specialista fajok eltűntek, a tavak létesítésével optimális élőhelyeket teremtettek olyan környezeti feltételekkel szemben igénytelen, tágtoleranciájú, adventív fajoknak, melyek legtöbb mecseki vízfolyásban is megjelentek, mint pl. a razbóra *(Pseudorasbora parva)*, az ezüstkárász *(Carassius gibelio)*, a fekete törpeharcsa *(Ameiurus melas)* és a naphal *(Lepomis gibbosus)*.

A dolgozatban összefoglaltuk a Mecsekre vonatkozó halfaunisztikai ismereteinket a kezdetektől. Saját vizsgálataink során 22 faj előfordulását bizonyítottuk a Mecsek hegység térségéből. A kimutatott 22 fajból a hazai törvényi rendelkezések értelmében 6 faj – fürge cselle *(Phoxinus phoxinus)*, kurta baing *(Leucaspius delineatus)*, fenékjáró küllő *(Gobio gobio)*, halványfoltú küllő *(Gobio albipinnatus)*, szivárványos ökle *(Rhodeus sericeus)*, kövicsík *(Barbatula barbatula)* – védett státuszban van, melyek közül a halványfoltú küllő *(Gobio albipinnatus)* és a szivárványos ökle *(Rhodeus sericeus)* az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékeiben is megtalálható. Adatainkat kiegészítettük horgászok zsákmányából származó adatokkal és szakirodalmi adatokkal, így összesen 30-ra tehető a Mecsekből eddig leírt halfajok száma.

Kiemelkedő jelentőségű, hogy a fürge csellének *(Phoxinus phoxinus)* stabil önfenntartó állományát találtuk a Karasica vízrendszeréhez tartozó Vasas-Belvárdi-vízfolyásban, holott korábban csak a Sió vízrendszeréhez tartozó Völgységi-patakból volt ismert. Ugyancsak kiemelést érdemel a kurta baing *(Leucaspius delineatus)* megkerülése, melyet két vízfolyásból – a Váraljai-árokból és a Pécsi-vízből – is kimutattunk. Feltehetően a Váraljai-árokban megtalált egyedek a Váraljai-tóból, míg a Pécsi-vízben fogott halak a Pellérdi halastavakból származtak. A védett fenékjáró küllőt *(Gobio gobio)* a 13 hallal is

rendelkező vízfolyás közül 10-ben megtaláltuk. Szintén jelentősnek mondható a hazai védettsége mellett az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében is megtalálható szivárványos öklét *(Rhodeus sericeus)* 6 vízfolyásban sikerült regisztrálnunk. A Baranya-csatorna alsó szakaszáról megkerült védett halványfoltú küllő *(Gobio albipinnatus)* felfelé irányuló terjeszkedése várható a vízfolyásban.

Ökológiai és természetvédelmi szempontból a hegység patakjainak természetes, maradvány halpopulációinak megóvása érdekében kívánatos lenne, ha további völgyzárógátas tavak egyáltalán nem épülnének. Saját hazai tapasztalataink alapján kijelenthetjük, hogy hazai középhegységeink közül talán a mecseki halfauna szenvedte az elmúlt évtizedekben a legsúlyosabb veszteségeket.

Köszönetnyilvánítás

Hálás köszönetet mondunk a halászatok során nyújtott segítségért Kontos Tivadarnak. Ugyancsak hálásan köszönjük a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság munkatársainak Nagy Gábornak és Bodó Jánosnak, hogy helyismeretükkel segítették munkánkat. Ezúton köszönjük meg Purger Jenőnek, Tallósi Bélának, valamint Fazekas Imrének, hogy a szakirodalmak beszerzésben és megküldésében segítettek.

Irodalom – References

BĂNĂRESCU, P. (1964): Pisces-Osteichthyes. – Fauna Republicii Populare Romane. Editura Academiei Republicii Populare Romîne, Bucureşti 969 pp.

BARANYI J. (1992): Növényzet, állatvilág. A Mecsek turistatérképe. – Kartográfiai Vállalat, Budapest.

BERINKEY L. (1966): Halak, Pisces. – Magyarország állatvilága (Fauna Hungariae) 20(2), 132 pp.

BERINKEY L. (1972): Magyarország és a szomszédos területek édesvízi halai a Természettudományi Múzeum gyűjteményében. – Vertebrata Hungarica 13: 3–24.

BOROS I. (1974): A baranyai faunakutatás rövid története és annak eddigi eredményei. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 19: 91–104.

CZIROK A. (1999): A Völgységi-patak halfaunájának és élőhely típusainak vizsgálata. – Kézirat, diplomamunka, JPTE, 46 pp.

DÉVAI GY., MISKOLCZI M. & TÓTH S. (1987): Javaslat a faunisztikai adatközlés és számítógépes adatfeldolgozás egységesítésére. I. rész: Adatközlés. – A Bakonyi Természettudományi Múzeum Közleményei 6: 29–42.

ERŐS T. (1998): A kövi csík (Barbatula barbatula (Linné, 1758)) tudományos neve az „International Comisson for Zoological Nomenclature" álláspontja alapján. – Halászat, 91/3: 120–121.

ERŐS T. (2000): Population biology of *Cobitis elongatoides* in a lowland stream of the Middle Danube (Hungary). – Folia Zool. 49 (Suppl. 1): 151–157.

FAZEKAS I. (1984): A Keleti-Mecsek és Komló élővilága. – Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal, Budapest, p. 37–38.

FÖLDI E. & CSATÓ É. (1978): Magyarország földrajzinév-tára II. Baranya Megye. – Kartográfiai Vállalat, Budapest, p. 15.

FREYHOF, J., RÁB, P. & BOHLEN, J. (2000): The valid names of some European species of the genus *Cobitis* (Teleostei, Cobitidae). – Folia Zool. 49 (Suppl. 1): 3–7.

FRIVALDSZKY I. (1865): Jellemző adatok Magyarország faunájához. – A Magyar Tudományos Akadémia Évkönyvei 9: 1–275.

GEBHARDT A. (1933): A Mecsek hegység forrásainak élővilága. – Mathemathikai és Természettudományi Értesítő 49: 148–166.

GEBHARDT A. (1934): Az Abaligeti-barlang élővilága. – A Magyar Tudományos Akadémia kiadása, Budapest, p. 173–174.

GEBHARDT A. (1956): Die tiergeographischen Probleme des Mecsek-Gebirges. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 1: 55–81.

GEBHARDT A. (1959): Állatvilág. In: Oppe S. (szerk.): Mecsek útikalauz. – Sport Lap- és Könyvkiadó, p. 29–34.

GEBHARDT A. (1961): A Mecsek hegység forrásainak faunisztikai és biológiai vizsgálata. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve (1960) 5: 7–38.

GEBHARDT A. (1964): A Mecsek hegység barlangjainak biológiai vizsgálata. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 8: 5–32.

GEBHARDT A. (1965): Faunisztikai és ökológiai vizsgálatok a Misina- és Tubes-tetőn. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 9: 7–30.
GEBHARDT A. (1967): A Mecsek hegység állatvilágának térbeli elterjedése élőhelyek szerint. – A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 12: 7–14.
GYÖRE K. (1995): Magyarország természetesvízi halai. – Környezetgazdálkodási Intézet, Budapest 339 pp.
HANKÓ B. (1931): Magyarország halainak eredete és elterjedése. – Debreceni Egyetem Állattani Intézete, Sárospatak 34 pp.
HARKA Á. (1997): Halaink. – Kiadja a Természet- és Környezetvédő Tanárok Egyesülete, Budapest 175 pp.
HARKA Á. & SALLAI Z. (2004): Magyarország halfaunája. – NIMFEA Természetvédelmi Egyesület, Szarvas 269 pp.
HECKEL J. (1847): Magyarország édesvízi halainak rendszeres átnézete, jegyzetekkel s az új fajok rövid leírásával. Fordította s a tudomány újabbkori haladásával bővítette CHYZER KORNÉL. – A magyar orvosok és természetvizsgálók VIII. nagygyűlésének évkönyve. 1847, p. 193–216.
HERMAN O. (1887): A magyar halászat könyve I.-II. – K. M. Természettudományi Társulat, Budapest 860 pp.
KOTTELAT, M. (1997): European freshwater fishes. – Biologia, Bratislava, 52/Supplement 5: 1–271.
KRIESCH J. (1868): Halaink és haltenyésztésünk. – Pest, 143 pp.
LELEK, A. (1987): Threatened Fishes of Europe. In European Committee for the Conservation of Nature and Natural Resources, Council of Europe (eds): The Freshwater Fishes of Europe, Vol. 9. – AULA-Verlag, Wiesbaden, 343 pp.
MAROSI S. & SOMOGYI S. (szerk.) (1990): Magyarország kistájainak katasztere II. – MTA Földrajztudományi Kutató Intézet, Budapest, p. 547–593.
MARSILIUS, A. (1726): Danubius Pannonico Mysicus. De Piscibius in Aquis Danubii Viventibus. Tom. IV. – Hagae, Comitum et Amstelodami.
MIHÁLYI F. (1954): Revision der Süsswasserfische von Ungarn und der angrenzenden Gebieten in der Sammlung des Ungarischen Naturwissenschaftlichen Museums. Természettudományi Múzeum Évkönyve 6: 433–456.
MOJSISOVICS Á. (1887): Az osztrák-magyar Monarchia állatvilága. Fordította PASZLAVSZKY J. In: Az osztrák-magyar monarchia írásban és képben. Bevezető kötet, 8–11. füzet. – Budapest, p. 253–338.
NELSON, J. S. (1984): Fishes of the world. – John Wiley & Sons, New York, USA 523 pp.
PINTÉR K. (1989): Magyarország halai. – Akadémiai Kiadó, Budapest 202 pp.
RÁCZ J. (1996): A magyar nyelv halnevei. – Kiadja a Magyar Nyelvtudományi Társaság, Budapest, 212 pp.
SALLAI Z. (1998): Adatok a Mecseki-hegység és környéke halfaunájához. – A Puszta. A „NIMFEA" Természetvédelmi Egyesület és tagszervezeteinek kiadványa, Túrkeve 15: 24–32.
SALLAI Z. (2002a): A Dráva-Mura vízrendszer halfaunisztikai vizsgálata. I. Irodalmi áttekintés, anyag és módszer, eredmények. – Halászat 95/2: 80–91.
SALLAI Z. (2002b): A Dráva-Mura vízrendszer halfaunisztikai vizsgálata II. Fajlista, következtetések. – Halászat 95/3: 119–140.
VASS A. (1984): Emlékezés Gebhardt Antalra (1887–1972). – Állattani Közlemények 71: 3–5.
VÁRADY F. (1896): Baranya faunája. In: VÁRADY F., szerk. (1895): Baranya múltja és jelenje. – Pécs, első kötet, p. 96–98.
VÁSÁRHELYI I. (1961): Magyarország halai írásban és képekben. – Borsodi Szemle Könyvtára, Miskolc 134 pp.
VUTSKITS GY. (1904): A magyar birodalom halrajzi vázlata. – Keszthelyi R. Kath. Főgimn. Értesítője, az 1903–1904 évről, BURÁNY, G. (szerk.), Keszthely 57 pp.
VUTSKITS Gy. (1918): Halak-Pisces. Magyar Birodalom Állatvilága – Fauna Regni Hungariae, A K. M. Természettudományi Társulat, Budapest 42 pp.
WHEELER, A. (1978): *Ictalurus melas* (Rafinesque, 1820) and *I. nebulosus* (Lesueur, 1819): the North American catfishes in Europe. – In: J. Fish Biol. 12: 435–439.

A szerző címe – Author's address:
SALLAI Zoltán
„NIMFEA" Természetvédelmi Egyesület
H–5540 Szarvas
Pf.: 122.
e-mail: csuka@szarvasnet.hu

Folia comloensis 15: 317–360. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek madárvilága (*Aves*)

BANKOVICS ATTILA

Abstract: [BANKOVICS A. (2006): *The Birds of the Mecsek Mountains*. – *Folia comloensis15: 317–360.*] – This study, the avifauna of the Mecsek Mountains, was compiled based on historical and recent scientific publications as well as the author,s own field studies in the last years during 2003–2005. The most important cited articles were written by Ede Agárdi, Lajos Horváth, István Molnár and László Bank. The results has shown that the avifauna of the Mecsek mountains consists of 175 species belonging to 47 families. The most numerous families are the Accipitridae with 16 species, the Sylviidae also with 16 species and the Turdidae with 13 species. From the total of 175 species 117 ones belonging to the breeding bird category of the studied area.

Key words: Hungary, Mecsek Mts, avifauna, oology, fenology, faunistic

Summary: The study of the avifauna of the Mecsek Mountains was carried out and compiled based on historical and recent scientific publications as well as the author,s own field studies in the last years during 2003-2005. The most important cited articles were written by Ede Agárdi, Lajos Horváth, István Molnár and László Bank. The results has shown that the avifauna of the Mecsek Mountains consists of 175 species belonging to 47 families. The most numerous families are the Accipitridae with 16 species, the Sylviidae also with 16 species and the Turdidae with 13 species. From the total of 175 species 117 ones belonging to the breeding bird category of the studied area. From the nature conservation point of view there are some important strictly protected species which bred in the past or are recent breeing birds of the Mecsek area. They are the White Stork (*Ciconia ciconia*), the Black Stork (*Ciconia nigra*), the Honey Buzzard (*Pernis apivorus*), the Black Kite (*Milvus migrans*), the White-tailed Sea-eagle (*Haliaeetus albicilla*), Imperial Eagle (*Aquila heliaca*) and the Saker Falcon (*Falco cherrug*). There are also some historical breeding records of disappearing rare raptors of Hungay like Lesser Spotted Eagle (*Aquila pomarina*) and Booted Eagle (*Hieraaetus pennatus*). All together there are 31 strictly protected species by the Hungarian law among the total of 175 bird species of the Mecsek area which means 17,7% of the total avifauna. From the total of Hungarian 79 strictly protected birds these 31 species in the Mecsek area means 39%. Some bird species are first time published from the area in the present paper. They are as follows: Great Crested Grebe (*Podiceps cristatus*), Gadwell (*Anas strepera*), Rough-legged Buzzard (*Buteo lagopus*), Peregrine Falcon (*Falco peregrinus*), Water Pipit *(Anthus spinoletta*), Penduline Tit (*Remiz pendulinus*) and the Reed Bunting (*Emberiza schoeniclus*).

Bevezetés

Nagy megtiszteltetés volt számomra, amikor két évvel ezelőtt FAZEKAS Imre szerkesztő úrtól felkérést kaptam a Mecsek természeti értékei bemutatására tervezett természettudományos sorozat madártani fejezetének megírására. Örömmel vettem a felkérést, hiszen bár lakóhelyem mindig messze esett a Mecsektől, érzelmileg két okból is kötődöm ehhez a déli hangulatú hegyvidékhez. Először is azért, mert az erdészeti technikumot befejezvén, JASZENOVICS Tibor barátommal 1963 őszén a Mecsek erdei madarainak önkéntes kutatásához fogtunk hozzá fiatalos nekibuzdulással saját kedvtelésből. Igaz ez a munka hamarosan abba is maradt, barátom részéről a katonai szolgálat, részemről az egyetemi kötelezettségek miatt. Az ekkor készített feljegyzések viszont máig megvannak és az akkor szerzett első benyomások felejthetetlenek. Kötődésem másik oka, nekem is, csakúgy, mint a jelen

tanulmányban gyakran hivatkozott HORVÁTH Lajosnak, családi jellegű, a feleségem ugyanis pécsi lakos volt, minek következtében a rokonlátogatásokat gyakran összekötöttem a Mecsek és a Villányi-hegység madárvilágának tanulmányozásával 1969 és 1982 között.

Anyag és módszer

Bár a felkérés a szakirodalmi adatokon alapuló összeállítás elkészítésére vonatkozott, belekóstolva a témába, nem tudtam megállni, hogy magam is ne tegyek néhány madártani kirándulást a területre, amiből aztán mintegy 25 terepnap lett 2003 és 2005 időközében.

Az anyag összeállításánál támaszkodom a vizsgált területről ez ideig megjelent szakirodalomban található adatokra, a saját terepi megfigyeléseimre (az ismertetett 175 madárfajból 117-et magam is észleltem a Mecsekben, illetve a vizsgált területen), továbbá a Magyar Természettudományi Múzeum Madárgyűjteményében (Budapest) található mecseki gyűjtésekre.

Nem terjed ki a jelen munka a Pécsi Janus Pannonius Múzeum, a Komlói Természettudományi Gyűjtemény madáranyagára, a Németh Márton-féle tojásgyűjteményre, melyet a gyöngyösi Mátra Múzeum őriz, a Pécsi Tudományegyetem Állattani Tanszékének gyűjteményére, továbbá a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya megyei helyi csoportjának adatbázisában található le nem publikált adatokra. Ez utóbbi tételek feldolgozása mind egy-egy külön tanulmány tárgya lehet a jövőben.

A vizsgált terület a Mecsek teljes területét felöleli a legkeletibb Feked és Erdősmecske községektől nyugaton Bakóca és Szentlőrinc vonaláig, délen Pécs, északon Hidas és Szászvár községhatárokig. Az észlelt, illetve az irodalomban talált madár fajokat családi bontásban közlöm a Nomenclator Avium Hungariae (MAGYAR és tsai, 1998) rendszertani sorrendjének megfelelően. A fajok ismertetésénél az első mondatban megadom az illető madárfajnak a Mecsekre vonatozó faunastátusát, egyes esetekben összevetve azt az országos státusával. Ezt követően röviden ismertetem a fajra vonatkozó legfontosabb múltbéli szakirodalmi adatokat, majd adatszerű pontossággal felsorolom az elmúlt években a fajra vonatkozóan szerzett fontosabb megfigyeléseket.

Egyes országos ritkaságok esetében közlöm (apró betűs szedéssel) azokat a fajokat is, melyek még nem kerültek a ritkaság hitelesítő bizottság elé elbírálásra, tehát jelenleg nem tekinthetők hivatalosan elfogadottnak. Ezek egy része a régebbi szakirodalomban közlésre került, ezért jónak látom a jelen összefoglaló munkába való felvételüket is.

Irodalmi áttekintés

A Mecsek madártani kutatása nem túl hosszú múltra tekint vissza. A középhegység madárvilágáról napvilágot látott első összefoglaló munkák tojásgyűjtők, oológus kutatók tollából jelentek meg. Közéjük tartozik AGÁRDI Ede, aki a Mecsek hegység első részletesebb madártani leírását közölte 1940-ben. Agárdi Pécsvárad térségében élte le élete nagy részét, így a Kelet-Mecsek kiváló ismerője volt. Számos kisebb madártani cikke jelent meg a Madártani Intézet évkönyvében, az Aquilában már nagy összefoglaló munkája előtt is az 1920-as évek elejétől. Őt követte HORVÁTH Lajos, 1953-ban a Magyar Természettudományi Múzeum évkönyvében, az Annalesben megjelent cikkével, majd CSERESNYÉS Szilárd, aki a ragadozó madarakról írt a Vertebrata hungarica-ban. Mindhárom szerző, mint tojásgyűjtő elsősorban a fészkelőmadarak ismertetésére, tehát a madárvilág tavaszi aspektusának bemutatására helyezi a hangsúlyt, ami természetesen szintén lényeges. Fontos faunisztikai munkát közöl MOLNÁR István (1984), ki a Mecsek madárvilágát Komló város központtal az 1960 és 1983 között végzett megfigyeléseire alapozva ismerteti 102 faj alapján. Sok kutatni való maradt viszont a fent mondottak szerint az őszi átvonuló és a Mecsekben telelő madár fajokat illetően. Ilyenformán még számomra is maradt kevés felfedezni való az őszi és téli időszakban. Megfigyeléseimet áttekintve, nem találtam korábbi irodalmi említést többek között a búbos vöcsök (*Podiceps cristatus*), a kendermagos réce (*Anas strepera*), a gatyás ölyv (*Buteo lagopus*), a vándorsólyom (*Falco peregrinus*), a függőcinege (*Remiz pendulinus*), a havasi pityer (*Anthus spinoletta*) és a nádi sármány

(*Emberiza schoeniclus*) esetében. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya megyei Csoportja rendszeres megfigyeléseket végez főként a megye vizes élőhelyein, de munkájuk a Mecsek egyes területeire is kiterjed. A beküldött jelentéseket nem kis munkával fel is dolgozzák, s a rendszerezett adatokból többek között BANK László összeállításában kitűnő publikációk is napvilágot láttak, s ezeknek a Mecsekre vonatkozó adatait a minél teljesebb kép megrajzolása végett sok helyen magam is átveszem. Ugyancsak az MME Baranya megyei Csoportja BANK László és MAJER József vezetésével egyes rendszertani csoportoknál, mint a ragadozók részletekbe menő ökológiai vizsgálatokat és állomány felméréseket végez, melyek közzététele részükről szintén külön tanulmányok tárgya lesz, s jelentősen hozzájárul a Mecsek madárvilágának mélyebb megismeréséhez.

Eredmények

A Mecsek területén, illetve földrajzilag nem könnyen lehatárolható térségében összesen 47 családhoz tartozó 175 madárfaj nyer említést valamely szakirodalomban, található valamelyik múzeumi gyűjteményben, illetve került kimutatásra a 2003–2005. években tett terület bejárások során. A nagy léptékű rendszertani felosztás szerint 24 család 83 faja a nem-énekes (Non-Passeres) rendekhez tartozik, míg 23 család 92 faja az énekesek (Passeres) rendjéhez sorolható.

A legnépesebb, azaz a legnagyobb fajszámmal rendelkező családok a poszátafélék (Sylviidae) 16 fajjal, a vágómadárfélék vagy héjafélék (Accipitridae) szintén 16 fajjal, a rigófélék (Turdidae) 13, a pintyfélék (Fringillidae) 10, illetve a harkályfélék (Picidae) 8 fajjal. A kiemelten említett öt család összesen 63 faja felöleli az összfajszám 36%-át.

A 175 fajból 117 a fészkelő fajok száma, beleértve azokat is, amelyek egykoron fészkeltek, de napjainkra „eltűntek” a Mecsek recens avifaunájából, mint például a szalakóta, vagy a kis őrgébics.

A Mecsek és térségében észlelt madárfajok családi bontásban

VÖCSÖKFÉLÉK – PODICIPEDIDAE

Kis vöcsök – *Tachybaptus ruficollis* (Pallas, 1764)
A Mecsek peremvidékén a visszaduzzasztott völgyi halastórendszerek kisszámú fészkelő madara. Hasonlóan kis számban vonuláson is mutatkozik. Pécsvárad alatt a réten jégnyerésre használt kis tavon lőttek 1 pd-t 1925. IV. 9-én (AGÁRDI 1940). Lovászhetény határában a halastavon Pázmándi Istvánnal észleltünk egy magányos példányt 2004. VII. 17-én. Ugyanott láttam egy téli ruhás egyedet 2005. X. 1-én, majd a szomszédos teleltető tavakban 2005. X. 28-án 1 példányt.

Búbos vöcsök – *Podiceps cristatus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek halastavain meglehetősen ritka. Ennek oka feltételezhetően az, hogy a halgazda nem tűri meg, hiszen ezeken a kis tavakon már egy búbos vöcsök is jelentős konkurenciát jelent a halászatban. A jól áttekinthető keskeny tavakon ugyanakkor könnyű elejteni, így nem alakulhat ki ide kötődő helyi populáció. Irodalmi adatát nem találtam, hiszen a régebbi időkben még halastavak nem lévén, alkalmas élőhelye sem volt. Magam a mintegy 25 napot kitevő mecseki terepbejárásból mindössze két alkalommal észleltem. A lovászhetényi halastavakon tartózkodott 1 adultus példány 2005. IX. 23-án, a madár a tó

túlsó szélén a gyékényszegély közelében húzódott meg előlünk. Nyolc nappal később, 2005. X. 1-én feltételezhetően ugyanezt az egyedet láttam ugyanott. Ez utóbbi napon a nagypalli halastavak alsó taván is észleltem 1 példányt.

GÉMFÉLÉK – ARDEIDAE

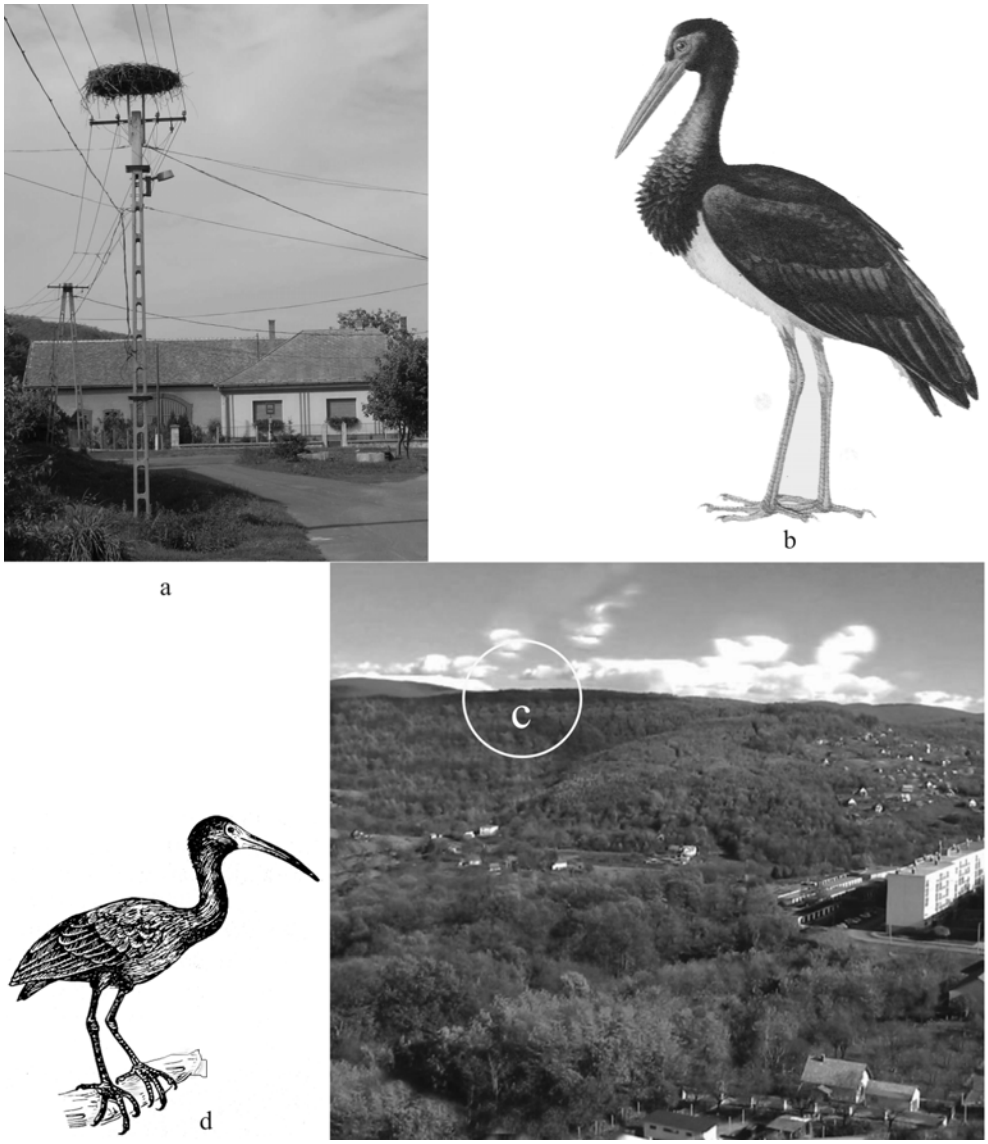
Bölömbika – *Botaurus stellaris* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ritka átvonuló madara. Erdősmecske határában vadász sebzett meg egy példányt. A madarat AGÁRDI (1940) 1937. IX. 10-én meggyűrűzte és elengedte.

Törpegém (Pocgém) – *Ixobrychus minutus* (Linnaeus, 1766)
A Mecsek ritka átvonuló madara. Úgy látszik a pocgémnél ma is fennálló nyárvégi vonulási veszteség, melynek oka a légvezetékeknek vagy más objektumnak való ütközés, ami madarak gyakori sérülésével jár főként szeptember elején, már a XX. század első évtizedeiben is fennállott. AGÁRDI (1940) mindkét adata erre vall. Pécsváradon 1909. szeptemberében fogtak el egy példányt (nyilván sérülten). Erzsébet (akkor Püspökszenterzsébet) határában 1931. IX. 15-én fogtak szintén egyet, melynek a lába el volt törve. A pocgém állománya napjainkra országosan, mondhatni Európa-szerte erősen megfogyatkozott, s erre utal az is, hogy bár gyakran jártam a nádas és gyékényes övezettel szegélyezett halastavakat a Mecsekben az elmúlt két évben, ennek ellenére egyszer sem találkoztam vele.

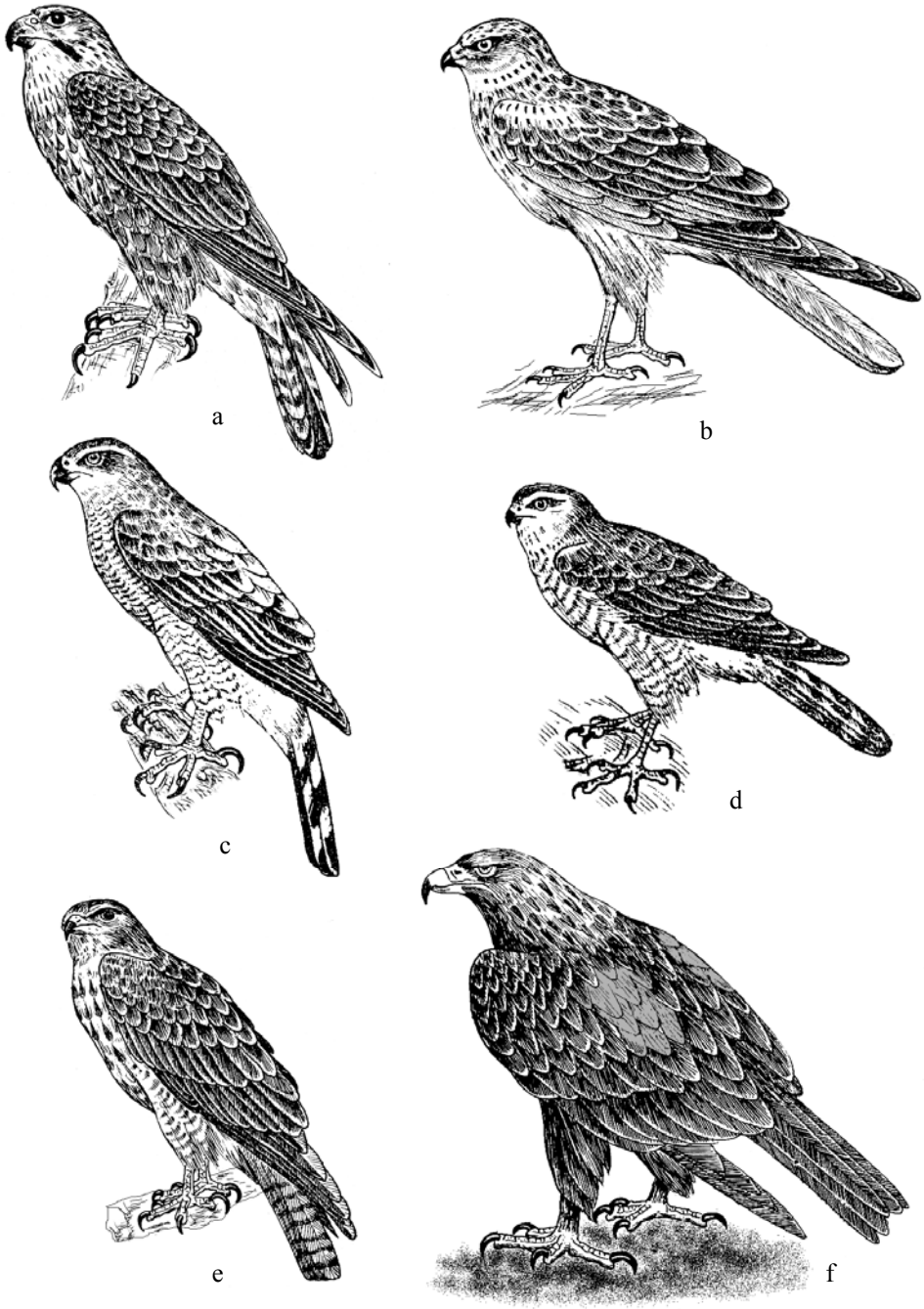
Bakcsó – *Nycticorax nycticorax* (Linnaeus, 1758)
A térség ritka kóborló madara. Szilágy községnél lőttek egy példányt 1925. IV. 9-én (AGÁRDI 1940).

Nagy kócsag – *Casmerodius albus* (Linnaeus, 1758)
Az utóbbi évtizedekben bekövetkezett országos felszaporodásával a Mecsek térségébe is eljutnak kóborló példányai. A régi szakirodalom (AGÁRDI 1940, HORVÁTH 1953) nem említi. 2004. IX. 8-án Pécsvárad határában észleltem az ún. Homok-domb oldalában tarlón 2 pd-t, Dézsmapajta térségében szintén tarlón 1 pd-t. E madarak a tarlón nyilvánvalóan mezei pockokra (*Microtus arvalis*) vadászgattak. 2004. VII. 17-én és 2005. IX. 23-án Lovászhetény alatt a halastavakon mozgott 1–1 példány. Csoportos előfordulását észleltem 2005. X. 1-én, mikor is az egy hete lehalászott halastavon Lovászheténynél 3 pd, Fazekasboda határában az alsó halastó iszapos-tócsás aljzatán 12 példány tartózkodott. Egy telelő példányt észleltünk Jaszenovics Tiborral Lovászhetény határában 2005. XII. 14-én. A madár a Róka-hegyi-patak medrében próbált táplálékot keresni az egyébként fagyos téli napon.

Szürke gém – *Ardea cinerea* Linnaeus 1758
A Mecsekben a 6-os úttól keletre található halastavak rendszeres látogatója, egyben a vizsgált térség leggyakoribb gémféléje. Lovászheténynél a halastavakon 2004. VII. 17-én Pázmándi Istvánnal 6+1+1+2+1 =11 példányt figyeltünk meg. Ezeknél a halastavaknál rendszeresen ott tartózkodik 1–2 példány. 2005. IX. 23-án 1+1+1 pd-t észleltem itt, majd a nap folyamán később Sikondán a horgásztó felett (Komló községhatár) láttam átrepülni alacsonyan egy példányt, mely nyilvánvalóan a nemrégiben lehalászott felső tóegység iszapos aljzatáról kelt fel. Lovászheténynél 2005. X. 1-én 2 pd-t, Fazekasbodánál a tó iszapos aljzatán 7 példányt észleltem. Ez alkalommal mindkét helyen kevesebben voltak a nagy kócsagoknál.

1. ábra. a) Fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fészek Komló–Mecsekfalu főutcáján 2005 nyarán. **b**) A fekete gólya (*Ciconia nigra*) Komlón, a Szöge-hegy erdőirtásán (**c**) bukkant fel 2004. június 17-én. **d**) A batla (*Plegadis falcinellus*) a térség rendkívül ritka madara. Utoljára Agárdi Ede észlelte Pécsváradnál 1931-ben. (Grafika és fotó: Fazekas I.)

2. ábra. a) Kerecsensólyom – *Falco cherrug*, **b**) barna rétihéja – *Circus aeruginosus*, **c**) héja – *Accipiter gentilis*, **d**) karvaly – *Accipiter nisus*, **e**) egerészölyv – *Buteo buteo*, **f**) parlagi sas – *Aquila heliaca* (Grafika: Fazekas I., Scholz 1955 nyomán)

GÓLYAFÉLÉK – CICONIIDAE

Fekete gólya – *Ciconia nigra* (Linnaeus, 1758)
Agárdi (1950a) Püspöknádasd (= Mecseknádasd) mellett a Rákos-patak fölött látott 1 pd-t kirepülni 1948. június 10-én. 1947 tavaszán is észlelt 2 pd-t a Mecsekben. Magam Lovászhetény határában a halastavakon figyeltem meg 1 adultus pd-t 2004. VII.17-én. Késői vonuló példányát észleltem ugyancsak Lovászheténynél a halastavakon 2005. IX. 23-án. Ez a madár a lehalászás alatt lévő tavaknál mozgott, időnként a közeli mezőgazdasági földekre is kitelepedett. *(A szerkesztő megjegyzése: Komlón, a Szöge-hegy erdőirtásán 2004. június 17-én egy példányt láttam a földön sétálva [1. ábra: b, c]. Kisvaszaron, az erdészeti központ közelében, az 1990-es évek elején néhány évig fészkelt.)*

Fehér gólya – *Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek peremén található falvak ritka fészkelő madara. Már AGÁRDI (1940) is kevésnek tartja számukat. Erzsébeten és Erdősmecskén kocsikereket tett fel a nyári konyha kéményére, és sikerült is megtelepítenie mindkét helyen a gólyát. HORVÁTH (1953) dolgozatában nem tesz említést a gólyáról. MOLNÁR (1984) Pécsvárad, Kisvaszar és Magyarszék községekből említi fészkelését. Egy adultus példány körözött alacsonyan Pécsvárad szélső házai és a 6-os főútvonal fölött 2004. VII. 17-én. Lovászhetény belterületén található egyetlen fészke útszéli villanyoszlop tetejére épült. Ez a fészek mind 2004-ben, mind 2005-ben elhagyott, lakatlan volt. Szászváron egy lakott fészke volt 2005-ben (Dobszai Orsolya szíves szóbeli közlése). *(A szerkesztő megjegyzése:Komló-Mecsekfaluban, a főutca egyik villanyoszlopán rendszeresen fészkel: lásd 1. ábra:a.)*

IBISZFÉLÉK – THRESKIORNITHIDAE

Batla – *Plegadis falcinellus* (Linnaeus, 1766) – 1. ábra: d
A térség rendkívül ritka a madara. Amikor még bőven volt hazánkban – főként a Kis-Balatonon – AGÁRDI (1940) Pécsvárad alatt a réten észlelt 1 példányt 1931. VII. 2-án.

RÉCEFÉLÉK – ANATIDAE

Bütykös hattyú – *Cygnus olor* (Gmelin, 1789)
Terjeszkedése és állománynövekedése kapcsán a kisebb mecseki tavakra is elvetődik, sőt már fészkelőként is megtelepedett. Egy adultus hím példányát észleltem 2004. IX. 8-án a Lovászhetény alatti halastavakon. A madár tőkés récék társaságában tartózkodott. A tóláncolat alsóbb tóegységén Fazekasboda határában 2005. május 31-én költésben találtam. A tó nyílt vizén 1 ad hím és 1 ad. tojó közrefogva vezette 6 pelyhes fiókáját, melyek ca. 3 hetesek. Lovászheténynél 2005. IX. 23-án a halastó lehalászása miatt az egyik teleltető tó vizén húzta meg magát egy család, azaz egy gúnár és egy tojó valamint a csaknem anyányi, de még röpképtelennek tűnő egységesen szürke tollazatú 5 fióka. A fiókák fejlettségéből ítélve, ez a család esetleg azonos lehet az V. 31-én a közeli fazekasbodai tavon látott 6-fiókás családdal. A tóláncolat egyik felsőbb taván aznap még 2 adultus példányt észleltem. Nyolc nappal később 2005. X. 1-én az 5-fiókás család ugyanott tartózkodott a teleltetőkön, de már csak 4 fiatal volt a két szülővel. Ezen a napon Fazekasboda alsó taván egy újabb családot találtam 8 fiatallal. Egy halőr elmondása szerint ezek még a napokban kilencen voltak. Valami „ragadozó” fogyasztja tehát a még röpképtelen bütykös hattyú fió-

kákat a térségben. Az is megállapítható, hogy 2005-ben legalább 2 pár *Cygnus olor* költött eredményesen ezen a tóláncolaton. Télen a fagy beálltáig is kihúzzák, 2005. XII. 14-én Lovászhetény halastavain 2 adultus példány lék szélén álldogált a jégen, tőkés récék társaságában.

Vetési lúd – *Anser fabalis* (Latham, 1787)
A Mecsek fölött bár ritka, de rendszeres átvonuló, leszállóhelyeiről a vizsgált területen az utóbbi időben nem hallottam. AGÁRDI (1940) Pécsvárad, Szellő és Kátoly határában még rendszeresen látta a vetéseken. Különösen sok jelent meg 1928/29 kemény telén nagy lilikekkel együtt. BANK (2004) több adatát közli, melyek átrepülő csapatokra vonatkoznak. Ezek alapján Pécsett a Központi temető fölött Molnár István erdőmérnök észlelt 1984. I. 23-án egy 50-es csapatot, 1985. XII. 24-én ugyanott egy 10-es csoportot. Molnár István további észlelései Pécs területén: 1985. I. 23., Őz utca fölött 21 pd; 1985. III. 24., Újmecsekalja 200 pd; 1985. XI. 30., Szalai A. utca fölött 200 pd.. Pécs területén a Hirdi homokbányánál 1984. III. 15-én Eilingsfeld T. és Miklós T. látott egy 24-es csapatot. Erzsébeten a halastavaknál 1984. II. 4-én Bank L. és Pongrácz V. észlelt egy 6-os csoportot, Hosszúheténynél 1984. X. 31-én ugyancsak Molnár István egy 195 madárból álló csapatot. Fazekasbodán a halastavaknál 1984. XII. 16-án Balikó Á. és Szekeres T. látott 3 példányt, 1985. II. 17-én Balikó Á. és társai 41 pd-t, majd 1985. XII. 15-én ugyancsak ők 15 pd-t észleltek.

Nagy lilik – *Anser albifrons* (Scopoli, 1769)
Az előző fajnál sokkal ritkábban vetődik a Mecsek fölé. Tulajdonképpen az utóbbi időkből csak a hegylábi vidékről vannak adatai. Szentlőrinc határában a tarcsapusztai tavaknál észlelt Závoczky Sz. és Winkelmann A. 1985. III. 10-én 15 példányt, majd 1985. III. 23-án 150-et (BANK 2004). AGÁRDI (1940) Pécsvárad, Szellő és Kátoly vetésein 1928/29 kemény telén „sokat" észlelt a leszálló vetési ludak között.

Kendermagos réce – *Anas strepera* Linnaeus, 1758
A Mecsekben a ritka vendégek közé számítható. Lovászhetény határában a Varasdi-patak visszaduzzasztásából létesített tóláncolat egyik halastaván egy hím példányt észleltem 2004. IX. 8-án. A madár 25 *Anas platyrhynchos* és 1 *Cygnus olor* társaságában a nyílt vízen tartózkodott a nádszegély mentén.

Csörgő réce – *Anas crecca* Linnaeus, 1758
Ritka átvonuló a területen. Lovászheténynél a halastavakon 1984. IV. 8-án Bank László és társai észleltek 4 példányt, Pécsett a hőerőmű zagytavain Wágner László látott 1984. IX. 29-én 5 darabot (BANK 2004).

Tőkés réce – *Anas platyrhynchos* Linnaeus, 1758
Jelenleg a duzzasztott halastavakon kis számban előfordul vonulási és fészkelési időszakban is. A mecseki tavakon csapatai kis létszámúak. Egyes fészkelő párok a patakok mentén magasabban fekvő erdős területekre is felhatolnak. Őszi gyülekező csapatát (25 pd) észleltem 2004. IX. 8-án a Lovászhetény alatti halastavakon. Hidas határában az Öregpatak mentén is költ. Itt 2005. V. 22-én egy felrepülő gácsért észleltem. Kis számban rendszeresen előfordul az Orfű (Mecsekrákos) melletti Pécsi-tavon. 2005. IX. 23-án mintegy 10 párat észleltem ott, páronként szétszóródva. Lovászhetény határában 2005. XII. 14-én 13 pd (7 hím és 6 tojó) tartózkodott a befagyó halastó még meglévő kis vízfelületén

és a jég szélén.

Cigányréce – *Aythya nyroca* (Güldenstadt, 1770)
AGÁRDI (1940) Máriakéménd határában 1922 kora tavaszán, zsombékos réten tőkés récék társaságában észlelt néhány példányt.

VÁGÓMADÁRFÉLÉK vagy HÉJAFÉLÉK – ACCIPITRIDAE

Darázsölyv – *Pernis apivorus* Linnaeus, 1758
A Mecsek rendszeres fészkelő madara. Állománya stabil. MOLNÁR (1984) a pécsi Mélyvölgyből az 1973, 1975 és 1976 évekből említi fészkelését. A Zengőre tett kirándulás során 2004. VII. 17-én 3 példányt észleltem. Közülük 1 pd Pécsvárad határában, a Bodzásvölgy oldalában tarvágás felett mozgott, majd a Zengő csúcsa fölött 2 pd repült át alacsonyan egymást követve. Néhány óra múlva Lovászhetény határában a halastavaknál is láttam 1 példányt, amely kis ideig a tavak, illetve a völgy felett körözött.

Barna kánya – *Milvus migrans* (Boddaert, 1783)
Egykor a Mecsek ritka fészkelő madara. HORVÁTH (1953) 1946. április 7-én 1–1 pd-t látott a Közép-Mecsek területén és a Máté-partnál. Cseresnyés Szilárd fészkét is tudta. A Magyar Természettudományi Múzeum gyűjteményében található egy példány, Mecsek lelőhellyel, melyet Szaláfay István gyűjtött 1953. IX. 20-án. MOLNÁR (1984) Kárász és Kisújbánya környékéről említi fészkelését 1960-ból. A Mecsek ÉK-i nyúlványainak a lábánál, de már a Sárköz síkján Bátaszék határában észleltem egy táplálkozó repülésben lévő példányt 2005. V. 22-én. A madár szántók felett mintegy 50–80 m magasságban vadászgatott.

Vörös kánya – *Milvus milvus* (Linnaeus, 1758)
Fontosnak tartom az országosan megritkult, s a kipusztulás szélére került madárfajnak a Mecsek távolabbi körzetéből származó adata közlését. Szentegát helység megjelöléssel 1990. VII. 2. gyűjtési dátummal egy juvenilis példány 2 szárnytolla került a Magyar Természettudomány Múzeum Madárgyűjteményébe Czvalinga István és Götz Frigyes ajándékaként.

Rétisas – *Haliaeetus albicilla* (Linnaeus, 1758)
Történelmileg a Mecsek fészkelő fajaként említhetjük. HORVÁTH (1953) a Jakab-hegy északi lábánál találta fészkét 1950. I. 6-án, mikoris a 2 adultus a fészek fölött körözött. A tojó később letojt, de a fészket még kikelés előtt tönkretették, a következő év (1951) márciusában pedig a fészkes fát is kivágták. Horváth Lajos feltételezése szerint a madár a pellérdi halastavak közelsége miatt költhetett ott, hiszen a halastavak megfelelő táplálékbázist jelentettek számára. Cseresnyés a mecseki Szuadó-völgyben találta 1 tojásos fészekalját 1952. III. 15-én. GERÉBY (1958) Pécs fölött keringő rétisas csoportról ad hírадást az Aquilában. Az akkori gemenci árvíz idején 1956. III. 28-án mintegy 30 madárból álló csoport keringett délelőtt 11 óra tájban a város fölött kb. 300 m magasságban, amire a járókelők közül sokan felfigyeltek. BANK (2004) 3 adatot említ a Fazekasboda melletti halastavakról: 1984. V. 26. 1 immaturus pd. (Bank L. és Pongrácz V.); 1985. XI. 17. 1 immaturus pd. (Balikó Á. és Szekeres T.); 1985. XII. 15. 1 immaturus pd. (Balikó Á. és társai). A Mecsek fölött ma is akadnak átrepülők. Egy fehérfarkú adultus példányt észleltem 2004. VII. 17-én Pécsvárad határában. A madár mintegy 400 m magasan húzott át

vitorlázva északi irányba a Zengő tömbje felett. 2004. VII. 29-én pedig egy immaturus példányt figyeltem meg Óbánya község határban, a madár viszonylag alacsonyan, 100–150 m magasságban húzott a község fölötti felhagyott „Szőlőskertek" felett északnyugat felé. *(A szerkesztő megjegyzése: Megtelepedését a Baranyai-Hegyháton 2000-ben észlelték először. Fészkel Kisvaszaron, a Vágyom-völgyben [vö. Fazekas 2004].)*

Kígyászölyv – *Circaetus gallicus* (Gmelin, 1788)
A Mecsek ritka átvonuló, s még ritkább fészkelő madara. AGÁRDI (1929a, 1940) szerint Pécsvárad határában, a Zengő tövében 1–1 pár fészkelt 1924-ben (május 16) és 1926 áprilisában. Horváth (1953) tíz éves kutatása során mindössze egy alkalommal észlelte jelenlétét: 1948. IV. 25. Büdös-kút, (Kelet-Mecsek). BANK (2004) két adatát említi: 1984. IV. 29-én Kővágószőlős határában a Jakab-hegyen észlelt 1 pd-t, Pécsváradnál pedig 1985. IV. 21-én Wágner László figyelt meg egyet.

Barna rétihéja – *Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek nádassal és gyékénnyel benőtt halastavainak szórványos elterjedésű, rendszeres fészkelő madara. 2004. VII. 17-én három példány együtt mozgott Lovászhetény határában a halastavak náddal és keskenylevelű gyékénnyel (*Typha angustifolia*) fedett északi része fölött, ugyanekkor egy adultus tojó példány a déli rész felől a közeli tarlóra száll ki, ahol táplálékkereső repülésbe kezdett. Ugyanitt 2005. V. 22-én 1 hím pd-t észleltem, mely a nádas felett szállongott. Épp kotlási idő lévén feltételezhető, hogy a tojó ekkor már a fészkén ült. Fazekasboda határában a Karasica visszaduzzasztásából keletkezett tó fölött észleltem szintén egy magányos hím példányt 2005. V. 31-én. Költése itt is feltételezhető. 2005. IX. 23-án egy adultus tojó példány Lovászhetény határában még a halastavaknál mozgott, de nyolc nappal később már nem észleltem.

Kékes rétihéja – *Circus cyaneus* (Linnaeus, 1766)
AGÁRDI (1940), mint írja 1922. V. 29-én az első magyarországi fészkelését fedezte fel Kátoly község határában egy akkor még meglévő 6–800 négyszögöl nagyságú nádasban. Másodszor, 1925. VI. 9-én ugyanott talált 4, még elég friss tojást, melyeket gyűjteményében helyezett el. A tojások méretei: 48 x 37,5 ; 49 x 37 ; 48 x 37 ; 48,5 x 39 mm. Később a kis nádast kiirtották, s a vizet levezették, ezzel megszűnt a kékes rétihéja fészkelőhelye.

Fakó rétihéja – *Circus macrourus* (S. G. Gmelin, 1771)
Feltehetően mint rendkívül ritka átvonuló átrepül alkalmanként a Mecsek légterében. Mindezt egy saját megfigyeléssel tudom alátámasztani. Egy adultus hím példányát észleltem 2003. IV. 12-én Szentlőrinc határában. A madár a várostól mintegy 1 km-rel délre a Sellye felé vezető vasútvonal közelében egy akácos erdősáv mentén zöldellő búzatáblák fölött alant vitorlázva haladt délnyugat felől északkeleti irányba. Repülési magassága (táplálkozó repülés) 5–12 méter volt, csak a közeli akácos erdősáv miatt emelkedett 20 méteres magasságba és haladt tovább északkelet felé. Bár az észlelés helyszíne még nem a Mecsek területén van, az adatot a madár ritkasága miatt is szükségesnek tartom itt közzétenni. Feltételezhetően ez az orosz pusztákon fészkelő átvonuló madár további északkeleti irányú útvonala alapján átrepült valahol a Mecsek felett is.

Héja – *Accipiter gentilis* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek erdeinek és erdőfoltjainak elterjedt és rendszeres fészkelő madara. Mint az ország más területein is, nagyjából tízszer kevesebb van belőle, mint egerészölyvből. Ezt

bizonyítják BANK László (1995) és társai ragadozó madár számlálásai is. A hetvehelyi erdészet területén 1991–1993 időközében végzett állományfelvételek során 15 pár héja fészkelését állapították meg, szemben a 128 lakott egerészölyv fészekkel. Észleléseim az alábbiak: Lovászhetény határában a halastavak déli része felett 2004. VII. 17-én a tószegély fasorában pihent 1 ad. tojó példány. Közeledésemre, a szürke gémek felrebbenésekor, a közeli ligetbe repült be. 2004. VII. 29-én egy hím pd-t észleltem Óbánya mellett, mely karmaiban zsákmánnyal húzott a Wagnöder-malom mögötti hegyen, a fakoronák fölött.

Karvaly – *Accipiter nisus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek szórványosan előforduló, viszonylag ritka fészkelő madara. HORVÁTH (1953) a Misina-tető déli oldalán találta fészkelve 1948. V. 13-án. A fészek 5 frissen lerakott tojást tartalmazott. Ugyanott észlelt 1–1 példányt 1946. II. 1-én és II. 16-án, majd 2 madarat II. 20-án, további 1 példányt III. 19-én. A Nyugat-Mecsekben Patacs közelében észlelt 1 karvalyt 1946. III. 28-án. BANK László (1995) és munkatársai a hetvehelyi erdészet területének (10 700 ha) ragadozó madár felmérése során 1991–1993 időközében 3 pár fészkelését állapította meg. Számarányát jól kifejezi, hogy az összesen 150 lakott Accipitridae fészekből, csupán 3 volt a karvalyé. Költő állománya az egész Mecsekben sem lehet több 10 párnál. Magam 2003. XI. 8-án Óbányánál észleltem 1 juvenilis tojó példányt. Erős vonulását tapasztaltam 2005. X. 1-én, mikor is három helyen találkoztam 1–1 adultus példánnyal, mindhárom tojó. Az első Zengővárkony keleti határában szántók fölött repült át, miközben egy egerészölyv üldözőbe vette. Később Fazekasboda község szélén a Karasica völgyében láttam egy példányt, mely felé szintén a közelben tartózkodó egerészölyv pár egyik tagja indult. Délután Zengővárkony község fölött repült át egy példány. Téli előfordulását észleltük 2005. XII. 14-én: Lovászhetény határában a késő délutáni szürkületben vadászott 1 példány.

Egerészölyv – *Buteo buteo* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek erdeiben elterjedt fészkelő faj, itt is mint országosan, a leggyakoribb ragadozó madár. BANK László (1995) a hetvehelyi erdészet területének ragadozó madár felmérése során a 10 700 hektárnyi kiterjedésű erdőben 1991–1993 időközében 128 pár fészkelését állapította meg. Megfigyeléseim: Óbánya határában 2+2 pd-t észleltük Jaszenovics Tiborral a Ziegler-földek bokorerdei fölött ill. a Döngölt-árok fölött. A Réka-vár (Mecseknádasd) környékén 2 pd-t észleltünk 2005. V. 28-án, Ófalu határában bokros legelőn villanyoszlopról leső 1–1 példányát észleltem 2005. V. 30-án. Párban észleltem 2005. X. 1-én Lovászheténynél és Fazekasbodánál. Ugyanezen a napon 1–1 táplálékra leső példány Zengővárkonynál, 1–1 példány Nagypall határában szántóföldek térségében.

Gatyás ölyv – *Buteo lagopus* (Pontoppidan, 1763)
A Mecsek térségének ritka átvonuló madara. A szakirodalom nem említi a vizsgált területről. Egy átrepülő adultus tojó példányát észleltem 2005. X. 28-án, mely északkeletről délnyugat felé húzott át a Mecsek felett Lovászheténynél. A 14 óra tájban (zóna idő szerint 13 óra!) érkező, magasságát veszített madár a délutáni napsütésben néhány körrel feljebb termikelt a szántóként művelt dombvonulat felett, majd húzott tovább Pécsvárad irányába.

Békászó sas – *Aquila pomarina* C. L. Brehm, 1831
AGÁRDI (1954 a) ritkának tartja. Fészkére először 1924-ben Pécsváradon bukkant rá, má-

sodszor pedig 1950-ben az első fészek helyétől légvonalban mintegy 6 km-re keleti irányba, Zengővárkony község határában. Ez utóbbi fészek cseres tölgyesben volt tölgyfán, 20 m magasan. A fészekalj 1950 május 15-én egy tojásból állt, ugyanúgy, mint egy héttel korábban május 8-án. Két évvel korábban ugyanebben a fészekben barna kánya (*Milvus migrans*) költött. Harmadízben 1963. V. 18-án bukkan a fészkére Pécsvárad határában. A fészek bükkfán 13 méter magasan volt, a kotló madár a fészken ült (AGÁRDI 1966). Az utóbbi évtizedekből Bank László két adatát említhetem: 1984. IV. 8-án Lovászhetény határában a halastavaknál észlelt társaival 1 példányt, majd 1985. V. 14-én Fazekasboda határában látott egyet (BANK 2004).

Parlagi sas – *Aquila heliaca* (Savigny, 1809)
A Mecsek ritka fészkelő madara. Alkalmilag költ 1–1 pár. HORVÁTH (1953) 1 példányt figyelt meg 1951. III. 25-én a Szuadó-völgy felett a Nyugat-Mecsekben. Később ugyanitt Cseresnyés Szilárd a fészkét is megtalálta, melyben 2 tojás volt. Bank László és társai 1984. IV. 8-án Lovászheténynél a halastavaknál láttak 1 immaturus példányt, Fekednél pedig Gregorits J. észlelt 1 pd-t 1984. V. 6-án (BANK 2004).

Szirti sas – *Aquila chrysaetos* (Linnaeus, 1758)
AGÁRDI (1940) egy előfordulást említ, miszerint Pécsváradon az uradalmi erdőn 1929. februárjában elpusztulva találtak egyet.

Törpesas – *Hieraaetus pennatus* (Gmelin, 1788)
AGÁRDI (1950a) a Zengő közelében találta fészkelve mintegy 1 km távolságra északnyugatra, elegyes szálerdőben. A fészek hársfán (*Tilia* sp.) épült 18 m magasan. A fészekalj 1948 május 9-én két egyszínű fehér friss tojásból állt. Ugyancsak AGÁRDI (1950a) szerint 1930 májusában törpesast lőttek a Mecsekben nem messze ehhez a ponthoz. Cseresnyés a Szuadó-völgyben találta 2 tojásos fészekalját 1950. V. 2-án. MOLNÁR (1984) az 1980-as évben Zengővárkony határában valószínűsíti fészkelését.

HALÁSZSASFÉLÉK – PANDIONIDAE

Halászsas – *Pandion haliaetus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ritka átvonuló madara. Nagypall mellett a halastavaknál észlelt Szekeres T. és Kirchner Á. 1985. IV. 5-én 1 példányt (BANK 2004).

SÓLYOMFÉLÉK – FALCONIDAE

Vörös vércse – *Falco tinnunculus* (Linnaeus, 1758)
AGÁRDI (1940) szerint „egy-két párban mindenhol megtalálható".- s ez vonatkozik az 1920-as és 1930-as évekre. Erzsébet határában 7 tojásos fészekalját találta 1925. IV. 24-én, akácfán. Magam az elmúlt három év (2003, 2004, 2005) megfigyelései során a Mecsek területén mindössze egy alkalommal találkoztam vele: 2005. X. 1-én 1 hím példány Pécsvárad keleti határában szántóföldek fölött repült át. Szentlőrinc határában, már a síkvidéki részen észleltem 2003. IV. 12-én 1 példányt. Ugyancsak Szentlőrinc határában a Bükkösdi-víznél észleltek 1-1 példányt 1984. II. 13-án és 1984. II. 27-én, a tarcsapusztai tavaknál pedig 1 példányt 1984. XII. 15-én (BANK 2004).

Kék vércse – *Falco vespertinus* Linnaeus, 1766
A Mecsek területén mint rendkívül ritka kóborló fordul elő a nyárvégi időszakban. AGÁRDI (1940) Szellő község határában észlelt feltehetően egy példányt 1931 őszén.

Kis sólyom – *Falco columbarius* (Linnaeus, 1758)
Ritka téli vendég a Mecsek területén. AGÁRDI (1940) Püspökszenterzsébet (= Erzsébet) község határában lőtt egy példányt 1924. I. 10-én. MOLNÁR (1984) egy észlelését említi: Hosszúhetény, 1982. XI. 12.

Kabasólyom – *Falco subbuteo* (Linnaeus, 1758)
Lovászhetény határában, 2004-ben feltételezhetően költött 1 pár. A területbejáráson, 2004. VII. 17-én az itteni halastavaknál többször észleltem egy adultus példányt. Az öreg madár fészeknél adott síró „ki-ki-ki" hangja is többször hallható volt. Egy déli irányba vonuló példányát észleltem 2004. IX. 8-án a Pécsváradi-patak mentén a szilágypusztai halastavak közelében. Vonulásában a patak menti erdősávot követte. Két fiatal az évi példányt észleltem 2005. IX. 23-án Lovászhetény határában a halastavaknál. A madarak kitartóan rovarásztak a völgy fölött a levegőben, többnyire 50–150 méteres magasságban, de néha lejöttek egészen a tavakat fedő gyékényzóna fölé. Feltehetően itt keltek és nevelkedtek a környéken.

Kerecsensólyom – *Falco cherrug* (Gray, 1834)
A Mecsek egykori ritka fészkelő madara. Agárdi Ede, ki különös figyelemmel kísérte a ragadozó madarakat, s már 40 éve járta a Mecseket, saját bevallása szerint nem talált sólyomfészket. Végül Bátaszék határában, a tágabb értelemben vett Mecsek keleti lábánál (Geresdi-dombság) bukkan rá először 1944. május 7-én egy kerecsensólyom fészekre. A fészekalj 3 tojásból állott, a tojások erősen kotlottak, bennük fejlett embriókkal. Két év múlva 1946. április 18-án ugyanott csak a repülő kerecsen párt látta, a fészkes tölgyfa már nem volt meg, a télen kivágták (AGÁRDI 1950b). Cseresnyés Szilárd viszont a Mecsek területén 1959. IV. 15-én a Szuadó-völgyben gyűjtött egy 4-es fészekaljat, mely a Magyar Természettudományi Múzeumban található.

Vándorsólyom – *Falco peregrinus* (Tunstall, 1711)
A Mecsek ritka átvonuló madara. 2004. XI. 2-án 1 hím példányt észleltem, mely Pécsvárad alatt a magasfeszültségű vezeték mentén déli irányba vonult. Ezt megelőzően a madár szántók fölött egy vetési varjú csapatba vágott , s miután a csapat menekülve beszállt a mellettem lévő fasor koronájába, a sólyom tovább húzott, s felült az ott húzódó magasfeszültségű vezeték legközelebbi tartóoszlopának felső részére. Mintegy 5 perc után tovább repült délnyugat felé, s felült a következő oszlop hasonló pontjára, ahonnan 20 perc múlva repült tovább a vezeték vonalában tovább délnyugat felé.

FÁCÁNFÉLÉK – PHASIANIDAE

Fogoly – *Perdix perdix* (Linnaeus, 1758)
Ennél a fajnál teljes egészében idézem AGÁRDI Ede (1940) leírását: „Közel az erdőkhöz és a hegyekhez kevés van, ellenben az erdőktől, hegytől távoli községek határai fogolyban gazdag területek. Van egy preparált albínóm, amelyet Fazekasboda határában olyan csapatból lőttek, amelyben két albínó is volt. Egy másik részleges albínóm színezete piszkos fehér alapon kevés rozsdavörös szabálytalan alakú nagyrészt elmosódott folttal tarkított. Szeme piros volt (Erdősmecske, 1939. XI.).

Gyűjteményemben egy 12-es, egy 14-es, egy 18-as és egy 23-as fészekalj van." A mezőgazdasági vegyszerek bevezetése és elterjesztése óta, nagyjából az 1960-as évek elejétől kezdve, a fogoly állomány országosan megfogyatkozott, sok helyről teljesen eltűnt, így a Mecsekből is.

Fürj – *Coturnix coturnix* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek „fennsíki" szántóinak és legelőinek szórványos fészkelő madara. Mecseknádasd határában a Vörös-hegy kiterjedt dombháti gabonavetésében szólt 1 pd közel az erdőhöz 2005. V. 29-én. Másnap ugyanitt szólt, s tőle 200 méterre ugyanabban a kalászát hányó gabonavetésben + 1 pd. szólt. Ófalu határában szórt bokrokkal benőtt dombháti gyepterületen 2005. V. 30-án hallottam 1 pd-t. Fürj is bővebben volt a régi időkben, az 1900-as évek elején, de már AGÁRDI (1940) is megfogyatkozásáról panaszkodik. Két késői költésre vonatkozó adatot közöl: 1937. VIII. 27-én Erdősmecske határában lóherésben még tojásait találta; az 1932. VIII. 7-én Szellő határában lőtt fürjben csaknem teljesen kifejlődött kemény héjú tojást talált. Legkésőbb október végén találkozott fürjjel. A fürj tehát dacol a nehéz időkkel, s kis számban ma is költ a Mecsek peremvidékeinek mezőgazdasági területein.

Fácán – *Phasianus colchicus* (Linnaeus, 1758)
Egyetlen betelepített madárfajunk Magyarországon a fácán, a Mecsekben is elterjedt fészkelő madár. PURGER és társai (2004b) Pécs külterületén felhagyott külszínfejtésű szénbánya környékén észlelték költési időben. A Zengő tömbjén is költ. 2004. VII. 17-én a Zengőre felvezető sárgajelzésű turistaút mellett, bükkösben lévő vágásterületen egy adultus tojó röppent fel előlem. Csibéi a sűrűben mozdulatlanul maradtak. Ugyanezen a napon ad. hím elvedlett karevezőjét, valamint egy elvedlett kézevezőt találtam a fenti térségben. 2004. VII. 29-én Jaszenovics Tibor észlelte egy kakas hangját Óbánya határában, a Ziegler-földeken. Mecseknádasd határában a Vörös-hegy fennsíki szántóinál műút szélén szedegető tojó példányát észleltem 2005. V. 29-én. Ófalu határában a dombháti cserjésedő felhagyott legelőkön 1–1 kakas rikoltását lehetett hallani 2005. V. 30-án. Lovászhetény halastavai környékén is rendszeres fészkelő, 2005. IX. 23-án 1+1 kakast és 2+1 tyúkot észleltem, melyek a tavat övező sásos zónából röppentek fel. Ugyanezen a napon Szilágy község mellett műút szélén szedegető fejlett örvű hímet is megfigyeltem, mely a *Phasianus colchicus torquatus* alfajt képviseli. Ez az alfaj országosan is a leggyakoribb, s nyilvánvalóan a Mecsekben is az. Pécsvárad határában behavazott mezőn szedegető példányait (1+1+1) észleltük 2005. XII. 15-én a 6-os főútvonal közelében.

GUVATFÉLÉK – RALLLIDAE

Guvat – *Rallus aquaticus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsekben a mesterségesen létesített, völgyzáró gátas halastavak sás-zsombékos, nádas és gyékényes szegélyzónájában rendszeres fészkelő. Lovászhetény határában a halastavakon 2005. IX. 23-án a széleslevelű gyékény (*Typha latifolia*) alkotta szegélyzónából 2 + 1 + 1 példány hangját hallottam. Ugyanitt 2005. X. 28-án is hallottam l példány hangját. AGÁRDI (1940) Erzsébet és Szellő határából a rétek kaszálásából kapott fészekaljakat. Mint írja gyűjteményében egy 9-es, egy 10-es és egy 13-as fészekalj van. Egy alkalommal áttelelő példányt is észlelt. Áttelelést megkezdő két példányt magam is észleltem 2005.

XII. 14-én a lovászhetényi halastavakon.

Pettyes vízicsibe – *Porzana porzana* (Linnaeus, 1766)
A Mecsek perem területeinek rejtett életű, ritka átvonuló madara. Erzsébet község határában a réten fogtak egy példányt 1927. IX. 13-án, Erdősmecske határában pedig 1936. őszén (AGÁRDI 1940).

Haris – *Crex crex* (Linnaeus, 1758)
Az 1920-as és 1930-as években, mint AGÁRDI (1940) írja mindenfelé lehetett hallani Pécsvárad környékén május-júniusban. Gyűjteményében egy 8-as, két 9-es és egy 11-es fészekalj van. Napjainkra ez a fokozottan védett madár országosan, sőt Európa szerte megritkult, de élőhely igényeinek ismeretében nem lehetetlen, hogy a Kelet-Mecsekből lefutó széles völgyek rétjein ismét előkerül.

Vízityúk – *Gallinula chloropus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek völgyzáró gátas halastavainak rendszeres fészkelő madara. Lovászhetény határában a műúttól délre lévő halastavakon 2005. IX. 23-án 3 példányt észleltem egyesével. Az egyik közülük a lehalászott tóegység nádas és gyékényes övezte iszapos tócsáin szedegetett, a másik egy magasvizű tóegység nyílt vizén, hínárnövényzet között úszkálva csipegetett a víz felszínéről, a harmadik jellegzetes revírtartó hangját „kru-ty" hallatta a sűrű gyékényesből. Ugyanitt, a széleslevelű gyékénnyel (*Typha latifolia*) csaknem teljesen benőtt tó szabad vízfoltján 2005. X. 1-én 1 adultus példányt észleltem. AGÁRDI (1940) mindössze egyetlen fészkét találta, Somogy (ma Pécshez tartozik) község határában vasúti töltés mellett keletkezett kis nádas foltban 1926. VI. 13-án.

Szárcsa – *Fulica atra* Linnaeus, 1758
A Mecsek perem területein a vízinövényzettel részlegesen benőtt halastavak rendszeres fészkelő madara kis számban. A Lovászhetény alatti tóláncolat műút menti tóegységén 2005-ben 3 pár telepedett meg. A 2005. V. 31-i bejáráson ugyanott 7, majd 2005. X. 1-én 5 adult példányát észleltem a nyílt vízen. Fazekasboda halastavain Balikó Á. és Szekeres T. 1984. XII. 16-án 16 példányt észlelt. AGÁRDI (1940) idejében csupán átvonuló madár volt a vizsgált térségben. Két telelő példányt észleltünk a Lovászhetényi halastavakon 2005. XII. 14-én.

DARUFÉLÉK – GRUIDAE

Daru – *Grus grus* (Linnaeus, 1758)
A térségben ritka átvonulónak számít, bár áthúzó csapatai olykor megfigyelhetők. AGÁRDI (1962) Pécsvárad fölött észlelt 1959. III. 26-án egy magasságát vesztett vonuló csapatot, mely a város fölött felkörözve észak felé távozott. Wágner László 1985. III. 24-én 20-as csapatot, 1984. IX. 29-én pedig 4 pd-t látott átrepülni Pécs fölött. Molnár István ugyancsak 1984. III. 24-én Pécs-Újmecsekalján észlelt egy 21-es csapatot (BANK 2004). Ónodi Miklós 1996. III. 20-án Pécs fölött áthúzó 160 pd-t számláló csapatát látta (HADARICS 1996). Magam egy alkalommal észleltem, 2005. X. 28-án Lovászheténytől keletre húzott át egy 83 példányból álló csapat. Az északkelet felől hangos krúgatással közeledő raj „V" alakú kötelékét megbontva termikelni kezdett a domb vonulat felett 14 óra tájban (zóna idő szerint 13 óra!), majd tovább húzott Pécsvárad irányába. Feltehetően ugyanezt a csapatot látta fiam, Bankovics András két órával korábban 12 órakor Kunszentmiklóson, amint magasan húztak át enyhén DDNy-i irányba a város felett. A Tiszántúltól eltérően ebben a térségben, azaz már a Duna vonalán is, ritkák a nagyobb létszámú daru csapatok.

LILEFÉLÉK – CHARADRIIDAE

Bíbic – *Vanellus vanellus* (Linnaeus, 1758)
AGÁRDI (1940) a Mecsekalja községeinek határaiból még alkalmi fészkelőként említi. Pécsvárad rétjein 2–3 pár, Erzsébeten 2 pár, Berkesden 1–2 pár, Lovászhetényben 1–2 pár, Erdősmecskén 2 pár is költött abban az időben. Egy áttelelő példányt észlelt 1937. I. 15-én Pécsváradnál. MOLNÁR (1984) Szászvár vizenyős rétjein 1960-ban még valószínűsíti fészkelését. Az elmúlt 3 év megfigyelései során (2003–2005) egyszer sem észleltem a bejárt területeken.

SZALONKAFÉLÉK – SCOLOPACIDAE

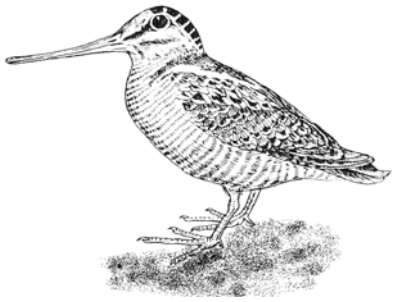
Temminck-partfutó – *Calidris temminckii* (Leisler, 1812)
Mint ritka átvonuló. alkalmilag elvetődik a térségbe. Pécsett a hőerőmű zagytavainál Wágner László észlelt 1 példányt 1984. IX. 29-én (Bank, 2004).

Sárszalonka – *Gallinago gallinago* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek peremvidékén a völgyalji rétek kisszámú, de rendszeres átvonuló madara. AGÁRDI (1940) is többször észlelte. Megfigyelései az alábbiak: Pécsvárad, 1920. II. 23. (több pd. /2+/), 1921. III. 20. (9 pd), III. 25. (4 pd), III. 28. (5 pd), IV. 3. (6 pd); Máriakéménd, 1922. III. 10. (9 pd), III. 25. (4 pd), III. 27. (2 pd), IV. 1. (20 pd), IV. 14. (1 pd); Kátoly, 1923. II, 4. (1 pd); Erzsébet, 1929. III. 13. (2 pd); Apátvarasd, 1933. X. 23. (1 pd). Ez utóbbi madár egy kukoricás melletti szántóföldön tartózkodott. Az újabb időkben 1985. X. 13-án Szentlőrincen a Tarcsapusztai tavaknál Winkelmann A. és Závoczky Sz. észlelt 4 példányt (BANK 2004). Magam 2005. X. 28-án észleltem 1 példányt, mely Lovászhetény határában a lehalászott halastavak aljzatáról röppent fel előlem.

Erdei szalonka – *Scolopax rusticola* (Linnaeus, 1758)
Nyilvánvalóan, a Mecsek erdeinek rendszeres és elterjedt átvonuló és ritka fészkelő madara, bár erről kevés irodalmi adat tanúskodik. AGÁRDI (1940) megadja évente az első tavaszi megfigyelésének és a húzás tetőpontjának dátumait, amit itt táblázatba foglalva közlök. Mecseki fészkeléséről Agárdi hat esetben tudott. HORVÁTH Lajos (1953) is több alkalommal találkozott erdei szalonkával. Adatai az alábbiak: Kisújbánya, 1946. III. 23., l pd.; Zobákpuszta, 1946. IV. 7.,1 pd.; Réka-völgy, 1950. VII. 6., 1 pd. Ez utóbbi adat az ő feltételezése szerint is fészkelésre utal. BANK László (2004) 1984. III. 30-án Magyaregregynél, 1985. IV. 13-án Hosszúheténynél észlelt 1–1 példányt.

1. táblázat. *Az erdei szalonka (Scolopax rusticola) érkezése és húzásának tetőpontja a Kelet-Mecsekben (AGÁRDI 1940 nyomán)*

Első észlelés	Húzás a tetőpontján
1933. 03. 18.	1933. 04. 02.
1934. 03. 10.	1934. 03. 26.
1935. 03. 22.	1935. 03. 25.
1936. 02. 26.	1936. 03. 21.
1937. 03. 04.	1937. 03. 12. és 26.
1938. 03. 06.	1938. 03. 25.
1939. 03. 10.	1939. 03. 25.
1940. 03. 24.	1940. 03. 27. és 04. 10.

3. ábra. Erdei szalonka – *Scolopax rusticola (Grafika: Fazekas I.)*

Nagy póling – *Numenius arquata* (Linnaeus, 1758)
Egykor a Mecsek peremvidékén is meg-meg jelent vonuláson. Ma ez, a faj állománycsökkenése és a táj-, illetve élőhely átalakítások miatt aligha képzelhető. AGÁRDI (1940) az alábbi esetekben észlelte (mennyiségeket nem említ, feltételezhetően 1–1 példány mutatkozott): Pécsvárad, 1921. III. 28., Erzsébet, 1923. XI. 2., Pécsvárad, 1936. XI. 29., Erdősmecske, 1936. III. 23., 1938. XI. 15. és XI. 16.

Erdei cankó – *Tringa ochropus* Linnaeus, 1758
A Mecsek ritka átvonuló, s még ritkább telelő madara. AGÁRDI (1940) elég gyakran találkozott vele, főként január, április és november hónapokban sekélyvizű patakok mentén. Bank László és társai 1984. IV. 8-án láttak 3 példányt Lovászheténynél a halastavakon. Balikó Á. és társai Fazekasbodán a halastavakon figyeltek meg 2 példányt 1984. X. 14-én. Lovászheténynél a halastavakon Szekeres T. 1985-ben többször észlelte. Először május 5-én 2 példányt, majd május 19-én 1 példányt, augusztus 4-én 4 példányt, s szeptember 1-jén 2 példányt látott (BANK 2004). Magam 2005. X. 28-án észleltem a Lovászhetény határában a lehalászott halastavon 1 példányt. Ugyanekkor +1 példányt láttam a szomszédos, még le nem halászott tavon, mely a tó uszadékos szegélynövényzetéről repült fel jellegzetes hangját hallatva. Nem kizárt, hogy a két madár azonos egyed.

Billegetőcankó – *Actitis hypoleucos* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ritka, bár valószínű rendszeres átvonuló madara. Fazekasboda határában a halastavakon észlelt 1985. IV. 14-én 1 példányt Balikó Á. és Szekeres T., majd 1985. V. 19-én Lovászheténynél a halastavakon Szekeres T. három egyedet látott (BANK 2004).

GALAMBFÉLÉK – COLUMBIDAE

Parlagi galamb – *Columba livia f. domestica* (Gmelin, 1789)
Pécs városában elterjedt és nagyszámú fészkelő madár. Költ Pécsváradon és Komlón is. 2005. V. 30-án kis csapatát észleltem, amint Ófalu legelői felett húzott át Pécsvárad irányából a Mecsek északkeleti szegély területei felé tartva.

Kék galamb – *Columba oenas* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek bükköseinek rendszeres fészkelő madara. A Zengő tömbjén 2004. VII. 17-én bükkösökben mintegy 10 hektárnyi területen három különböző helyen hallottam szólni. Óbánya felett az Óbányai-patak völgyoldali bükköseiben 2004. VII. 8-án 2 helyen szólt 1-1 pd. Balkáni gerlékhez társult egyetlen példányát észleltem 2004. XI. 2-án Pécsvárad keleti határában. Az 51 balkáni gerléből és 1 kék galambból álló csapat mezőgazdasági táblákkal övezett akác erdősávon pihent. Érdekesképp egy évvel később 500 méterrel odébb hasonlóan balkáni gerle csapatban észleltem egy példányt. Ekkor, 2005. X. 1-én kukorica tarló fölött villanyvezetéken pihent 29 balkáni gerle között 1 kék galamb. Könnyen feltételezhető, hogy az előző évi egyed. BANK (2004) két telelő adatot közöl. Pécsvárad határában a szilágypusztai halastavaknál 1984. I. 7-én 30 példányt (Balikó Á. és Balikó L.), Pécs fölött Tettye-Kantavárnál 1985. II. 2-án 1 példányt (Bank L. és Czeininger T.) figyeltek meg.

Örvös galamb – *Columba palumbus* (Linnaeus, 1758)
Az utóbbi 15 évben országosan gyakorivá és elterjedtebbé vált faj országos gyakoriságát a mecseki állomány nem tükrözi. Itt a 2000-es években is viszonylag ritkának tekinthető.

Az Óbánya fölötti erdőket járva 2004. VII. 8-án mindössze 1 pd-t hallottam szólni. A Lovászhetényi halastavakat övező berekszerű ligetben 2004. VII. 17-én ugyancsak 1 pd-t észleltem. Ófalu határában 2005. V. 30-án csaknem teljes bejárással is mindössze egy helyről, a „Kalktal" völgyből hallottam feltehetően ugyanannak az egyednek a hangját több alkalommal is. A fentieket HORVÁTH (1953) múltbeli megállapításai is megerősítik, mikor ezt írja: „Ez nem a Mecsek madara. Sohasem találtam fészkelve, s nem is láttam a költési szezonban.". Mindezt 10 éves kutatási idő után jelenti ki. MOLNÁR (1984) szintén szórványos fészkelőnek tartja, költését Magyaregregy, Váralja, Nagymányok, Zengővárkony és Mecseknádasd határából említi. Az őszi vonulása időszakában tett bejárás során: 2005. IX. 23-án, Szilágy község mellett akácos erdősávban észleltem 1 példányt. Terjeszkedésével, állomány növekedésével, illetve urbanizációjával kapcsolatosan várható lesz áttelelésének gyakoribbá válása is főleg az illír jellegű mecseki területeken. Budapesten az Orczy-kertben a 2000-es évek elején már észleltem áttelelő példányt. 2005. X. 12. és X. 21. között 3 pd még rendszeresen az ELTE Botanikus Kertje térségében tartózkodott Budapesten. Bank L. és Pongrácz V. 1984. II. 4-én Erzsébet mellett a halastavaknál észleltek 1 áttelelő példányt (BANK 2004), bár ez a dátumból ítélve, akár korai érkező is lehetett. *(A szerkesztő megjegyzése: az 1990-es évek közepétől kezdődően Komló környékén gyakori fészkelővé vált. A komlói Majális tér 60 éves lucfenyőjén és egy borostyánnal erősen benőtt idős kocsánytalan tölgyön folyamatosan fészkelnek.)*

Balkáni gerle – *Streptopelia decaocto* (Frivaldszky, 1838)
A Mecsek településeinek elterjedt fészkelő madara. AGÁRDI (1943) 1943. VI. 3-án észleli először Pécsett. Ugyanazon a tavaszon észlelte először a Mecsek tágabbi körzetében is, Báta községben 1943. V. 2-án, Németboly községben 1943. V. 23-án. A Kelet-Mecsek belsőbb területén, Hosszúhetényben 1955. VIII. 22-én hallották szólni először (AGÁRDI 1959). Ősszel csapatokba verődve a városokon és falvakon kívül fekvő mezőgazdasági területekere is kilátogat. Pécsvárad határában 2004. XI. 2-án 51 példányból, 2005. X. 1-én 29 példányból álló csapatát észleltem. Mindkettőhöz 1-1 kék galamb (*Columba oenas*) társult.

Vadgerle – *Streptopelia turtur* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ligetes erdeinek, facsoportjainak és erdőszéleinek elterjedt fészkelő madara. Megfigyeléseink: 2004. VII. 29-én Jaszenovics Tibor észlelt 1+1 pd-t Óbánya határában a Ziegler-hegyen, bokorerdőben. A lovászhetényi halastavak fűzein is költött (2004–2005).

KAKUKKFÉLÉK – CUCULIDAE

Kakukk – *Cuculus canorus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek különféle erdőtársulásainak, a völgyalji berkeknek, nádasoknak elterjedt, bár nem túl gyakori „fészkelő" madara. A Mészkemencei vadászház környékén Ófalu határában 2005. V. 29-én 1 + 1 pd-t hallottam, az egyik még este 20 óra után alkonyatban is szólt.

GYÖNGYBAGOLYFÉLÉK – TYTONIDAE

Gyöngybagoly – *Tyto alba* (Scopoli, 1769) – 4. ábra: b
A Mecsekalján és a peremvidékek mezőgazdasági területekkel övezett községeinek rendszeres fészkelő madara. Elsősorban a templomtornyokban telepszik meg. AGÁRDI (1940)

a legritkább bagolynak tartja. Egyszer találta fészkét Pécsváradon a római katolikus templom tornyában 6 tojással. Mecseknádasdon egy 1928-ban talált fészekben 5 tojása volt. BANK László (1990) Baranya megye gyöngybagoly felméréséről készített cikkében a Mecsek hegység közvetlen területén ritkának tartja, mindössze egy lelőhelyre utal, bár nem nevezi meg. A közölt megye térképen az 1985-ben és 1986-ban végzett felvételek alapján többek között Szászvár, Komló és Pécsvárad térségében jelez előfordulásokat. WÁGNER (1996b) Mecseknádasdon a temetőkápolnában kihelyezett költőládában 1995. VI. 6-án egy 6 fiókás fészekaljat talált. Ugyanekkor bizonyította a gyöngybagoly sarlósfecske fogyasztását, megtalálván a helyszínen tépésekben is és a köpetekben is az *Apus apus* maradványokat.

BAGOLYFÉLÉK – STRIGIDAE

Füleskuvik – *Otus scops* (Linnaeus, 1758) – 4. ábra: d
A Mecsek déli lejtőin, kiszélesedő völgyek füzes rétjein, fasorokban, szőlőkben, elhagyott gyümölcsösökben rendszeres, bár kisszámú fészkelő, utóbb – a Balkánhoz hasonlóan – lakott területeken nálunk is megtelepszik. AGÁRDI (1964a) Szilágy község határában 1961. VI. 3-án 140 cm magasan lévő fűzfaodúban találta 4 tojásos fészekalját, melyet a pécsi Janus Pannonius Múzeum számára begyűjtött. Öt nap múlva, június 8-án az előző fészek közelében újabb fészket talált 4 pelyhes fiókával. Ónodi Miklós 1996. IV. 28-án és IV. 30-án Pécsett a honvédkórház és a volt laktanya udvarán hallott szólni 4 madarat (HADARICS 1996).

Hóbagoly – *Nyctea scandiaca* (Linnaeus, 1758)
Országosan is rendkívül ritka téli vendég. A Mecsek tágabb területéről egy adata van, mely azonban tudtommal még nem került a Ritkaság Hitelesítő Bizottság elé. Neves írónk, Fekete István észlelt 1 pd-t 1928. januárjában a Mecsek nyugati peremén Bakóca határában (FEKETE 1951).

Kuvik – *Athene noctua* (Scopoli, 1769) – 4. ábra: c
A Mecsek ritka fészkelő madara. A múltban sem volt gyakori, mint azt AGÁRDI (1940) madártani összefoglalójából megtudhatjuk. Ő is csak három fészkeléséről tudott, mindhárom fészek fűzfa odúban volt. Ezek az alábbiak: a) Pécsvárad, 1909. IV. 23. (4 tojás); b) Pécsvárad, 1928. V. 5. (7 tojás); Lovászhetény, 1939. V. 4. (5 tojás). MOLNÁR (1984) Pécsváradról 1964-ből említi költését.

Macskabagoly – *Strix aluco* (Linnaeus, 1758) – 4. ábra: a
A Mecsek öregebb erdeinek elterjedt, bár nem gyakori fészkelő madara. A Réka-völgy alsó részén Mecseknádasd községhatárban frissen elvedlett balos karevező-nagyfedőjét találtam 2005. V. 22-én. Ugyanebben a térségben 2005. V. 28-án frissen elvedlett karevezőjét találtuk. Erdősmecske határában 2005. V. 30-án este 1 pd szólt vegyes lomberdőben. A madár 20:45-től 20:55-ig 10 percen keresztül többször hallatta huhogó hangját, majd elhallgatott, s aznap már nem szólalt meg.

Erdei fülesbagoly – *Asio otus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek elterjedt, bár viszonylag (az Alföldhöz képest) ritka fészkelő madara. BANK László (1995) és munkatársai, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya megyei Csoportja, a hetvehelyi erdészet területén (10 700 ha) végzett ragadozó madár felmérés során 1991–1993 időközében 2 pár fészkelését állapította meg.

LAPPANTYÚFÉLÉK – CAPRIMULGAIDAE

Lappantyú – *Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758) – 4. ábra: e
A Mecsek elterjedt, de szórványos fészkelő madara. PURGER és tsai (2004b) a Misinától keletre fekvő Karolina külszínfejtésű felhagyott bányagödör térségében észlelték költési időben Pécs határában. A Magyar Természettudományi Múzeumban Budapesten a „Radetzky Dezső Tojásgyűjteményben" egy fészekalj található a Mecsekből. Adatai: *Caprimulgus europaeus*, 2 tojás, Pécsvárad, 1924. V. 27. Agárdi Ede gyűjtése. Megjegyzem, e két tojás alakjában eltér a többi lappantyú fészekaljtól, e tojások meglehetősen rövidek és kerekdedek. Méreteik: A) 29,4 mm x 22,2 mm, B) 27,9 mm x 22,0 mm. MOLNÁR (1984) Máza, Váralja és Hosszúhetény térségében észlelte a költési időszakban.

SARLÓSFECSKEFÉLÉK – APODIDAE

Sarlósfecske – *Apus apus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek térségének rendszeres fészkelő madara. Biztos fészkelő helyeit Pécsett és Pécsváradon ismerem. IVANITS (1973) a Pécs területén fészkelő állományt az 1973-as évben 85–90 párra becsülte. 2004. nyarán (VII.17.) Pécsváradon kisebb, mintegy 6 párból álló telepét észleltem. Tartós itteni fészkelését régebbi adatok is bizonyítják. 2005. V. 22-én Mecseknádasd, Joka-hegy fölött 2 pd alacsonyan táplálkozó repülésben vadászgatott. A Magyar Természettudományi Múzeum 2 mecseki fészekaljat őriz a „Radetzky Dezső Tojásgyűjteményben. Ezek adatai az alábbiak: 1. *Apus apus*, 2 tojás, Pécsvárad, 1923. V. 20., 2. *Apus apus*, Pécsvárad, 1925. VI. 14. Mindkét fészekalj Agárdi Ede gyűjtése.

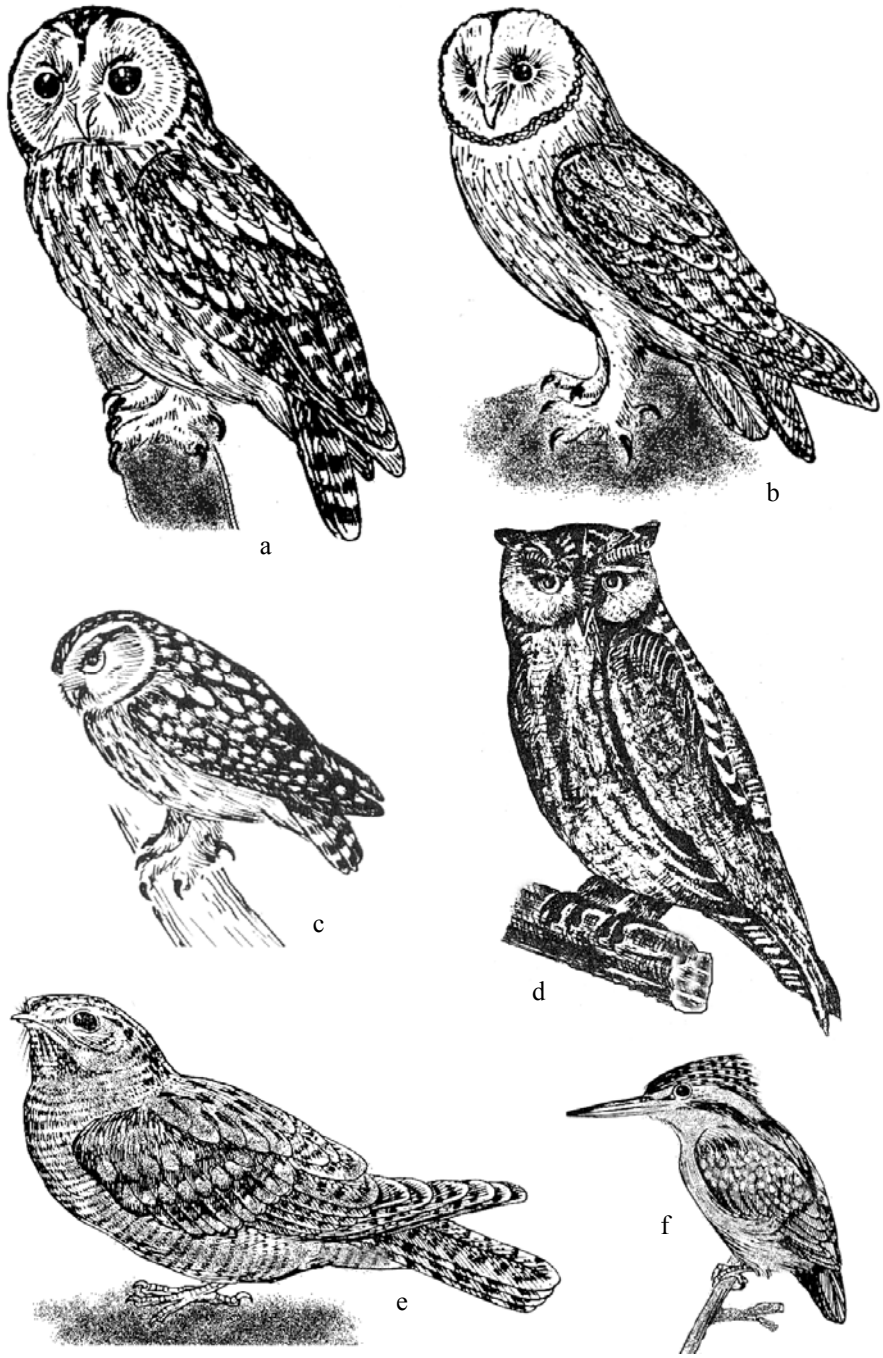
Havasi sarlósfecske – *Tachymarptis melba* (Linnaeus, 1758)
Pécsett az Irányi Dániel téren az egyik üzlet rácsozata közé akadva találtak egyet 1958. VIII. 8-án. A madarat BUCHERT Ádám (1964) pontosan azonosította, sajnos tudatlanságból valaki a családból mégis kidobta, így az akkori szabályok szerint, bizonyító példány hiányában a fauna jegyzékre nem lehetett felvenni. Véleményem szerint az adat hiteles, de ennek végleges eldöntése a Nomenclator Bizottság feladata lesz.

JÉGMADÁRFÉLÉK – ALCEDINIDAE

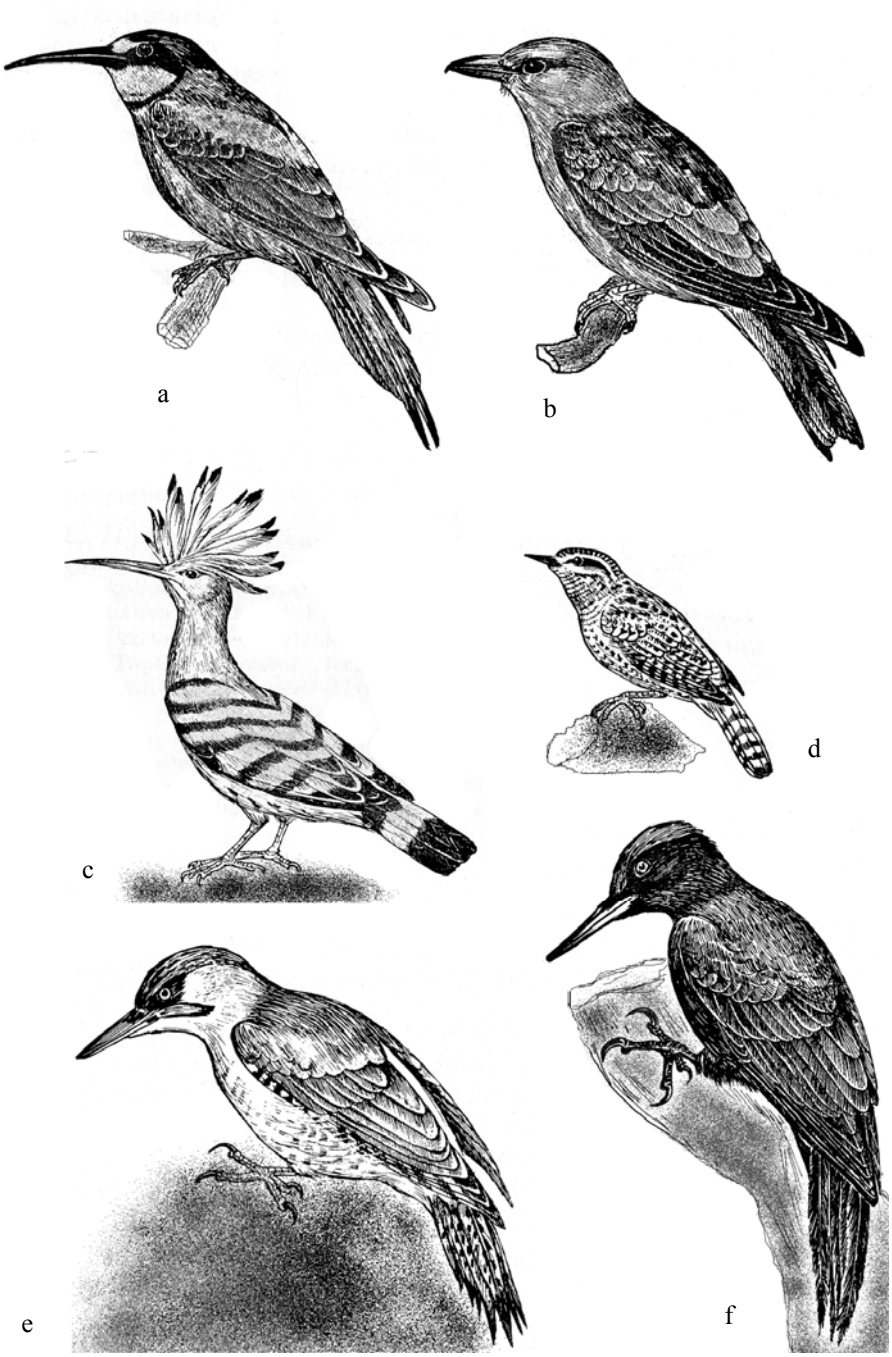
Jégmadár – *Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758) – 4. ábra: f
A Mecsek ritka fészkelő (feltételezhetően) madara, ősszel rendszeres átvonuló. AGÁRDI (1940) szerint Kékesd községben, ahol a Karasica folyik, fogtak 1 pd-t 1931. IX. 12-én. Lovászhetény határában a halastavakon észleltem 1 példányt 2004. VII. 17-én. E tólán-coltat mentén költése is feltételezhető. Ugyanitt 2005. IX. 23-án lehalászás idején 3 helyen is észleltem 1-1 példányt. Még aznap Sikonda mellett a horgásztavon láttam 1 pd-t. 2005. X. 1-én Lovászhetény tavainál 1+1 példányt figyeltem meg.

GYURGYALAGFÉLÉK – MEROPIDAE

Gyurgyalag – *Merops apiaster* (Linnaeus, 1758) – 4. ábra: a
A Mecsek rendszeres fészkelő madara. Kisebb telepekben költ Óbánya határában a Ziegler-hegyen Jaszenovics Tibor látott egy pd-t 2004. VII. 17-én. Ófalu határában legelő felett vadászgató egyetlen példányát észleltem 2005. V. 30-án. Telepei főleg a hegység peremi részein találhatók. Lovászhetény határában a halastavak mentén kisebb kőbánya felső talajrétegében mintegy 27 ürege számolható. Ezekben 2005-ben ca. 12 pár költött. MOLNÁR (1984) Máza, Váralja, Mecseknádasd és Pécsvárad határában észlelte telepeit.

4. ábra. **a**) Macskabagoly – *Strix aluco*, **b**) gyöngybagoly – *Tyto alba*, **c**) kuvik – *Athene noctua* , **d**) füleskuvik – *Otus scops*, **e**) lappantyú – *Caprimulgus europaeus* , **f**) jégmadár – *Alcedo atthis* (Grafika: Fazekas I. Scholz 1955 és Pátkai 1973 nyomán, eltérő méretarányokkal)

5. ábra. a) Gyurgyalag – *Merops apiaster*, **b**) szalakóta – *Coracias garrulus*, **c**) búbos-banka – *Upupa epops*, **d**) nyaktekercs – *Jynx torquilla*, **e**) zöld küllő – *Picus viridis*, **f**) fekete harkály – *Dryocopus martius* (Grafika: Fazekas I. Scholz 1955 nyomán)

FAZEKAS (1991) Komló közelében a Mecsekjánositól Kisvaszarra vezető déli kitettségű útbevágás felső-pannon homokjában 1985–1990 között 6–8 gyurgyalagpár rendszeres fészkelését figyelte meg. Szintén FAZEKAS (2005) közli fészkelését a Mecsekjánosi Természeti Emlék miocén föltárásából.

SZALAKÓTAFÉLÉK – CORACIIDAE

Szalakóta – *Coracias garrulus* Linnaeus, 1758 – 5. ábra: b
Ma már a Mecsekben kipusztult mint fészkelő, s átvonulóként is rendkívül ritkán mutatkozik. HORVÁTH (1953) még fészkelését említi a Kelet-Mecsekből. Pusztabánya mellett egy tisztásnál észlelte 1947. V. 4-én egy pár jelenlétét, melyek később egy erdőszéli kiszáradt bükkfában költöttek.

BANKAFÉLÉK – UPUPIDAE

Búbosbanka – *Upupa epops* (Linnaeus, 1758) – 5. ábra: c
A Mecsek alacsonyabb peremi részeinek szórványos fészkelő madara. Mecseknádasd határában az Öreg-patak völgyén 2005. V. 22-én 1 pd szól. Ófalu községhatárban 2005. V. 22-én mind a Felsőfalu közelében, mind Karolin-major mellett észleltem egy-egy hangját hallató példányt. Pécsett a Lámpás-völgy alsó szakaszán a bányakráter közelében hallottuk 2005. VI. 12-én 1 pd hangját Jaszenovics Tiborral.

HARKÁLYFÉLÉK – PICIDAE

Nyaktekercs – *Jynx torquilla* (Linnaeus, 1758) – 5. ábra: d
A Mecsekben legfontosabb élőhelyei a cserjékkel, szétszórt fákkal benőtt gyepes déli lejtők, vagy hasonló dombtetők, szélesebb völgyek. Viszonylag ritka, legalábbis ritkán kerül szem elé. 2004. VII. 29-én 1 pd-t észleltem Óbánya község határban, a Ziegler-hegyen, bokorerdőben. Lovászhetény közelében a halastavak mentén, fűzfákon szólt 1 pd 2005. V. 22-én. Ófalu községhatárban a „Kalktal" nevű völgyben, illetve e helytől 800 m-re a Felsőfaluhoz közeli bokros, felhagyott legelőn észleltem egy-egy hangját hallató táplálékot kereső egyedet 2005. V. 30-án.

Hamvas küllő – *Picus canus* (Gmelin, 1788)
A Mecsek bükköseinek elterjedt, bár ritka fészkelő madara. Óbánya határában, bükk szálerdőben hallottam l pd-t 2004. VII. 8-án. Mecseknádasd határában a Réka-völgy alsó részénél, a Templom-hegy bükkös oldalában észleltem 1 pd-t 2005. V. 28-án. Erdőn kívüli területen észleltem 1–1 példányt 2005. IX. 23-án. Az első madár (feltételezhetően hím), Lovászhetény határában a völgyalji halastavaknál csúcsszáraz nyárfáról hallatta hangját. A nap folyamán később, Martonfa község szélén láttam 1 hím hamvas küllőt, mely egy 30x40 méter kiterjedésű cserjés foltból kiemelkedő száraz mezei szilfán (*Ulmus minor*) ült hosszasan. BANK László (2004) 1985. III. 10-én, IV. 6-án és IV. 20-án Hosszúhetény határában, 1985. III. 30-án és IV. 4-én Magyaregregynél, FAZEKAS Imre Komlón (Hasmánytető) 2001. II. 19-én észlelte.

Zöld küllő – *Picus viridis* (Linnaeus, 1758) – 5. ábra: c
A Mecsek alacsonyan fekvő völgyeinek, hegylábainak rendszeres, de viszonylag ritka fészkelő madara. Esetenként magasabb részeken is mutatkozhat. AGÁRDI (1940)

Zengővárkonyban szelídgesztenye (*Castanea sativa*) fában 4 m magasan találta odúját, melyben 7 tojás volt. Horváth (1953) a Jakab-hegy déli oldalán látott 2 példányt 1943. XII. 5-én, majd ugyanott 1944. III. 20-án egyet. Magam az Óbánya alatti völgy szakaszon 2003. XI. 8-án észleltem 1 pd-t. A madár jellegzetes kiáltását hallatta. Ófalu határában a „Kalktal" völgyben hallottam kiabálni 1 pd-t 2005. V. 30-án.

Fekete harkály – *Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758) – 5. ábra: f
A Mecsekben egykor ritka madár volt, ma elterjedt fészkelő, s mérsékelt számban a legtöbb öreg bükkösben és tölgyesben megtalálható. Agárdi Ede még lelkesen adja elő, hogy 1927. I. 13-án Pécsváradon a községi erdőben 2 darab fekete harkályt látott, hiszen ezt megelőzően két éve látott egyet ugyanott (azaz az elsőt, amit a Mecsekben egyáltalán észlelt), de fészkét még nem találta (AGÁRDI 1929b). Később két fészkeléséről ad hírt a mecseknádasdi erdőből dátum nélkül és Feked határából. Ez utóbbi helyen 1936. IV. 18-án tölgyfában 8 méter magasan találta az odút, melyben 4 erősen kotlott tojás volt (AGÁRDI 1940). HORVÁTH (1953) tíz éves kutatási időszakában 1942 és 1952 között egyszer sem látta a fekete harkályt, igaz a hangját hallotta néhányszor a Kelet-Mecsekben a Harács-rétnél és a Nagyhegyen, de csak 1949/50 telén és 1951-ben. Kopácsolásának nyomait is észlelte a Nagyhegyen és a Zengő-vár körül. Fészkét nem találta, amire viszont Cseresnyés Szilárd bukkant rá 1950-ben és 1951-ben is.

Magam az elmúlt 2 évben több alkalommal találkoztam fekete harkállyal. Kisújbánya mellett bükk szálerdőben figyeltünk meg 1 hím példányt 2003. XI. 9-én Jaszenovics Tiborral. Mecseknádasd határában a Réka-völgynél észleltem 1 hím példányt 2004. I. 17-én. Erdősmecske határában a mészkemencei vadászháznál hallottam 1 pd hangját 2005. V. 29-én. A madár „prü-prü-prü" röphangját hallatta, majd leszállt, mire „kli-éé" kiáltását adta, s dobolni kezdett. Másnap V. 30-án szintén észleltem 1 pd-t a térségben. A Misina északi oldalán (Pécs) hallottam 1 pd hangját 2005. VI. 12-én öreg kocsánytalan tölgyesben (*Quercetum petraea*).

Nagy fakopáncs – *Dendrocopos major* (Linnaeus, 1758)
Mint országos viszonylatban, úgy a Mecsekben is a leggyakoribb harkályfaj. Elsősorban a zárt erdők madara, de facsoportokban, ligetekben és fasorokban is fészkel. Kedvelt élőhelyei az öreg bükkösök és tölgyesek. A felhagyott szőlőterületek helyén kialakuló bokorerdeinek facsoportjaiban is megtalálható. 2004. VII. 29-én Jaszenovics Tibor észlelt 1 pd-t Óbánya határában, a Ziegler-hegyen. Újabban a balkáni fakopáncshoz hasonlóan lakott területeken, így a községekben is megtelepszik, Óbányán 2004. VII. 29-én 3 kirepült fiatal pd-t észleltem a falu alsó szélén a Zölderdő Panzió környéki utcai fasorokban és kertekben.

Balkáni fakopáncs – *Dendrocopos syriacus* (Hemprich & Ehrenberg, 1833)
Mint kulturkövető faj, a Mecsek falvainak elterjedt, de viszonylag ritka fészkelő madara. AGÁRDI (1940), sőt még HORVÁTH (1953) sem említi a Mecsekről írt összefoglalójában, bár már az 1950-es években minden bizonnyal megtelepedett a Mecsekalja falvaiban. Igaz, Horváth Lajos dolgozatában nem tér ki a hegylábi perem területekre. GERÉBY (1955) Pécsett és környékén már 1952-ben gyakorinak tartja. Kertjükben „2 pár tartózkodik", mint írja, de a pécsi dóm előtti térre megadott 4–5 pár, talán túlzás. AGÁRDI (1959) 1950 tavaszán figyelte meg először Pécsváradon gyümölcsös kertben.

Magam az elmúlt 2 évben néhányszor észleltem balkáni fakopáncsot. Pécsett a Tettyén a Duna-Dráva Nemzeti Park központi épületei előtti parkban, a tettyei romoknál 2005. VI.

12-én egy kiszáradó jegenye nyárfán (*Populus nigra var. italica*) dobolt hevesen 1 tojó példány, a hasonlóan száradó közeli másik jegenyenyárfáról egy hím válaszolgatott dobolással ritkábban. Ami az érdekes, a tojó rendellenes színezetű. Elsőrendű evezőinek kilátszó csúcsi szakasza fakó, kopott barnás, valamint szárnyfedői és háttollazata is fekete helyett barna színűek. Ezáltal szárnyának kontrasztos szalagozottsága is elmosódó. Martonfa község szélén 2005. IX. 23-án láttam 1 tojó példányt. Ez a madár kis mezei szil (*Ulmus minor*) facsoportban egy kiemelkedő száraz szilfa ágain ült ki hosszasan. Tőle mintegy 60 méterre hasonló helyzetben egy hím hamvas küllő (*Picus canus*) ült ugyancsak száraz mezei szilen. 2005. X. 1-én Apátvarasd és Lovászhetény belterületén észleltem 1–1 példányt.

Közép fakopáncs – *Dendrocopos medius* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek tölgyeseinek elterjedt, de nem túl gyakori fészkelő madara. Óbánya határában észleltem 1 pd-t 2003. XI. 8-án, majd 1 pd-t 2004. VII. 8-án. Erdőn kívüli élőhelyen figyeltem meg 2004. őszén, november 12-én. Ez a madár Pécsváradtól délkeletre völgyalji bozótsáv kiemelkedő csúcsszáraz fáján kopácsolt. Pécsvárad belterületén 2005. XII. 15-én észleltünk 1 példányt Jaszenovics Tiborral. A madár a főtemplom körüli vadgesztenye (*Aesculus hyppocastanum*) fákon kopácsolt. Szárnycsúcsa mindkét szárnyán, tulajdonképpen a kézevezők csúcsi szakaszai feltűnő kopott vörhenyes barnák voltak. (ld. *Dendrocopos syriacus*nál is!).

Kis fakopáncs – *Dendrocopos minor* (Linnaeus, 1758)
2004. VII. 29-én Jaszenovics Tibor észlelt 1 pd-t Óbánya község határában a Ziegler-hegy bokorerdeinek egyik facsoportjában. Egy kirepült fiatal példányt észleltem Pécs peremén 2005. VI. 12-én a Lámpás-völgy és a Hideg-völgy összefutásánál.

PACSIRTAFÉLÉK – ALAUDIDAE

Búbos pacsirta – *Galerida cristata* (Linnaeus, 1758)
Kis számban költ a Mecsek szántóként művelt hátságain, kiterjedt szőlő-ültetvényekben, valamint elszórtan az országutak mentén. Pécsvárad, 2004. II. 6-án a 6-os út szélén észleltem 1 pd-t. 2005. V.2 2-én Zengővárkony határában szántóföldek között húzódó műút mentén 1 pd; ugyanazon a napon Mecseknádasd határában a Joka-hegy déli lejtőjén szőlő ültetvényben 1+1 pd. Télire kisebb csapatokba verődik. Zengővárkony határában 2005. XII. 14-én kukorica tarlón észleltem egymás közelében 11+5 példányt, másnap XII. 15-én a Szilágyra vezető műút mentén Pécsvárad határában ugyancsak behavazott kukorica tarlón keresgélt 15+1 példány.

Erdei pacsirta – *Lullula arborea* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek térségének ritka fészkelő madara. AGÁRDI (1940) Pécsvárad határában észlelte, de fészkét nem találta. HORVÁTH (1953) 10 éves kutatási időszakában sehol sem találkozott vele. BANK (2004) néhány adatát közli, ezek az alábbiak: Hosszúhetény 1985. III. 23. és 1985. IV. 13., 1–1 hím pd (Bank L.); Pécsvárad 1985. IV. 4. és 1985. IV. 21, 1–1 pd (Wágner L.); Pécsvárad 1985. IV. 20., 1 hím pd (Bank L.). Magam egy esetben észleltem: 2005. V. 22-én Mecseknádasd határában a Joka-hegy kiterjedt szőlőültetvénye szegélyén, illetve a fölötte lévő ritkán bokros hegyoldal alján 1 éneklő hím példány, majd a szőlő kopár talaján 2+1 pd tartózkodott.

Mezei pacsirta – *Alauda arvensis* (Linnaeus, 1758)
A fennsíki szántók (kis részben) és legelők (elterjedtebben) rendszeres fészkelő madara. Nem gyakori. Ófalu határában a Felsőfalu és Karolinamajor közötti gyepes dombháton, (felhagyott legelő) 2005. V. 30-án 4 pár fészkelését állapítottam meg éneklő hímek és táplálékot hordó adultusok alapján.

FECSKEFÉLÉK – HIRUNDINIDAE

Füsti fecske – *Hirundo rustica* (Linnaeus, 1758)
Csakúgy, mint országosan, a Mecsek térségében is elterjedt fészkelő madár.

Molnárfecske – *Delichon urbica* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek községeinek elterjedt, de sehol sem tömeges fészkelő madara. Leggyakrabban a lakóházak eresze alá építi fészkét, de Óbányán 2003. XI. 8-án a templom torony épületén fedeztem fel egy fészkét, Magyarszéken pedig 2005. IX. 23-án a benzinkút alacsony kockaépületén láttam 1–1 már elhagyott fészkét. Ezen a napon Lovászhetény halastavai fölött még erős vonulásban volt. Mintegy 40 pd haladt 60-80 méter magasan át a tavak felett északról déli irányban.

BILLEGETŐFÉLÉK- MOTACILLIDAE

Parlagi pityer – *Anthus campestris* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ritka átvonuló madara, helyenként költése is feltételezhető. 2005. V. 22-én Mecseknádasd határában a Joka-hegy „kopárnak" ható szőlőjében 1 éneklő példányt észleltem. Költése valószínű.

Erdei pityer – *Anthus trivialis* (Linnaeus, 1758)
Országos összehasonlításban, a Mecsekben viszonylag ritka fészkelő madár. A költési időben tett megfigyeléseim során Ófalu községhatárban, Felsőfalu közelében gyepterületek övezte völgyi erdősávon észleltem egy éneklő, „ejtőernyőző" példányt. 2005. V. 30-án. Erős vonulását észleltem 2005. IX. 23-án Lovászhetény határában a halastavak fölött. Mintegy 15 pd-t hallottam egyesével-kettesével átrepülni az észlelés 2 órája alatt. A madarak ca. 80–100 m-es magasságban déli irányba repültek, s nyújtott „cíí" röphangjukat hallatták.

Réti pityer – *Anthus pratensis* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres, bár ritkán észlelt késő őszi átvonuló madara. Magam két alkalommal észleltem: a) 2003. XI. 9-én Kisújbánya fölött hallottam 4–5 átrepülő példány jellegzetes „szjíp-szjíp-szjíp" hangját; b) 2005. X. 1-én Lovászhetény halastavainál hallottam egy átrepülő példány előbb leírt jellegzetes röphangját. BANK (2004) két adatát közli. Ezek alapján 1984. II. 4-én Erzsébet mellett a halastavaknál Bank L. és Pongrácz V. észlelt 1 pd-t, 1984. XII. 30-án pedig Pécsett a Szent-Miklós-dűlőben Wágner László figyelt meg egyet. E két utóbbi adat áttelelésére utal. A Mecsek illír régiója a dél-európai telelőhelyének perem területét jelenti, így enyhébb teleket itt is átvészelhet.

Havasi pityer – *Anthus spinoletta* (Linnaeus, 1758)
A Mecsekben, mint országosan is, ritka téli vendég. A vizsgált területre vonatkozó adatát a szakirodalomban nem találtam. Szerencsére, 2005. XII. 14-én, egy télies havas napon,

Jaszenovics Tiborral észleltünk 1 példányt, mely 3 barázdabillegető társaságában a Lovászhetényi leeresztett halastavak, fagyos, tócsás iszapos aljzatán futkározva keresgélt. Időnként egytagú „szjíip" hangját hallatta.

Sárga billegető – *Motacilla flava* Linnaeus, 1758
A Mecsek hegylábi részeinek szórványos fészkelő madara. Az irodalomban nem találtam említést előfordulásáról. Megfigyeléseim során sem észleltem. A Magyar Természettudományi Múzeum három fészekaljat őriz, melyeket Cseresnyés Szilárd a térségben gyűjtött. Valamennyi a közép-európai *Motacilla flava flava* alfajhoz (törzsalak) tartozik. Adataik az alábbiak: a) Szentlőrinc, 1949. V. 12. (5-ös), b) Pécs, 1950. VI. 2. (6-os), c) Pécs, 1952. VI. 4. (6-os).

Hegyi billegető – *Motacilla cinerea* (Tunstall, 1771)
A Mecsek gyorsfolyású patakjainak, patakvölgyeinek jellemző fészkelő madara. Kis számban rendszeresen át is telel. Óbánya és Kisújbánya között az Óbányai-patak völgyében és az oldalvölgyekben 2004-ben minimum 5 pár költött. 2005. V. 22-én Mecseknádasd határában a Réka völgy alsó 400 méteres szakaszán 1 + 1 pd-t észleltem. Költése a patak mentén itt is nyilvánvaló. Ugyanitt a nyaraló telepnél 2005. V. 30-án is észleltem 1 pd-t. Az Erdősmecskéhez tartozó mészkemencei vadászháznál is költött 1 pár. 2005. V. 29-én és 30-án fiókáinak táplálékot szedegetett a ház körüli aszfalt úton, hol a hím hol a tojó. Alkalmilag a tojó és a hím együtt is keresgélt. Sikondán a leeresztett halastó iszapos aljzatán láttam 1 pd-t 2005. IX. 23-án.

BANK (2004) több helyről jelzi. Áttelelőket figyeltek meg Pécsett 1984. I. 28-án (2 pd) és II. 9-én (1 pd) Molnár István és társai. Püspökszentlászlón 1984. IV. 30-án Gregorits J. látott 1 tojót, 1984. V. 6-án Magyaregregynél a Várvölgyön Bank L. és Németh R. 2 hímet és 2 tojót jegyzett fel. Pécs-Tettyén nyáron is jelen van, itt Molnár István és társai láttak 1 tojót 1984. VI. 9-én, Bank László pedig az Éger-völgy–Éger-tető vonalán 1984. VI. 16-án 6 példányt észlelt. Pécs-Lámpás-völgyön az állatkertnél Molnár István látott 1 hímet 1985. IV. 12-én. Molnár I. és István J. Orfűn a Herman Ottó-tónál észlelt 1 tojót 1985. VII. 17-én.

Barázdabillegető – *Motacilla alba* (Linnaeus, 1758)
Elsősorban a lakott területeken telepszik meg. 2004. VII. 29-én Óbánya belterületén a patak mentén 1 hím pd-t észleltem. Mecseknádasd határában a Réka-völgy alsó részén lévő nyaraló telepen 2005. V. 28-án Jaszenovics Tibor 1 pár fészkelését állapította meg. A madár az egyik épület tetőzetében költött, s az említett napon éppen repített. Pécsett a felhagyott külszínfejtésű bánya területén a 2005. VI. 12-én végzett bejárás alapján az évben 2 pár költése feltételezhető. Téli előfordulását észleltem 2005. XII. 14-én, mikor is 3 példány tartózkodott Lovászhetény határában a leeresztett vizű halastó fagyos, iszapos aljzatán.

CSONTTOLLÚFÉLÉK – BOMBYCILLIDAE

Csonttollú – *Bombycilla garrulus* (Linnaeus, 1758)
Ritka és rendszertelen téli vendég a Mecsekben, ahol az országos átlagnál is sokkal ritkábban figyelik meg. WARGA (1929) az 1920-as évek nagy inváziói tárgyalván országos áttekintésben, Baranya megyéből csupán 3 megfigyelést említ, ezek mind a Mecsek területére esnek. Az 1923/24-es nagy invázió idején mindössze Agárdi Ede észlelt 1 pd-t

Püspökszenterzsébetnél (= Erzsébet). Az 1925/26 évi invázió során Óbányán Józsa Dénes József észlelt 1926. II. 6-án néhányat, ugyanő három nappal korábban 1926. II. 3-án Újbányán (talán Kisújbánya) 25–30 pd-t látott. *(A szerkesztő megjegyzése: Komlón és környékén a 1990-es években rendszeres téli vendég volt.)*

ÖKÖRSZEMFÉLÉK – TROGLODYTIDAE

Ökörszem – *Troglodytes troglodytes* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek nyirkos völgyeinek elterjedt fészkelő madara. 2004. nyarán Óbánya határában is gyakori költő fajnak találtam. 2005. V. 22-én Mecseknádasd határában a Templomhegyről a Réka-völgyre lefutó horhosokban 1+1 énekel fészkelő revírben. Mecseki fészkelését régebbi adatok is bizonyítják. Agárdi Ede 5-ös fészekalját gyűjtötte Pécsvárad határában 1934. VI. 24-én. A fészekalj a Magyar Természettudományi Múzeum Madárgyűjteményében található.

SZÜRKEBEGYFÉLÉK – PRUNELLIDAE

Erdei szürkebegy – *Prunella modularis* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres, bár ritkán észlelt átvonuló madara, kisebb számban rendszeresen át is telel. HORVÁTH (1953) egy esetben látott, – feltehetően egy átvonuló példányt –1944. III. 25-én Püspökszentlászló közelében vágásterületen. Magam 2005. IX. 23-án észleltem egy viszonylag korai átvonuló példányt, mely Lovászhetény határában a halastavak fölött repült át a völgy vonalát követve, s jellegzetes vonulási jelző hangját hallatva.

BANK László (2004) összeállításában 11, a Mecsekre vonatkozó adata szerepel: Pécs, Éger-völgy 1 áttelelő pd, 1984. I. 8., Molnár István és társai; Erzsébet, halastavak 2 áttelelő példány 1984. II. 4-én, Bank L. és Pongrácz V.; Pécs, Szent-Miklós-dűlő 3 áttelelő pd, 1984. II. 9-én, majd ugyanott II. 23-án 1 pd, Molnár István és társai. Ugyanitt a következő télen, 1984. XII. 30-án Wágner László figyelt meg 2 áttelelő pd-t. Kővágószőlős, Szőlőhegyen 1984. III. 10-én Bank L. és Kovács Zs. észlelt 1 pd-t, Pécsett a Pintérkertben pedig egy hét múlva, III. 17-én Vágner Géza és Wágner László figyelt meg egyet. Tavaszi vonuláson észlelt 1–1 pd-t Bank László Hosszúheténynél 1985. III. 17-én, III. 30-án és IV. 4-én. A három dátum pontosan lefedi a faj tavaszi átvonulási időszakát.

RIGÓFÉLÉK – TURDIDAE

Vörösbegy – *Erithacus rubecula* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek erdeinek elterjedt és gyakori fészkelő madara. AGÁRDI (1950d) Fazekasboda határában 1945. V. 27-én 12 tojásos fészekalját találta A nagyszámú tojás félbehagyott kotlásra utal (8 beszáradó tojás), melyet a madár később kiegészített, s újból költeni kezdett.

Fülemüle – *Luscinia megarhynchos* (Linnaeus, 1758)
Általában az alacsonyabb hegylábi részek fészkelő madara. Ettől eltérően 2005. VI. 12-én a Pécs határában a Lámpás-völgyet járva, csupán a magasabb részen Dömörkapu felé haladva észleltünk 1–1 éneklő hímet Jaszenovics Tiborral. A madarak a kocsánytalan tölgyes zónájában, sűrű újulattal benőtt vágásterületek közelében vízmosásos oldalvölgy bozótosában tartózkodtak.

Házi rozsdafarkú – *Phoenicurus ochruros* (S. G. Gmelin, 1774)
Az utóbbi évtizedekben országosan elterjedt és felszaporodott madárfaj a Mecsek térségében is hasonló gyakoriságú. Úgyszólván minden emberi településen megtalálható gyakori fészkelő faj. A múltban ellenben ritka volt. AGÁRDI (1940) csak egy biztos fészkeléséről tudott az 1939 előtti időszakból, ez a pár Pécsváradon épület tetőzetében költött, melyet azonban ő maga nem látott. 1940-ben viszont ő is észlelte a fenti helyen 1 párnak kirepített fiataljait háztetőn. HORVÁTH (1953) a maga kutatási idejéből, az 1940-es évekből, ritkábbnak tartja a kerti rozsdafarkúnál. Fészkelve találta a házit a Jakab-hegy alján 1946. V. 15-én, majd 1947. V. 29-én. Ez utóbbi fészekalj 5 tojást tartalmazott. Vonuláson észlelt 1 példányt 1943. X. 23-án a Misina déli oldalán.

Fészkelési időben észleltem 2005-ben a Réka-völgyi nyaralótelepen 2 párt, a Mészkemencei Vadászháznál 1 párt. Vonuló példányok gyakran behúzódnak az épületekbe, ahol benn rekedhetnek. A Misina-tetői TV torony presszójában Bank László 1984. október 16-a és november 11-e között 29 példányt fogott be, s látott el a Madártani Intézet gyűrűivel, s ezek mellett 6 elpusztult példányt is talált (BANK 1985).

Kerti rozsdafarkú – *Phoenicurus phoenicurus* (Linnaeus, 1758)
Az országosan megritkult madárfaj, a Mecsekből is eltűnt, s ha valahol fel is bukkan, csupán rendkívül ritka fészkelőnek tarthatjuk manapság. Hasonlóan ritka átvonulóként is. A múltbeli nagy öregek helyenként bőven találták. AGÁRDI (1940) ugyan azt írja „…fészkel nálunk, de kevés." Kétszer találta fészkelve. Először Zengővárkony határában a szelíd gesztenyésben 1910. V. 8-án, a fészek egy *Castanea sativa* odújában volt 6 tojással. Másodszor, 1930. IV. 31-én ugyanott, a gesztenyés melletti gyümölcsösben szilvafa (*Prunus domestica*) odúban folt a fészek szintén 6 tojással. HORVÁTH Lajos (1953) Pécs határában a Lámpás-völgyben 1946. IV.2 8-án találta 7-es fészekalját, majd odébb a Kantaváron 1947. V. 4-én egy másik 7-es fészekaljat. Két 6-os fészekaljat talált a Kantaváron 1947. V. 30-án és további ugyancsak két 6-ost ugyanabban a térségben 1948. V. 3-án. Mint megjegyzi, a Mecsek más részein ritkának találta e fajt.

Szilágy község határában a bevezető műút sűrű cserjeszegélyében figyeltem meg l fiatal hím példányt 2005. IX. 23-án. A madár szén- és kék cinegék, valamint vörösbegy és néhány fitiszfüzike társaságában rovarászott a cserjéken.

Rozsdás csuk – *Saxicola rubetra* (Linnaeus, 1758)
Ritka átvonulóként mutatkozik inkább a területen, bár alkalmas élőhelyeken költése ma is feltételezhető. A Magyar Természettudományi Múzeumban a Cseresnyés Szilárd-féle gyűjteményében két fészekalja található a vizsgált térségből. Ezek az alábbiak: a) Pécs (repülőtér), 1948. VI. 13. (6-os), b) Bicsérd, 1949. V. 28. (7-es).

Cigánycsuk – *Saxicola rubicola* (Linnaeus, 1766)
Bokorerdők, cserjés útszegélyek jellemző fészkelő madara. A Mecsekben viszonylag ritka. 2004. VII. 29-én Óbánya határában, bokorerdőben 1 hím pd-t észleltem.

Hantmadár – *Oenanthe oenanthe* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ritka fészkelő madara. Egy revírtartó éneklő hímet észleltem 2005. VI. 12-én Pécsett a Misinától ÉK-re fekvő, 2004-ben felhagyott külszínfejtésű bányában, ahol költése feltételezhető. A hatalmas területen fekvő teraszos bányakráter rézsűit szinte mindenütt sötétbarna színű kőzettörmelék borítja. Ezen belül a madár egy hozzá illő, világosszürke kőzet darabokkal fedett, mintegy 15x10 méternyi kiterjedésű partoldalban telepe-

dett meg, mely szinte az egyetlen világos folt a kráterben. AGÁRDI (1940) Erdősmecske, Apátvarasd és Lovászhetény legelőin találta fészkelve. HORVÁTH (1953) a Jakab-hegyen még viszonylag gyakorinak tartotta, 3 fészkét találta, ezek adatai a következők: 1947. V. 12., (6-os), 1948. V. 4., (5-ös), 1952. V. 21. (5-ös).

Kövirigó – *Monticola saxatilis* (Linnaeus, 1766)
Az utóbbi években országosan megritkult faj, számos korábbi élőhelyéről ismeretlen okokból eltűnt. Ma már a Mecsekben is kérdéses a jelenléte, vagy csupán ritka fészkelőként tarthatjuk nyilván. RADETZKY (1920) még Pécs belvárosában épületeken (Nemzeti Színház környéke) hallotta egy példány énekét 1918 májusában és júniusában. Feltételezése szerint a madár ott is fészkelt abban az évben. AGÁRDI (1940) Pécsváradon három esetben bukkant a fészkére: 1909. VI. 1., művelésben lévő kőbányában; 1919. IV. 26., elbontott présház falában; egyszer pedig a várkert kőfalában. Egy alkalommal Erdősmecskén is megfigyelte költési időben. HORVÁTH (1953) öt esetben találta fészkét a Jakab-hegyen: 1945. VII. 12. (4-es), 1946. V. 15. (5-ös), 1947. V. 12. (6-os), 1948. IV. 27. (6-os) és 1952-ben (6-os). Észlelte ezenkívül a Misina oldalában kertek végében és Mecsekszabolcson. MOLNÁR (1984) Kárászon a fűrésztelepen észlelte költésben 1961-ben, majd 1966-ban Magyaregregyen a Máré-várán találta fészkelési időben.

Örvös rigó – *Turdus torquatus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ritka átvonuló madara. Tavaszi vonulásának fő ideje országosan március 20-a és április 10-e közé esik. AGÁRDI (1940) gyűjteménye számára megszerzett egy 1931. IV. 9-én Óbányán lőtt példányt. Ezen kívül Berkesden az udvarban észlelt egy példányt 1914-1917 időközében. JÁNOSSY & TÖRÖK (1977) Kisújbánya felett a 475 méter magas Miske-tetőn észlelt egy 20–22 példányból álló csapatot. A madarak cserjés-fás legelő élőhelyen a talajon keresgéltek, 2 hím fakoronában énekelt.

Fekete rigó – *Turdus merula* (Linnaeus, 1758)
Az utóbbi évtizedekben nem csak az erdőterületeken, hanem az emberi településeken is egyaránt elterjedt fészkelő madárrá vált. Ez utóbbi élőhelyen, de a déli lejtőkön is, a Mecsekben sok ki is telel. Már AGÁRDI (1940) is mindenütt közönségesnek írja. HORVÁTH (1953) többek között a Jakab-hegyen 1944. I. 9-én 5 áttelelő példányt észlelt. *(A szerkesztő megjegyzése: Komlón és környékén az 1970-es évek óta rendszeresen áttelelő faj.)*

Fenyőrigó – *Turdus pilaris* (Linnaeus, 1758)
A Mecsekben az országosan jellemző helyenként tömeges téli vendég státusához képest valamivel ritkábbnak tűnik. Már AGÁRDI (1940) sem tartja gyakorinak, mint írja „tél vége felé csaknem minden évben látni őket". HORVÁTH (1953) egy adatát említi, miszerint 1944. III. 25-én Püspökszentlászlónál egy vágásban látott 7 példányt. Magam 2003. XI. 8-án Óbánya határában észleltem 3 átrepülő példányt. Pécsváradon késői, április végi előfordulásait is feljegyezték, eszerint 1921.IV. 21-én 2 db, IV. 29-én 1 pd mutatkozott (AGÁRDI 1922b).

Bank László a „Tenkes" 2002/2004. számában leközölt összeállításában az 1984 és 1985. évekből 31 a Mecsekre vonatkozó adatot szerepeltet. Ezek közül a népesebb csapatokat itt is megemlítem. A legtöbb, 300 madár Apátvarasdnál, a völgyhídnál fordult elő 1984. XII. 9-én (Szekeres T.). Fazekasboda mellett a halastavaknál többször is előfordult népesebb csapat: 1984. XI. 18. és XII. 16. , mindkét alkalommal 200 pd, 1985. XI. 17. és XII. 15., mindkét esetben 250 pd. (Balikó Á. és Szekeres T.).

Énekes rigó – *Turdus philomelos* (C. L. Brehm, 1831)
A Mecsek elterjedt és gyakori fészkelő madara. AGÁRDI (1940) és HORVÁTH (1953) is hasonlóképpen gyakorinak találta. Az utóbbi években nála is megfigyelhető kisebb mértékű urbanizációs terjeszkedés, s ugyanakkor őszi vonulása is elhúzódóbb.

Szőlőrigó – *Turdus iliacus* (Linneaus, 1766)
A Mecsek ritkán észlelt, bár feltehetően rendszeres átvonuló madara, s rendszertelen téli vendége. Sem AGÁRDI (1940), sem HORVÁTH (1953) nem említi. Az elmúlt 3 évben végzett megfigyeléseim során magam sem észleltem. BANK László (2004) két adatát közli, melyek ugyan már majdnem „határesetek", mivel Pécs-Kertvárosból származnak, de felvételük indokolt. Ezek alapján Bank L. 30 példányt észlelt 1985. I. 12-én, majd I. 21-én Nagy G. látott ugynott 3 madarat.

Léprigó – *Turdus viscivorus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres, bár ritka fészkelő madara, ugyanakkor rendszeres téli vendég. A Misina-tető északi oldalán észleltünk 2005. VI. 12-én Jaszenovics Tiborral egy adultus példányt, mely riasztó hangját hallatta. Költése a térségben valószínű. AGÁRDI (1940) is ritkának tartja, mindössze két esetben találta fészkét. Ezek adatai az alábbiak: Apátvarasd, 1927. IV. 3., (4 tojás), Pécsvárad, 1927. IV. 17-én (4 tojás). Cseresnyés Szilárd találta fészkét a Jakab-hegy lábánál Magyarürög közelében 1947. V. 18-án 4 tojással, majd egy másik fészket ugyanitt 1949. VI. 13-án szintén 4 tojással (HORVÁTH 1953). BANK (2004) az 1984 és 1985 évi adatok alapján az alábbi települések határából említi: Pécs, Magyarürög, Erzsébet, Feked és Hosszúhetény. Feltételezhetően átvonuló vagy telelő példányait (2+1) észleltem Óbánya határában cseres tölgyes övezte vágásterületen 2003. XI. 8-án.

POSZÁTAFÉLÉK – SYLVIIDAE

Réti tücsökmadár – *Locustella naevia* (Boddaert, 1783)
A Mecsek térségének ritka fészkelő madara, s minden bizonnyal átvonuló madara is. AGÁRDI (1940) egy esetben, 1925. VIII. 22-én Szellő határában sásos réten találta fészkét 5 tojással. A késői időpont mindenképpen figyelmet érdemel. 1985. IX. 9-én Lovászhetény határában a halastavakon Szekeres T. észlelt l hím példányt (BANK 2004).

Berki tücsökmadár – *Locustella fluviatilis* (Wolf, 1810)
Völgyalji berkek, halastavak menti füzesek ritka fészkelő madara. A régebbi szakirodalom (AGÁRDI 1940, HORVÁTH 1953) nem említi. Lovászhetény határában a halastavaknál hallottam egy éneklő hímet 2004. VII. 17-én. RADETZKY (1920) Pécsett a székesegyház előtt Séta téren hallotta 1918 júniusában és júliusában rendszeresen énekét. A fenti megfigyelésnek hitelt adok. A faj „gradációs" éveiben egyébként rendesen nem használt, különféle élőhelytípusokban is felbukkanhat, ideiglenesen megtelepedhet. Budapesten az Orczy-kertben hallottam egy átvonuló példány kitartó énekét 1996. V. 2-án. A madár folyamatosan egy 4 x 2 méteres cserjesűrűben tartózkodott, s onnan énekelt.

Nádi tücsökmadár – *Locustella luscinioides* (Savi, 1824)
A Mecsek halastavainak nádszegélyében helyenként fészkel. A régi szakirodalom nem említi. Lovászhetény halastavainál észleltem 2004. VII. 17-én 1+1 adultus példányt és 1 db az évi vörhenyes barna tollazatú fiatalt.

Foltos nádiposzáta – *Acrocephalus schoenobaenus* (Linnaeus, 1758)
Mecseki fészkelése bizonyításra szorul. A régebbi szakirodalom nem említi. Magam a tudatos keresés ellenére sem találtam rá költési időben. Átvonuláson észleltem 1+1+1 példányt 2005. IX. 23-án Lovászhetény halastavainál. A madarak közül egy a keskenylevelű gyékény (*Typha angustifolia*) sűrű állományában bujkált 10–60 cm-re a víz színe fölött. A másik két példány hasonló környezetben a délebbi tavakon tartózkodott az ott uralkodó széleslevelű gyékény (*Typha latifolia*) állományában.

Énekes nádiposzáta – *Acrocephalus palustris* (Bechstein, 1798)
A Mecsek völgyeiben kisebb-nagyobb nádas foltok, magaskórós növénytársulások és berkek elterjedt, bár nem túl gyakori fészkelő madara. AGÁRDI (1940) több helyen kimutatta fészkelését, így Hosszúhetény, Somogy, Pécsvárad, Erzsébet és Erdősmecske határaiban.

Cserregő nádiposzáta – *Acrocephalus scirpaceus* (Hermann, 1804)
A halastavak nádasainak kis számú, de rendszeres fészkelő madara. A régi szakirodalom nem említi. Lovászhetény halastavainál észleltem 1+1 éneklő hímet 2004. VII. 17-én. Költése feltételezhető.

Nádirigó – *Acrocephalus arundinaceus* (Linnaeus, 1758)
AGÁRDI (1922a), legnagyobb meglepetésére, Pécsvárad határában egy kis nádas foltban hallotta szólni 1919. VI. 26-án. A Varasdi-patak és a Karasica visszaduzzasztott tavainak nádszegélyeiben az utóbbi évtizedekben viszont rendszeres fészkelővé vált. A Lovászhetény alatt húzódó halastavon 2005. V. 22-én nádas zónában 3 éneklő hímet hallottam, ugyanakkor 1 további hím keskenylevelű gyékény (*Typha angustifolia*) homogén állományában énekelt kitartóan. Ugyanezen a tavon 2005. VII. 17-én nádszegélyben egy kirepített családot észleltem. A 3 (vagy 4) egy nádszálon ülő fiókát az öregek még rendszeresen etették.

Kerti geze – *Hippolais icterina* (Vieillot, 1871)
A Mecsek rendszeres, de nem túl nagyszámú átvonuló madara. AGÁRDI (1940) is csupán vonulókat észlelhetett Berkesd és Ezsébet határaiban, hiszen mint írja: fészkét nem találta.

Karvalyposzáta – *Sylvia nisoria* (Bechstein, 1795)
A Mecsek elterjedt, de csupán kisszámú fészkelő madara. AGÁRDI (1940) se tartja közönségesnek. HORVÁTH (1953) Pécsváradtól északra találta fészkét 1944. VI. 7-én 1 frissen lerakott tojással, majd 1945. V. 30-án a Misina déli oldalán 4 tojással. Egy hím énekét hallottam 2005. V. 22-én Lovászheténynél a tavaktól a község felé eső bokros domboldalon. Cseresnyés Szilárd gyűjteményében agy 4-es fészekalja található, adatai: Pécsvárad, 1946. VI. 16.

Kis poszáta – *Sylvia curruca* (Linnaeus, 1758)
A Mecsekben elterjedt, de nem túl gyakori fészkelő madár. Az állomány zöme synanthrop, azaz emberi települések közelében, kertekben, temetőkben és parkokban telepszik meg. Agárdi (1929c) érdekes kísérletet hajtott végre ezzel a fajjal. Püspökszenterzsébeten (= Erzsébet) a kertjében fészkelő kis poszáta 5 tojását 1927. VI. 10-én elszedte és kicserélte a tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) 4 vörhenyes és jóval nagyobb tojásával. A kis poszáták kotlani kezdték ezeket is nyomban, s a kikeltett 3 fiókából kettőt sikeresen fel is neveltek. Horváth Lajos több alkalommal találta fészkét a Misi-

na déli lejtőjén. Vándor Tamás ugyanott 1947. IV. 28-án 4-es fészekalját gyűjtötte (HORVÁTH 1953).

Mezei poszáta – *Sylvia communis* (Latham, 1787)
A Mecsek elterjedt, de viszonylag ritka fészkelő madara. Erdőszéli cserjések, bozótszegélyek a legkedveltebb élőhelyei. AGÁRDI (1940) még a legközönségesebb poszátának tartja, de HORVÁTH (1953) a tíz éves kutatásra alapozott munkájában már meg sem említi. Egyszer találkoztam vele: egy revírtartó hím énekét hallottam 2005. V. 22-én Mecseknádasd fölött a Joka-hegyen bokros hegyi lejtő alján a szőlőterület szomszédságában.

Kerti poszáta – *Sylvia borin* (Boddaert, 1783)
Országosan is a legritkábban megfigyelt Sylvia-faj. Nyilvánvalóan átvonul a Mecseken. Az elmúlt három év terep bejárásai során nem észleltem. AGÁRDI (1940) és HORVÁTH (1953) sem említik.

Barátposzáta – *Sylvia atricapilla* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek erdeinek, ligeteinek, facsoportjainak és kertjeinek manapság az egyik leggyakoribb fészkelő madara. Szinte minden erdőtípusban megtelepszik. HORVÁTH (1953) az 1940-es és az 1950-es években végzett vizsgálatai során hasonlóan gyakori fészkelő madárnak találta. BANK (2004) egy áttelelő hím példányt említ 1984. XII. 9-i dátummal Apátvarasd mellől.

Sisegő füzike – *Phylloscopus sibilatrix* (Bechstein, 1793)
A Mecsekben viszonylag ritka fészkelő faj, s rendszeres őszi-tavaszi átvonuló. AGÁRDI (1940) a Kelet-Mecsekben Pécsvárad környékén a leggyakoribb füzikének tartja, HORVÁTH (1953) ugyanakkor Pécs környéki megfigyeléseire támaszkodva igen ritkának találta. Tíz éves megfigyelési időszakából mindössze egy adatot említ, miszerint a Kantavár környékén észlelt egy éneklő példányt 1950. VII. 4-én. A fenti hely közelében, 2005. VI. 12-én a Misina északi oldalán magam is hallottam egy éneklő hímet, mindössze egyet a délelőtti erdőjárás folyamán. Az élőhely: öreg kocsánytalan tölgyes, kevés bükkel és gyertyánnal.

Csilp-csalp füzike – *Phylloscopus collybita* (Vieillot, 1817)
A Mecsek különféle erdőtársulásainak elterjedt, de nem túl gyakori fészkelő madara. A dús cserjeszinttel rendelkező kocsánytalan tölgyesekben talán valamivel számosabb, mint észleltem azt Erdősmecske határában 2005. V. 29-én és V. 30-án. Egy áttelelő példányt figyelt meg Molnár István Pécs, Szent Miklós-dűlőn 1984. II. 9-én (BANK 2004).

Fitiszfüzike – *Phylloscopus trochilus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres átvonuló madara, s talán alkalmilag a fészkelése is előfordulhat. Ritkán AGÁRDI (1940) is hallotta „bánatos" énekét Pécsvárad, Mecseknádasd és Erdősmecske erdeiben, de fészkét sohasem találta. HORVÁTH (1953) egyszer sem észlelte. Magam az őszi vonuláson találkoztam vele, mikor is 2005. IX. 23-án Szilágy község határában, műút menti cserjésben mozgott minimum 3 példány.

KIRÁLYKAFÉLÉK – REGULIDAE

Sárgafejű királyka – *Regulus regulus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres átvonuló madara és kisebb számban téli vendége. Őszi átvonulásának fő ideje országos áttekintésben, október. HORVÁTH (1953) mecseki megfigyelései ebbe teljesen beleillenek, további észlelései január-február időszakából az áttelelést bizonyítják. Agárdi Ede a múlt század első négy évtizedében folyamatos mecseki jelenlét mellett végzett megfigyelései során télen és kora tavasszal látta ritkán. Kétségtelen, hogy akkor jóval ritkább lehetett, s a fenyvesítés elterjedésével emelkedett számuk. Az elmúlt három évben végzett megfigyeléseim során az őszi-téli időszakban rendszeresen találkoztam sárgafejű királykával, elsősorban lucfenyő csoportokon. Kisújbányán 2003. XI. 9-én 2+2 példányt észleltem. Előző napon, 2003. XI. 8-án az Óbánya fölötti tetőn néhány szál öreg fekete fenyőn (*Pinus nigra)* mozgott 2 példány. BANK (2004) az alábbi községek illetve városok határaiból említi 1984-es és 1985-ös adatok alapján: Pécs, Pécsvárad, Hosszúhetény, Fazekasboda, Apátvarasd és Komló. Cinege csapattal mozgó telelő példányát észleltük 2005. XII. 14-én a Lovászhetényi halastavak szegélyén lombos fák és cserjék között.

Tüzesfejű királyka – *Regulus ignicapillus* (Temminck, 1820)
A Mecsek térségének kisszámú, de rendszeres átvonuló madara. Országos áttekintésben leggyakrabban március végén, április elején, illetve szeptember második felében észlelhető. A Mecsekből sem AGÁRDI (1940) sem HORVÁTH (1953) nem említi. Egy alkalommal találkoztam vele a fent megadott időszaktól éppen eltérően: 2003. XI. 9-én Kisújbányán lucfenyő csoporton (*Picea abies*) mozgott 1 példány, sárgafejű királykáktól (*Regulus regulus*) elkülönülten. Pécsett a Pintér-kertben Wágner László figyelt meg 1 példányt 1984. X. 13-án (BANK 2004).

LÉGYKAPÓFÉLÉK – MUSCICAPIDAE

Szürke légykapó – *Muscicapa striata* (Pallas, 1764)
A Mecsekben elterjedt, bár kis számú fészkelő faj. Az állomány zöme synanthrop, azaz emberi lakóhelyeken vagy azok közelében telepszik meg. Pécsváradon AGÁRDI (1964b) észlelte fészkelését ház falára felfuttatott „vadszőlő" hajtásai között több ízben. Eresz alá kitett virágcserépben fészkelt *Tradescantia* hajtásai között 1,9 méter magasságban 1949-ben, ugyancsak Pécsváradon. Ugyanott 1960. VI. 7-én szellőző ablak nyílásában találta fészkét 4 tojással. 1961. VI. 10-én Pécsváradon a piactéren vadgesztenyefán (*Aesculus hyppocastanum*) 2,5 méter magasan tengelic (*Carduelis carduelis*) elhagyott fészkében 4 tojáson kotlott a szürke légykapó. Berkesden 1914-ben lakóház udvari falára felakasztott fonálhajtó rámára rakta fészkét és sikeresen ki is költött. A Réka-völgy nyaralótelepén (Mecseknádasd), Jaszenovics Tibor talált egy 4 tojásos fészket 2005. V. 28-án. A fészek az egyik ritkán lakott nyaraló épület tornácoszlopának a tetején 215 cm magasan, az odaszerelt lámpatest foglalatára épült, mintegy 15 méterre a Réka-pataktól. A (tojó) madár a fészken tartózkodott, a hím időnként etette. Május 30-án a fészekben már 5 tojás volt (teljes fészekalj), a tojó szorosan kotlott.

Kis légykapó – *Ficedula parva* (Bechstein, 1794)
A Mecsek hűvösebb völgyeiben a patak menti bükkösök és egyéb erdőtársulások rendszeres, de ritka fészkelő madara. AGÁRDI (1940) ugyan azt írja róla „egyáltalán nem a Keleti-

Mecsek madara", azért egy régebbi fészkelési adatot említ, miszerint 1921. V. 21-én fészkelve találták a pécsváradi erdőben. MOLNÁR (1984) az alábbi helyekről említi költési időből: Magyaregregy: Vár-völgy, Mánfa: Petnyáki-völgy és Kőlyuk, Mecseknádasd: Réka-völgy. Az újabb idők kutatásai során több esetben előkerült az Óbányai-völgyben a falu fölötti szakaszon, ahol mesterséges fészekodvakban is megtelepedett (Kalotás Zsolt szíves szóbeli közlése). Magyar Természettudományi Múzeumban egy a Mecsekből származó fészekalja található, adatai: Pécs, Lámpás-völgy, 1953. VI. 1. (5-ös), Cseresnyés Szilárd.

Örvös légykapó – *Ficedula albicollis* (Temminck, 1815)
A Mecsek bükköseinek elterjedt és jellemző fészkelő madara. 2005. V. 22-én Mecseknádasd határában a Templom-hegy északi oldalán lévő 70 év körüli bükkösben 1 hektáron 3 pár fészkelő revírjét találtam. Elterjedt fészkelő Erdősmecske bükkel elegyes öreg kocsánytalan tölgyeseiben is, mint azt 2005. V. 30-án és V. 31-én tapasztaltam. A régebbi szakirodalom ritkábbnak tartja. AGÁRDI (1940) szerint „ritkán fészkel a Kelet-Mecsekben, nem is igen látni." Egyetlen egyszer találta fészkét 1930. V. 4-én Apátvarasd mellett az erdőben. A fészekalj 6 tojásból állott. HORVÁTH (1953) is csupán egyszer észlelte a madarat, a hím példányt Cseresnyés Szilárd mutatta meg neki 1950. VII. 4-én Kantavár közelében. Cseresnyés ugyanakkor több párról is tudott a térségben. *(A szerkesztő megjegyzése: A Komló környéki bükkösökben nem ritka.)*

Kormos légykapó – *Ficedula hypoleuca* (Pallas, 1764)
A Mecsek rendszeres bár kis számú átvonuló madara tavasszal április utolsó harmadától május közepéig, ősszel augusztus közepe és szeptember közepe között. Pécsett Molnár István észlelt 1 pd-t 1985. V. 2-án, majd 1 hím példányt 1985. V. 4-én (BANK 2004).

ŐSZAPÓFÉLÉK – AEGITHELIDAE

Őszapó – *Aegithalos caudatus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres fészkelő madara, nem vonuló. Valamennyi községhatárban előfordul. A mészkemencei vadászháznál a patak menti fákon táplálkozó, mintegy 12 madárból álló csapatát észleltem 2005. V. 30-án. *(A szerkesztő megjegyzése: Komlón, a Majális téren – 1992 és 2003 között – rendszeresen fészkelt egy 60 éves lucfenyőn.)*

CINEGEFÉLÉK – PARIDAE

Barátcinege – *Parus palustris* (Linnaeus, 1758)
A Mecsekben a patakvölgyek sűrű cserjéseinek, s az erdőszéleknek rendszeres fészkelő madara. Nyár végén és kora ősszel gyakran táplálkozik a magaskórós lágyszárú növények magvaival, melyekért egyenként repül le a növényre. 2003. XI. 8-án Óbányán bükkös alatti árnyas sziklafalon a gímpáfrány (*Phyllitis scolopendrium*) és az illatos hunyor (*Helleborus odorus*) vegetatív részein keresgélte 1 pd a táplálékát. Ugyanitt a bükkös koronaszintjében 3 széncinegével (*Parus major)* összetartó csapatban haladt táplálkozva 2 barátcinege , s a törzseken még 1 hegyi fakusz (*Certhia familiaris)*.

Fenyves cinege – *Parus ater* (Linnaeus, 1758)
A telepített lucfenyő *(Picea abies*) erdőfoltok, lucfenyő csoportok szórványosan előforduló fészkelő madara. Az itt fészkelők feltételezhetően állandó madarak. Ezek mellett azon-

ban átvonuló populációk is érinthetik a Mecseket. MOLNÁR (1984) szórványos téli vendégként említi. Fészkelési térhódítása nem lehetetlen, hogy újabb kori jelenség.

2004. VII. 8-án az Óbánya fölötti völgyben 1500 m-es szakaszon 3 revírjét észleltem: a) A falu szélén 1 hím lucfenyőkön táplálkozik és énekel reggel és este is ugyanott. b) A halastavaktól feljebb kerti lucfenyő csoporton egy kirepített család mozgott, 3–4 adultus és min. 5 fiatal, melyeket az öregek még intenzíven etettek. A juvenilis tollazatú egyedeken halványsárga szín helyettesíti az adult egyedek tollazatának szürkésfehér színű részeit. A sötét torokfolt alsó szegélye elmosódó határral megy át a has sárga színébe. c) A harmadik helyen 1 adultus pd lucfenyőktől távol, bükk (*Fagus sylvatica*) korona zöld hajtásain háttal lefelé függeszkedve keresgél, később ugyanez a bükk szálerdő aljában cserjeszerűen növő 1–2 méter magas bükk újulat leveles hajtásain táplálkozik.

Láthatóan 1 átvonuló példányát észleltem 2005. IX. 23-án Lovászhetény határában. A madár a halastavak mellett álló magas fa csúcsára ült ki, s onnan hallatta izgatottan jellegzetes „tlüi-tlüi" hívó hangját. Telelő példányait észleltem Kisújbányán 2003. XI. 9-én, melyek lucfenyőkön táplálkoztak, majd 1 pd-t 2005. XII. 15-én Pécsvárad belterületén.

Kék cinege – *Parus caeruleus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek elterjedt fészkelő madara, bár a széncinegénél itt is jóval ritkább. Előszeretettel táplálkozik magasan a bükkös koronájában a vékonyabb hajtásokon, télen a fennmaradt bükk makkon.

Széncinege – *Parus major* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek elterjedt fészkelő madara. A költés utáni kóborlási időszakban, a bokorerdőkben gyakoribbnak tűnik, mint a zárt erdőkben. 2004. VII. 29-én Óbánya község határban a Ziegler-hegyen mintegy két hektárnyi területen bokorerdőben 25–30 pd fordult elő. WÁGNER (1996a) a Tubes hegyen lévő mesterséges fészekodú telepen 1994. IV. 16-án egy rendellenes színezetű fészekaljat talált, melyből azonban egészséges fiókák keltek és repültek ki három héttel később.

CSUSZKAFÉLÉK – SITTIDAE

Csuszka – *Sitta europaea* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek öreg tölgyeseinek és bükköseinek elterjedt fészkelő madara. Állandó és gyakori madárfaj, szinte minden erdőben végzett felvételen szerepel.

HAJNALMADÁRFÉLÉK – TICHODROMIDAE

Hajnalmadár – *Tichodroma muraria* (Linnaeus, 1766)
A Mecsekben rendszeres, de ritka átvonuló, még ritkábban téli vendég. Mindezt AGÁRDI (1955) több évtizedes megfigyelései bizonyítják. Zengővárkony határában kőhíd falán látott 1 pd-t 1928. IV. 1-én. Leírása szerint Pécsváradon a római katolikus templom belsejébe több télen is bejárt, s ott át is telelt. Erre utalnak az alábbi észlelések: 1913. III. 2-án és III. 21-én a templom belsejében röpköd 1 pd. A következő télen 1914. I. 11-én, majd 1928. XII. 25-én ugyanott mozgott 1–1 pd.. 1939. XI. 17. és 1940. IV. 13. között a templomban telel ki 1 pd. 1952. X. 26. és 1953. III. 29. között 8 esetben észleli a templom belsejében. A madár a padlástéren át ki-be járhatott az épületben. Pécsett 1917. október első felében és 1918 márciusában Radetzky Dezső a székesegyházon látta a hajnalmadarat. Páldy Géza a MÁV üzletvezetőségi épület kéményén észlelte 1936. I. 20. és 30. kö-

zött többször, majd 1937. XII. 23-án. Geréby György 1948. XI. 16-án 1 pd-t észlel Pécsett (RADECZKY 1920, AGÁRDI 1955). HORVÁTH (1953) egy megfigyelést említ, miszerint Pécsett a Mária utcai iskola tűzfalán mutatkozott 1 pd. 1946. II. 18-án. A Pius-templom falán 1967. II. 20-án 1 pd, II. 24-én ugyanott 2 példány fordult elő (AGÁRDI 1968).

FAKUSZFÉLÉK – CERTHIIDAE

Hegyi fakusz – *Certhia familiaris* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek bükköseinek elterjedt, bár kis számú fészkelő madara. Mecseknádasd határában a Templom-hegy északi oldalán, 70 év körüli öregedő bükkösben 2 hektárnyi bejárt területen 2005. V. 22-én 1 éneklő hímet észleltem.

Rövidkarmú fakusz – *Certhia brachydactyla* (C. L. Brehm, 1820)
A Mecsek csereseinek és tölgyeseinek rendszeres, de kisszámú fészkelő madara. Észleléseim: Kisújbányán 2003. XI. 9-én 1 + 1 pd; Óbányán cseres tölgyesben 2004 tavaszán 1 pd. Pécsett 2005. VI. 12-én a Dömörkapu és a Tettye közötti útszakasz öreg csertölgyben (*Quercus cerris*) gazdag erdeiben és az öreg fekete fenyvesekben (*Pinus nigra*) két ponton jellegzetes hívó hangját, egy ponton pedig énekét hallottam.

FÜGGŐCINEGE-FÉLÉK - REMIZIDAE

Függőcinege – *Remiz pendulinus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek peremén a völgyzárógátas halastavak ritka madara. A szakirodalom nem említi. Magam hosszas keresésre egy alkalommal találkoztam vele. 2005. X. 28-án, a Lovászhetény határában lévő halastavak nádszegélyében mozgott minimum 1+1 példány, jellegzetes, magas „c-í-í" hangját hallatva. Fészkét a halastavakat övező fákon sehol sem láttam. Az észlelt példányok feltételezhetően őszi kóborlók.

MÁLINKÓFÉLÉK – ORIOLIDAE

Sárgarigó – *Oriolus oriolus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek peremvidékeinek viszonylag gyakori, könnyen észlelhető fészkelő madara. Leggyakrabban völgyalji facsoportokban, nyárasokban telepszik meg, de fészkel a falvak gyümölcsös kertjeiben, temetőkben, s kiterjedt erdők szegélyzónáiban is. Óbányán 2004. VII. 8-án a község szélén 1 éneklő hímet, majd 500 méterrel feljebb a halastónál egy újabb éneklő hímet észleltem. Ennél följebb a völgyön már nem fordult elő. Lovászheténynél a halastavak menti kanadai nyárfákon 1+1 pd-t észleltem 2005. V. 22-én. Ófalu határában a „Kalktal" völgyén 3 pár revírjét állapítottam meg 2005. V. 30-án. Hosszúhetény határában, égeresben láttam elhagyott fészkét 2005. XII. 15-én. A fészek 25 méter magas mézgás égeren (*Alnus glutinosa*) ca. 19 m magasságban épült.

AGÁRDI (1940) rendszeres, de nem gyakori fészkelő madárnak veszi, mely leggyakrabban dió- és szilvafán, ritkábban akácon rakja meg fészkét. Két értékes gyűrűzési adatot is közöl. Az általa 1913. VI. 15-én Pécsváradon gyűrűzött madarat, 1914. V. 3-án (tehát már a visszafelé tartó tavaszi vonuláson!) Tunézia területén Tunisznál lőtték le. Az 1916. VI. 17-én Berkesden gyűrűzött példány 8 év múlva, 1924. IV. 28-án szintén a tavaszi vonuláson az Otrantói-szoros közelében Maglie községnél Olaszországban került kézre.

GÉBICSFÉLÉK – LANIIDAE

Tövisszúró gébics – *Lanius collurio* (Linnaeus, 1758)
Erdőszélek, bokros legelők, facsoportok és cserje szegélyek elterjedt, bár nem túl gyakori fészkelő madara. PURGER és tsai (2004a) Pécs külterületén a Karolina-bánya térségében 2002-ben három előző évi fészkét találták a rekultivációs célra telepített keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) sávban. Óbánya határában a Ziegler-földek felhagyott szőlőinek helyén kialakult bokorerdőkben a kedvező élőhelyi adottságok ellenére viszonylag ritka. 2004. VII. 29-én Jaszenovics Tiborral a területet bejárva mindössze 3 kirepült családot észleltünk. A fiókák száma családonként 3–4. Pécsett Dömörkapunál díszkertben észleltünk 1 hímet 2005. VI. 12-én. Ófalu határában 2005. V. 30-án viszont gyakorinak találtam.

Kis őrgébics – *Lanius minor* Gmelin, 1788
A szalakótához hasonlóan ma már talán a Mecsek kipusztult fészkelő fajai között említhetjük. AGÁRDI (1940) még azt írja róla: „Rendes fészkelő madarunk, de sok belőle nincs. Fészkét rendszerint gyümölcsösökben szilvafára rakja." MOLNÁR (1984) 1962-ben Kisvaszar határában még feltételezi fészkelését. Terület bejárásaim során 2003 és 2005 között jelenlétét sehol nem észleltem.

Nagy őrgébics – *Lanius excubitor* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek viszonylag ritka téli vendég madara. AGÁRDI (1940) szerint télen lehet látni egy-egy példányt. MOLNÁR (1984) az alábbi települések környékén észlelte 1960 és 1983 között: Komló, Zengővárkony, Kisvaszar, Ág, Hosszúhetény. Három alkalommal magam is észleltem: 2005. X. 1-én Nagypall határában a halastavak és a Fazekasboda felé vezető műút közötti villanyvezetéken ült 1 példány. A madár alatti élőhely nyárvégi tarlóhántású kissé gyomosodó mintegy 20 hektárnyi szántó. A madár egyedüli leshelye itt a vezeték, amelyen a megfigyelés 15 perce alatt kétszer helyet változtatott egy 200 méteres szakaszon belül, egyszer pedig a vezetéktől 20 méterre eltávolodva ugyanabban a magasságban ca. fél percig egyhelyben szitált. Lovászhetény határárában a halastavak szélén álló fákról vadászgatott 1 példány 2005. X. 28-án. Jaszenovics Tiborral láttunk 1 példányt 2005. XII. 14-én ugyancsak Lovászhetény határában, de a tó láncolat felső végénél. Ez a madár hegyoldali alacsony (1–2 m magas) vágásnövényzetből kiemelkedő facsonkról lesett zsákmányára.

VARJÚFÉLÉK – CORVIDAE

Szajkó – *Garrulus glandarius* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek tölgyeseinek és bükköseinek elterjedt fészkelő madara. AGÁRDI (1940) egy esetben tág nyílású faodúban találta fészkelve 3,5 méter magasságban (Pécsvárad, 1924. VI. 1.). Más esetben, 1915. V. 7-én Berkesd határában 8 tojásból álló fészekaljat talált.

Szarka – *Pica pica* (Linnaeus, 1758)
A 2000-es éveket tekintve (talán már korábban is) a szarkát, a Mecsek ritka, vagy inkább megritkult fészkelő madarának tekinthetjük. AGÁRDI (1940) a Kelet-Mecsekben még elterjedt madárként említi. HORVÁTH (1953) mindössze 2 dátumos megfigyelést közöl, ezek szerint 2 pd-t látott Orfű határában 1946. II. 2-án, majd Abaligetnél észlelt 11 pd-t III. 10-én. 2004. IX. 8-án a Pécsvárad határában a szilágypusztai halastavak közelében láttam 2

pd-t, 2005. X. 1-én pedig Mecseknádasd mellett 4 pd-t.

Fenyőszajkó – *Nucifraga caryocatactes* (Linnaeus, 1758)
Mint országosan, úgy a Mecsekben is a ritka vendégek közé tartozik. Megjelenésére főként ősszel számíthatunk. Mecseknádasd határában 1943. X. 24-én ejtettek el egy példányt, melyet Horváth Lajos a pécsi természettudományi osztály számára kipreparált (HORVÁTH 1953).

Csóka – *Corvus monedula* (Linnaeus, 1758)
AGÁRDI (1940) ritka fészkelőnek tartja a Mecsekben. Mindössze három fészket talált, valamennyit odúban. Érdekesképpen a Zengő csúcsától 3 km-re is talált egy fészket 1922. V. 7-én (AGÁRDI 1923). Státusa ma is ugyanaz, tehát ritka fészkelő. HORVÁTH (1953) 9 példányt látott Abaligetnél 1946. III. 10-én. MOLNÁR (1984) szintén ritkának tartja, Pécsvárad és Mecsekjánosi térségéből említi költését. Magam ez ideig nem találkoztam vele.

Vetési varjú – *Corvus frugilegus* (Linnaeus, 1758)
Mint AGÁRDI (1940) írja: „a Keleti-Mecsek közelében nem költ". Valóban, ma sem ismerek a környékről telepet. A tavaszi és nyári megfigyeléseim idején nem észleltem. Az Oroszország felől a Kárpát-medencébe megérkező telelő csapatok ide is eljutnak. Pécsvárad kiterjedt szántóin 2004. XI. 2-án észleltem kisebb csapatait, összesen nem több mint 250 madarat.

Dolmányos varjú – *Corvus cornix* (Linnaeus, 1758)
Kis számban előfordul, főként a kiterjedt szántókkal, mezőkkel övezett községek határában telepszik meg. AGÁRDI (1940) Feked, Pécsvárad és Apátvarasd környékéről említi. Lovászhetény és Fazekasboda tóláncolatai mentén az utóbbi években is rendszeresen látható. Általában 2 vagy 4 látható, de 2005. IX. 23-án 12 példányból álló kis csapatát figyeltem meg. Ezek nyilvánvalóan a tavak éppen akkor folyó lehalászása miatt gyűltek itt össze, bár a munkálatok miatt az iszapra még nem repülhettek le.

Holló – *Corvus corax* (Linnaeus, 1758)
Az utóbbi években ismét rendszeres fészkelő madár, bár kis számban. A Mecsekben jelenléte állandó. AGÁRDI (1940) Zengővárkony és Mecseknádasd bükköseiben találta fészkelve 1927-ig, Erdősmecske és Feked bükköseiben pedig 1935-ig. Mindkét területen egy-egy pár költött az 1927, illetve az 1935 előtti években. Gyűjteményében egy 6 tojásos fészekalj volt, adatai: Véménd, 1928. III. 8. Fekete István (1951) a Mecsek nyugati peremvidékén, Bakóca határában 1928 áprilisában még észlelt hollókat, közleményéből ítélve az időtájt minimum 1 pár fészkelhetett a térségben. HORVÁTH (1953) Püspökszentlászló és Kisújbánya között észlel 1 pd-t 1946. III. 23-án, később 1948. III. 29-én fészkét is megtalálta 5 tojással bükkfán, 28 m magasan a Zengőváron. Cseresnyés Szilárd 1951. III. 22-én talált a Zengőváron ugyancsak egy 5 tojásos fészket. BANK (1995) a hetvehelyi erdészet 10 700 hektárnyi erdőterületén végzett ragadozó madár felmérés alkalmával 1991–1993 időközében 1 pár költését állapította meg. Magam 2003. XI. 8-án észleltem Óbánya mellett 2 + 1 példányt, majd másnap XI. 9-én Kisújbányán 1 pd-t. A Zengővár alatti nyeregben 2004. VII. 17-én Pázmándi Istvánnal láttunk 1–1 elkülönülten mozgó madarat, láthatólag a turisták által visszahagyott ételmaradékokra pályáztak közel egy pihenőhelyhez. Minimum 1 pár költése 2004-ben feltételezhető. Később az ősz folyamán (XI. 2.) több pd-

t láttam Pécsvárad határában szántókon. A madarak előszeretettel ültek fel a magasfeszültségű vezetékek oszlopaira. 2005. IX. 23-án Lovászheténynél a Varasdi-patak völgyén repült végig 2 példány (vélhetőleg 1 pár) korrogva. A holló állomány helyzete tehát úgy tűnik a Mecsekben is javult az elmúlt 25 évben, tehát 1980 óta.

SEREGÉLYFÉLÉK – STURNIDAE

Seregély – *Sturnus vulgaris* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek elterjedt, de nem túl gyakori fészkelő madara. AGÁRDI (1940) sem tartja gyakorinak a múlt század első négy évtizedét átívelő megfigyelési időszakában. A pécsváradi és a zengővárkonyi szelídgesztenyésekből 10–15 fészkelő párt említ. Gyakran télen is látni csapatait, mint írja. Magam Mecseknádasd, Ófalu, Óbánya, Pécsvárad, Hosszúhetény, Pécs, Lovászhetény, Erdősmecske és Feked határában találkoztam táplálékot hordó vagy kirepített seregélyekkel 2004-ben és 2005-ben a költési időszakban.

VERÉBFÉLÉK – PASSERIDAE

Házi veréb – *Passer domesticus* (Linnaeus, 1758)
Falvak és városok elterjedt fészkelő madara a Mecsek területén is.

Mezei veréb – *Passer montanus* (Linnaeus, 1758)
Az erdei házakon, ahol állattartás nem folyik, ő az elsőként megtelepülő veréb. Legalább 6 pár költött 2005-ben a mészkemencei vadászház tetőzetében. Egy nem fészkelő kis csapat, mintegy 8 madár is az épület erkély feletti gerendáin éjszakázott V. 29-én és 30-án. Házi veréb nem volt a környéken, még nem jutott el idáig.

PINTYFÉLÉK – FRINGILLIDAE

Erdei pinty – *Fringilla coelebs* (Linnaeus, 1758)
A különböző erdőtársulások, ligetek, fasorok és facsoportok elterjedt fészkelő madara. Falvak, városok kertjeiben és parkjaiban is megtelepszik. 2005 telén kisebb számban a telelő fenyő pinty csapataihoz társult, amint azt Zengővárkony határában észleltük.

Fenyőpinty – *Fringilla montifringilla* (Linnaeus, 1758)
A Mecsekben viszonylag ritka téli vendég. Agárdi Ede, mint pécsváradi lakos, sem tapasztalta minden évben jelenlétüket. Az alábbi inváziós éveket sorolja fel: 1917, 1918, 1922, 1923, 1927, 1931, 1932, 1937 (AGÁRDI 1940). Magam a 2003/04 és a 2004/05 téli félévére eső megfigyelő napokon egyszer sem észleltem. A 2005/06-os tél viszont inváziós évnek tűnik, 2005. X. 28-án ugyanis erős vonulását tapasztaltam több helyen is a Mecsek térségében. A reggeli órákban egymásután mentek át kisebb csapatai a Templomhegy bükkösei és cseres-tölgyesei felett. Később a nap folyamán Lovászhetény határában észleltem kisebb csoportok vonulását. Még a közvetlen „lapzárta" előtt tett megfigyelések igazolták is az inváziót. 2005. XII. 14-én nagyobb csapatait észleltük Jaszenovics Tiborral. Zengővárkony határában szántóról útszéli fasorra felszálló csapatát 420 példányra becsültem, s emellett további 70+50+140 szállt fel ugyanarról a szántóról később. Összesen 680-ra becsülhető tehát az itt mozgó tömeg. Csapatuk heterogén volt, de a további pintyfélék egyedszáma elenyésző.

Csicsörke – *Serinus serinus* (Linnnaeus, 1766)
A Mecsekben synanthrop faj, eleddig csak lakott területeken észleltem. 2004. VII. 17-én Pécsvárad belterületén, 3 helyen láttam éneklő hím pd-t. 2004. VII. 29-én Óbányán (énekét már nem hallottam), 1 hím pd szedegetett konyhakerti élőhelyen, a talajon. Mecseknádasd belterületén 1 éneklő hímet észleltem 2005. V. 30-án. Késői előfordulását észleltem 2005. X. 1-én. Apátvarasdon 1 juvenilis színezetű példányt, Pécsvárad határában 2+1 példányt, köztük egy színes hímet.

Zöldike – *Carduelis chloris* (Linnaeus, 1758)
Falvak, városok kertjeiben, parkjaiban, temetőkben rendszere fészkelő, de emberi lakóhelyektől távolabb, becserjésedett legelőkön is megtelepszik, mint tapasztaltam ezt 2005. V. 30-án Ófalu határában. Kisebb számban telelésen is mutatkozik. 2005. XII. 14-én a fakoronába felülő több százas fenyőpinty csapatban 2 példányt (hím és tojó) észleltünk.

Tengelic – *Carduelis carduelis* (Linnaeus, 1758)
Elsősorban az emberi települések madara, így a zöldikéhez hasonlóan a falvak, városok kertjeiben, parkjaiban rendszeres fészkelő madár. Ősszel és télen csapatokba verődve járja a ruderális élőhelyeket. Ritkábban természetes erdőkben is megfigyelhető. A Réka völgy Mecseknádasd határában húzódó alsó szakaszán, bükk szálerdő koronájában táplálkozó (?) példányait észleltem 2005. V. 22-én és V. 28-án. A fehér libatop (*Chaenopodium album*) egyetlen kóróján a magvakat fogyasztotta 5 pd Apátvarasdon 2005. X. 1-én. Ugyancsak ezen a napon már 22-es csapatát észleltem Fazekasbodán a Karasica völgyén.

Csíz – *Carduelis spinus* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres, de kis számú átvonuló madara, melyet elsősorban a patakokat kísérő égereken (*Alnus glutinosa*) figyelhetünk meg. Ritkábban áttelelők is akadnak.

Kenderike – *Carduelis cannabina* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek nem túl gyakori fészkelő madara. Átvonuláson és telelésen gyakrabban mutatkozik. AGÁRDI (1940) Apátvarasdon a legelőn borókán találta fészkét, Erdősmecskén pedig erdei vágásterületen, tuskósarjakon. HORVÁTH (1953) a Jakab-hegyen szőlőben találta fészkét három esetben: 1945. VII. 15., öt tojással, 1947. VI. 13., öt tojással és 1948. VII. 3., 6 tojással.

Keresztcsőrű – *Loxia curvirostra* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek ritkán mutatkozó átvonuló madara. AGÁRDI (1940) szerint 1938 körül valamelyik nyáron Pécsváradon a várkert fenyőit „lepték el". HORVÁTH (1953) a Misinától délre a Bárány-tető fölött látta átrepülő 6-os csapatát 1946. I. 6-án. MOLNÁR (1984) Zobákpusztán lucfenyőn tartózkodó példány(oka)t észlelt 1978-ban.

Süvöltő – *Pyrrhula pyrrhula* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek rendszeres, de nem túl nagy számú téli vendége. AGÁRDI (1940) is ritkának tartja. HORVÁTH (1953) a téli hónapokban, december-március időszakában számos esetben észlelte. A legtöbbet, 9 darabot a Jakab-hegyen 1944. I. 9-én- figyelte meg. Magam 2004/2005 telén észleltem, amikor különös süvöltő invázió volt országszerte. 2005 őszén már október 28-án jelentkeztek az előző télről ismert „trombitáló" hívóhangú süvöltők. Azon a napon két kisebb csapatot (3–5 madár) is észleltem Mecseknádasd határában a Templom-hegy tetején.

Meggyvágó – *Coccothraustes coccothraustes* (Linnaeus, 1758)
A Mecsek elterjedt, s viszonylag gyakori fészkelő madara. AGÁRDI (1940) még ritka fészkelőnek tartja, bár gyűjteményében 9 fészekaljat említ. HORVÁTH (1953) az ország más területeivel összevetve, a Mecsekben szintén ritka fészkelőnek tartja, bár több esetben ő is megtalálta fészkét. A Jakab-hegyen 1943. XII. 5-én két kisebb csapatban összesen 18 példányt észlelt.

SÁRMÁNYFÉLÉK – EMBERIZIDAE

Hósármány – *Plectrophenax nivalis* (Linnaeus, 1758)
AGÁRDI (1940) dátum nélkül említi, miszerint az „egyik szigorú télen Pécsváradon az utcára leszálltak és ott szedegettek".

Citromsármány – *Emberiza citrinella* (Linnaeus, 1758)
Erdőszéleken, szétszórt fákkal is tarkított nyílt bokros hegyoldalakon és vágásterületeken elterjedt fészkelő madár a Mecsekben is. 2005. VI. 12-én a Misina északi oldalán lévő vágásterület mintegy 20 hektárnyi bejárt részletén 3 éneklő hímet észleltünk Jaszenovics Tiborral. A vágásterületen a kocsánytalan tölgy (*Quercus petraea*) természetes újulata kefesűrű, s mintegy 120 cm magasságú. AGÁRDI (1940) szintén gyakorinak tartja, sok fészkét találta. Egy alkalommal, 1937. V. 4-én Apátvarasd határában legelőn nem talajon, hanem boróka bokron 120 cm magasan épült fészket talált, melyben 4 tojás volt.

Sövénysármány – *Emberiza cirlus* (Linnaeus, 1766)
A Mecsek déli lejtőinek jellegzetes mediterrán elterjedésű, ritka fészkelő madara. Északi irányú terjeszkedése folytán 1975-ben jelent meg a Villányi-hegységben, s ekkor bizonyították első hazai fészkelését (JÁNOSSY & JÁNOSSY 1976). A Mecsek déli lejtőin, Pécs külvárosában Molnár István figyelt fel rá, majd Waliczki Zoltán, Magyar Gábor és Hraskó Gábor kisebb expedíció keretében részletesen kinyomozta elterjedését (WALICZKY et al. 1984). Molnár István (MOLNÁR 1981; ANONYMUS 1982) 1981. V. 13–15-én észlelte az első kitartóan éneklő hímet a Tettyén, de ezt megelőzően 1981. I. 31-én is észlelt két példányt párban az Asztalos János úton. MAGYAR & WALICZKY (1995) több éven keresztül tanulmányozván e kis populációt, az alábbi állománynagyságokat állapította meg: 1981-ben 5 pár, 1982-ben 4 pár, 1983-ban 3 pár, 1984-ben 5 pár, 1985-ben 1 pár, 1988-ban 2 pár, 1995-ben 3 pár. Molnár István és társai 1984-ben Pécsett 3 helyen észleltek 1–1 hímet: június 9-én a Kalinyin utcában, június 12-én a Török J. úton és október 14-én a Jurisics M. utcában (BANK 2004). Ónodi Miklós és társai 1996. IV. 23-án, IV. 25-én és IV. 27-én figyeltek meg 1 éneklő hímet ugyancsak a Tettyén (HADARICS 1996).

Bajszos sármány – *Emberiza cia* (Linnaeus, 1766)
Ritka téli vendég, s feltételezhetően ritka fészkelő madárfaj a Mecsekben. SELLEY (1976) hat alkalommal találkozott vele az 1970-es években. Pécsett a Tettye fölötti mészkősziklás oldalban látott egy hímet 1971. I. 31-én, ugyanott XI. 13-án és XII. 22-én szintén látott 2-2 példányt. Ugyancsak a fenti helyen 1973. I. 6-án 6-8 madárból álló kis csapatot észlelt. A két további megfigyelése – 1973. IV. 19-én 3 pd a Tettyén, majd 1973. VI. 28-án 1 hím pd Kis-Tubes-tetőn – a költési időszakra esik, kár hogy a fészkelést bizonyítania nem sikerült.

Kerti sármány – *Emberiza hortulana* (Linnaeus, 1758)
A Mecsekben lokálisan elterjedt ritka fészkelő madár. Kedvelt élőhelyei közé tartozik

Mecseknádasd határában a felhagyott és visszavadult szőlőterületek (Kalotás Zsolt szóbeli közl.). HORVÁTH (1953) a Jakab-hegy oldalában találta fészkét 1948. V. 21-én. A fészekalj 6 frissen lerakott tojásból állt. Ónodi Miklós 1996. IV. 23-án Mecseknádasd határában észlelt 4 hímet, ugyanott néhány nap múlva, IV. 27-én, 1 hímet találtak (HADARICS 1996).

Nádi sármány – *Emberiza schoeniclus* (Linnaeus, 1758)
AGÁRDI (1940) és HORVÁTH (1953) nem említik. Magam a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem találtam költési időben a nádas és gyékényes övezte tóláncolatok környékén. Mint feltételeztem, ritka átvonulóként, illetve téli vendégként minden bizonnyal előfordul, s 2005. XII. 14-én a lovászhetényi halastavak nádszegélyéből hallottam is 1 példány hangját, s később a nap folyamán a tó közelében magaskórós gyomtársulásból repült ki egy feltehetően újabb példány, röviddel azután amint egy karvaly áthúzott a terület felett.

Sordély – *Miliaria calandra* (Linnaeus, 1758)
Mezőgazdasági területek bokor-szegélyein, becserjésedett (felhagyott) legelőkön elterjedt fészkelő madár. 2005. V. 22-én Mecseknádasd határában a Joka-hegy ritkán bokros, déli lejtőjén 2 éneklő hím pd-t észleltem. A tető gazos lucernatáblája a közelben fontos megtelepítő tényező lehet itt számára. Ófalu határában becserjésedő legelőn észleltem szép számmal 2005. V. 30-án. A mészkemencei vadászház közelében fekvő, mintegy 6 hektárnyi bokros oldalban 3 éneklő hímet, a község fölötti legelő 20 hektárján 5 éneklő hímet észleltem. Közülük 1 pár fészekféltő viselkedést mutatott.

Irodalom – References

ANONYMUS (1982): Adatok a faunisztikai szakosztály irattárából V. – Madártani Tájékoztató 1982/2–3: 181–185.
AGÁRDI E. (1922a): *Acrocephalus arundinaceus* Pécsváradon. – Aquila 28: 173.
AGÁRDI E. (1922b): Fenyőrigók áprilisban. – Aquila 28: 173.
AGÁRDI E. (1923): Fészkelési adatok a Mecsek vidékéről. – Aquila 29: 173.
AGÁRDI E. (1929a): Kígyászölyv fészkelése a Zengőn. – Aquila 34–35: 387.
AGÁRDI E. (1929b): Fekete harkály előfordulása. – Aquila 34–35: 387–388.
AGÁRDI E. (1929c): A kis poszáta kiköltötte a tövisszúró gébics tojásait. – Aquila 34–35: 402.
AGÁRDI E. (1940): A Keleti-Mecsek madárvilága. – Aquila 46–49: 269–299.
AGÁRDI E. (1950 a): A törpesas fészkelése a Mecsekben. – Aquila 51–54: 165
AGÁRDI E. (1950 b): Kerecsensólyom fészkelése a Mecsek-hegységben. – Aquila 51–54: 164
AGÁRDI E. (1950 c): Feketególya előfordulása a Mecsek-hegységben. – Aquila 51–54: 163
AGÁRDI E. (1950 d): A vörösbegy fészkében 12 tojás. – Aquila 51–54: 174–175
AGÁRDI E. (1954 a): *Aquila pomarina* Brehm fészkelése a Mecsek-hegységben. – Aquila 55–58: 238
AGÁRDI E. (1954 b): Érdekes fészkelési módok a Mecsek alján. –Aquila 55-58: 255
AGÁRDI E. (1955): A hajnalmadár Magyarországon. – Aquila 59–62: 287–294
AGÁRDI E. (1959): Megfigyeléseim a balkáni gerle és balkáni fakopáncs délkelet-dunántúli és északkelet-magyarországi előfordulásáról. – Aquila 65: 286
AGÁRDI E. (1962): Daru átvonulása Pécsvárad felett. – Aquila 67–68: 210
AGÁRDI E. (1964a): A füles kuvik fészkelése Baranya megyében. – Aquila 69–70: 265
AGÁRDI E. (1964b): A szürke légykapó fészkelése. – Aquila 69–70: 269
AGÁRDI E. (1964): Fészkelési rendellenességek. – Aquila 69–70: 266
AGÁRDI E. (1966): Békászó sas fészkelése a Mecsekben. – Aquila 71–72: 230
AGÁRDI E. (1967): *Phylloscopus collybita*-fészkelések a Mecsekben. – Aquila 73–74: 186–187
AGÁRDI E. (1968): Hajnalmadár Pécsett. – Aquila 75: 291.
BANK L. (1985): Madarak a toronypresszóban. – Madártani Tájékoztató 1985 ápr.-jún.: 56–57.
BANK L. (1990): Az 1985–86. évi gyöngybagoly (*Tyto alba* Scop., 1769) felmérés eredményei Baranya megyében. – Aquila 96–97: 113–126.
BANK L. (1995): Összesített ragadozó madár adatok a MEFAG Hetvehelyi Erdészetének területéről 1991–1993. – Madártani Tájékoztató 1995.2: 22–23.

BANK L. (2004): Madárfaunisztikai adatok 1984–1985. – Tenkes 2002/2004: 62–116.
BUCHERT Á. (1964): Havasi sarlósfecske Pécsett. – Aquila 69–70: 252.
CSERESNYÉS Sz. (1960): A Mecsek ragadozó madarai. – Vertebrata Hungarica 2: 49–59.
FAZEKAS I. (1991): A gyurgyalag (*Merops apiaster*) fészkelése Komló környékén. – Folia comloensis 4: 89–90.
FAZEKAS I. (2004): A Vágyom-völgy Természetvédelmi Terület állatvilágának kezelési terve. – Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (szakértői jelentés), pp. 13.
FAZEKAS I. (2005): Tájtörténet, élőhelyek, növényzet és állatvilág. In Fazekas I. (szerk.): A komlói térség természeti és kultúrtörténeti öröksége. – regioGRAFO Bt. Komló, pp.123–166.
FEKETE I. (1951): A hóbagoly Baranyában. – *Nyctea scandica* L. – Aquila 55–58: 240.
FEKETE I. (1951): Hollók a Nyugati-Mecsek vidékén. – Aquila 55–58: 261.
GERÉBY Gy. (1955): A balkáni fakopáncs terjeszkedése Pécs környékén. – Aquila 59–62: 388.
GERÉBY Gy. (1958): Rétisasok gyülekezése Pécs felett. – Aquila 65: 280–281.
HADARICS T. (1996): Érdekes madármegfigyelések 1996. tavasz (február-április). – Túzok 1 / 2: 93–100.
HORVÁTH L. (1953): The Ornis of the Mecsek Mountains Based on Oecologic and Oologic Researches. – Annales historico naturales Musei nationalis 4: 211–225.
IVANITS I. V. (1973): A sarlósfecskék: *Apus apus* L. költőállománya Pécsett, 1973-ban. – Aquila 80–81: 289.
JÁNOSSY L. & TÖRÖK J. (1977): Átvonuló örvösrigó (*Turdus torquatus*) csapat. – Aquila 83: 292.
MAGYAR G. & WALICZKY Z. (1995): The breeding of Cirl Bunting (*Emberiza cirlus*) in Hungary. – Aquila 102: 85– 97.
MAGYAR G., HADARICS T., WALICZKY Z., SCHMIDT A., NAGY T. & BANKOVICS A. (1998): Nomenclator Avium Hungariae – Magyarország Madarainak Névjegyzéke. – Budapest–Szeged.
MOLNÁR I. (1981): Sövénysármány Pécsett. – Madártani Tájékoztató. 1981 október-december, pp. 214–215.
MOLNÁR I. (1984): Komló és környékének madárvilága (Aves). – Folia comloensis 1: 129–143.
PURGER J. J., LÍDIA A., MÉSZÁROS & D. PURGER (2004a): Predation on artificial nests in postmining recultivated area and forest edge: contrasting the use of plasticine and quail eggs. – Ecological Engineering 22: 209–212.
PURGER J. J., LÍDIA A. MÉSZÁROS & D. PURGER (2004b): Ground nesting in recultivated forest habitats – a study with artificial nests. – Acta ornithologica Vol. 39. No. 2: 141–145.
RADETZKY D. (1920): Adalékok Pécs város madárvilágához. – Aquila 26: 112–113.
SELLEY E. (1976): Bajszos sármány előfordulása a Mecsekben. – Aquila 82: 239–240.
WALICZKY Z., MAGYAR G. & HRASKÓ G. (1983): A sövénysármány (*Emberiza cirlus* L. 1766) újabb előfordulása Magyarországon. – Aquila 90: 73–79.
WARGA K. (1929): A *Bombycilla garrula* 1923/24, 1925/26 és 1927/28 évi inváziója, s az eddigi inváziók átnézete. – Aquila 34–35: 122–154.
WÁGNER L. (1996a): Széncinege (*Parus major*) rendellenes színezetű tojásai. – Túzok 1/1: 39.
WÁGNER L. (1996b): Gyöngybagoly (*Tyto alba*) sarlósfecske (*Apus apus*) zsákmányolása. – Túzok 1/1: 39.

A szerző címe – Author's address:
BANKOVICS Attila
Magyar Természettudományi Múzeum
H–1088 Budapest
Baross u. 13.
E-mail: bankovic@zool.nhmus.hu

Folia comloensis 15: 361–376. (2006) **ISSN 0236–8927**

A Mecsek hegység kisemlős faunája (*Micromammalia: Insectivora, Chiroptera, Rodentia*)

SZATYOR MIKLÓS

Abstract: [SZATYOR M. (2006): *The micromammals fauna of Mecsek Mountain (Micromammalia: Insectivora, Chiroptera, Rodentia). – Folia comloensis 15: 361–376.*] – This paper is writing up the results of micromammalian researches of Mecsek mountain. It succeeded in proving the presence of 5 insectivor, 8 rodent and 23 bat species, during the researches. For the last 15 years we have been doing the examinations with trapping, net-ting, owl cast analise and visual methods.

Key words: Hungary, Mecsek Mountain, bat, rodent, insectivour, research

Summary: The micromammal fauna of Mecsek Mountain with the exception of bats, was disposing a few faunistical datas. Bat research is looks back on past 150 years. The first faunistical results come from 1845. Early researches served with numberous interesting results, wich comes from the biggest caves of Mecsek. It succeeded in proving the presence of 5 insectivor, 8 rodent, and 23 bat species during the examinations. In the middle of the 20th century *Miniopterus schreibersii* existed, but nowadays it disappeared from the Mecsek. The stock of *Myotis myotis* decreased significantly. From the faunistical point of view the occur of *Vespertilio murinus* are interesting. *Apodemus flavicollis* is the most frequent rodent in the Mecsek's forests. *Apodemus sylvaticus* and *Clethrionomys glareolus* as accompanying species are found. *Glis glis* occures in all territory of the mountain, while we do not have enough information about the other filber mouse species. A few datas of rodents are not enough to conclude consequences.

Bevezetés

A Mecsek hegység kisemlős faunája napjainkig gyakorlatilag minimális kutatottsággal rendelkezett. Ez alól a denevérek jelentenek kivételt, mely csoportból már az 1800-as években is említettek mecseki előfordulású fajokat. 1845-ben PETÉNYI Salamon és FRIVALDSZKI János (1865) végzett kutatásokat, ők írták le elsőként az Abaligeti-barlangból a hosszúszárnyú- (*Miniopterus schreibersii*), valamint a nagy patkósdenevért (*Rhinolophus ferrumequinum*). A hazai zoológiatörténet szempontjából is érdekes adatok ezek, ugyanis a nagy patkósdenevért korábbi nevén dombosorrú orrbötöknek helytelenül *Rhinolophus clivosus*-nak határozták meg. A hosszúszárnyú denevért Schreibers denevéreként említik és *Vespertilio schreibersii* tudományos néven szerepel. 1863-ban SCHMIDL Adolf szintén erről a helyről írja le a hegyesorrú denevért (*Myotis blythi*). BALASSA Ferenc 1905-ben először jelzi a kis patkósdenevér (*Rhinolophus hipposideros*) előfordulását. DUDICH Endre 1924-ben a *Myotis dasycneme* jelenlétéről számol be a Mélyvölgyi-kőfülkében. KUBACSKA András (1927) újabb fajokkal gazdagítja az Abaligeti-barlang ismert faunáját: közönséges denevér (*Myotis myotis*), vízi denevér (*Myotis daubentonii*). Érdemes megemlíteni VÉRTES László őrségészeti eredményeit, melynek eredményeként a következő pleisztocén korú kisemlős maradványok kerültek elő a Mély-völgyi-kőfülkéből: vakond (*Talpa europea*), erdei cickány (*Sorex araneus*), közönséges

vízicickány (*Neomys fodiens*), mezei cickány (*Crocidura leucodon*), erdei pocok (*Clethrionomys glareolus*), mezei pocok (*Microtus arvalis*), földipocok (*Pitymys subterraneus*), közönséges erdeiegér (*Apodemus sylvaticus*) hosszúlábú denevér (*Myotis capaccini*), közönséges denevér (*Myotis myotis*), törpedenevér (*Pipistrellus pipistrellus*), kései denevér (*Eptesicus serotinus*), északi denevér (*Eptesicus nillsonii*), barna hosszúfülű denevér (*Plecotus auritus*), hosszúszárnyú denevér (*Miniopterus schreibersii*). TOPÁL György (1954) írta le először az Abaligeti-barlangból a horgasszőrű denevért (*Myotis nattereri*) a korai denevért (*Nyctalus noctula*) a törpedenevért (*Pipistrellus pipistrellus*) és a nagyfülű denevért (*Plecotus auritus*) pécsi lelőhellyel említi. HAVRANEK László (1962) említi először a durvavitorlájú denevér (*Pipistrellus nathusii*) előfordulását a mánfai Kőlyuk-barlangból. HORVÁTH Győző az 1980-as évek közepén végzett bagolyköpet elemzést, mely során első alkalommal került elő a Mecsekből a Miller-vízicickány (*Neomys anomalus*), a pirók erdeiegér (*Apodemus agrarius*) és a törpeegér (*Micromys minutus*). Hosszabb szünet után az 1990-es években új erőre kapott a Mecsek kisemlős kutatása (SZATYOR 1995, 2005). Beindult az épület- és barlanglakó denevérállományok szisztematikus felmérése, majd a jelentősebb kolóniák rendszeres ellenőrzése. 1999-ben megkezdődött a Mecsek rovarevő és rágcsáló faunájának kutatása illetve az erdei, odúlakó denevérfajok felmérése.

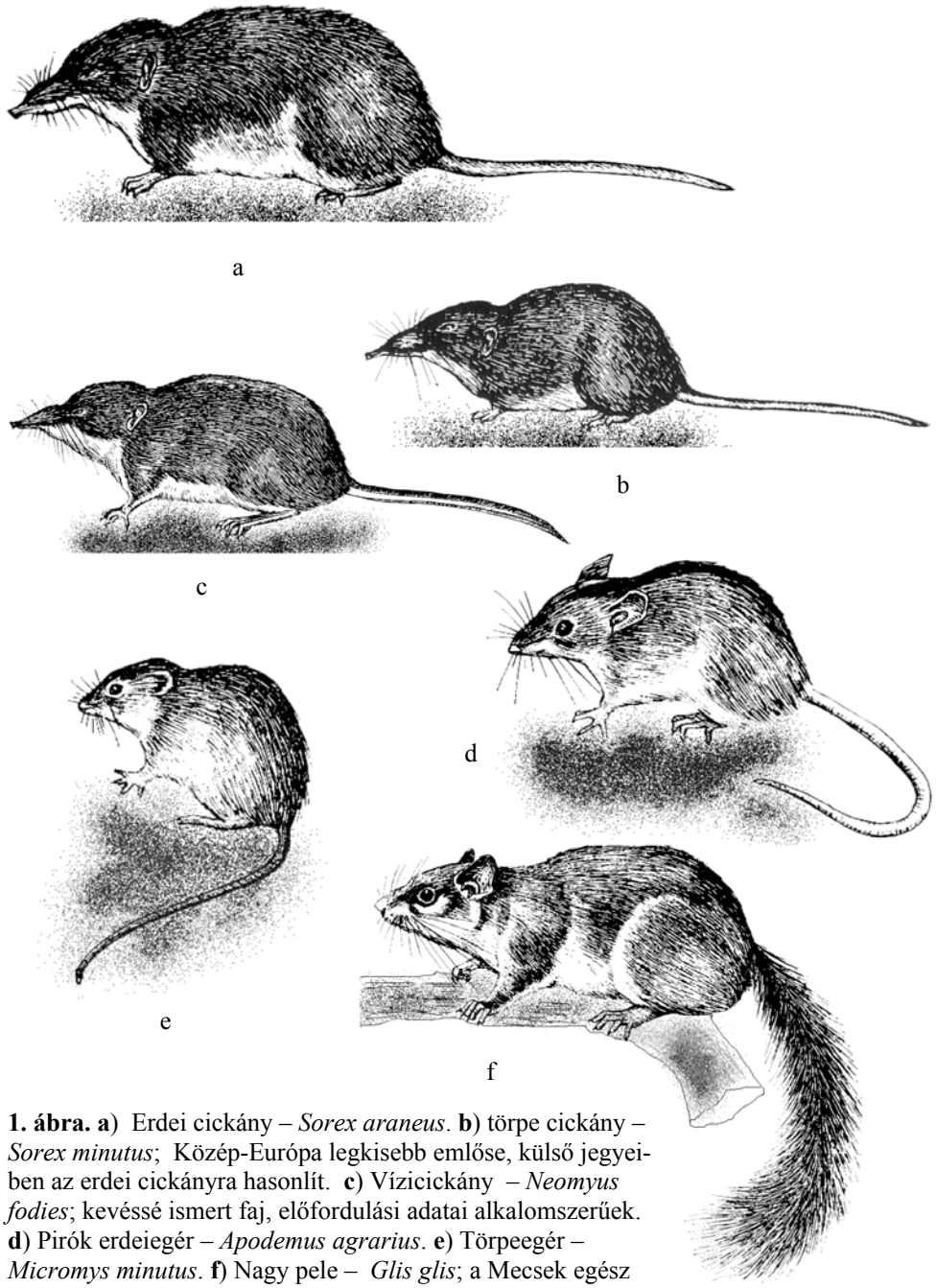
Vizsgálati módszer

A kisemlős-faunisztikai vizsgálatok során a mintavételi módszerek kiválasztása elsősorban állatcsoport függő volt. A rágcsáló és rovarevő fajokat elevenfogó csapdával és bagolyköpet analízissel vizsgáltuk. A bagolyköpet analízis alkalmi köpetgyűjtéssel történt. A befogás alkalmanként 20 csapdával, 3 éjszakán keresztül, napi kétszeri ellenőrzéssel történt. A csapdák kihelyezésénél figyelembe vettük az élőhelyi változatosságot, igyekeztünk minél több habitat-típust megvizsgálni. Néhány esetben vizuális módszerrel történt az adatgyűjtés, pl. mókus, vakond illetve az elpusztultan talált egyedek esetében. A denevér-faunisztikai adatok gyűjtése szintén több módszerrel történt: Nyári időszakban (június-július) épület padlások átvizsgálásával, erdei élőhelyen folytatott alkalmi hálózásokkal, nyár végi nászidőszakban barlangok előtti hálózással, illetve telelő kolóniák felmérésével földalatti szálláshelyen. Az utóbbi években a technikai lehetőségeket kihasználva egy D240x denevérdetektor és egy SONY TCD-D8 digitális magnetofon segítségével rögzítettük a terepen felvett hangokat, majd a Batsound hanganalizáló szoftverrel történt a fajhatározás. A módszer nem minden esetben és nem minden fajnál alkalmazható 100%-os biztonsággal. A faunisztikai adatbázisba csak a biztosan meghatározott fajok kerültek.

Eredmények

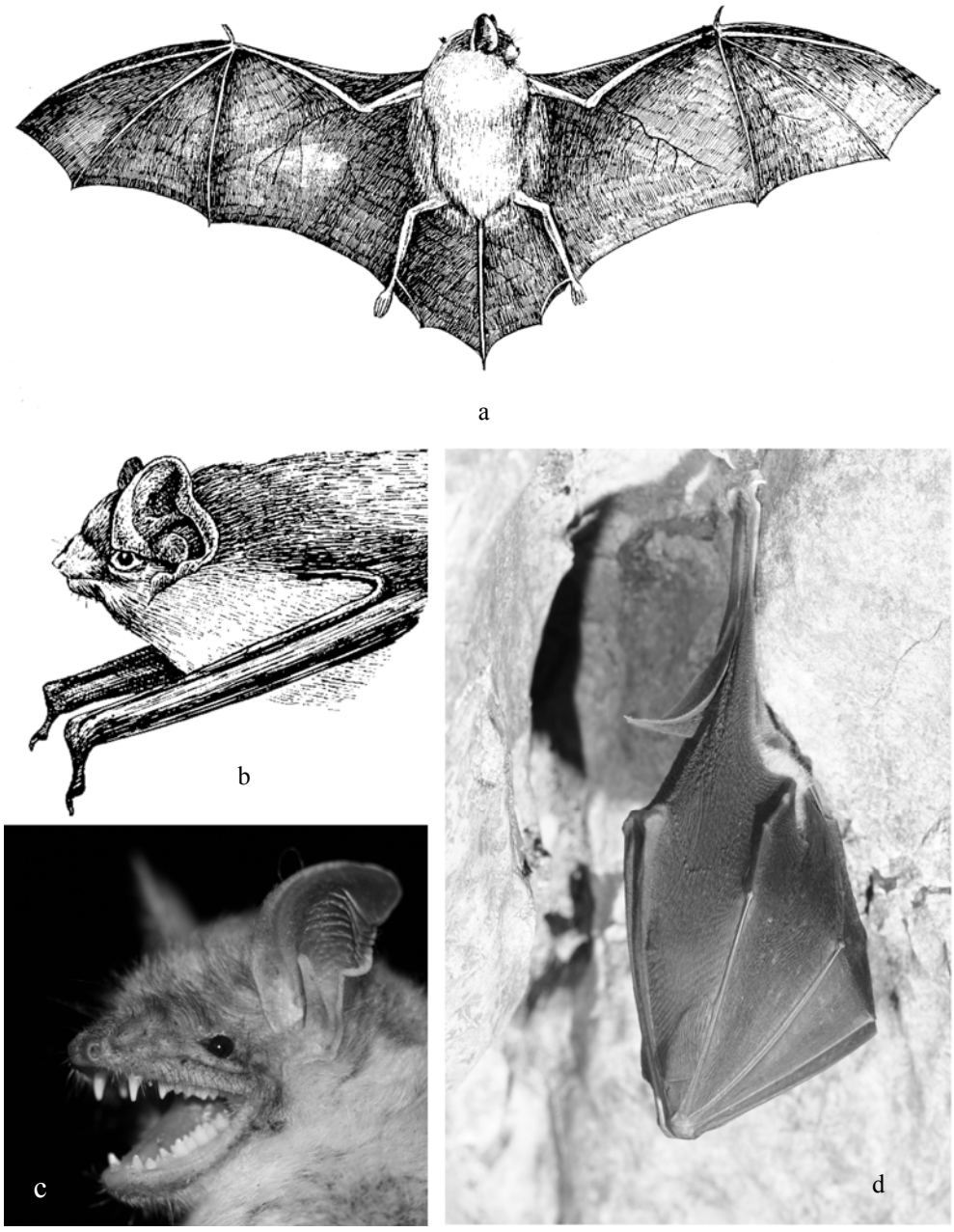
ROVAREVŐK

***Erdei cickány - Sorex araneus* Linnaeus, 1758**
Eurázsiai elterjedésű faj, keleten a Bajkál-tó vonaláig fordul elő. Izlandról és Délnyugat-Európából hiányzik. Közép-Európában a leggyakoribb cickányfaj, hazánkban is általános elterjedésű, mennyiségi adatai azonban eltérőek. A Dunántúlon gyakori, míg a Duna-Tisza közén és a délkeleti tájakon jóval ritkább. Alkalmazkodóképes faj, különböző élőhelyeken fordul elő, az erdőktől a bokros területeken át a mocsaras biotópig. Védett, pénzben kifejezett értéke 2000 forint.

1. ábra. a) Erdei cickány – *Sorex araneus*. **b**) törpe cickány – *Sorex minutus*; Közép-Európa legkisebb emlőse, külső jegyeiben az erdei cickányra hasonlít. **c**) Vízicickány – *Neomyus fodies*; kevéssé ismert faj, előfordulási adatai alkalomszerűek. **d**) Pirók erdeiegér – *Apodemus agrarius*. **e**) Törpeegér – *Micromys minutus*. **f**) Nagy pele – *Glis glis*; a Mecsek egész területén előfordul. (Grafika: Fazekas I. Brink 1957 nyomán; eltérő méretarányokkal.)

Fig. 1. a) *Sorex araneus,* **b**) *Sorex minutus,* **c**) *Neomyus fodies,* **d**) *Apodemus agrarius,* **e**) *Micromys minutus,* **f**) *Glis glis*

2. ábra. **a**) Törpedenevér – *Pipistrellus pipstrellus*, **b**) korai denevér – *Nyctalus noctula*, **c**) közönséges denevér – *Myotis myotis*, **d**) nagy patkósdenevér – *Rhinolophus ferrumequinum* *(Grafika [a, b] Fazekas I. Brink 1957 nyomán; fotó [c, d] Szatyor M.)*

Fig. 2. **a**) *Pipistrellus pipstrellus*, **b**) *Nyctalus noctula*, **c**) *Myotis myotis*, **d**) *Rhinolophus ferrumequinum*

Előfordulási helyek: Jakab-hegy: 2003. május, elpusztult egyed 1 pld. Hetvehely: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 3 pld.

***Törpe cickány - Sorex minutus* Linnaeus, 1766**
Közép-Európa legkisebb emlőse, külső jegyeiben az erdei cickányra hasonlít. Egész Európában előfordul Izland, a Pireneusi-félsziget déli fele és a Földközi-tenger szigeteinek kivételével. Ázsiában a Bajkál-tó és a Himalája vonaláig terjed. Hazánkban szinte minden élőhelyen előfordul, jóval kisebb arányban mint az erdei cickány. Védett, pénzben kifejezett értéke 2000 forint.

Előfordulási helyek: Zobákpuszta: 2003. május, csapdával 2 pld. Lóri-út: 2003. augusztus, csapdával 1 pld.

***Közönséges vízicickány - Neomys fodiens* (Pennant, 1771)**
Izland, Írország, a Pireneusi-félsziget nagy része, a Földközi-tenger szigetei, valamint a balkán déli fele és a Fekete-tenger nyugati partvidéke kivételével egész Európában előfordul. Hazánkban a folyók, tavak, patakok és mocsarak közelében található meg. Kevéssé ismert faj, előfordulási adatai alkalomszerűek. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Hetvehely: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 1 pld. Magyarhertelend: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 1 pld.

***Miller-vízicickány - Neomys anomalus* Carbera 1907**
A közönséges vízicickány közeli rokona. Európai elterjedésű, összefüggő állományokkal és elszigetelt kis populációkkal. Hazai elterjedése kevésbé ismert. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint

Előfordulási helyek: Hetvehely: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 1 pld. Orfű: Vízfő-forrás 2002. június, csapdával1 pld.

***Keleti cickány - Crocidura suaveolens* (Pallas, 1811)**
Délnyugat- és Közép-Európában, Lengyelország déli feléig, Délkelet-Európában fordul elő. Keleten Koreáig húzódik elterjedési területe. Hazánkban minden számára alkalmas élőhelyen megtalálható. Emberi környezethez kötődik, de a mezőn, legelőn sem ritka. Védett, pénzben kifejezett értéke 2000 forint.

Előfordulási helyek: Abaliget: Petőfi utca 2005. június, csapdával 2 pld. Hetvehely: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 6 pld.

RÁGCSÁLÓK

***Mókus - Sciurus vulgaris* Linnaeus, 1766**
Nagy-Britanniától egészen Japánig előfordul. Hazánkban a tűlevelűvel elegyedő lomberdők lakója, parkokban, arborétumokban, kertekben is megtalálható. A Mecsekben a nagyobb települések közelében, elsősorban a fenyő fajokkal elegyes erdőállományokban fordul elő. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Dömörkapu, Állatkert, Vidámpark, Mandulás környékén rendszeresen előfordul, de gyakran találkozni egyedeivel Mecsekszentkút és Égervölgy környékén is.

***Nagy pele - Glis glis* (Linnaeus, 1766)**
Észak-Európa, a nyugati partvidék és az Ibériai-félsziget déli felének kivételével egész Európában előfordul, keleten a Volga vonaláig és a Kaukázusig terjedt el. Magyarországon a domb- és hegyvidéki erdőkben, elegyes erdőkben szinte mindenhol megtalálható.
A Mecsek hegység teljes területén előfordul, nyár végi estéken mindenhol hallani a hangját. Barlangokba is behúzódik, erdei épületekben rágásával jelentős károkat is okozhat. Védett, pénzben kifejezett értéke 2000 forint.

Előfordulási helyek: Mánfa: Kőlyuk-barlang 1940. április, MTM gyűjtemény 1 pld. Zobákpuszta: 1951. június, MTM gyűjtemény 1 pld. Zengővárkony: 1976. október, MTM gyűjtemény 1 pld. Misina: 1996. október, MTM gyűjtemény 1 pld.

***Erdei pocok - Clethrionomys glareolus* (Schreber, 1780)**
A legdélebbi tájak kivételével egész Európában előfordul, keleten Nyugat-Szibériáig és a Bajkál-tó vonaláig terjedt el. Hazánkban elsősorban a hegyvidéki erdőségekben, ezt kísérő bokrosokban gyümölcsösökben fordul elő.

Előfordulási helyek: Pécsvárad: 1978. október, MTM-gyűjtemény. Nyáras-völgyi-víznyelő: 2003. április, bagolyköpetből 1 pld. Zobákpuszta: 2003. május, csapdával 4 pld. Dömörkapu: 2002. október, csapdával 1 pld. Misina: 2002. október, csapdával 1 pld. Éger-völgy: 2002. július, csapdával 8 pld. Orfű-abaligeti útelágazó: 2002. szeptember, csapdával 1 pld. Orfű: Vízfő-forrás 2002. június, csapdával 5 pld. Petőczakna: 2002. június, csapdával 2 pld.

***Mezei pocok - Microtus arvalis* (Pallas, 1779)**
Nagy-Britannia, Skandinávia és a mediterrán régió kivételével egész Európában megtalálható, elterjedése keleten az Uralig nyúlik. Magyarországon közönséges.

Előfordulási helyek: Hetvehely: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 7 pld. Magyarhertelend: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 2 pld. Tubes északi oldal: 2002. június, csapdával 1 pld. Abaliget: belterület 2003. május, bagolyköpetből 3 pld. Meleg-mány: 2005. május, csapdával 1 pld.

***Kószapocok - Arvicola terrestris* (Linnaeus 1758)**
Az Ibériai-félsziget nagy részének, valamint Franciaország nyugati tájainak kivételével egész Európában előfordul. A számára kedvező élőhelyen mindenütt előfordul hazánkban, elsősorban a vizes élőhelyekhez kötődik.

Előfordulási helyek: Jakab-hegy északi oldal 2002. július, csapdával 1 pld.

***Közönséges erdeiegér - Apodemus sylvaticus* (Linnaeus, 1758)**
Az északi és keleti területek kivételével egész Európában előfordul. Hazánkban kimondottan kötődik a fás élőhelyekhez, de ezek szegélyterületein is megtalálható. A Mecsekben szinte minden természetszerű erdőállományban előfordul.

Előfordulási helyek: Jakab-hegy: északi oldal 2001. október, csapdával 4 pld. 2002. július, csapdával 2 pld. Petőczakna: 2002. június, csapdával 7 pld. Tubes: északi oldal 2002. június, csapdával 13 pld. Orfű: Vízfő-forrás 2002. június, csapdával 1 pld. Orfű-abaligeti útelágazó: 2002. szeptember, csapdával 3 pld. Mandulás: 2004. május, csapdával 3 pld. Zobákpuszta: 1951. június, MTM gyűjtemény, 2003. május, csapdával 1 pld. Kisrét: 2005. május, csapdával 1 pld.

***Sárganyakú erdeiegér - Apodemus flavicollis* (Melchior, 1834)**
Az Ibériai-félsziget nagy részéről és Franciaország nyugati területéről hiányzik, egyébként egész Európában előfordul. Magyarországon közönséges faj, lombos és lombelegyes erdőkben mindenütt előfordul, állománya bizonyos években robbanásszerűen túlszaporodik. A Mecsekben az erdővel borított területek leggyakoribb emlősfaja.

Előfordulási helyek: Abaliget: 1978. október, MTM gyűjtemény. Nyáras-völgyi víznyelő: 2004. május, csapdával 8 pld. Zobákpuszta: 1951. június MTM gyűjtemény. 2003. május, csapdával 12 pld. Dömörkapu: 2002. október, csapdával 3 pld. Égervölgy: 2002. július, csapdával 6 pld. Orfű-abaligeti útelágazó: 2002. szeptember, csapdával 25 pld. Orfű: Vízfő-forrás 2002. június, csapdával 16 pld. Petőcz-akna: 2002. június, csapdával 31 pld. Jakab-hegy: északi oldal 2001. október, csapdával 1 pld. 2002. július, csapdával 14 pld. Tubes: északi oldal 2002. június, csapdával 29 pld. 2003. május, csapdával 1 pld, 2004. június, csapdával 4 pld. Lóri-út: 2003. szeptember, csapdával 2 pld. Kővágószőlős-Cigó: 2004. április, csapdával 2 pld. Mandulás: 2004. május, csapdával 4 pld. Kis-rét: 2005. május, csapdával 3 pld. Meleg-mány: 2005. május, csapdával 3 pld. Abaliget: belterület 2005. június, csapdával 3 pld.

***Pirók erdeiegér - Apodemus agrarius* (Pallas, 1771)**
Közép-Európától egészen Koráig és Tajvanig húzódik elterjedési területe. Európában északon Dániáig, illetve Finnország déli részéig húzódik elterjedési területe. Nyugaton a Rajna vonaláig fordul elő. Délen Görögország északi részéig honos. Hazánkban főként az északkeleti országrészben és a Dunántúl déli részén közönséges. Sík és hegyvidéken egyaránt előfordul. Az északnyugati országrészben nagy területekről hiányzik. A Mecsekben a gyakori fajok között szerepel.

Előfordulási helyek: Hetvehely: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 1 pld. Magyarhertelend: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 1 pld. Orfű: Vízfő-forrás 2002. június, csapdával 3 pld. Éger-völgy: 2002. július, csapdával 3 pld. Jakab-hegy északi oldal (BS71D4) 2002. július csapdával 13 pld. Orfű-abaligeti útelágazó: 2002. szeptember, csapdával 4 pld. Dömörkapu: 2002. október, csapdával 2 pld. Misina: 2003. április, csapdával 4 pld. Száraz-kút: 2003. augusztus, csapdával 1 pld. Meleg-mány: 2005. május, csapdával 12 pld. Kis-rét: 2005. május, csapdával 5 pld. *(A szerkesztő megjegyzése: előfordult Komló–Kökönyösben [gyertyános tölgyes: 1978 június] valamint Magyaregregy–Máré-vár [patakpart: 1984 július]).*

***Törpeegér - Micromys minutus* (Pallas, 1771)**
A Pireneusi-félsziget északi részétől Japánig terjed a faj areája. Magyarországon a zárt erdők kivételével mindenhol megtalálható.

Előfordulási helyek: Magyarhertelend: katolikus templom 1985. bagolyköpetből 1 pld. Jakab-hegy: északi oldal 2001. október, 1 pld. Abaliget: belterület 2005. június, 1 fészek.

DENEVÉREK

***Nagy patkósdenevér - Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber, 1774)**
Spanyolországtól a Kaukázuson és Krím félszigeten keresztül egészen Japánig megtalálható. Hazánkban a középhegységek karsztos tömbjeihez kötődik, de kölykező kolóniái az Alföld keleti peremterületein is megtalálhatók padlásokon. A Mecsek karsztos területén fordul elő, telelő példányai szinte minden barlangban megtalálhatóak. Nyári időszakban a hím egyedek az Abaligeti-barlangnál maradnak, illetve magányosan is előfordulhatnak

egyéb mecseki barlangban. A nőstények a bükkösdi kastély padlásán alkotnak kölykező kolóniát. Gyűrűs jelölés segítségével bizonyított, hogy a mecseki állomány kapcsolatban áll a Szársomlyó és a kelet-alföldi, illetve erdélyi kolóniákkal. Mecseki állománya 350–400 egyedre tehető. Fokozottan védett, pénzben kifejezett értéke 100 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: állandó előfordulással. Barátok-barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Büdöskúti-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Bükkösd: a kastély padlásán rendszeresen megtalálható 300-350 egyedből álló kölykező kolóniája. Csengő-zsomboly: telelő példányok rendszeres előfordulással. Duó-zsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Dübörgő-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Félötös-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Füstös-lik: alkalmi előfordulással telelő példányok. Hosszúcseri-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Kétlyuk-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Korall-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Köteles-zsomboly: telelő példányok rendszeres előfordulással. Kőlap-zsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Labirintus-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Laci-víznyelő: telelő példányok alkalmi előfordulással. Madárka-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mánfai Kőlyuk-barlang: rendszeres előfordulással telelő példányok, illetve nászidőszakban (augusztus-szeptember) szaporodó egyedek. Mély-völgyi-kőfülke vizes barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mohos-szikla-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Nagy-Faragó-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Orfűhegyi-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Orfűi Vízfő-barlang: rendszeres előfordulással telelő példányok. Pajzán-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Pietró-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. S1-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Születésnapi-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Tanköteles (Hágcsós)-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Törökpince-víznyelő alkalmi előfordulással telelő példányok. Trió-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Vásárosúti-zsomboly: rendszeres előfordulással telelő példányok. Vízmű-nyelő: alkalmi előfordulással telelő példányok. Zoo-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok.

***Kis patkósdenevér - Rhinolophus hipposideros* (Bechstein, 1800)**

Írországtól Észak-Afrikáig, keleten Turkesztánig és Kasmírig terjed el. Hazánk hegy- és dombvidéki területein megtalálható. A Mecsek nyugati, karsztos régiójában fordul elő, de alkalmas búvóhelyen – pincékben, présházakban, bányavágatokban – máshol is megtelepedik. Barlangokban rendszeresen előfordulnak telelő példányok, kölykező kolóniája a Mecsekben nem ismert. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: állandó előfordulással. Barátok-barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Barnakői vasércbánya: alkalmi előfordulással telelő példányok. Csengő-zsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Cseppköves-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Duó-zsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Dübörgő-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Fejbeverős-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Füstös-lik: alkalmi előfordulással telelő példányok. Kétlyuk-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Köteles-zsomboly: telelő példányok rendszeres előfordulással. Kőlap-zsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Madárka-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mánfai Kőlyuk-barlang: rendszeres előfordulással telelő példányok, illetve nászidőszakban (augusztus-szeptember) szaporodó egyedek. Mélyvölgyi-kőfülke vizes barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mohos-szikla-zsomboly: alkalmi előfordulással

telelő példányok. Nagy-Faragó-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Orfűhegyi-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Orfűi Vízfő-barlang: rendszeres előfordulással telelő példányok. Pajzán-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Pietró-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Tanköteles (Hágcsós)-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Törökpince-víznyelő: alkalmi előfordulással telelő példányok. Trió-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Tüskés-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Vásárosúti-zsomboly: rendszeres előfordulással telelő példányok. Vadetetős-víznyelő: alkalmi előfordulással telelő példányok. Vízműnyelő: alkalmi előfordulással telelő példányok.

***Vízi denevér - Myotis daubentonii* (Kuhl, 1817)**

Skandinávia északi és a Balkán déli része kivételével Európa szerte elterjedt. Hazánkban elterjedt faj, víz közelében, árterek, tavak mentén gyakori. Odúlakó faj, télen barlangokba is behúzódik. A Mecsekben jelentős állománya nem ismert, kisebb tavak közelében egész évben előfordul, illetve a kóborló hím példányok a hegység szárazabb területein is előfordulnak. A Mecsek főként szaporodó és telelő helyül szolgál az ártéri területekről érkező egyedek számára. A legjelentősebb szaporodó helyük az Abaligeti-barlang. Kis példányszámban, elszórtan találkozhatunk telelő egyedekkel a mecseki barlangokban. A Dunaártér és Mecsek kapcsolatát gyűrűs jelöléssel sikerült bizonyítani. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban több ezer példány keresi fel a barlangot, téli időszakban is megtalálható néhány egyed. Csengőzsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Duó-zsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Füstös-lik: alkalmi előfordulással telelő példányok. Hidasi-völgy: 2000. június, 1 pld hálós befogása. Kétlyuk-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Kőlap-zsomboly: telelő példányok alkalmi előfordulással. Mánfai Kőlyuk-barlang: rendszeres előfordulással telelő példányok, illetve nászidőszakban (augusztus-szeptember) szaporodó egyedek. Mélyvölgyi-kőfülke vizes barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mohos-szikla-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Orfűi-tó: a tó felett vadászó egyedek rendszeres detektoros megfigyelése. Orfűi Vízfő-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok és nászidőszakban szaporodó egyedek. Óbánya: pisztrángos tavak 2002. június, 4 pld hálós befogása. Pietró-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Tanköteles (Hágcsós)-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Törökpince-víznyelő: alkalmi előfordulással telelő példányok. Trió-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Vásárosúti-zsomboly: rendszeres előfordulással telelő példányok.

***Tavi denevér - Myotis dasycneme* (Boie 1825)**

Észak-Franciaországtól a Jenyiszej-folyóig, illetve Nyugat-Szibériáig fordul elő. Hazánkban kimondottan a nagyobb folyók árterületein él, őszi-téli időszakban a hegységek barlangjait is felkeresik szaporodás és telelés céljából. A tavi denevér nászidőszakban (augusztus-szeptember) keresi fel a mecseki barlangokat. A legjelentősebb nászbarlangoknak a mánfai Kőlyuk- és az Abaligeti-barlangok bizonyultak. A szaporodást követően kis egyedszámban telelő példányokkal is találkozhatunk néhány barlangban. A szaporodó- és telelő helyek megőrzése a faj védelme szempontjából kiemelt feladat. Fokozottan védett, pénzben kifejezett értéke 100 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban több száz példány keresi fel a barlangot, téli időszakban is megtalálható néhány telelő egyed.

Büdöskúti-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Füstös-lik: alkalmi előfordulással telelő példányok. Kétlyuk-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Köteles-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mánfai Kőlyuk-barlang: rendszeres előfordulással telelő példányok, illetve nászidőszakban (augusztus-szeptember) szaporodó egyedek. Mélyvölgyi-kőfülke vizes barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Orfűi Vízfő-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok és nászidőszakban szaporodó egyedek. Vásárosúti-zsomboly: alkalomszerűen telelő példányok, egy alkalommal a Duna-ártéren gyűrűzött egyed előfordulását is regisztráltuk.

***Brandt-denevér - Myotis brandtii* (Eversmann, 1845)**
Szinte egész Európában előfordul, pontos elterjedése a faj ritkasága miatt nem ismert. Hazánkban a hegyvidéki területeken mindenhol megtalálható. A Mecsekből a Brandt-denevérnek csak két adata ismert. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási helyek: Első kézrekerülése 2000 júniusában volt a Jakab-hegy északi oldalán található Sötét-völgyben hálózás során. 2005 augusztusában az Abaligeti-barlang előtt szintén hálóval fogtunk egy példányt.

***Bajuszos denevér - Myotis mystacinus* (Kuhl, 1817)**
Egész Európában megtalálható, északon a fahatárig húzódik. Magyarországon elsősorban a hegyvidéken találkozhatunk a faj egyedeivel, de néhány előfordulási adata síkvidéki területről is van. A Mecsekben a bajuszos denevér ritka előfordulású, összesen négy helyről került elő eddig. Odúlakó faj, öreg állományú erdők lakója, a Brandt-denevérrel együtt indikátor fajként említhető, jelenlétével jól jelzi az erdő állapotát és korát. Ritka előfordulása a mecseki erdők viszonylag fiatal állományszerkezetére utal.
Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszakban érkezik a barlanghoz szaporodni néhány példány. Csengő-zsomboly: 2001 januárjában találtunk egy telelő példányt. Mánfai Kőlyuk-barlang: 1993. augusztusában került kézre egy példány. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2002 és 2004 júliusában hálózás során került kézre egy-egy példány. Kétlyuk-zsomboly: 2006 januárjában egy telelő példányt észleltünk.

***Csonkafülű denevér - Myotis emarginatus* (Geoffroy, 1806)**
Hollandiától Dél-Lengyelországon keresztül Irán keleti részéig, északabbra a Kaukázusig és a Krím-félszigetig terjed a faj. Magyarországon elsősorban a hegyvidéki területek lakója, de az Alföldön is ismert néhány kolóniája. A Mecsekben csak néhány előfordulási adata ismert, a területen ritka fajnak mondható. Egyetlen állandó kolóniája ismert, a hegység peremén Pécsett. Fokozottan védett, pénzben kifejezett értéke 100 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszakban kerül kézre alkalmanként egy-egy példányuk a barlangnál, telelő példányt egyetlen alkalommal találtunk a barlangban. Meleg-mány: 2005. május, detektoros analízissel sikerült egy példányt kimutatni. Pintérkert a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság központjában rendszeresen megtalálható egy 10–20 egyedből álló kolónia.

***Horgasszőrű denevér - Myotis nattereri* (Kuhl, 1817)**
A Balkán és Skandinávia legnagyobb részéről hiányzik, egyébként egész Európában előfordul. Hazánkban a hegyvidékeken található meg, alkalmi előfordulása a síkvidéki területekről is ismert. A Mecsekből kevés adata van, odúlakó fajként ritkán került kézre. Detektoros analízis során szinte egyáltalán nem különíthető el a kistestű *Myotis* fajoktól. Leg-

több adata barlangban telelő példányoktól származik. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszakban minden évben kerül elő horgasszőrű denevér a barlang előtti hálózások alkalmával, telelő példányok is behúzódnak alkalomszerűen a barlangba. Büdöskúti-zsomboly: 2004 szeptemberében hálózás során került kézre egy példány. Dübörgő-barlang: 1993-ban 2 telelő példány. Szászvár Gyilkos-tó: 2001 júniusában került kézre egy példány hálózás során. Mánfai Kőlyuk-barlang: nászidőszakban rendszeresen, télen alkalomszerűen találhatók egyedei a barlangban. Mélyvölgyi-kőfülke vizes barlangja: 1992. 1 telelő példány. Nyáras-völgyi-víznyelő: 2004. 2 telelő példány. Orfűi Vízfő-barlang: szaporodó egyedek rendszeresen, telelő példányok alkalomszerűen fordulnak elő. Vásáros-úti-zsomboly: telelő példányok alkalomszerűen.

***Nagyfülű denevér - Myotis bechsteinii* (Kuhl, 1817)**

Spanyolországtól a Kaukázusig fordul elő, Hollandiából és Luxemburgból hiányzik a faj. Magyarországon szinte kizárólag a hegyvidéken fordul elő, kötődik az idősebb erdőállományokhoz. A Mecsekben leggyakrabban augusztus-szeptemberi nászidőszakban kerülnek elő egyedei, barlangnál folytatott hálózás során. Leginkább az öreg állományú bükkösökhöz kötődik. Fokozottan védett, pénzben kifejezett értéke 100 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszaki hálózások alkalmával minden évben viszonylag nagy számban kerül kézre, alkalomszerűen telelő egyedei is előfordulhatnak a barlangban. Büdöskúti-zsomboly: 2004 szeptemberében hálózás során került kézre egy példány. Dübörgő-barlang: 2004. 1 telelő példány. Füstös-lik: telelő példányok alkalomszerűen előfordulhatnak. Labirintus-barlang: 1992. 2 telelő példány. Mánfai Kőlyuk-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban gyakran előkerülnek egyedei a barlangnál, alkalomszerűen telelő példányok is előfordulnak. Püspökszentlászló tó: 1999. júliusában került kézre egy példány. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2002. június és 2004. júliusban került kézre néhány egyed. Vásáros-úti-zsomboly: telelő példányok alkalomszerűen előfordulnak.

***Közönséges denevér - Myotis myotis* (Borkhausen, 1797)**

Hollandia, Nagy-Britannia és Skandinávia kivételével egész Európában megtalálható a faj. Magyarországon főként a hegyvidékekhez kötődik, de a síkvidéki tájakon is előfordulnak kölykező kolóniák. Telelni barlangokba, bányavágatokba húzódik. A Mecsek egész területén előfordul, kölykező kolóniái padlásokon, telelő kolóniái barlangokban találhatóak. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási adatok: Abaligeti-barlang: telelő példányok kis számban rendszeresen előfordulnak a barlangban, illetve nászidőszakban rendszeresen kézre kerül egy-két egyed. Barátok-barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Büdöskúti-zsomboly: a legjelentősebb ismert telelőhelyük a Mecsekben 1997-ben 300 példányt regisztráltunk. Csengő-zsomboly: telelő példányok rendszeres előfordulással. Füstös-lik: alkalmi előfordulással telelő példányok. Szászvár Gyilkos-tó: 2001. június, hálóval 8 pld. Hidasi-völgy: 2000. június, hálóval 1 pld. Jakab-hegy Sötét-völgy: alkalmi hálózások során került elő 2000. június, 1 pld, 2002. június, 5 pld, 2002. július, 1 pld, 2004. július, 2 pld. Kárász: katolikus templom 1995. 2 pld. Kétlyuk-zsomboly: rendszeresen előfordulnak telelő példányok, a legnagyobb létszámú regisztrált kolónia 2000-ben 70 példány volt. Köteles-zsomboly: telelő példányok rendszeres előfordulással. Labirintus-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mánfai Kőlyuk-barlang: rendszeres előfordulással telelő példá-

nyok, illetve nászidőszakban (augusztus-szeptember) szaporodó egyedek. Mélyvölgyi-kőfülke vizes barlangja: alkalmi előfordulással telelő példányok. Mohos-szikla-zsomboly: alkalmi előfordulással telelő példányok. Nagy-Faragó-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Orfűi Vízfő-barlang: rendszeres előfordulással telelő példányok. Pajzán-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Pietró-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Pusztabánya Kis-Tóti-völgy: 1999. július, hálóval 1 pld. Tanköteles (Hágcsós)-zsomboly: rendszeres előfordulással telelő példányok, a legnagyobb regisztrált kolónia 1995-ben 87 példány volt. Trió-barlang: alkalmi előfordulással telelő példányok. Vásáros-úti-zsomboly: rendszeres előfordulással telelő példányok.

***Hegyesorrú denevér - Myotis blythi* (Tomes, 1857)**
Az Ibériai-félszigettől Közép-Európán keresztül Kis-Ázsiáig fordul elő. Magyarországon közönséges faj, a sík és hegyvidéki területeken egyaránt megtalálható. A Mecsekben jóval ritkább mint a közönséges denevér. A közönséges denevérrel való közeli rokonsága és hasonlósága miatt csak a kézben tartott egyedeket lehet biztonsággal meghatározni. Ezért előfordulási adata sok esetben átfed az előző fajéval. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszakban folytatott hálózás során alkalmanként előfordul. Büdöskúti-zsomboly: 2004. szeptember, hálóval 2 pld. Mánfai Kőlyuk-barlang: telelő egyedek alkalmi előfordulással.

***Korai denevér - Nyctalus noctula* (Schreber, 1774)**
Egész Európában megtalálható, északon csak Skandinávia déli részéig húzódik. Magyarországon mindenhol előfordul, sík és hegyvidéken, erdőben és lakott területen egyaránt. Eredetileg odúlakó, de nagy számban telepednek meg a panelházak hézagaiban is. Az egész Mecsek hegység területén megtalálható. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban rendszeresen kézrekerül a barlang előtti hálózás alkalmával. Égertető: detektoros analízissel 2004. áprilisában. Égervölgyi-tó: 2003. májusában detektoros analízissel kimutatva. Jakab-hegy Sötét-völgy: hálózás során került kézre 2000-ben. Kis-rét: 2005. május detektoros analízissel. Mánfai Kőlyuk-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban rendszeresen kézrekerül. Orfűi-tó: 2003. július, detektoros analízissel. Püspökszentlászló tó: hálóval és detektoros analízissel is ki lett mutatva.

***Szőröskarú denevér - Nyctalus leisleri* (Kuhl, 1817)**
Nyugat-Európától az Urálig előfordul, Magyarországon hegy és dombvidéken egyaránt megtalálható, nagyobb lomberdőkben, ártereken. A szőröskarú denevér a Mecsek területén ritka fajnak mondható, kevés előfordulási adata ismert. Odúlakó, barlangban soha nem tartózkodik. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban alkalmanként kézrekerül. Gerezdes: 2005. május detektoros analízissel. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2000. július, 2 pld, 2004. július, 2 pld. Mánfai Kőlyuk-barlang: 1992 augusztusában 2 pld került kézre. Püspökszentlászló tó: 1999. július, hálóval 1 pld.

***Kései denevér - Eptesicus serotinus* (Schreber, 1774)**
Egész Európában elterjedt, hazánkban a legközönségesebb fajok egyike, szinte minden településen előfordul. A kései denevér főként épületlakó, de odvakban is előfordulhat,

ritkán barlangban is telel. A Mecsekben is gyakori, egy Mánfai Kőlyuknál gyűrűzött egyed Pécs belvárosból került elő. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszakban folytatott hálózás során rendszeresen kézrekerül. Bükkösd: a katolikus templom padlásán rendszeres előfordulással 40-80 pld. Égertető: 2004. április, detektoros analízissel. Hetvehely: a katolikus templom padlásán rendszeres előfordulással 20–65 példány. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2002. július, 2 pld, 2004. július, 10 pld. Magyarhertelend: katolikus templom, alkalmi előfordulással 30 pld. Magyarszék: katolikus templom, alkalmi előfordulással 10-35 példány. Mánfai Kőlyuk-barlang: 1992. augusztus, 10 példány került kézre, 1996-ban 1 telelő példányt regisztráltunk a barlangban. Pécsvárad: református templom, rendszeres előfordulással 30-40 pld. Püspökszentlászló tó: detektoros analízissel és hálózással is kimutattuk.

***Fehértorkú denevér - Vespertilio murinus* Linnaeus, 1758**
Kelet-Franciaországtól Németország déli és Olaszország északi részén keresztül Kelet-Európáig előfordul. Magyarországon hegy- és síkvidéki területeken egyaránt megtalálható, nagyon kevés előfordulási adata ismert. A Mecsekben az Abaligeti-barlangnál került kézre egy példány 1992 augusztusában. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

***Törpedenevér - Pipistrellus pipistrellus* (Schreber, 1774)**
Egész Európában előfordul, északon Skandinávia déli részéig húzódik. Magyarországon közönséges faj, minden számára alkalmas élőhelyen megtalálható. Odúlakó, de épületekbe is behúzódik, telelő egyedeivel barlangban is találkozhatunk. A Mecsekben közönséges előfordulású. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban rendszeresen kézrekerül kis egyedszámban a barlangnál. Büdöskúti-zsomboly: egy alkalommal regisztráltuk egy telelő példányát 2001-ben. Éger-tető: detektoros analízissel 2004. április. Égervölgy: detektoros analízissel 2003. május. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2002. július, 2 pld, 2004. július, 1 pld. Kis-rét: 2005. május, detektoros analízissel. Kétlyuk-barlang: 1999-ben regisztráltunk egy telelő példányt. Lóri-út: 2005. június, detektoros analízissel. Mánfai Kőlyuk-barlang: 1992. augusztus, 1 pld, 1993. augusztus, 1 pld. Orfűi-tó: detektoros analízissel 2003. július. Orfűi Vízfő-barlang: 1993. augusztus, 1 pld. Püspökszentlászló tó: detektoros analízissel 2003. június.

***Apró törpedenevér - Pipistrellus pygmaeus* (Leach, 1825)**
Az utóbbi években végzett genetikai vizsgálat eredményeként fogadták el önálló fajként. Életmódja és élőhelye még kevéssé ismert. A Mecsek két pontjáról sikerült eddig kimutatni. Védett, pénzben kifejezett értéke 20 000 forint.

Előfordulási helyek: Gerezdes: 2005. május detektoros analízissel. Püspökszentlászló tó: 2003. június detektoros analízissel.

***Durvavitorlájú denevér - Pipistrellus nathusii* (Keyslering & Blasius, 1839)**
Egész Európában előfordul, Magyarországon ritkább mint a törpedenevér, hegyvidéken kevésbé gyakori, inkább a vizes élőhelyekhez kötődik. A Mecsekben csak néhány előfordulási adata ismert. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: augusztus-szeptemberi nászidőszakban hálózás során került kézre 1998. augusztus, 1 pld, 2001. augusztus, 2 pld, 2002. augusztus, 1 pld. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2000. június, 1 pld. Kis-rét: detektoros analízissel 2005. május. Lóri-út: detektoros analízissel 2005. június. Mánfai Kőlyuk-barlang: 1994. augusztus, 2 pld.

***Fehérszélű denevér - Pipistrellus kuhlii* (Kuhl, 1817)**
1993-ban került elő először a faj hazánkban. A második magyarországi adata a Mecsekből származik. Épületlakó faj, napjainkban már közönségesnek számít a nagyobb városokban. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: 2000. augusztus, 1 pld. Mánfai Kőlyuk-barlang: 1993. augusztus, 1 pld.

***Barna hosszúfülű-denevér - Plecotus auritus* (Linnaeus, 1758)**
Skandinávia déli részétől Dél-Spanyolországig, onnan Közép- és Kelet-Európán keresztül egészen Japánig elterjedt. Magyarországon elsősorban a hegyvidéki erdők lakója, telelő egyedeivel barlangban is találkozhatunk. A Mecsekben gyakori, arra alkalmas erdőállományokban mindenütt előfordul. Védett, pénzben kifejezett értéke 50 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszakban rendszeresen kézrekerül, a barlangban telelő példányokat minden évben regisztráltunk. Büdöskúti-zsomboly: 1995. április, hálóval 10 pld, 2004. szeptember, hálóval 6 pld, telelő példányok rendszeresen előfordulnak. Duó-zsomboly: telelő példányok alkalomszerűen. Füstös-lik: alkalom szerűen telelő példányok. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2000. június, 2 pld, 2002. július, 8 pld, 2004. július, 8 pld. Lóri-út: detektoros analízissel 2003. július. Kétlyuk-zsomboly: telelő példányok alkalomszerűen. Mánfai Kőlyuk-barlang: nászidőszakban rendszeresen kézrekerül, illetve telelő példányok alkalomszerűen előfordulnak. Orfűi Vízfő-barlang: nászidőszakban rendszeresen kézrekerül, illetve a barlangban alkalomszerűen telelő példányok is előfordulnak.

***Szürke hosszúfülű-denevér - Plecotus austriacus* (Fischer, 1829)**
Nagy-Britannia déli részétől Közép-Európán keresztül Dél-Európáig megtalálható. Hazánkban sík- és hegyvidéken egyaránt előfordul. A Mecsekben két előfordulási adata ismert. Védett, pénzben kifejezett értéke 10 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: 1995. augusztus, hálózás során 1 pld. Bükkösd: katolikus templom padlásán alkalmi előfordulással 10-26 pld.

***Pisze denevér - Barbastella barbastellus* (Schreber, 1774)**
Skandinávia déli részétől Nyugat-Európán keresztül a Földközi-tenger nagyobb szigeteiig megtalálható. Hazánkban leginkább a hegy- és dombvidékről ismert, öreg erdőállományokhoz kötődik. A Mecsekben idősebb erdőállományokban megtalálható, telelő adata egy helyről ismert. Fokozottan védett, pénzben kifejezett értéke 100 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: nászidőszakban végzett hálózások alkalmával kézrekerül egy-egy egyede. Jakab-hegy Sötét-völgy: 2002. július, 1 pld, 2004. július, 4 pld. Máré-forrás: 2002. június, 1 pld. Máré-vár: 2006. január, 1 telelő példány. Mánfai Kőlyuk-barlang: nászidőszakban rendszeresen kézrekerül a barlangnál. Orfűi Vízfő-barlang: 1992. augusztus, 6 pld, 1993. augusztus, 6 pld. Püspökszentlászló tó: 1999. július, 1 pld. Szászvár Gyilkos-tó: 2001. június, 1 pld. Vásáros-út: detektoros analízissel 2004. május.

***Hosszúszárnyú denevér - Miniopterus schreibersii* (Kuhl, 1817)**
Kozmopolita elterjedésű, alapvetően a karsztos élőhelyek denevérfaja. Magyarországon kizárólag a karsztos területen található, állománya csökkenőben van. A Mecsekből az

1. táblázat. A Mecsek kisemlős fajainak lelőhelyadatai és UTM kódjai

Abaliget, Petőfi u.	BS71D3	Magyarszék, kat. templom	BS82B4
Abaliget, belterület	BS71D1	Mandulás	BS80A3
Abaligeti-barlang	BS71D1	Mánfai Kőlyuk-barlang	BS81B3
Barátok-barlangja	BS71D4	Máré-vár	BS94B3
Barnakői vasércbánya	BS94B2	Máré-forrás	BS94B3
Büdöskúti-zsomboly	BS81B4	Meleg-mány	BS81D1
Bükkösd, kastély	YM31B2	Mély-völgyi-kőfülke vizes barlangja	BS81B3
Bükkösd, kat. templom	YM31B2	Misina	BS80C1
Csengő-zsomboly	BS81B2	Mohos szikla-zsomboly	BS81B2
Cseppköves-zsomboly	BS81B2	Nagy-Faragó-barlang	BS71D4
Dömörkapu	BS80C1	Nyáras-völgyi-víznyelő	BS71D4
Duó-zsomboly	BS81B1	Óbánya, pisztrángos tavak	BS94D4
Dübörgő-barlang	BS81B2	Orfű-abaligeti útelágazó	BS71D3
Éger-tető	BS80A1	Orfű-hegyi-zsomboly	BS71D3
Éger-völgy	BS80A1	Orfű, Vízfő-forrás	BS81B1
Égervölgyi-tó	BS80A1	Orfűi Vízfő-barlang	BS81B1
Fejbeverős-zsomboly	BS81B2	Orfűi-tó	BS81B1
Félötös-barlang	BS71D4	Pajzán-barlang	BS81B2
Füstös-lik	BS71C3	Petőczakna	BS71D4
Gerezdes	BS91B1	Pécsvárad, ref. templom	CS01A2
Hetvehely, kat. templom	BS71B1	Pietró-barlang	BS71D3
Hidasi-völgy	BS94B4	Pintér-kert	BS80C1
Hosszúcseri-zsomboly	BS81B3	Pusztabánya, Kis-Tóti-völgy	BS94D2
Jakab-hegy	BS80A1	Püspökszentlászló tó	BS91C1
Jakab-hegy, északi oldal	BS71D4	S1-zsomboly	BS81B2
Jakab-hegy, Sötét-völgy	BS70C3	Szászvár, Gyilkos-tó	BS94C2
Kárász, kat. templom	BS94A4	Száraz-kút	BS81B2
Kétlyuk-zsomboly	BS81B2	Születésnapi-zsomboly	BS81B2
Kis-rét	BS80C1	Tanköteles (Hágcsós)-zsomboly	BS81B2
Korall-zsomboly	BS81B3	Törökpince-víznyelő	BS71D1
Köteles-zsomboly	BS81B2	Trió-barlang	BS81B2
Kőlap-zsomboly	BS71D3	Tubes északi oldal	BS81B4
Kővágószőlős-Cigó	BS70C1	Vadetetős-barlang	BS71D4
Labirintus-barlang	BS81B2	Vásáros-úti-zsomboly	BS71D4
Laci-víznyelő	BS81B2	Vízmű-nyelő	BS81B3
Lóri-út	BS81B2	Zengővárkony	CS01A2
Madárka-zsomboly	BS81B2	Zobákpuszta	BS91A3
Magyarhertelend, kat. templom	BS81A1	Zoo-zsomboly	BS71D1

utóbbi évtizedben gyakorlatilag eltűnt. Fokozottan védett, pénzben kifejezett értéke 100 000 forint.

Előfordulási helyek: Abaligeti-barlang: Mánfai Kőlyuk-barlang: 1990. 17 telelő példány, 1993. 15 telelő példány, 1994. 17 telelő példány.

Összefoglalás

A Mecsek kisemlőskutatása főként a denevérek tekintetében hozott komoly eredményeket. A rágcsálók, rovarevők vizsgálata rövidebb ideje folyik és technikailag is nehezebb feladat. A jövőben a mintavételi módszerek szélesítését tervezzük, gyöngybagoly ládák és újabb típusú elevenfogó csapdák kihelyezésével. Az utóbbi 15 év eredményeként 5 rovarevő, 8 rágcsáló és 23 denevérfaj jelenlétét sikerült kimutatni a hegységből. Az eredmények adatbázisban és térinformatikai rendszerben kerültek feldolgozásra.

Köszönetnyilvánítás

A kutatás anyagi és technikai feltételeit a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Baranya megyei Csoportja és a Baranya Természeti Értékeiért Alapítvány biztosítja. Külön köszönet Závoczky Szabolcsnak a korábbi adatok rendelkezése bocsátásáért, a Magyar Természettudományi Múzeum Emlőstárának a múzeumi adatok közreadásáért, illetve a Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesületnek a telelő állományok felmérésében nyújtott segítségért.

Irodalom – References

DUDICH E. (1925): Faunisztikai jegyzetek. – Állattani Közlemények 22: 46.

FRIVALDSZKI J. (1865): Adatok a Magyarhoni barlangok faunájához. – Math. és Term.-tud. Közl. III. Pest. p 17–50.

HAVRANEK L. (1962): A Mecsek-hegység barlangi denevérfaunája. – Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, p. 39–51.

HORVÁTH GY. (1994): Kisemlősfaunisztikai vizsgálatok a gyöngybagoly (*Tyto alba* Scop., 1769) köpetanalízise alapján Baranya megyében. – Állattani Közlemények 80: 71–78.

KUBACSKA A. (1927): Újabb adatok a hazai denevérélőhelyekhez. – Barlangkutatás 14–15: 26.

SZATYOR M. (1995): A mecseki barlangok denevérfaunája, kiegészítő és összehasonlító jelleggel. – Denevérkutatás – Hungarian Bat Research News 1: 11–15.

SZATYOR M. (2000): Európa denevérei. – Pro Pannónia Kiadói Alapítvány, Pécs

TOPÁL GY. (1954): A Kárpát-medence denevéreinek elterjedési adatai. – Annales Musei nationalis hungarici 5: 471–483.

VÉRTES L. (1952): A Mélyvölgyi-kőfülke és néhány más mecseki barlang kutatásáról, Földtani Közlöny LXXXII (7–9): 270–278.

A szerző címe – Author's address:
SZATYOR Miklós
H–7623 Pécs
Mártírok u. 44.
E-mail: batmiki@freemail.hu